DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

Kevin Crossley-Holland

İskandinav mitolojisi

Viking Mitlerinde Tanrılar, Kahramanlar, Canavarlar

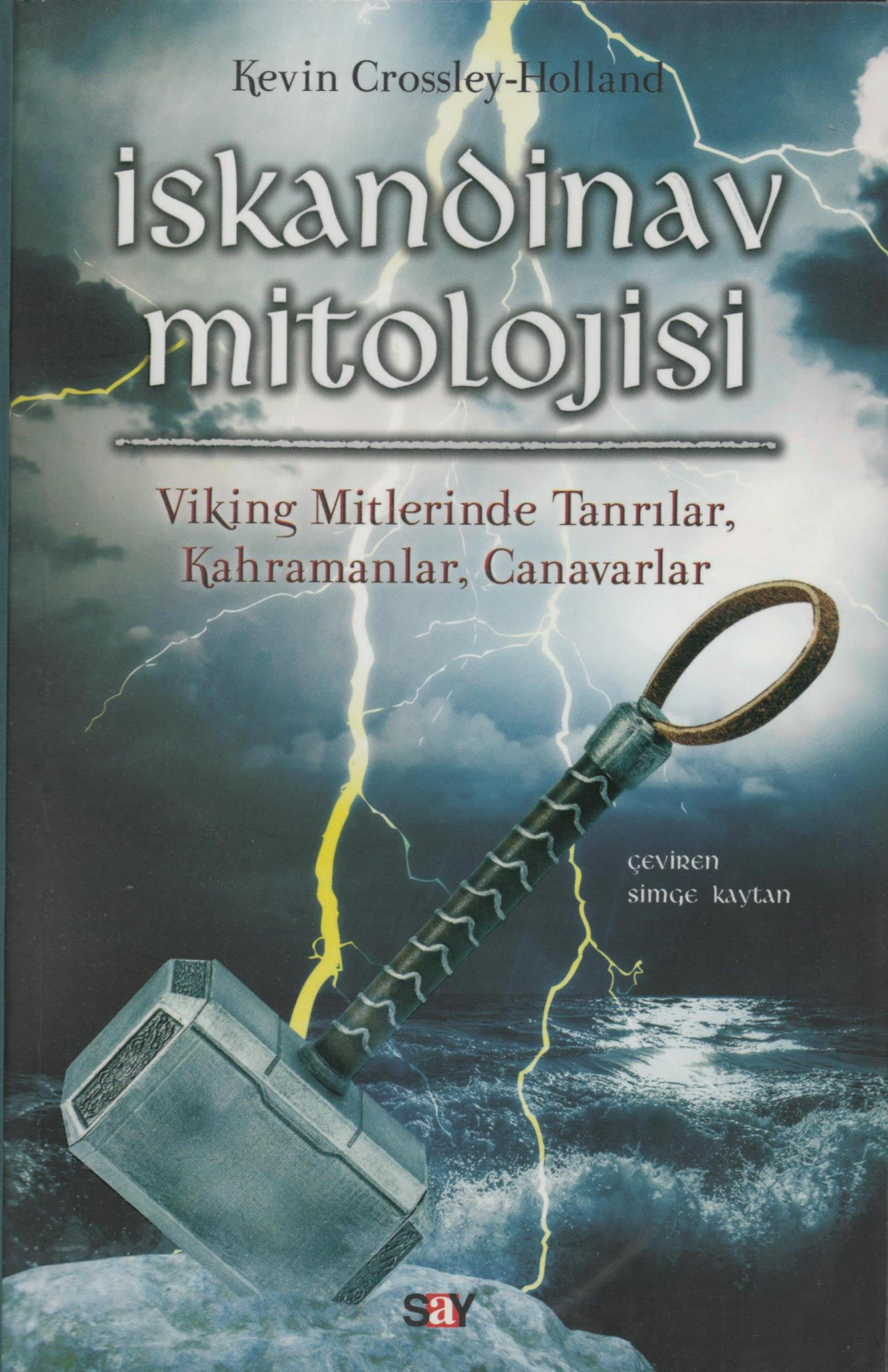

çeviren
simge kaytan

SAY

Kevin Crossley-Holland

İskandinav mitolojisi

Viking Mitlerinde Tanrılar, Kahramanlar, Canavarlar

SAY

iskandinav mitolojisi

Kevin Crossley-Holland

Çocuk kitapları yazarı, şair ve çevirmen. Kuzeybatı Avrupa edebiyatı üzerine uzmanlaşmış olan Kevin Crossley-Holland, özellikle *Arthur Üçlemesi* adlı Guardian Ödülü'nü almış olduğu çalışmasıyla bilinir. *İskandinav Mitolojisi*'ne ek olarak *İngiliz Halk Hikâyeleri*, bir antoloji ve eski İngiliz şiirlerinin yanı sıra *Beowulf*'u da içeren *The Anglo-Saxon World* (Anglo-Sakson Dünya) adlı çalışmaları da bulunmaktadır.

Simge Kaytan

20 Nisan 1979 tarihinde İzmir'de doğdu. İlkokulu Kuşadası'nda, ortaokulu ve liseyi Söke Hilmi Fırat Anadolu Lisesi'nde bitirdikten sonra 2000 yılında Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. 2000 yılından beri yeminli tercümanlık ve çevirmenlik yapıyor ve ingilizce öğretmeni olarak çalışıyor. Evli ve 2 çocuk annesi.

İskandinav Mitolojisi

Viking Mitlerinde Tanrılar,
Kahramanlar, Canavarlar

Kevin Crossley-Holland

İngilizceden çeviren:
Simge Kaytan

SAY

Say Yayınları
Tarih

İskandinav Mitolojisi / Kevin Crossley-Holland
Özgün adı: *The Penguin Book of Norse Myths: Gods of Vikings*

© Kevin Crossley-Holland, 1980, 2011

Türkçe yayın hakları © Say Yayınları
Bu eserin tüm hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN 978-605-02-0550-3
Sertifika no: 10962

İngilizceden çeviren: Simge Kaytan
Yayın koordinatörü: Levent Çeviker
Yayıma hazırlayan: Selcan Karabulut
Kapak ve sayfa tasarımı: Artemis İren

Baskı: Lord Matbaacılık ve Kâğıtçılık
Topkapı–İstanbul
Tel.: (0212) 674 93 54
Sertifika no: 22858

1. baskı: Say Yayınları, 2016

Say Yayınları
Ankara Cad. 22/12 • TR-34110 Sirkeci-İstanbul
Tel.: (0212) 512 21 58 • Faks: (0212) 512 50 80
www.sayyayincilik.com • e-posta: say@sayyayincilik.com
www.facebook.com/sayyayinlari • www.twitter.com/sayyayinlari

Genel dağıtım: Say Dağıtım Ltd. Şti.
Ankara Cad. 22/4 • TR-34110 Sirkeci-İstanbul
Tel.: (0212) 528 17 54 • Faks: (0212) 512 50 80
internet satış: www.saykitap.com • e-posta: dagitim@saykitap.com

İçindekiler

Teşekkür • 9

Giriş • 15
İskandinav Dünyası •
Kozmoloji •
Panteon •
Kaynaklar •
Mitlerin Edebi Yapısı •
Yaklaşım •

MİTLER • 59
1 Yaratılış • 61
2 Aesirler ile Vanirlerin Savaşı • 67
3 Asgard'ın Duvarının Yapılışı • 70
4 Darağacı Lordu • 78
5 Rig'in Şarkısı • 82
6 Şiir Şarabı • 93
7 Loki'nin Çocukları ve Fenrir'in Bağlanması • 103
8 İdun'un Elmalarının Çalınışı • 109
9 Njord ile Skadi'nin Evlenmesi • 118
10 Tanrıların Hazineleri • 123
11 Skirnir'in Yolculuğu • 132

12 Grimnir'in Durumu • 139
13 Brisinglerin Kolyesi • 148
14 Thyrm'in Durumu • 155
15 Vafthrudnir'in Durumu • 161
16 Thor'un Utgard'a Yolculuğu • 167
17 Hymir'in Durumu • 187
18 Hyndla'nın Şiiri • 194
19 Thor'un Hrungnir ile Düellosu • 199
20 Odin ve Billing'in Kızı • 210
21 Gylfi ve Gefion • 213
22 Harbard'ın Durumu • 215
23 Svipdag'ın Şarkısı • 222
24 Thor ve Geirrod • 230
25 Loddfafnir'in Durumu • 238
26 Susamuru'nun Fidyesi • 241
27 Alvis'in Durumu • 250
28 Balder'in Rüyası • 255
29 Balder'in Ölümü • 258
30 Loki'nin Kavgası • 274
31 Loki'nin Bağlanması • 284
32 Ragnarok • 289

Notlar • 295

Sözlük • 369

Kaynakça • 387

Dizin • 399

Joan Crossley-Holland
anısına
1912-2005

Burnunu kapıdan çıkaran herkes için korkusuzluk, korkak bir yürekten daha iyidir. Hayatımın uzunluğu ve öleceğim gün, çok zaman önce kaderime yazılmıştır.

For Scirnis'ten isimsiz satırlar

Mucizelerin geçmişte kaldığını, modern ve alışıldık olan şeyleri doğaüstü ve nedensiz yapmak için felsefecilerimizin olduğunu söylüyorlar. Öyleyse, kendimizi bilinmeyen bir korkuya teslim etmemiz gerekirken bildiğimiz doğrulara yerleşerek korkuları hafife mi alıyoruz?

William Shakespeare
Sonu İyi Biterse, II, iii, 1-6

Bence İskandinav Paganizmi, bizlere göre, diğerlerinin hepsinden daha ilginçtir. İlk olarak, bu mitoloji en sonuncusudur, Avrupa'nın bu bölgelerinde XI. yüzyılın sonuna kadar devam etmiştir ve 800 yıl önce Norveçliler hâlâ Odin'e tapıyorlardı. Bu durum, aynı zamanda atalarımızın, kanları hâlâ damarlarımızda gezen ve kuşkusuz çok yönden benzediğimiz kişilerin inançları olarak da ilginçtir.

Thomas Caryle

teşekkür

Yazdığımız şeyler bazen bizim için seçilir, bazen de kendi istediklerimizi yazarız ve kâğıda ne kadar hızlı aktarılırsa aktarılsın, bir kitabın ortaya çıkışı çok uzun bir zaman alabilir. Benim mitlere, efsanelere ve halk hikâyelerine olan ilgim, önce geceler boyunca anne babamdan dinlediğim hikâyeler ve sonra da bu hikâyelerin geçmişteki ve günümüzdeki dini inançlar hakkındaki farkındalığı destekleme şekilleriyle bilenmiştir. Babam, yeniden yapılan ilk Sutton Hoo arpını çalıp kaydettiğinde ve büyükbabamdan bir Anglosakson cenaze külü saklama vazosunu miras olarak aldığımda, Germen geleneği ile özellikle ilgilenmeye başladım. Daha sonra, Oxford'da, Eski İngiliz şiirlerini tercüme etmeye başladım ve bu konuda St. Edmund Hall'daki öğretmenim ve daha sonraki ortağım Bruce Mitchell'dan büyük destek ve yardım aldım.

Anglosakson çalışmaları doğal olarak günümüz Kuzeybatı Avrupa kültürü bulmacasının tamamı hakkında bir merak doğurdu ve Faber ve Faber'den Phyllis Hunt'un *The Faber Book of Northern Legends*'ın *(Faber Kuzey Efsaneleri Kitabı)* editörlüğünü yapmak için davet edilmem, erken Germen edebiyatının üç büyük kısmı konusunda daha da fazla okumam konusunda beni teşvik etti: İskandinav mitleri, İzlanda destanları ve Germen kahramanlık şiirleri. Tüm bunlar, bu ki-

tabın yazılmasına neden olan araçlarmış gibi görünüyor. Bu konularla ilgili olan kişilere teşekkürlerimi sunarak başlamak en doğrusu gibi.

Son üç yılda, çok büyük ölçüde edebi, bilimsel, pratik ve kişisel yardım aldım. İlk olarak, müsveddelerin neredeyse tamamını çok dikkatli bir şekilde incelediği, çok sayıda değerli ve önemli eleştiri yaptığı için babama teşekkürlerimi yinelemeliyim. Bu bir günlük bir çalışma değildi ve en katı ve en iyi eleştirmenimin zamanı konusunda da son derece cömert olmasından dolayı çok şanslıyım. Aynı zamanda mitlerin ilk versiyonları hakkındaki çok faydalı ve destekleyici yorumlarıyla farklılık yaratıcı bir anlatım biçimi bulma çabalarımda yardımcı oldukları için Valerie ve Adrian Kwaan'a da teşekkürlerimi iletmeliyim. İki oğlum, Kieran ve Dominic de mitlerin çoğunu okudu; yaptıkları yazılı ve sözlü yorumlardan çok faydalandım ve onlarla oynamak yerine yazmayı tercih ettiğimdeki alışılmışın dışındaki sabırlarının bu kitabın yazılışına gerçek bir katkı sağladığını onların da bilmelerini istiyorum.

Hermann Pálsson'ın bulmakta zorluk çektiğimde *Sorla Thattr*'ın (Mit 13) bir kopyasını sağlaması çok nazikçeydi. Alan ve Anne-Marie Caiger-Smith ve Susan Stern uygun materyallere dikkatimi çekip bana bunları ödünç verdiler. *The Wise Wound*'un yazarları Peter Redgrove ve Penelope Shuttle, Mit 24'ün bir özelliğini açıklamak için hatırı sayılır çaba gösterdiler; bana yazdıkları kişisel mektuptan alıntı yapmama izin verdikleri için onlara çok minnettarım. Susanne Kurz, Georges Dumézil tarafından yazılan bir parçanın tercümesinde bana cömertçe yardım etti. Barbara Leonie Picard, 30 yıl kadar önce yazılmış olan *Tales of the Norse Gods and Heroes (İskandinav Tanrılarının ve Kahramanlarının Hikâyeleri)* (sayfa 120-5) kitabının bir parçasını oluşturan "Loki, Zekâsı ile Bir Devi Nasıl Yendi?" hikâyesinin kökenini bulmak için elinden geleni yaptı. İkimiz de bunu başaramadık, bu nedenle bu mitin

kaynağını bana bildirebilecek olan herhangi bir okuyucuya minnettar kalacağım.

İskandinav dünyasında benden çok daha derin deneyime sahip diğer kişilerin fikirlerinden ve sözcüklerinin bazılarından yararlanmadan giriş ve notlar kısımlarını yazmak mümkün olmazdı ve metin içinde teşekkürlerimi belirttim.

Aşağıda belirttiğim kitaplardan telif haklı materyaller kullandım ve ilgili yazarlara ve yayıncılara minnettarım: Henry Adams Bellows'un tercüme ettiği *The Poetic Edda* (The Amercan-Scandinavian Foundation); Johannes Brondsted'ın yazdığı ve Kalle Skov'ın tercüme ettiği *The Vikings* (Penguin Books); Georges Dumézil'in yazdığı *Mythes et Dieux des Germains* (Librairie Ernest Leroux); Mircea Elieda'nın yazdığı *Myth and Reality* (Allen and Udwin); H. R. Ellis Davidson'ın yazdığı *Gods and Myths of Northern Europe* (Penguin Books); Lee M. Hollander'nın yazdığı *The Skalds* (University of Michigan Press); Gwyn Jones'un yazdığı *A History of the Vikings* (Oxford University Press); H. Mattingly'nin *Tacitus on Britain and Germany* tercümesi (Southside Publishers); E. O. G. Turville-Petre'nin yazdığı *Myth and Religion of the North* (Weidenfeld and Nicolson); Dorothy Whitelock'un (David C. Douglas ve Susie I. Tucker ile birlikte) *The Anglo-Saxon Chronicle* tercümesi (Eyre and Spottiswoode) ve Snorri Sturluson'un yazdığı ve Jean I. Young tarafından tercüme edilen *The Prose Edda* (University of California Press). Kendi kısa Anglosakson tarihi hikâyem *Green Blades Rising*'den (André Deutsch) bir iki satır aldım; kendi *Beowulf* (D. S. Brewer) tercümemden de alıntı yaptım. Kaynakçada listelenen *Elder Edda* ve *Prose Edda* eserlerinin tercümelerinden sürekli yararlandım, yeniden anlatırken bilinçsiz olarak bu eserlerin bazı yerlerinden bazı sözcükler almış olabilirim.

Büyük Britanya Sanat Konseyi, 1976 ve 1978 yıllarında verdiği hibeler ile bu kitabın yazımını cömertçe destekle-

di; bu bağlamda Charles Osborne, Jacqueline Falk ve Alan Brownjohn'a özellikle minnettarım. Aynı zamanda Icelandair ve Regent Holidays'den de mali yardım aldım ve burada iyi yönetimleri için Bay H. Sigurdsson ve Bay J. Noel Cairns'e teşekkür etmeliyim. Bu kişiler, iki oğlumla birlikte mitlerin çoğunun en son olarak kayıt altına alındığı adayı uzun uzadıya ziyaret etmemi mümkün kıldılar ve aynı zamanda bu amaç için bu kadar yüklü bir miktar para, zaman ve enerji katkısı sağladığı için anneme de teşekkür etmeliyim. Londra'dan Deborah Rogers ve New York'tan Betty Anne Clark; sıcaklıkları ve profesyonellikleriyle öne çıkan iki temsilcim var. İkisine de özen, destek ve güven konusundaki akıllıca müdahaleleri için minnettarım. İki sempatik İngiliz editörüm Diana Athill ve Esther Whitby'e hem amaçlarımın (ve umutlarımın) en net şekilde kavranmasını sağladıkları hem de ayrıntıya son derece özenle dikkat ettikleri için minnettarım. Aynı zamanda, bilgili ve sabırlı yardımları için Britanya Kütüphanesi ve Londra Kütüphanesi çalışanlarına da teşekkür etmek istiyorum. Müsveddenin hazırlanması oldukça fazla çalışma gerektiriyordu; bunların tamamını böylesine bir doğruluk, hız ve iyi bir ruh hali ile gerçekleştirdiği için Rosemary Crossley Holland'a minnettarım ve ortaklığımızın aile bağını gerdiğine değil güçlendirdiğine inanıyorum.

Bütün bunlardan sonra özel bir şekilde borçlu olduğum iki kişiye sıra geliyor. Amerikalı editörüm Wendy Wolf, müsveddenin taslağı konusunda bana ayrıntılı eleştiri sunmak için görevinin sınırlarını çok aştı. Bu konu hakkındaki geniş kapsamlı bilgisi, eleştiri ile övgüyü birleştirme konusundaki hassasiyeti ve özellikle de hızı, her yazarın hayal edeceği şekildeydi ve eski bir yayıncı olarak yazmak gerekirse onları bulduğum için ne kadar şanslı olduğumun farkındayım.

İki yıl öncesinde İzlanda'daki ilk tanışmamızdan bu yana, Hildegund Kübler bana sonsuz destek verdi. Bu kitabın ya-

pısı ve stili ve her şeyin ötesinde mitlerin anlamı hakkında düzenli olarak görüştük. Kişisel anlayışı ve pratik yardımı, aksi takdirde imkânsız olabilecek noktalarda devam etmemi sağladı. Kendisine içten minnettarlığımı sunarım.

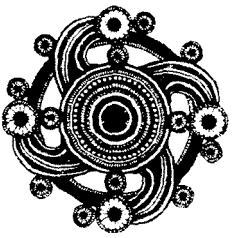

GİRİŞ

İskandinav Dünyası

The Anglo-Saxon Chronicle (Anglosakson Günlüğü) eserinin dramatik girişi 793 yılı için şunları söyler:

> Bu yıl, Northumbria'da uğursuz kehanetler baş gösterdi ve insanları fena halde korkuttu. Devasa hortumlar oldu, şimşekler çaktı ve kızgın ejderhaların havada uçtuğu görüldü. Bu işaretlerin hemen arkasından büyük bir kıtlık geldi ve yine aynı yılın devamında, 8 Haziran'da kâfirlerin tahripleri, Lindisfarne'daki Tanrı'nın kilisesini yağma ve katliam ile berbat şekilde yok etti.

Bu kâfirler Vikinglerdi ve Hıristiyan âlemini sarsan bir eylem olan Lindisfarne'daki büyük manastırın yok edilişi ile batıdaki ilk önemli etkilerini göstermiş oldular. Neredeyse daha sonraki 300 yıl boyunca Vikingler Avrupa'daki ve Avrupa ötesindeki en heyecan verici ve etkili güçtü; her gittikleri yere eski tanrılara olan inançlarını götürdüler ve mitleri, bize kadar ulaşan ilk şekilleri ile yaratanlar da onların şairleriydi.

"Körfez adamı", "savaşan adam" ya da "yerleşen adam" anlamına gelen "Viking" sözcüğü, Danimarkalıların, Norveçlilerin ve İsveçlilerin tamamını ifade etmektedir. "Viking

Çağı" İskandinavların Güney'de, Doğu'da ve Batı'da önemli bir üççatallı saldırı yaptığı 780-1070 yılları arasındaki dönemi ifade etmektedir. Bu ilerlemenin (yayılmanın) iki ana nedeni vardı: Birincisi, İskandinavya'nın nüfusu çok fazlaydı ve "ilk doğan" kuralı, küçük erkek çocukları şanslarını denizaşırı yerlerde aramaya zorluyordu. İkincisi, ticaret yollarını genişletme düşüncesi (örneğin Frizya ticaretinin gelişmesi ve Ren nehrinin kullanımının artırılması), Viking tüccarlarına ve korsanlarına çekici geliyordu. Ama insan, Vikinglerin maceracı, saldırgan ve ölümle alay eden yaratılışının, akın ve ticaret yapma, fethetme ve kolonileşme güdüsüne ek ivme kazandırdığını da düşünüyor.

Deniz gücü, Viking girişimlerinin başarısında çok önemli bir rol oynuyordu. Vikingler navigasyon becerilerine ve mükemmel gemilerine güveniyorlardı. Bu gemiler Fetih öncesi Avrupa'sının en büyük pratik ve sanatsal başarılarından biriydi. Her iki uçta da bir ağaç gövdesine saplanan bir gemi omurgasının (kalas) üzerine bindirme kaplamalıydılar (üst üste binen kalasları birbirine bağlayan demir perçinlerle). Hem hizadayken çok güzellerdi hem de sert sularda son derece esneklerdi. Bir savaş gemisinin her iki tarafında da, kapalı bir güvertede oturan belki de 15-16 kürekçi ve bir kare yelken ile yürütülüyorlardı. Ayrıntılı bir şekilde oymalı olan pruvaları bir gemi başı süsü ile –genellikle de bir ejderha kafası ile– süslenmişti ve savaşçıların renkli kalkanları korkulukların üzerinde bir sıra halinde asılırdı.

Güney'e doğru yelken açarak Vikingler İskoçya, İrlanda ve İngiltere'nin yarısına akın yaptılar, kolonileştiler ve İngiltere'de dünya tarihinin en dikkat çekici adamlarından biri ve İngilizlerin "Büyük" adını verdikleri tek kral olan Wessexli Alfred ile karşılaşma şanssızlığını yaşadılar. Frizya ve Fransa'nın Loire'e kadar olan kısmını istila edip yağmaladılar ve buralara yerleştiler; Lizbon, Cadiz ve Sevil'e saldırarak bu-

raları ele geçirdiler; bir süreliğine Camargue'yi yönettiler ve doğuya doğru hareket ederek İtalya'nın kuzeyinde izlerini bırakıp Pisa'yı talan ettiler. Daha önceden Normandiya'ya yerleşmiş olan bazı Vikingler de, günümüzde bile halen İskandinavların beyaz tenlerine ve kırmızıya çalan sarı saçlarına sahip çok sayıda erkek ve kadın bulunan Sicilya'ya ilerlediler.

Baltık Denizi'nden doğuya doğru hareket eden Vikingler, Volkhov Nehri'nden yukarı doğru yelken açarak Novgorod'a ulaştılar. Buradan teknelerini çamdan yapılma silindirlerin üzerinde karadan Dnieper'in (Dinyeper) kaynağına geçirdiler ve bu şekilde Kiev, Karadeniz ve İmparator'un muhafızlarının tamamının Vikinglerden oluştuğu İstanbul'a giden yolu açtılar. Diğerleri Novgorod'dan Volga'ya doğru ilerlediler ve Güney'e, Hazar Denizi'ne ve Bağdat'a doğru yelken açtılar. Arap bir coğrafyacı olan Muhammed Mugaddosi'nin yaklaşık 985 yıllarında yazdığına göre yanlarında, "samur, sincap, ermin, siyah ve beyaz tilki, sansar, kunduz, oklar ve kılıçlar, balmumu ve huş ağacı kabuğu, balık dişleri ve balık kireci, kehribar, bal, keçi derisi ve at postu, şahin, palamut, fındık, sığır ve Slav köleler" taşıyorlardı. Arap bir diplomat ve günlükçü olan İbni Fadlan 922 yılında Volga nehrinde karşılaştığı Vikingleri şu şekilde tanımlıyordu:

> Rusları ticari görevler için gelip Atul (Volga) Nehri'ne demir attıklarında gördüm. Onlar kadar mükemmel bir fiziğe sahip insanları daha önce hiç görmemiştim; hurma ağaçları kadar uzunlardı ve renkleri kırmızıya çalıyordu. Ne bir palto ne de bir ceket giyiyorlardı ama adamların her biri vücutlarının yarısını kaplayan ve bir ellerini serbest bırakan bir pelerin giyiyordu... Kadınlar ise göğüslerinde demir, gümüş, bakır ya da altından yapılan bir kap taşıyordu; bu kabın boyutu ve yapıldığı madde kocasının zenginliğine göre değişiyordu.

İbni Fadlan'ın bahsettiği "Rus"lar ya da "İsveç Vikingleri", Rusya'ya adlarını vermişlerdi.

Batı'ya doğru yelken açan Vikingler (özellikle Batı Norveçliler), IX. yüzyılın sonlarında ve X. yüzyılın başlarında İzlanda'yı koloni haline getirdiler. Bir Viking'in nereye yerleşeceğine nasıl karar verdiği sayfa 47'de açıklanmıştır. Vikingler, İzlanda'dan Batı'ya, o zamanlar diğerlerini onu takip etmeleri için ikna etmek amacıyla Brattahlid'de bir koloni kurmuş olan kâşif Kızıl Erik tarafından sadece "Grön" olarak adlandırılan Grönland Adası'na doğru gittiler. Oradan da, korkusuzca daha da Batı'ya doğru yelken açtılar. Leif Ericsson'un Birleşik Devletler'deki Newfoundland ve New England'a ulaşmış olması, "orada yabani buğdayın yetiştiği tarlalar ve üzüm bağları" bulmuş olması, bu bulgusunun hızla bir başka keşfe ve kısa süreli bir kolonileşmeye neden olması, sadece bir spekülasyon konusu değildir. Vinland Efsaneleri ve (özellikle Newfoundland'deki L'Anse aux Meraları'nda ulaşılan) arkeolojik bulgular, buralarda 1000 yılı civarında (Kolomb'un Portekiz'den yola çıkıp Amerika'yı "keşfetmesinden" hemen hemen 500 yıl önce) İskandinav yerleşkesinin var olduğunu kesin olarak ortaya koymuştur.

İskandinavlar ekip başı olarak ve hatta gangster olarak öylesine hava atmışlardı ki, onları arka plana atmak kolay olurdu. Ama gerçek şu ki birçoğu çoğu zaman avlanarak, balık tutarak ve her şeyden önemlisi çiftçilik yaparak barış dolu bir hayat yaşamışlardı. Hem İskandinavya'da hem de yerleştikleri her yerde, halkları, üç tabakaya sahip olan çok net bir toplumsal yapıya dayanıyordu: Kontlar ya da savaşçılar, çiftçiler ve köleler. "Rig'in Şarkısı" (Mit 5), Heimdall'ın insan ırklarını nasıl yarattığını anlatmakta ve ilgili yaşam biçimleri konusunda oldukça fazla bilgi vermektedir.

Eddaik* şiir *Rigsthula*'nın gösterdiği gibi, köleler bu düzende zor bir hayat yaşıyorlardı. Ağır işlerde çalışırlardı ve asla özgür değillerdi. Thrall, karısı Thir ve onların 19 çocuğu kötü kokan, kereste ya da tezek veya kilden yapılmış bir kulübede yaşıyor ve bu kulübeyi sahip oldukları hayvanlarla (kesinlikle sığırlar ve büyük olasılıkla koyunlar, keçiler veya domuzlar ve belki de bir kedi ya da köpek) paylaşıyor olabilirlerdi. Toplumun bu en şanssız üyelerinin hayatlarını koruyan bir koruyucu Tanrı yoktu.

Ancak kuşkusuz ki İskandinavların büyük bir çoğunluğu, koruyucu tanrısı Thor olan çiftçi sınıfına aitti. Bunlar, küçük çiftlik sahipleriydiler ve özgür insanlardı. Arkeolojik kanıtlar, bunların en azından Viking döneminin sonlarına doğru, iki ya da daha fazla binada yaşadığını göstermektedir. Bu binalar, ortasında bir avlusu olan üç ya da hatta dört taraflı bir kompleks oluşturan, kimi zaman bir ya da iki ahır eklenmiş bir çift paralel uzun evden ibaretti.

Çiftçilerin temel gıdalara dayalı beslenme şekli için *Rigsthula* tarafından çizilen resme, destanlardaki referanslar ve arkeolojik bulgular da eklenebilir. Johannes Brøndsted şu şekilde yazmıştı:

> Vikinglerin günlük beslenme şeklinin çavdardan yapılma tam tahıl ekmeği, yulaf ve arpa lapası, balık(özellikle ringa balığı), koyun, kuzu, keçi, at, öküz, dana ve domuz eti, peynir, tereyağı ve krema; içecek olarak bira, bal likörü ve (zenginler arasında) şarap içerdiğini tahmin etmek mantıklı olacaktır. Balina eti, fok eti ve kutup ayısı eti özellikle Norveç ve İzlanda'da önemli yiyeceklerdi. Fırınlanmış et yerine kaynatılmış etler tercih edilmiş gibi görünüyor... Çeşitli etlerden yapılan et suları bilindik bir yemek olmalıydı ve Vikingler aynı zamanda et ve balık kurutma yöntemleri konusunda da

* Eddaik: Duacı (çev.)

deneyimliydiler. Viking beslenme şeklinde av kuşları da ek bir öğeydi. En yaygın sebzeler lahana ve soğandı ve elma, dağ meyveleri ve fındık oldukça boldu. Bal, özellikle de tatlı mayalanmış bal likörünün yapımının temeli olarak çok fazla kullanılıyordu... Denizden uzak ama çok ormanlık olan ülkelerde, Viking yiyeceklerinin büyük bir kısmı avlanan kanada geyiği, geyik, yabani domuz ve ayılardan elde ediliyordu. Yabani tavşan, kaz, tavuk ve daha kuzeyde ren geyiği ve bizon menüdeki diğer öğelerdi.

Yiyecekler, kışın tüketmek için buz, peynir altı suyu ve tuz havuzlarından alınan ya da yosunlardan çıkarılan tuz ile korunuyordu.

Rigsthula, koruyucuları Odin olan üçüncü aristokratik sınıfın, yani kontların ya da savaşçıların, zarif salonları, düzeyli hayatları ve sofistike faaliyetlerinin ayrıntılı bir resmini de çiziyor. Bu sınıfa mensup kişiler her şeyden önce, en büyük oğuldan en büyük oğula geçen takipçileri, hazineleri, gemileri ve varlıklarıyla gösterilen zenginlikleri ile ayırt ediliyordu. Toplumsal sistemde kendilerinden altta olanlar gibi, savaşçılar kural olarak kendini adamış ve sorumlu aile babalarıydılar ve geleneksel olarak uzun kış aylarını evlerinde geçirirlerdi. Mitlerde Valhalla'da verilen ziyafetlere gösterilen ilgi, kuşkusuz savaşçıların salonlarında verilen ziyafetlerde harcanan zamanı yansıtmaktaydı. Ancak yaz aylarında, keşif, ticaret ya da korsanlık yapma peşinde koşan ekipleri toplayanlar ve İskandinav şairler tarafından övülenler de bu kişilerdi. (Sözel bir kültürde geleneğin taşıyıcısı olan şairin büyük önemi 6. notta ve diğer yerlerde belirtilmiştir.)

Tacitus'a göre, Germen kabile üyeleri Avrupa'ya ve Kuzey'e, İskandinavya'ya ilk göç ettiklerinde, liderlerini kahramanlıklarına ve soylu kanlarına göre seçmişlerdi. İlahi bir nesle sahip olduğunu iddia edebilen kişiler, güçlü bir rakip oluşturuyorlardı ve Tanrıça Freyja'nın insan sevgilisi Ottar'a

soyunu belirlemesinde yardımcı olduğu "Hyndla'nın Şiiri"-nin (Mit 18) altında yatan da bu tip bir güç savaşıydı. Monarşi, ancak daha büyük bir güç ve önem kazandığında kalıtsal hale geliyordu (her ne kadar İzlanda, krallığı tamamen hiçe saymış ve en baştan itibaren bir liderler birliği tarafından yönetilmişse de); "Grimnir'in Durumu" Miti (Mit 12) bu geleneğe örnek oluşturmaktadır.

Destanlarda olduğu gibi mitlerde de, çoğu İskandinav'ın yaşadığı izole ve fiziksel olarak zorlu hayatları görüyoruz. "İdun'un Elmalarının Çalınışı", "Thor'un Utgard'a Yolculuğu" ve "Otter'ın Kurtulması" mitlerinde öne sürüldüğü gibi, bir çiftlik genellikle diğerinden at üstünde bir günlük yolculuk yapmayı gerektirecek kadar uzaktı; bir gezginin, mitlerde bolca bulunan kuş ve hayvanlarla (geyik, susamuru, yabani domuz, kurt ya da en azından sincap, şahin, kuzgun) karşılaşma olasılığı, başka bir insanla karşılaşma olasılığından daha azdı. Yoldaki koşullar genellikle zorluydu; gezgin, bir tepenin üzerinden, bir buzulun çevresinden ya da vahşi doğanın içinden geçmek zorundaydı. Yolculuklar, dağlardaki uzun ve sert kar fırtınaları ya da çöllerdeki kum fırtınaları ile daha da tehlikeli hale gelirdi; bütün bunların üstüne, yılın yarısında gün ışığı sadece günde birkaç saat sürerdi.

Böylesine kapalı koşullar aile birliğinin önemini güçlendirmişti. Bir ailenin kendine güvenmesi gerekiyordu ve aile üyeleri sıkıntılı zamanlarda diğerinin yardımına koşardı. Bir kişiye hakaret edilirse ya da daha kötüsü bir kişi yaralanır ya da öldürülürse suçlu (destanların çok canlı bir şekilde anlattığı gibi), bu konuda cezalandırılmamayı umamazdı. Tacitus, I. yüzyılda Germen kabile üyelerine de benzer prensipler atfetmişti:

> Bir kişi, babasının ya da akrabalarının kan davalarını ve aynı zamanda dostluklarını devralmak zorundadır. Ama kan da-

vaları barış sağlanmadan devam etmez. Cinayet bile belirli bir sayıdaki sığır ve koyun ile telafi edilebilir ve bunun tatmini tüm aile tarafından hissedilir. Özel kan davaları saygısızlık ile yan yana geldiğinde daha da tehlikeli olduğundan, bu durum tüm toplumun yararınadır.

Ancak, aralarında kan davası olan aileler anlaşmazlığı kendi aralarında çözümleyemezlerse bu durum mahkemeye sunulurdu. Suçun veya tazmin edici bir ödeme ya da çok ciddi bir suç durumunda sürgün ya da ölüm içerebilecek olan cezanın belirlenmesi için bir sorgulama gerçekleştirilebilirdi.

Tacitus'un dostluğa yaptığı referans da yerindedir. Mantıklı bir İskandinav ailesi hem kendi iyilikleri için hem de birbirlerine sadık olan geniş bir insan grubunun küçük bir gruptan daha az korunmasız olmasından dolayı dostluklar kurardı. Ailenin kendi içinde tek bir özel ilişki vardı: Dayı, yeğeninin refahından sorumluydu. Bu bağ 4. notta açıklanmıştır ve Odin'in ilahi şiir şarabını dayısı olan Bolthor'un oğlundan almasını sağlayan 9 sihirli şarkıyı neden öğrendiğini de açıklayabilir.

Hem aile içinde hem de kanun önünde, kadın ve erkek eşit haklara sahipti ve açık sözlü kadın, kendisini çevreleyen erkeklerden oldukça kararlı olarak, destanlardaki çarpıcı ve tanıdık bir karakterdir. Kadın aynı zamanda, transa geçebilen, ruhunu gizli bilgileri bulmak amacıyla yolculuğa çıkarabilen ve onu dinlemek için toplanan insanların sosyal refah ve evlilik olasılıkları ile ilgili pratik sorularını cevaplayan bir *volva* ya da "kadın şaman" olarak da öne çıkmaktadır. Bir kadın şaman olarak rolü dahilinde Aesir'e büyücülük öğreterek salondan salona geçen Freyja (Mit ve Not 2) bu uygulamaları açıkça yansıtmaktadır.

Bu batıl inançlı, aileye dayalı var olma şekli, "Loddfafnir'in Durumu" mitinin ve *Havamal*'ın tamamının (Mit ve Not

25) temelidir. Bu büyük özdeyişler özeti ve doğru uygulama tavsiyeleri, İskandinavların günlük yaşantısının sağduyulu ve gösterişsiz (ancak kimi zaman esprili) resmini sunmaktadır ve çok öfkeli Vikinglerin çarpıcı imajı ile hiç ilgisi yoktur. Hayatın kendisine değer ver, saflığı cezalandır, dostluklara değer ver ve onları kutsa, misafirperver ol (ama aşırı değil), senden daha uzun yaşayacak bir şöhret ve iyi bir isim kazanmaya çalış: Bunlar *Havamal*'ın ana motifleridir.

Bu şiirdeki bir kıta şöyle der: "Hayvanlar ölür, akrabalar ölür, ben de öleceğim ama ölmediğini bildiğim tek bir şey var: Ölümümüzden sonra arkamızda bıraktığımız itibar." Her ne kadar sınırlı olsa da, şöhret tutkusu İskandinavlar için çok önemliydi. Ölümden sonraki süresiz bir hayata olan inanç olmadığı için bu tutku insanların ölümsüzlük konusundaki tek umudunu temsil ediyordu. Hiçbir Viking kaderini değiştirebileceğine inanmıyordu; kader, tanrıların ve insanların kaderlerini benzer şekilde hazırlamış olan Nornlar tarafından buyurulmuştu (4. not) ama bütün bunlara rağmen hayatını nasıl yaşadığı kendisine bağlıydı. Bu düşünce, "Skirnir'in Yolculuğu" mitinde Skirnir tarafından mükemmel şekilde ifade edilmiştir: "Burnunu kapıdan çıkaran herkes için korkusuzluk korkak bir yürekten daha iyidir. Hayatımın uzunluğu ve öleceğim gün çok zaman önce kaderime yazılmıştır."

Hayata küsmüş olan insanlar asla saygı ya da hayranlık kazanamayacakları için şöhret peşinde koşan insanlar hayatlarının kuşkusuz zorlukları ya da ölümün kaçınılmazlığı konusunda söylenip durmazlardı. Bunun yerine buna katlanırlardı ya da daha da iyisi gülüp geçerlerdi. Bu, mitlerin yapısındaki ironik tonun nedenidir ve örneğin, Tyr'in kurt Fenrir'i bağlamak amacıyla elini feda etmesine (Mit 7) tanrıların verdiği tepkiyi açıklamaktadır. Kadınlar ve erkekler sorunlardan kendi paylarına düşeni bekliyorlardı ve en iyileri bu sorunları kullanmaya, bunların üstüne çıkmaya ve cesaret,

sadakat ve cömertlik yoluyla kendileri için bir isim yapmaya çalışıyorlardı.

İskandinavlar için çok önemli olan bu kadercilik mitlerde yansıtılmaktadır. Katledilen savaşçıların hangilerinin Valhalla'ya alınacağına karar verme gücü, insanlara değil Odin'e ve Valkyriler's aitti; Loki'nin Andvari'den çıkardığı altın bir lanet taşıyordu; Odin, Balder'in ölümünün kaderine yazıldığını ve bunu engellemek için hiçbir şey yapamayacağını biliyordu ve Ragnarok'un kendisi, yani "Güçlerin Yok Oluşu" kaçınılmazdır. Tüm yaratılanların yangın ve sel ile yok edileceği gün gelecektir.

Ama H. R. Ellis Davidson'un akıllıca sözlerine göre:

> Kaderin bu kadar farkında olunmasına rağmen ya da belki de bundan dolayı, insanların mitlerden doğan özelliklerinin soylu bir resmi vardır. Tanrılar kahraman figürlerdir; tehlikeli, bireysel hayatlar yaşayan ama aynı zamanda kesin bir değer algıları ve belirli yoğun sadakatleri olan, birbirine bağlı küçük grupların parçası olan insanlar belirgindir. Bu değerlerden vazgeçmek yerine hayatlarından vazgeçebilirler ama hayat zahmete oldukça değer olduğu için ellerinden geldiği kadar uzun bir süre savaşırlar. İnsanlar, hizmet ettikleri tanrıların onları tehlikeden ya da felaketten kurtarmayacağını bilirlerdi ve bunu yapmalarını talep etmezlerdi. Mitlerde, hayatın zorluğuna ya da adaletsizliğine dair herhangi bir öfke değil bunun yerine kahramanca bir teslimiyet ruhu görürüz: İnsanlık sorunların içine doğmuştur ama cesaret, macera ve hayatın harikaları, hayatımız halen bize aitken zevk alınması gereken şükretme nedenleridir. Tanrıların büyük hediyeleri, dünyayla olduğu gibi yüzleşmeye hazır olmak, insanları kritik yerlerde ayakta tutan şans ve tek başına ölümden sonra da devam edecek olan o görkemi kazanma olasılığıdır.

Mitleri okuyarak İskandinavların ruhunu ve güvenini, sonsuz meraklılığını, aşırı cesaretliliğini, klana bağlılığını, cö-

mertliğini ve disiplinini belirleyebiliriz; aynı zamanda kibrini ve merhametten yoksunluğunu, ihanetini değilse bile kurnazlığını (Loki figüründe bolca yansıtılmıştır), acımasızlığını ve zalimliğini de fark edebiliriz.

Kozmoloji

Ayrıntılı ve karışık yapılı İskandinav Kozmolojisi, tam da yaratılış anında başlamaktadır. Kuzey'deki Niflheim'dan gelen buz ile Güney'deki Muspellheim'dan gelen ateş, Ginnungagap'ın geniş uçurumlarında buluşur. Ortaya çıkan ilk iki varlık, bir buz canavarı olan Ymir ve Audumla adındaki bir inektir. İnek yalayarak buzdan bir insan ortaya çıkarır ve bu adamın üç torunu Odin, Vili ve Ve isimli tanrılardır. Bu döngüdeki ilk mitin anlattığına göre, bu üç kardeş dev Ymir'i öldürüp vücudundan 9 dünyayı yaratırlar.

İskandinavlar evreni üç merkezli bir yapı olarak canlandırırlar; aynı her birinin arasında boşluk kalacak şekilde birbirlerinin üzerine yerleştirilen üç tabak gibi. En üst seviyede, Aesirlerin ya da savaşçı tanrıların dünyası olan Asgard yer alır. Asgard, tanrıların ve tanrıçaların, duvarları bir bahsin parçası olarak dev bir duvar ustası tarafından örülmüş muazzam bir kalenin içine yerleştirilmiş bahçelerinin bulunduğu yerdir (Mit 3). Burası aynı zamanda, zamanın sonunda tanrılar ile insanlar, devler ile canavarlar arasında gerçekleşecek savaş olan Ragnarok'u beklerken her gün savaşan ve her gece ziyafet çeken ölü savaşçıları, yani Einherjar'ı barındıran devasa bahçe olan Valhalla'nın da yer aldığı yerdir ve burası o çok önemli savaşın, her yönde 120 fersah uzanan ve Vigrid adı verilen geniş düzlüğün yeridir. Ama bu en üst dünyada sadece Aesirler yaşamıyordu. Burada aynı zamanda Vanirlerin ya da bereket tanrılarının savaşıp daha sonra Aesirler ile birleşene kadar (Mit 2) yaşadıkları Vanaheim da

yer alıyordu ve ışık elflerinin diyarı olan Alfheim de buradaydı.

İkinci seviye, insanların yaşadığı Midgard idi. Öylesine geniş bir okyanus ile çevriliydi ki, bu konudaki en önemli kaynağımız olan XIII. yüzyılda İzlanda'da yaşamış olan Snorri Sturluson, "Bu okyanusu geçmek birçok insana imkânsız gelir," demişti. Korkutucu dünya yılanı Jormungand bu okyanusta yaşıyordu; öylesine uzundu ki Midgard'ın çevresini tam olarak sarıp kendi kuyruğunu ısırabiliyordu. Devlerin diyarı olan Jotunheim ya haritada belirtildiği gibi (sayfa 27'ye bakınız) Midgard'ın içinde (dağlık doğu kısımda sahil boyunca) ya da okyanusun diğer tarafında yer alıyordu, kaynaklar bu konuda hemfikir değiller. Devlerin kalesine dış dünya anlamına gelen Utgard deniliyordu. Burası, Thor ve eşlikçilerinin sihirli ve kötü dev kralı Utgard-Loki tarafından bir gezintiye çıkarıldıkları yerdi (Mit 16).

Yine bu seviyede, Midgard'ın kuzeyinde cüceler vardı; Nidavellir'de (Karanlık Ev), mağaralarda ya da çukurlarda yaşıyorlardı ve bunların altında bir yerlerde de Svartalfheim (Kara Elflerin Diyarı) bulunuyordu. Ancak cüceler ile Kara Elflerin arasında geçerli bir ayrım yapmak mümkün değildir, bunlar birbirlerinin yerine geçebilirmiş gibi görünüyorlar.

Asgard ve Midgard, Bifrost (Titreyen Yol) olarak adlandırılan alevli bir gökkuşağı köprüsü ile birbirine bağlanıyordu. Snorri Sturluson, *Prose Edda*'nın bir parçası olan "Glyfaginning"de şöyle yazar: "Bunu görmüş ama belki de gökkuşağı olarak adlandırmış olabilirsiniz. Üç rengi vardır, çok güçlüdür ve diğer yapılara göre daha büyük bir ustalık ve kurnazlıkla yapılmıştır."

Eddaik şiir *Vafthrudnismal*'dan, hiçbir zaman buz tutmayan İving Nehri'nin tanrıların dünyası Asgard ile devlerin dünyası Jotunheim arasındaki sınır olduğunu biliyoruz; bunun ötesinde, çok sayıda mitte tanrılar ile devler, Midgard'dan geçmeden doğrudan Asgard'dan Jotunheim'a karadan yol-

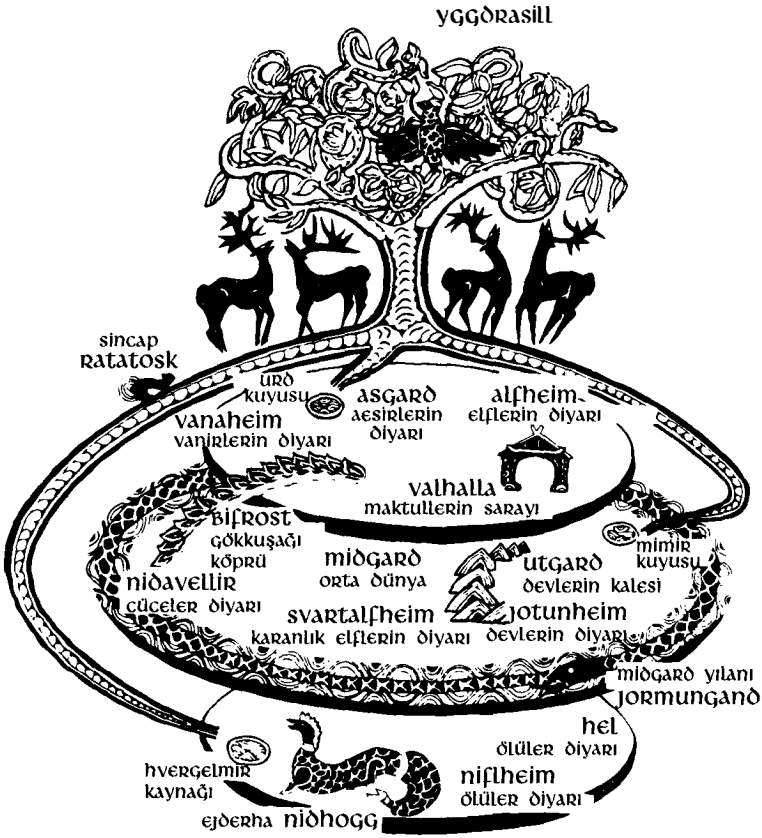

culuk yapıyorlardı. Bunu nasıl yapmış olabilirlerdi? Asgard ve Midgard seviyelerini bir noktada gerçekten birbirlerine dokunacak şekilde bükmeden bunu yapmak fiziksel olarak imkânsız görünmekteydi. Bu tip bir sorun, dünyaların birbirlerine göre tam olarak nerede yer aldığını açıklamaya çalışma konusunda mantığın sınırlarını göstermektedir. Basitçe, evrenin yapısının temel olarak üç katlı olduğunu hatırlamak ve İskandinavların kendilerinin daha kesin coğrafya konusunda ya oldukça anlaşılmaz ya da umursamaz olduklarını farz etmek en iyisidir.

Üçüncü seviyede, Midgard'dan kuzeye ve aşağıya doğru 9 günlük mesafede bulunan ölülerin diyarı Niflheim yer alıyordu. Niflheim, sert soğukların ve sonsuz gecelerin yeriydi; kalesi, yarısı beyaz, yarısı siyah olan ve aynı adı taşıyan korkunç dişi canavar tarafından yönetilen yüksek duvarlı ve korkutucu kapılı bir yer olan Hel idi. Bu canavar Snorri Sturluson tarafından ayrıntılı olarak anlatılmıştır (Mit 7 ve metnin çeşitli yerlerine bakınız). İskandinavlar, Hel ve Niflheim dünyaları arasında ayrım yapmış olabilirler; *Vafthrudnismal*'da, kötü insanlar, Nifhel ya da Niflheim dünyasında yeniden ölmek için Hel'den geçiyormuş gibi görünmektedirler.

Bu durumda, 9 dünya, Asgard, Vanaheim ve Alfheim; Midgard, Jotunheim, Nidavellir ve Svartalfheim; Hel ve Niflheim'dır. Ancak, eğer Hel ve Niflheim tek bir dünya oluşturuyorlardıysa 9. dünya ateş diyarı Muspellheim olabilir. Bu bölgenin evrenin üç merkezli yapısında yeri yoktu ve bu konuda Snorri Sturlurson'dan alıntı yapmaktan başka yapabileceğimiz bir şey yok:

> Ancak, var olan ilk dünya, güney yarımküredeki Muspell'di; burası aydınlık ve sıcaktı ve bu bölge, buraya ait olmayan ve memleketi burası olmayan kişilerin katlanamaması için alevlenir ve yanardı. Burada, dünyanın sonunda, bu bölgeyi korumak için oturan kişinin adı Surt idi; Surt'un alevli bir kılıcı vardı ve dünyanın sonunda gelecek, tüm tanrıları yakıp yıkacak, mağlup edecek ve tüm dünyayı ateşle yakacaktı.

Ragnarok'ta, Surt'a Muspell'in oğulları eşlik etmektedir; Snorri, onların "kendi aralarında bir ev sahibi oluşturacaklarını ve bunun çok parlak olacağını," söylemektedir ancak başka bir durumda Muspellheim'in bu ateşli halkı hakkında herhangi bir şey duymuyoruz.

Üç seviyenin ve 9 dünyanın ekseni kudretli dişbudak ağacı Yggdrasill idi (bu ismin anlamı Not 4'te açıklanmaktadır). Bilinen herhangi bir kaynağı yokmuş gibi görünen ve Ragnarok'ta

canlı kalacak olan bu ebedi ağaç o kadar geniştir ki, Snorri'nin dediği gibi "dalları tüm dünyanın üzerine uzanır ve cennete ulaşır." Yggdrasill'in üç kökü vardı. Bunlardan bir tanesi Asgard'a gömülüydü; bu kökün altında 3 adet Norn ya da kader tanrıçası tarafından korunan Urd (Kader) Kuyusu yer almaktaydı ve tanrılar her gün konsey için burada toplanırlardı. İkinci kök Jotunheim'a girerdi; bu kökün altında Mimir Kaynağı (Not 2'ye bakınız) yer alırdı ve bu kaynağın suları bilgelik getirirdi. Odin bu kaynaktan su içebilmek için bir gözünü kurban etmişti ve tanrıların bekçisi Heimdall'ın Ragnarok esnasında ihtiyacı olana kadar borusunu orada bıraktığı söylenirdi. Üçüncü kök Niflheim'a giderdi; bu kökün altında Hvergelmir Kaynağı yer alırdı. Burası 11 nehrin başlangıç noktasıydı ve yakınlarında ejderha Nidhogg ve diğer adı verilmeyen yılanlar dişbudak ağacı Yggdrasill'in kökünü kemirirlerdi.

Genellikle Koruyucu Ağaç olarak bilinen Yggdrasill, üzerinde yaşayan, ondan beslenen ve ona saldıran hayvanlardan beslenir ve bunların sıkıntısını çekerdi. Ejderha Nidhogg köklerini kemirirken geyikler ve keçiler dallarının üzerinde zıplayarak yeni sürgünleri kırarlardı ve bir sincap gövdesinin üzerinde yukarı aşağı koşturarak gözleri arasında bir şahin ile en üst dallarda oturan bir kartala Nidhogg'un hakaretlerini taşırdı. Bunun yanı sıra ağaç öylesine tatlı bir çiy damlatırdı ki arılar bunu bal yapmak için kullanırlardı.

Yggdrasill sadece hayvanları barındırmazdı. Eddaik şiir *Svipdagsmal*'daki bir kıta (Mit 23), Yggdrasill'in pişirilmiş meyvesinin güvenli bir doğum sağladığını belirtmektedir. Ragnarok yaklaştığında, dişbudak ağacının titreyeceği ve içinde saklanan kadınlar ve erkekler olan Lif ve Lifthrasir'in bunu takip eden yangın ve sellerden kurtulacağı söylenmektedir. Bu kişiler zamanın ve insanların dünyasında bir döngünün sonunda ve bir diğerinin başlangıcında tek başlarına durmaktadırlar.

Ancak sıkıntı çeken, tüm canlı yaratıklara bakım sağlayan ve devamlılığı sağlayan ağaç da bunun karşılığında Nornlar,

Urd (Kader), Skuld (Varlık) ve Verdandi (Gereklilik) tarafından ayakta tutulmaktadır. Böylece, bir şekilde sadece insanların değil aynı zamanda insanların koruyucusunun da hayatı onların elindedir. Snorri Sturluson şöyle yazar:

> Dahası, Urd kaynağının yakınında yaşayan Nornların her gün kaynaktan su ve su ile birlikte kaynağın çevresinde yer alan kili topladıkları ve dallarının solmasını ya da çürümesini önlemek için alıçları serptikleri söylenmektedir.

Koruyucu Ağacın süregelen geleneği Not 1'de daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmaktadır.

Pek çok mitolojide dünyanın merkezinde bir ağaç ya da sütun ya da dağ bulunmaktadır. Daha belirgin bir biçimde, İskandinav mitolojisinde gördüğümüz, bir ağaç ile birbirine bağlanan üç kozmik bölge sembolü aynı zamanda Hint ve Çin Mitolojilerinde de görülmektedir. H. R. Ellis Davidson Yggdrasill hakkında şunları yazmıştır:

> Tanrılar, insanlar, devler ve ölüler arasında bir bağ oluşturduğu gerçeği, yukarıya doğru cennete ve aşağıya doğru yeraltına uzanan bir çeşit merdiven olarak görüldüğü anlamına gelmektedir. Bu dünyalar arasında bir yol algısı Şamanist dinlerin inançlarına aşina olan bir durumdur.

Yggdrasill'in Şamanist bir yolculuk için kullanılması, Odin'in ölülerin bilgeliğine ulaşmak amacıyla yan tarafına bir mızrak saplanmış halde 9 gece boyunca gönüllü olarak ağaçta asılı kaldığı Mit 4'ün konusudur. Ve aslında sincap Ratatosk'un kartal ile yılan arasındaki hakaretleri birbirlerine taşıması, cennet ile cehennemin hem ayrılığını hem de birlikteliğini temsil ediyormuş gibi görülebilir.

Ağaç ile çevrelenen 9 dünya (mitolojiciler tarafından Dünya Ağacı olarak bilinen ve evrenselliğin sembolü haline gelen); ağaçta asılı olarak kalınan 9 gece: 9 sayısı İskandinav

mitolojisinde sürekli olarak ortaya çıkmaktadır. Odin bir devden 9 sihirli şarkı öğrenir ve bu onun tanrılar için şiir şarabını kazanmasını sağlar; Heimdall'ın 9 annesi vardır; Odin'in oğlu Hermod, Tanrı Balder'i Hel'den geri alma çabasıyla 9 gece boyunca yolculuk yapar; Uppsala tapınağındaki büyük dini seremoniler her 9. yılda yapılır, 9 gün sürer ve 9 insanın ve her türden 9 hayvanın kurban edilmesini gerektirir.

9'un neden İskandinav mitolojisindeki en önemli sayı olduğu yeterince açıklanmamaktadır ama sayının sihirli özelliklerine olan inanç İskandinavya'da sınırsızdır. *The Golden Bough* eserinde, J. G. Frazer, Galler, Litvanya, Siyam ve Mentawai takımadalarındaki Nias Adası'na kadar geniş ülkelere yayılan ve 9 sayısını içeren seremonileri kayıt altına almıştır. 9 elbette tek basamaklı sayılar serisinin sonudur ve bu durum pek çok mitolojide ölümü ve yeniden doğuşu simgelemesinin nedeni olabilir dolayısıyla aynı zamanda bütünü de temsil etmektedir.

Bu bölüm sadece efsanevi İskandinav evreninin en göze çarpan özellikleri (kuşkusuz özelliklerinin büyük çoğunluğunu son olarak şekillendirilip kaydedildikleri yer olan volkanik olarak aktif, genellikle düşmanca İzlanda Adası'na borçlu olan 9 dünya) için bir rehber sunmaktadır (Not 1 ve 32'ye bakınız). Bireysel mitler bu evreni çok daha ayrıntılı bir şekilde tanımlamaktadır; özellikle de 1, 12, 15, 27 ve 32 numaralılar. Dev Ymir'in vücudunun, her kısmının hatta göz kapaklarının bile dünyanın yaratılışında kullanılacak şekilde bölünme şekli; gökyüzünü yerinde tutan 4 cüce; güneşi ve ayı kovalayan kurtlar; devin, cennete atılan ve yıldızlara dönüşen gözleri... Bunlar ve birçok diğeri döngü içindeki öyküsel öğelerdir. Şimdi İskandinav halkının panteonuna yani tüm tanrılarına dönmenin zamanı geldi.

Panteon

XIII. yüzyılda İzlanda'da yazan Snorri Sturluson, Odin ve karısı Frigg'i dahil etmeyerek "İlahi tanrıların sayısı 12'dir... Tanrıçalar (sayıları 13'tür) ne daha az kutsal ne de daha az güçlüdürler," demektedir. Bu bölüm dört ana tanrı olan Odin, Thor, Freyr ve Freyja'yı bir miktar ayrıntılı olarak tanıtmakta ve diğerlerinin ana özelliklerine değinmektedir; bunlar ve diğer ana karakterler notlar kısmında gerekli olan yerlerde daha fazla açıklanmıştır.

Odin'e genellikle Allfather adı verilir: bunun anlamı sadece birçok tanrının gerçek babası ve (erkek kardeşleri ile birlikte) ilk erkek ve kadını yaratmış olması değil aynı zamanda tanrıların en önemlisi olmasıdır. Snorri Sturluson bu noktada oldukça nettir:

> Odin tanrıların en yücesi ve en yaşlısıdır. Her şeyi yönetir ve ne kadar yüce olsalar da, diğer tanrılar, aynı çocukların babalarına hizmet ettikleri gibi ona hizmet ederler... Sonsuza kadar yaşar ve krallığının tamamına hükmeder, büyük ve küçük her şeyi yönetir. Cenneti, cehennemi, gökyüzünü ve bunların içindeki her şeyi yaratmıştır.

Hıristiyanlık öncesi Avrupa'daki Germen aileler, kabileler ve ülkeler arasındaki çatışmalar çok yaygındı. İnsanlar, bir kültür ihtiyacı olan tanrıları buluyor ve İskandinav dünyası özelliklerinden biri olan şiddeti gerekçelendirmek için bir tanrıya ihtiyaç duyuyordu.

Odin, daha önceki Germen savaş tanrıları olan Wodan ve Tîwaz'ın özelliklerini miras almış gibi duruyor ve her şeyden önemlisi Savaş Tanrısı olarak görülüyor. Dehşet verici, kibirli ve kaprisli olan Odin zaferlere ilham verirdi ve yenilgileri belirlerdi. Avlusu Valhalla'da Valkyriler tarafından seçilen, oraya yerleştirilen ve kendisiyle birlikte Ragnarok'ta savaşa-

cak olan ölmüş savaşçıları konuk ediyordu, insan ve hayvan kurban edilmesi yoluyla yatıştırılması gerekiyordu.

Bir insanın bir savaşı kazanmasını sağlayan ilham, başka bir insanın şiir yazmasını sağlıyordu. Bu nedenle, Savaş Tanrısı Odin tanrılar için şiir şarabını kazanmak amacıyla Jotunheim'a seyahat etti (Mit 6) ve eddaik şiirlerde bu kadar öne çıkmasının nedenlerinden biri, bu şiirleri yazan şairlerin koruyucusu olması olabilir!

Odin sadece Savaş Tanrısı ve Şiir Tanrısı değildi, aynı zamanda bir kâhin olarak da hareket edebilirdi. Aynı bir şaman gibi ruhunu, kimi zaman 8 bacaklı atı Sleipnir'in üzerinde, kimi zaman bir başka şekilde dünyalar arası seyahatlere yollayabilirdi; aynı bir şaman gibi ölülerden bilgelik elde edebilirdi. Eddaik şiir *Voluspa*'da ve dünya dişbudağı ağacı Yggdrasill'deki gönüllü kurban edilişinde (Mit 4), Odin'i Ölülerin Tanrısı olarak görüyoruz.

Odin güçlü bir varlıktır. Sadece tek bir gözü vardır ve hemen tanınmasını engellemek için geniş kenarlı bir şapka takar; her zaman mavi bir pelerin giyer ve sihirli mızrağı Gungnir'i taşır; omuzlarında aynı zamanda bilgelik arayan uçuşları da sembolize eden savaş kuşları Huginn (Düşünce) ve Muninn (Hafıza) adlı kuzgunlar oturur ve avlusu Valaskjalf'da, Hlidskjalf adlı tahtından 9 dünyada olan her şeyi inceleyebilir. Korkutucu bir tanrıdır: Belki saygı duyulacak bir tanrıdır ama sevilecek bir tanrı değildir.

Odin ile Earth'ün oğlu Thor panteonda ikinci sıradaydı ve eddaik şairler, Snorri Sturluson ve efsane yazarları tarafından tarif edilirken kullanılan terimlere ve adını taşıyan çok sayıdaki yer adına göre, tanrıların en sevileni ve saygı duyulanı olduğu açıktır. Odin şiddet ve savaşı temsil ederken Thor düzeni temsil ediyordu. Çekici Mjollnir ile devleri uzak tutardı ve fiziksel olarak dünya yılanı Jormungand'a kafa tutacak kadar güçlüydü. İnsanlar kanun ve istikrar adına ondan yardım isterlerdi.

Odin asil olarak doğanları –kralları, savaşçıları, şairleri– desteklerdi; Thor ise, nüfusun çoğunluğunu oluşturan özgür çiftçileri desteklerdi (Mit 22). Fiziksel görüntüsü de rolüne uyuyordu; iri ve kızıl sakallıydı, çok büyük bir iştahı vardı, çok çabuk sinirlenirdi ve hızla yatışırdı, kavrama konusunda biraz yavaştı ama son derece güçlü ve güvenilirdi. Eddaik şairler (ve onların izinden giden Snorri Sturluson) Odin'in önemini azaltmış olabilirler; XI. yüzyıl tarihçisi Bremenli Adam'a göre Thor, İskandinav tanrılarının en büyüğüydü ve Uppsala'daki büyük tapınakta, Thor'un heykeli Odin ile Freyr arasındaki merkez noktasında yer alıyordu.

Yaratılış ile başlayarak 9 dünyanın yok edilmesi ile sona eren tam bir döngü oluşturan bu derlemedeki ikinci mit, savaşçı tanrılar Aesirler ile bereket tanrıları Vanirler arasındaki bir savaşı anlatmaktadır. Bu anlaşmazlık, bir dinin diğerinin yerini aldığı zamanlarda kaçınılmaz olduğu gibi, iki inancın insanların zihinlerine sahip olmak için mücadele ettikleri ve en sonunda birleştikleri bir zamanın hatırasını da kapsıyor gibi görünmektedir. Bunun sonucunda Thor bereket ile ilişkilendirilen özellikleri üstlenir ve bunları kendisine mal eder. Örneğin çekiç Mjollnir sadece bir saldırı aracı değil aynı zamanda bereket aracıdır (Not 10'a bakınız). Aynı şekilde, Thor gök gürültüsü (at arabasının tekerleri tarafından ortaya çıkarılan bir ses) ve şimşeğin (kafasında bir bileği taşının parçaları yer alıyordu) nedenidir ve Bremenli Adam'ın sözlerine göre, Thor'un, "rüzgârları ve yağmurları, iyi havayı ve dünyanın meyvelerini" kontrol ettiğine inanılırdı.

Ancak, bereket tanrılarının en önemlisi, Bolluk Tanrısı Freyr idi. Freyr, Tacitus tarafından I. yüzyılda Danimarka'da tapılan tanrıça olarak ifade edilen Toprak Ana Nerthus'un (bir şekilde cinsiyet değiştirmiş) soyundan gelmiş gibi görünmektedir. Ve Snorri Sturluson şu şekilde yazar: "Freyr fazlasıyla ünlü bir tanrıdır; güneşin ne zaman parlayacağına ya

da yağmurun ne zaman yağacağına ve bununla birlikte dünyanın bereketliliğine karar verir, barış ve bolluk için yardım istemek için uygundur. Aynı zamanda insanların refahını da beraberinde getirir."

Uppsala'daki Freyr idolü devasa bir erkeklik organına sahiptir ve Freyr'e açık bir şekilde sadece dünyanın yükselişi için değil aynı zamanda insanın yükselişi için de başvurulmaktadır. Freyr'in ana varlıkları olan Skidbladnir isimli tekne ve Gullinbursti isimli yabandomuzunun ikisi de antik bereket sembolleridir ve doğrudan onunla ilgili olarak geride kalan tek mit (Mit 11) temsil ettiği her şeyin bir kutsanmasıdır.

Freyr'in babası Njord, kız kardeşi de Freyja'dır (tanrıçaların açıklanması konusunda sayfa 39'a bakınız) ve bunların üçü de Aesirler ile Vanirler bir ateşkes anlaşması yaptığında liderlerin değişimine dahil olmuşlardır (Mit 2). Vanirlerin kıdemli tanrısı Njord, denizi ve rüzgârları yönetir, gemileri ve denizcileri korurdu. Sarayına Noatun ya da gemi tersanesi denirdi. Njord ilk dişi buz devi olan Skadi ile evlenmişti ve oğlu dişi buz devi Gerd ise mitlerde zıtlıkların birleşmesini sembolize etmektedir. (9 ve 11 numaralı mitlere bakınız).

Lider tanrılardan bir diğeri olan Heimdall hakkında şaşırtıcı sayıda teori vardır ama büyük olasılıkla o da orijinal olarak Vanirlerden bir tanesiydi. Heimdall deniz ile ilişkilendirilmektedir ve 9 bakirenin (büyük olasılıkla 9 dalganın) oğludur. Snorri'ye göre, "Heimdall bir kuştan daha az uykuya ihtiyaç duyar ve hem gündüz hem de gece önündeki yüz fersahı görebilirdi. Toprakta büyüyen otları, koyunların yünlerinin uzayışını ve ses çıkaran her şeyi duyabilirdi." Dayanıklılığı ve keskin bir şekilde gelişmiş olan duyuları Heimdall'ı tanrılar için en ideal nöbetçi yapmıştı. Sarayı Himinbjorg (Cennet Tepeleri) gökkuşağı Bifrost'un yanında yer alıyordu ve sesi 9 dünyanın tamamından duyulabilen Gjall borusuna sahipti. Heimdall aynı zamanda *Rigsthula*'nın düzyazı şeklin-

deki önsözünde insan ırklarının atası olarak tanımlanmıştır (Mit 5); bu bağlamda Heimdall'ın kökenleri konusunda, (erkek kardeşleriyle birlikte aslında ilk erkek ve kadını yaratan) Odin yerine neden onun ortaya çıktığından emin olmak için yeterince bilgiye sahip değiliz.

Önde gelen bir diğer tanrı olan Tyr, her ne kadar bir kaynak (Mit 17) onu dev Hymir'in oğlu olarak gösterse de, Odin'in oğluydu. Aynı Odin gibi, eski Germen savaş tanrılarının özelliklerini barındırıyordu ve kökenleri Not 7'de açıklanmaktadır. Aesirler'in içindeki en cesurlarıdır ve kurt Fenrir'in bağlanabilmesi (Mit 7) ve böylece Ragnarok'a kadar tanrıların güvenliğinin sağlanması için elini feda etmeye hazır olan tek tanrıdır.

Ragnarok, Odin ile Frigg'in nazik ve sevilen oğlu Balder'in, kendi erkek kardeşi ve kötü nişan alan Loki tarafından yönlendirilen kör bir tanrı olan Hod tarafından atılan bir ökseotu ok ile öldürülmesi ile başlar. Balder'in karakteri Not 29'da ve Snorri Sturluson'un benzersiz sözcüklerinde ayrıntılı olarak açıklanmaktadır:

> Onun hakkında söylenecek güzel olmayan hiçbir şey yoktur. Onların arasındaki en iyisiydi ve herkes ona methiyeler düzerdi. Yüzü o kadar açık renkli ve parlaktı ki üzerinden bir pırıltı yayılırdı ve öylesine beyaz bir çiçek vardı ki Balder'in kaşlarına benzetilirdi, tüm çiçeklerin en beyazıydı. Bütün bunlara bakarak vücudunun ne kadar güzel olduğunu ve saçlarının ne kadar parlak olduğunu tahmin edebilirsiniz. Tüm tanrıların en akıllısı, en tatlı dillisi ve en merhametlisiydi ama bir karar verdiğinde bu kararının asla değiştirilemeyecek olması da özelliklerinden biriydi.

Geriye kalan 12 "önde gelen" tanrının hiçbiri günümüze ulaşan mitlerde önemli ölçüde yer almamaktadır. Balder ile Nanna'nın oğulları Forseti adalet tanrısıydı; Odin'in oğlu

Bragi şiir ve güzel konuşma tanrısıydı; Ull özellikle okçuluk ve kayak ile ilgileniyordu ve düellolarda yardımına koşulurdu; Odin ile metresi Rind'in oğlu, kasıtsız katilini öldürerek Balder'in intikamını alan Vali ve Odin ile dişi dev Grid'in oğlu aynı zamanda Odin'in ölümünün intikamını alan Vidar Ragnarok'ta hayatta kalmaktadırlar.

12 ana tanrının yanı sıra, Asgard'ın diğer 3 erkek sakini de belirtilmelidir. Honir (Mit 2, 8 ve 26) Aesirler ile Vanirler arasındaki lider değişimine dahil olmuştu. En belirgin özelliği kararsızlığı gibi görünmektedir ve çeşitli olaylarda Odin ve Loki ile ilişkilendirilmektedir. Ragnarok sonrasında tanrıların arasında birinci gelerek Odin'in halefi olacağı görülmektedir. İkinci olarak, Odin'in oğullarından biri olan Hermod önemli bir şekilde ortaya çıkar; adı çözümlemeyi ima etmektedir ve ölmüş kardeşi Balder'i geri getirme çabasıyla Hel'in yeraltına seyahat eden de Hermod'dur. Ve son olarak da Loki vardır.

İki devin oğlu ama Odin'in üvey kardeşi olan Loki, tanrılar ile devler arasındaki belirsiz ve kararan ilişkiyi barındırmaktadır. Dinamik ve önceden kestirilemez bir karakterdir ve bundan dolayı hem birçok mitte katalizördür hem de tüm mitolojideki en ilginç karakterdir. Loki'nin heyecan verici, istikrarsız, kusurlu karakteri olmasaydı, nesnelerin sabit düzeninde herhangi bir değişiklik, herhangi bir nabız hızlanması ve Ragnarok olmazdı.

Snorri Sturluson Loki hakkında şunları söylemektedir:

> Yakışıklı ve beyaz yüzlüdür ama kötü bir yaratılışı vardır ve ruh durumu çok değişkendir. Tüm insanları kurnazlık konusunda uzmanlaştırmıştır ve her zaman hile yapar. Aesirleri sürekli olarak büyük zorluklara sokar ve yine sıklıkla hilekârlıkla onlara yardım ederdi.

Bu Loki'nin daha önceki mitlerdeki çok adil bir tanımlamasıdır: hem şeklini hem de cinsiyetini değiştirerek Freyja'yı

tehlikeye atan bir bahisten sorumludur (Mit 3), Odin ile ortak olan özellikleri ile Freyja'yı ve tanrıları kurtarır; Sif'in saçlarını kesmesi kötü olmaktan çok muziptir ve sonunda güzel düzeltmeler yapar (Mit 10) ve her ne kadar hilekârlıkları altın gençlik elmalarının kaybedilmesine neden olsa da (Mit 8), onları geri alır.

Loki'nin kökenleri oldukça karmaşıktır ve Avrupa mitolojisindeki ve diğer mitolojilerdeki çok sayıdaki figür ile karşılaştırılmaktadır ancak artık, İskandinav şairlerinin sonradan yaptığı bir buluş değil antik ve ortak bir Hint-Avrupa prototipinden gelen bir figür olduğu genel olarak kabul edilmektedir. Loki'nin yaratılışındaki bu sürekli değişen özelliği kayda geçiren H. R. Ellis Davidson onu aynı zamanda Amerikan Kızılderili mitolojisindeki Trikster (Hilekâr) ile etkili bir şekilde karşılaştırmaktadır:

> Trickster açgözlü, bencil ve haindir; hayvan şeklini alır; komik ve genellikle iğrenç durumlarda ortaya çıkar ama yine de insanlığa güneş ışığı ve ateş gibi faydalar sağlayan bir çeşit kültür kahramanı olarak da değerlendirilebilir. Hatta kimi zaman bir yaratıcı olarak da ortaya çıkar. Hem kadın hem de erkek şeklini alabilir ve çocuk doğurabilir. Aslında tanrı ile kahraman arasında bir yerlerde bulunan ve ikisine de yabancı olan güçlü bir soytarı öğesine sahip bir çeşit yarı kozmik şamandır.

Ancak, zaman ilerledikçe oyuncu Loki, tanrılara düşman zalim bir yırtıcıya dönüşür. Sadece Balder'i öldüren ökseotu oku yönlendirmekle kalmaz, aynı zamanda Balder'in Hel'den geri gelişini de engeller; Aegir'in ziyafetindeki tanrılara karşı yaptığı suçlamalar (Mit 30) yırtıcı ve ölçüsüzdür; zincirlendiğinde bile halen bir yok etme aracı, depremlerin nedeni olarak kalmaktadır. Ve Ragnarok'ta kendini kurtardığında gerçek rengini gösterir: dehşet verici üç çocuğu olan

yılan Jormungand, kurt Fenrir ve yarı diri yarı ölü Hel'den (Mit 7) hiç de daha iyi değildir, devleri ve canavarları tanrılar ve kahramanlara karşı savaşa sürükler.

Mitlerde tanrıçalar hakkında çok daha az şey duyarız ve Snorri Sturluson, onların tanrılar ile eşit olduğunu iddia ettiği için tanrıçalarla ilgili oldukça çok hikâyenin kaybolduğunu tahmin edebiliriz. Tam olarak kapsamlı ve yönetici bir figür olarak kalmış olan tek "ilahi" tanrıça Freyja'dır. Babası Njord ve erkek kardeşi Freyr ile birlikte, Aesirler ile lider değişimi yaptıklarında Vanirleri temsil etmiştir. Kocasının adı Od'dur (kimi zaman Odin ile eşit sayılır) ve Freyja genellikle bir nedenle kendisini terk etmiş olan bu kim olduğu belli olmayan figür için ağlarken tanımlanır. Freyja, Hıristiyanlık öncesi İskandinavlar tarafından aşk tanrıçası olarak görülmektedir ve mitlerde cinsel olarak çekici ve iyilikleri konusunda cömert olarak resmedilmiştir. İki durumda devler onu arzulamışlardır; kendisini, bereketin en etkileyici sembolü olan Brising Kolyesi karşılığında dört cüceye satmıştır (Mit 13) ve dişi dev Hyndla insan sevgilisi Ottar'a binmesi ve geceleri bir dişi keçi olarak ortalıkta zıplaması nedeniyle Freyja'yı açıkça sansürlemiştir.

Freyja aynı zamanda savaş ile ilişkilendirilir. İki kedi tarafından sürülen bir savaş arabası ile savaşa gitmiştir ve eddaik şiir *Grimnismal* onun Odin ile birlikte ölüleri böldüğünü söylemektedir: Ölülerin yarısı Valhalla'ya, diğer yarısı da Freyja'nın Folkvang'daki (Halk Arazisi) bahçesi Sessrumnir'e gitmiştir. Mit 13'ün sonu Freyja'nın bu savaşçı yüzünü gösterirken Mit 17'de Freyja'nın sevgilisi Ottar'ın takma adının "savaş domuzu" anlamına gelen Hildisvini olduğu da dikkate değerdir.

Savaş ve ölüm omuz omuza durur ve aynı Odin gibi Freyja'nın da ölülerin dünyası ile ilişkisi vardır. Freyja'nın sihir ve büyücülüğün ustası olduğu ve ruhunun bir kuş şeklini alarak

yeraltına seyahat edip kehanetler ve kader hakkında bilgi sahibi olarak geri dönmesini sağlayan bir kartal derisine sahip olduğu söylenir. Ancak, her ne kadar Hıristiyanlık öncesi İskandinavya'daki Şamanizm uygulamalarının (ve Freyja'nın bunlarla ilgisinin) büyük bir kısmı güncel kaynaklardan elde edilebilirse de, Freyja'yı bir falcı ya da *volva* olarak gösteren herhangi bir belge günümüze ulaşmamıştır.

12 diğer "ilahi" tanrıçanın içinden, Gefion da, Vanirler'in arasında sayılırdı ve İsveç Kralı Gylfi'yi nasıl oyuna getirdiğinin hikâyesi (Mit 21), genel olarak tarımla ve özellikle de çiftçilikle olan bağlantısını ortaya koymaktadır. Eir şifa tanrıçasıdır; Sjofn ve Lofn, insanlar arasındaki aşkı ateşlemek; Var, evlilik yeminini duyarak bundan sapanları cezalandırırken, "evliliğin yasaklandığı ya da engellendiği" kişileri bir araya getirmekle ilgilenmektedirler; Vor, kendisinden hiçbir şey saklanmayan bir tanrıçadır ve dikkatli Syn, davalardaki sanıklara yardım etmektedir; Snotra akıllı ve naziktir, kişisel disiplinin değerini bilmektedir; Saga sadece her gün kendi avlusu Sokkvabekk'te Odin ile içki içmesiyle tanınmaktadır; Lin, Fulla ve Gna, Odin'in karısı Frigg'in cariyeleri olmanın dışında başka bir özelliğe sahip değillermiş gibi görünmektedirler.

Odin ile insanlarının kaderleri hakkındaki bilgiyi paylaşan Frigg hakkında ne yazık ki daha fazla bilgimiz yok. Aynı Freyr gibi Frigg de kökeninde Doğa Ana'nın görüntüsüne sahip olmuş olmalıdır: Frigg Doğa Tanrıçası Fjorgyn'in kızıydı; doğuma giren kadınların yardımına koşardı; anaç özellikleri oğlu Balder'in ölümü için tuttuğu yasta belirgindir. H. R. Ellis Davidson Freyja ile Frigg arasındaki olası bağ hakkında şunları yazmıştır:

> Asgard'ın iki ana tanrıçası aslında aynı ilahenin iki yönünü ortaya koymaktadır ve bu Yakındoğu'daki anne ve sevgili

olarak ortaya çıkan bereket tanrıçasının iki yönlü özelliği ile paralellik göstermektedir. Kimi zaman bu rollerin ikisi tek bir tanrıçanın özelliklerinde birleşebilir ama farklı özelliklerin farklı isimler altında temsil edilmesi daha yaygındır. Hatta Suriye'nin Asherah, Astarte ve Anat; Yunanistan'ın Hera, Afrodit ve Artemis tanrıçalarında olduğu gibi üçlü bir tanrıçalar topluluğunun ortaya çıkması da mümkündür. Burada eş ve anne, sevgili ve metres, saf ve güzel bakire gibi kadınlığın ana özellikleri yan yana karşımıza çıkmaktadır. Kuzey mitolojisindeki Frigg ve Freyja bu tip bir üçlünün ilk ikisi olarak ortaya çıkabilirken avcı Skadi'nin sönük figürü de bir zamanlar boş kalan yeri doldurmuş olabilir.

"İlahi" tanrıçaların bazılarına kıyasla Asgard'ın kadın sakinleri konusunda daha fazla bilgiye sahibiz. Bragi'nin karısı İdun, gençlik elmalarının koruyucusuydu ve İdun'un Loki tarafından Asgard'dan ayrılması konusunda nasıl kandırıldığını ve daha sonra dev Thiazi tarafından kaçırılışını anlatan mit (Mit ve Not 8) döngüdeki en akılda kalıcı mitlerden biridir. Aynı İdun gibi, Thor'un karısı Sif de bir bereket tanrıçası olmalıydı; benzersiz altın rengi saçları vardı ve bu saçları kaybedişi Mit 10'un başlangıç noktasıdır. Nanna, Balder'in sadık karısıydı; Balder'in Ringhorn gemisinde ölü olarak yatışını görmesi kalbini kırmıştı ve Balder'in bedeni ile birlikte yakılarak ona Hel'e kadar eşlik etti. Ve Sigyn de kocası Loki'ye aynı derecede sadıktı, Loki tanrılar tarafından bağlandığında onun yanında durdu ve bir yılanın dişlerinden Loki'nin yüzüne damlayan öldürücü zehri bir kâse ile topladı.

Tanrılar ve tanrıçalar belirli inançları simgelemektedirler ve birçoğunun oldukça ayırt edici özellikleri vardır. Diğer taraftan devler ve cüceler birer tür olarak ortaya çıkmaktadırlar. Bir dev ile diğer dev, bir cüce ile diğer bir cüce arasında ayırt edici olan çok az şey vardır. Devler, evrenin düzenini bozmak için fiziksel güç, hile ve sihir yoluyla çaba göstererek

büyük oranda kaosun güçlerini temsil etmektedirler. İkisi de Thor tarafından ortadan kaldırılan duygusuz ve gaddar Geirrod ve Hrungnir ile Thor'u binadan uğurlayan kurnaz ve kötü Utgard-Loki arasında değişmektedirler. Ama tanrılar ile devler arasındaki ayrım kesin olmaktan uzaktır. Bazı tanrıların kötü, bazı devlerin iyi özellikleri vardır ve tanrılar ile devler sadece birbirleriyle savaşmazlar, aynı zamanda dostluk kurarlar, aşk ilişkilerine girerler. Belki de, aslında tanrılar ile devleri kutuplaştırılmış zıtlıklar olarak görmek yerine aynı karakterin farklı yönleri olarak görmek mantıklıdır; savaşan, barış yapan, tekrar savaşan ve en sonunda çift taraflı yok edici olan iki yön.

Bu sırada, çirkin, şekilsiz cüceler açgözlülüğü temsil etmektedirler; kendi çıkarlarına olmayan hiçbir şey yapmazlar. Usta demirciler ve büyücülerdir, hızla kötülük yaparlar, zarif kadınları arzularlar, güç peşindedirler ve her şeyin ötesinde altının peşindedirler. Işık elfleri ve karanlık elfler ve Nilfheim'ın sakinleri zaman zaman mitlerde yer alır ama aktif bir rol oynamazlar. İnsanları içeren 5 mit (Mitler 5, 12, 20, 21 ve 25) için ise söyleyecek daha fazla şeyim olacak. Ana kahramanlar, yerler ve destekleri içeren bir sözlük, notlardan hemen sonra sayfa 371'de bulunabilir.

Kaynaklar

Kökeninde Hint-Avrupalı olan bu muhteşem mitolojinin daha büyük bir kısmı MÖ 1000 yılı ile İsa'nın doğumu arasında Germen Avrupa'da şekillenmiştir. Ancak, bazıları dini semboller gösteren Bronz Çağı kaya yazıtlarının ayakta kalması, mitlerdeki bazı öğelerin bir önceki bin yılda İskandinavya'da mevcut olduğunu göstermektedir. Ancak, MS ilk yüzyılda Tacitus tarafından yazılmış olan *Germania*'ya kadar, antik Germen dini inançları konusunda elimizde herhangi

bir yazılı kayıt bulunmamaktadır ve ana kaynaklarımız, daha da sonrasından, eski inançların büyük oranda saygınlığını yitirdiği XIII. yüzyıl Hıristiyan İzlanda'sından gelmektedir. Şairlerin ve antikacıların "bir olayın sonundaki vedalarına" dayanmak zorundayız.

İskandinav mitolojisi konusundaki bir araştırma için temel olan 6 ana edebi kaynak (kimi tekil kimi çoğul) vardır. Kitabın sonundaki notlar, her bir mit için kullanılan kaynağı (kaynakları) ayrıntılı bir şekilde açıklamakta ve aynı zamanda mitolojik paralellerine, edebi analoglarına ve arkeolojik bulgulara değinmektedir.

1643 yılında, İzlanda'daki Skalholt Piskoposu, şimdilerde yaklaşık 1270 yıllarında yazılmış olan ve 29 mit ve kahramanlık şiirini içeren *Codex Regius* adında bir elyazması bulmuştur. Bu eserin yazarı konusundaki karışıklık, eserin *Saemund's Edda* olarak adlandırılmasına neden olmuştur ("edda" teriminin, şiir ya da şiir sanatı anlamına gelen eski Nors dilindeki *oðr* sözcüğünden geldiği düşünülmektedir). Aynı tipteki birkaç şiir, özellikle de *Arnamagnaean Codex*'teki 5'i *Codex Regius*'ta yer alan ve biri *(Baldrs Draumar)* yer almayan 6'lı grup da daha sonra keşfedilmiştir. *Elder Edda* ya da *Poetic Edda* eserleri, tamamı 34 tane olan ve konusu ve şekli bakımından birleşmiş bu şiirler için genel başlık olarak kabul edilmiştir. Bu şiirler, eski tanrılara inanan şairler tarafından yazılmış gibi görünmektedirler ve birçoğu kendi içlerinde oldukça başarılı şiirlerdir. Dahası, *Elder Edda*'nın içinde, genel fikir birliği ile Germen dünyasının en büyük edebi başarılarından biri olarak kabul edilen bir şiir olan *Voluspa* (*Falcının Kehaneti*) da yer almaktadır. Bu şiir, dünyanın nasıl yaratıldığı, bir Altın Çağ'dan bir savaş dönemine nasıl geçtiği ve yeni bir masumiyet ve yeni bir zaman döngüsü ortaya çıkmadan önce nasıl tamamen yok olarak sona ermesinin gerektiği konusunda güçlü ve etkileyici bir açıklamadır.

Her ne kadar şiirlerinin çoğunluğu büyük olasılıkla X. yüzyılda yazıldıysa da, *Elder Edda* aslında farklı yerlerden ve zamanlardan gelen farklı şiirlerin bir analojisidir; bu, anlattıkları mitlerdeki çelişkileri ve çok sayıdaki kronolojik uyumsuzluğu (notlarda ayrıntılandırılmıştır) açıklamaktadır. Elbette mitler için herhangi bir "doğru" sıra ya da versiyon yoktur (Hıristiyanlık öncesi Germen Avrupalılar, dini inançları konusunda diğer insanlardan daha düzenli değillerdi) ama döngüyü yeniden anlatırken ben sadece bu tip zorlukları en aza indirgeyen psikolojik olarak tatmin edici bir sıralama bulmaya çalıştım.

Skaldik şiirler, yani çağdaşlarını öven bilindik şairlerin methiyeleri ve mersiyeleri, mitlerin diğer ana şiirsel kaynaklarıdır. Bu şiirlerin hece ölçüsü, ses tekrarı, iç kafiye ve ses uyumu içeren karmaşık şekilleri, bunları kabul edilebilir bir modern şiirsel tercüme haline getirme konusundaki en cesur çabalara bile karşı gelmektedir ancak, içerdikleri zengin kinayeli ayrıntılar çok değerlidir. Birkaç tanesi bilinen "kalkan şiirleri", bazı krallara ya da yerel liderlere sunulan bir kalkanın bölümlerine çizilen mitsel sahneleri tanımlamaktadırlar; yani şiir, bir yan hediye olarak gelmektedir. Bunlar çok sayıdaki mit için önemli kaynaklardır ancak skaldik şiirlerin en büyük ilgisi söyleyiş şekillerinin bir kısmını oluşturan sayısız işaret ya da yoğun metaforlarda yatmaktadır. İşaretlerin büyük bir kısmı şiirin orijinal dinleyici kitlesinin açıkça aşina olduğu mitlere dayanmaktadır. Bu nedenle, örneğin altına yapılan işaretlerden dört tanesi "Freyja'nın Gözyaşları", "Sif'in Saçı", "Susamuru'nun Fidyesi" ve "Aegir'in Ateşi"dir. Bu mitlerin okuyucularının keşfedeceği gibi, bunun nedeni, Freyja'nın altından gözyaşları dökmesi; tanrıça Sif'in saçı Loki tarafından kesildiğinde, saçının ince altınlarla yer değiştirmesi; üç tanrının Otter'i öldürmek için derisini altınla kaplayarak bir fidye ödemek zorunda kalmış olmaları ve deniz tanrısı Aegir'in avlusunun sadece ateş gibi parlayan altınla aydınlatılmış olmasıdır. Bu durumda işaretleri çoğu günümüze kadar gelen bu

mitleri desteklemekte ve bize günümüze ulaşmayanlara da kışkırtıcı bir şekilde göz atma olanağı sağlamaktadırlar.

İzlanda'nın şimdiye kadar yetiştirdiği en iyi edebiyatçı Snorri Sturluson'dur (1179-1241). Önemli bir politik lider ve toprak sahibi olan Sturluson, aynı zamanda büyük bir şair, destan yazarı, tarihçi ve eleştirmendir. Şiirlerinin arasında, Kral Hakon ve Dük Skuli için yazılmış skaldik bir methiye olan *Hattatal* ve destanlarının arasında harika şekilde canlı *Egil'in Destanı* yer almaktadır ve *Heimskringla* da destansı kökenlerinde Snorri'nin kendi zamanına kadar tüm Norveç tarihinin bir incelemesidir. Ancak, Snorri'nin, İskandinav mitolojisi öğrencisi için açık ara en önemli eseri *Prose Edda*'dır.

İzlanda, MS 1000 yılında demokratik olarak Hıristiyanlığı kabul etmiştir ve buna eşlik eden yeni Avrupa edebi yöntemleriyle karşılaşılması, hem eski skaldik* tekniğin kullanılmasını hem de işaretlere aşinalığı yıpratmıştır. Snorri'nin bu duruma olan tepkisi şairleri skaldik stilde yazma konusunda desteklemek için bir el kitabı, yani Aristo'nun *Poetika* eserinin bir çeşit Kuzey Avrupa eşdeğerini yazmak olmuştur. Yaklaşık 1220 yılında yazılmış olan *Prose Edda*, şiirsel anlatım şeklinin kurallarını içermekte, aksi takdirde bizim için kayıp olmuş olacak olan skaldik şiirlerden oldukça çok alıntı yapmakta, *Elder Edda*'daki neredeyse tüm şiirlerle yakınlık göstermekte ve skaldik şiirdeki işaretlerin arkasında yatan çok sayıdaki miti tam olarak yeniden anlatmaktadır. Özellikle bir bölüm, "Gylfaginning", sadece mitlerin yeniden anlatılmasını içermektedir.

Snorri Sturluson burada hem bir Hıristiyan hem de bir antikacı olarak yazmaktadır ve kendisinin çalışmalarını kullanırken ve değerlendirirken bunu aklımızda bulundurmamız gerekmektedir. XIII. yüzyıl İzlanda'sında yazan Snorri Sturluson'un antik inançlar hakkında tamamen güvenilir ve doğru

---

* Skaldik: Dinsel, göksel (çev.)

bir birinci elden görüş verdiğini düşünmek yanlış olur. Malzemeleri Sturluson'u hayran bırakmış ve kimi zaman eğlendirmiş ya da yanlış yönlendirmiştir ama her şeyden önemlisi içindeki öykü yazarını ve şairi ateşlemiştir (Thor'un Hymir'e yaptığı ziyaretin tam versiyonu için Not 17'ye bakınız). Tüm dikkatini 9 dünyanın dramı ve aralarındaki iç oyunlara vermiş olan Sturluson, mevcut kaynaklardan malzeme toplamış ve kendi yaratıcı dokunuşuyla "Gylfaginning"de fevkalade ve enfes bir sanat eseri, mitlerin büyük çoğunluğunu daha önce ya da şimdiye kadar anlatıldıklarından daha iyi anlatan sayfalar ortaya çıkarmıştır.

Yaklaşık 1215 yıllarında, Snorri Sturluson'un *Heimskringla*'yı tamamlamasından sadece 20 yıl önce, Saxo adındaki ve Grammaticus takma adına sahip bir Danimarkalı, Danimarkalıların 16 ciltlik Latince tarihini anlattığı *Gesta Danorum*'un son sözcüklerini yazmıştır. Aynı *Heimskringla* gibi, bu eser de tarihöncesi dönemlerden başlar ve ilk 9 kitabı karmaşık bir mit, efsane ve dini uygulamalar karışımıdır. Saxo Grammaticus Snorri tarafından kayıt altına alınan mitlerin çoğunun farklı versiyonlarını bilmiş ve kullanmıştır ama onun yaklaşımı önemli derecede farklıdır. Snorri tanrılar hakkında söylev vermez, bunun yerine tanrıların kendi eylemleriyle ayağa kalkmalarına ya da düşmelerine izin verir. Ancak, E. O. G. Turville-Petre'nin yazdığı gibi:

> Aynı ortaçağ İzlandalıları için olduğu gibi, Saxo için de tanrılar sadece tanrı değil aynı zamanda eskilerin hünerli insanlarıydı. Üstün kurnazlıklarıyla tarihöncesi çağlara ait devleri yenmişler, insanları kendilerinin ilahi oldukları konusunda kandırmışlardır. Ama Saxo, euhemerizmi* İzlandalıların yaptığından daha da ileri taşımıştır. Saxo'nun tanrıları insanlar-

* Euhemerizm: Mitolojik olayların gerçek tarihi olaylardan ya da kişilerden kaynaklandığının anlatılması (çev.).

la ilgili olaylarda daha yakın bir rol oynamaktadırlar... Saxo, özellikle tanrılar ve temsil ettikleri her şey konusundaki keskin küçümsemesi ile İzlandalı yazarlardan farklılık göstermektedir. Snorri kimi zaman tanrılarla alay etmiştir ama bu hoş mizaçlı ve Saxo'nun zihninde hiç de yeri olmayan şekildeki bir dalga geçmedir.

Buna rağmen, aynı Snorri Sturluson'un İzlanda geleneklerini temsil etmesi gibi, *Gesta Danorum* da halen Danimarka ve Batı İskandinavya geleneklerinin en önemli kaynağıdır. "Balder'in Ölümü" (Mit 29) konusundaki not, Snorri ile Saxo tarafından sunulan versiyonların ayrıntılı bir karşılaştırmasını içermektedir.

Önemli İzlanda destanları (700'den daha fazladır) hep birlikte Avrupa edebiyatının en şaşırtıcı ve en ayırt edici başarılarından birini oluşturmaktadır. Bilinen ve bilinmeyen eller tarafından XIII. yüzyılda yazılan bu destanların bazıları tarihidir ve kralların ve kutsal piskoposların hayatları ve başarıları ile ilgilidirler, bazıları Volsung Sigurd gibi efsanevi kahramanları överler, bazıları İskandinavların keşif ve yerleşme konusundaki doyumsuz iştahını anlatırlar ve büyük olasılıkla en harikaları yaklaşık MS 1000 civarında İzlanda'nın Kahramanlık Çağı'nda yaşayan kişilerin ve ailelerin hayatlarını, çelişkilerini ve düşmanlıklarını anlatan ateşli, buz gibi parlak aile destanlarıdır.

Kaçınılmaz olarak destanlar, başkahramanlarının dini inançlarını ve tavırlarını yansıtmakta ve bize Hıristiyanlık öncesi inanışlar ve uygulamalar hakkında oldukça çok bilgi sunmaktadırla; bu inanç ve uygulamaların büyük çoğunluğu da İzlanda'daki Hıristiyanlık döneminden sonra da uzun bir süre devam etmiş gibi görünmektedirler. Örneğin, *Eyrbyggja Destanı*'nda, bir Thorolf İzlanda'ya göç etmeye karar verir. Nerede karaya çıkacağına karar vermek için;

> Thorolf tapınaktan aldığı merkez sütunlarını denize attı – sütunların bazılarına Thor'un figürü oyulmuştu– ve İzlanda'nın, Thor'un sütunları kıyıya vurdurmayı seçeceği herhangi bir noktasına yerleşeceğini söyledi.

Thorolf tam da söylediğini yaptı ve destan daha sonra Thor adına bir tapınağın inşa edilişini, tapınak rahibinin görevini, tapınağın ve çevresinin kullanılışını ayrıntılı bir şekilde anlatır:

> Thorolf, alanlarının tamamını Thor'un karaya çıktığı dağlık burunun ucunda tutardı ve ilçe meclisini başlattığı yer de burasıydı. Bu yer o kadar kutsaldı ki kan dökme ya da dışkı yoluyla herhangi bir kişinin burayı kirletmesine izin vermezdi ve tuvalet ihtiyaçları için denizdeki, Dritsker (Dışkı Adası) adını verdikleri özel bir kayayı kullanıyorlardı.

Son kategoride, gerçek tarihçiler ve onların tarihleri yer almaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi, Tacitus, Roma İmparatorluğu içindeki Germen kabilelerin dinleri hakkında yazan ilk kişiydi. X. yüzyılda, Arap diplomat İbni Fadlan, İskandinavlarla uzun süren ilişkisi konusunda Rusya'daki bir gemi gömülmesinin korkutucu bir hikâyesini de içeren ayrıntılı bir belge yazmıştır; XI. yüzyılda, Bremenli Adam, İsveç paganizminin uzun süreli bir açıklamasını yapmış ve Upsala'daki Odin, Thor ve Freyr'e adanmış olan en muazzam kâfir tapınaklarının çok canlı ve ayrıntılı bir resmini çizmiştir. İzlanda'nın tüm insanlarının ve her köşesinin bir incelemesi olan XIII. yüzyıl eseri *Landnamabok* (*Yerleşimlerin Kitabı*), rahiplik görevleri ile ilgili İzlanda kâfir kanununu, kurbanları, yemin etmeyi ve benzerlerini içeren oldukça önemli miktarda dini tarih içermektedir. Bunlar ve bazıları yukarıda sayılanlar kadar önemli olan çok sayıdaki başka tarihi kaynaklar Hıristiyanlık öncesi İskandinavya'sının bir resmini oluşturmamız konusunda bize yardım etmektedir.

Ana kaynaklarımız, bizimle mitleri gerçekler olarak kabul eden insanlar arasında ancak yarı yolda durmaktadır. Edebi ustalıkların filtreleri, parçalara ayrılmış elyazmaları, birbiriyle çatışan dini inançlardan kaynaklanan önyargı ve küçümseme ile önemini sonradan anlama bizim resmimizi bulanıklaştırmaktadır. Ne kadar çok biliyor olursak olalım asla bilemeyeceğimiz çok daha fazla şey vardır; daha çok, karanlıkta yolumuzu bulmak için ateşböceği kullanan araştırmacılar gibiyiz.

Mitlerin Edebi Yapısı

Mitlerin çoğunluğu enerjik dramatik anlatılardır. Mitler aynı zamanda yavaş yavaş gelişen, tüm toplumu kapsayan bir hikâyenin içindeki bölümlerdir.

İlk olarak Odin ve erkek kardeşleri dünyaları ve buralarda yaşayan insanları yaratırlar ve bunu bir barış dönemi takip eder. Snorri Sturluson bu dönemi, metaforik olarak saf ve bozulmamış olmasından, gerçek anlamıyla ise tanrıların saraylarının, tapınaklarının, aletlerinin ve kaplarının altından yapılmış olmasından dolayı Altın Çağ olarak karakterize eder.

Bu Altın Çağ, Aesirler ile Vanirler arasındaki, aynı zamanda dünyadaki ilk savaş olan bir savaşla sona erer. Taraflardan hiçbirinin galip gelemeyeceği netlik kazanınca bir ateşkes çağrısı yapılır ve liderler değiştokuş edilir. Ancak, Aesirler ile Vanirler yan yana yaşamayı öğrendikten hemen sonra döngüdeki 3. mitte, mitlerdeki yinelenen motifler kendilerini gösterir: Tanrılar ile devlerin düşmanlığı ve Loki'nin çelişkili duyguları.

Duvarcı kılığına girmiş bir dev Asgard'ı ziyaret eder. Tanrıları Freyja'yı, güneşi ve ayı içeren bir bahse girmeleri için kandırır ama Loki'nin kurnazlığı galip gelir. Ve kalenin Aesirler ile Vanirler arasındaki savaşta parçalanan duvarları anlaşmaya göre tamir edilir.

Bunları, tanrılarla devlerin birbirlerine karşı kaslarını esnettiği dünyaların arasında değişen çok sayıda mit takip eder. Başlangıçta yenilgiye uğrayan tanrılar (kimi zaman Loki'nin ikiyüzlülüğünden dolayı) değişmez şekilde en sonunda başarılı olurlar (kimi zaman baskı altındaki Loki durumu düzeltir). Odin, kutsal şiir şarabını kazanmak için devlerin dünyası Jotunheim'a gider; Loki, İdun'u ve gençlik elmalarını geri almak için Odin'in adımlarını izler ve eğlendirici bir hicviyede Thor ve Loki, Thor'un çalınan çekicini geri almak için gelin ve nedime kılığında birlikte Jotunheim'a giderler. Bu üç mitin tamamında, tanrılar amaçlarına ulaşır ve devler öldürülür.

Ama bu dönem içinde tanrılar da kayıplara uğrar; bilge Kvasir iki cüce tarafından öldürülür ve onun kanı şiir şarabının ana malzemesidir; kurt Fenrir'i zincirlemek için Odin'in oğlu Tyr bir elini kurban etmek zorunda kalır ve mitlerin, Snorri Sturluson tarafından mükemmel şekilde anlatılan ve en uzun ve en serserice olanında Thor, sihirli Utgard-Loki'nin sarayına yaptığı bir ziyaret sırasında çok büyük bir itibar kaybına uğrar. Burada, hilenin sadece tanrıların değil aynı zamanda devlerin de aracı olduğunu görüyoruz.

Bu düşmanlık motifine paralel olarak giden bir diğeri ise aşk ve dostluk motifidir. İki tanrı, Njord ve Freyr dişi devlerle evlenirler ve hem Odin'in hem de Thor'un çok sayıda dev metresi vardır. Dişi dev Grid, Thor'a demir eldivenlerini, güç kemerini ve Thor'un dev Geirrod'u ve iki kızını yok etmesini sağlayan asasını verir. Daha önce öne sürüldüğü gibi, tanrılar ile devler arasındaki çatışma daha da trajiktir; bu ikisi aynı zamanda birbirine doğru çekilirler ve birçok yönden birbirine benzerler çünkü bir anlamda, iki tarafın da kaçınılmaz olarak kaybeden olduğu bir içsavaş yapmaktadırlar.

Farklı dünyaların sakinleri arasındaki cinsel çekim teması döngü boyunca devam eder; 4 cüce tanrıça Freyja'nın bede-

nini 4 geceliğine satın alır; karmaşık ve tutkulu bir mitte, insan Svipdag, bir ayağı Asgard'da diğer ayağı Jotunheim'da yer alan bir figür olan Menglad'ı ister ve kazanır; zaferleri hakkında övünme konusunda çok hızlı olan Odin, bir insan kız olan Billing'in kızı tarafından hüsrana uğrar ve cüce Alvis'in Thor'un kızı Thrud'u gelini olarak istemek için yaptığı yolculuk, güneş doğup Alvis bir taş bloğa dönüşünce sona erer.

Döngünün ilk kısmındaki mitlerin çoğunda oyunbazlık ve neşeli mizah öğeleri bulunmaktadır. Ancak, müthiş mücadelelerin, hırsızlıkların ve geri almaların ve beklenmedik aşk ilişkilerinin dönemi, Thor'un dev Geirrod'u ziyaret edişini anlatan mit ile (Mit 24) sona erer. Burada, bir kere daha devler, Thor'u ortadan kaldırma ve tanrıları yerinden etme konusunda kararlıdırlar ama tanrıların en büyük tehdidinin devler değil kendi içlerinden biri –yani Loki– olduğu da ortadadır.

Mitlerin en ünlüsünde ve kesinlikle dünyanın en trajik hikâyelerinden birinde, Snorri Sturluson tarafından anlatılan şekliyle, güzel ve masum tanrı Balder bir ökseotu ok ile öldürülür ve Balder'in ölüler diyarından dönüşü onun için ağlamayı reddeden bir alaycı dişi dev olan Thokk tarafından engellenir. Oku yönlendiren el Loki'nin elidir ve dişi dev de Loki'dir. Bu noktadan itibaren dünyanın sonuna yaklaştığı açıktır. Loki, tanrıları ve tanrıçaları yakıcı hakaretlere maruz bırakır; takip edilir ve zincire vurulur. Ama kötülüğün güçleri zapt edilemez. Odin zaten geleceği öğrenmiştir; tanrıların, devlerin, insanların, cücelerin ve tüm varlıkların kaderinin Ragnarok'ta savaşıp birbirlerini yok etmek olduğunu bilmektedir.

Ama bu en kaderci mitolojinin nihai karanlığını delip geçen bir ışık demeti vardır. Odin aynı zamanda Ragnarok'tan sonra yeni bir zaman ve hayat döngüsünün başlayacağını da öğrenmiştir. Balder, diğer birkaç tanrı ve iki insan Ragna-

rok'tan sağ olarak kurtulacaklar ve dünya nüfusunu yeniden artırmak için Asgard'a ve Midgard'a döneceklerdir. Son, bir başlangıç içerecektir.

Bu renkli ve genellikle ateşli öykülerin arasına serpiştirilmiş, şekilleri oldukça farklı olan çok sayıda mit bulunmaktadır. Bunlar, döngünün ilerleyişi içindeki, bir şekilde operadaki aryaları andıran duraklamalardır; görevleri, mitolojik bilgiyi ortaya çıkarmaktır. Bunları okumak zordur çünkü her ne kadar bir iskelet anlatım çerçeveleri olsa da, aslında birer tekrardırlar; en az sayıdaki sözcüğün içinde çok sayıda isme ve gerçeğe yoğunlaşırlar. Bu mitlerden üç tanesi, Odin'in sona ermeyen bilgelik arayışını ve ele geçirişini yansıtmaktadır. "Darağacı Lordu"nda, Odin gönüllü olarak kendisini Yggdrasill'de kurban eder ve söylediğine göre, 9 sihirli şarkı ve 18 aşırı derecede etkili büyü öğrenir; bunların hangi etkilere sahip olduğunu öğreniriz. "Vafthrudnir'in Durumu" mitinde, Odin bilgisini başarılı bir şekilde bir deve karşı yarıştırır ve "Grimnir'in Durumu" mitinde, küçük prens Agnar'a mitsel dünyanın hem düzeni hem de sakinleri hakkında bol miktarda gerçeği açıklar; bu mitlerin ikisi de Snorri Sturluson tarafından geniş ölçüde kullanılmıştır ve mitlerin kozmolojisi, başkahramanları ve diğer bileşenleri konusunda oldukça çok bilgi sağlayan özgün kaynaklardır.

İki "dalaşan" şiir de (taciz mücadeleleri) tanrılar hakkında çok değerli ayrıntılar sunar. "Harbard'ın Durumu" mitinde, bir denizci kılığına giren Odin ve Thor, eve gitme arzusuyla, derin bir nehrin öbür yanında birbirleriyle alay ederler ve "Loki'nin Dalaşması" mitinde, Loki, tanrıları birbiri ardına haksız ifşalar ve gereksiz aşağılamalarla parçalar.

5 mit özellikle insanların dünyası Midgard'daki gelenekleri anlatır. "Rig'in Şarkısı" miti, İskandinav dünyasının toplumsal yapısını açıklar; "Loddfafnir'in Durumu" miti, çok sayıda toplumsal davranış kuralını ortaya koyar ve "Alvis'in

Durumu" miti, etkili bir şekilde bir eşanlamlılar listesi, şairler için bir nottur (bir tanrının ve bir cücenin ağzından); "Gylfi ve Gefion" miti, İsveç ve Danimarka'ya bugünkü hallerinin nasıl verildiğini anlatır ve "Hyndla'nın Şarkısı" İskandinavların bildiği çok sayıdaki efsanevi kahramanın bir kataloğudur. Özellikle bu mitlerden, İskandinav dünyasındaki günlük yaşam, tanrılara inanan ya da yarı yarıya inanan ve X. yüzyılda, tanrılar hakkında günümüze kadar gelen şiirlerin çoğunu yazan insanlar hakkında oldukça çok bilgi edinilebilir.

Yaklaşım

Okuryazar olmayan kültürler, ister Taş Devri'nden ister günümüz Filipin'indeki yağmur ormanlarından olsun, güneşin neden sabah ortaya çıkıp akşam yok olduğunu, rüzgârın neden estiğini, gök gürültüsünün neden olduğunu, neden bazı insanların akıllı bazılarının aptal olduğunu, neden bazılarının şairlik yeteneğine sahip olduğunu, neden her hayvanın farklı özellikleri olduğunu ve benzeri şeyleri açıklamak için etkili hikâyeler oluştururlar. Bu şekilde, mitler genellikle yaratılışın bir yönüyle ilgilidirler ve katı bir şekilde, insanların kendilerine bu gezegendeki kökenlerini ve çevrelerinde gördükleri harikaları anlatmaya çalıştıkları dramatik birer öyküdürler. Mitin tanımlarından bir tanesi, mitsel bir zamanda geçen ve insanları yaratan ve hareketleri insanlar için örnek oluşturan doğaüstü varlıklar içeren kutsal bir tarih olduğudur. İlkel insanlar mitleri görünen yüzleriyle kabul etmişler ve bir mitin anlatılmasının ve o mitle ilişkilendirilen ayinlerin kabul edilmesinin kendilerine ilahi güçler verdiğine inanmışlardır. Kabile içinde mit anlatıcıdan daha önemli hiç kimse yoktur: O bir şair, rahip ve doktordur. Örneğin, eğer doğru sözcükleri bilirse arazinin sağlığı ve zenginliği için gerekli olan yağmuru *yaratabilir*. Büyük Fransız antropolog Mircea Eliade şöyle

yazmıştır: "Mitleri bilmek her şeyin kökeninin sırrını öğrenmektir. Diğer bir deyişle, insan sadece bir şeylerin nasıl oluştuğunu değil aynı zamanda onları nerede bulacağını ve ortadan yok olduklarında onları nasıl tekrar ortaya çıkaracağını da öğrenir."

Darvincilik sonrası toplumlar, mitleri gerçekten doğru olarak onaylayamazlar. Dünyanın ve dünya üzerindeki hayatın bir yumurtanın içinden çıktığını ya da doğaüstü bir çömlekçi tarafından şekillendirildiğini ya da İskandinavların inandığı gibi bir buz devi ile bir ineğin bedenlerinden yapıldığını kabul etmek artık mümkün değildir. Belki de mit yaratıcısının tek gerçek halefi, kendi yöntemlerinin esiri olmayan ama köken, görev ve ilişki keşfetmeye niyetli olan o şair, filozof ya da bilimadamı, bunun ötesinde sadece açıklanabilir konularla değil aynı zamanda ruhla da ilgilenen bir insandır. Sadece o, mit anlatıcılarının bir zamanlar yaptığı gibi basit ama haşmetli bir şekilde bizim için hayatın anlamını yeniden yaratma konumunda olabilir.

Ancak bu, mitlerin bizim için bir anlamı olmadığını ima etmez. Aksine, mitlerde insanın çok eski endişelerini, merakını ve özlemini bir kerede fark edebilir ve bunlara cevap verebiliriz. Eğer Sir Philip Sidney'in "çocukları oyundan ve yaşlıları şömine başından alıkoyan bir hikâye" hakkındaki sözlerinin bizim toplumumuz için bir kullanımı varsa bu kullanım mit, efsane ve halk hikâyeleri ile ilgilidir.

Ancak, ne kadar iyi olursa olsun ve ister düzyazı ister şiir şeklinde olsun, hiçbir doğrudan tercüme derlemesi, İskandinav mitlerini, çok hak ettikleri geniş dinleyici kitlenin ilgisini çekecek bir şekilde sunmayı umut edemez. Çok sayıdaki ve parçalara ayrılmış kaynaklar, özetleme ve okuyucunun oldukça çok bilgiye sahip olduğunun tahmin edilmesi ciddi engellerdir. Buna rağmen ana kaynak materyallerin çoğu merak uyandıran bir okuma sağlar ve insanın bunlardan zevk almak

için uzman olmasına gerek yoktur. Bibliyografya kısmında çok sayıda tercüme listelenmiştir.

Bu nedenle ben, mitleri yeni versiyonları ile yeniden anlatmaya karar verdim ve hem orijinallerini temsil ettiklerini hem de kendi içlerinde safkan olduklarını umuyorum. Bir eddaik şiirde ya da Snorri Sturluson'da ya da geçerli olan herhangi bir kaynakta herhangi bir öneme sahip olan hiçbir şeyi çıkarmadım ama ipuçları geliştirme, dramatik durumları ayrıntılı hale getirme ve diyalog parçaları ekleme konusunda da tereddüt etmedim. Her şeyin ötesinde, tamamı Dünya Ağacı Yggdrasill tarafından birleştirilen dağları ve düzlükleri, nehirleri, bahçeleri ve sarayları ile 9 dünya, yani orijinal okuyucu kitlesinin doğal karşılamış olabileceği, mitlerin coğrafi ortamı konusunda biraz arka plan açıklaması yapmaya çalıştım. Bunu yaparken (Snorri Sturluson gibi) düzenli olarak *Grimnismal, Vafthrudnismal* ve *Voluspa*'dan ve İzlanda konusundaki kendi gözlemlerimden yararlandım. Yapabildiğim yerlerde, Anglosakson kökenleri olan düzgün, dobra dobra sözcükler kullanmayı doğru buldum; bir mitten diğerine geçişteki ton farklılıkları kasıtlıdır ve çeşitli kaynakların farklı seslerini yansıtmaktadır.

Notlar kısmında, her bir mitin kaynağını ya da kaynaklarını nereden elde ettiğim ve *Elder Edda* ve *Prose Edda* eserlerine ne kadar çok borçlu olduğum konuları gayet açıktır; İskandinav mitleri hakkındaki bilgimizin büyük bir kısmı için bu eserlere bağımlıyız. Aslında, sadece Snorri Sturluson tarafından göz ardı edilen ya da bilinmeyen mitleri dahil etmek amacıyla ve Sturluson'un yeniden anlattığı bir mitin (Mit 17), daha önceki bir versiyonda tam olarak bulunduğu tek bir durumda *Prose Edda*'da belirtilen mitlerden uzaklaştım. Eddaik şairlerin çoğu eski tanrılara inanırlardı ve çok şanslıyız ki, Hıristiyan olmasına rağmen, Snorri Sturluson o kadar iyi bir antikacı ve öylesine iyi bir hikâye anlatıcısıydı ki, kendi bunlardan uzaklaştırmayı başarmıştı.

Her ne kadar zaman zaman Saxo Grammaticus'dan bahsettiysem de, eski tanrıları küçümseyen ve onları insanların statüsüne indirgeyen çarpıtılmış versiyonlarını kullanmak için herhangi bir neden görmedim. Notlar kısmı, kaynakları belirtmenin yanı sıra, ana kahramanları açıklamakta, az bilinen referanslar hakkında yorum yapmakta, paralellere işaret etmekte, kaynakların çeşitliliğinden kaynaklanan zıtlıkları ve kronolojik tutarsızlıkları belirtmekte ve yorumlama için bazı olası öneriler yapmaktadır.

Mitler, bilinmeyen ve ilk bakışta ürkütücü olan isimlerle doludur. Bunları ortadan kaldırmak mümkün değildir; tanrıları ve diğer karakterleri orijinal isimlerinden yoksun kılmak, onları güçlerinin bir kısmından yoksun kılmak olacaktır. Orijinal Eski İskandinav isimleri kullanmaya karar verdim (kimi yerlerde, son *r* harfini çıkararak ve ð harfini *d* ve þ harfini *th* ile değiştirerek uygun yerlerde basitleştirdim) ama aynı zamanda mümkün olan yerlerde bunların tercümelerini de hikâyenin bünyesine dahil ettim. Ancak, bir ismin, sadece tek bir mitte yer alması bakımından, çok az öneme sahip olması durumunda (örneğin, bazı nehirlerin, Valkyrlerin isimleri ve Odin'in adlarından bazıları gibi), bu kuraldan ara ara saptım ve kimi zaman tam değeri ile orijinalini ve kimi zaman da sadece tercümesini kullandım.

Kuzeye bakmam ve İskandinav mitolojisinin canlandırıcı buz kütlelerine kendimi kaptırmam konusunda beni cesaretlendiren ilk kişi W. H. Auden'dir. Bu konuda ancak derin şükranlarımı belirtebilir ve bu mitlerin, coğrafi olarak ve yaratılış gereği Kuzeyli olan bizler için bile oldukça az biliniyor olmasından dolayı hayrete düştüğümü söyleyebilirim. Bu mitler bizim geleneğimizin bir parçasıdır ve aynı Rönesans'tan bu yana her sanat dalındaki sanatçılar için düzenli bir ilham kaynağı olan klasik mitleri bildiğimiz gibi bu mitleri de bilmemiz gerekmektedir. Bu mitlerin en iyileri, kayıt altına

alınan diğer mitlere kıyasla ne kavranmaları yönünden daha az önemli ne de üslupları bakımından daha az hatırlanmaya değerdir ve döngünün tamamı, parçalarının toplamından daha yücedir. Bu mitler dinamik bir kültürü temsil eder ve insanların özlemleri ve gizemlerini anlatırlar, şimdi de bırakalım kendilerini anlatsınlar.

NOT:
Mitlerde yer alan ana karakterlerin sözlüğü sayfa 369'da yer almaktadır.

mitler

Anlatana ve dinleyene selam olsun! Her kim öğrenirse, bu sözler işlerini rast getirsin! Dinleyenlere selam olsun!

Havamal

1
yaratılış

Yanan buzlar, buz gibi alevler; işte hayat böyle başladı.

Güney'de, Muspell adında bir diyar vardı. Bu bölgede dans eden alevler titreşirdi. Kaynardı ve parlardı. Burada doğanlar hariç, hiç kimse bunlara katlanamazdı. Kara Surt buradaydı, bu arazinin en uzak yerinde oturarak alevli bir kılıç savurur, yükselip tanrıları yok edeceği ve dünyayı ateşle boğacağı sonu beklerdi.

Kuzey'de Niflheim adında bir diyar vardı. Buzla doluydu ve geniş kar alanları ile kaplıydı. Bu bölgenin merkezinde Hvergelmir su kaynağı bulunurdu ve burası, Elivagar adı verilen 11 nehrin kaynağıydı; bu 11 nehir, soğuk Svol ve cüretkâr Gunnthra, Fjorm ve fokurdayan Fimbulthul, korkutucu Slid ve kuvvetle saldıran Hrid, Sylg, Ylg, geniş Vid ve şimşek gibi çakan Leipt ve dondurucu Gjoll'du.

Bu diyarların arasında bir zamanlar geniş ve etkili bir boşluk vardı, burası Ginnungagap idi. Hvergelmir'den çıkan nehirler boşluğa akardı. İçlerindeki mayalı zehir kalınlaştı, cüruf gibi katılaştı ve nehirler buza döndü. Bu zehir ayrıca, dibe oturur oturmaz kırağıya dönüşen sonsuz bir kasvetli çiselti ortaya çıkardı. Bu durum, Ginnungagap'ın kuzey kısmının tamamı buz ve kırağı tabakalarıyla kaplanarak fırtınalar ve sert rüzgârlar ile lanetlenene kadar devam etti.

Kuzey kısmı nasıl donduysa, Güney kısmı da erimişti ve parlıyordu ama Ginnungagap'ın ortası bir yaz gecesindeki hava gibi ılıktı. Burada, Muspell'den Kuzey'e sürüklenen sıcak hava Niflheim'ın kırağısıyla buluştu; sıcak, kırağıya dokundu, üzerinde gezindi ve sonunda buz çözülüp damlamaya başladı. Bu damlalarda hayat canlandı ve damlalar bir dev şeklini aldı. Bu deve, Ymir adı verildi.

Ymir bir buz deviydi ve en başından itibaren kötüydü. Uyuduğunda terlemeye başladı. Sol koltuk altındaki sıvıdan bir erkek ve bir kadın ortaya çıktı ve bacaklarından bir tanesi, diğerinden bir erkek çocuğu sahibi oldu. Ymir, tüm buz devlerinin atasıydı ve buz devleri ona Aurgelmir adını verdiler.

Ginnungagap'taki buzlar eridikçe ortaya çıkan sıvı bir inek şeklini aldı. Bu ineğin adı Audumla idi. Ymir, ineğin memelerinden akan 4 süt nehri ile beslendi, inek de buzdan beslendi. Audumla tuzlu parçaları yaladı ve ilk günün akşamında buzdan bir insanın saçları ortaya çıktı. Audumla yalamaya devam etti ve ikinci günün akşamında bir insanın kafası belirdi. Tekrar yaladı ve üçüncü günün akşamında tam bir insan ortaya çıktı. Bu adamın adı Buri idi.

Buri uzun boylu, güçlü ve yakışıklıydı. Zamanla Bor adında bir oğlu oldu ve Bor, buz devlerinden biri olan Bolthor'un kızı Bestla ile evlendi ve üç oğulları oldu. Bunlardan ilki Odin, ikincisi Vili ve sonuncusu da Ve idi.

Bunların hepsi başlangıçtaydı; yani kum dalgaları, denizin serin dalgaları ve dalgalanan çimler olmadan önce. Ne dünya vardı ne de üstündeki cennet, sadece Muspell ve Niflheim ve ikisinin arasındaki Ginnungagap vardı.

Bor'un üç oğlu Ymir'i ve gittikçe büyüyen asi ve acımasız buz devleri çetesini sevmiyorlardı hatta zaman geçtikçe devlerden nefret etmeye başladılar. En sonunda Ymir'e saldırdılar ve onu öldürdüler. Ymir'in yaraları kaynak gibiydi; bu yaralardan o kadar çok kan fışkırdı ve bu kan o kadar hızlıy-

dı ki, ortaya çıkan sel Bergelmir ve karısı dışındaki tüm buz devlerinin boğulmasına neden oldu. Bergelmir ve karısı içi boşaltılmış bir ağaç gövdesinden yapılmış olan sandallarına bindiler ve bir kan akıntısında yol aldılar.

Odin, Vili ve Ve buz devinin cesedini omuzlarına aldılar ve Ginnungagap'ın ortasına taşıdılar. Tam da bu noktada devin bedeninden dünyayı yarattılar. Ymir'in etinden toprağı ve kırılmamış olan kemiklerinden dağları şekillendirdiler; dişlerinden, çenesinden ve parçalanan kemiklerinin parçalarından kayaları ve taşları yaptılar.

Odin, Vili ve Ve kara ile çevrili gölleri ve denizleri yapmak için kan dalgalarını kullandılar. Daha sonra karaları şekillendirdiler, dalgalı okyanusu karaların çevresine yüzük gibi sardılar. Bu okyanus o kadar genişti ki insanların çoğu onu geçmeyi bile düşünemezdi.

Üç kardeş daha sonra Ymir'in kafatasını yukarı kaldırarak gökyüzünü yarattılar ve öylesine yerleştirdiler ki kafatasının dört köşesi dünyanın dört ucuna uzandı. Her bir köşeye, isimleri Doğu, Batı, Kuzey ve Güney olan dört cüce yerleştirdiler. Daha sonra Odin, Vili ve Ve Muspell'in kıvılcımlarını ve parlak korlarını yakalayıp onlara Güneş, Ay ve Yıldızlar adlarını verdiler; bunları, yukarıdaki cenneti ve aşağıdaki dünyayı aydınlatması için Ginnungagap'ın üst tarafına koydular. Bu şekilde kardeşler her bir yıldızı uygun yerlerine yerleştirdiler; bazıları gökyüzünde sabitti ve diğerleri de kendileri için belirlenen yörüngeleri izliyorlardı.

Dünya yuvarlaktı ve derin denizden oluşan bir dairenin içinde yer alıyordu. Bor'un oğulları kıyı boyunca kara parçaları ayırdılar ve bunları buz devlerine ve kaya devlerine verdiler; devler burada yani Jotunheim'da yerleştiler ve yaşadılar. Aynı zamanda o kadar saldırgandılar ki, üç kardeş karanın daha da iç tarafında, geniş bir toprak arazisinin çevresine bir çit çektiler. Burayı Ymir'in kaşlarından şekillendirdiler ve

adını Midgard koydular. Buranın toprağındaki taşları güneş ısıttı ve zemin filizlenen pırasalar ile yemyeşildi. Bor'un oğulları Ymir'in beynini de kullandılar, bunu havaya fırlattılar ve her çeşit buluta dönüştürdüler.

Bir gün Odin, Vili ve Ve karanın denizle buluştuğu bölgenin aşınmış kenarında yürüyorlardı. Kökleri yerden koparılmış iki kırık ağaca rastladılar; bunlardan bir tanesi meşe, diğeri karaağaçtı. Bor'un oğulları bu ağaçları kaldırdılar ve bunlardan ilk kadın ve erkeği yarattılar. Odin onlara hayat verdi, Vili keskin zekâ ve hissedebilen kalpler sundu, Ve onlara duyma ve görme yeteneklerini bağışladı. Erkeğin adı Ask, kadının adı Embla idi ve onlara yaşamaları için Midgard verilmişti. Tüm ailelerin, ulusların ve insan ırkların ataları bu ikisiydi.

Jotunheim'da yaşayan devlerden biri olan Narvi'nin kara gözlü, kara saçlı ve ailesinin geri kalanı gibi esmer, Gece adında bir kızı vardı. Bu kız üç evlilik yaptı. İlk eşi Naglfari adında bir adamdı ve oğullarının adı Aud idi; ikinci kocası Annar'dı ve kızlarının adı da Dünya idi ve üçüncü kocası, Bor'un oğulları ile akraba olan parlak Delling'di. Delling ve Gece'nin oğullarının adı Gündüz idi ve aynı ailenin baba tarafı gibi parlak ve beyaz yüzlüydü.

Daha sonra Odin, Gece ile Gündüz'ü alarak atların çektiği savaş arabalarına oturttu ve her günün yarısı boyunca arabalarını sürmeleri için onları gökyüzüne gönderdi. Gece yol gösteriyordu ve atı donmuş yeleli Hrimfaxi idi. Gündüz'ün atı Skinfaxi idi, gökyüzünü ve dünyayı aydınlatan parlak bir yelesi vardı.

Midgard'da yaşayan Mundilfari adında bir adamın iki çocuğu oldu; bu çocuklar o kadar güzeldi ki oğlunun adını Ay ve kızının adını Güneş koydu; Güneş, Glen adında bir adamla evlendi. Odin ve kardeşleri ve onların çocukları olan Aesirler bu cüretkârlığa sinirlendiler. Çocukların ikisini de yakaladı-

lar ve dünyayı Muspell'in kıvılcımlarıyla aydınlatmaları için Bor'un oğulları tarafından yapılan takımyıldızlar olan Güneş ve Ay'ın arabalarını yönetmeleri için onları gökyüzüne yerleştirdiler.

Ay yol gösteriyordu. Aya yörüngesinde rehberlik ediyor ve ne zaman küçülüp ne zaman büyüyeceğine karar veriyordu. Gökyüzüne bakarsanız görebileceğiniz gibi tek başına seyahat etmiyordu çünkü Ay bunun karşılığında Midgard'dan Bil ve Hjuki adında, babaları Vidfinn olan iki çocuk almıştı. Ay üstlerine çullanıp onları kaçırdığında bu çocuklar Simul isimli direğin üzerindeki Soeg adlı fıçı ile su taşıyarak Byrgir kuyusundan dönüyorlardı.

Güneş arkasından geliyordu. Atlarından bir tanesine çok erken kalktığı için Arvak ve diğerine ise aşırı derecede güçlü olduğu için Alsvid adı verilmişti. Atları serin tutmak için Aesirler kürek kemiklerinin altına demir gibi soğuk körükler yerleştirmişlerdi. Güneş her zaman çok acelesi varmış gibi görünüyordu çünkü sürekli olarak arkasından ısırmaya çalışan ve hırlayan bir kurt olan Skoll tarafından takip ediliyordu. En sonunda Güneş'i yakalayacaktı. Güneş'in önünde koşan kurdun adı Hati idi, Hati Ay'ın peşindeydi ve en sonunda onu ezecekti. Kurtların ikisi de Midgard'ın doğusundaki Demir Orman'da yaşayan yaşlı bir dişi devin oğullarıydı.

İlk erkek ve kadını yaptıktan ve Gece ve Gündüz ile Ay ve Güneş'i gökyüzüne yerleştirdikten sonra, Bor'un oğulları Ymir'in etinde kıvrılan, toplanan ve sürünerek dünyaya çıkan kurtçukları hatırladılar. Bunlara akıl ve insan şekli verdiler ama tepelerin ve dağların altında, kayalık odalarda, mağaralarda ve inlerde yaşıyorlardı. Bu insana benzeyen kurtlara cüceler deniyordu. Liderleri Modsognir ve vekili de Durin idi.

Böylece dünya şekillendirildi, insanlar, devler ve cücelerle dolduruldu, deniz ile çevrildi ve gökyüzü ile kaplandı. Bor'un oğulları daha sonra, Midgard'ın oldukça üzerinde, kudretli

bir sığınak ve yeşil düzlüklerin ve parlayan sarayların yeri olan kendi diyarları Asgard'ı inşa ettiler. İki bölge, alevli bir gökkuşağı köprüsü olan Bifrost ile birbirine bağlanıyordu; Bifrost, büyü ve büyük bir ustalıkla üç renkten yapılmıştı ve muazzam derecede güçlüydü. İnsanların koruyucusu olan Aesirler'in tamamı bu köprüden geçerek Asgard'a yerleştiler. Tanrıların Babası Odin, aralarındaki en yaşlı ve yüce olandı; 12 ilahi tanrı, 12 ilahi tanrıça ve diğer Aesirler'den oluşan büyük bir meclis vardı.

Bu olanların tamamı ve dünyanın tüm bölgeleri, ağaçların en yücesi ve en iyisi olan dişbudak ağacı Yggdrasill'in dallarının altında yatıyordu. Bu ağaç hepsinin üzerinde yükselirdi; üç kökü Asgard, Jotunheim ve Niflheim'a uzanırdı ve her birinin altında bir su kaynağı vardı. İçinde bir şahin ile bir kartal otururdu, bir sincap üzerinde aşağı yukarı koştururdu, geyikler içinde zıplar ve onu dişlerlerdi, bir ejderha onu yerdi ve çiy ile ıslanırdı. Kendine hayat verirdi, doğmamış çocuklara hayat verirdi. Rüzgârlar çevresinde eserdi ve Yggdrasill mırıldanır ve inlerdi. Yggdrasill her zaman vardı ve olacaktı.

(Bu mit hakkındaki notlar için sayfa 297'ye bakınız.)

2
AESİRLER İLE VANİRLERİN SAVAŞI

Odin, kendisini ziyarete geldiğinde cadı Gullveig'i dostça karşılamamıştı. Gullveig, Odin'in sarayında sadece altına karşı aşkı ve arzusu hakkında konuşurken Yüce Tanrı ve birçok diğer Aesir onu iğrenerek dinlemişti. Gullveig olmadan dünyaların daha iyi bir yer olacağını düşündüler ve onu kızgın bir şekilde yakalayıp işkence ettiler; bedenini mızraklarla delik deşik ettiler.

Daha sonra Aesirler Gullveig'i bahçenin ortasındaki ateşe attılar. Cadı yanarak öldü ancak alevlerden bir bütün olarak çıktı ve yeniden doğdu. Aesirler Gullveig'in bedenini üç kere yaktı ve Gullveig üç keresinde de yeniden doğdu.

Daha sonra her nereye gittiyse ki, her yere, her saraya gitti, Gullveig'e başka bir isim verildi. Dehşete düşen Aesirler ve hizmetkârları, ona parıltılı olan anlamındaki Heid adını verdiler. Heid bir falcıydı; tahta çubukları büyülerdi; transa geçer ve sihir yapardı; kötü büyünün ustası ve her kötü kadın için bir zevk kaynağıydı.

Vanirler, Aesirler'in Gullveig'i nasıl karşıladıklarını öğrendiklerinde, aynı Aesirler gibi Gullveig'in altın düşkünlüğüne öfkelenmişlerdi; intikam yemini ettiler ve savaşa hazırlanmaya başladılar. Ama Valaskjalf'taki tahtında oturan Odin'in gözünden hiçbir şey kaçmıyordu. Aesirler de mızraklarını

sivrilttiler ve kalkanlarını parlattılar. Çok kısa bir süre içinde tanrılar birbirlerine karşı harekete geçtiler ve Odin mızrağını Vanirlerin ordusuna fırlattı. Dünyadaki ilk savaş bu şekilde başlamış oldu.

İlk başta Vanirler öne geçti. Sihir kullandılar ve Asgard'ın yüksek duvarlarını enkaza çevirdiler. Ama Aesirler direndi ve Vanirlerin dünyası olan Vanaheim'a en az o kadar zarar verdiler. Uzun bir süre boyunca savaş bir ileri bir geri devam etti ve ne kadar uzadıysa, taraflardan hiçbirinin kazanamayacağı da o kadar netleşti.

Daha sonra her iki taraftaki tanrılar da savaşmaktan yorgun düştü. Görüşme ve ateşkes böylesine bir kargaşadan daha iyi görünüyordu. Böylece Aesirler ile Vanirlerin liderleri koşulları görüşmek için toplandılar. Savaşın nedenleri ve savaşa neden olma konusunda sadece Aesirlerin mi sorumlu olduğu yoksa iki tarafın da mı savaş vergisi hakkına sahip olduğu konusunda tartıştılar. Aesirler ile Vanirlerin barış içinde yan yana yaşamaya yemin etmeleri ve iyi niyetlerinin kanıtı olarak liderlerini değiştokuş etmeyi kabul etmeleri ile görüşmenin sonu gelmiş oldu.

Böylece iki lider, Vanir olan Njord ve oğlu Freyr Asgard'a doğru yola çıktı. Njord'un kızı Freyja ve Vanirlerin en bilgesi olan Kvasir de onlarla birlikte seyahat etti. Her ne kadar Freyr ile Freyja'nın Njord'un kendi kız kardeşinden olma çocukları olmasından hoşlanmasalar da, Aesirler onları hoş karşıladı ve kabul etti. Njord ve Freyr'i kurbanlara başkanlık etmeleri için yüksek rahipler olarak görevlendirdiler ve Freyja bir kurban rahibesi olarak tahsis edildi. Freyja kısa süre içinde Aesirlere Vanaheim'da bilinen ve sıkça kullanılan tüm büyüleri öğretti.

Aesirler kendilerinden olan uzun bacaklı Honir ve bilge Mimir'i Vanaheim'a gönderdiler. Honir iri yapılı, yakışıklı ve önemli bir figürdü. Aesirler, Honir'in hem savaşta hem de barışta başarılı bir lider olacağını düşünüyorlardı. Aynı Kvasir

gibi Mimir de, kavrayışı ve bilgeliği konusunda hepsinden iyi olarak görülüyordu.

Vanirler onları hoş karşıladı ve kabul etti. Hemen Honir'i liderlerinden biri olmak üzere görevlendirdiler ve Mimir de her zaman akıllıca tavsiye vermeye hazır bir şekilde Honir'in sağ kolu oldu. Birlikte her zaman güvenilirdiler. Ancak Honir Mimir'den ayrıldığında işler oldukça farklıydı. Bir meclis ya da toplantıda tek başına yer alıp fikri sorulduğunda Honir'in cevabı her zaman aynıydı: "Şey, diğerleri karar versin."

Vanirler, Aesirlerin onları kandırdığından ve lider değişiminden kendilerine düşen payın çok daha kötü olduğundan kuşkulanmaya başladılar. Ve kısa süre içinde kuşkuları sonsuz bir kızgınlığa ve intikam düşüncelerine dönüştü. Bilge Mimir'i yakaladılar ve yere fırlatıp kafasını kopardılar. Ulaklarından bir tanesine, bu kafayı, çok düşünceli bir şekilde gönderenlere, yani Odin ile Aesirlere geri götürmesini söylediler.

Odin Mimir'in kafasını aldı ve bağrına bastı. Korumak için kafayı şifalı bitkilere buladı ki hiçbir zaman çürümesin. Ve daha sonra, Yüce Tanrı kafanın üstünde büyülü şarkılar söyledi ve Mimir'in kafasına konuşma gücü verdi. Böylece, Mimir'in bilgeliği ve diğer herhangi bir varlık tarafından bilinmeyen birçok gerçek, Odin'in bilgeliği haline geldi.

(Bu mit hakkındaki notlar için sayfa 300'e bakınız.)

3
Asgard'ın Duvarının Yapılışı

Altın Çağ'dan çok sonra zamanın döngüsünün içinde hâlâ çok erken bir dönemdi. Ve Aesirler ile Vanirlerin savaşından çok sonra, Asgard'ın çevresindeki, Vanirlerin savaş sihirleri ile yerle bir ettiği duvar halen bir moloz yığını gibiydi, terk edilmişti, kartallara ve kuzgunlara ev sahipliği yapıyordu.

Tanrılar duvarın yeniden yapılması konusunda çok istekliydiler, böylece Asgard kötülük yapanlardan korunacaktı. Ancak, hiçbiri yeniden inşanın ağır yükünü omuzlarına almaya istekli değildi. Bir gün, yalnız bir figür titreyen gökkuşağının üzerinden geçip gözcü Heimdall tarafından durdurulana kadar bu konu bir süre bu şekilde kaldı.

Adam, "Tanrılara sunulacak bir planım var," dedi.

Heimdall sıcak bir şekilde "Planını bana söyleyebilirsin," dedi.

Bu adamın yüz mil öteden yaklaşmasını izlerken meraklandı ve altın dişlerini göstererek gülümsedi.

Adam, eyerinin üzerinden, "Eğer söyleyeceksem tanrıların hepsine söyleyeceğim. Hatta tanrıçalar da bu konuyla ilgilenebilir," dedi.

Heimdall yeniden, bu sefer daha az dostça bir şekilde dişlerini gösterdi ve adamı İda Ovası'ndan geçirerek Gladsheim'a yönlendirdi.

Böylece tanrılar ve tanrıçalar Gladsheim'da toplandılar. Ziyaretçileri atını bağladı ve parıldayan çatının altından avlunun ortasına çıktı. Her biri kendi tahtlarında oturan Odin ve 12 lider tanrı ve kalabalık bir tanrılar ve tanrıçalar grubu ile çevrelenmişti.

Odin adama sertçe baktı ve "Hepimiz Heimdall'ın emriyle buradayız. Söyleyecek neyin var?" dedi.

"Sadece şu," dedi adam, "Asgard'ın çevresindeki duvarınızı yeniden yapacağım."

Tanrılar ve tanrıçalar inşaatçı konusunda görünenden oldukça daha fazlasının olması gerektiğini fark ettikçe Gladsheim'da bir hareketlenme oldu.

İnşaatçı, "Duvar öncekine göre çok daha sağlam ve yüksek olacak," dedi. "Öylesine sağlam ve yüksek olacak ki ele geçirilemeyecek. Midgard'a paldır küldür girseler bile Asgard, kaya devlerine ve buz devlerine karşı güvenli olacak."

Hemen koşulların geleceğinin farkında olan Odin, "Ancak?..." dedi.

İnşaatçı, "On sekiz ayım olacak," dedi. "Başladığım günden itibaren on sekiz ay."

Odin, yani Tetikte Olan, "Bu mümkün olmayabilir," dedi.

"Bu gerekli," dedi inşaatçı.

"Ya fiyatın?" diye sordu Odin yavaşça.

"Şimdi sıra ona geliyordu," dedi inşaatçı, "Freyja'nın eşim olmasını istiyorum."

Güzel tanrıça dimdik oturdu ve hareket ettikçe Brisinglerin Kolyesi, altın broşları ve elbisesindeki altın iplikler parıldadı ve ışıldadı. Frigg ve Nanna ile Eir ve Sif'ten bile daha güzel olan, tanrıçaların en güzeli Freyja'ya bakabilen tek kişi Odin'di. Freyja dimdik otururken çevresindeki sinirli tanrılar bağırıyorlar ya da kollarını sallıyorlar ve inşaatçıyla alay ederek onu kovalıyorlardı.

Odin, "Bu imkânsız, artık bu konuşmanın sonu gelsin!" diye bağırdı.

"Ayrıca Güneş ve Ay'ı da isteyeceğim," dedi inşaatçı; "Freyja, Güneş ve Ay, işte fiyatım bu."

Şamatanın arasından Loki'nin sesi yükseldi:

"Her fikrin kendine göre bir değeri vardır. Düşünmeden reddetmeyin."

Tüm tanrılar ve tanrıçalar dönüp Sinsi Tanrı'ya, dev Farbauti'nin oğluna baktılar ve zihninin dehlizlerinden neler geçtiğini merak ettiler.

Loki makul bir şekilde "Bu planı düşünmeliyiz. Misafirimize en azından bunu borçluyuz," dedi.

Böylece, tanrılar ve tanrıçalar görüşürken inşaatçının Gladsheim'dan ayrılması istendi. Tanrıların artık bu fikri düşünmeden reddetmek yerine ciddi ciddi tartışmak istediklerini gördüğünde, Freyja altın gözyaşları dökmeye başladı.

Loki, "Bu kadar aceleci olmayın. Bu planı kendi lehimize döndürebiliriz. Mesela bu adama duvarı örmesi için altı ay verirsek..." dedi.

"O sürede asla duvarı bitiremez," dedi Heimdall.

"Asla" diye tekrarladı tanrıların birçoğu.

"Kesinlikle," dedi Loki.

Odin gülümsedi.

Loki, "Peki bunu önerirsek ne kaybederiz ki? Eğer inşaatçı kabul etmezse, hiçbir şey kaybetmeyiz. Kabul ederse de kaybetmeye mahkûm olacak". Loki iki yanına vurdu ve gözlerini devirdi. "Ve duvarımızın yarısı örülmüş olacak, bedavaya ve hiçbir şey vermeden!"

Her ne kadar tanrılar ve tanrıçalar Loki'nin tavsiyesine uyma konusunda rahatsız olsalar da Düzenbaz'ın planında hiçbir hata göremediler. Hatta birkaçı bunu kendilerinin düşünmüş olmasını diledi.

İnşaatçı Gladsheim'a geri geldiğinde, "Altı ay!" dedi Odin. "Eğer bu süre içinde duvarı örersen Freyja'yı eşin olarak alabilirsin ve Güneş ile Ay'ı da alabilirsin. Altı ay..."

İnşaatçı kafasını salladı ama Odin devam etti: "Yarın kış mevsiminin ilk günü. Hiç kimsenin sana yardıma gelmeyeceğini kabul etmelisin. Ve eğer duvarın herhangi bir kısmı yaz mevsiminin ilk gününde hâlâ bitmemiş olursa ödülünü kaybedersin. Bizim koşullarımız bunlar ve başka da koşulumuz yok."

"Bunlar imkânsız koşullar ve siz de bunun farkındasınız," dedi inşaatçı. Durdu ve Freyja'ya baktı. "Ama benim arzum..." dedi. "Arzum..." Tekrar Freyja'ya baktı. "O zaman en azından atım Svadilfari'nin bana yardım etmesine izin verin."

"Bizim koşullarımız bunlar," dedi Odin.

"Bunlar da benimkiler," dedi İnşaatçı.

Loki, "Odin, çok inatçısın," dedi.

Odin sert bir şekilde "Başka koşul yok," dedi.

Loki, "Atını kullanmasına izin vermekte yanlış olan ne var?" diye bağırdı. "Atı sonucu nasıl etkileyebilir ki? Eğer reddedersek bir anlaşma olmayacak ve duvarın hiçbir kısmını elde edemeyeceğiz."

Sonunda Loki'nin görüşü üstün geldi. İnşaatçının bir sonraki sabah çalışmaya başlamasına ve atını kullanmasına karar verildi. Odin, çok sayıdaki tanığın önünde bu konuda yemin etti ve inşaatçı aynı zamanda duvar üzerinde çalıştığı süre boyunca giriş izni istedi. O zamanda trollerle savaşmak için uzakta olan Thor'un eve dönüp bu konuyu diğer tanrıların gördüğünden farklı bir şekilde görebileceği konusunda endişeli olduğunu söyledi.

Erken Kalkan ve En Çevik, gökyüzündeki yolculuklarına başlamadan çok önce inşaatçı çalışmaya başladı. Yeni Ay'ın ışığının yardımıyla, Svadilfari'yi sert rüzgârlı, çimenli bir yamacın üzerinden aşağıya ve bir ağaçlığın ötesine, tepenin kemiklerinin parçalanmış ve kıvrılmış şekilde dışarı uzandı-

ğı bir yere doğru sürdü. Orada, zamanın başlangıcından beri duruyormuş gibi görünen büyük kaya parçaları ve yığınları vardı. İnşaatçı yanında, atına bağladığı ve arkasında açtığı gevşek örülmüş bir ağ getirmişti. Daha sonra devasa parçaları ağın üzerine atmaya ve itmeye başladı. Nefes nefese kaldı ve homurdandı; tanrıların arasında ancak Thor onunla aynı güce sahip olabilirdi. Bir süre sonra büyük bir kaya yığınını kaldırmış, Svadilfari'nin arkasında biriktirmişti. İnşaatçı daha sonra ağın uçlarını nasırlı elleriyle, sanki bir kâğıt katlıyormuş gibi topladı ve kükredi.

Svadilfari derhal başını eğdi. Nallarını toprağa batırdı ve çekmeye başladı. Büyük gücünü toplayarak sarsılan yığının tamamını tepenin üstüne taşıdı. Ve gün ağardığında, inşaatçı ve atı, dondurucu havayla yellenerek yüklerini Asgard'ın eski yıkık duvarının yanına getirdiler.

Tanrılar ve tanrıçalar avlularından çıktığında, Svadilfari'nin tepenin üstünden ne kadar çok kaya çektiğini görerek hayrete düştüler ve rahatsız oldular. Svadilfari yükselen duvarın gölgesinde dinlenirken duvarcının kayaları parçalamasını, şekillendirmesini ve yerine yerleştirmesini izlediler; gücü öylesine büyüktü ki, duvarcının ancak kılık değiştirmiş bir dev olabileceğini düşünmeye başladılar. Ancak tanrılar daha sonra geri kalan büyük yıkık duvar halkasına baktılar ve her halükârda pazarlığın en şanslı tarafının kendileri olduğu konusunda birbirlerini ikna ettiler.

Kış yüzünü gösterdi. Hraesvelg kanatlarını çırptı ve Asgard'ın dışında soğuk rüzgârlar esti. Svadilfari geceler boyunca kayalığa gidip gelerek ağaçlığın ötesindeki uzun oluğu açtı. Duvarcı günler boyunca duvarı yapmaya devam etti. Günler uzadıkça hem duvarcının hem de tanrıların zamanı azaldı.

Yazın başlangıcından üç gün önce duvarcı, biçimli ve iyi yerleştirilmiş taşlardan oluşan halkayı, istenmeyen herhangi bir ziyaretçiyi uzak tutacak kadar yüksek ve güçlü olan sağ-

lam duvarı neredeyse tamamlamıştı. Geriye sadece girişin inşa edilmesi kalmıştı. Tanrılar ve tanrıçalar artık aynı büyülenmiş gibi duvardan uzak duramıyorlardı. Yüzlerce kere duvara baktılar ve anlaşmadan başka hiçbir şey konuşmaz oldular.

Daha sonra Odin Gladsheim'da bir toplantı düzenledi. Yüce avlu endişeli yüzler ve sinirli konuşmalar ile dolmuştu. Freyja gözyaşlarını durduramıyordu, çevresindeki zemin altınla dolmuştu.

Odin mızrağını ve sesini toplananlara doğru yükseltti ve "Bu anlaşmadan kurtulmanın bir yolunu bulmalıyız!" diye bağırdı. "Bu anlaşmayı yapmamızı kim önerdi? Freyja'nın bir canavar dev ile evlenmesi gibi bir sonucun riskine nasıl girdik? Gökyüzü, Güneş'ten ve Ay'dan zorla alınacak ve böylece biz de ışıktan ve sıcaklıktan yoksun kalarak çözümü el yordamı ile arayacağız." Önce birkaç tanrı, sonra bütün tanrılar Loki'ye döndüler ve Odin avlu zemininin üzerinden ona doğru yürüdü. Düzenbazın omuzlarını sıkıca tuttu.

"Nasıl bilebilirdim?" diye itiraz etti Loki, "Hepimiz karar verdik."

Odin daha sıkı tuttu ve Loki irkildi.

"Hepimiz karar verdik!" diye bağırdı Loki.

Odin, "Duvarcının atını kullanmasına izin vermemiz gerektiğini kim önerdi? Bu sorunu başımıza sen açtın ve sen kurtarmak zorundasın," dedi.

Tüm tanrılar görüş birliği içinde bağrıştılar.

"Aklının çarpıklığını ve karmaşıklığını kullan Loki. Bir plan yap. Ya duvarcı alacaklarını kaybeder ya da sen hayatını!" Odin, Sinsi Tanrı, Şekil Değiştiren tek dizinin üzerine düşene kadar Loki'nin etini sıktı. "Bunların hepsinin acısını senden çıkartacağız, parça parça!"

Loki, Odin'in ve diğer tanrıların çok ciddi olduğunu anladı. "Yemin ediyorum," dedi, "Bana neye mal olursa olsun, inşaatçının alacağını kaybetmesini sağlayacağım."

O akşam, duvarcı adımlarında kararlı bir esneklikle Svadilfari'yi taşocağına doğru sürdü. Aynı tanrılar ve tanrıçalar gibi o da duvarı kararlaştırılan zamanda bitireceğini ve sadece kendi içlerinde değil kayıplarının tanrılara getireceği üzüntü konusunda da zengin olan ödülleri kazanacağını düşünüyordu. Bir çeşit şarkı söyledi ve küçük kuşlar karanlık ağaçlığa saklanıp şarkısını dinlediler. Sadece kuşlar da değil. Genç bir kısrak da kulaklarını dikti ve dikkatle dinledi. Daha sonra, Svadilfari ile duvarcı yeterince yaklaşınca kısrak çalılıktan fırladı. Topuklarını havada birbirine vurdu ve ay ışığında böğrü patlayacak gibi oldu.

Kısrak Svadilfari'ye doğru zıpladı. Atın çevresinde dans etti ve kuyruğunu salladı; Svadilfari, ucunu oduncunun tuttuğu uzun dizgini çekmeye başladı. Kısrağın arkasından ağaçlığa doğru dörtnala koştu ve oduncu da bağırıp söyleyerek arkasından gitti.

İki at bütün gece zıplayıp oynadılar ve öfkeli oduncu bütün gece yarı karanlıkta köklere ve ağaç kütüklerine takılıp düştü. Lanetler yağdırdı, gölgeleri takip etti ama Svadilfari ona geri geldiğinde Doğu'daki ışık yeşile dönmeye başlamıştı.

Böylece o akşam taşocağından hiç taş getirilemedi ve oduncu bir önceki günden kalan az miktardaki taşla yetinmek zorunda kaldı. Girişin ilk kısmını yapmak için yeterli olmaya yakın bile değildi ve kısa bir süre içinde oduncu artık görevini zamanında tamamlayamayacağını anladı.

Daha sonra duvarcının içinde köpüren öfke patladı. Girdiği kılıktan çıktı ve izlemekte olan tanrıların ve tanrıçaların karşısında büyük bir öfkeye sahip büyük bir kaya devi canavarı olarak durdu.

Sonunda tanrılar oduncunun gerçekten bir dev olduğunu anladıklarında ikinci kere düşünmeden geçiş izni konusundaki yeminlerini bozdular ve Thor'u çağırdılar.

"Bu bir hile!" diye bağırdı kaya devi, "Bir tanrılar çetesi, bir tanrıçalar kerhanesi tarafından oyuna getirildim!"

Bunlar duvarcının son sözleriydi. Daha sonra Thor ona alacaklarını ödedi ve bunlar Güneş ile Ay değillerdi. Mjollnir isimli çekicinin tek bir darbesi devin kafatasını bin parçaya böldü ve onu Niflheim'in sonsuz karanlığına gönderdi.

Şekil Değiştirici Loki'nin Asgard'da tekrar görülmesinden önce birkaç ay geçti. Ve Bifrost'un üzerinden yavaş yavaş yürüyüp Himinbjorg'u geçerken Heimdall'a bir ahududu üfleyerek döndüğünde, arkasında bir tay vardı. Bu at oldukça değişikti çünkü 8 tane bacağı vardı. Gri renkliydi ve Loki ona Sleipnir adını vermişti.

Odin Sleipnir'i gördüğünde tayı çok beğendi.

"Al onu!" dedi Loki. "Onu ben doğurdum ve o da seni taşıyacak. Onun Altın ve Neşeli'yi, Parlak ve Hızlı'yı, Altın Yeleli ve Hafif Ayaklı'yı geçebileceğini ve Jotunheim'da bulunan bütün atlardan daha hızlı koşabileceğini göreceksin. Hiçbir at ona yetişemeyecek."

Odin Loki'ye teşekkür etti ve onu Asgard'a geri kabul etti.

"Bu atın üzerinde nereye istersen gidebilirsin," dedi Loki. "Denizin üzerinde ve havada dörtnala koşacak. Başka hangi at sürücüsünü ölülerin diyarının uzun yolu boyunca taşıyıp sonra da onu Asgard'a geri getirebilir?"

Odin Loki'ye ikinci bir kez daha teşekkür etti ve Sinsi Tanrı'ya düşünceli bir şekilde baktı.

(Bu mit hakkındaki notlar için sayfa 302'e bakınız.)

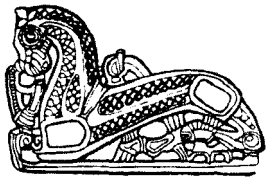

4
DARAĞACI LORDU

Dünyanın ekseni Yggdrasill idi. Bu dişbudak ağacı yükseldi ve dalları tanrılar ile insanların ve devler ile cücelerin üzerinde savruldu. Tüm yaratılanları barındırdı. Bir kökü Niflheim'ın derinlerine daldı ve o kökün altında Hvergelmir isimli su kaynağı, tıpkı bir kazandaki su gibi kaynadı ve gürledi. Orada, Nidhogg isimli ejderha cesetleri parçalıyordu. Lokmaların arasında sincap Ratatosk'u dünyanın en dibinden cennete doğru ağacın gövdesinden hızla tırmanması için gönderdi; bu sincap, en üst dalda oturan ve alnına bir şahin konmuş olan kartala hakaretler taşıyordu. Ve Nidhogg cesetlerle yetinmiyordu; o ve alçak suç ortakları, sağlam olanı gevşetmeye ve sonsuz olanı sonlandırmaya çalışarak Yggdrasill'in köklerini de kemiriyorlardı.

Diğer yaratıklar da yaşayan ağaca saldırıp onu yağmaladılar. Dört erkek geyik yeni yapraklarını kemirdi ve keçiler hassas sürgünleri çekiştirip kopardılar. Devasa gövdenin bazı kısımları soyuluyordu, bazı bölümleri yumuşak ve çürümüştü.

İkinci bir kök Asgard'a doğru kıvrılıyordu. Bu kökün altında, tanrıların her gün toplanıp bir adalet divanı oluşturdukları kader kaynağı Urd kuyusu akıyordu. Kader, Varlık ve Gereklilik adlarındaki üç Norn yakınlarda yaşıyordu. Bu Nornlar, her bir insanın hayatını ilk gününden son gününe

kadar şekillendiriyordu. Ve her gün Yggdrasill'in dallarına su serpiştiriyor ve acı çeken ağaca yardım ediyorlardı.

Üçüncü kök, Jotunheim'ın buz devlerinin elinde olan kısmına uzanıyordu. Bu kökün altından bilge Mimir tarafından korunan su kaynağı çıkıyordu ve bu kuyudaki su, onu içenlere kavrama gücü kazandırıyordu. Tanrı Heimdall, çığlık atan borusunu, yaşayan tüm yaratıkları Ragnarok'a çağırması için ihtiyacı olacağı güne kadar burada bırakmıştı. Ve Odin, bu sudan bir kere içmek için bir gözünü vermişti. Orada çok fazla bilgi ve bununla birlikte daha da fazla bilgelik için bir ihtiyaç kazanmıştı. Böylece, Kötü Olan Yggdrasill'e tek başına yaklaştı.

Odin şöyle dedi:

"O rüzgârlı ağaçta asılı kaldım, dokuz uzun gece boyunca orada asıldım; bir mızrak ile delinmiştim; Odin için bir adaktım, kendimden, kendime.

O eski ağacın köklerini hiç kimse asla bilmedi ve asla bilemeyecek.

Hiç kimse beni rahatlatmak için ekmek getirmedi, hiç kimse beni bir boynuzdan bir şey içirerek diriltmedi. Aşağıdaki dünyalara dikkatle baktım; kehanetleri ele geçirdim, onları çığlıklar atarak ele geçirdim; daha sonra geri çekildim.

Bolthor'un ünlü oğlundan, Bestla'nın babasından 9 güçlü şarkı öğrendim. Odrorir adı kazandan değerli şarabı alabildim.

Daha sonra gelişmeye başladım, bilgeliğim arttı; iyileştim ve bereketli hale geldim. Bir tek söz bana nice sözler kazandırdı; bir başarı bana nice başarılar kazandırdı.

Bildiğim büyüleri ne kralların eşleri ne de herhangi bir insan bilir. Bunların ilki Yardım'dır çünkü üzüntüyü azaltabilir, acıyı hafifletebilir ve hastalıkları iyileştirebilir.

Bir ikincisini daha biliyorum: bir şifacı olmayı isteyen herkesin onu bilmesi gerekir.

Bir üçüncüsünü daha biliyorum: Düşmanımı uzak tutmak için aşırı şekilde yardıma ihtiyacım olursa rakibimin bıçağını körleştirebilir ve asasını yumuşatabilirim, böylece beni yaralayamaz.

Bir dördüncüsünü daha biliyorum: Eğer herhangi biri benim ellerimi ve ayaklarımı bağlarsa bu büyü o kadar güçlü ki, kilitler hemen açılır ve uzuvlarım serbest kalır; serbestçe yürüyebilirim.

Bir beşincisini daha biliyorum: Eğer hedefine doğru hızla ilerleyen iyi nişan alınmış bir ok görürsem ne kadar hızlı giderse gitsin onu yakalayabilirim, sadece gözümle ona bakmam yeterli.

Bir altıncısını daha biliyorum: Eğer herhangi biri kehanetlerle işlenmiş bir fidanın köklerini bana göndererek beni bitirmeyi düşünürse kinle dolu olan o kahraman sadece kendini yok edecektir.

Bir yedincisini daha biliyorum: Eğer avlunun çatısının seçilmiş yoldaşlarımın başlarının üzerinde alevler içinde kaldığını görürsem ne kadar güçlü olursa olsun ateşi söndürebilirim, büyüyü biliyorum.

Bir sekizincisini daha biliyorum: bütün insanların bunu bilmesi şiddetle tavsiye edilir: İnsanların zihinlerinde nefret tohumları ortaya çıkarsa bunları uzaklaştırabilirim.

Bir dokuzuncusunu daha biliyorum: Bir fırtınada gemimi kurtarmam gerekirse dalga doruklarını döven rüzgârı sakinleştirebilir denizi uykuya yatırabilirim.

Bir onuncusunu daha biliyorum: Eğer cadıların çatılarda uçtuğunu görecek olursam şarkı söylerim ki bir girdaba girsinler ve gündüz kılıklarına geri dönemesinler ya da kendi evlerinin kapılarını bulamasınlar.

Bir on birincisini daha biliyorum: eğer sadık, uzun süreli arkadaşlarımı bir savaşa götürmek zorunda kalırsam kalkanımın arkasında şarkı söyleyebilirim ki dostlarım güçten

güce atlasınlar, savaşta zarar görmesinler, savaştan sonra zarar görmesinler, eve döndüklerinde zarar görmesinler.

Bir on ikincisini daha biliyorum: Eğer topukları başımın üzerinde, ağaçta sallanan asılmış bir insan görürsem, kehanetleri kesip boyayabilirim ki aşağı inip benimle konuşabilsin.

Bir on üçüncüsünü daha biliyorum: Bir çocuğun üzerine su serpiştirirsem bu çocuk savaşın ortasında asla yenilmez ve kılıç kullanırken asla düşmez ve yıkılmaz.

Bir on dördüncüsünü daha biliyorum: Eğer istersem insanlara tanrıların ve elflerin adlarını tek tek söyleyebilirim ki bunu ancak birkaç budala yapabilir.

Bir on beşincisini daha biliyorum: Cüce Thjodrorir bu şarkıyı Delling'in kapılarında söylemişti, tanrıların gücü için bir tılsım, elfler için şöhret ve Odin için bilgelik.

Bir on altıncısını daha biliyorum: Eğer aşk oyunlarını arzularsam beyaz kollu bir kadının zihnini döndürüp kalbini kazanabilirim.

Bir on yedincisini daha biliyorum: Öyle bir sihir ki genç bir kız beni terk etmeyi hiç istemeyecek.

Bir on sekizincisini daha biliyorum: Kollarının arasında yatmadığım ya da kız kardeşim olmadığı sürece bunu asla bir kıza ya da bir evli kadına söylemeyeceğim! Sadece senin bildiğin şey her zaman en güçlü şeydir. Ve bu da sihirlerin en sonuncusudur."

Bunlar, Odin'in insanlar yaratılmadan önceki son sözleriydi. Bunlar, ölümünden sonra tekrar canlandığında Odin'in söylediği sözlerdi.

(Bu mit hakkındaki notlar için sayfa 304'e bakınız.)

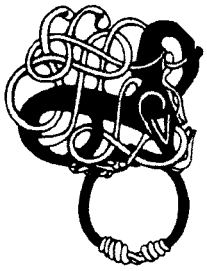

5
Rig'in Şarkısı

Dinle! Kim duyabilir çimenlerin büyürken çıkardığı sesi? Bir koyunun sırtındaki tüylerin uzamasını?

Kim o kadar kartal gözlü ki hem gündüz hem de gece, en küçük bir hareketi bile yüz fersah öteden görebilsin?

Heimdall ve Heimdall ve yine Heimdall.

Ama kim o deniz kıyısındaki figürün Heimdall olduğunu söyleyebilirdi? Tanrıların koruyucu borusu Gjall'ı Mimir'in su kaynağında güvenli bir şekilde bıraktı; altın yeleli atı Gulltop'u ahır kapısının arkasında bıraktı ve alevli üç ayaklı gökkuşağı köprüden tek başına geçerek Asgard'dan Mitgard'a gitti.

Bahar mevsimiydi ve tohum ekme zamanıydı. Tanrı, yumuşak yeşil zemin üzerinde Bifrost'tan uzaklaştı ve kısa bir süre içinde dünyanın kenarına ulaştı. Bütün gün boyunca Güneş, Kurt Takımyıldızından batıya doğru yol alırken Heimdall da toprağın derin deniz ile buluştuğu dalgalı bir yolda dikkatle ilerliyordu.

Akşam vaktinde eski, yeşermiş bir kulübeye yaklaştı. Gece havası oldukça sakindi ama kulübe öylesine köhneydi ki, sanki kartal dev Hraesvelg kanatlarını bir kere çırpsa yıkılacakmış gibi görünüyordu. Heimdall, kabaca yontulmuş kapıyı çaldı ve açtı. Pervazın altından geçmek için eğilmek zorunda kaldı ve bir çuval yığınının üzerinden geçerek parlak bir ki-

reç zeminde durdu. Kaba, dumanlı karanlığa alışması biraz zaman aldı; gözleri yandı ve öğürdü. Daha sonra eğreti bir masa, bir kanepe, bir köşeye yığılmış daha fazla çuval bezi, dağılmak üzere olan bir duvara yaslanan bir çeşit dolap ve odanın ortasında da ateşe karşı yüzleri birbirlerine dönük olarak çömelmiş olan Büyük Büyükbaba ve Büyük Büyükanne Ai ile Edda'nın figürlerini fark etti.

"Girebilir miyim?" diye sordu Heimdall.

"Adın ne?" dedi Ai.

"Rig" diye cevap verdi Heimdall.

"Girebilirsin" dedi Edda.

Böylece Tanrı Ai ile Edda'ya katıldı. Nasıl kullanacağını çok iyi bildiği tatlı sözler söyledi ve çok kısa bir süre içinde ateşin yanındaki en iyi yeri almıştı bile. Zaman zaman ateşin üzerinde asılı duran çanağa umut dolu bir şekilde baktı. Bir süre sonra Edda ayağa kalktı. Kökü kokan kulübenin bir köşesine doğru ayaklarını sürüye sürüye gitti, ortalığa bakındı ve masaya bir somun ekmek koydu. Ekmek tam olarak mayalanmamıştı ve içinde kabuklar vardı. Yaşlı kadın daha sonra çok sulu et suyu çanağını ateşten aldı ve onu da masaya koydu. Üçü birlikte kaba bir bankta oturup yenecek ne varsa yediler. Yediklerinden tatmin olan hiç kimse yoktu.

Yemek yedikten sonra Ai ile Edda ve misafirleri yatıp uyumaya hazırlardı. Tanrı yine nasıl kullanacağını iyi bildiği tatlı sözler söyledi ve çok kısa bir süre içinde yatağın tam ortasındaki en iyi yeri elde etti, Ai sağında ve Edda da solunda yatıyordu. Tanrı, üç gece boyunca Büyük Büyükbaba ve Büyük Büyükanne ile kaldı. Daha sonra ev sahiplerine teşekkür etti ve yoluna devam etti.

Her gün, Erken Kalkan Arvak ve Çok Hızlı Alsvid adındaki iki at Güneş'in arabasını gökyüzünde çektiler. Ve Gündüz de dünyanın çevresinde rahat bir şekilde atını sürdü, atı Skinfaxi'nin parlayan yelesi dünyayı ve cenneti aydınlattı. Ama

daha sonra Gece, atı Hrimfaksi'yi dizginledi ve her zaman dünyanın yüzeyi onun geminin köpükleriyle nemlendi. Yazın gücü zayıfladı ve günler kısaldı. Böylece zalim kış don, kar, buz ve mücadeleci rüzgârlarla dolu yüzünü gösterdi.

9 ay kısa bir sürede geçti ve Edda bir erkek çocuk doğurdu. Bebeğe su serpiştirildi ve annesi onu kundakladı. Simsiyah saçları vardı ve Ai ile Edda, adını Thrall koydular.

Thrall istenenden daha az yakışıklı olsa bile kesinlikle çarpıcı ve aynı türdendi. En başından itibaren cildi kırışıktı, elleri çatlaktı, parmakları kısa ve kalındı ve eklemleri düğümlüydü. Sırtı eğri büğrüydü ve ayakları onun için çok büyükmüş gibi görünüyordu.

Tüm bunlara rağmen Thrall güçlüydü ve yıllar geçtikçe gücünü iyi kullandı. Her gün tüm gün boyunca tahta toplayarak ormanda çalıştı. Demet demet çalı çırpı topladı ve onları yakmak için eve getirdi.

Thrall genç bir adam olduğunda her yönden onun eşdeğeri olan bir kız kulübeye geldi. Kız çarpık bacaklıydı, ayak tabanları nemli ve renksizdi, güneşten yanan kolları soyuluyordu ve bir boksörün basık burnuna sahipti. Adı Köle Thir idi.

Thrall, Thir'in görünüşünü beğendi ve Thir de Thrall'ın görünüşünü beğendi. Çok kısa bir süre içinde bu ikisi, gözleri birbirlerinden başkasını görmeden ateşin başında yan yana oturuyorlardı. Ve kısa bir süre daha sonra kendilerine bir minder ile tüylü bir battaniyeden oluşan bir yatak hazırladılar ve bütün gece fısıldaşarak oturdular.

Bu, Thrall ile Thir'in birlikte yattığı son gece değildi. Bir demet mutlu çocukları oldu. Oğullarının adları; sığır güden Fjosnir ve kaba Klur, Hreim ve Kreggi, Haykıran ve At Sineği, metres sahibi Kefsir ve kötü kokulu Fulnir, ahmak Drumb ve çirkin Digraldi, tembel Drott ve bacakları ağaç gövdesi kadar kalın olan Leggjaldi; Kambur Lut ve bembeyaz yüzlü Hosvir idi.

Bu 10 erkek çocuğu, yapıyı desteklediler ve kulübenin çatısını tamir ettiler. Çevresindeki arazinin üzerinde çok miktarda gübre saçtılar. Sıraya keçi çobanlığı yaptılar ve domuzları topladılar. Hep birlikte kazarak bataklık kömürü aradılar.

Thrall ve Thir'in kızları da oldu. Bu kızlar; beceriksiz Drumba, bodur Kumba ve iri kalçalı Okkvinkalfa idi. Ayrıca Arinnefja'nın burnu için söylenebilecek en iyi şey çirkin olduğudur. Gürültücü Ysja ve hizmetçi Ambott da vardı; Eikintjasna bir meşe mandalına benziyordu, Totrughypja paçavralar giyiyordu ve zayıf Tronubeina'nın bir turna kadar uzun ve ince bacakları vardı.

Bunlar, Ai ile Edda'nın çocuklarıydı ve bu çocuklardan kölelerin ırkı ortaya çıktı.

Heimdall yolculuğuna devam etti. Bir sonraki çiftliğe giden en kısa yolu seçti ve tam da ışığın solmaya başladığı saatte kapıya doğru yürüdü. Tanrı kapıyı çaldı ve içeri girdi. Odanın ortasında bir ateş titreşiyordu ve Heimdall, bu ateşin yakınında oturan Büyükbaba ve Büyükanne Afi ile Amma'yı gördü.

Afi, kucağında bir parça tahta tutuyor ve bir dokuma levendi* yapmak için bu tahtayı bir bıçak ile oyuyordu. Bıçağın ucu ve ayaklarının dibindeki beyaz rende talaşı havuzu karanlıkta parıldıyordu. Afi'nin saçları taranmış ve alnının üzerinde kıvrılmıştı; kesilmiş sakalları vardı. Deri ceket ve pantolondan oluşan kıyafetleri de en az saçları kadar iyi yapılmıştı.

Amma ipleri döndürerek bir örekeden keten ipi çözüyordu. İşine dalmış bir şekilde gerindi ve uzadı. Başının çevresine bir bant takmıştı ve gümüş rengi saçları topuz yapılmıştı. Basit bir elbise giyiyordu ve omuzlarının çevresinde güzel bir toka ile tutturulmuş bir şal vardı.

"Girebilir miyim?" diye sordu Heimdall.

---

* Dokuma levendi: Dokuma makarası.(çev.)

"Adın ne?" dedi Afi.

"Rig" diye cevap verdi Heimdall.

"Girebilirsin," dedi Amma.

Böylece Tanrı, Afi ile Amma'ya katıldı. Tatlı sözler söyledi, bunu çok iyi bilirdi, ve çok kısa bir süre içinde ateşin yanındaki en iyi yeri almıştı bile. Zaman zaman ateşin üzerinde asılı duran çanağa umut dolu gözlerle baktı. Bir süre sonra Amma çalışmayı bırakıp ayağa kalktı. Odanın köşesindeki koyu renkli meşe sandığa doğru yürüdü ve bir somun çavdar ekmeği, bir miktar tereyağı, bıçak ve kaşık çıkarıp bunları masaya koydu. Kapının kenarında duran bira fıçısına büyük bir sürahi daldırdı ve daha sonra içinde haşlanmış dana eti olan tenceyi ateşin üstünden aldı, onu da masaya koydu. Daha sonra üçü birlikte oturup yemeklerini yediler.

Yemekten sonra Afi ile Amma ve misafirleri yatıp uyumaya hazırlardı. Tanrı yine nasıl kullanacağını iyi bildiği tatlı sözler söyledi ve çok kısa bir süre içinde yatağın tam ortasındaki en iyi yeri elde etti; Afi sağında, Amma da solunda yatıyordu. Tanrı üç gece boyunca Büyükbaba ve Büyükanne ile kaldı. Daha sonra ev sahiplerine misafirperverlikleri için teşekkür etti ve yoluna devam etti.

Her gün, iki at Güneş'in arabasını gökyüzünde çektiler ve Gündüz de dünyanın çevresinde rahat bir şekilde atını sürdü. Ama daha sonra Gece, atı Hrimfaxi'nin dizginlerini tuttu ve her zaman dünyanın yüzeyi onun geminin köpükleriyle nemlendi. Yazın gücü zayıfladı ve günler kısaldı. Böylece zalim kış don, kar, buz ve mücadeleci rüzgârlarla dolu yüzünü gösterdi.

9 ay kısa bir sürede geçti ve Amma bir erkek çocuk doğurdu. Bebeğe su serpiştirildi ve annesi onu kundakladı. Yanakları elma gibiydi, gözleri parlaktı ve Afi ile Amma ona Karl ismini verdiler. Karl hızla büyüyordu, iri yapılı ve güçlüydü. Zamanla bir değnek ile nasıl öküzleri süreceğini ve saban de-

miri ile saban bıçağını bir sabana nasıl bağlayacağını öğrendi. Nasıl kulübe ve ahır yapılacağını, temeli nasıl kazacağını ve tahta çerçeveyi nasıl dikip sereceğini ve çatıyı yapacağını keşfetti ve becerikli bir arabacı oldu.

Karl genç bir adam olduğunda ailesi ona, en az onun kadar kendilerinin de beğendiği ve yakınlarda yaşayan hür bir adamın açık tenli kızı olan bir eş buldular. Belirlenen günde düğün alayı gelini, bir at arabası ile Karl'ın kendi çiftliğine getirdi. Gelin, keçi postundan yapılmış bir palto giymişti, bir duvak takıyordu ve belinde anahtarlar şıngırdıyordu. Böylece Afi ile Amma bir gelin kazanmış oldular. Kızın adı Snör idi. Karl ve Snör çiftliklerini hazırladılar ve her şeyi istedikleri şekilde düzenlediler. Yüzüklerini taktılar ve yataklarına renkli bir yatak örtüsü serdiler. Bu yer onların mekânı, yuvaları oldu.

Karl ile Snör'ün bir sürü mutlu çocuğu oldu. İlk doğan çocuklarının adını Adam Hal ve ikincisininkini Savaşçı Dreng koydular. Ve diğer oğulları da Toprak Sahibi Hold, Özgür İnsan Thegn ve her sanatta uzman olan Smith idi. Ayrıca, Breid'in geniş omuzları vardı ve Bondi bir levazımcıydı. Büyüdüğünde, Bundinskeggi her zaman sakallarını düzgün bir şekilde keserdi. Bui ve Boddi'nin bir çiftlikleri ve ahırları vardı. Brattskegg'in de kırpılmış sakalı vardı ve en büyük abisi Segg gibi erkeksiydi. Karl ve Snör'ün on tane de kızları oldu. En büyük kızlarının adını Hizmet Eden Kadın Snot koydular. Ayrıca Gelin Brud, zayıf Svanni ve mağrur Svarri, sarışın Sprakki ve kadınsı Fljod da vardı. Sprund en az kız kardeşi Svarri kadar mağrurdu; Vif iyi bir eş olmak için doğmuştu, Feima çekingendi ve en küçükleri olan Ristil ise her kadın kadar zarifti.

Bunlar Karl ve Snör'ün çocuklarıydı ve bu çocuklardan çiftçilerin ırkı ortaya çıktı.

Heimdall yolculuğuna devam etti. Yakınlardaki bir bahçeye giden en kısa yolu seçti ve akşama doğru bahçeye girdi. Bahçenin geniş kapıları güneye bakıyordu ve direklerden bir tanesinin üzerinde karmaşık şekilde yontulmuş büyük bir tahta halka vardı.

Tanrı kapıyı çaldı ve içeri girdi. Uzun koridordan geçerek zeminine daha yeni sazlar dağıtılmış olan avluya girdi.

Bu geniş, zarif odada tanrı, Anne-Baba Fathir ve Mothir'i gördü. Birbirlerinin gözlerinin içine bakarak oturuyorlardı; daha sonra sadece parmak uçlarıyla birbirlerine dokundular.

Orada durup onları izleyen ziyaretçilerinin farkında olmayan Fathir, daha sonra yeni bir yay kirişini döndürerek, okları sivrilterek ve bükülmüş karaağaç yay sapını şekillendirerek kendini oyaladı.

Bu arada Mothir oturuyor ve ince kollarına bakıyordu. Katlanmış iç gömleğini düzeltti ve elbisesinin kollarını bileklerine kadar indirdi. Elbisesinin bir kuyruğu vardı. Dalgalı mavi bir pelerin ve alımlı bir şapka takıyordu ve göğsünde iki oval broş vardı. Bu bayan açık tenliydi, kaşları sarıydı, göğsü parıldıyordu ve boynu yeni yağan kardan bile daha beyazdı.

"Girebilir miyim?" diye sordu Heimdall.

"Adın ne?" dedi Fathir.

"Rig" diye cevap verdi Heimdall.

"Girebilirsin," dedi Mothir.

Böylece tanrı, Fathir ile Mothir'e katıldı. Nasıl kullanacağını çok iyi bildiği tatlı sözler söyledi ve çok kısa bir süre içinde ateşin yanındaki en iyi yeri almıştı bile. Mothir hiç zaman kaybetmedi. Nakışlı beyaz bir masa örtüsü buldu ve masaya serdi. İnce çekilmiş buğdaydan yapılmış beyaz ekmekler; ağzına kadar peynir, soğan ve lahana ile dolu gümüş filigranlı kâseler; iyi kızartılmış domuz, at ve kuzu eti; iyi pişirilmiş keklik ve orman tavuğu getirdi. Sürahi, bal likörü ya da bira ile değil şarap ile doluydu ve kadehler saf gümüşten yapıl-

mıştı. Daha sonra üçü birlikte oturup yemek yediler. Havanın karardığında bile hâlâ yiyip içip sohbet ediyorlardı.

Yemekten sonra Fathir ile Mothir ve misafirleri yatıp uyumaya hazırlardı. Tanrı yine nasıl kullanacağını iyi bildiği tatlı sözler söyledi ve çok kısa bir süre içinde yatağın tam ortasındaki en iyi yeri elde etti, Fathir bir tarafında, Mothir de diğer tarafında yatıyordu. Tanrı üç gece boyunca Fathir ve Mothir ile kaldı. Daha sonra ev sahiplerine misafirperverlikleri için teşekkür etti ve yoluna devam etti.

Her gün, iki at Güneş'in arabasını gökyüzünde çektiler ve Gündüz de dünyanın çevresinde rahat bir şekilde atını sürdü. Ama daha sonra Gece, atı Hrimfaxi'nin dizginlerini tuttu ve her zaman dünyanın yüzeyi onun geminin köpükleriyle nemlendi. Yazın gücü zayıfladı ve günler kısaldı. Böylece zalim kış don, kar, buz ve mücadeleci rüzgârlarla dolu yüzünü gösterdi.

9 ay kısa bir sürede geçti ve Mothir bir erkek çocuk doğurdu. Bebeğe su serpiştirildi ve ipeklerle kundaklandı. Fathir ile Mothir ona Jarl adını koydular. Jarl hızla yeteneklerini geliştiriyordu. Sarı saçları, kırmızı yanakları vardı ve parıldayan gözlerindeki bakış aynı bir yılanınki gibi gaddardı. Parlak bir kalkanı nasıl tutacağını ve kaldıracağını, mızrağı nasıl kullanacağını öğrendi. Aynı babası gibi yay iplerini büktü, yay saplarını şekillendirdi ve titrek oklar attı. Ata bindi, tazılarla iz sürdü. Kılıç oyunlarının sanatını öğrendi ve boğazlarda yüzebiliyordu.

Bir gün, Tanrı habersizce bahçenin yakınında yer alan ince gümüş rengi huş ağaçlarından oluşan ormandan dışarı çıktı. Binaya doğru yürüdü ve Jarl'ı orada tek başına otururken buldu.

"Jarl," dedi.

"Hoş geldiniz," dedi Jarl.

"Sana bir hediye getirdim," dedi Tanrı. Jarl'a üzerine işaretler işlenmiş ve kırmızıya boyanmış bir demet çubuk gösterdi.

Jarl bunlara bakakaldı, daha önce hiç böyle şeyler görmemişti.

"Bunlar kehanetler. Herkesin Babası'nın Yggdrasill ağacında asılıyken öğrendiği büyüler bunlar."

Jarl önce Tanrı'ya, sonra kehanetlere ve sonra yine Tanrı'ya baktı.

"Zihin ağrısına, kalp ağrısına, vücut ağrısına karşı gerekli olan sözcükleri biliyor musun?"

Jarl yavaşça başını salladı.

"Ateşe su döken sözcükleri biliyor musun? Denizi uyutan sözcükleri biliyor musun?"

Tüm gün Tanrı kehanetlerin gizli anlamlarını Jarl'a anlattı ve Jarl kendini heyecanlı ve hazır hissetti. Tüm hayatı boyunca bu anı beklediğini düşünüyordu.

Işık azalmaya başlayınca, "Sana söyleyecek bir şeyim daha var," dedi Tanrı.

"Nedir?" diye sordu Jarl.

"Oğlum!" Tanrı Jarl'ı kollarına aldı. "Sen benim oğlumsun," dedi. Ve daha sonra çok eskilerde bahçeyi nasıl ziyaret ettiğini anlattı. "Sen benim oğlumsun ve ben Kral Rig olduğuma göre sen de Kral Rig olacaksın. Şimdi arazi kazanmanın, büyük eski bahçeler kazanmanın ve bir takipçiler ordusu yönetmenin zamanıdır."

Tanrı delici bir şekilde Jarl'a baktı, daha sonra arkasını döndü ve parlayan bahçeden karanlığa doğru yürüdü.

Jarl'a aynı şeyin iki kere söylenmesi gerekmiyordu. Babasının sözlerinin her zaman hissettiği ama adlandıramadığı şeyleri ona açıkladığını düşünüyordu. Bir serbestlik ve amaç duygusu ile dolmuştu.

Jarl hemen doğduğundan beri içinde yaşadığı bahçeden ayrıldı. Karanlık bir ormana doğru atını sürdü ve buzlu sert kayalıkların arasındaki geçitlerden geçti, ulaşması zor olan bir yerde kendi bahçesini kurdu. Sadık bir hizmetkârlar grubu kurdu.

Jarl mızrağını salladı ve kalkanını savurdu, atını mahmuzladı ve kılıcı ile öldürücü vuruşlar yaptı. Takipçilerini savaşa götürdü ve toprağı kırmızıya boyadı. Savaşçılar yetiştirdi ve arazi kazandı. Kısa süre içinde Jarl en az 18 bahçeye sahip oldu. Çok büyük servet kazandı ve hizmetkârlarına karşı cömertti. Onlara ikisi de altından yapılma yüzükler ve bilezikler, değerli taşlar, zayıf ve süratli atlar verdi.

Zamanla Jarl bataklık araziden lider Hersir'in bahçesine haberciler gönderdi. Ve haberciler orada, Hersir'in kızı Erna'yı Jarl'a istediler. Erna sarışın ve uzun parmaklıydı, aklına koyduğu her şeyi yapabiliyordu.

Hersir çok mutluydu. Erna gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra haberciler, bir gelin duvağı takan Erna'ya Jarl'ın bahçesine kadar eşlik ettiler. Ve Erna ile Jarl birlikte çok mutlu yaşadılar.

Jarl ile Erna'nın çok sayıda mutlu çocukları oldu. İlk doğan çocuklarının adını Oğul Bur, ikincisinin adını Çocuk Barn koydular. Ayrıda, Çocuk Jod ve Evlat Athal da vardı ve Arvi bir Varis ve Mog ise diğer bir oğullarıydı; Oğullar Nid ile Nidjung, Çocuk Svein ve akraba Kund da vardı ve en küçükleri de soylu bir şekilde doğan oğulları Kon idi. Bütün oğulları kısa bir süre içinde oynamayı ve yüzmeyi öğrendiler. Büyüdükçe canavarları evcilleştirdiler, yuvarlak kalkanlar yaptılar, yayları şekillendirdiler ve mızrakları salladılar.

Ama Genç Kon babasından kehanetlerin çok eski anlamlarını öğrenmişti. Zamanla bir kılıcın bıçağını körleştirip denizi uykuya yatırabilir hale geldi. Kuşlarının dilini anlıyor, alevleri bastırabiliyor ve mutsuz bir adamın öfkeli zihnindeki ve ağrıyan kalbindeki kaygıları yatıştırabiliyordu.

Kon ve Rig-Jarl kehanetler konusundaki gizli bilgilerini paylaştılar ve Kon babasından daha da usta ve bilge idi. Kendisinin de Kral Rig olarak adlandırılma hakkı olduğuna inanıyordu ve bu hakkı kısa bir süre içinde kazandı.

Bir gün Kon kasvetli karanlık ormanda ata binmeye gitti. Ara ara atını dizginledi ve şanssız kuşlara bir ok attı. Diğer kuşları tüneklerinden uzaklaştırdı ve onları dinledi.

Kon'un başının üzerindeki bir dalda bir karga oturuyordu. "Kon," diye gakladı, "Neden kuşları seninle konuşmaları için kandırarak zaman harcıyorsun? Atını yola koyup bir savaşta cesaret göstererek çok daha iyi bir iş yapabilirsin."

Kon, karganın sözlerini dikkatle dinledi. Ayakta durduğu açıklıkta karanlık geri çekilmeye ve kenarlarda beklemeye başladı.

"Kimin seninkinden daha soylu avluları var?" diye devam etti karga "Kim sizinkinden daha büyük zenginlikler, altınlar ve değerli taşlar ve değerli eşyalar kazandı?"

Kon cevap vermedi, yumruklarını sıktı.

"Kim gemilerini denizin ulaşabileceği yerden ve ısırıcı tuz serpintilerinden uzaklaştırmakta sizden daha becerikli?"

Kon hâlâ cevap vermedi.

"Dan ve Danp, Dan ve Danp, Dan ve Danp," diye şarkı söyledi karga. Yan dönerek Kon'a baktı. "Onlar, silahlarını düşmanlarının kanı ile sertleştirmenin ne demek olduğunu biliyorlar..."

(Elyazması burada sona eriyor, bu nedenle "Rig'in Şarkısı" eksiktir. Şiir büyük olasılıkla Danimarka Krallarının ilahi neslini belirleyerek, ilk soy kütüklerinde Rigr, Danr ve Danpr isimleri yer almaktadır ve belki de tek bir kralı överek devam etmektedir. Bu mit hakkındaki notlar için sayfa 307'ye bakınız).

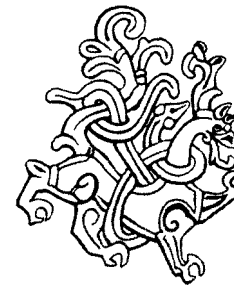

6
ŞİİR ŞARABI

Aesirler ile Vanirler bir ateşkes yapıp kalıcı barış koşullarını kararlaştırdıklarında tüm tanrılar ve tanrıçalar büyük bir kavanozun içine tükürdüler. Bu onların dostluğunu mühürledi ve Aesirler hiç kimsenin bu dostluğu tek bir anlığına bile olsa unutmaması gerektiği konusunda endişeli oldukları için kavanozu aldılar ve tükürükten bir insan şekillendirdiler.

Bu adamın adı Kvasir idi. Ginnungagap'ta buz ile ateşin ilk buluştuğu andan itibaren 9 dünyanın tüm konuları ve gizemleri konusunda öylesine bilgiliydi ki tanrılar, insanlar, devler ya da cüceler ona bir soru sorduklarına ya da fikrini almak istediklerine asla pişman olmadılar. Ve Kvasir nereye gittiyse gelişinin haberi oraya ondan önce ulaştı. Uzak bir çiftliğe ya da köye gittiğinde dikiş ve tuzlama, biçme ve kılıç oyunu işleri bir kenara bırakılırdı hatta çocuklar bile konuşmayı bırakıp onun sözlerini dinlerdi.

Peki sırrı neydi? Bu sır, bilgi kaynağı ile olduğu kadar tavrıyla da ilgiliydi. Gerçeklerle ilgili soruları basit gerçeklerle cevaplardı. Ama Kvasir'e fikrini sormak (Ne söylemeliyim?, Ne düşünüyorsun?, Ne yapmalıyım? gibi) her zaman doğrudan bir cevap alacağınız anlamına gelmiyordu. Üzerine bol gelen kıyafetleriyle, genellikle gözleri kapalı bir şekilde otururak nazik, ciddi ve ifadesiz bir yüzle soru ve üzüntü ifa-

delerini dinlerdi. Her şeyi geniş bir çerçevede kabul eder ve belirlerdi. Hiçbir zaman araya girmez ya da ısrar etmezdi, bunun yerine öneri yapardı. Genellikle bir soruyu başka bir soru ile cevaplardı. Tanrıların ve insanların, devlerin ve cücelerin sorularına cevap alma konusunda yardım gördüklerini hissetmelerini sağlardı.

Kvasir'in bilgeliği ile ilgili hikâyeler kısa bir süre içinde en sevimsiz cüce çifti olan erkek kardeşler Fjalar ile Galar'ın kulağına gitmişti. İlgileri kısa sürede kıskançlığa ve kıskançlıkları da enerjiye dönüştü çünkü hiçbir şeye onun kendilerinin olmasını istemeksizin hayranlık duymazlardı. Kvasir'den kendileri ve geniş bir cüceler topluluğu ile yerin altındaki mağaralarında bir eğlenceye katılmasını istediler ve her zaman yaptığı gibi, Kvasir bunu kabul etti. Masa, eğri büğrü uzun bir kaya tabakasındandı, zemin çakıllıydı ve duvar bloklarında sarkıtlar vardı. Konuşma genellikle kâr, zarar ve önemsiz intikamlarla ilgiliydi ancak yemekler ve tamamı dövme altından yapılmış olan sofra takımları oldukça hoştu.

Ziyafetten sonra Fjalar ve Galar Kvasir'e özel konuşmak istediklerini söylediler. Kvasir, karanlık bir odaya doğru onları takip etti, bu bir hataydı. İki cüce kollarının içinde birer bıçak taşıyorlardı ve bir anda bu bıçakları bilgenin göğsüne sapladılar. Kvasir'in kanı vücudundan fışkırdı ve Fjalar ile Galar, bu kanı Son ve Bodn adındaki iki büyük kavanozda ve Odrorir adındaki bir kazanda topladılar. Kvasir'in kalbi durdu ve kanı çekilmiş beyaz vücudu yerde hareketsiz bir şekilde yatıyordu.

Bir süre sonra Aesirler Kvasir'i sormak için bir haberci yolladıklarında iki cüce, Kvasir'in maalesef kendi bilgilerinde boğulduğu çünkü 9 dünyada onunla karşılaştırılabilecek ya da yarışabilecek kadar çok bilgiye sahip olan hiç kimse olmadığı konusunda haber gönderdiler.

Ama Fjalar ve Galar yaptıklarından çok memnunlardı. Kvasir'in kanıyla dolu olan kavanozlara ve kazana bal dök-

tüler ve kepçelerle karıştırdılar. Kan ile bal yüce bir şarap ortaya çıkardı: Bu şarabı içen herkes ya bir şair ya da bir bilge oluyordu. Cüceler bu şarabı kendilerine sakladılar. Hiç kimse tadına bakmadı hatta hiç kimse adını bile duymadı.

Bir gün, cüce kardeşler iki ürkütücü misafiri, dev Gilling ve eşini misafir ettiler. Kısa bir süre içinde tartışmaya başladılar ve Fjalar ile Galar gittikçe daha kindar ve nefret dolu hale geldiler. Gilling'in deniz havasından hoşlanacağını söylediler ve ikisi de birer kürek alarak Midgard'ı çevreleyen okyanusun açıklarına doğru kürek çektiler. Daha sonra cüceler teknelerini çamurlu, yarısı batmış bir kayaya çarptırdılar. Gilling paniğe kapıldı ve bir küpeşteye tutundu. Paniği mantıklıydı, tekne battı ve devrildi. Gilling yüzme bilmiyordu ve bu olay onun sonu oldu. İki cüce mutlu bir şekilde gemilerini düzelttiler ve şarkı söyleyerek evlerine doğru kürek çektiler.

Fjalar ve Galar olanları Gilling'in karısına anlattı.

"Bir kazaydı," dedi Fjalar.

"Keşke yüzebiliyor olsaydı," dedi Galar üzgün bir şekilde.

Gilling'in karısı ağladı, ağladı ve mağaralarında oturan iki cüce bileklerine kadar yükselen ılık suyu sevmediler. "Bir fikrim var," diye kardeşine fısıldadı Fjalar. "Bir değirmen taşı bul ve gidip mağaranın girişinin üzerinde bekle."

Galar ayağa kalkıp dışarı çıktı ve Fjalar dişi deve, "Biraz denize bakmak sana iyi gelir mi? Sana Gilling'in boğulduğu yeri gösterebilirim," dedi.

Gilling'in karısı ağlayarak ayağa kalktı ve Fjalar bir ev sahibine yakışır şekilde onun geçmesi için kenara çekildi. Dişi dev gün ışığına adımını attığında Galar değirmen taşını kafasına attı.

"Ağlayıp durmasından çok sıkılmıştım," dedi Fjalar.

Gilling ile karısı Jotunheim'a dönmeyince oğulları Suttung onları aramak için yola çıktı. Cücelerin kederli yüzlerine baktı ve uzun hikâyelerini dinledi, daha sonra ikisini de enselerinden yakaladı.

Bu bir çift zamparanın her birini birer elinde tutarak denizde, kendisi için bile çok derin olana kadar bir mil kadar yürüdü. Daha sonra Suttung, Fjalar ile Galar'ı suyun hemen kenarında duran mercansı, sırılsıklam bir kayanın üzerine bıraktı. "Burası yüzebilmeniz için çok uzak," dedi, "Hem de çok uzak. Böylece deniz yükseldiğinde..."

Fjalar Galar'a baktı kardeşlerin ikisi de yüzlerini buruşturdular.

"Bir önerimiz var," dedi Fjalar.

"İş bu hale geldiğine göre sana en büyük hazinemizi sunmaya hazırız," dedi Galar.

Daha sonra Fjalar şaraplarını, hem kaynağı hem de gücü konusunda zengin sözcüklerle anlattı.

"Hayatlarımızı bize bağışla, biz de bu şarabı sana verelim," dedi Galar.

"Anlaştık," dedi Suttung.

Böylece Suttung iki cüceyi mağaralarına geri götürdü ve kesinlikle başka şansları olmadığı için cüceler Kvasir'in kanını ona verdiler. Dev, Son'u bir elinde, Bodn'u öbür elinde ve Odrorir'i de kolunun altında taşıyarak Jotunheim'a geri döndü. Kıymetli sıvıyı doğruca yaşadığı Hnitbjorg dağına götürdü. Suttung, dağın ortasında kayadan yeni bir oda kazdı ve üç kabı buraya sakladı. Ve kızı Gunnlod'a tek bir görevi olduğunu söyledi: "Bu şarabı tüm gün ve gece boyunca koru."

Cüce kardeşlerin aksine, Suttung hazinesi konusunda sürekli övünüyordu. Böylece tanrıların kutsal şarabı öğrenmeleri ve Suttung'un kötü ellerine nasıl düştüğünü duymaları uzun sürmedi. Odin, Jotunheim'a kendisi gidip şarabı Asgard'a geri getirmeyi seçti. Maskeli Tanrı, Tek Gözlü Tanrı, Tanrıların Tanrısı, dev bir insan kılığına girdi ve kendisine şeytanın işçisi anlamına gelen Bolverk adını verdi. Asgard ile Jotunheim'ı ayıran nehri geçti ve hiçbir şeyin hatta bir otun bile kök salamayacağı kaygan gri çakıllardan oluşan bir çölden yürü-

dü. Bolverk bir dağ perdesine ulaştı. Karlı bir geçitten hızla geçti ve sonunda yeşil, dar bir vadiye girdi.

Midgard'dan gelen, macera ve iyi bir ödül arayan 9 köle eğimli bir tarlada çalışıyorlardı. Olgun otları uzun ve yavaş hareketlerle biçiyorlar ve çok yorgun görünüyorlardı.

Bolverk, çalışmayı tamamen bırakmış olan bir köleye "Efendiniz kim?" diye sordu.

"Baugi" dedi kölelerden biri.

"Baugi?"

"Suttung'un erkek kardeşi," dedi köle, "Kvasir'in kanını koruyan dev."

"Tırpanınızı keskinleştirmemi ister misiniz?" diye sordu Bolverk nazik bir şekilde.

Köle bunu oldukça hızlı bir şekilde kabul etti ve Bolverk kemerinden bir bileğitaşı çıkarıp tırpanı bilemeye başladığında diğer köleler de onların tırpanlarını da bileyeceği umuduyla çevresinde toplandılar. Bolverk istediklerini yaptı ve köleler tırpanlarının daha önce hiç bu kadar keskin olmadığını söylediler; dev Baugi'nin çok sert bir işveren olduğundan şikâyet ettiler. Önlerinde uzanan henüz kesilmemiş ot arazisini gösterdiler, konuya gelerek bileğitaşını satın alıp alamayacaklarını sordular.

"Satmayı düşünebilirim," dedi Bolverk, "Ama sadece tek bir kişiye ve eğer burada öyle biri varsa, sadece bu akşam bana alıştığım şekilde ziyafet verecek olan kişiye."

Hava anlaşma nidaları ile doldu. "Evet," diye bağırdı köleler. "Evet... Ben... Ben yaparım... İşte... Tamam... Aradığın adam benim... Tamam... Anlaştık... El sıkışalım!"

Bolverk tek gözüyle onlara baktı. Zalim bir şekilde gülümsedi. Daha sonra bileğitaşını havaya attı. Taş güneşte parıldadı, gümüş gibi görünüyordu.

Kölelerin nefesi kesildi. Tırpanlarını kaldırıp koşmaya başladılar, hepsi de düştüğünde bileğitaşının altında olmayı isti-

yorlardı. Bolverk taşı o kadar yükseğe atmıştı ki, taş havada asılı kalmış gibi görünüyordu. Köleler itiştiler, geriye doğru adım attılar, aniden döndüler ve sonunda, kafa karışıklıklarının ortasında hepsi de birbirinin boğazını kesti. 9'u da yeni kestikleri uzun otların üzerinde yatıp kaldılar.

Hâlâ zalimce gülümseyen Bolverk bileğitaşını yakaladı, kemerine geri koydu ve geldiği yoldan geri yürüdü.

Güneş tembellik ediyordu, Herkesin Babası da öyle. Neredeyse gece yarısı olana kadar dağlardan aşağı inip Baugi'nin çiftliğinin yolunu tutmadı. Adının Bolverk olduğunu ve tüm gün çalıştığını söyledi. Daha sonra Baugi'ye kendisine bir çeşit yemek verip veremeyeceğini ve çiftlik evinin yakınındaki ahırlardan birinde geceyi geçirip geçiremeyeceğini sordu.

"Bunu sormak için iyi bir zaman," dedi Baugi birdenbire.

Bolverk üzgün görünüyordu ve Baugi'ye sorunun ne olduğunu sordu.

"Bütün işçilerim öldürüldü. İşte sorun bu!" diyen Baugi yumruğunu ayaklı masaya vurdu, yumruk öylesine güçlüydü ki bin insanın kafasını dümdüz edebilirdi. "9'u birden! Ve yılın bu zamanında başka işçi bulmayı nasıl umabilirim ki?"

"Bir fikrim var" dedi Bolverk. "Güçlü olduğumu görüyorsun. Hem de çok güçlü. 9 adamın işini yapabilirim."

Baugi Bolverk'e baştan aşağı baktı ve inanmaz bir şekilde gülümsedi, Bolverk'in içi boş bir palavracı olduğunu düşünüyordu. "Peki eğer kabul edersem ne kadar ücret istersin?"

"Tek bir şey," dedi Bolverk, "Suttung'un şarabından bir kere içeceğim."

Baugi nefes aldı ve başını salladı.

"Güçlü olabilirim," dedi Bolverk. "Ama bir şair olmak: İşte en büyük tutkum bu."

"O şarabın benimle alakası yok," dedi Baugi. "Onu erkek kardeşim koruyor ve Gunnlod'dan başka hiç kimse o şarabın tek bir damlasını bile görmedi. Durum bu."

"Peki" dedi Bolverk. "Benim koşullarım bunlar."

Baugi omuzlarını silkti ve Bolverk gitmek için ayağa kalktı.

"Suttung ile konuşabilirim," dedi Baugi. Erkek kardeşini pek sevmezdi ama her durumda Bolverk'in anlaşmanın kendi tarafını yerine getirecek kadar güçlü olamayacağından emindi. "Bu yaz benim için çalış ve ben de kardeşime bana nasıl yardım ettiğini anlatayım. Elimden gelenin en iyisi bu."

"Sana ne kadar güvenebilirim?" diye sordu Bolverk.

"Göreceksin" dedi Baugi.

Uzun günler boyunca Bolverk Baugi için çalıştı. Güneş doğudan yükseldiğinde Bolverk her gece Yggdrasill'in dallarından dökülen tatlı özsuyu ile halen ıslak olan yeşil tarlalara yürüdü. Her gün parlak gökyüzünün altında çalıştı. Güneş batıya doğru giderken batı tarafında kan kırmızı renkte asılı kalana kadar çalıştı. Baugi, Bolverk'in övündüğü kadar iyi olmasına ve çok az dinlenmeye ihtiyaç duymasına hayran kalmıştı. Artık Bolverk'in sadece insandan daha fazlası olduğunu düşünüyordu.

Yazın sonunda, Bolverk Baugi'den ücretini istedi. İkisi birlikte Hnitbjorg'a Suttung'u bulmaya gittiler ve Baugi erkek kardeşine Bolverk'in kendisine nasıl yardım ettiğini anlatıp kutsal şaraptan bir miktar istedi.

"Asla" dedi Suttung. "Bir damla bile olmaz!"

Bolverk, Baugi ile yalnız kalır kalmaz, "Peki," dedi, "Umarım Suttung'un cevabını kabul etmezsin. Tüm yaz boyunca senin için çalıştım."

"Ben sözümü tuttum," dedi Baugi.

"Neden hepsini kendisine saklasın ki?" dedi Bolverk. "Sen de bir lokma istemiyor musun Baugi? Kardeşim şarabından kendi isteğiyle ayrılmadığına göre onu bu konuda kandırıp kandıramayacağımızı görelim."

"İmkânsız" dedi Baugi. "Nerede saklı olduğunu biliyor musun?" Suttung'dan oldukça korkuyordu ama aynı zaman-

da Bolverk'ten de oldukça korkuyordu. Bolverk kemerinden Rati adında bir matkap çıkardı ve deve bununla dağda bir delik açabileceğini söyledi. "Çalışmamın karşılığı olarak en azından bunu yapabilirsin," dedi.

Baugi matkabı aldı ve ucunu Hnitbjorg dağının dik kaya yüzeyine bastırdı. İki eliyle kolu döndürdü. Can sıkıcı çiftlik işçisinden nasıl kurtulacağını düşünürken çevirdi, çevirdi ve matkap dağın içine girdi.

"İşte oldu!" diye bağırdı dev, "Tam içeride!" Matkabı çıkardı ve alnını sildi.

Bolverk tek gözüyle matkabın ortaya çıkardığı karanlık deliğe baktı. Daha sonra ciğerlerini doldurdu ve sert bir şekilde delikten içeri üfledi. Kaya parçaları yüzüne geri yağdı ve Bolverk, Baugi'nin her şeye rağmen dağın içeri girmediğini anladı. "Beni kandırmaya mı çalışıyordun?" dedi.

Dev hiçbir şey söylemedi. Sessiz bir şekilde mümkün olan en kısa sürede Bolverk'ten kurtulacağına yemin ederek dağın daha içine doğru deldi.

Baugi matkabı bir kere daha çıkardığında ve Bolverk deliğe ikinci kez üflediğinde, boşta kalan kaya parçalarının hepsi hava akıntısında ileri doğru hareket etti. Böylece Bolverk, devin Hnitbjorg'un ortasındaki odanın tam da içine doğru deldiğini anladı. Bir anda kendisini bir yılana dönüştürdü ve matkabın açtığı delikten içeri girdi.

Baugi, matkabın ucunu Bolverk'e sapladı ama yeterince hızlı değildi; yılan Gunnlod'a ve kutsal şaraba giden geçidi yarılamıştı bile. Sığınağa ulaşır ulaşmaz Bolverk kendisini tekrar dev bir insana dönüştürdü ve Suttung'un kızının önünde durdu.

Gunnlod, saf altından yapılma bir taburede oturuyordu. Ve Bolverk'i gördüğünde Suttung'un şarabı koruması konusundaki kesin uyarısı aklından uçtu. Bir ziyaretçisi olduğu için hiç de üzgün değildi. Oturdu ve Bolverk'in büyüleyici

sözlerini ve şarkılarını dinledi, kollarını ona doladı, üç gece boyunca konuştular, güldüler ve üç gece boyunca birlikte yattılar. Hnitbjorg'un altındaki sessiz mağarada, tanrıların kalpsiz babası Suttung'un büyülenmiş kızı ile sevişti. Gunnlod tutkuyla sarhoş olmuştu ve Bolverk'e istediği her şeyi vermeye hazırdı. Kvasir'in kanından üç yudum istedi ve Gunnlod elini tutup Bolverk'i şaraba götürdü. Bolverk ilk yudumunda Odrorir'i, ikinci yudumunda Bodn'u ve üçüncü yudumunda Son'u boşalttı. Tanrıların babası kutsal şarabı ağzında tuttu.

Daha sonra Odin kendisini bir kartala dönüştürdü, geçitten kanat çırparak Hnitbjorg'dan çıktı ve Asgard'a doğru yol aldı. Suttung onu gördü ve hemen sadece kutsal şarabı içenlerin bildiği sihirli sözcükler söyledi. Tanrılar ve devler, insanlar ve cüceler karanlık bir görüntü gördüler, bir kartal Asgard krallığına doğru diğerini kovalıyordu.

Aesirler hızla kavanozlar ve sürahiler getirdiler ve onları Asgard'ın yüce duvarının hemen içindeki avluyu tamamen kaplayacak şekilde yan yana dizdiler. Suttung Odin'e yaklaştıkça heyecan içinde izlediler.

Uzaktaki hışırtı bir vızıltıya dönüştü ve vızıltı da korkunç bir kanat çırpma haline geldi. İki kuş arasında sadece bir kanat boyu mesafe vardı. Daha sonra kartal Odin duvarın üstünden aşağıya daldı ve şarabı aşağıya yerleştirilmiş olan kapların içine tükürdü.

Suttung'dan kaçma telaşı içinde Odin şarabın bir kısmının duvarın dışına dökülmesini engelleyemedi ama o kadar az dökülmüştü ki tanrılar bunu umursamadılar. İsteyen herhangi birinin onu alabileceğini söylediler ve bu da şair bozuntusunun hakkı oldu.

Suttung çığlık attı, uzaklara doğru kanat çırptı ve tekrar çığlık attı. Güç ile kazandığını kurnazlık ile kaybetmişti ve yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Ve tanrılar? Onlar Aesirler ile Vanirler arasındaki dostluğun şahidi olan bilge Kvasir'i kaybetmişlerdi ama kurnaz Herkesin Babası sayesinde Kvasir'in kanını geri kazanmışlardı. Odin bir kere daha değerli şarabın birazını içti. Ve zaman zaman Aesirler'den birine ya da Mitgard'daki bir iki insana bir yudum sundu, onlara şiir yeteneği verdi.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 309'a bakınız.)

7
Loki'nin Çocukları ve Fenrir'in Bağlanması

Sleipnir'in annesi aynı zamanda üç dehşet verici çocuğun da babasıydı. Sadık karısı Sigyn'den memnun olmayan Loki zaman zaman Jotunheim'a giderdi, uzun bacaklı tanrı doğuya koşar ve dişi dev Angrboda ile günler ve geceler geçirirdi.

Loki ve Angrboda'nın üç korkunç çocukları oldu. Bunların en büyüğü kurt Fenrir; ikincisi yılanların en büyüğü olan Jormungand ve üçüncüsü de Hel adında bir kızdı. Bin kadından oluşan bir kalabalığın ortasında bile Hel, görünüşü ile diğerlerinden ayrılabilirdi; yüzü, boynu, omuzları, göğüsleri, kolları ve sırtı pespembeydi ama kalçasının aşağısında, Hel'in cildinin her santimi çökmüş görünüyordu ve yeşilimsi siyah bir renkteydi. İfadesi her zaman aynıydı, kasvetli ve zalim. Tanrılar Yalanların Babası'nın aynı zamanda bu çocukların da babası olduğunu öğrendiklerinde telaşa düştüler. Bu çocuklarla ile ilgili olarak ne yapacaklarını Urd Kuyusu'nda tartıştılar ve üç Norn onlara biraz cesaret verdi.

"Anneleri kötü," dedi Urd.

"Ama babaları daha kötü," dedi Verdandi.

"En kötüsünden başka bir şey beklemeyin onlardan," dedi Skuld. "Onların size zarar vermelerini ve sizi tehlikeye atmalarını bekleyin. Siz ölürken orada olacaklar."

Böylece tanrılar Loki'nin çocuklarının yakalanmaları gerektiğine karar verdiler. Odin'in emriyle, bir grup tanrı gece vakti Jotunheim'a geçti; Angrboda'nın bahçesine daldılar ve gözlerini ovalamasına bile fırsat vermeden ağzını ve ellerini bağladılar. Daha sonra çocuklarını kaçırdılar ve onları Asgard'a geri götürdüler.

Odin yılana ne yapılması gerektiğinden emindi. Jormungand'ı kaldırdı ve insanların dünyası Midgard'ı çevreleyen okyanusun içine fırlattı. Jormungand havada savruldu, okyanusun demir gibi yüzeyine çarptı ve denizin dibine battı. Orada yaşadı ve orada büyüdü. Midgard yılanı Jormungand öylesine kalın ve uzun hale geldi ki dünyanın tamamının çevresini sardı ve kendi kuyruğunu ısırdı.

Odin, yılanın kız kardeşi ile ne yapacağı konusunda da aynı derecede emindi. Hel'e bir kere baktı ve onu da Asgard'ın dışına savurdu. Onu, dünyaların altındaki diyar olan Niflheim'ın dumanına ve karanlığına attı. Hel düştüğünde Odin'in kararını duydu, 9 dünyada hastalıktan ya da yaşlılıktan ölenlere bakacak ve elindeki tüm yemeği kendisine gelenlerle paylaşacaktı.

Hel gittiği yerde kendini evinde gibi hissetti: Felaket Düşüşü adındaki dik kayanın ötesinde arazisinin çevresine devasa duvarlar ördü. Bahçesi Eljudnir, ölülerin diyarı, bu duvarların içinde, büyük kapıların arkasında yer alıyordu. Hel'in erkek ve kadın hizmetkârları olan Ganglati ve Ganglot o kadar yavaş hareket ediyorlardı ki hareket ettiklerini söylemek bile zordu; tabağının adı Açlık, bıçağının adı da Kıtlık'tı. Yatağının adı Hasta Yatağı, yatak örtülerinin adı da Işıldayan Talihsizlik'ti.

Odin, tanrıların Fenrir'e kendilerinin göz kulak olmalarının en iyisi olacağını düşündü. Diğer kurtlardan herhangi bir farkı varmış gibi görünmüyordu ve tanrıların tamamı Fenrir'in Asgard'ın yeşil ve altın rengi bahçelerinde dolaşmasına izin vermekten bir zarar vermeyeceğine karar verdiler. Yine

de, tüm tanrıların arasında sadece Odin'in oğlu Tyr, Fenrir ile tek başına karşılaşma ve sessiz kalması için ona büyük et, kıkırdak ve kemik parçaları verme cesaretine sahipti.

Fenrir'in gün geçtikçe daha da büyüdüğünü gören tanrılar bu konudaki fikirlerini hızla değiştirdiler. Ve Urd, Skuld ve Verdandi uyarılarını yineleyerek kurdun Odin'in ölümüne neden olabileceğini söylediklerinde, bu endişeleri daha da büyüdü. Kurdu hemen oracıkta öldürüp Argard'ın kutsallığını onun kötü kanıyla lekeleyemeyecekleri için onu yakalayıp zincire vurmaları gerektiğine karar verdiler. Tanrılar daha sonra demir halkalardan Laeding adını verdikleri güçlü bir zincir yaptılar. Birkaç tanesi Fenrir'e gitti, zinciri gösterdi ve "Bunun kadar güçlü müsün?" diye sordu.

Kurt, Laeding'i inceledi ve tanrıların tutmaları için sadece küçük bir parçası açıkta kalana kadar zinciri boynuna, vücuduna ve bacaklarına dolamalarına izin verirken söylediği tek şey, "Zincir gerçekten güçlü ama ben kesinlikle daha güçlüyüm," oldu.

"Bitti mi?" diye hırıldadı Kurt. Devasa pençelerini birbirinden ayırdı, ciğerlerini hava ile doldurdu ve sonra vücudundaki tüm kasları gerdi. Laeding'in halkaları bir anda birbirinden ayrıldı ve tanrılar panik içinde geriye doğru sıçradılar.

Tanrılar yeni bir zincir yapmakta hiç vakit kaybetmediler. Bu zincirin adı Dromi idi ve Laeding'den iki kat daha güçlüydü. Halkaları en büyük çapa zincirininkilerden bile daha büyüktü, o kadar ki hiçbir insan bu halkaları yerinden bile oynatamazdı. Tanrılar Fenrir'e, "Eğer bu zinciri kırabilirsen, 9 dünyada gücünle tanınacaksın," dediler.

Fenrir, Dromi'ye baktı. Zincirin aşırı derecede güçlü olduğunu düşündü ama daha sonra kendisinin Laeding'i parçalamasından bu yana daha da güçlendiğini düşündü. Tanrılar devasa zinciri boynuna, vücuduna ve bacaklarına sararken söylediği tek şey "Hiç kimse risk almadan ün kazanmaz," oldu.

"Bitti mi?" diye hırıldadı Kurt. Sallandı ve berbat bir tıkırtı, şangırtı ve gıcırtı duyuldu; yuvarlandı ve sırtını büktü, daha sonra zinciri zemine çarptı. Neredeyse Dromi'nin demir halkaları kadar sert olana kadar kaslarını gerdi; tekrar ayağa kalktı ve pençelerini yere sapladı, gerildi ve gerildi ve bir anda Dromi çatırdadı. Yüzlerce ayrı halkaya ayrıldı, şarapnel parçaları her yöne uçtu. Bunu gördükten sonra tanrılar korkmuştu ve Fenrir'i zincire vurma konusunda başarısız olacaklarını düşünüyorlardı.

Odin, "Eğer kırılmayacak bir zincir yapabilecek birileri varsa bunlar cücelerdir," dedi. Ve Freyr'in habercisi, parlak Skirnir'i karanlık elflerin dünyası Svartalfheim'a gönderdi. Skirnir kasvetli, nemli, alacakaranlık mağaralardan geçerek Midgard'ın altına indi. Orada, her biri diğerinden daha korkunç olan Nar, Nain, Niping, Dain, Bifur, Bafur, Bombor, Nori ve binlerce diğerini buldu ve Fenrir için bir zincir yapabilirlerse onlara altın ve daha fazla altın vereceğine söz verdi. Karanlıkta cücelerin gözleri ateşböcekleri gibi parıldadı, fısıldaştılar, plan yaptılar ve işe koyuldular. İpek bir kurdele kadar düzgün ve esnek bir zincir yaptılar ve adını Gleipnir koydular.

Asgard'a döndüğünde tüm tanrılar bu göreve gittiği için Skirnir'e teşekkür ettiler. Odin, zinciri elleyerek, "Ama hangi maddeden yapıldı?" diye sordu.

"Altı şey," dedi Skirnir, "Bir kedinin hareket ettiğinde çıkardığı ses; bir kadının sakalı, bir dağın kökleri, bir ayının kas telleri, bir balığın nefesi ve bir kuşun tükürüğü."

Tanrılar, Gleipnir'in gücü karşısında hem şaşkınlığa düşmüşlerdi hem de kuşkuları vardı.

"Eğer benim gibi siz de ondan kuşku duyuyorsanız," dedi Skirnir, "Cücelerin kurnazlığını hatırlayın. Nihayetinde, bir kedinin hareket ettiğinde neden hiç ses çıkarmadığını ve bir kadının sakallarının neden olmadığını hiç düşündünüz mü?

Bir dağın köklerinin olmadığını asla kanıtlayamazsınız ama yokmuş gibi görünen birçok şey aslında cücelerin himayesinde."

Daha sonra tanrılardan oluşan büyük bir grup üçüncü kez Fenrir'e yaklaştı. Fenrir'i kendileri ile birlikte Amsvartnir Gölü'nün ortasındaki Lyngvi Adası'na gitmesi için davet ettiler.

Burada tanrılar ipeksi kurdele Gleipnir'i yaptılar. Kurdeleyi Fenrir'e gösterdiler ve gücünü onun karşısında denemesi için Fenrir'e meydan okudular.

"Göründüğünden biraz daha güçlü," dedi biri.

"İyi bir şiirin sözcükleri kadar iyi örülmüş," dedi bir diğeri; "Ama sen Fenrir, sen bunu kırabileceksin."

Kurt, Gleipnir'e baktı. "Bu kurdele çok ince," dedi. "Onu parçaladığım için hiç ün kazanmam." Tekrar Gleipnir'e baktı. "Ama diğer taraftan, bunun yapılmasına kurnazlık ve sihir karıştıysa o zaman ne kadar ince görünürse görünsün onu kendinize saklayabilirsiniz. Onu bacaklarıma dolandırmayacağım."

"Bundan önce..." dedi tanrılardan biri, "devasa demir zincirleri parçalayıp açtın. Bu bant ile hiç zorluk yaşamayacaksın."

"Ve eğer şans eseri onu kıramazsan..." dedi bir diğeri, "seni tekrar serbest bırakacağız. Bize güvenebilirsin."

Fenrir dişlerini gösterdi, tanrılar dişlerinin görünüşünü hiç beğenmediler. "Eğer beni zincirleyebilirseniz," diye hırladı, "Sizden herhangi bir yardım ummam için uzun bir süre geçecek." Fenrir tanrılar grubunun çevresinde sinsi sinsi dolaştı. "O kurdele ile bağlanmak istemiyorum. Ama korkaklıkla suçlanmak da istemiyorum. Bu nedenle, diğerleri beni bağlarken iyi niyetinizin bir göstergesi olarak birinizin elini benim ağzıma koymasına izin verin."

Tyr tek tek yanlarındaki tanrılara baktı. Orada bulunan tanrıların hepsi birbirine baktılar ve hiçbir şey söylemeden ne

yapacaklarını düşündüler. Daha sonra Tyr yavaşça sol kolunu kaldırdı ve elini Fenrir'in ağzına soktu.

Bir anda diğer tanrılar Gleipnir'i tamamı bitene kadar kurdun boynuna, vücuduna ve bacaklarına sardılar. Tekmelemeye, silkelenmeye, sallanmaya, sarsılmaya ve yuvarlanmaya çalıştı ama ne kadar çektiyse Gleipnir o kadar gerginleşti. Daha sonra Fenrir hırladı ve dişlerini kapattı. Tanrıların en cesuru Tyr böylesine bir acıya hem dayanamayarak hem de dayanabilerek kıvrandı ve haykırdı. Diğer tanrılar güldüler, en sonunda Fenrir'in bağlandığını biliyorlardı. Kolunu kaybeden Tyr dışında hepsi de gülüyordu.

Tanrılar ipeksi kurdelenin ucuna Gelgja adı verilen büyük zinciri bağladılar. Bu zincirin ucunu Gjoll adındaki büyük bir kayanın içindeki delikten geçirdiler, geriye döndürdüler ve zinciri kendisine sabitlediler.

Tanrılar Gjoll'u yerin bir mil altına götürdüler. Daha sonra Thviti adındaki geniş kayayı bulup sabitlemek için Gjoll'un üzerine yerleştirdiler. Fenrir silkindi ve güreşti. Dişlerini gıcırdattı ve kanlı çenesini kocaman açtı. Daha sonra tanrılardan biri kılıcını çekti. Kılıcın ucunu sert bir şekilde Fenrir'in ağzının çatısına soktu ve sapını alt çenesine sıkıştırdı. Kurdun ağzı tıkanmıştı. Fenrir'in ağzı bağlanmıştı ve zincire vurulmuştu. Ulumaları korkunçtu ve çenesinden salyalar akıyordu. Bu salyalar adanın ortasından Amsvartnir Gölü'ne aktı ve Von, yani Beklenti Nehri adında bir nehir oluşturdu.

Tıpkı Midgard Yılanı'nın dünyanın çevresine sarılmış bir şekilde okyanusun dibinde beklediği, aynı Hel'in cesetler ve çevresinde dönen ölüm buharıyla Niflheim'da beklediği gibi, Fenrir de ağzı tıkanmış ve Lyngvi'ye bağlanmış olarak yatıyor ve Ragnarok'u bekliyordu.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 311'e bakınız.)

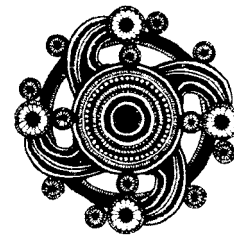

8
Idun'un Elmalarının Çalınışı

Bir yaz sabahı çok erken saatlerde Odin, Loki ve Honir Midgard'a geçtiler. Birlikte olmaktan memnunlardı ve dünyanın daha önceden bilmedikleri bir yerini keşfetmeye niyetliydiler.

Üç arkadaş, her şeyi güzelleştiren soluk mavi, neredeyse soluk yeşil ışıkta sadece rüzgârlarla korunan ıssız bir taşlık alanı geçtiler. Midgard'daki insanlar kımıldanıp uyanmadan önce tanrılar çalılık, inişli çıkışlı arazide yürüyorlardı. Daha sonra çok büyük bir dikenli, ölü, siyah kaya yığınının çevresinden dolaştılar ve koni şeklindeki bir dağın zirvesine yöneldiler.

Bütün gün boyunca yürüyüp konuştular ve akşam, bir buzdağından gelen hızlı, köpüklü bir nehrin yatağını takip ederek sarı, kahverengi ve yeşil tarlalardan oluşmuş bir yapboz gibi olan bir vadiye indiler.

Odin, Loki ve Honir yanlarında hiç yiyecek getirmemişlerdi ve tam bu konuda çok rahatsız hissetmeye başlamışlardı ki, şans eseri bir öküz sürüsü ile karşılaştılar. Loki öküzleri inceleyip birini seçerek öldürürken Odin ve Honir bir bodur meşe korusundan düşen dalları toplayıp ateş yaktılar. Daha sonra öküzü büyük parçalara ayırdılar ve parçaları ateşin içine yerleştirdiler.

Koku tanrıları mest etmişti, yemek için sabırsızlanıyorlardı. Etlerin piştiğini düşündüklerinde hemen ateşi dağıttılar ve eti alevlerin içinden aldılar.

"Daha pişmemiş," dedi Odin şaşkın bir şekilde, "O kadar aç olmalıyız ki kısa bir süre bize çok uzun geldi."

Loki ve Honir ateşi canlandırdılar ve eti tekrar ateşe koydular.

Aniden soğuk bir rüzgâr vadiden aşağıya indi. Her ne kadar güneş hâlâ daha arkasından takip eden kurt ile birlikte batıda görünüyor olsa da yaz gününün tüm sıcaklığı ortadan kaybolmuştu. Üç tanrı pelerinlerini çevrelerine sararak oturup beklediler.

"Sence pişmiş midir?" diye sordu Honir. "Ne düşünüyorsun? Bakayım mı?"

Loki ayağa kalkıp ateşi ikinci bir kere daha ayırarak, "Bir gün kendi kararsızlığında boğulacaksın," dedi. "Şimdiye kadar pişmiş olmalı."

Odin alevlerin içinden bir parça aldı ve "Hâlâ pişmemiş," dedi "Ama pişmiş olmalıydı."

"Bu ateşte hiçbir sorun yok," dedi Honir.

Loki, ete bakıp yüzünü ekşiterek "Ve buna rağmen yemeğimiz en başta olduğu kadar çiğ," dedi.

"O zaman," dedi Odin, "bir şey pişmesini engelliyor."

"Burada, yukarıda oturan bir şey," dedi üstlerinden gelen bir ses.

Üç Tanrı, aynı anda yukarıya, ateşin üzerindeki meşe ağacının yapraklı dallarının içine baktı. Baktılar ve orada hiç de küçük olmayan bir kartalın oturduğunu gördüler.

Kartal, yukarıya doğru dönmüş olan üç yüze, "Benim karnımı doyurmama izin verin, o zaman öküzünüz pişecek," dedi.

Tanrılar aralarında konuştular ve aynı fikre vardılar. "Biz de bu akşam yemek yemek istediğimiz için," dedi Odin kartala, "kabul ediyoruz. Yapabileceğimiz başla bir şey yok."

Daha sonra kartal tiz bir sesle bağırdı. Devasa kanatlarını çırptı ve ağaçtan aşağıya uçarak ateşin üzerine kondu. Bir anda omuzları ve budun iki parçasını da kaptı. Daha sonra tanrılara baktı ve meşenin köküne sinerek yemeye başladı. Loki o kadar sinirlenmişti ki asasını kaldırıp kuşun bedenine vurdu. Kartalın dengesi bozuldu ve eti düşürdü. Tekrar tiz bir çığlık atarak gökyüzüne yükseldi. Asanın bir ucu sıkı bir şekilde kartalın sırtına saplanmıştı. Ve Loki telaş içinde diğer ucu bırakamadığını fark etti. Faydasız bir şekilde çekti, çevirdi ve bağırdı. Elleri asaya yapışmıştı.

Kartal büyük bir hızla uçtu ve Loki'nin düzgün bir şekilde sürüklenmemesini sağlamak için yere yeterince yakın uçmaya dikkat etti. Düzenbaz, Midgard'ın zemininde sürükleniyordu. Dizleri ve ayak bilekleri kayalara çarptı, bacakları ve ayakları kanayana kadar karaçalılara ve dikenlere sürtündü.

"Merhamet!" diye bağırdı Loki.

Kartal onu hiç dikkate almadı. Neredeyse derisi soyulana kadar Loki'yi bir buzulun üzerinde sırtüstü çekti.

"Merhamet!" diye bağırdı tekrar Loki. Uzanan kollarının yuvalarından çıkmak üzere olduğunu hissediyordu.

Kartal, Loki'ye biraz soluk aldırmak için yükselerek "Sadece yemin edersen..." dedi.

"Ne için?" diye bağırdı Loki, "Ne için olursa olsun. Merhamet!"

"Sadece İdun'u ve elmalarını Asgard'dan getireceğine yemin edersen."

Loki gözlerini kapadı, dudaklarını birbirine bastırdı ve hiçbir şey söylemedi. Şimdi kartalın ancak kılık değiştirmiş bir dev olabileceğinin farkına varmıştı. Kartal tekrar saldırdı ve diz kapakları, bacakları, bilekleri ve ayak parmakları taşlara, kayalara ve molozlara çarptığında Loki artık acıya neredeyse katlanamayacak durumdaydı.

"Merhamet!" diye yalvardı Loki. "Sana söz veriyorum. Yemin ediyorum."

"Yedi gün sonra" dedi kartal, "Güneş Doğu ile Batı'nın tam ortasındayken İdun'u Bifrost'un üzerinden gönder."

"Söz veriyorum," diye bağırdı Loki.

Düzenbaz, ellerinin bir anda serbest kaldığını fark etti ve taşlı zemine düştü. Kendini yavaşça toparladı ve yaralarına baktı. Daha sonra, artan karanlıkta, eşlikçilerinin yanına doğru topallayarak gitmeye başladı.

Yedi gün geçti ve Loki İdun'u bahçesinin üzerindeki eğimli arazide buldu. Kendi kendine sakince şarkı söylüyordu ve oldukça kaygısızdı, Güneş onu okşuyordu. Çevresindeki dünyanın sorunlarından, ufak tefek çekişmelerden, acıdan, vahşi savaşlardan ve her zaman zamanın geçişinden habersiz olarak çocuk gibi hareket etti. Altın elma sepeti bir koluna asılıydı.

"İdun" diye seslendi Loki.

Bragi'nin karısı durdu ve döndü.

"Hemen geldim. Tahmin bile edemezsin, ben bile neredeyse inanamıyordum."

"Daha anlaşılır konuş," dedi İdun.

"Bifrost'un tam diğer tarafındaki ormanın derinliklerinde diğerlerine hiç benzemeyen bir ağaçla karşılaştım. 9 dünyada gördüğüm hiçbir ağaca benzemiyordu. Açıklık bir alanda duruyordu ve loş bir ışıkla parıldıyordu."

İdun gri renkli gözlerini kocaman açtı ve Loki keşfini o kadar dikkatli bir şekilde anlatmaya devam etti ki daha az güvenen herkes kafasından uydurduğunu bilebilirdi.

Loki, işaret parmağıyla sepetteki elmaları dürterek "İdun, üzerinde altın elmalar vardı," dedi. "Seninkilerin aynısıydı. Ve belki de aynı seninkiler gibi sonsuz gençlik taşıyorlardır. Onları bir an önce tanrılar için almalıyız."

İdun gülümsedi ve hemfikir bir şekilde başını salladı.

Loki, "Kendi elmalarını da getirmeyi unutma. Onları karşılaştırmalıyız," dedi ve Asgard'dan dışarı doğru, güneş ışığı

ile aydınlanan arazide yol gösterdi. Hızla Heimdall'ın bahçesini geçtiler ve Loki İdun'un elinden tutarak onunla birlikte Bifrost'un üzerinden yürüdü. Alevler ayaklarının çevresinde dans etti ama onlar yaralanmadılar.

Kartal bekliyordu. İdun Midgard'a adım atar atmaz bir çalılıktan yükseldi. Kara kanatlarını çırptı, tanrıçanın üzerine çullandı ve onu kaptı. Tanrıçayı ve elmalarını denizin üzerinden doğruca Jotunheim'a taşıdı. Aynı Loki'nin kuşkulandığı gibi, kartal bir devden başkası değildi. Kartal, Thiazi idi.

Thiazi, İdun'u dağların yükseklerindeki, Thrymheim'daki fırtına evine götürdü. "Burada kalacaksın," diye böbürlendi. "Sen olmadan elmaların olmadan tanrılar yaşlanacak ve ben sonsuza dek genç kalacağım."

Tanrılar, İdun'u göremeyince çok endişelendiler. Onun sihirli elmaları olmazsa çökeceklerini ve yaşlanacaklarını biliyorlardı. Ve gerçekten de kısa bir süre içinde kıyafetlerinin içinde çökmeye ve daha önce olduklarından daha küçük görünmeye başladılar. Ciltleri toplanmış, şişmiş ya da kırışmış şekilde kemik yuvalarının üzerinde asılı kalmış ya da o kadar gerilmişti ki kemik içlerinden geçecekmiş gibi görünüyordu. Birinin gözleri kan çanağına dönmüş ve bir diğerinin de gözleri buğulanmıştı; bir tanrının elleri titremeye başladı, biri tüm saçlarını kaybetti ve bir tanesi de bağırsaklarını kontrol edemez hale geldi. Eklemleri kütürdedi ve ağrıdı ve bacakları yorgunlaştı. Tanrılar, adımlarındaki esnekliğin ve vücutlarındaki kuvvetin saatten saate onları terk ettiğini hissediyorlardı.

Daha sonra tanrıların zihinleri kıvraklığını kaybetti ve yumuşamaya başladı. Biri diğerlerinin eksiklikleri konusunda açık sözlü olmaya başladı ve bir diğeri de budala gibi saçma sapan konuşmaya başladı ama tanrıların birçoğu sessizleşti, daha önce söyleyecekleri çok şeyi söyleme zahmetine girme-

diler. Ve hepsi de zamanla aynı endişeye, aynı korkuya takıntılı hale geldiler. Konuştuklarında kendilerini tekrar ettiler ya da bir cümleye başladılar ama sonunu getirmediler. Yaz güneşi Asgard'ın üzerinde parıldıyordu, pamuksu bulutlar üzerlerinde geziyordu ve tanrıların zihinleri yaşlılıkları için endişe ederken bile başıboş dolaşıyordu.

Odin kendi gücünü toplaması ve tanrıları toplantıya çağırması gerektiğini biliyordu. Asgard'daki herkes, güneşin altında kasvetli başıboş bir alay şeklinde Gladsheim'ın yolunu tuttu. Tüm tanrıların, tanrıçaların ve hizmetkârlarının arasında sadece Loki ve İdun eksikti.

Herkesin Babası omuzları çökmüş, ayaklarını sürüyen, mırıldanan figürlerden oluşan büyük kalabalığa baktı. "İdun'u bulmak zorundayız," diye seslendi. "O olmadan, onun elmaları olmadan nasıl olduğunu görüyorsunuz. Ve durum daha da kötüleşecek. Onu en son kim gördü?"

"Loki ile İdun'u Bifrost'un üzerinde gördüm dedi Heimdall'ın hizmetkârı.

Gladsheim'da derin bir sessizlik vardı. Hiç kimse, onlara olanların nedeninin Loki olduğundan kuşku duymuyordu.

"Yapacak tek bir şey var," dedi Odin. "Loki'yi yakalamalıyız."

Yorgun da olsalar, tanrılar Düzenbaz'ı aradılar; tüm bahçelere, ek binalara ve Asgard'ın bütün çalılarına ve köşelerine baktılar; hayatlarının buna bağlı olduğunu biliyorlardı. En sonunda Loki'yi, İdun'un kendi arazisinde uyurken buldular ve herhangi bir şey yapmasına fırsat vermeden onu yakalayıp bağladılar.

Loki, itiraz ederek Valaskjalf'a getirildi ve orada Odin onu hemen İdun'u Asgard'dan dışarı çıkarmakla suçladı. "Onu geri getir," dedi Herkesin Babası. "Seçimini anlatmak da anlamak da kolay. İdun'u ve elmalarını geri getir. Aksi takdirde seni öldüreceğiz."

"İdun ile birlikte Asgard'dan çıktığım doğru!" dedi Loki. "Ama başka seçeneğim yoktu." Loki, Odin ve Honir ile yürürken onu taşıyıp götüren kartalın aslında dev Thiazi olduğunu anlattı. "Ve hayatımı kurtarmak için bu tehditleri kabul etmek zorunda kaldım," dedi Loki.

"O tehditleri yerine getirmek zorunda mıydın?" diye sordu Odin.

Loki'nin gözleri yeşil ve kırmızı renkle parıldadı.

"Kartallarla arkadaşlık ettiğine göre," dedi Odin, "sırtına kanlı bir kartal çizeceğiz."

"Hayır" dedi Loki ve Odin'in vahşi gözleri karşısında küçüldü.

"Ve göğüs kafesin ikiye ayrılacak..."

"Hayır" dedi Loki korkudan sinerek.

"Aynı kanatlar gibi..." dedi Odin ve dişlerini sıktı.

"İdun'u ve elmalarını bulacağım," dedi Loki. "Eğer Freyja bana şahin derisini verirse hemen Jotunheim'a uçacağım. Yemin ederim."

Daha sonra Odin Loki'yi sarstı ve serbest bıraktı ve Freyja, güzel Freyja, şimdi yüzü bir keseye benzer ve saçları dökülür bir şekilde doğruca Loki ile birlikte kendi bahçesine gitti. Kirişlerden birinde asılı olan şahin derisini indirdi.

"Kel olduğun için artık o kadar da güzel değilsin," dedi Loki.

Freyja hiçbir şey söylemedi. Vücudu sarsıldı. Altın gözyaşları döktü ve şahin derisini Loki'ye verdi.

Thrymheim sarp bir yamacın tepesinde yer alıyordu ve aslında siyah kayalardan doğuyormuş gibi görünüyordu. Rüzgârlar çevresinde dönüyor ve soğuk, duvarların içinden esintili odalara giriyordu. Loki akşamın erken saatlerinde buraya ulaştığında dev Thiazi evde olmadığı için şanslıydı. Thiazi balık tutmaya gitmişti ve kızı da onunla birlikteydi.

Loki, İdun'u dumanlı bir odada, bir ateşin çevresine sokulmuş halde buldu. İdun Loki'ye döndü ve bir anda düzenbaz şahin kanatlarını açtı; sihirleri, sihirli sözcükleri mırıldandı ve İdun'u bir fındığa dönüştürdü. Daha sonra onu pençelerinin arasına aldı ve uçabileceği kadar hızlı uçarak uzaklaştı.

Kısa bir süre içinde Thiazi ile kızı o günün balık avından döndüler. Dev İdun'un artık orada olmadığını fark ettiğinde kükredi ve kovalarını yere fırlattı. Tanrıçanın yardım almaksızın Thrymheim'dan ayrılmasının mümkün olmadığını biliyordu.

Daha sonra Thiazi kartal derisini üçüncü bir kere daha kuşandı, dağların ve yüksek cansız vahşi doğanın üzerinde yükseldi. Thrymheim ile Asgard arasındaki mesafe çok uzaktı ve kartal şahinden daha güçlüydü. Loki Asgard'a yaklaştıkça Thiazi de Loki'ye yaklaştı.

Hlidskjalf'ta oturup 9 dünyayı izlediğinde Odin'in gözünden hiçbir şey; hiçbir insanın ya da devin, cücenin, elfin, havadaki kuşun, yerdeki hayvanın ya da denizdeki balığın herhangi bir hareketi bile kaçmazdı. Diğer tanrıların hiç göremediği şeyleri bile Herkesin Babası tek gözüyle belirler ve takip ederdi. Şimdi ise Loki'nin büyük bir hızla Asgard'a doğru uçtuğunu ve kartal Thiazi'nin de onu takip ettiğini görüyordu. Bir anda, her ne kadar bitkin ve çabuk yorulur durumda olsalar da tüm tanrılara, tanrıçalara ve hizmetkârlara, tanrıların hizmetkârlarının bahçelerinde ateş yakmak için hazırladıkları tüm odunların yüzey talaşı demetleriyle Asgard'a koşmalarını emretti.

Sakin yaz havası, görünmeyen bir fırtına yakınlarındaymış ve üzerlerinde patlayacakmış gibi uğuldamaya başladı. Vurmaya başladı ve o zaman tanrılar ile tanrıçalar şahini ve hemen arkasındaki kartalı gördüler. Şahin, hâlâ fındığı pençelerinin arasında tutarak büyük bir yükseklikten Asgard'ın duvarlarının içine daldı. "Talaşları tutuşturun," diye bağırdı Odin. "Talaşlar!"

Alevler, parlak gün ışığında neredeyse görünmez bir şekilde yükseldi. Kartal şahinin o kadar yakınındaydı ki kendisini durduramadı, doğrudan ateşin içine uçtu ve kanatları alev aldı. Thiazi Asgard'ın içine doğru falso yaptı ve acı içinde yere düştü. Daha sonra tanrılar kapılardan geçmek için geriye, kalelerinin içine doğru sendeleyerek gittiler ve Thiazi'yi orada hızla öldürdüler.

Loki Freyja'nın şahin derisini üzerinden fırlattı. Çevresinde dolaşan gri, yaşlı, endişeli tanrılara baktı ve küçümseyerek yüzlerine doğru güldü. Daha sonra Gök Gezgini ödülünün üzerine eğildi, onu ellerinin arasında tuttu ve sihirli sözcükleri söyledi.

İdun genç, diri bir şekilde ve gülümseyerek orada ayağa kalktı. Keyifsiz tanrıların arasında masumca gezdi ve elmaları onlara sundu.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 314'e bakınız.)

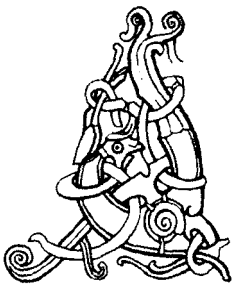

9
Njord ile Skadi'nin evlenmesi

Cam gibi gri suların kuşağının ve sevgisiz lav akıntılarının ötesinde, yanan mavi buz çatlaklarının ötesinde, Skadi ile babası Thiazi'nin fırtına evi Thrymheim yer alırdı. Malikânenin rüzgârın sertliğine ve yağmurun çarpmasına dayanması bir mucizeydi.

Thiazi orada değildi; mahkûmunu, elinden kaçan tanrıça İdun'u bulmaya gitmişti. Skadi onların dönmesini bekledi ve güneş ufukta kaybolurken batı gökyüzü alev almış ve tutuşmuş gibi görünüyordu.

Beyaz gece oyalandı ve geri çekildi; bir diğer aylak gün geldi geçti ve Thiazi ile esiri hâlâ geri dönmedi. Skadi artık endişelenmişti ve tanrıların onu pusuya düşürdüklerini düşünüyordu. Beklerken bile, babasını bir daha asla görmeyeceğini biliyordu.

Skadi'nin solgun gözleri parıldadı. Sinirden üşüdü be sonra kızgınlıkla buz gibi oldu. Babasının katillerinden intikam almaya yemin etti.

Skadi, Thrymheim'ın soğuk odaları arasında yürüdü. Zincir bir zırh, bir kask ve babasının en iyi silahları olan büyülü yılan taşı şekli ile işlenmiş bir kılıç, külden sapı olan bir mızrak, post ile kaplı ve üzerine parlak altın rengi gözleri ve açık kırmızı gagaları olan av kuşları işlenmiş yuvarlak bir kalkan ile kuşandı. Daha sonra Asgard'a doğru yola çıktı.

Artık İdun tekrar aralarında olduğundan, dev Thiazi öldüğünden ve gençlik elmalarını geri aldıklarından dolayı Aesirler bir kere daha kaygısızdılar. Sanki daha önce sırtlarında hiç hissetmemişler gibi yumuşak güneşin keyfini çıkarıyorlardı; her bir kuş ötüşünü her bir notasını dinlediler ve otların büyüyüşünü izlediler. Bir kere daha hem kendileriyle hem de birbirleriyle barışık hissediyorlardı.

Heimdall Skadi'nin Asgard'ın duvarlarına yaklaştığını görüp alarm çaldığında tanrılar daha fazla kan dökülüdüğünü görmek ya da kan davasını uzatmak istememişlerdi. Bazıları toplanarak dişi devi karşıladı ve ona "Babanın ölümü karşılığında sana altın vermemizi ister misin?" diye sordular.

"Ne işe yarar ki?" diye sordu Skadi. "Siz hiç babamın zenginliğini duydunuz mu? Babaları Olvaldi öldüğünde babam ve erkek kardeşleri İdi ve Gang bir altın zulası bulmuşlardı. Bu altını adil şekilde paylaşmak için ağızlarıyla ölçtüler. Ve babama ait olan her şey artık bana ait. Hayır, altın almayacağım."

"Ne alacaksın?" diye sordu tanrılar.

"Bir eş" dedi Skadi ve tanrıların en yakışıklısı, en naziği ve bilgesi olan Balder'e uzun uzun baktı. "Bir eş ve çok fazla kahkaha."

Daha sonra tanrılar toplandılar ve Skadi'nin ödeme olarak aralarından bir koca seçebileceğine karar verdiler. Ancak, tek bir kural koydular. "Kocanı ayaklarına bakarak seçmek zorundasın," dedi Odin. "Seçimini yapana kadar görebileceğin tek şey ayakları olacak."

Skadi isteksiz değildi ve Odin, dişi devin seçimini yapabilmesi için tüm tanrıların bir avluda toplanmasını emretti. Gözlerini tanrıların ayakları dışında her şeye kapatan Skadi, hiç vakit kaybetmeksizin tanrıların en yakışıklısı Balder'e ait olduğuna inandığı en biçimli iki ayağı seçti.

"İyi bir seçim" dedi Odin.

Skadi hemen yukarıya doğru baktı ve Balder'in değil denizcilerin ve deniz ürünlerinin lordu tanrı Njord'un dostane, bilgili gözlerine baktı. Njord'un cildi bozuktu ve denizde uzun zaman geçirmiş olan kişilerin berrak bakışlarına sahipti hatta tuz kokuyordu.

Skadi ürkmüştü. Geriye doğru bir adım attı ve onun buz gibi bakışı Njord'un gülümsemesini dondurdu. "Zannetmiştim ki..." diye söze başladı.

"Dikkatli düşün" dedi Njord. "Şu anda söylediğin sözlerin bir evliliğin başlangıcı olduğunu unutma."

"Kandırıldım," dedi Skadi acı bir şekilde.

Njord, soğukkanlı bir tavırla "Loki'yi seçmiş olabilirdin," diye cevap verdi.

"O zaman artık kocana kavuştun," dedi Odin. "Babanın ölümü için iyi bir ödül aldı, aslında birçok kişi bunun daha iyi bir anlaşma olduğunu söyleyecektir."

"Kahkahaları unuttun," dedi Skadi.

"Bu kolaylıkla telafi edilebilir," diye cevap verdi Odin.

Skadi başını salladı. "Babam öldüğünden beri öfkeyle doldum ya da yorgunluktan bitkin düştüm. Bir daha asla gülmeyeceğim."

"Düzenbaz nerede?" diye sordu Odin.

Loki, normalden oldukça az gösterişli bir şekilde öne çıktı. Skadi'nin sadece babasının elmaları çalmasına değil tanrıların onları geri almasına da yardım ettiğini ve bu yüzden babasının ölümüne neden olduğunu bilip bilmediğini merak etti.

"Bu bayanı güldürebilir misin?" dedi Odin. "Bunu yapabilecek bir kişi varsa o da sensin."

Sanki Yüce Tanrı'nın karşısında duran bir köleymişçesine, "Ben değil efendim..." diye kekeledi Sinsi Tanrı. "Olanları size anlatmadan olmaz efendim..." Loki, sırtının arkasından uzun bir deri sırım çıkardı. Olay şöyle oldu. Pazara gidiyor-

dum ve o keçiyi de yanımda götürmek istedim." Loki Skadi'ye göz kırptı. "Keçilerin nasıl olduğunu bilirsiniz değil mi hanımefendi? Kendi kafalarına göre hareket ederler."

Loki, bütün tanrıların ve Skadi'nin toplanmış olduğu avluda sendeledi ve sırımın bir ucunu keçinin sakalına bağladı. "Ellerimin ikisi de doluydu hanımefendi. Pazara ürün taşıyordum. Bu yüzden bu keçiyi bir deriye bağladım..."

"Deri mi?" dedi Skadi.

"Hanımefendi," dedi Loki, "Testislerimden bahsediyorum!" Ve sırımı testislerinin arkasına düğümledi. Keçi, yeni çıkan otlardan yemek için biraz ileri gitti ve onları bağlayan ip gerildi.

"Sabah erken saatteydi hanımefendi," dedi Loki. "Ah! Çok erkendi. Çobanaldatanlar hâlâ ötüyorlardı..." Düzenbaz ellerini ağzına götürdü, gözlerini kapattı ve sihirli yumuşak bir ötme sesi çıkardı. "Rrrr.....rrrrrrrrrr.rrrrrrrrr.... OFFFF" diye ciyakladı Loki keçi aniden ipi çekince.

"OFFFFF!" diye ciyakladı keçi Loki ipi geri çekince. Bir çekme savaşı oluyordu. Keçi vazgeçtiğinde tamamen boyun eğerek Loki'nin üzerine sıçradı ve Loki geriye, Skadi'nin kollarına düştü.

Ve Skadi güldü, kendine rağmen kahkahalar attı ve bir süreliğine bu gülüşü yüzünden Loki'yi her şey için affetti.

"Keçiyle oynamak," dedi Loki nefes nefese.

"Yeter," dedi Herkesin Babası. "Skadi'yi daha da mutlu etmek için bir fikrim var." Daha sonra Odin cüppesinden iki sıvı bilye çıkardı ve Skadi babasının gözlerini tanıdı.

"Ama bak!" diye bağırdı Odin.

Topları havaya fırlattı. "İki yıldız" dedi, "Baban, dünya var olduğu sürece sana ve hepimize yukarıdan bakacak."

Daha sonra Njord Skadi'den onunla birlikte kendi malikânesine, tersane Noatun'a gelmesini istedi ama Skadi ancak kendi eski evinde, Thrymheim'da onunla birlikte yaşayacağı-

nı söyledi. "İkimiz de tam olarak kendi istediğini elde etmeyeceğine göre," dedi Njord, "en iyisi sırayla kalmak; 9 gece bir yerde ve sonra 9 gece de diğerinde."

Daha sonra Njord ile Skadi avludan ve Asgard krallığından ayrıldılar ve Jotunheim'a doğru yola çıktılar. Kayaların, molozların ve güneş üzerlerine vurduğunda gözler için çok parlayan ama bulutlar güneşi engellediğinde kasvetli düz bir arazi olan kar tabakalarının üstünden tırmandılar. Ve ölümün kendisi kadar cansız olan buzdan bir dünyada ne kadar yükseğe tırmandılarsa Skadi o kadar mutlu oldu. Thrymheim'da Skadi kendisini Njord'a verdi. Ama 9 gece sonra Njord buzlu dağları hiç sevmediğini itiraf etti. "Ve" dedi, "Bence kurtların uluyuşu kuğuların ötüşüne göre kulağa çok kötü geliyor."

Daha sonra Njord ile Skadi Asgard'a geri geldiler ve Noatun'da 9 gece geçirdiler. Skadi'nin verimli, hareketli denize olan nefreti Njord'un çorak dağlara olan nefretinden hiç de az değildi. "Burada uyuyamıyorum bile," dedi. "Tersanede çok fazla gürültü var ve limandan da çok gürültü geliyor; teknelerin gidişi, teknelerin gelişi, balıkların indirilmesi ve şafak vakti derin sulardan gelen martıların ötüşü de beni rahatsız ediyor."

Njord ile Skadi kısa bir süre içinde zevkleri arasındaki farkın çok büyük olduğuna ve evli olsalar da ayrı yaşamaları gerektiğine karar verdiler. Njord Noatun'da kaldı ve Skadi Thrymheim'a geri döndü.

Dişi dev, kayakları ile büyük mesafeler kat etti, oku her zaman yanındaydı ve vahşi hayvanları avladı. Kayak tanrıçası, kar manzaralarına üzerinde kayan o çömelmiş kara figür, gittiği her yere yara ve ölüm götürdü. Bolluk tanrısı ona dokundu, tanrıça biraz uyum sapladı ve sonra yine dondu.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 315'e bakınız.)

10
TANRILARIN HAZİNELERİ

Şekil Değiştiren, bir şekilde Sif'in kilitli yatak odasına girdi. Kendi kendine gülümseyerek kavisli bir bıçak çıkardı ve Sif'in yatağının kenarına yaklaştı. Thor'un karısı derin ve düzenli, dünyanın sıkıntılarına kendini kapatmış bir şekilde nefes alıyordu. Sonra Loki bıçağını kaldırdı. Hızlı, marifetli vuruşlarla Sif'in başından parlak saçlarını kesti; o saçlar ki, Sif hareket ettikçe dalgalanıyor, parıldıyor ve sallanan mısırlar gibi altının farklı tonlarında değişiyorlardı. Sif mırıldandı ama uyanmadı; kırpılmış başında kalan saçlar arız gibi dikilmişti.

Loki saç yumaklarına baktı. Sif'in parlak saçlarını, yumuşak parıldayan bir yığın halinde yerde bıraktı. Düzenbaz saçlara baktı ve sırıttı; daha sonra Sif'in odasından çıktı.

"Şakaydı" diye itiraz etti Loki bir ayağını havaya kaldırarak.

Sımsıkı tutuşunu bir anlığına bile gevşetmeyen Thor, "Nasıl bir şaka?" diye bağırdı.

"Sadece bir şaka," diye inledi Gökyüzü Gezgini.

Sif bütün sabah sürekli ağlamıştı. Hem o hem de Thor saçlarını sadece Loki'nin kesmiş olabileceğini biliyorlardı. "Peki bu konuda ne yapacaksın?" diye sordu Thor.

"Yerine geri koyacağım," diye ciyakladı Loki, "Cüceler-den yardım alacağım. Yerine geri koymaya söz veriyorum."

"Yoksa..." dedi Thor ve Loki'yi yere fırlattı.

Loki iki elini kaldırdı ve dikkatli bir şekilde başının üstünü inceledi.

"Yoksa" dedi Thor, "Vücudundaki bütün kemikleri kıracağım."

Loki kıyafetlerini ve saçlarını düzeltti, sonra birden Thor'a göz kırptı. Hızla Asgard'dan çıktı, Bifrost'un üzerinden geçti ve karanlık elflerin dünyasına indi. Bir soğuk çukurlar zincirinin arasından yol aldı ve İvaldi'nin oğullarının evi olan büyük bir mağaraya ulaşana kadar karanlık, parlak havuzların kenarından geçti.

Sinsi tanrı iki cüceye, Sif'in saçlarını nasıl kaybettiğini açıklama gereği duymadan seyahatinin nedenlerini anlattı. "Sadece sizin cüceleriniz yeterince becerikli ustalar," dedi, "ve sadece İvaldi'nin oğulları altını Sif'in saçları kadar ince örebilirler ve başında uzamasını sağlayacak büyülerle doldurabilirler."

İvaldi'nin oğullarının bilmek istediği tek şey, bundan ne kazançları olacaklarıydı.

"Sif'in ve Thor'un teşekkürleri ve tanrıların dostluğu," dedi Loki. "Bunun çok büyük önemi var. Ve her şeyin ötesinde, ben de bana ihtiyacınız olduğunda size bunun karşılığını tam olarak ödeyeceğime yemin ediyorum."

Cüceler, her ne kadar Loki sözlerden başka bir şey sunmadıysa da, anlaşmanın kazançlı tarafı olacaklarını görebiliyorlardı çünkü en fazla kaybedebilecekleri şey biraz emek ve bir iki ons altın olacaktı. Mağaralarının köşesindeki fırına odun yığdılar ve cücelerden biri körüklerle uğraşırken diğeri altını dövmeye ve döndürmeye başladı. Loki izledi ve hayran kaldı, gözleri ateşte kırmızı ve yeşil parıldadı.

İvaldi'nin oğulları ince altın iplerden oluşan uzun bir dalga yaptılar ve çalışmaya devam ederken iplere büyüler mırıldandılar. Saç, Loki'nin uzanmış kollarında tek bir parlak

tabaka halinde asılıyordu ama tek bir nefes bile onu dağıtmak için yeterliydi.

"Bu alevi ziyan etmek kimsenin çıkarına olmaz," dedi cücelerden biri.

"Tanrıları daha fazla masraf etmeden memnun edebiliriz," dedi diğeri.

Böylece İvaldi'nin oğulları tekrar işe koyuldular ve fırın ısısını kaybetmeye başlamadan önce Freyr için Skidbladnir adında muazzam bir gemi yaptılar, Odin için ise Gungnir adında, ince olduğu kadar güçlü de olan bir mızrak hazırladılar. Daha sonra iki cüce gemiyi ve mızrağı Loki'ye verdi ve sihirli güçlerini açıkladılar. Her zamanki gibi Loki'nin söyleyecek çok sözü vardı, ağzı havayla, teşekkürlerle, iltifatlarla ve en kısa sürede tanrıların hediyeleri hakkında ne düşündüklerini söylemek için geri gelme sözleriyle doluydu.

Kasvetli yeraltı mağaralarından dönüş yolunda Loki'nin aklına bir fikir geldi. Doğrudan Midgard'ın hoş ışığına yönelmek yerine kaya sütunlarla dolu uzun bir koridora döndü ve üç hazinesini taşıyarak Brokk ile Eitri'nin malikânesine girdi.

Cüce kardeşler Loki'yi selamlamak için ayağa kalktılar. Ama saç yumağını, gemiyi ve mızrağı gördüklerinde onu tamamen görmezden geldiler. Kalp atışları hızlandı ve parmak uçları karıncalandı. Loki onların hazineleri elinden almalarına, evirip çevirmelerine izin verdi ve küçümsemelerinin ve kıskançlıklarının artışını izledi.

"Hiç bu kadar iyi bir iş görmüş müydünüz?" dedi Loki, "Bu kadar mükemmel bir işçilik?"

"Evet" dedi Brokk.

"Kimde?" diye sordu Loki.

"Bende" dedi Eitri açık açık.

Loki, sanki fikir yeni aklına gelmiş gibi yavaşça, "Peki o zaman" dedi, "bunlar kadar güzel hazineler yapabileceğini mi düşünüyorsunuz?"

"O kadar güzel değil..." dedi Brokk.

"Daha güzel," dedi Eitri.

"Hayır," dedi Loki kurnazca. "Tabii ki hayır. Brokk, bu konuda kendi başımı ortaya koyacağım. Brokk, erkek kardeşinin bunlar kadar iyi hazineler yapamayacağına kendi başım üzerine bahse girerim."

Brokk ve Eitri bu meydan okumayı kabul etmeye çok istekliydiler. Eğer övündükleri kadar iyilerse sadece düzenbaz Loki'den kurtulmakla kalmayacaklarını aynı zamanda İvaldi'nin oğulları tarafından yapılan hazinelerin de kolaylıkla kendilerinin olacağını düşünüyorlardı.

Loki'nin yanından bal likörü ile dolu bir boynuz ve sadece beklemesini söyleyen emirlerle ayrılan Eitri ve Brokk malikânelerinin içinden yürüdüler ve bir kemerden geçerek nalbant dükkânları olan kayalık bir girintiye vardılar. Brokk hemen fırına odun yığmaya başladı ve Eitri'de uzun bir altın teli dövdü, yuvarladı ve yüzlerce küçük parçaya böldü. Daha sonra Eitri gürleyen ateşin üzerine bir domuz derisi serdi ve Brokk'a "Şimdi körüklemeye başla. Ne olursa olsun ben bu hazineyi ocaktan çıkarmadan önce körüklemeyi bırakma!" dedi.

Eitri, nalbant dükkânından çıktıktan kısa bir süre sonra Brokk'un kösele gibi eline bir sinek kondu ve onu soktu. Brokk aşağıya doğru baktı ama durmadı, körüklemeye devam etti ve Eitri geri döndüğünde, altından tüyleri olan bir yabandomuzu olan Gullinbursti'yi ocaktan çıkardı.

Daha sonra Eitri kusursuz bir büyük altın blok aldı. Parıldayana ve yumuşak hale gelene kadar metali ısıttı. Daha sonra şekillenene kadar dövdü ve fırına geri koydu. "Şimdi körüklemeye başla. Ne olursa olsun ben bu hazineyi ocaktan çıkarmadan önce körüklemeyi bırakma!" dedi Eitri.

Eitri nalbant dükkânından çıktıktan kısa bir süre sonra aynı sinek geri döndü ve Brokk'un boynuna kondu. Bir ön-

cekinden iki kat daha sert bir şekilde Brokk'u soktu. Brokk irkildi ve çekildi ama durmadı, körüklemeye devam etti ve Eitri geri döndüğünde som altından bir bilezik olan Draupnir'i ocaktan çıkardı.

Daha sonra Eitri odanın içinden büyük bir demir parçası taşıdı ve fırına attı. Demiri ısıttı ve dövdü. Vurdu ve şekillendirdi, yeniden şekillendirdi, işledi ve işledi. Vücudu ağrıdı, ter döktü ve hazır olduğunda başı ve kalbi çabalarından dolayı çarpıyordu. "Şimdi körükle," dedi Eitri. "Eğer körüklemeyi bırakırsan her şey mahvolacak."

Eitri yorgun bir şekilde odadan çıktıktan ve ziyaretçilerini aramak için etrafa bakındıktan hemen sonra sinek kemerin altından geçerek odaya girdi. Bu sefer Brokk'un gözlerinin ortasına kondu ve bir anda iki gözkapağını da soktu. Cüce kan ile körleşmişti. Ne yaptığını göremiyordu. Soluklanmak, sineği alnından uzaklaştırmak ve gözlerindeki kanı temizlemek için bir anlığına bir elini körükten çekti. Daha sonra Şekil Değiştiren, yani Loki, ki sinek de ondan başkası değildi, bekleme yerine ve bal likörü dolu boynuzuna geri döndü.

Tam da bu anda Eitri hızla odaya geri döndü. "Ne oldu?" diye bağırdı? Fırının içine baktı. "Neredeyse," dedi. Tekrar alevlere baktı ve parlak gri gözleri alevleri yansıtmadı bile. "Neredeyse bozuluyordu." Daha sonra Eitri ocaktan, çok büyük ve ince bir şekilde işlenmiş ana sapı nispeten küçük demir bir çekiç çıkardı. Çekice Mjollnir adını verdi. Eitri ve Brokk çekice baktılar, birbirlerine baktılar ve yavaşça başlarını salladılar.

"Bu çekici, bileziği ve domuzu al," dedi Eitri. "Tanrılara bu hazinelerin gizemlerini anlat. Loki ile birlikte Asgard'a git ve o düzenbazın başını iste."

Brokk ve Eitri odadan çıktılar ve Sinsi Olan, Şekil Değiştiren'i onları gülümseyerek beklerken buldular. Üç hazineye hızlıca göz gezdirdi. "Hazır mısınız?" diye sordu.

Loki ve Brokk, hazinelerini yüklenmiş bir şekilde yavaş yavaş Asgard'ın parıldayan arazisinde yol aldılar. Gelişlerinin haberi onlardan önce gitti ve yüksek yerlerinde oturan tüm tanrılar tarafından Gladsheim'da karşılandılar. Loki hemen cüceler dünyasına yaptığı ziyareti anlattı ve tanrılar için altı hediye kazanmak için cücelerin kıskançlığını ve açgözlülüğünü kullanmayı başarmış olmakla övündü.

"Konuşabiliyorken konuş," dedi Brokk. "Kısa süre içinde bir dilin olmayacak."

Odin, Thor ve Freyr'in Eitri'nin mi yoksa İvaldi'nin oğullarının mı daha iyi usta olduklarına karar vermeleri kararlaştırıldı ve Loki hazinelerini göstermeye başladı.

"Bu mızrak senin için Odin. Adı da Gungnir. Diğer mızraklardan farklı çünkü hedefini asla şaşırmıyor," dedi. Savaşın Babası mızrağı aldı, kaldırdı ve bahçenin çevresine baktı. Hiç kimse korkunç bakışlarından kaçınamazdı. "Onu, insanların dünyasında savaş başlatmak için kullanabilirsin," dedi Loki.

Daha sonra Loki Freyr'e döndü. "Bu araç senin için Freyr. Adı Skidbladnir. Gördüğün gibi tüm tanrıları tamamen silahlanmış şekilde taşıyacak kadar büyük. Yelkenini açtığında bir rüzgâr çıkacak ve onları şişirip gemiyi ilerletecek. Ama ihtiyacın olmadığında gemiyi parçalarına ayırabileceksin." Loki hızla geminin direklerini çıkardı ve gemiyi tüm parçaları hepsi birlikte bir parça bezden küçük olana kadar parçalara ayırdı. "Gemiyi böyle katlayabilirsin ve çantana koyabilirsin," dedi Loki.

"Üçüncü hediyemi ise sana borçluyum Sif," dedi düzenbaz. Dalgalanan altın saç yumağını tanrıçaya gösterdi. "Bunu başına kaldırır kaldırmaz köklenecek ve uzayacak. Eskiden olduğun kadar güzel olacaksın."

Thor'un karısı saçları Loki'den aldı. Elledi, evirdi, çevirdi ve sonra yavaşça başına kaldırdı. Gladsheim'da bir mutluluk çığlığı koptu, aynı Loki'nin dediği gibi olmuştu.

Bu kez Brokk hediyelerini ortaya çıkardı. "Bu altın bilezik senin için Odin," dedi. "Adı Draupnir. Görünenden biraz daha fazlasına sahip. Her 9. gece kendi ağırlığındaki sekiz bilezik ortaya çıkaracak."

Daha sonra Brokk Freyr'e döndü. "Bu domuz senin için. Adı Gullinbursti. Karada, havada ve denizde aynı şekilde koşabilir ve hiçbir at onu yakalayamaz. Ve nereye giderse gitsin, ister gece boyunca koştursun isterse tüm dünyaların altındaki karanlığa dalsın, her zaman parlak ışıkla çevrili olacak. Bu ışığı içinde taşıyor çünkü kılları karanlıkta parlıyor," dedi.

"Üçüncü hazinem ise..." dedi Brokk, "Senin için Thor. Bu çekiç Mjollnir. Onu her şeye karşı ve tüm gücünle kullanabilirsin. Onu hiçbir şey kıramaz." Fırtına Tanrısı hevesli bir şekilde çekici tuttu ve dinledi. "Onu fırlatsan bile asla kaybetmeyeceksin. Ne kadar uzağa savurursan savur her zaman eline geri dönecek. Ve eğer onu saklaman gerekirse bluzunun içine sığacak kadar küçültebilirsin." Tüm tanrılar hayretler içinde Mjollnir'e baktılar ve yapımına ne kadar kuvvetli bir sihir eklendiğini anladılar. "Sadece küçük bir sorunu var," dedi Brokk, "önemli değil aslında ama sapı biraz küçük."

Odin, Thor ve Freyr cevaplarını vermekte hiç vakit kaybetmediler. Üçü de aynı fikirdeydi, her ne kadar tüm hazineler mükemmel olsa da çekiç Mjollnir en değerlileriydi çünkü tek başına tanrıları devlere karşı koruyabilirdi.

"Sen, Brokk bahsi kazandın," dedi Odin.

"Loki'nin başı," diye haykırdı Brokk.

"Bekle!" diye bağırdı Loki. "Benim başımla ne yapacaksın? Sana onun yerine ağırlığı kadar altın vereceğim."

"Bunda herhangi bir gelecek yok," dedi Brokk. "Ve senin de bir geleceğin yok."

Gladsheim'daki tanrılar Düzenbaz'ın köşeye sıkıştığını görünce güldüler.

"Peki" dedi Loki yavaşça, "peki... yakala o zaman beni!" Bahçenin kapılarından fırladı ve elinden geldiğince hızlı kaçtı. Brokk onu durdurmak için bir hamle yaptığında Gökyüzü Gezgini, karada ve suyun üzerinde uçmasını sağlayan ayakkabılarını giymiş olarak çoktan yola çıkmıştı bile.

Gladsheim'daki tanrılar daha da yüksek sesle güldüler.

"Eğer onurunuz olsaydı bana yardım ederdiniz," diye haykırdı cüce. "Thor, bana yardım et!"

Thor, Brokk'un küçük düştüğünü görecek durumda değildi. Yüksek koltuğundan fırladı ve Gladsheim'dan dışarı koştu. Tanrılar ve Brokk bekledi ve bir süre sonra Thor, Loki'yi peşinde sürükleyerek geri döndü.

Loki, Brokk ona doğru hareket ettiğinde bir elini kaldırarak "O kadar hızlı değil!" dedi. "Başımın üzerinde hakkın olduğu doğru. Ama tabii ki boynumun hiçbir parçasını alamazsın."

Tanrılar gülümseyerek başlarını salladılar ve Brokk Loki'nin onu yendiğini anladı.

"Bu durumda, başın benim olduğuna göre en azından tatlı sözlerini durduracağım. Dudaklarını birbirine dikeceğim," dedi Brokk.

Loki omuzlarını silkti ve "Sadece boş laflar," dedi.

Brokk, belinin çevresinden bir ip çıkardı ve Loki'nin dudaklarını bıçağıyla delmeye çalıştı. İşe yaramıyordu. Bıçağın ucu ne kadar sivri olursa olsun cüce tek bir damla kan bile dökemiyordu.

"Elbette kardeşimin tığını kullanabilirim," dedi Brokk. Bunu söyler söylemez Eitri'nin tığı ayaklarının dibinde bitti. Brokk tığı aldı ve tığın Loki'nin dudaklarını delecek kadar keskin olduğu ortaya çıktı. Cüce deri ipliği deliklerden geçirdi ve Düzenbaz'ın ağzını dikti.

Loki Gladsheim'dan kaçtı. İpi deliklerden koparırcasına çıkardı ve acıdan haykırdı. Sonra bir süre Düzenbaz bahçenin

içindeki konuşmaları, mutluluk mırıldanmalarını dinledi. İntikam hayalleri kurmaya başladı ve dudakları yavaşça çarpık bir gülümsemeyle kıvrıldı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 317'ye bakınız.)

11
SKIRNIR'IN YOLCULUĞU

Freyr'in Odin'in malikânesi Valaskjalf'ta hiç işi yoktu. Ve yüce taht Hlidskjalf'ta oturup dünyaları izleme yetkisi de yoktu. Bu yetki sadece Odin'e ve karısı Frigg'e aitti.

Freyr gözlerini kıstı ve kuzeye, Jotunheim'a doğru baktı. Peki, ne gördü? Dev Gymir'e ait büyük, güzel bir malikâne. Peki, sonra ne gördü? Bu malikâneden çıkan bir kadın! Bu kadın Gymir'in kızıydı ve adı da Gerd idi. Işıktan yapılmış ya da parlak ışıkla giyinmiş gibi görünüyordu. Malikânenin kapılarını kapatmak için kollarını kaldırdığında gökyüzünün kubbesi ve dünyayı çevreleyen deniz daha da parlaklaştı. Gerd'den dolayı tüm dünyalar mükemmel buzlu bir ışık parlamasının ardında saklanmışlardı.

Freyr baktı ve arzuladı. Ne kadar çok baktıysa o kadar bakamaz hale geldi. Gözleri ateş topları gibi yandı, tek arzusu Gerd'i kazanmaktı. Dünyalar gölgelendi ve tanrı gözlerini indirdi sonra Hlidskjalf'tan indi ve gizlice malikâneden çıktı.

Dünyanın Tanrısı Hlidskjalf'ta oturma cüretinin bedelini ödüyordu. Sonsuz ve mutsuz bir özlemle yanıp tutuşuyordu. Kimseyle konuşmuyordu ve hiç kimsenin de onunla konuşmasını istemiyordu. Uyuyamıyordu. Yemek istemiyordu. İçmek istemiyordu. Ne sert tutkusundan kaçabiliyor ne de bu tutkuyu tatmin etmenin bir yolunu görebiliyordu.

Freyr'in babası Njord oğlu için endişelenmeye başlamıştı. Freyr'in hizmetkârı, parlak Skirnir'i çağırdı ve ona, "Git ve oğluma onu üzen şeyin ne olduğunu sor. Neden bu kadar sinirli ya da üzgün ki duygularını bile paylaşıp serbest bırakmıyor?" dedi.

"Ona bunları soracağım," dedi Skirnir, "ama cevap hoşuma gitmeyecek."

Skirnir Freyr'e yaklaştı ve "Tanrıların Birincisi, neden günler ve geceler boyunca aç, susuz ve uykusuz bir şekilde burada malikânende kalıyorsun? Neden arkadaşlarından kaçıyorsun?" dedi.

"Ne işe yarar ki?" dedi Freyr, "Hiçbir konuşma fayda edemez, hiçbir şey bu ıstırabı azaltamaz. Ve elflerin ışıkları her gün parlasa ne olur ki? Benim zihnim kasvetle dolu."

"Bana söyleyemeyeceğin kadar büyük bir acı olamaz," dedi Skirnir. "Çocukluğumuzdan beri birlikteyiz. Her zaman birbirimize güvendik."

O zaman Freyr sözcük yükünü boşalttı. Hlidskjalf'da otururken Gerd'i nasıl gördüğünü, Gerd'in kendi parlaklığıyla 9 dünyayı nasıl aydınlattığını ve onu ne kadar çok arzuladığını Skirnir'e anlattı. "Hiç kimse" dedi, "Asla bir kadını benim onu sevdiğim kadar sevmedi. Ve hiçbir tanrı bizim birleşmemizi kabul etmeyecektir."

Skirnir dinledi ve başını salladı.

"Git!" dedi Freyr. "Babası istese de istemese de Gerd'i buraya, bana getir ve sana çok büyük ödüller vereyim."

Skirnir gülümsedi. "Karanlıkta burnunu takip eden ve sihirli, titreşen alevlerde başkaldırmayacak olan atı bana ver. Ve devlere karşı kendi isteğiyle savaşacak olan kılıcı da bana ver."

Daha sonra Freyr en önemli hazinelerinden iki tanesini ona verdi. Gelecekte buna pişman olacaktı; Ragnarok'ta ateş şeytanı Surt'u defedecek bir kılıç işe yarardı.

Skirnir ata bindi ve hemen yola çıktı. Freyr'in bahçesinden dörtnala çıkarken atının toynakları kaldırım taşlarından ateşler çıkarıyordu. Akşamın erken saatlerinde İving'in kıyısına ulaştı. Skirnir, nehrin öbür tarafına, Jotunheim'a geçti ve sonra akşam oldu. "Üzerimize yüklenen karanlığı hissedebiliyor musun?" dedi Skirnir ata ve ikisi yaşamın olmadığı düzlükte dörtnala yola devam ettiler. "Şimdi, buz devlerinin yaşadığı otlaklara gitmeliyiz. İkimizin de kaderi aynı. Ya hızla evimize geri döneceğiz ya da korkunç bir trolün ellerine düşeceğiz."

Skirnir geceye doğru atını sürdü ve gece boyunca o ve atı bir dağ geçidinden geçerek bir ateş perdesine ulaştılar. Freyr'in atı hızını bile düşürmedi ve doğruca sihirli kavurucu alevlere doğru koştu. Gün ağarırken Skirnir, Parlayan, buruk yeşil çim ile kaplı düz bir araziye ulaştı. Göğüsler gibi kabaran ve yüzeye çıkan kayaların bulunduğu tenha tepelerle çevrelenen, hoş olmayan bir yerdi. Bu kasvetin ortasında Gymir'in bahçesi ve yanında da kızı Gerd'in bir çit ile korunan bahçesi yer alıyordu. Girişte bir çift tazı bağlıydı ve hiç de hoş değillerdi.

Skirnir çevresine bakındı ve tepenin kenarında oldukça yukarıda tek başına oturan bir sığır çobanı gördü. Bahçeye arkasını döndü ve atını çobana doğru sürdü. "Bu tepede otururken," dedi Skirnir, "Gözünden hiçbir kaçmaz. Bana şu tazıların ağızlarını bağlayıp Gerd'in bahçesine nasıl gireceğimi söyle."

Çoban Skirnir'e baktı ve soğuk bir şekilde "Ölmeye mi karar verdin? Yoksa zaten öldün mü? Ne bu yıl ne gelecek yıl ne de herhangi bir zamanda Gymir'in kızıyla konuşmanın bir yolu var," dedi.

Skirnir çobanın ona yardım etmeye niyetli olmadığını görebiliyordu. Daha fazla tantana çıkarmadan oradan uzaklaştı ve tepeden aşağı dörtnala giderken omuzunun üzerinden

seslendi: "Burnunu kapıdan çıkaran herkes için korkusuzluk korkak bir yürekten daha iyidir. Hayatımın uzunluğu ve öleceğim gün çok zaman önce kaderime yazılmıştı."

Güzel Gerd bahçesinden geliş ve gidişleri, havlama ve bağırmaları duyuyordu ve hizmetkârına "Duvarların içinde yankılanan bütün bu sesler de ne? Yer sallanıyor, malikâne titriyor," dedi.

"Çitlerin dışında bir adam var. Şimdi atından iniyor. Ve şimdi de atını otlanması için bıraktı."

"İçeri al onu o zaman," dedi Gerd soğuk bir şekilde. "Kalbim bana bu ziyaretçinin erkek kardeşimin katili olduğunu söylüyor. Buna rağmen kendisine onu bu bahçede bir kadeh bal likörünün beklediğini söyle," dedi.

Böylece Skirnir hayal kırıklığına uğramış köpeklerin arasından zarar görmeden geçti ve malikâneye yürüdü. İçerisi tahmin ettiğinden daha soğuktu.

Tamamen beyazlar giymiş olan Gerd onu karşılamak için öne çıktı. "Bir elf misin? Yoksa bir tanrı mısın? Kavurucu alevlerden geçip bu malikâneye ulaşmayı nasıl başardın?"

"Elf değilim," dedi Skirnir "tanrı da değilim ancak ateş perdesinin içinden geçtiğim doğrudur." Gerd'e doğru baktı ve ellerini pelerininin ceplerine daldırdı. "Bunlar," dedi, "bunlar gençlik elmalarının on biri. Bunlar senin için Gerd. Eğer kendini Freyr'e verirsen ve onu sevgilin olarak adlandırırsan hepsini sana vereceğim."

"Asla" dedi buz gibi bir sesle Gerd. "Hiç kimse benim aşkımı altın elmalarla ve gençlik sözleriyle satın alamaz. Ve ne kadar uzun yaşarsak yaşayalım Freyr ile ben asla aynı çatı altında yaşamayacağız."

Skirnir tekrar pelerininin cebine uzandı. "Sana bu bileziği getirdim," dedi. "Bu Draupnir. Uzun bir süre önce Odin bunu Balder'in odun yığınına yerleştirmişti. Her 9 gecede bir kendi ağırlığında sekiz bilezik doğuruyor."

"Öyle bile olsa onu istemiyorum," dedi Gerd ve sesinin tonu Skirnir'i iliklerine kadar üşüttü. "Gymir'in malikânesinde yeterince zenginlik var."

Skirnir gülümsemeye devam etti. "Elimdeki bu bilenmiş ve parıltılı kılıcı görüyor musun? Benim istediğimi yapmazdan bununla senin kafanı koparacağım."

"Zorlama sana hiçbir şey kazandırmaz," dedi Gerd. Soğuk gözleri parıldadı. "Ne Freye ne de bir başkası. Ama eğer babam Gymir seni burada bulursa kaslarını geliştirmekten memnun olacağına eminim."

Skirnir yılmamıştı: "Bu bilenmiş ve parıltılı kılıca tekrar bak. Yaşlı dev bu bıçağın önünde dizlerinin üzerine çökecek, baban ölmeye mahkûm" dedi. Daha sonra Skirnir Freyr'in kılıcını yere koydu ve kendi asasını havaya kaldırdı. Gerd büyülenmiş şekilde asaya baktı.

"Sana bu sihirli asa ile dokunacağım Gerd. Sana öğreteceğim ve seni uslandıracağım. Hiçbir zaman bir insanla karşılaşmayacağın ve konuşmayacağın bir yere doğru gitmelisin. Cennetin sonundaki kartalın tepesinde oturacak ve Hel'in kapılarını izleyeceksin. Ve her ne kadar yemen gerekse de tüm yemekler sana renksiz yılanın insanlara göründüğü kadar iğrenç görünecek.

Kanımızı donduracak bir görüntü haline geleceksin. Buz devi Hrimnir sana şaşkın şaşkın bakacak. Rüzgârlı terasından sevimsizce aşağıya bakarken tanrıların bekçisinden bile daha iyi tanınır olacaksın.

Öfke ve hasret, gözyaşları ve işkence seni mahvedecek. Ne kadar kıvrılıp dönsen de kaderinden kaçamayacaksın, rahatsız bir kalp ve çift porsiyon mutsuzluk.

Burada, Jotunheim'da kindar ruhlar seni her gün çekiştirecek ve yaralayacaklar ve sen her gün buz devlerinin bahçelerine doğru sürüneceksin, hiçbir amacın ve hatta umudun bile olmadan sürüneceksin.

Diğerleri mutluyken sen acı çekeceksin, bedenin hıçkırıklarla sarsılacak. Üç başlı devlerin arasında yaşayacaksın ve bir kere bile kocanla uyuyamayacaksın. Şehvet seni yakalasın! Çaresizlik seni çökertsin! Samanlığa atılmış ve ayaklar altında ezilmiş bir devedikeni gibi ol!

Sihirli bir dal bulmak için karanlık ağaçlığa, sırılsıklam ormana gittim. Bu asayı buldum. Tanrıların en büyüğü Odin sana kızgın. Freyr sana olan aşkından hiçbir şey kaybetmeyecek. Gerd, kadınların en kötüsü, tüm tanrıların öfkesini serbest bıraktın.

Buz devleri, dinleyin! Kaya devleri, dinleyin! Suttung'un oğulları, dinleyin. Ve Asgard'daki tanrılar, beni duyun. Bu kadının herhangi bir erkekle tanışmasını yasaklıyorum. Bu kadının herhangi bir erkekten zevk almasını yasaklıyorum.

Buz örtüsünün altında soluk ve korkunç olan Hrimgrimnir, Hel'in kapılarının yanındaki kasvette senden zevk alacak olan dev olacak. Yggdrasill'in köklerinin altında pis cesetler sana pislikle dolu kadehlerle üşüşecekler. Benim lanetim budur!

"Gerd, senin için üç kehanetle mühürlenmiş bir büyü yazdı; hasret, çılgınlık ve şehvet. Ama iyi bir nedenim olursa yazdığım her şeyi silebilirim."

Skirnir'in büyülerini dinlerken Gerd korkunç bir şekilde titremeye başladı. Sonunda yavaşça gözlerini kaldırdı ve misafirine baktı.

"Skirnir" dedi, "buraya hoş geldin. Senin için bal likörü ile oldurulmuş bu buz fincandan iç." Artık gözleri kırık buz parçaları gibi parıldamıyordu, yaşlarla dolmuşlardı. "Vanirlerden birine âşık olacağıma yemin etmem gerekeceğine asla inanmazdım," dedi.

Skirnir asasını indirdi ve buz fincanı aldı. "Eve geri gitmeden önce her şeyi bilmeliyim. Njord'un oğluyla ne zaman buluşacaksın?"

"İkimizin de gayet iyi bildiği, Barri adında bir orman var. Çok güzel ve huzurlu bir yer. Ve orada Gerd kendisini 9 gece sonra Njord'un oğluna verecek."

Daha sonra Skirnir başıyla selam verdi. Gerd'in yanından ayrıldı ve buz gibi malikânesinden dışarı çıktı. Atını çağırdı, üzerine bindi ve sabah olmadan hızla Asgard'a doğru sürdü.

Uykusuz Freyr onun geldiğini duydu Sabırsız ve heyecanlı bir şekilde bahçesinin dışında duruyordu.

Skirnir gülümsedi ve acele etmeksizin atından indi.

"Skirnir! Atının eyerini çıkarmadan bir adım bile ileriye gitmeden önce söyle bana! Başardın mı? Jotunheim'dan büyük bir mutluluk mu yoksa ıstırap mı getirdin?"

Tanrı ile hizmetkârı Freyr'in bahçesinin yakınındaki bir yumuşak turuncu ışık huzmesinin içinde durdular. Skirnir pelerinini çevresine sardı ve Freyr'e baktı. "İkimizin de gayet iyi bildiği, Barri adında bir orman var. Çok güzel ve huzurlu bir yer. Ve orada Gerd kendisini 9 gece sonra Njord'un oğluna verecek."

"Bir gece uzun," diye haykırdı Freyr, "ve iki gece daha da uzun. Üç geceye nasıl katlanabilirim? Nasıl?" Kollarını kaldırdı, kafasını arkaya attı ve gözlerini kapattı. "Sıklıkla, böylesine bir tutkuyla doluyken bir koca ayın böyle bir gecenin yarısından bile daha kısa olduğunu düşündüm."

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 320'ye bakınız.)

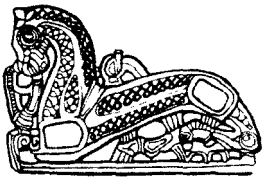

12
GRİMNİR'İN DURUMU

Gothların kralı Hraudung'un Agnar ve Geirrod adlarında iki oğlu vardı. Agnar 10, Geirrod 8 yaşındayken bir gün, kardeşler oltalarını aldılar ve bir iki balık avlama umuduyla kürek çekmeye başladılar. Ama kısa bir süre içinde rüzgâr sert esmeye başladı ve çocuklar denizde o kadar açığa sürüklendiler ki karayı göremez oldular. Gecenin gölgesi uzadı ve küçük tekne karanlıkta savruldu, döndü ve kayalık bir sahilde parçalarına ayrıldı. Çevrelerinde dalgalar kırılırken sahilde üstleri başları darmadağınık halde duran Agnar ve Geirrod'un nerede oldukları hakkında hiçbir fikirleri yoktu.

Ertesi sabah çocuklar fakir bir köylü buldular ve kış boyunca köylü ve karısı ile kaldılar. Kadın kendini Agnar ile oyalarken adam da daha küçük olan Geirrod ile ilgilendi ve ona birçok şey öğretti. Genellikle arazide birlikte yürüyüşe çıktılar ve birbirlerine neler söylediklerini yalnız ikisi biliyordu. Bahar geldiğinde köylü Geirrod'a kış boyunca yonttuğu, yaptığı ve kurduğu yeni tekneyi verdi.

Sonra bir gün adam ve karısı çocuklarla birlikte sahile yürüdüler ve adam Geirrod'u kenara çekerek omuzlarına kolunu attı ve ona birkaç şey söyledi. Agnar ile Geirrod tekneye bindiler, hoş bir rüzgârın ve çiftin onlara verdiği tavsiye sayesinde tekrar babalarının iskelesine ulaşma şansı yakaladılar.

Geirrod teknenin pruvasındaydı. Kürekleri aldı ve dışarı atladı. Daha sonra tekneyi güzelce itti ve "Troller seni nereye götürürse oraya git!" diye bağırdı. Abisi Agnar ve küçük tekne denize geri açıldı.

Geirrod, Kral Hraudung'un bahçesine girdiğinde babasının o kış öldüğünü öğrendi. Çok büyük bir topluluk ile çevrelenmişti, hepsi de nerede olduğunu bilmek istiyor, geri geldiğine hayret ediyor ve Geirrod'dan abisi ve tahtın varisi Agnar'ın aylar önce boğulduğunu duyduklarında başlarını sallıyorlardı. Daha sonra Geirrod Gothların kralı ilan edildi; babasının hizmetkârları artık ona bağlılık yemini etmişlerdi. Ve Hraudung'un oğlu olarak ondan büyük işler bekleniyordu hatta o kadar mucizevi bir geri dönüşten sonra bu beklentiler daha da büyümüştü. Ama Geirrod büyüdükçe hataları da daha büyük hale geldi. Ani siniri, zalimliği ve zorbalığını içeren doğası tüm İskandinav diyarlarında kısa süre içinde bilinir hale geldi.

Odin ve Frigg, yüce tahtları Hlidskjalf'ta oturup dünyaları izliyorlardı.

"Sütoğlun Agnar'ı görüyor musun?" diye sordu Odin."Bir mağarada bir dişi dev ile birlikte oluyor. Canavarlara babalık yapıyor. Ama benim vesayetim altındaki Agnar ise bir kral. Harika bir ülkeye hükümdarlık yapıyor."

"Çok tamahkâr" diye cevap verdi Frigg, "o kadar ki, eğer zaten eğleniyorken onu ziyaret eden misafirleri olursa onları iyi karşılıyormuş gibi görünüp daha sonra işkence ettiriyor."

"Bu alçakça bir iftiradan başka bir şey değil," dedi Odin.

Odin ve Frigg bunu denemeye karar verdiler. Frigg hızla hizmetçisi Fulla'yı Geirrod için bir mesaj ile birlikte Asgard'a gönderdi.

"Ülkene gelen ve sana büyü yapma niyetinde olan bir büyücüye dikkat et," dedi Fulla. "Onu şu şekilde tanıyabilirsin: en vahşi köpek bile ona saldırmayacaktır."

Aslında, Geirrod'un dostça olmaması bir iftiraydı. Tüm güvenilmezliğine, huysuzluğuna ve vahşiliğine karşın cömert ve misafirperverdi. Yine de Fulla'nın uyarısını ciddiye aldı ve takipçilerine hiçbir köpeğin saldırmadığı gezgini durdurmalarını emretti. Bu adamın Geirrod'un köşküne ulaşması uzun sürmedi; koyu mavi bir pelerin takıyordu ve adının, Başlıklı anlamına gelen Grimnir olduğunu söyledi. Ama Grimnir'in söylediği tek şey buydu. Nereden geldiğini ya da nereye gittiğini söylemekten ya da amacını anlatmaktan ya da herhangi bir yaygın nezaketi paylaşmayı reddedince Geirrod sinirlendi. Fulla'nın uyarısını hatırladı. "Eğer konuşmuyorsan bir nedenin olmalı," dedi.

Grimnir yine de bir şey söylemedi.

Daha sonra kral Grimnir'i, şişteki bir domuz gibi, yanan iki ateşin arasına astı. "Konuşana kadar..." dedi Geirrod.

Grimnir 8 gece boyunca ateşin arasında asılı kaldı ama hiçbir şey söylemedi.

Kral Geirrod'un 10 yaşında bir oğlu vardı, adı abisinin anısına Agnar idi. Babası, hizmetkârlar ve eşleri, saraydaki uşaklar, herkes onu seviyordu. Grimnir'in nasıl acı çektiğini gördüğünde Agnar da onunla birlikte acı çekti. Ve saraydaki herkes sarhoş ve horlar haldeyken Agnar Grimnir'e yaklaştı ve ona dolu bir kadeh verdi. Babasının Grimnir'e bir neden olmaksızın işkence etmesinin yanlış olduğunu söyledi.

Grimnir minnettar bir şekilde kadehi bitirdi. Alevler öylesine yakınındaydı ki, sırtındaki pelerini yalıyorlardı. Daha sonra Grimnir konuşmaya başladı. "Geri çekil ateş! Çok acımasızsın. Pelerinim için için yanıyor, alevler kürkü kavuruyor. Sekiz gecedir burada bekliyorum ve Agnar dışında herkes beni görmezden geldi. Geirrod'un oğlu tüm Gothların ve Burgundiyalıların hükümdarı olarak alkışlanacak."

"Selamlar sana Agnar! İnsanların Lordu seni selamlıyor. Tek bir içecek hediyesi için bir daha asla daha iyi ödüllendirilmeyeceksin.

"Dinle şimdi! Tanrıların ve elflerin yaşadığı yerde toprak kutsaldır ve Thor da tüm tanrılar yok edilene kadar Thrudheim'da yaşayacaktır. Diğer tanrıların da sarayları var.

Bunların ilkinin adı Ydalir, porsuk ağaçlarının yetiştiği vadiler ve orada Ull yaşıyor.

İkincisinin adı Alfheim, burada ise ışık elfleri yaşıyor. Tanrılar o yeri, dişini çıkardığında Freyr'e verdiler. Üçüncüsünün adı Vlaskjalf, Maktulün Sarayı; tanrılardan biri burayı kendisi için inşa etti ve diğerleri de kendi elleriyle burayı gümüş ile kapladı. Dördüncüsünün adı Sokkvabekk, batan zemin; dört bir tarafında soğuk, çağlayan sular var ve orada her gün Odin ve Saga neşe içinde altın kadehlerinden içki içerler.

Beşincisinin adı Gladsheim, sevincin evi, Valhalla geniş ve altın kadar parlak bir şekilde yakınında yer alıyor. Odin orada yaşıyor ve her geçen gün ölen insanları ona katılmaları için seçiyor. Her günün sabahında bunlar silahlanıyor ve büyük avluda birbirlerini öldürüyorlar ve her akşam tekrar canlanıp saraya gidiyor ve ziyafet çekiyorlar. Bu saray kolayca tanınabilir: çatısı kalkanlardan yapılmıştır ve kirişleri de mızraktandır. Oturma yerlerine zırhlar saçılmıştır. Batı kapısında bir kurt bekler ve üzerinde bir kartal uçar. İs ile kaplı aşçı Andhrimnir, büyük kararmış bir kazanda yabandomuzu Saehrimnir'in etini kaynatır. Çok az sayıda insan tadına bakabilse de bu, tüm yemeklerin en güzelidir. Savaşın Babası, kurtları Freki ve Geri'yi et parçalarıyla besler ama sadece şarap Odin'in ihtiyaçları için her zaman yeterlidir. Her sabah iki kuzgun Huginn ve Muninn salınır ve Midgard'ın üzerinde uçarlar. Her zaman Düşünce'nin dönüş yolunda kanat çırpamayacağından korkarım ama Hafıza için olan korkum daha büyüktür. Şiddetli akıntı Thund Valhalla'nın dış kapısı Valgrind'in yanı başında gürler ve kurtların balığı güneş ise suda dans eder. Nehir o kadar derin ve vahşi görünür ki, maktuller karşı tarafına yürüyemeyeceklerinden korkar-

lar. Valgrind'in arkasında kutsal iç kapılar vardır ve her ne kadar kapı çok eski olsa da az kişi nasıl sürgüleyeceğini bilir. Valhalla'nın beş yüz kırk kapısı vardır ve Fenrir ile savaşma zamanı geldiğinde her bir kapıdan sekiz yüz savaşçı omuz omuza çıkacaktır.

Altıncısının adı Thrymheim'dır ve dağlarda kurulmuş bir isyan yeridir. Büyük dev Thiazi burada yaşar. Artık buranın sahibi Thiazi'nin kızı, eskiden Njord'un karısı olan güzel Skadi'nin evidir. Yedincisinin adı Breidablik, Geniş İhtişamdır. Balder sarayını orada, bereketli ve herhangi bir kötülük ile bozulmamış güzel kırlarda kurmuştur.

Sekizincisinin adı Himinbjorg, Cennetin Tepeleridir ve Heimdall buranın efendisidir. Tanrıların bekçisi bal likörü içerek güzel sarayında oturur. Dokuzuncusunun adı Folkvang, Halk Arazisidir ve oradaki saray Sessrumnir'e kimin gireceğine Freyja karar verir. Freyja her gün maktulleri Odin ile paylaşır.

Onuncusu Glitnir'dir. Kırmızı altından sütunları vardır ve çatısı gümüş işlemelidir. Forseti'nin genellikle bulunduğu, karşısındakini yargıladığı ve sorunları çözümlediği yer burasıdır. On birincisi Noatun limanıdır ve insanların kusursuz hükümdarı Njord orada, yüksek ahşap tapınağında yaşar. On ikincisi Vidar'ın yaşadığı ve uzun otların ve fidanların diyarı olan Vidi'dir. Ama o cesur tanrı babasının ölümünün intikamını almak zorunda kaldığında atından atlayacaktır.

Valhalla'nın dışında otlanan keçinin adı Heidrun'dur. Koruyucu Laerad'ın dallarını kemirir ve her gün sütü sağılınca büyük bir sürahiyi güzel, berrak likör ile doldurur; bu sürahi oldukça sonsuz gibi görünür. Ve Valhalla'nın dışında dolaşan geyiğin adı Meşe Dikenlidir, o da Laerad'ın dallarını kemirir ve boynuzlarından Hvergelmir'e, Kükreyen Kazana bir ırmak dökülür. 9 dünyadaki tüm nehirlerin ortaya çıktığı kaynak budur.

İsimlerini dinle! Yavaş ve Geniş, Sekin ve Ekin, Sakin ve Gürültülü Fokurdayan, Savaş Muhalifi, Fjorn, Rin ve Rinnandi, Gipul ve Şiddetli Akıntı Gopul, Yaşlı ve Mızrak Döken, Vin ve Holl ve Tholl, Grod ve Gunnthorin: Bunlar Asgard'ın güzel arazilerinde ilerleyen nehirlerdir.

Ama hepsi bu kadar değil: nereye gideceklerini bilen Vin ve Vegsvin, Nyt ve Naut ve insanları sürükleyen nehir, Nonn ve Hronn, Slid ve Hrid, Sylg ve Ylg, Vid ve Van, Vond ve Strond, Gjoll ve Leipt; bunlar Midgard'da akan ve Orta Dünya'dan doğruca Hel'e dökülen nehirlerdir.

Tanrılar her gün Urd kuyusundaki konseyde toplanmak için gittiklerinde Thor, Kormt ve Ormt nehirlerini ve iki Kerlaug'u geçmek zorundadır. Tüm diğer tanrılar Bifrost'un üzerinden dörtnala giderler ve atlarının adları Neşeli ve Altın, Parlak ve Hızlı, Gümüş Yeleli ve Güçlü, Parıldayan ve Çukur Toynaklı ve Altın Yele ile Hafif Ayak'tır.

Dişbudak ağacı Yggdrasill'in üç kökü vardır. Bunlardan bir tanesi Niflheim'a, diğeri buz devlerinin diyarına ve üçüncüsü de Midgard'a uzanır. Her gün, tüm gün boyunca, sincap Ratatosk gövdesinin üzerinde bir aşağı bir yukarı koşturur; en üst dallarda oturan kartal ile Niflheim'daki Ceset Emici yılan Nidhogg arasındaki hakaretleri taşımaktadır. Dört erkek geyik kafalarını geriye atarlar ve hassas en üst sürgünleri kemirmek için esnerler; bunların adları Dain ve Dvalin, Duneyr ve Durathror'dur. Ve Yggdrasill'in altında yavaş akıllı bir adamın hayal edebileceğinden bile daha fazla yılan vardır: Kemirici kurdun oğulları Goin ve Moin; Grabak ve Grafvolluth; Şaşırtıcı ve Uyku Getirici. Bunlar zamanın sonu gelene kadar ağacın köklerini kemireceklerdir. Yggdrasill insanların fark ettiğinden çok daha büyük zorluklar çekmektedir: geyikler tepesini kırpar, Nidhogg köklerini kemirir ve gövdenin kendisi de çürümektedir.

Valhalla'da, Sallayıcı ve Pus, Zaman Baltası ve Öfkelenen bana dolup taşan kadehimi getirmek için sıraya girerler. Ve

9 diğer Valkyrie de maktul savaşçılara bira getirirler. Adları Savaşçı ve Kuvvetli, Çığlık Atan, Ev Sahibi Bağlayan ve Bağıran, Mızrak Taşıyıcı, Kalkan Taşıyıcı, Plan Bozucu ve Tanrıların Akrabasıdır.

Erken Kalkan Arvak ve Çok Hızlı Alsvid, yorucu işleri güneşi gökyüzünde çekmek olan atların adlarıdır. Uzun bir süre önce tanrılar onlara acımış ve koşumlarının altına körük koymuşlardır. Ve güneşin önünde, aynı bir kalkan gibi, Svalin durmaktadır. Korumayı bırakırsa dağlar ve denizler alev alır. Skoll, güneşin peşindeki kurdun adıdır ve en sonunda Demir Orman'da onu yakalayana kadar güneşi kovalamaya devam edecektir. Ve Hrodvitnir'in oğlu Hati ile ayın peşindeki kurttur.

Dünya Ymir'in etinden, okyanuslar da kanından yapılmıştır. Tanrılar, tepeleri onun kemiklerinden, ağaçları saçlarından yapmışlardır ve gökkubbe de onun kafatasıdır. İnsanlara bir koruyucu olarak dağ duvarı Midgard'ı yapmak için onun kaşlarını kullanmışlardır ve beyninden de fışkıran kara bulutları şekillendirmişlerdir.

Ull ve diğer tanrılar bu alevlerin içine ulaşan ilk kişiye gülümseyeceklerdir. Eğer biri o kazanı kenara kaldırırsa hepsi de yarıktan bakıp vaadimi duyarlar.

Uzun bir süre önce, yüce cüce İvaldi'nin oğulları, gemilerin en iyisi olan Skidbladnir'i yapmışlardı, Freyr için bir hediyeydi. Aynı şekilde Yggdrasill ağaçların en iyisi, Odin tanrıların en büyüğü ve Sleipnir ise atların en hızlısıdır; Bifrost köprülerin köprüsü ve Bragi sözcük ustalarının en iyisidir; Hobrok en güzel şahin ve Garm en vahşi köpektir. Ben tanrılara yüzümü kaldırdım ve Aegir'in ziyafetinde oturan ve içenlerin hepsi de beni duydular.

Sana adlarımı söyleyeceğim: Ben Grim'im, ben Gangleri'yim, ben Akıncıyım ve Miğferliyim, ben Hoş Olanım ve Üçüncüyüm, ben Thud ve Ud'um, ben Ölüm Kör Edici ve Yüce Olanım, ben Sad ve Svipall ve Sangetall'ım, ben Sava-

şı Seven ve Mızrak Fırlatanım, ben Tek Gözlü, Alev Gözlü, Kötülüğün İşçisiyim, ben Fjolnir ve Grimnir'im, Şapkalıyım, ben Glapsvid ve Fjolsvid'im, Ben Derin Başlığım ve ben Uzun Sakalım, ben Sigfod ve Hnikud'um, ben Herkesin Babasıyım; ben Atrid ve Taşıyıcı Tanrıyım. Kendimi Midgard'da ilk gösterişimden beri hiçbir zaman tek bir isimle çağırılmadım.

Geirrod'un sarayında Grimnir olarak biliniyorum ve Asmund beni Gelding olarak tanıyor. Bir kızakla yolculuk yaptığımda Gemi Yöneticisi olarak çağırıldım ve tanrıların konseyinde bana Thror deniyor. Savaşa gittiğimde adım Vidur'dur ve tanrılar beni Çok Yüce, Arzuların Yerine Getiricisi, Bağıran ve Mızrak Sallayan, Gondlir ve Asa Taşıyıcı ve gri sakallı Harbard olarak tanırlar. Dev Sokkmimir'i aldatmak için Svidur ve Svidrir adlarını aldım ve onu, Midvitnir'in ünlü oğlunu döndürdüm."

Tanrı, gözlerini genç prens Agnar'dan ayırdı ve korkunç bakışlarını Kral Geirrod'a çevirdi.

"Sarhoşsun Geirrod! Aptallaşana kadar içtin. Kaybettiğin her şeyi düşün. Artık ne ben ne de maktul savaşçılarımın herhangi biri sana yardım etmek için parmağımızı kıpırdatacağız.

Sana bir zamanlar söylediğim her şeyi ne kadar da az uyguladın. Güvendiğin haberci sana ihanet etti. Ve şimdi arkadaşımın kılıcını kınından çıkmış ve kanla parıldar halde görebiliyorum. Ygg, Berbat olan kısa bir süre içinde senin delinmiş vücudunda hak iddia edecek çünkü senin hayatın sona ermeli. Nornların sana ölümden başka suracağı bir şey yok. Bak bana; ben Odin'im! Eğer cesaretin varsa bana karşı kılıcını çek!

Şimdi ben Odin'im. Bir zamanlar, Korkunç Olan, Gürleyen, Uyanık, Sallayıcı idim, Gezgin ve Tanrıların Tellalı idim, Baba ve Şaşırtan ve Uyku Getiren idim. Bu isimlerin hepsi tek bir ad, bunlar benden başka kimsenin isimleri değil."

Kral Geirrod oturdu ve dinledi. Kılıcı, kınından yarı çıkmış bir şekilde kucağında duruyordu. Misafirinin Odin olduğunu açıkladığını duyduğunda, onu serbest bırakmak için ayağa fırladı. Ama kılıç kralın elinden kaydı ve sapı yerde olacak şekilde düştü. Sonra Geirrod sendeledi ve kılıcının üzerinde düştü ve kılıç da saplanarak Kralı öldürdü.

Odin daha sonra ortadan kayboldu. Ve Agnar kral olarak uzun bir süre hükümdarlık yaptı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 322'ye bakınız.)

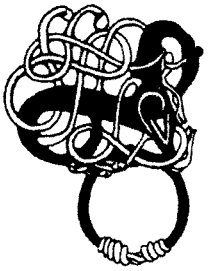

13
Brisinglerin kolyesi

Akşam neredeyse sona ermişti, gökyüzü doğuda yeşil ve gri renkteydi ve Asgard'ın çevresinde kar taneleri uçuşuyordu.

Freyja'nın Sessrumnir'den ayrıldığını sadece Loki görmüştü. Tanrıçanın kedileri rahat bir şekilde ateşin yanında yatıyorlardı, savaş arabası kullanılmamış halde duruyordu, yarı karanlıkta yürüyerek Bifrost'a doğru yola çıkmıştı. Daha sonra Sinsi'nin kafası merakla doldu, pelerinini sarındı ve Freyja'yı takip etti.

Tanrıça, yürümekten çok yerde sürükleniyormuş gibi görünüyordu. Çevresinde titreşen ve dans eden gökkuşağının üzerinde yol alırken kalçalarını sallanarak uyuyan Asgard'ın içinden süzüldü.

Aşağıdaki Midgard'ın kar örtüsü, doğan güneşin altında göz kamaştırıyordu. Altın hayalleri kuran, altına şehvet duyan Freyja çorak bir düzlüğü geçti (Ve Loki de arkasından koşturuyordu). Buzun akışını kestiği kıvrılan bir nehri aştı; parçalanmış, mavimsi ve tehlikeli büyük bir buzulun tabanını geçti ve gün ışığının kısa saatlerinin sonunda sarkık bir tepenin yamacının altında itişen büyük bir yuvarlak kaya grubuna ulaştı.

Freyja, içeriye ve aşağıya doğru giden ip kadar ince patikayı buldu. Gözleri soğuktan akıyordu ve gözyaşları minik

bir altın yağmuru gibi önüne dökülüyordu. Patika, kayaların arasındaki bir geçide dönüştü ve büyük nemli bir mağaraya ulaşana kadar Freyja bu patikayı takip etti. Tanrıça orada hareketsiz durdu, taş havuzlarına damlayan suyu ve kayaların üzerinden akan küçük bir akarsuyun hareketini duyabiliyordu. Tekrar dinledi ve o zaman uzaktan gelen tıkırtı sesini duydu ve kalbi daha hızlı atmaya, tutkuyla çarpmaya başladı.

Tanrıça kasvetli mağaraya yanaştı. Tıkırtının ısrarlı ama düzensiz sesi gittikçe daha da güçlendi. Freyja durdu, tekrar dinledi, ilerledi; en sonunda durdu, dar bir setten aşağıya doğru indi ve Alfrigg ve Dvalin, Berling ve Grerr adlarındaki dört cücenin bunaltıcı nalbant dükkânına adım attı.

Freyja'nın fırının parlaklığından bir an gözleri kamaşmıştı. Gözlerini ovaları ve sonra, cücelerin nefes kesici eserini görünce nefesi kesildi; bir kolye, mükemmel desenlerle oyulmuş bir altın gerdanlık, kıvrılan ve dokunan ve bükülen bir sıvı metal harikası. Freyja daha önce ne bu kadar güzel bir şey görmüş ne de herhangi bir şeyi arzulamıştı.

Bu arada dört cüce demirci ocağının sıcak ışığında parıldayan tanrıçaya bakıyorlardı. Pelerininin açıldığı yere, elbisesinin üzerindeki altın broşlar ve mücevherler ışıldıyor ve göz kırpıyorlardı. Daha önce ne bu kadar güzel birini görmüş ne de birini arzulamışlardı.

Freyja Alfrigg ve Dvalin ile Berling ve Grerr'e gülümsedi. "O kolyeyi sizden satın alacağım," dedi.

Dört cüce birbirlerine baktılar. Üçü başını salladı ve dördüncüsü, "Bu kolye satılık değil," dedi.

"Onu istiyorum," dedi Freyja.

Cüceler suratlarını buruşturdu.

Freyja, sesini yükselterek, "Onu istiyorum. Size gümüş ve altınla ödeme yapacağım. Bu adil bir bedel hatta adilden de öte bir bedel olacak," dedi. Kolyenin durduğu masaya yaklaştı. "Size başka ödüller de getireceğim."

"Yeterince gümüşümüz var," dedi bir cüce.

"Ve yeterince altınımız da var," dedi diğeri.

Freyja kolyeye baktı. Onun için çok büyük bir arzu, acı verici bir açlık hissediyordu.

Alfrigg ve Dvalin ile Berling ve Grerr ocağın bir köşesine toplaştılar. Fısıldaştılar, mırıldandılar ve başlarını salladılar.

"Fiyatınız nedir?" diye sordu tanrıça.

"Bu kolye bizim hepimize ait," dedi bir cüce.

"Bu nedenle birimizin aldığı şeyi hepimiz de almalıyız," dedi ikincisi pis pis gülümseyerek.

"Bizi tatmin edecek tek bir bedel var," dedi üçüncüsü.

Dördüncü cüce Freyja'ya baktı ve "Sen," dedi.

Tanrıça kızardı ve göğsü inip kalkmaya başladı.

"Eğer her birimizle bir gece yatarsan ancak o zaman bu kolye senin boynunu süsleyecek," dedi cüceler.

Freyja'nın cücelere, onların çirkin suratlarına, soluk burunlarına, şekilsiz vücutlarına ve küçük açgözlü gözlerine duyduğu tiksinti çok büyüktü ama kolyeye duyduğu arzu daha da büyüktü. Dört gece sadece dört geceydi ve güzel kolye sonsuza kadar onun boynunu süsleyecekti. Demirci ocağının duvarları kırmızıydı, titreşiyordu ve cücelerin gözleri hareketsizdi.

"Nasıl isterseniz," diye mırıldandı Freyja utanıp sıkılmadan. "Nasıl isterseniz. Sizin ellerinizdeyim."

Dört gün, dört gece geçti. Freyja pazarlığın kendi tarafını yerine getirdi. Daha sonra cüceler de sözlerini tuttular. Kolyeyi Freyja'ya sundular ve onu döndürüp kolyeyi boynuna taktılar. Tanrıça aceleyle mağaranın dışına çıktı ve Midgard'ın parlak düzlüklerinden geçti, gölgesi de onu takip etti. Bifrost'un üzerinden geçti ve karanlıkta Sessrumnir'e döndü. Ve pelerininin altında Brisinglerin Kolyesi takılıydı.

Sinsi Tanrı doğruca Odin'in sarayına gitti. Korkunç Olanı, Savaşın Babasını Valaskjalf'ta tek başına otururken buldu.

Kuzgunları omuzlarına tünemişti ve iki kurdu da yanında yatıyordu.

"Evet!" dedi Odin.

Loki sırıttı.

"Yüzünü okuyabiliyorum..."

Gözleri hınzır şekilde parıldayan Loki Odin'in sözünü kesti, "Ah! Ama onun yüzünü gördünüz mü?"

"Kimin?" dedi Odin.

"Gözünüzden kaçtı mı? Hlidskjalf'tan her şeyi görmediniz mi?"

"Ne?" diye ısrar etti Odin.

"Sen neredeydin Odin? Âşık olduğun tanrıça, arzuladığın tanrıça dört cüce ile yattığında sen neredeydin?"

"Yeter!" diye bağırdı Odin.

Loki onu tamamen görmezden geldi ve Odin öylesine büyük bir kıskançlıkla dolmuştu ki dinlememesi imkânsızdı. Aynı anda hem Freyja'yı utandırmanın hem de Odin'i sinirlendirmenin gerçek mutluluğuyla Loki hikâyesini anlattı. Hiçbir ayrıntıyı atlamadı ve herhangi bir şey eklemeye de gerek duymadı.

Loki en sonunda Freyja'yı Asgard'a geri getirdiğinde, Odin soğuk bir şekilde, "Bana o kolyeyi getir," dedi.

Loki gülümsedi ve başını salladı.

"Adi olmayan hiçbir şey yapmıyorsun," dedi Odin. "Hepimizi birbirimizle gırtlak gırtlağa getiriyorsun. Şimdi de ben seni Freyja ile gırtlak gırtlağa getiriyorum: O kolyeyi getir."

Sinsi Tanrı burnunu çekti. "En az benim kadar hatta aslında benden de iyi biliyorsun ki, o saraya Freyja'nın isteği dışında girmenin hiçbir yolu yok."

"Getir o kolyeyi," diye bağırdı Odin. Yüzü buruşuktu, tek gözü yanıyordu. "Kolyeyi getirene kadar senin yüzünü bir daha görmek istemiyorum."

Sonra Loki Sinsi Olana baktı. Odin'in yüzü şimdi zalim ve şeytani bir maske gibiydi. Sinsi Tanrının kendini beğen-

mişliği buz gibi bir korkuya dönüştü, tehlikenin farkına varmıştı.

Daha sonra Odin'in kurtları ayağa kalktı, Loki de ayağa kalktı. Uluyarak sarayın dışına kaçtı.

Aynı gece ilerleyen saatlerde, Sinsi Tanrı parlak karlı araziden Sessrumnir sarayına doğru yürüdü. Cesaretle kapıya gitti. Kapı kilitliydi.

Pelerinini daha sıkı bir şekilde sarındı, gece rüzgârı karları kaldırıp yüzünü karla yaladığında titredi. Soğuğun vücuduna ve kanına işlediğini hissediyordu.

Loki, Sif'i, Sif'in kilitli yatak odasını, kesilmiş parlak saçlarını, kendisinin bir çuvaldızla dikilmiş dudaklarını hatırladı. Kaşlarını çattı ve kapıyı tekrar inceledi. Şekil Değiştiren kafasını salladı, sihirli sözcükleri mırıldandı ve kendisini bir sineğe dönüştürdü.

Sessrumnir öylesine iyi bir şekilde yapılmıştı ki, halen sarayın içine girmenin yolunu bulmayı başaramamıştı, ne tahta ile sıva ne de sıva ile çimenlik arasında bir çatlak vardı. Anahtar deliğinin çevresinde vızıldadı ama işe yaramıyordu. Yukarıya saçaklara doğru uçtu ama onlar da işe yaramıyorlardı; sonra bir yan duvara doğru uçtu ve orada, tam tepede, çatının hemen altında bir iğnenin deliğinden biraz daha büyük bir açıklık buldu. Loki, Şekil Değiştiren, buradan geçmek için kıvrıldı ve sallandı. Serbestti ve Sessrumnir'in içindeydi. Freyja'nın kızlarının ve hizmetkârlarının uykuda olduğundan emin olduktan sonra Freyja'nın yatağının başına uçtu ama uyuyan tanrıça kolyeyi takıyordu ve kolyenin klipsi boynunun altındaydı, görünmüyordu ve ulaşılmıyordu.

Böylece Loki tekrar şekil değiştirdi, bu sefer bir pire kılığına girmişti. Daha sonra Freyja'nın göğsünden, kolyenin üzerinden ve bir yanağının üzerinden sürünerek kendini eğlendirdi. Orada oturdu, gücünü topladı ve tanrıçanın soluk cildini soktu.

Freyja irkildi. İnledi, yan tarafına döndü ve tekrar uyudu. Ama artık kolyenin klipsi aynı Şekil Değiştirenin istediği gibi görünür şekilde duruyordu.

Freyja'nın tekrar derin bir uykuya daldığından emin olur olmaz Loki kendi şekline geri döndü. Hızla etrafına bakındı ve dikkatli parmaklarıyla klipsi açtı ve kolyeyi nazik bir şekilde Freyja'nın boynundan çekti. 9 dünyadaki hiçbir hırsız Loki kadar çevik ve becerikli değildi. Gerekli olmayan hiçbir hareket yapmadan ve hiçbir ses çıkarmadan gizlice sarayın kapılarına sokuldu, sürgüleri geri çekti, kilidi çevirdi ve gecenin içinde kayboldu.

Freyja sabah olana kadar uyanmadı. Ve gözlerini açar açmaz parmaklarını boğazına götürdü... Boynunun arkasını elledi...

Tanrıça çevresine bakındı, sıçrayarak kalktı, yüzü sinirle kızarmıştı. Sessrumnir'in kapılarının açık ve zorlanmamış olduğunu gördüğünde sadece Loki'nin saraya girmiş olabileceğini anladı ve onun bile Odin'in kendisi bunu emretmediği sürece böylesine bir girişime ve hırsızlığa kalkışmayacağını anladı. Anlamadığı ve akıl erdiremediği şey ise sırrının yani açgözlülüğünün, suçunun ve kazancının, nasıl fark edildiğiydi.

Freyja Valaskjalf'a koştu ve Odin ile yüzleşti. "O kolye nerede?" diye sordu. "Eğer bunda herhangi bir payın varsa kendini küçük düşürdün."

Odin Freyja'ya kaşlarını çattı. "Sen kimsin ki kendini küçük düşürmekten bahsediyorsun?" dedi. "Tanrıları da kendini de rezil ettin. Düpedüz açgözlülük dışında hiçbir nedenin olmadan bedenini dört cüceye sattın."

"Kolyem nerede?" diye tekrar etti Freyja. Sinirini Odin'den çıkardı, Odin'in sert kolunu tuttu ve ona yaslandı, altın yağmurları gibi gözyaşları döktü.

"Tek bir şartı kabul etmediğin sürece o kolyeyi bir daha asla görmeyeceksin," dedi Berbat Olan, Savaşın Babası. "Beni tatmin edecek tek bir şey var."

Freyja hızla Odin'e baktı. Ve aklından geçen şey her neyse, dilini ısırdı.

"Nefreti kışkırtmalısın. Savaşı kışkırtmalısın. Midgard'da iki tane kral bul ve onları birbirlerine düşür, sadece savaş meydanında her biri yirmi bağlı kral tarafından desteklenir şekilde karşılaşmalarını sağla." Savaşın Babası zalimce tanrıçaya baktı. "Ve cesetlere yeniden hayat vermek için gerekli büyüleri kullanmalısın. Her bir savaşçı doğranmış, kanla kaplı bir şekilde yere düşer düşmez yaralanmamış bir şekilde ayağa kalkıp yeniden savaşmalı."

Freyja gözlerini Odin'e dikti.

"Benim şartların bunlar. İstesen de istemesen de, insanların bir diğerini parçalara ayırmasını sağla."

Freyja başını öne eğdi. "O zaman kolyemi geri ver," dedi.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 323'e bakınız.)

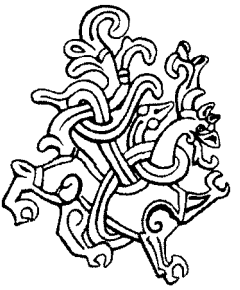

14
Thrym'in Durumu

Thor uyandı, çekicine uzandı ama çekiç yerinde değildi. Fırlatıcı ayağa fırladı. Kırmızı sakalını karıştırdı ve darmadağın etti, Mjollnir'i ararken saçları diken diken oldu.

"Dinle Loki," dedi Thor. "Asgard'daki hiçbir tanrı çekicimi görmemiş, Midgard'daki hiçbir insan çekicimi görmemiş. Çekicim çalındı."

Daha sonra Thor ve Loki, hızla Folkvang'a, oradan da Freyja'nın malikânesi Sessrumnir'e gittiler. Eğer çekiç bulunmazsa devlerin Asgard'ın duvarlarına hücum etmelerinin ve tanrıların parlak saraylarını yerle bir etmelerinin uzun sürmeyeceğini ikisi de gayet iyi biliyordu.

"Bana şahin postunu ödünç verir misin?" diye sordu Loki, "Böylece Thor'un çekicini arayabilirim."

"Eğer gümüşten bile yapılmış olsaydı onu kullanabilirdin," diye haykırdı Freyja, "hatta altından dokunmuş bile olsaydı onu ödünç verirdim."

Sonra Loki şahin postunu kuşandı. Loki gökyüzüne tırmanıp tanrıların dünyasını ardında bırakırken kuş tüyü elbise pır pır etti. Asgard batıda parlak bir pus haline gelene kadar uçtu, en sonunda devlerin dünyasına ulaşana kadar elinden geldiğince hızlı uçtu.

Buz devlerinin kralı Thrym gayet huzurlu hissediyordu. Atlarının yelelerini kabarttı ve taradı; yeşil bir tümsekte otururak altın bir ipliği örüyor ve korkunç tazıları için tasmalar ve kayışlar yapıyordu.

Gökyüzü Gezgini, Thyrm'i görünce aşağıya, onun yanına indi.

"Tanrılarla işler nasıl?" dedi Thrym. "Elflerle işler nasıl? Ve seni tek başına Jotunheim'a getiren nedir?"

"Tanrılarla işler iyi değil," dedi Loki. "Elflerle işler iyi değil. Thor'un çekicini siz mi çaldınız?"

Thrym güldü, gülüşünün sesi kırık buzun şıngırdaması gibiydi. "Thor'un çekicini dünyanın sekiz mil altına sakladım. Thor, Freyja'yı benim karım olması için buraya getirmediği sürece hiç kimse çekice dokunmayacak."

Loki yüzünü buruşturdu ve tekrar gökyüzüne yükseldiğinde Thrym'in dondurucu kahkahasının sesi onu takip etti. Kuş tüyü elbise pır pır etti. Devlerin dünyasını ardında bıraktı ve en sonunda tanrıların dünyasına ulaşana kadar elinden geldiğince hızlı uçtu.

Thor, Bilskirnir'in avlusunda bekliyordu ve hemen Gökyüzü Gezgini'ne "Kafanda ve dilinde ne var? Gerçek haberler mi yoksa sadece sıkıntı mı?" Gök Gürültüsü Tanrısının gözleri alevlendi, hiçbir saçmalığa tahammül etmeyeceği çok açıktı. "Burada ayakta dur ve bana hemen hikâyeni anlat. Oturan bir kişi genellikle hikâyesini unutur ve hikâyeyi anlatmadan önce yatan kişi de sonradan yalan söyler."

"Hem sıkıntı hem de haber getirdim," dedi Sinsi Tanrı, çarpık ağzının köşeleri kıvrılmıştı. "Çekicin buz devlerinin kralı Thrym'de. Ve Freyja'yı onun karısı olması için götürene kadar çekicine hiç kimse dokunmayacak."

Daha sonra Thor ve Loki tekrar hızla Sessrumnir'e gittiler ve Freyja'yı buldular.

"Peki güzelim!" dedi Loki gözlerini kısarak. "Duvağını tak!"

"Ne?" diye sertçe cevap verdi Freyja.

"Acele etmeliyiz," diye cevap verdi Loki sırıtarak. "Sen ve ben Jotunheim'a gidiyoruz. Buz devlerinin kralı Thrym seni beğenmiş."

Freyja o kadar sinirlenmişti ki Sessrumnir'in duvarları titreşti. Altın kakmalı oturma yerleri yerden havalandı. Sonra Freyja kahkaha attı, yüzü ateş gibi oldu, göğüsleri inip kalktı, boyun kasları gerildi. Sonra aniden muhteşem Brisings Kolyesi parçalandı, bağlantı yerleri ayrıldı ve avlunun her yerine değerli taşlar yağdı.

"Seninle birlikte Jotunheim'a gidersem bu nasıl görünür?" diye sordu Freyja. "Herkes aynı şeyi söyler. Bir fahişe! Sadece bir fahişe!"

Loki kaşlarını kaldırdı; Thor burnunu çekti, sırıttı, ayaklarını oynattı ve Freyja'nın gözlerine bakmak dışında her şeyi yaptı.

"Defolun!" dedi Freyja. "İkiniz de!"

Daha sonra tüm tanrılar, kutsal konseyde oturup Mjollnir'i nasıl geri alacaklarını tartışmak için gümüş çatılı saray Gladsheim'a gittiler. Tanrıçalar da onlara katıldı. Gözcü Heimdall Himinbjorg'u ve titreşen gökkuşağı köprüyü bıraktı. Aynı diğer Vanirler gibi o da geleceği görebiliyordu. Beyaz Tanrı "Thor'u sarmalayalım..." dedi, durdu ve çevresine baktı, "...Thor'u gelin duvağı ile sarmalayalım!"

Önce bir anlık sessizlik oldu sonra da toplanan tanrılar ve tanrıçalardan bir kahkaha koptu.

Heimdall şamata bitene kadar bekledi ve sonra devam etti: "Brisinglerin Kolyesi'ni tamir edelim ve onu Thor'un... Thor'un güzel boynuna takalım."

Gladsheim tekrar ayağa kalktı ve Thor şiddetli bir memnuniyetsizlik ile Heimdall'a baktı. Ama Beyaz Tanrı küstahtı: "Her geline uygun olan şekilde süslenmeli. Göz alıcı, mümkün olduğunca uzun bir elbise giymeli! Üzerine... Göğsüne güzel işlenmiş broşlar takmayı unutmamalıyız."

Ayrıntıya bu kadar dikkat edilmesi tanrıların ve tanrıçaların hoşuna gitti ve onlar da Heimdall'ın fikrinin gücünü fark ettiler.

"Ve göz alıcı bir şapkaya da ihtiyacı olacak," diye tamamladı Heimdall, tekdüze bir sesle, "hepsini taçlandıracak göz alıcı bir şapka."

Thor kaşlarını çattı. "Eğer bir duvak takarsam hepiniz benimle dalga geçip kadınsı olduğumu söyleyeceksiniz," dedi.

Sonra, Laufey'in oğlu Loki küstahça seslendi, "Sessiz ol Thor! Tartışılacak bir şey yok. Eğer çekicini geri almazsak Asgard'da devler yaşayacak."

Böylece tanrılar ve tanrıçalar Thor'a bir duvak taktılar. Brisinglerin Kolyesi'ni tamir ettiler ve Thor'un boynuna taktılar. Beline bir tomar şıngırdayan anahtar taktılar ve Thor dizlerine kadar gelen göz alıcı bir elbise giydi; göğsüne güzel işlenmiş broşlar taktılar ve hepsini göz alıcı bir şapkayla taçlandırdılar.

"Ben senin hizmetkârın olacağım," diye şakıdı Loki. "İkimiz birlikte hızla Jotunheim'a gideceğiz."

Gök Gürültüsü Tanrısının keçileri toplanmış ve Bilskirnir'e götürülmüştü. Orada bağlandılar ve sabırsızca sıçrayıp bağlarıyla savaştılar.

Kırlarda esnek çatlaklar açıldı, yeri alevler kavurdu ve Odin'in oğlu Thor Loki ile birlikte dörtnala Jotunheim'a gitti.

"Gelecek!" diye bağırdı Thrym çılgınca. "Geliyor! Koca bacaklarınızı oynatın! Oturma yerlerine hasır serin! Njord'un kızı Freyja'yı benim karım olması için Noatun'dan getiriyorlar."

Thrym buz gibi sarayında hazırlıkları kontrol ederek bir aşağı bir yukarı yürüdü. Sonra bir banka oturdu ve kendi kendine "Ahırlarımda altın boynuzlu hayvanlarım var. Her insanın kalbini ferahlatacak simsiyah öküzlerim var. Yığın-

larca değerli taşım, gümüş ve altın yığınlarım var." Thrym'in düşünceleri soğuk havada uçup gitti ve iç geçirdi, "İstediğim her şeye; Freyja hariç her şeye sahibim."

Asgard'dan gelen yolcular akşamın erken saatlerinde Thrym'in sarayına ulaştıklarında büyük bir tören ile karşılandılar. Oturma yerlerine hasır seren devler bu sefer güzel yemekler ve içecekler sunuyorlardı.

Thrym, duvağı içindeki Thor'a ziyafet sofrasına kadar eşlik etti. Elinden gelen en büyük nezaket ile gelinin şerefine karadan, denizden ve havadan alınan güzel yiyecekleri gösterdi. Sonra müstakbel gelinini yüksek bir sandalyeye oturttu ve kendisi de diğerine oturdu. Loki hızla Thor'un diğer tarafına yerleşti.

Thor acıkmıştı. Bir bütün öküzü midesine indirdi ve sonra sekiz somon balığı yedi. Daha sonra kadınlar için ayrılan bütün yiyecekleri kaptı ve oburca yedi. Ve sonra tamamlamak için üç boynuz dolusu bal likörü içti.

Thrym bu başarıyı gittikçe artan bir şaşkınlık ve beklenti ile izledi. "Kim daha önce böylesine aç, böylesine susamış bir gelin görmüştür ki?" diye haykırdı. "Daha önce hiç bu kadar büyük lokmalar yiyen, bu kadar çok likör içen bir kadınla tanımamıştım."

Thor'un yanında oturan kurnaz nedime Thrym'e cevap verme görevini üstlendi. "Düğün gecesine duyduğu arzu öylesine büyüktü ki, Freyja son sekiz gündür hiçbir şey yemedi."

Thrym eğildi ve duvağın altına baktı, onu öpmek için sabırsızlanıyordu. Dev kral öylesine şaşırmıştı ki sarayının öbür tarafına sıçradı. "Gözleri!" diye bağırdı. "Freyja'nın gözleri neden o kadar korkutucu? Yanan kömüre benziyorlar."

Thor'un yanında oturan kurnaz nedime Thrym'e cevap verme görevini üstlendi. "Düğün gecesine duyduğu arzu öylesine büyüktü ki, Freyja son sekiz gecedir uyumadı."

Bu sefer Thrym'in talihsiz kız kardeşi geline ve nedimeye doğru yürüdü ve bir çeyiz isteme konusunda hevesliydi. "Eğer benim sevgimi ve bağlılığımı istiyorsan parmaklarındaki kırmızı altından yapılmış yüzükleri bana ver," dedi.

"Çekici getirin!" diye seslendi devlerin kralı. "Gelini kutsamak için çekici getirin. Mjollnir'i hemen onun dizlerine koyun ki Var evlilik yeminimizi duyup bizi kutsasın."

Gök Gürültüsü Tanrısı'nın amansız kalbi, çekicini görünce şarkı söyleyip dans etti. Dizlerine konar konmaz çekici güçlü elleriyle yakaladı, duvağını attı ve Fırlatıcı Tanrı Thor olarak ortaya çıktı.

Thrym yüksek sandalyesinden fırladı ve eşlikçileri de oturdukları yerlerden fırladılar.

Thor'un gözleri aynı sakalı gibi kırmızıydı. Devler topluluğuna dik dik baktı ve homurdandı. Daha sonra çekicini kaldırdı, Thrym'e doğru büyük bir adım attı ve devin kafatasını parçaladı. Thor'un hiç acıması yoktu, düğün ziyafetindeki diğer bütün erkek ve kadın devleri yere serdi. Sarayın zemini bir sürü vücut ile kaplanmıştı. Thrym'in talihsiz kardeşi yüzükleri isteme cüretini göstermişti ama demir çekiç onun da kafatasını parçaladı.

Ve böylece Thor, Odin'in oğlu, çekicini geri kazandı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 327'ye bakınız.)

15
Vafthrudnir'in durumu

Odin, "Kanım çok hararetli," diye bağırdı. "Dört bir yanı dolaşmak istiyorum." Herkesin Babası kafese kapatılmış gibi Valaskjalf'ta aşağı yukarı dolaşıyordu. "Ne dersin Frigg? Yüce sarayında Vafthrudnir'i ziyaret etme niyetindeyim."

"Savaşçıların Babasının Asgard'da, tanrıların evinde kalmasını tercih ederim," dedi Frigg. "Bildiğim kadarıyla, devlerin arasında Vafthrudnir'in bir eşi benzeri yok."

"Çok uzakları dolaştım, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi biliyorum," diye cevap verdi Odin. "Bilgeliğimi bilmece ustasına, bilge dev Vafthrudnir'e karşı denemek istiyorum."

"Yolun açık olsun o zaman," dedi Frigg. "Sağ salim geri dön. Ve gittiğin yol güvenli olsun. İnsanların Babası, o devin karşısına rakip olarak çıktığında aklın bir iğne kadar keskin olmalı."

Sonra Odin, devin bilgeliğini ölçmek için Asgard'dan ayrıldı. Kendisini vahşi, geniş ve fısıldayan nehirlerden geçirdi ve titreşen gökkuşağının üzerinden yol aldı. Tek gözünün olmadığını kimse görmesin diye geniş kenarlı şapkasını aşağı çekti, acımasızca gülümsedi ve Jotunheim'a girdi.

Odin ilerledikçe hava da soğudu. Karın parlaklaştırdığı çıkıntılı ve sessiz bir düzlükten ve ıslık çalan çatlaklardan çı-

kan buhar sütunlarından geçti. Ve üç tarafında mor dağlarla çevrelenmiş bir vadinin ağzında Odin, Im'in babası Vafthrudnir'in sarayını buldu. Korkunç Tanrı sarayın içine girdi.

"Selamlar Vafthrudnir!" diye seslendi Odin. "Senin hakkında o kadar çok şey duydum ki seninle tanışmak istedim. Bilge olduğun doğru mu? Bilmediğin hiçbir şeyin olmadığının doğru olma ihtimali var mı?"

"Sen kimsin?" diye sordu Vafthrudnir. "Hangi insan bana kendi sarayımda saygısızlık etme cüretini gösterebilir? Benden daha bilge olmadığın sürece buradan canlı şekilde çıkamayacaksın."

"Benim adım Gagnrad," dedi Odin. "Bir şans getirenim, yürüyen bir büyüyüm. Sarayına olan yolculuk zordu ve susadım. Böylesine zor bir yolculuktan sonra daha sıcak bir karşılama bekliyordum."

"Ne için orada duruyorsun?" dedi dev, "Yeri tutmana gerek yok. Oturacak bir yer seç, kendini evinde hisset. Sonra kısa bir süre içinde kimin daha çok bilgi sahibi olduğunu anlayacağız, misafirin mi yoksa zamanın kanıtladığı ev sahibinin mi."

"Fakir bir adamın zengin bir adamın sarayında yapacağı en iyi şey ya doğrudan konuya girmek ya da hiçbir şey söylememektir" dedi Gagnrad. "Keskin akıllı insanlar çok övünmeye fazla tahammül edemezler."

"Peki, Gagnrad," dedi Vafthrudnir, "Eğer cevaplayabilirsen yerden cevapla o zaman. Her sabah Gün'ü dünyanın öbür ucuna kadar çeken atın adı nedir?"

"Onun adı Skinfaxi. O, parlak insanların gözlerini memnun etmek için Gün'ü çeken attır. Kahramanlar için atların en iyisidir ve yelesi ateştendir."

"Peki, Gagnrad," dedi Vafthrudnir, "Eğer cevaplayabilirsen yerden cevapla o zaman. Gece'yi yüce tanrılar için tekrar tekrar Doğu'dan getiren atın adı nedir?"

"Yüce tanrılar için Gece'yi tekrar tekrar doğudan getiren atın adı Hrimfaxi'dir. Şafak vakti geminden köpükler dökülür ve bu köpükler vadilerdeki çiyin kaynağıdır."

"Peki, Gagnrad," dedi Vafthrudnir, "Eğer cevaplayabilirsen yerden cevapla o zaman. Tanrıların dünyasını devlerin dünyasından ayıran nehrin adı nedir?"

"Tanrıların dünyasını devlerin dünyasından ayıran nehrin adı İving'dir. Geçmişte hiçbir zaman donmamıştır ve gelecekte de serbestçe akmaya devam edecektir."

Peki, Gagnrad," dedi Vafthrudnir, "Eğer cevaplayabilirsen yerden cevapla o zaman. Surt ile güzel tanrıların buluşup savaşacağı düzlüğün adı nedir?"

"Surt ile güzel tanrıların buluşup savaşacağı düzlüğün adı Vigrid'dir. Yüz mil uzunluğunda ve yüz mil genişliğindedir."

Vafthrudnir misafirine baktı. "Çok şey biliyorsun," dedi. "Buraya, benim yanıma otur ve daha çok konuşalım. Şimdi ve burada, ey misafirim, bu sarayda, bu yarışmanın sonucunda başlarımızı ortaya koyacağız, ya sen canlı kalacaksın ya da ben."

Sonra Odin oturdu ve sorularını sormaya başladı.

"O zaman önce bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer bilgeliğine cevabını biliyorsan: ey bilge dev, zamanın en başında dünya ile gökyüzü nereden geldi?"

"Dünya Ymir'in etinden yapıldı, dağlar da kemiklerinden. Gökyüzü bu buz devinin kafatasından yapıldı ve tuzlu denizler de onun akan kanıydı."

"İkinci olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer bilgeliğine cevabını biliyorsan: insanların dünyasının üzerindeki gezginler olan ay ve alevli güneş nereden geldi?"

"Ayın ve alevli güneşin babaları Mundilfari idi. Her gün onlar insanlara zamanı söylemek için cennetin kemeri boyunca dolaşırlar."

Üçüncü olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: insanların dünyasının üzerindeki gezginler olan Gün nereden geliyor ve küçülen ayıyla Gece nereden geliyor?"

"Gün'ün babası Delling ve Gece'nin babası Nor'dur. Yeni ay ve eski ay insanlara zamanı söylemek için tanrılar tarafından şekillendirilmişlerdir."

Dördüncü olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: güzel tanrılar için yaz ve kış ilk olarak nereden gelmiştir?"

"Vindsval Soğuk Rüzgâr kışın babasıdır ve nazik Svosud da yazın babasıdır."

"Beşinci olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: ilk dev kimdi ve ilk doğanların adları neydi?"

"Bergelmir, dünyanın yaratılmasından sayısız kış önce doğmuştu. O yüce dev Thrudgelmir'in oğlu ve Aurgelmir'in torunuydu."

"Altıncı olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: ey bilge dev, o kadar zaman önce, Aurgelmir ve onun nesli nereden gelmiştir?"

"Elivagar'ın fırtına dalgalarından zehir damladı. Bu zehir bir dev haline gelene kadar pıhtılaştı ve büyüdü. Devlerin neslinin ortaya çıkışı bu şekildedir ve hepimizin bu kadar acımasız olmasının nedeni de budur."

"Yedinci olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: Hiçbir dişi devle uyumadığına göre zalim devin nasıl çocukları oldu?"

"Buz devinin koltuk altlarında bir erkek ve bir kız çocuğunun büyüdüğü söylenir. Ve o bilge dev bir bacağıyla ve diğer bacağıyla altı kafalı bir erkek çocuk doğurmuştur."

"O zaman sekizinci olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: İlk hatırladığın şey nedir? Senin bilmediğin hiçbir şey olamaz!"

"Bergelmir dünyanın yaratılmasından sayısız kış önce doğmuştu. Benim hatırladığım ilk şey o bilge devin teknesinin sallanan beşiğidir."

"O zaman dokuzuncu olarak bana şunu söyle Vafthrudnir, eğer o kadar bilgeysen ve cevabını biliyorsan: dalgaların üzerinde gezinen ama asla görülemeyen rüzgâr nereden gelir?"

"Ceset Yiyici kartal Hraesvelg'in dünyanın sonunda oturduğu söylenir. Kartal kanatlarını çırptığında rüzgâr insanların dünyasının üzerinde gezer."

"Her şeyi biliyorsan, o zaman onuncu olarak bana tanrıların kaderlerini anlat. Tanrıların çocuğu olmamasına rağmen Njord nasıl onlardan biri oldu ve çok sayıdaki tapınakta ve yol kenarı mabetlerinde yaşıyor?"

"Vanirler Njord'u Vanaheim'da yarattılar. Dünyanın sonu geldiğinde o da kendi insanlarının arasına dönecek."

"Her şeyi biliyorsan, o zaman on birinci olarak bana tanrıların kaderlerini anlat. Odin'in sarayındaki her gün savaşmak için dışarı çıkan adamlar kimdir?"

"Odin'in sarayındaki tüm ölü kahramanlar her gün savaşmak için dışarı çıkarlar. Birbirlerini keserler ve sonra kısa süre içinde iyileşmiş olarak savaştan dönerler ve ziyafete otururlar."

"On ikinci olarak şimdi bana tanrıların kaderleri hakkındaki her şeyi nasıl bildiğini söyle. Gerçekten de tanrıların ve devlerin geleceklerini görebiliyorsun."

"Gerçekten de tanrıların geleceklerini ve devlerin geleceklerini görebiliyorum çünkü 9 dünyayı ve aşağıdaki, ölü insanların yaşadığı Niflheim'ı biliyorum ve buraları gezdim."

O zaman Odin şöyle dedi: "Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: en sonda, korkunç kış insanlara acı çektirdiğinde, ne hayatta kalacak?"

"Lif ve Lifthrasir Hoddmimir'in sarayında saklanacaklar. Her şafak düşen çiy onların yemeği, onların eti olacak."

"Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: Fenrir onu parçaladıktan sonra güneş güzel gökyüzüne nereden geri dönecek?"

"Elf Işığı, Alfrothul, Fenrir onu parçalamadan önce güzel bir kız çocuk doğuracak. Tanrılar yok edildikten sonra bu kız annesinin yolunda ilerleyecek."

"Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: denizin üzerinde kanat çırpacak olan bilge bakireler kimler?"

"Üç bakire üç kere Mogthrasir Tepelerinin üzerinde uçacaklar. Ve dev kanı taşımalarına rağmen bu bakireler insanların çocuklarını koruyacaklar."

"Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: Surt'un ışığı söndüğünde tanrıların dünyasına kim hükmedecek?"

"Surt'un ateşi söndüğünde Vidar ve Vali tanrıların evinde yaşayacaklar. Fırlatıcı Vingnir savaşta öldükten sonra Öfkeli Modi ve Güçlü Magni Mjollnir çekicine sahip olacaklar."

"Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: Tanrılar Ragnarok'ta savaşırken Thor'un ölümüne ne neden olacak?"

"Kurt İnsanların Babasını yutacak. Vidar onun intikamını alacak. O korkunç dişleri parçalayacak ve Fenrir ölecek."

"Çok uzaklara gittim, çok şey öğrendim ve tanrıların bildiği her şeyi ben de biliyorum: Odun yığınında yanmadan önce Odin oğlu Balder'in kulağına ne fısıldadı?"

Vafthrudnir uzun uzun misafirine baktı ve onu tanıdı. Alçak bir sesle şöyle dedi: "Uzun zaman önce senin kendi oğlunun kulağına ne fısıldadığını hiç kimse bilemez. İlk devleri ve tanrıların yazgılarını anlatmadan önce benim kaderim belliydi." Dev hayatının son sözcüklerini söyledi. "Kendimi Odin'e rakip yaptım. Sen her zaman daha bilge ve en bilge olacaksın."

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 329'a bakınız.)

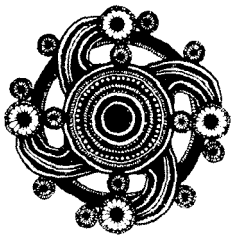

16
Thor'un Utgard'a Yolculuğu

Thor, yazın açık mevsim olduğunu söyleyerek Utgard'a bir yolculuk yapma ve devlere karşı gücünü gösterme planını açıkladı. "Ne kadar az olurlarsa olsunlar, çok fazla sayıdalar," dedi.

"Utgard'da keskin bir zekâya ihtiyacın olacak," dedi Loki.

Thor, ciddiyetle "Keskin zekâ," diye tekrar etti.

Loki, Thor'a göz kırparak "Ve senin zekân da kılıcın kadar kör," dedi. "Neden beni de götürmüyorsun?"

Thor hakareti görmezden geldi ve teklifi kabul etti. "Kötü yaratık: İyi eşlikçi," dedi.

Loki'nin gözleri parıldadı, o gözler bu sefer kahverengiydi, yeşildi, çivit mavisiydi. Yaralı dudakları biraz ayrıldı ve yırtıcı bir gülümsemeye dönüştü.

"Yarın o zaman," dedi Thor.

Sabah çok erken saatte, gökyüzü maviye dönmeden ve horozlar ötmeden önce, Thor keçilerini Thrudvang'dan getirtti ve arabasına bağlattı. Thor ve Loki yerlerini aldılar ve Thor bükülmüş gümüşten yapılan dizginleri eline aldı. At arabası Asgard'ın halen çiy ile sırılsıklam olan düzlüklerinde tıngırdadı ve Thor uykudaki tanrıların ve tanrıçaların, hepsi de sessiz ve soluk ışık gibi hayali olan yüksek saraylarına sevgiyle baktı.

Büyük kapıdan geçtiler ve insanların dünyası Midgard'a yöneldiler. Bütün bir gün boyunca, Arabacı ve Düzenbaz, birbirleriyle ve dünyayla barışık bir şekilde yola devam ettiler ve konuştular. Ve akşamın erken saatlerinde yalnız bir çiftliğe geldiler, bu çiftlik kilometreler boyunca bulunan tek binaydı. Alçaktı ve neredeyse çevresindeki tarlalar kadar yeşildi, çimenli çatısı yerden yükseliyormuş gibi görünüyordu.

"Çok fakir bir yer," dedi Loki.

"Onların sağlayamadığı şeyi ben sağlayacağım," dedi Thor. Keçilerini durdurdu ve at arabasından aşağı indi.

Çiftçi, eşi ve çocukları Thialfi ve Roskva çiftlik evinden çıktılar ve ziyaretçilerinin kimler olduğunu anladıklarında titremeye başladılar.

"İstediğimiz şey, yiyecek ve gece için kalacak bir yer," dedi Loki.

"Sizi memnuniyetle misafir ederiz," dedi çiftçi.

"Ve size elimizdeki az miktardaki yiyeceği sunabiliriz," dedi karısı. "Sebze, çorba ama etimiz yok."

Loki çevresine bakınarak, "Tavuğunuz bile yok mu?" dedi.

Çiftçi yavaşça başını salladı.

"O zaman benim keçilerimi kullanırız," dedi Thor. Daha fazla konuşmadan iki hayvanı da kesti ve derilerini yüzdü; daha sonra onları parçalara ayırdı ve parçaları çiftçinin karısının büyük kazanına doldurdu.

Çiftçi ile karısı ve onların uzun bacaklı oğulları ile güzel kızları böylesine bir ziyafetin düşüncesiyle neredeyse açlıktan hasta olmuşlardı, pişip pişmediğini görmek için sürekli eti kontrol ediyorlardı. Thor, iki keçisinin postlarını ateşten biraz uzağa serdi. "Yerken, kemikleri postların üzerine atın," dedi.

Hepsi birlikte yıldızların altında oturdular. "Söylediğimi hatırlayın," diye emretti Thor. "Kemiklere dikkat edin ve hepsini postların üzerine atın." Sonra hepsi yemeye başladılar.

Çiftçinin oğlu Thialfi o kadar uzun süredir açtı ki, iyi bir iliği yabana götürmenin düşüncesine katlanamıyordu. Thor babasıyla konuşurken bir but kemiğini aldı, bıçağıyla hızla kemiği yardı ve içindeki zengin sıvıyı emdi. Daha sonra o parçayı postları kaplayan kemik yığınının üzerine attı.

Yemekleri bittikten sonra Thor ve Loki ve çiftçinin ailesi uyumaya hazırlardı. Ve o kadar güzel bir yemekten sonra hepsi de mışıl mışıl uyudu. İlk uyanan Thor oldu, gün ağarmadan hemen önce kalkıp giyindi ve çiftlik evinden dışarı çıktı. Sonra çekici Mjollnir'i aldı, keçi postlarının üzerine kaldırdı ve postları kutsadı.

Keçiler bir anda, tamamen canlı ve meler bir şekilde ayağa kalktılar. Ama hareket etmeye başladıklarında Thor keçilerden bir tanesinin arka ayağının topalladığını gördü. Çiftlik evine koştu. "Kim?" diye bağırdı ve çiftliğin duvarları öylesine sallandı ki neredeyse yıkılacaklardı.

Çiftçi ile karısı şaşkınlık içinde uyandılar ve yataklarında oturdular. "Kim bana itaatsizlik etti?" diye haykırdı Thor. "Bir bacak kemiğinin kırıldığını görebiliyorum."

Thor'un kaşları çatıldı ve çiftçi, karısı ve Thialfi ile Roskva oldukça korktular. Gözleri turuncu bir alev gibi yanıyordu, çiftçi ve ailesi Midgard'daki günlerinin sona erdiğini düşündü. Sonra, Gök Gürültücü çekicini parmakları bembeyaz olana kadar sıktığında, çiftçinin karısı ile Roskva korkuyla bağırdı. Thialfi gözlerini sımsıkı kapayarak, "Merhamet!" diye yalvardı. "Merhamet! Merhamet!" Ve çiftçi yalvardı, "Arazim, çiftliğim, sahip olduğum her şey. Onları al. Sahip olduğum her şeyi al ama canımızı bağışla."

Thor kimi zaman çok sinirlense bile, kızgınlığı asla uzun sürmezdi. Fakir ailenin paniğe kapılmış olduğunu gördüğünde kanının kaynaması durdu. "Thialfi ve Roskva'yı hizmetçilerim olmaları için alacağım," dedi sertçe. "Ve bu konu burada kapanacak."

Thor ile Loki yolculuklarına devam etmeye hazırdılar artık. Thor keçileri ve at arabasını bakması için çiftçiye verdi. Onları dönüşte geri alacağını söyledi ve Thialfi ile Roskva'ya onlarla birlikte Utgard'a gelmelerini emretti.

Sonunda insanların dünyasını Jotunheim'dan ayıran su kemerine ulaşana kadar uzun bir süre hafifçe meyilli arazide yürüdüler. Aksi gri suya ve ötesindeki dağlara, kurşuni bir gökyüzüyle örtülmüş düşmanca arazinin bodur surlarına ve yükseltilerine baktılar.

"Sabaha kadar bekleyebilirler," dedi Thor.

Sonra, sırt çantalarının içindekilerin büyük bir kısmını midelerine indirerek vakit geçirdiler. Ve karınlarını bir önceki geceki yemeğin artanlarıyla ve biraz yulaf ezmesiyle doyurup hareketli denizin yanındaki kumda uyudular.

Thor ve Loki, Thialfi ve Roskva bir sonraki sabah sahilde biraz yürüdükten sonra sahile vurmuş ve kullanılmayan eski bir tekne buldular. Tekneyi aldılar ve suya indirdiler. Thor'un kürekleri her çekişinde tekne geriledi ve ileriye gitti. Öğlen vakti Utgard'ın sahiline, deniz ile dağların arasında yer alan geniş bir arazi şeridine ulaştılar.

Dört gezgin teknelerini karaya çektiler ve sahilde hiçbir yaşam belirtisi olmadığı için iç kısımlara doğru yol aldılar. Bir süre sonra iki yönde de çok ileriye uzanan ve çevresinden dolaşmanın hiç yolu yokmuş gibi görünen bir ormana ulaştılar. Böylece ormanın içine girdiler ve yollarını bulmaya çalıştılar. Bütün akşamüstü, açlıktan ve güzel kokulu çamlardan başları dönmüş bir şekilde yürüdüler; ayaklarının altındaki zemin esnekti.

Gün ışığı azalmaya başladığında akşamın ilerleyen saatlerinde hâlâ herhangi bir yaşam belirtisi görmemişlerdi ve kendi stokları azaldığı için o gün çok az yemekle idare etmek zorunda olabileceklerini biliyorlardı.

"En azından geceyi geçirecek bir yer bulmalıyız," dedi Loki. "Bir leş haline dönüşmeyi istemiyorum."

"Fenrir'in babası kurtlardan bu kadar mı korkuyor?" dedi Thor ve kendi kendine gülümsedi.

Tez canlı ve hızlı olan Thialfi bir ileri bir geri koşarak Thor, Loki ve kız kardeşi için ormanı keşfetti. Çok uzakta olmayan ve tam ortasında tuhaf bir malikâne olan bir alan bulduğu haberiyle geri geldi. Alana ulaştıklarında, Thor ile Loki malikânenin çevresinde yürüdüler. Bu yer onları da şaşırtmıştı. Herhangi bir kapısı olmamasına rağmen binanın bir tarafının tamamı açıktı; açıklık bina kadar yüksek ve bina kadar genişti. Ve bina devasaydı; Asgard'daki herhangi bir saray hatta Valhalla bile içine sığabilirdi.

"Burası bizi yağmurdan koruyacaktır," dedi Loki. "Ve burada en azından nem kemiklerimize işlemez."

Tanrılar ve Thialfi ile Roskva bütün gün yolculuk etmekten o kadar yorulmuşlardı ki, aç olmalarına rağmen hemen yerleşip uykuya daldılar.

Ancak gece yarısı dördü de şaşkınlıkla uykularından uyandılar. Korkunç bir hırlama duydular. Ses gittikçe yükseldi, öylesine yükseldi ki bina sallanmaya başladı. Thor ile Loki ve Thialfi ile Roskva ayağa kalktılar ve ayaklarının altındaki yer titredi.

"Bir deprem," diye bağırdı Thor.

Thialfi ile Roskva şaşkın bir şekilde durdular sonra birbirlerine sarıldılar. "Dışarı çıkalım," dedi Loki. "Bir kalas gibi dümdüz olmak istemiyorum."

Ancak o anda yerin sallanması durdu. Yer gürültüsü başladığı gibi ansızın sona erdi ve gece daha önce olduğu kadar sessizleşti.

"Dışarısı içeriden daha güvenli değil," dedi Thor.

"Buradan daha iyi bir yer olmalı," diye cevap verdi Loki.

"En azından buranın ne olduğunu anlayalım," dedi Thor. "Bilinen her zaman bilinmeyenden daha iyidir."

Böylece dördü birlikte el yordamı ile binanın öbür ucuna gittiler. Ama attıkları her adımda karanlık daha da yoğun ve

boğucu bir hale geliyor gibi görünüyordu. Ancak tek bir şey buldular: Geniş ana avlunun yarı yolunda, sağda daha küçük bir oda.

"Burası daha iyi," dedi Thor. "En azından bir insan ya da canavar ortaya çıkarsa onunla burada savaşabiliriz. Ama depremler başka."

Böylece Loki, Thialfi ve kız kardeşi Roskva yan odanın zifiri karanlık girintisine girdiler ve Thor kapı girişinde oturdu. Çekicinin sapını kavradı ve gelen herhangi bir şeye karşı onları koruyacağına yemin etti. Şimdi bile gezginler deliksiz bir uykunun keyfini çıkaramadılar. Boğuk bir kükreme ile birkaç kere uyandılar ve gecenin büyük bir kısmında korkulu bir şekilde uyanık kaldılar.

Gün ağarmaya başlar başlamaz, Thor dikkatlice binadan dışarı çıktı. Bir anda açıklıkta boylu boyunca yatan bir adam gördü ve bu adam hiç de cüceye benzemiyordu. Sonra adam horlamaya başladı ve Thor kendisinin ve yol arkadaşlarının gece boyunca duydukları sesin kaynağının ne olduğunu anladı. Deve zalimce baktı ve kendisine dev anası Grid tarafından verilen kemere tutundu. Gücünün arttığını ve içinde bir gelgit gibi ilerlediğini hissetti.

O anda dev uyandı ve Thor'un neredeyse üzerinde durduğunu görünce ayağa fırladı. Neredeyse çevrelerindeki çam ağaçları kadar uzundu ve Thor boyundan dolayı öylesine şaşırmıştı ki deve Mjollnir'i fırlatmak yerine "Sen de kimsin?" diye sordu.

"Skrymir," diye gürledi dev, "Büyük Adam."

"Ona kimse itiraz edemez," diye mırıldandı Thor.

Skrymir, uyudukları yerden dışarı çıkan Loki, Thialfi ve Roskva'ya bakarak, "Sizin kim olduğunuzu sormama gerek yok," dedi. "Senin Thor olduğunu biliyorum. Eldivenimi sen mi çıkardın?"

Skrymir eğilip Thor'un ve diğerlerinin geniş bina olarak gördükleri eldivenini aldı. Thor, ana avlu zannettikleri şeyin

Skrymir'in elinin boşluğu ve dört parmağı olduğunu ve yan odanın ise başparmağının yanındaki boşluk olduğunu görebiliyordu.

"Bugün benim size eşlik etmeme ne dersiniz?" dedi Skrymir.

"Memnun oluruz," dedi Thor. "Utgard'a gidiyoruz."

"Önce benimle yiyip için," dedi Skrymir.

Kendi sırt çantaları neredeyse boş olduğu için Thor ve yol arkadaşları buna çok memnun olmuşlardı. İstedikleri kadar yedikten sonra Skrymir "Azıklarımızı birleştirelim," dedi.

"Pekâlâ," dedi Thor.

Böylece Skrymir onların sırt çantasını öylesine kendi büyük çantasının içine attı, çantayı bağladı ve sırtına taktı. Sonra, ormanın içine doğru yol aldı. Öylesine büyük adımlar atıyordu ki Thor, Loki ve Roskva kısa sürede geride kalmışlardı. Midgard'daki herkesten daha hızlı olan Thialfi bile deve güçlükle yetişebiliyordu. Ancak yolcular, durup, Skrymir'in önlerindeki ormanın içinde hızlı şekilde ilerleyişinin sesini dinleyerek her zaman ne yöne gideceklerini bulabiliyorlardı. Akşam olduğunda, ormanın hemen kışında deve yetiştiler. Büyük bir meşe ağacının altında oturuyordu.

"Burada hiç bina yok" dedi dev, "ama bu meşe ağaçları bize akşam için barınak sağlayacak. O kadar yürüdükten sonra çok yoruldum ve sadece uyumak istiyorum."

Thor acı içinde görünüyordu ve Loki de kurt gibi açtı; Thialfi ile Roskva babalarının çiftliğini ve annelerinin kazanını düşündüler. "Etin olmaması şimdi pek de büyük bir zorluk gibi görünmüyor," dedi Roskva ümitsiz bir şekilde.

"Ama benim çantamı alabilirsiniz," dedi Skrymir. "Kendinize akşam yemeği hazırlayın." Sonra yattı, döndü ve bir dakika içinde uykuya daldı. Horlamasından meşe ağacı sallanıyordu ve ağacın dallarına konmuş olan kuşlar daha iyi bir yere uçtular. Thor erzak çantasını aldı. "Siz ateşi yakabilirsiniz," dedi diğerlerine, "Ben de çantayı açacağım."

Ama bunu bir türlü başaramıyordu. Gezginleri akşam yemeklerinden uzak tutan ipler kurt Fenrir'i bağlayan Laeding isimli ip kadar sağlamdı ve Thor tek bir düğümü bile açmayı başaramıyordu. Yol arkadaşlarının her biri sırasıyla açmayı denediler ve o akşam herhangi bir yemek yeme olasılıkları yavaş yavaş yok oldu.

Thor gitgide daha da sinirleniyordu. Skrymir'in onların çantayı açabileceklerini düşünmediği fikri ile sakalları diken diken oldu. Sonra sabrını tamamen kaybetti. İki eliyle Mjollnir'i tuttu ve tam Skrymir'in üzerinde duracak şekilde bir iki adım attı. Sonra çekici devin alnına indirdi.

Skrymir kalktı. "O da neydi?" dedi. "Kafama bir yaprak mı düştü?" Çevresine bakındı. "Ve siz, yemeğinizi yediniz mi? Uyumaya hazır mısınız?"

"Doğrusunu istersen" dedi Thor hızla, "tam da yatmak üzereydik." Yolcular yavaş yavaş yakındaki ikinci büyük meşe ağacının altına gittiler. Oraya yattılar ama Thor'un çekici Brokk ve Eitri tarafından yapıldığından beri ilk kez başarısız olduğu için hepsi de çok tedirgindi ve aynı zamanda uyuyamayacak kadar da açtılar.

Gece yarısı olduğunda Skrymir yine horluyordu. Yakınlardaki ağaçlar çatırdadı ve altlarındaki zemin sallandı. Thor yeterince duyduğuna karar verdi. Hiçbir şey söylemeden ayağa kalktı ve sessizce Skrymir'e doğru gitti. Sonra hızlı ve sert bir şekilde Mjollnir'i kaldırdı ve devin başının tam ortasına indirdi. Çekicin başının Skrymir'in beyninin derinlerine daldığını hissedebiliyordu.

Skrymir kalktı. "Peki şimdi bu neydi?" dedi. "Kafama bir palamut mu düştü?" Çevresine bakındı. "Peki ya sen Thor, sen orada ne yapıyorsun?"

Thor, hızlı bir şekilde, "Aynı senin gibi ben de yeni uyandım. Ama gecenin yarısındayız ve ikimiz de uyumaya devam etmeliyiz," dedi. Thor konuşurken geri çekildi ve yine ikinci

meşe ağacının altındaki yol arkadaşlarının yanına yattı. Kaşlarını kaldırdı ve tekrar Skrymir'e vurma şansını elde ettiğinde devin yıldızları göreceğine ve Niflheim'ın derinlerine gideceğine yemin etti. Skrymir'in tekrar uykuya dalmasını bekleyerek sessizce yattı.

Gün ağarmadan hemen önce Thor kurbanının derin uykuda olduğundan emindi. Horlamasının gürültüsüne kulakları zorlukla dayanabiliyordu. Bir kere daha ayağa kalktı ve sessizce Skrymir'e doğru yürüdü. Mjollnir'i kaldırdı ve büyük gücünün tamamıyla devin yukarıya dönük alnına indirdi. Çekicin başının tamamını Skrymir'in beynine sapladı; çekiç sapına kadar içeri gömülmüştü.

Skrymir kalktı ve yanağını ovaladı. "Bu ağaçta kuşlar mı var?" dedi. "Tam uyanırken üzerime biraz kuş pisliğinin düştüğünü hissettim." Çevresine bakındı. "Ve sen Thor, sen iyi misin ve tamamen uyandın mı?"

Thor'un dili tutulmuştu.

"Yol arkadaşlarının uyanma vakti geldi. Onlara söyle kalkıp giyinsinler. Buradan Utgard kalesine kadar uzun bir mesafe yok." Skrymir gözlerini kıstı. "Benim cüce olmadığım konusunda fısıldaştığınızı gördüm ama Utgard'a varana kadar bekleyin. Orada benden çok daha büyük adamlar göreceksiniz."

Farkında olsa da olmasa da Thor yavaşça başını sallıyordu. Loki, Thialfi ve Roskva meşe ağaçlarının altında hareketlendiler ve devin söylediklerini dinlediler.

"Ve size biraz tavsiye vereyim," dedi Skrymir. "Gururunuzu kendi türünüze saklayın ve ağızlarınızı kapalı tutun. Utgard-Loki'de yaşayan insanlar sizin gibi minik insanların övünmelerine katlanmayacaklardır."

Thor böylesine bir aşağılanmaya çok sinirlenmişti ama bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Durdu ve dinledi.

"Diğer bir olasılığınız ise," dedi Skrymir, "doğruca eve geri gitmek olabilir ve bana sorarsanız bu doğru olan olacak-

tır. Ama eğer devam etmeye kararlıysanız burada doğuya doğru yürüyün." Skrymir yolu gösterdi. "Ben ise kuzeye, şu uzaktaki dağlara doğru gitmek zorundayım."

Daha sonra Skrymir erzak torbasını aldı, sırtına taktı ve dostça bir söz söylemeden, başıyla bir selam bile vermeden ormanın kenarına doğru paldır küldür yürüdü. Thor ve yol arkadaşları onun gidişini izlediler. "Onu pek de özleyeceğimizi sanmıyorum," dedi Loki, "ne de onu tekrar görmek istediğimizi."

Dört yolcu ormanı geride bıraktılar. Tüm sabah boyunca, orman artık ufukta bir nokta halinde kalana kadar yürüdüler. Gittikçe yükselen zeminde yola devam ettiler ve güneş neredeyse tam tepelerindeyken üç garip kare şekilli vadisi olan bir çukurdan geçerek devasa bir kalenin durduğu bir düzlüğe indiler. Kalenin duvarları o kadar yüksekti ki arkasındaki binaların tepelerini görebilmek için kafalarını geriye atmak zorunda kaldılar.

Thor ve yol arkadaşları yolculuklarının sonuna yaklaştıkları için mutluydular. Dövme demirden yapılmış büyük kapılara giden çok kullanılmış patikada hızla ilerlediler. Ama kapılar kilitliydi ve kapıda duran kimse yoktu. Parmaklıklardan içeri baktılar ve kalenin içindeki binaların boyutlarına hayran kaldılar.

Thor, Mjollnir'i elleyerek "Ne kadar büyüklerse o kadar ağır şekilde devrilirler," dedi. Ama sonra tekrar Skrymir'i hatırladı ve rahatsız hissetti. Kapıları salladı ama ne açabiliyor ne de sesini duyurabiliyordu.

"Kas gücü ne zaman beyin kadar güçlü olmuştur ki?" dedi Loki. "Sana keskin bir zekâya sahip olman gerektiğini söylemiştim." Daha sonra parmaklıkların arasından geçti ve sıyrıtarak Utgard'ın içinde durdu. Zayıf Roskva ve uzun bacaklı Thialfi onu hemen takip ettiler ama Thor'un geçişi o kadar

da kolay olmadı. Fakat sonunda aralarından geçmeyi başardı, demir parmaklıkların ikisi ona yol vermişti.

Gezginler önlerindeki büyük malikâneye yöneldiler. Kapılar açık olduğu için içeriye girdiler. Erkek ve kadın, genç ve yaşlı ve çoğu Skrymir'in söylediği kadar olan çok sayıda dev duvarların kenarlarına yerleştirilmiş banklarda oturuyorlardı. Thor, Loki ve Thialfi'ye baktılar ve alaylı bir şekilde gülümsemeye başladılar; Roskva'ya arzu dolu şekilde baktılar ve pis pis gülmeye başladılar. Devlerden bir tanesi avlunun sonundaki bir sandalyede tek başına oturuyordu ve onun Utgard-Loki'nin kendisi olduğunu tahmin eden Thor ve yol arkadaşları ona doğru yöneldiler ve saygıyla selamladılar.

Dev kral durumun farkına bile varmadı. Yani, onlara değil onların arkasına bakıyordu. Hiç hareket etmedi ve hiçbir şey söylemedi. Thor kaşlarını çattı ve Loki'ye döndü.

Loki esnedi.

Her ne kadar devlerin kralı sağır olmasa da, Thor çok daha güçlü bir şekilde, "Selamlar!" diye tekrarladı. "Bizim..."

Utgard-Loki, Thor'un sözünü kabaca keserek "Haberler, diğer dünyalardan yavaş yavaş gelirler. Bir olay, bir ziyaret bu sözlerin önüne geçer," diye gürledi. Şeytani bir şekilde gülümsedi. "Yoksa bu zıpır delikanlının Arabacı Thor olduğunu düşünmekte haksız mıyım?"

Thor sinirlendi ama devlerle çevrelendiği için kontrolü ele alması imkânsızdı.

Utgard-Loki Thor'a ilk kez baktı. "Pekâlâ, belki de göründüğünden daha güçlüsündür," dedi. "Hangi beceride en iyi olduğunu söyleyebilirsin? Ve yol arkadaşların neler yapabiliyor? Bir sanat ya da oyun konusunda usta olmadığı sürece hiç kimsenin bizimle kalmasına izin vermeyiz."

Loki diğerlerinden birkaç adım arkada duruyordu. Thor'un dilinin ucunda herhangi bir cevap olmadığını görünce meydan okumayı üstüne aldı. "Benim kesin bir becerim

var," diye seslendi "ve bunu kanıtlamaya hazırım. Bu avluda benden daha hızlı yemek yiyen hiç kimse yoktur."

Dev kral Loki'yi süzdü, "Eğer haklıysan bu kesinlikle bir başarı olacaktır," dedi. "Bunu deneyeceğiz." Utgard-Loki oturma yerlerine baktı ve avlunun diğer ucunda oturan bir devi gösterdi. "Logi," diye bağırdı, "Buraya gel ve Loki'ye rakip ol."

Daha sonra dev kralın hizmetçileri avluya bir masa getirdiler ve tahtın önüne yerleştiler. İçini kocaman doğranmış et parçalarıyla doldurdular ve bu durum Thor'a en son yemek yemelerinden bu yana oldukça uzun bir zaman geçtiğini hatırlattı. Loki masanın bir ucuna oturdu ve Logi de diğer ucuna ve dev kralın sözüyle ikisi de yemeye başladılar.

Yalayıp yuttular, tükettiler ve silip süpürdüler. İkisi de ellerinden geldiğince hızlı yedi, yedikçe sandalyelerini ileriye doğru götürdüler ve masanın ortasında buluştular. Loki her bir et parçasını yemiş ve kemik hariç hiçbir şey bırakmamıştı. Ama Loki sadece eti yemekle kalmamış kemiklerle masayı da yemişti.

"Rahatlıkla söyleyebilirim ki Loki kaybetmiştir," diye seslendi dev kral.

Tebaasından gelen nahoş bir haykırış onların da aynı fikirde olduğuna işaret etti.

Loki gözlerini kıstı ve Utgard-Loki'ye derin bir güvensizlik ile baktı.

"Peki, bu genç çocuk ne yapabiliyor?" diye sordu dev kral.

"Söyleyeceğiniz herhangi biriyle bir koşu yarışı yapabilirim," dedi Thialfi.

"Bu yegâne bir beceridir," dedi Utgard-Loki, "ve eğer buradaki herhangi bir kişiyi geçebileceğini düşünüyorsan çok iyi bir koşucu olmalısın. Bunu hemen denemeliyiz."

Daha sonra dev kral ve tebaası ile dört gezgin avludan çıkıp güzel bir koşu alanı oluşturan yeşillik bir alanın bulunduğu bir açıklığa geldiler.

"Hugi!" diye seslendi dev kral.

Genç devlerden bir tanesi Utgard-Loki'ye doğru yürüdü.

"Thialfi'ye karşı koşacak olan kişi sensin. İlk yarış için başlangıç yerlerinize gidin."

Daha sonra, dev kralın işaretiyle Thialfi ile Hugi bacaklarının onları taşıdığı kadar hızlı bir şekilde çimin üzerinde koşmaya başladılar. Yere bile değmiyormuş gibi görünüyorlardı. Ve Hugi pistin sonuna Thialfi'den o kadar önce ulaştı ki, arkasını dönüp onu karşılama fırsatı bile oldu.

"Pekâlâ, Thialfi," dedi dev kral, "eğer bu yarışı kazanmayı amaçlıyorsan daha fazla güç sarf etmelisin. Ama şunu söylemeliyim ki, daha önce Midgard'dan gelen hiç kimsenin böylesine bir hızla koştuğunu görmemiştim."

Daha sonra Thialfi ile Hugi başlangıç noktasına geri döndüler ve dev kralın işaretiyle bacaklarının onları taşıdığı kadar hızlı bir şekilde çimin üzerinde koşmaya başladılar. Yere bile değmiyormuş gibi görünüyorlardı. Ve Hugi pistin sonuna ulaştığında Thialfi iyi gerilmiş bir yaydan çıkan ok mesafesinde onu takip ediyordu."

"Thialfi kesinlikle çok hızlı koşuyor," dedi dev kral. "Ama sanırım galibiyet artık ellerinden kaçtı. Üçüncü yarış her şeyi belirleyecektir."

Thialfi ile Hugi tekrar başlangıç noktasına gittiler ve dev kralın işaretiyle bacaklarının onları taşıdığı kadar hızlı bir şekilde çimin üzerinde koşmaya başladılar. Yere bile değmiyormuş gibi görünüyorlardı. Ve bu sefer Hugi, Thialfi'nin iki katı kadar hızlı koştu. Hugi pistin sonuna ulaştığında Thialfi henüz yolun yarısına bile varmamıştı.

Artık tartışılacak bir şey kalmamıştı. Konuyu açıklığa kavuşturmak için yeterince denemenin yapıldığına karar verdi.

"Şimdi Thor, sen böbürlenmenle tanınıyorsun. Bu, şu ya da diğer konuda sürekli olarak övündüğünü duydum. Bütün becerilerinin arasında hangisini bize göstermeye tenezzül edeceksin?" dedi dev kral.

Thor, aynı yapması gerektiği gibi Utgard-Loki'nin hakaretlerini görmezden geldi. "İçeceğim," dedi. "Ve buradaki herhangi bir kişinin benim kadar çok içebileceğinden oldukça kuşkuluyum."

"Çok güzel," dedi dev kral.

Daha sonra dört gezgin ve tüm devler devasa avluya geri gittiler ve Utgard-Loki sakisine tüm tebaası tarafından kullanılan toprak kadehi getirmesini söyledi. Saki tamamen dolu olan kadehi Thor'un ellerine verdi.

"Bunu tek bir dikişte bitirebilecek olan bir kişinin iyi bir içici olduğunu düşünüyoruz," dedi dev kral. "Bazı kişiler bunu iki dikişte bitirebiliyorlar ama burada bulunan hiç kimse üç seferde bitiremeyecek kadar beceriksiz değil."

Thor kadehe baktı. Her ne kadar biraz fazla uzun olsa da daha önce daha büyüklerini gördüğünü düşündü. Bunun ötesinde, avluya geldiklerinden beri dev kral onlara tek bir yudum içecek bile vermediği için çok susamıştı. Kadehi dudaklarına kaldırdı, gözlerini kapattı ve devasa yudumlarla sıvıyı içmeye başladı ve içerken bütün kadehi tek bir dikişte bitirebileceğinden emindi. Ama kadehteki sıvı bitmeden Thor'un nefesi bitti. Kafasını kaldırdı, kadehin içine baktı ve içeceğin seviyesinin daha öncekinden çok az aşağıda olduğunu görünce çok şaşırdı.

"Oldukça çok içtin," diye gürledi Utgard-Loki, "ama yeterli olmanın yanından bile geçmiyor."

Gök gürültüsü Tanrısı toprak kadehe kaşlarını çatarak baktı.

"Thor'un ancak bu kadarcık içebileceğini duysaydım asla inanmazdım," dedi dev kral. "Ama ikinci dikişinde tamamen bitirebileceğine hâlâ inanıyorum."

Thor hiçbir şey söylemedi. Sadece kadehi tekrar dudaklarına kaldırdı ve nefessiz kalana kadar içti. Ama yine de kadehi yukarı kaldırıp bitirememişti. Thor başını kaldırdı ve kade-

hin içine baktı. Her ne kadar şimdi kadehin ağzı ile içeceğin arasında biraz mesafe varsa ve kadehi dökmeden taşımak mümkünse de, ikinci dikişinde ilkinden bile daha az mesafe kat ettiğini düşündü.

Utgard-Loki başını salladı ve iç geçirdi. Nefesi Thor, Loki, Thialfi ve Roskva'nın çevresinde dolaşan kötü kokulu bir rüzgâr gibiydi. "Ne oluyor Thor?" diye sordu. "Rahatsız edici derecede çok kalmadı mı? Bana öyle geliyor ki, eğer bu kadehi bitireceksen üçüncü denemen en iyisi olmak zorunda."

Thor toprak kadehe dik dik baktı ve sakalları diken diken oldu.

"Asgard'da sana çok hayran olduklarını biliyorum. Ama biliyorsun ki, herhangi bir diğer yarışta bundan daha iyisini başarmadığın sürece burada hiçbirimiz sana hayran olmayacağız."

Thor kendi eksikliğine ve dev kralın sözlerine çok sinirlenmişti. Kadehi ağzına kaldırdı, gırtlağını açtı ve içtikçe içti. Midesinin alabileceği kadar içti ama yine de bitiremedi. En sonunda başını kaldırdı, kadehin içine baktı ve en azından daha öncekinden biraz daha aşağıda olduğunu gördü. Daha sonra Thor kadehi sakinin ellerine verdi ve çevresindekilerin daha fazla içmesi ve tekrar içmesi konusundaki kahkahalar atarak yaptıkları davetlere öfkeyle başını salladı.

"Hünerinin bizim tahmin ettiğimiz kadar iyi olmadığı yeterince açık" diye belirtti dev kral. "Yine de şansını başka bir yarışmada denemek ister misin? İçişin pek de hakkını vermedi değil mi?"

"Kendimi sayısız şekilde ispatlayabilirim," dedi Thor kabaca. "Ama Asgard'daki herhangi birinin böylesine büyük yudumları işe yaramaz olarak adlandırmasına şaşıracağımı söylememe de izin verin."

Utgard-Loki Thor'a gülümsedi ve hiçbir şey söylemedi.

"Peki şimdi benim için sırada neyin var?" dedi Thor.

Dev kral başını salladı ve iç geçirdi. "Buradaki genç devler kedimi yerden kaldırma becerilerini gösterirler. Çok popüler olduğunu söyleyemem. Aslında, olduğunu tahmin ettiğimin yarısı kadar bile güçlü olmadığını kendi gözlerimle görmüş olmasaydım, bunu muhteşem Thor'a önermeyi asla hayal bile etmezdim."

Sanki sahibinin sözlerini bekliyormuş gibi, dev kralın tahtının altındaki gri bir kedi ortaya çıktı ve yere zıpladı. Kesinlikle yavru bir kedi değildi.

Thor paldır küldür ilerledi, devasa kolunu kedinin altına koydu ve kaldırmaya başladı. Thor kaldırdıkça kedi basitçe sırtını kamburlaştırdı. Bu sefer Thor iki elini birden kullandı ve büyük bir kuvvetle kediyi kaldırmaya çalıştı. Ama hayvan sadece sırtını daha da kamburlaştırdı ve böylece vücudu tanrının başının üzerinde dik bir gökkuşağı oluşturdu, dört ayağı da yerde kalmıştı.

İzleyen devlerin hepsi kedinin, zahmetsiz bir hareketle Thor'un kuvvetli çabalarına engel olmasına gülüyorlardı. Bu sefer Thor kedinin altına, bacaklarının arasına geçti ve kediyi kaldırma çabasıyla ayak parmaklarının ucunda öne doğru sallandı. Ve kollarını gerip kedinin karnını başının üzerinde kaldırabildiği kadar yükseğe kaldırdığında, kedi sonunda bir ayağını yerden kaldırmak zorunda kaldı. Thor'un başarabildiğinin hepsi bu kadardı.

"Hiç şaşırmadım," dedi Utgard-Loki. "Bu oldukça büyük bir kedi ve Thor da bu saraydaki güçlü adamlarla karşılaştırıldığında tam bir cüce."

"Bana ne dersen de!" diye bağırdı Thor. "Ama sadece birinin gelip burada benimle güreşmesini sağla. Şimdi gerçekten çok sinirlendim." Gök gürültüsü Tanrısı çevresindeki devlere sertçe baktı. Kendi başarısızlıkları ve dev kralın alayları ve hakaretleri yüzünden kendinden geçmişti.

Utgard-Loki sandalyelere bakındı ve sakalını ovaladı. "Burada seninle güreşecek birini gördüğümü söyleyemem,"

dedi. "Hepsi de bunun kendileri için onur kırıcı olduğunu düşüneceklerdir."

Thor Mjollnir'i nasıl harekete geçirebileceğini düşünüyordu. Çekici tuttu ve dişlerini gıcırdattı.

"Bekle!" dedi dev kral. "Bir fikrim var. Gidip benim eski sütannem Elli'yi bulun. Eğer istiyorsa Thor onunla güreşebilir."

Devler kıkırdadı.

"Elli'nin bana göre Thor'dan daha güçlü olan erkekleri fırlatmışlığı vardır," dedi Utgard-Loki.

Kısa bir süre sonra yaşlı, korkunç bir kadın topallayarak avluya girdi ve tahta doğru ilerledi. Dev kral sütannesini selamlamak için ayağa kalktı ve ona Thor'un icabına bakmayı isteyip istemediğini sordu.

Elli kabul etti ve bastonunu fırlattı. Daha sonra Thor kendisini adeta yaşlı kadının üzerine fırlattı. Ama elleri kadına değer değmez, onun göründüğünden çok daha güçlü olduğunu anladı. Thor çabaladı, zorladı, homurdandı ve yaşlı kadın sağlam ve hareketsiz bir şekilde durdu; Thor ne kadar baskı yaptıysa kadın da bu baskıya o kadar kolay dayandı.

Bu kez Elli avantaj kazandı ve bir iki hamle yaptı. Aniden Thor'u gafil avladı. Onu sıkıca yakaladı ve dengesini bozdu. Thor dişlerini gösterdi ve can havliyle Elli'ye tutundu. Onu da kendisiyle birlikte düşürmeye çalıştı ama biraz mücadeleden sonra tek dizinin üstüne inmek zorunda kaldı.

"Yeterli!" diye haykırdı Utgard-Loki. "Oldukça yeterli! Bize bir güreşçi olarak gücünü gösterdin ve kesinlikle benim takipçilerimin herhangi bir başkasıyla daha boy ölçüşmene hiç gerek yok."

Yemeden ve koşmadan, içmeden ve güreşmeden sonra, saat geç olmuştu. Utgard-Loki Thor, Loki, Thialfi ve Roskva için kalabalık sıralarda oturacak yer buldu. Onlara istedikleri kadar yiyecek ve içecek getirildi, oldukça iyi ağırlandılar. Daha sonra yere yatak ve yastıklar serildi. O yüksek avluda dört yorgun gezgin ve çok sayıda dev yattı ve uyudu.

İlk uyananlar Thor ve beraberindekiler oldu. Giyindiler ve Utgard'dan ayrılmak için hazırlandılar. Ama daha sonra dev kral uyandı. Uyuyan takipçilerinin kütüğe benzeyen vücutları arasında yürüdü ve gezginlerin yanına bir masa kurdu. Sonra hizmetçilerini uyandırdı ve kısa bir süre içinde Thor, Loki, Thialfi ve Roskva tekrar yiyecek ve içecekler ile ağırlandılar.

Dev kralın nezaketinin sınırı yoktu. Uyuyan devlerin arasından geçerek misafirleri ile avlunun dışına çıktı ve onları Utgard'ın devasa kapılarından geçirdi.

Sabahın erken ışıklarında bir süre yeşil düzlüklerde yürüdüler. Dev kral tahmin edilemeyecek kadar neşeliydi ama bir önceki gece yaşadıklarından sonra Thor hâlâ alıngandı ve Loki de alışılmadık derecede sessizdi. Diğer taraftan Thialfi ile Roskva uzakta ve hâlâ hayatta oldukları için mutluydular, moralleri düzelmişti ve neşeyle gevezelik ediyorlardı.

"Tamam o zaman," dedi Utgard-Loki, "Burada sizden ayrılmak zorundayım."

Thor ona baktı.

"Sence işler nasıl gitti?" diye sordu dev kral. "Senin düşündüğün gibi miydi? Ve söyle bakalım, hiç benden daha güçlü biri ile tanıştın mı?"

Thor başını salladı. "İkinci en iyi olduğumu inkâr edemem," dedi Thor, "Beni utandırdın. Dahası, senin benim dikkate alınmaya değer olmadığım konusunda dedikodu yapacağını da biliyorum ve bu hiç hoşuma gitmiyor."

"Dinle Thor!" dedi dev kral. "Artık Utgard'ın duvarlarının dışında olduğumuza göre sana doğruyu söyleyeceğim, sen yaşadığın ve insanlar da beni dinledikleri sürece bu duvarların içini bir daha asla görmeyeceksin."

Thor şaşırmış görünüyordu.

"Ne kadar güçlü olduğunu bilseydim, zaten içeriye giremezdin," diye devam etti Utgard-Loki. "Bundan emin olabilirsin. Neredeyse hepimizin sonu olduğunu biliyor musun?"

Loki bu sözlerin hepsini duydu. Ama yaralı dudaklarını birbirine bastırdı ve gizlice gülümsemeye başladı.

"Seni kandırmak için büyü kullandım," dedi dev kral. "Ormanda karşılaştığınız kişi bendim. Erzak ile yüklü torbayı hatırlıyor musun? Onu tellerle bağladım, bu yüzden açmanın hiçbir yolunu bulamamış olman hiç de şaşırtıcı değil. Daha sonra çekicinle bana üç kere vurdun. İlk vuruşun en hafif olanıydı ama eğer değseydi, beni öldürmek için yeterli olurdu. Kalemden çok da uzak olmayan şu kambur tepe ve şuradaki, biri çok derin olan üç kare şekilli vadi; işte çekicinde oluşturduğun çukurlar onlardı. O kambur tepeyi seninle benim arama koydum ama senin bundan hiç haberin yoktu."

Thor, Utgard-Loki'nin açıklamalarını dinledi. Onları karmakarışık duygularla dinledi: hayranlık, rahatlama, hayal kırıklığı ve yavaş yavaş artan bir kızgınlık.

"Sen ve beraberindekiler benim takipçilerimle yarışırken büyüler de kullandım," dedi dev kral. Loki açgözlüydü hem çok hem de hızlı yedi ama Logi adındaki adam yıldırımın kendisiydi. Et ile birlikte masayı da yakıp kül etti. Ve Thialfi Hugi'ye karşı koşarken benim kendi düşünceme karşı koşuyordu. Düşüncenin hızıyla yarışması beklenemezdi."

Loki, kötü niyetli bir şekilde Thor'a gülümsedi. Thor gülünecek bir durum göremiyordu.

"Ve sen," dedi dev kral, "O kadehten içtiğinde kendini ezik hissettin. Ama rahatlıkla söyleyebilirim ki, ben gözlerime inanamadım. Kadehin diğer ucunun denizin içinde olduğunu fark etmedin. Okyanusa geri döndüğünde ne kadar çekildiğini göreceksin." Dev kral bir süre derin derin düşündü. "Ve o kedi" diye gürledi, "o bir mucizeydi! Bir ayağını yerden kaldırmasını sağladığında herkes şaşkına döndü. Çünkü tabii ki o, göründüğü şey değildi; o dünyayı çevreleyen ve kendi kuyruğunu ısıran Midgard yılanı Jormungand idi. Öylesine yükseğe uzandın ki sırtı neredeyse gökyüzünü sıyırıp geçti.

"Ve Thor, Elli'ye o kadar uzun bir süre dayanabilmiş ve o zaman bile sadece tek bir dizinin üzerine düşmüş olman ise tam bir mucizeydi. Elli yaşlıdır. Hayatı bir kılıç ya da hastalık veya bir kaza nedeniyle kısa kesilmemiş bile olsa, hiç kimse yaşlılığa uzun bir süre dayanamaz.

"Ve şimdi," dedi dev kral, "Yollarımız burada ayrılıyor. Beni bir daha ziyaret etmemen ikimiz için de daha iyi olacaktır. Sihir kullandım ve Utgard'ı korumak için tekrar kullanacağım, böylece bana herhangi bir şekilde asla zarar veremeyeceksin."

Thor çok sinirliydi. Dev kralın sözlerini duyduğunda çekici Mjollnir'i yakaladı ve başının üzerine kaldırdı. Tüm gücünü topladı.

Ama boşunaydı, hepsi boşunaydı; Utgard-Loki ortadan kaybolmuştu.

Daha sonra Thor, Utgard'ın duvarlarını, binalarını, yayılan devleri paramparça etmek amacıyla topuklarının üzerinde sallandı. Ama orada kale yoktu; geniş, ışıklı bir düzlükten başka hiçbir şey yoktu. Utgard yoktu, dev kral yoktu; kambur tepenin üzerindeki çukurların dışında her şey sanki hiç yaşanmamış gibiydi.

Thor beraberindekilere katılmak için döndü. Dördü yavaş yavaş denize doğru ilerlediler ve denizi geçerek Midgard'a ulaştılar. Thor arabası ile keçilerini çiftçi ile karısından geri aldı. Daha sonra Loki, Thialfi ve Roskva ile birlikte, Asgard'ın yeşil ve altın renkli arazilerini dörtnala geçerek sonunda Thrudvang'a döndü.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 330'a bakınız.)

17
Hymir'in Durumu

Tanrıların bolca yiyeceği vardı fakat bal likörleri ve biraları bitmişti. Ziyafete başladılar ama içecek bir şey olmadığı için yedikçe, yeme istekleri azalıyordu.

Küçük bir hayvanı kurban ettiler ve kanına ince dallar batırdılar. Bu dalları salladılar ve dalların üzerine çizilmiş olan kehanetler parıldamaya başladı, tekrar salladılar ve deniz tanrısı Aegir'in onlara yardım edebileceği kehanetinde bulundular. Böylece bir grup tanrı ve tanrıça Asgard'dan ayrıldı ve Hlesey Adası'na doğru yola çıktı ve orada, Aegir ile karısı Ran'ı, dalgaların altındaki, sadece parlayan altınla aydınlanan saraylarında buldular.

Deniz tanrısı dünyayla barışık ve bir çocuk kadar kaygısız bir şekilde oturuyordu. Odin'in oğlu Thor hemen buna bir son verdi. Aegir'in gözlerinin içine baktı ve neredeyse onu kör etti. "Tanrılar için biraz bira mayala," diye emretti. "Hemen ve çok miktarda mayala!"

Thor'un sert tonu Aegir'i sinirlendirdi. Gözlerini kıstı ve ona bunu nasıl ödeteceğini düşündü. "Yeterince fazlasını koyabileceğim bir kazanım yok," dedi. "Bana bir kazan getir Thor ve ben de tanrılara bira mayalayayım."

Tanrılar ve tanrıçalar birbirlerine baktılar. Hiçbirinin yeterince büyük bir kazanı yoktu ve böyle bir kazanı nereden

bulabileceklerini de hiç bilmiyorlardı. Daha sonra, her zaman gerçekleri söyleyen tek elli Tyr, Gök Gürültüsü Tanrısına döndü ve gönüllü oldu; "Babam, dev Hymir, doğu tarafının uzaklarında, Elivagar'ın fırtınalı dalgalarının ötesinde yaşar. Biliyorum ki beş mil derinliğinde devasa bir kazanı var.

"Sence bu su döndürücüsünü ele geçirebilir miyiz?" diye sordu Thor.

"Evet, ele geçirebiliriz," dedi Tyr, "ama ancak kurnaz olursak. Kim olduğunu açığa vurma; kendine Veur adını tak."

Böylece Thor ve Tyr hızla yola çıktılar ve aynı gün Egil'in çiftliğine ulaştılar. Thor, büyük boynuzlu keçileri Diş Aşındırıcı Tanngnost ve Dar Dişli Tanngrisni'yi burada bıraktı. Tanrılar daha sonra doğuya yöneldiler ve Elivagar'ı geçtiler. Neredeyse dünyanın ve gökyüzünün sonuna kadar gittiler ve sonunda Hymir'in sarayına ulaştılar. Saray denize oldukça yakın bir dağın üzerinde yer alıyordu.

Karşılaştıkları ilk kişi, Tyr'in pek az sevdiği büyükannesiydi. Büyükanne, 900 kafası olan bir canavardı.

Thor başını salladı ve oldukça şaşırdı.

Ama sonra Tyr'in annesi avluya doğru yürüdü. Çok güzel beyaz cildi vardı ve altın bir kolye ve bilezikler takıyordu. Oğlunu ve Thor'u karşıladı ve onlara bira kadehleri getirdi. "Benim damarlarımda dev kanı dolaşıyor," dedi. "Neyin ne olduğunu biliyorum. İkiniz de ne kadar cesur olursanız olun, bence kazanlardan birinin altına saklanmalısınız. Kocamın misafirlerini selamlara konusunda oldukça haşin bir tavrı vardır."

Tahmin edilebileceği gibi Thor bu öneriden hiç hoşlanmadı ama Tyr annesiyle aynı fikirdeydi ve Thor'a biraz dikkatli olarak ne kaybedeceğini sordu. Ve böylece çirkin Hymir geç saatlerde avdan dönene kadar güvenli bir şekilde beklediler. Hymir avluya girdiğinde, donmuş sakalından sarkan buzlar çarpışarak şıngırdadı.

Hymir'in karısı onu karşılamak için ayağa kalktı. "Selamlar Hymir! Mutlu olmak için iyi bir nedenin var. Oğlun burada, sarayda; uzaklara seyahat ettiğinde onu ne kadar uzun bir süre beklemiştik. Ve yanında bir arkadaş da getirmiş, Hrod'un düşmanı ve tüm insanların dostu. Adı da Veur." Hymir'in nazik karısı kocasının kalbini yumuşatmaya çalışıyordu. "Şunlara bak, avlunun ucunda, yan duvarın altında oturup bu sütunlardan birinin arkasına saklanarak sütunun kendilerini koruyacağını umuyorlar."

Dev sert bir şekilde sütuna baktı ve bir ana yan duvarın kirişi çatladı. Daha sonra iyi sertleştirilmiş sekiz kazan devrildi ve oradaki raftan düştü: avlunun zeminine çarptılar ve tuz buz oldular.

İki tanrı çıkıntının altından emekleyerek çıktı ve Hymir onlarla yüzleşti. Yaşlı devin gözleri parıldadı ve bakışları onları delip geçti. Ama Hrod'un yeminli düşmanının açığa çıktığını gördüğünde kendisini rahatsız hissetti ve bu ziyaretin hiç iyi sonuçları olamayacağını anladı. Buna karşın misafirlerine uygun ikramlarda bulundu, hizmetçilerine en az üç öküzün kesilmesini, yüzülmesini ve kaynatılmasını emretti.

Hizmetçiler bir anda hayvanların başlarını kestiler ve onları ateşin üzerinde asılı duran kazana taşıdılar. Yemekler hazırlandı. Ve Sif'in kocası Thor, o akşam yatmadan önce, iki bütün öküzü yiyerek Hymir'i hayrete düşürdü.

Hrungnir'in arkadaşı Hymir, "Eğer üçümüz birlikte tekrar yemek yemek istiyorsak avlanmak zorundayız," dedi.

"O zaman tekneyle açılalım ve neler yakalayabileceğimizi görelim," dedi Veur vahşi deve. "Senden istediğim tek şey yem."

"Hayvanlarımın otlandığı otlağa bak," dedi Hymir. "Hiç kuşkum yok ki, dev katili, orada rahatlıkla bir iki dışkı bulabilirsin."

Tanrı hızla Hymir'in avlusundan çıkarak avlunun çevresindeki dik otlağa gitti. Orada, Cennet Körüğü Himinhrjot adında muhteşem siyah bir öküz buldu. Dev katili öküzün yüksek boynuzlarını yakaladı ve çatırdayana kadar ayırdı daha sonra da hayvanın boynunu kırdı. "Yediğin miktar yeterince kötüydü ama bana öyle geliyor ki, serbest bırakıldığımda, ateşimin başında oturduğun zamandan daha büyük bir sorun oluyorsun."

Hymir ve Thor diğerlerini geride avluda bırakarak denize indiler. Devin teknesini denize indirdiler ve ilk önce kürekleri Thor çekti. Daha sonra bu görevi Hymir devraldı. Maymunların akrabası dev karadan oldukça uzağa açıldı ve sonra balık avlayabilmek için kürekleri tekneye çekti.

"Daha uzağa," diye ısrar etti Thor. "Daha uzağa kürek çek!"

"Tek bir kürek daha çekmek istemiyorum," diye cevap verdi Hymir.

Acımasız dev, olta takımını hazırlamaya başladı. Misinasına iğneleri taktı ve küpeştenin üzerinden oltasını attı. Misina bir anda gerildi ve Hymir tıslayan, uğuldayan ve suyu bir girdaba dönüştüren iki balina yakaladı.

Odin'in oğlu Veur geminin kıçında oturuyordu ve olta takımını dikkatle hazırladı. Canavarların katili ve insanların koruyucusu iğnesine Cennet Körüğü öküzün kafasını taktı. Daha sonra oltasını karanlık sulara attı.

Dalgaların altında, tanrıların düşmanı, Midgard'ı çevreleyen yılan kuyruğunu ısırmayı bıraktı, ağzını açtı ve yemi yakaladı.

Thor hiç tereddüt etmedi. Elden ele geçirerek hızla oltasını çekti. Midgard Yılanı Jormungand denize çılgınca saldırdı. Su fışırdadı ve köpürdü ama Gök Gürültüsü Tanrısı oltayı hiç gevşetmedi. Canavarı gemi omurgasının altına çekti ve daha sonra küpeştenin üzerine taşımaya başladı.

Daha sonra Thor çekicini kaldırdı ve Fenrir'in kardeşi olan o korkunç yılanın kıllı başının üzerinde tüyler ürpertici bir şarkı söyledi.

Yılan kükredi ve Jotunheim'in dağları kükremesini duyup cevap verdiler. Midgard titredi. Jormungand, ağzının tavanını delen büyük çengeli çekiştirdi. Döndürdü, büktü ve sonunda etinin yırtılmasıyla serbest kaldı; yılan bir kez daha denizin dibine gitti.

Gördüklerinden dolayı sarsılmış ve dehşete düşmüş olan Hymir'in hiçbir şey söyleyecek hali kalmamıştı ve geri dönüş yolunda gereğinden daha fazla zaman harcadı. Kendilerini karaya ve daha sakin sulara yaklaştıracak bir kıç rüzgârı yakalama umuduyla önce güçlü bir şekilde bir küreğe asıldı sonra da diğerine. Geminin omurgası sonunda çakıllara değip tekne oturduğunda Hymir şöyle dedi: "Burada iki kişilik iş var. Tekneyi gelgit işaretinin ötesine çekip bağlar mısın? Yoksa balinaları avluma çekmeyi mi tercih edersin?"

Cevap bile vermeye gerek görmeden At Arabacısı ayağa kalktı ve tekneden çıktı. Devasa elleriyle geminin burnunu yakaladı ve kaldırmaya başladı, sintine suları döküldü ve geminin kıçına doğru aktı. Daha sonra tanrı tekneyi iki balina, kürekler ve dev emanetçi hâlâ içindeyken çekmeye başladı; kumun üzerinden sürükledi ve tekneyi Hymir'in sarayına ulaşana kadar kumun üzerinden, bir huş ağacı ormanının içinden ve bir tepenin üzerinden sürükledi.

Tyr ile annesi onları orada karşıladı ve Thor'un tekneyi ve içindeki yükü denizden getirme becerisine hayran kaldı.

Buna rağmen bile, inatçı Hymir kendisinin ikinci geldiğini kabul etmedi ve ikinci bir güç sınavı yapmaya karar verdi. "Kesinlikle iyi bir kürekçisin," dedi, "ama birçok kişi de öyle. Ben ancak bu cam kadehi kırabilen bir adama güçlü derim."

At Arabacısı kadehi Hymir'den aldı ve hızla yan duvarları destekleyen taş sütunlardan birine fırlattı. Avlu uçuşan

taş parçaları ile doldu. Daha sonra devin hizmetçilerinden bir tanesi avlunun ucuna koşturdu ve kadehi bir moloz yığınının içinden aldı. Kadeh kırılmamıştı ve hizmetçi kadehi Hymir'e geri getirdi.

Hymir'in karısı başını Thor'a doğru eğdi. "Kadehi Hymir'in kafasına at," diye fısıldadı. "O kadar çok yiyor ki kafası neredeyse tamamen katılaştı. O cam ne kadar sert olursa olsun kafası daha sert olmalı."

Daha sonra At Arabacısı tekrar ayağa kalktı. Hymir'e doğru döndü ve tüm ilahi gücünü kullanarak kadehi doğruca devin alnına fırlattı. Hymir'in kafası zarar görmedi ama şarap kadehi kırıldı ve iki parça halinde yere düştü.

Hymir eğildi, parçaları alıp dizlerinin üzerine koydu ve onlara bakakaldı. "Bu kadehi kaybederek aslında bir kadehten çok daha fazlasını kaybediyorum," dedi üzgün bir şekilde. Dev, sanki aniden tüm gücü kendisinden alınmış gibi kafasını salladı. "Neyim varsa artık senindir. En son kazanım senindir," dedi. "Seni kazanı almaktan alıkoyamam. Buna rağmen onu bu avludan dışarı sürüklemek zorlu bir iş olacak. Bir daha asla 'Bana bir kazan mayala kazan, bana bira mayala' diyemeyeceğim."

Tyr'in bir kez daha bunu duymasına gerek yoktu. Ayağa fırladı ve kazanı yakalayıp çekmeye başladı ama hareket ettiremiyordu.

Hymir ona baktı ve acı bir şekilde gülümsedi.

Daha sonra Tyr tekrar denedi. Ciğerlerini doldurdu ve çekti ama kazan sadece sallandı ve orijinal haline geri döndü.

Bu kez Thor kenarını yakaladı. Kazan o kadar büyüktü ve Thor o kadar büyük bir baskı yaptı ki, ayakları tahta kalasları parçaladı ve doğruca avlunun zeminine değdi. Daha sonra tanrı geniş kazanı omuzlarına kaldırdı ve avludan dışarı yürüdü. Kazanın kulpları Thor'un ayak bileklerinde şakırdıyordu.

Thor ile Tyr çok uzağa gitmemişlerdi ki Thor Hymir'in sarayına son bir kere bakmak için arkasını döndü. Bunu yapması iyi de olmuştu. Gördüğü ilk şey Hymir ve bütün birçok başlı devler topluluğunun sığınaklarından ayrılıp onlara doğru geldikleriydi. Thor devasa kazanı omuzlarından indirdi ve yere koydu. Elleri şimdi Mjollnir'i tutmak için serbest kalmıştı. Yere sağlamca bastı ve çekicini salladı; tek bir canavar, tek bir sinsi canı bile ona dayanamazdı.

Thor kazanı tekrar omuzlarına aldı ve iki tanrı yola hızla devam etti. Thor'un at arabasını ve her ne kadar biri, Loki yüzünden, koşumlarının içerisinde topallıyorsa da keçilerini bırakmış olduğu Egil'in çiftliğine ulaşmaları uzun sürmedi.

Tanrılar Urd Kuyusunda, Yggdrasill'in dallarının altında ciddi bir toplantı yaparken Thor eve geri döndü. Tüm tanrılar hayran hayran kazana baktılar ve Thor ile yanındaki Tyr'i alkışladılar.

Böylece Aegir alt edilmişti. Thor ona kazanı verdi ve gururunu geri kazandı. O kış ve her kış tanrılar deniz tanrısının parıldayan sarayından kendileri için mayalanmış olan iç ısıtıcı birayı içtiler.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 332'ye bakınız.)

18
Hyndla'nın Şiiri

Dev anası Hyndla uyuyordu. Kasvetli mağarasında horluyordu ve bu hiç de hoş bir ses değildi.

Freyja ile domuzu mağaranın ağzında duruyor ve onu dinliyorlardı. Sonra Freyja şöyle seslendi: "Hyndla, arkadaşım! Hyndla, kardeşim! Uyan! Tepedeki deliğinden dışarı çık."

Horlama, dişi bir kurdun aya ulumasına benzer bir sese dönüştü. Dev anası esniyordu.

"İçerisi karanlık, dışarıda da hava kararıyor," diye seslendi Freyja. "Ve ikimiz birlikte Valhalla'ya gitmeliyiz. Odin'in gözüne girmemiz gerekiyor. Odin takipçileri konusunda her zaman eli açıktır. Hermod'a bir savaş başlığı ile zincir bir zırh, Sigmund'a da bir kılıç verdi."

Artık içeride bir sessizlik hâkimdi. Hyndla dinliyordu.

"Bazılarına altın, bazılarına ise savaşta zafer verir," dedi Freyja. "Çok kişiye bilgelik ve yine çok kişiye söz söyleme becerisi verir; denizcilere güzel rüzgârlar, şaire sanat ve birçok kahramana yiğit bir yürek verir." Freyja durdu. "Thor'a da hürmetlerimi sunacağım," diye seslendi. "Ve her ne kadar dev kadınları çok az seviyor olsa da, ondan sana her zaman nazik şekilde bakmasını, seni desteklemesini isteyeceğim."

Karanlığın içinden büyük, hastalıklı bir yüz belirdi ve Hyndla tembel bir şekilde mağaradan çıktı. Çuvala benzeyen bir şey giymişti.

"Kurtlarından bir tanesini ininden dışarı çıkar," dedi Freyja. "Ve onunla benim domuzumun koşumla bizi çekmelerini sağla. Domuzum ne ikimizi birden taşıyabilir ne de hızla Asgard'a gidebilir. Domuzum bir mucizedir, onu yorgun düşürmek istemiyorum."

Hyndla boncuk gibi gözlerle tanrıçaya baktı. "Saçmalık!" dedi. "Hileler ve sözler! Direkt gözümün içine bile bakamıyorsun. Sana söyleyeyim, domuz falan yok. O senin sevgilin, Instein'ın oğlu genç Ottar. Valhalla yolunda sevgilini sürüyorsun."

"Ve sen de," dedi Freyja, "Vahşi fikirlerle dolusun. Valhalla'ya giden yolda altımda sevgilim var öyle mi? Bu benim savaş domuzum Hildisvini. Altın kılları ona karanlıkta yolunu gösterir. Usta demirciler cüce Dain ve Nabbi tarafından yapıldı."

Hyndla hiçbir şey söylemedi, sadece burnunu çekti ve tekrar mağarasına doğru yöneldi.

Freyja ne pes ediyor ne de gidiyordu. Münakaşa etti, dil döktü, ikna etti ve tehdit etti; sözler verdi ve en sonunda Dev anasının Asgard'a birlikte gitmeleri gerektiği konusundaki isteksiz kabulünü elde etti.

"Eğer biraz huzur istiyorsam çok az seçeneğim var," dedi Dev anası.

Freyja'nın önerisine uygun olarak, Dev anası bir kurda bindi ve Freyja da domuzuna atladı; iki hayvan birbirlerine bağlı bir şekilde koştular ve en sonunda yolcular Valhalla'nın kapılarına ulaştılar. Hayvanlarını dış kapı Valgrind'in yanında dizginlediler ve boynuzlarından su akar bir şekilde orada otlanan geyik Heidrun zıplayarak güvenli bir yere kaçtı.

Freyja ve Hyndla hayvanlarından indiler ve Thund selinin kenarına geldiler. "Hadi iki kahramanın ataları hakkında

konuşalım," dedi Freyja, "Genç Ottar ve Angantyr, babaları tanrı olan iki insan."

Hyndla, her zaman gerçeğin sonunda ortaya çıkacağını bilenlerin yarım gülüşüyle gülümsedi.

"Ottar bana bir sunak yaptı," diye bağırdı tanrıça. "Taşları inşa etti ve şimdi o taşlar cama dönüştü. Sunağı tekrar tekrar öküzlerin kanıyla kırmızılaştırdı, Ottar her zaman tanrıçalara güvendi." Freyja Dev anasına doğru bir adım attı. "Şimdi bana eskilerin ve onların akrabalarının adlarını söyle. Hangi insanlar Skjoldunglardandır, hangileri Skilfinglerden, Othlinglerden ve Ylfinglerdendir? İlk doğan kimdir ve Midgard'daki yüksek rütbeyle doğan en asil insan kimdir?"

Hyndla Freyja'ya baktı. Daha sonra domuza baktı ve derin bir nefes aldı. "Sen, Ottar, Instein'ın oğlusun ve o da Yaşlı Alf'in oğluydu; Alf Ulf'dan, Ulf Saefari'den oldu ve Saefari'nin babası da Kırmızı Svan idi," dedi.

Domuz kulaklarını dikti ve dikkatle dinledi.

"Senin parlak altın bileziklerle süslenmiş olan annen rahibe Hledis idi; onun babası Frodi, annesi ise Friaut idi. Onun soyu eşsizdi. Friaut'un annesi, Svava ile Saekonung'un kızı Hildigun'du. Bunların hepsi senin akrabaların, Ottar, seni ahmak! Hatırlanacak çok şey var, daha fazlasını da duymak istiyor musun?" dedi Dev anası.

Domuz dinliyordu, Freyja da öyle.

"Hildigun'un kocası Ketil'di," diye devam etti Dev anası. "Yani o senin annenin anne tarafından büyükbabasıydı. Frodi Kari'den önce geldi ve Hoalf Hild'den oldu. Sonra Nokkvi'nin kızı Nanna geldi ve onun oğlu da senin babanın kız kardeşi ile evlendi. O soy uzun hatta daha da uzun ve onların hepsi senin akrabaların, Ottar, seni ahmak!"

"Skekil'in kızı Skurhold'un kocası Olmod'un oğulları Isulf ve Osulf, en soylu akrabaların arasında sayılmalıdırlar ve onların hepsi senin akrabaların, Ottar, seni ahmak!

"Daha sonra ise on iki Berserk geliyor: Hervard ve Hjorvard, Hrani ve Angantyr, Bui ve Brami, Barri ve Reifnir, Tind ve Tyrfing ve iki Hadding. Bunlar, Arngrim ile Eyfura'nın uzun zaman önce Bolmsö adasında doğmuş olan oğullarıydı. Çılgın bir şekilde uluyup köpürerek bir korku izi bıraktılar, karada ve suda kontrol edilmesi zor bir yangın gibi atıldılar. Ve onların hepsi senin akrabaların, Ottar, seni ahmak!"

Dev anası gözlerini kıstı ve nasırlı bir parmağını kaldırdı. "Uzun, çok uzun zaman önce, Jormunrek'in oğullarının hepsi tanrılara kurban olarak verilmişti. Jormunrek, Sigurd'un akrabalarından biriydi; sözlerimi dikkatle dinle; her şeye karşı durabilen, ejderha Fafnir'i öldüren Sigurd'dan söz ediyorum. Kahraman Sigurd Volsung'un torunuydu ve annesi de Hraudunglardan Hjordis, babası Othlinglerden Eylimi idi. Ve onların hepsi de senin akrabaların, Ottar, seni ahmak!

Gjuki ile Grimhild'in oğulları Gunnar ve Hogni idi ve kızları da onların kız kardeşi, Sigurd'un karısı Gudrun idi. Üçüncü çocuk Gotthorm'un babası Gjuki değildi. Ve onların hepsi de senin akrabaların, Ottar seni ahmak!

Hvedna'nın babası Hjorvard ve Haki oğullarının en iyisiydi. Savaş Dişli Harald, Aud ile kocası Yüzük Veren Hrorek'in oğullarıydı. Şiddetli Aud Ivar'ın kızıydı ama onun oğlu Randver'in babası Rathbard idi. Ve onların hepsi senin akrabaların, Ottar, seni ahmak!"

Freyja zafer kazanmış bir edayla Dev anasına baktı. "Ottar ile Angantyr bir iddiaya girdiler," dedi, "Soyları konusunda tüm varlıklarını ortaya koydular. Şimdi domuzuma hafıza şerbetini ver ki, Ottar ile Angantyr üç gün sonra buluştuklarında senin güzel sözlerini, hepsini hatırlasın. Instein'ın hakkıyla kazanmış olduğu servetini, aile yadigârlarını korumalıyız ki genç kahraman onların keyfini çıkarabilsin."

Dev anası çürümeye başlamış kocaman ağzını açtı ve esnedi. "Defol!" dedi. "Tekrar uyumak istiyorum. Sana başka

iyilik yapmayacağım." Freyja'ya korkutucu bir bakış attı. "Soylu Tanrıçam," dedi, "Geceleri bir keçi sürüsü ile tepinen Heidrun gibi ortalıkta geziniyorsun."

Freyja yavaşça kollarını kaldırdı. "Seni alevler ile kuşatacağım, böylece tutuşmadan buradan ayrılamayacaksın."

Hyndla saygısızca kahkaha attı. "Koşarak seni her zaman seven Od'a gittin," dedi. "Ve birçok diğer kişi de senin eteğinin altına girmeyi başardı. Soylu tanrıçam, geceleri bir keçi sürüsü ile tepinen Heidrun gibi ortalıkta geziniyorsun."

Asgard'da havada dans eden alevler vardı. Dev anasını bir alev kuşağı, titreşen bir hale sardı. Kolları ve bacakları gerildi, kollarını yanlarına bastırdı.

"Çevremde alevler var," diye bağırdı Hyndla. "Dünya yanıyor, ben de ya bedelini tam olarak ödemeli ya da hayatımı kaybetmeliyim." Kuşak daralmaya başladığında Hyndla korktu. "İşte Ottar'ın hafıza şerbeti fıçısı" diye seslendi. "Al onu! Zehir ile doludur. Onu kötü bir sona ulaştıracak."

"Ivır zıvır," dedi Freyja. "Saçmalık! Kötülük ve kinle dolu olan sensin. Ama tehditlerin hiçbir zarar vermeyecek." Tanrıça nazikçe gülümsüyordu. Parmaklarını domuzun sırtında gezdirdi. "Tanrılardan istediğimi elde edebilirsem Ottar sadece en iyisini içecek. Ottar refah içinde yaşayacak."

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 335'e bakınız.)

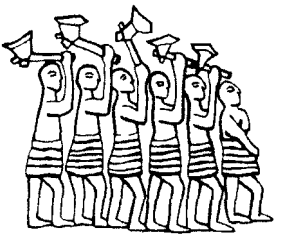

19
Thor'un Hrungnir ile Düellosu

Tanrıların Tanrısı Odin, 9 dünyada olan her şeyi görebilmekle yetinmiyordu. Hatta gördüklerinin hepsini anlayabiliyor olmakla bile yetinmiyordu. Kanı kaynıyor ve hayatın rüzgârlarını ve dalgalarını kendisi test etmeyi arzuluyordu.

Thor, Demir Orman'da troller, trol kadınlar ve onların kurt çocukları ile savaşmak için uzaklardayken Odin kendi hareketsizliğine kızıyordu. O kadar rahatsız hale geldi ki altın savaş başlığını taktı ve biraz harekete aç bir şekilde Sleipnir'in üzerine atladı.

Sleipnir, Valhalla'nın yanındaki Thund selinin, sonra da bir kanyonun içinden akan eski nehrin üzerinden atladı; parlak, geniş ve mızraklarla dolu olan nehrin üzerinden yaylandı ve molozların üzerinde dörtnala giderken 8 toynağı şakırdadı. Odin saatlerce önce düz ve topaklı olan ve küçük terk edilmiş göllerle dolu, daha sonra ise düz ve taşlık olan, hiçbir şeyin yaşamadığı ve yetişmediği bir taş denizine benzeyen aşırı derecede bunaltıcı topraklardan geçerek Jotunheim'a doğru gitti. En sonunda, yerin yükselmeye ve yer yer yerkabuğunun çok altındaki ateşlerden kabararak duman çıkarmaya başladığı yerde, Odin devlerin en güçlüsü Hrungnir'in sarayına ulaştı.

"Sen kimsin?" diye sordu Hrungnir.

Akıncı mavi pelerinine sarındı, geniş kenarlı şapkasını öne doğru eğdi ve hiçbir şey söylemedi.

"İzliyordum. Geldiğini gördüm, altın savaş başlığın güneşin altında parıldıyordu. Yerden çok havada gidiyormuş gibi görünüyordun." Hrungnir kocaman burnunu kaşıdı. "Sahip olduğun o at alışılmadık derecede güzel bir at."

"Jotunheim'dakilerin hepsinden daha iyi," diye karşılık verdi Odin. "Orası kesin."

"Sen öyle düşünüyorsun," diye cevap verdi dev.

"Öyle olduğunu biliyorum," dedi Odin.

Hrungnir, sinirlenerek, "Jotunheim hakkında ne biliyorsun ki sen küçük adam?" dedi. "O kadar da emin olma."

"Bu konuda başım üzerine iddiaya girecek kadar eminim."

"Seni aptal!" diye gürledi Hrungnir. "Altın Yele'yi hiç mi duymadın?"

"Kim?" dedi Odin.

"Benim atım!" diye bağırdı Hrungnir. "Altın Yele. Senin atın ne kadar hızlı olursa olsun, Altın Yele onu dörtnala yere gömer."

"Zırvalık!" dedi Odin. "Hepsi zırvalık!"

"Altın Yele!" diye kükredi Hrungnir ve sesi dağ duvarında yankılandı.

Odin, Sleipnir'i dörtnala koşması için mahmuzlayarak "Benim başım, Hrungnir," diye seslendi. "Gel ve al onu!"

Hrungnir Altın Yele'ye bindiğinde, Kasklı Tanrı dumanlı tepenin diğer tarafına varmıştı bile. Tanrı ile dev, düzlükler boyunca yarıştılar ve ikisi de diğerinden daha avantajlı duruma geçmedi. Dağlık yerlerde yarıştılar ve Hrungnir'in düşünebildiği tek şey bu kovalamacaydı. 19 nehri geçtiler ve kalın kafalı dev nerede olduğunun farkına bile varamadan kendisini Asgard'ın duvarlarının içinde buldu. Sonra, en sonunda kendisini ziyaret edenin kim olduğunu anladı.

Odin, Valhalla'nın dış kapısı Valgrind'in yanında Hrungnir'i bekliyordu. "Sahip olduğun o at alışılmadık derecede güzel bir at," dedi.

Hrungnir, sinirli ama bu konuda hiçbir şey yapamayacak bir şekilde Odin'e dik dik baktı.

"Bu kadar emek harcadıktan sonra susamış olmalısınız," dedi Odin. "Bırak Altın Yele bu Thund selinden su içsin. Ve sen Hrungnir, gel ve Valhalla'da iç."

Odin, kalkanlardan ve mızraklardan oluşan çatının altında yol gösterdi ve kurtları Freki ile Geri hemen ayağa kalkıp ona doğru koştular. Oturma yerlerini günün katliamından sonra ziyafet çeken ve içen savaşçı askerler doldurmuştu ve devi gördüklerinde bağırmaya başladılar. Çıkan ses denizin kendisi geniş avluda sıkışmış ve taşlarda dalgalar kırılıyormuşçasına yüksekti.

Savaşın Babası bir elini kaldırdı ve yaygara yatışmaya başladığında şöyle seslendi:

"Hrungnir silahsız şekilde geliyor. Barış içinde geliyor. İçmesine ve huzur içinde buradan ayrılmasına izin verin."

"Ellerimde bir kadeh olmadan nasıl içebilirim ki?" dedi Hrungnir.

Daha sonra Valkyrler Balta Zamanı ve Öfkeli, normalde Thor'un kullandığı iki büyük kadeh getirdiler. İkisi de ağzına kadar bira doluydu.

"İç!" dedi Odin. "Susuzluğunu en iyi iştahlı kişilere karşı test et."

Valhalla'daki tüm topluluk Hrungnir'in nefes bile almadan bir kadehi kafasına dikişini sonra da diğeriyle aynısını yapışını izledi. İçtiği bira o kadar çoktu ki, Thor bile o kadarıyla sorun yaşayabilirdi. Devin içtiklerinin etkisini hissetmesi uzun sürmedi. Aniden "Yapacağım!" diye bağırdı.

Odin Hrungnir'e baktı ve tek gözü parıldadı. "Tabii ki hayır," diye mırıldandı.

"Yapacağım!" diye bağırdı dev tekrar. Kollarını salladı ve başını öne doğru atarak Odin'e dik dik baktı. "Bu küçük sarayı alacağım ve onu evime, Jotunheim'a taşıyacağım."

Banklarda oturan savaşçılar kahkahalara boğuldular. Hrungnir onlara bakmak için döndü. Onlara doğru adım atmaya niyetlendi ama dengesi bozuldu ve yanlara doğru sallandı. "Aşgard'ı denije gömejeğim!" diye çığlık attı.

Odin kollarını kavuşturdu. Maske gibi yüzü düşüncesini gizliyordu. Bir süre sonra sıradan bir şekilde sordu:

"O zaman bize ne olacak?"

"Sen..." diye bağırdı Hrungnir. "Seni öldüreceğim, siz tanrıları ve savaşçıları da öldüreceğim. Paramparça edejeğim."

Dev, yumruğunu bir masaya vurdu, masanın ucu zıpladı, masa sallandı ve yüzünün üstüne düştü.

O sırada avluda pek de ses yoktu. Herkes Hrungnir'i izliyordu. Dev, tanrıçaların en güzelleri olan Freyja ile Sif'i göstererek, "Siz ikiniz hariç herkesi," dedi. "Sizi yanımda geri götüreceğim. Sizin için bir iş bulabilirim."

Odin başını salladı ve Freyja öne doğru yanaştı. Hareket ettiğinde üzerindeki tüm değerli taşlar parıldadı ve Hrungnir ovalayarak gözlerindeki yıldızları yok etmeye çalıştı.

"Tekrar iç," dedi Freyja. Kadehlerden bir tanesinin içine çok daha fazla bira koydu.

"Bu şaraydaki bütün bira bu mu?" diye sordu dev. "Aşgard'daki birayı son damlaşına kadar ijeceğim."

Ama çok daha fazla içmesine rağmen dev Freyja'nın planladığı gibi kendinden geçmedi, sadece topluluğu bir böbürlenme seli ile aşağılayıp durdu. Tanrılar ve savaşçılar kısa sürede bu böbürlenmeden yorgun düştüler ve Odin, Thor'u Demir Orman'da bulması ve ondan hemen Asgard'a dönmesini istemesi için bir haberci gönderdi.

Thor'un çekicini sallayarak avluya dalması uzun sürmedi. "Bu da ne?" diye bağırdı. "Sırada ne var peki?" Hiç kimse onu daha önce bu kadar sinirli görmemişti hatta Loki Sif'in saçını kestiğinde bile. "Sinsi dev şeytanlar Valhalla'da içmeyi umut edebiliyorsa sırada ne var?"

Hrungnir kızarık bir şekilde Thor'a baktı ve hıçkırdı.

"Kim sana burada içebileceğini söyledi?" diye sordu Thor. "Ve neden Freyja sana hizmet ediyor? Bu devlerin onuruna verilen bir ziyafet mi?"

Dev bir kolunu Odin'e doğru salladı. "Bu onun iji," diye mırıldandı. "Ojin, beni içeri o davet etti."

Thor, çekicini sıkıca tutup tekrar kaldırarak, "İçeri girmek dışarı çıkmaktan daha kolaydır," dedi.

"Beni silahsızken öldürmen ününe kalleşlikten başka bir şey katmaz," dedi dev. Ne kadar sarhoş olursa olsun Valhalla'dan yaralanmadan kaçmak zorunda olduğunu gayet iyi anlıyordu ve Thor'a en iyi neyin etki edeceğini de biliyordu. "Bu çok daha iyi bir teşt olur," diye başladı, "senin cesurluğun için çok daha iyi bir teşt."

"Ne?" dedi Thor.

"Benimle dövüjmeye cesaret etmen."

"Cesaret etmem!" diye tekrar etti Thor dişlerinin arasından.

"Sana benimle buluşman için meydan okuyorum," dedi Hrungnir. "Jotunheim ile Aşgard'ın sınırında. Taj Çitli Ev Grjotunagardar'da dövüjeceğiz."

Thor deve baktı ve onun gayet ciddi olduğunu gördü.

"Ben ne büyük bir aptalım ki bileğitaşımı ve kalkanımı evde bıraktım," dedi Hrungnir. "Eğer silahlarım yanımda olsaydı bu sorunu şimdi burada çözümleyebilirdik. Ama beni silahsız olarak öldürmeye niyetin varsa sen bir korkaksın."

Daha önce hiç kimse Thor'u bir düelloya davet etme cesareti göstermemişti ve Gök Gürültüsü Tanrısı kabul etmeye

çok istekliydi. "Güvenebilirsin," dedi deve. "Sözümde durmamazlık yapmam. Sen de bana verdiğin sözü tut."

Sonra Hrungnir arkasına bile bakmadan Valhalla'dan dışarı fırladı. Güçlükle Altın Yele'nin üzerine bindi ve elinden geldiğince hızla uzağa, Jotunheim'a doğru koştu.

Devler Hrungnir'in Valhalla'ya olan yolculuğunu ve yakında Thor ile düello yapacağını duyduklarında, büyük bir onur kazandığını düşündüler. "Ve" dediler, "ünlü bir zaferin ilk kısmını kazandın." Ama bütün bunlara rağmen devler rahatsız ve tedirgindiler. Hrungnir'in düelloyu kaybetmesinin ve öldürülmesinin Jotunheim için kötü olacağını biliyorlardı. "Eğer kazanmazsan" dediler, "ne bekleyebiliriz ki? Sen en güçlümüzsün."

Grjotunagardar'da, bir kil yatağı olan bir nehir vardı.

"Hadi bunun dibini tarayalım," dedi devler. "O kadar büyük bir adam yapalım ki, Thor onu görünce titresin."

Daha sonra devler gece gündüz çalışarak kili toparladılar ve dağ gibi bir adam yaptılar: adam 9 fersah uzunluğundaydı ve koltuk altından koltuk altına göğsü üç fersah genişliğindeydi.

"Bulutların kafasında toplanacağı kadar uzun olabilir," dedi devler, "ama sadece kil. Onun kalbi için ne yapacağız?"

Devlerin yeterince büyük bir kalp bulmaları oldukça imkânsızdı. En sonunda kısrak öldürdüler ve onun kalbini adama taktılar. Kalbin atışı kile hayat vermek için yeterliydi ama fazla güven veremeyecek kadar düzensizdi. Kilden yapılma bu deve Sisli Bacak adını verdiler ve Grjotunagardar'ın yanında beklemesini söylediler.

Kararlaştırılan günde, Hrungnir Taş Çitli eve gitti. Ve Sisli Bacağınkinin aksine, onun yüreği diğerlerini de yüreklendiriyordu. Kalbi, keskin kenarlı ve üç köşeli sert taştan yapılmıştı. Hrungnir'in kafası da taştandı ve aynı zamanda Thor'u

beklerken önünde tuttuğu büyük kalkan da öyle. Diğer elinde büyük bir bileğitaşı tutuyordu. Hrungnir çok berbat ve çok tehlikeli görünüyordu.

Daha sonra Thor, Toprağın Oğlu, sinirli bir şekilde savaş arabasına atladı ve Thialfi de yanına bindi. Araba, altlarında sarsılıyordu. Arabacı Tanrı haykırdı ve bir anda iki keçi koşumlarını gerginleştirdiler; savaş arabası Thrudvang'dan dışarı fırladı. Ayın izi titreşti ve yankılandı. Yıldırımlar parladı ve çaktı, Orta Dünya'daki insanlar dünyanın alev almak üzere olduğunu düşündüler. Dolu yerlere çarptı; narin ekin demetlerini parçaladı ve çimenlik arazileri dümdüz etti, insanlar duvarlarının içine sindiler. Sürülmemiş araziler böylesine güçlü fırtınalarla o kadar sarsıldı ki, ayaklarının altında yarıklar, çatlaklar, kesikler ve uçurumlar açıldı, köpüren denize kayalar ve taşlar döküldü.

Grjotunagardar'a doğru gitmek için Jotunheim'a girdiler. Sonra Thialfi savaş arabasından dışarı atladı ve Hrungnir'i ve Sisli Bacağı görene kadar arabanın önünde koştu. İkisi yan yana duruyordu ve Sisli Bacağın kalbi içinde atıyordu.

"Thor seni görebiliyor!" diye bağırdı Thialfi. "Beni duyabiliyor musun? Thor, kalkanın önünde kaldırılmış şekilde dururken seni görebiliyor." Thialfi ellerini ağzına götürdü. "Beni duyuyor musun Hrungnir? Onu yere koy. Kalkanının yanında dur. Thor sana aşağıdan gelecek."

Sonra Hrungnir taş kalkanını yere koydu ve kalkanın üzerinde durdu, bileğitaşını iki eliyle kavradı.

Hrungnir'i Taş Çitli Evde dururken gördüğü anda, Thor çekicini savurdu ve ona doğru fırlattı. Dev, kör edici çatallı parlamalar ve gök gürültüsü çarpmaları ile baskına uğramıştı.

Hrungnir çekicin kendisine doğru uçtuğunu gördü. Bileğitaşını geri çekti ve doğruca Mjollnir'i hedef aldı. Çekiç ile bileğitaşı, göz kamaştırıcı bir parlamayı takip eden ve 9 dünyadan duyulan bir çarpışma sesiyle havada buluştular. Bileğitaşı yüzlerce parçaya bölünmüştü.

Şarapneller her yöne uçuştu. Parçalardan bir tanesi Midgard'a uçtu ve yere çarptığında tekrar parçalandı; her bir parçası bir bileği taşı ocağına dönüştü. Başka bir parça havada vızıldadı ve Thor'un kafasına çarptı. Tanrıların en güçlüsü kötü yaralanmıştı. Savaş arabasından dışarı düştü ve kanı toprağa yayıldı. Ama Thor'un çekici hedefini bulmuştu. Bileği taşının darbesine rağmen, Mjollnir Hrungnir'e alnından çarptı ve kafatasını parçaladı. Dev yalpaladı ve düştü. Devasa bacaklarından bir tanesi Thor'u boynundan sıkıştırdı.

Sisli Bacak Thor'u gördüğünde korkmuştu, kontrolsüzce altına işemeye başladı. Sonra Thialfi baltasını salladı ve kilden yapılma bacaklı dev Sisli Bacağa saldırdı. Thialfi devin bacaklarına vurdu ve Sisli Bacak'ın vücudunda karşılık verecek güç yoktu. Sendeledi ve geriye doğru yalpaladı ve düşüşü Jotunheim'ı salladı. Tüm devler düşüşünü duydular, Taş Çitli Evde ne olduğunu anlamışlardı.

"Başım!" diye haykırdı Thor.

Thialfi, Thor'un kafasına sıkışmış olan bileğitaşı parçasını inceledi.

"Senin başın Hrungnir'inkinden daha iyi durumda," dedi Thialfi. Devin bacağını yakaladı ve onu kaldırıp Thor'u serbest bırakmaya çalıştı. Ama Thialfi için bu iş bir ağacın gövdesini kaldırmaya benziyordu; bir santim bile kımıldatmayı başaramamıştı.

"Yardım getir" dedi Thor.

Thialfi bacaklarının çevikliğini değerlendirdi. Tanrıların çoğunun Asgard'dan hızla çıkarak Thor'un büyük zaferine sevinip onu kurtarmaya hevesli şekilde Grjotunagardar'a gelmeleri uzun sürmedi. En güçlü tanrılar teker teker devin bacağını kaldırmaya çalıştılar ama hiçbiri hatta Odin bile başarılı olamadı.

Taş Çitli Ev'e en son ulaşan, Thor ile Dev anası Jarnsaxa'nın oğlu Magni oldu. Üç yaşındaydı. Tanrıların babasını

kurtarma konusunda ne kadar başarısız olduklarını gördüğünde, "Şimdi bırakın da ben deneyeyim!" dedi. Magni eğildi, Hrungnir'i topuğundan yakaladı ve devin ayağını babasının boynundan uzağa fırlattı.

Tüm tanrılar hayranlık içinde haykırdılar ve Thor hızla ayağa kalktı.

"Daha önce gelmemiş olmamam ne yazık," dedi Magni. "Bu dev ile karşılaşsaydım çıplak ellerimle onu öldürürdüm."

Thor, demir eldivenli bir elini oğlunun omzuna koyarak sıcak bir şekilde, "Eğer başladığın gibi devam edersen oldukça güçlü olacaksın," dedi.

"Benim annem Demir Pala," dedi Magni. "Ve Gök Gürültüsü'nün oğluyum."

"Dahası" dedi Thor, "Sana Altın Yele'yi vereceğim. Hrungnir'in atını ödül olarak kabul et."

"Hayır," dedi Odin sertçe. "Böylesine alışılmadık derecede güzel bir atı kendi baban yerine bir dev anasının oğluna vermemelisin."

Thor onu hiç dikkate almadı. Ellerini ağrıyan başına koydu ve Asgard'a doğru arabasını sürdü. Aesirler de onu takip ediyorlardı. Sadece Odin şikâyet etti; diğer tanrılar iyinin kötüye galip gelmesinden ve yeniden oldukça güvende, her zaman oldukları kadar güvende görünmelerinden dolayı şükranlarını sunuyorlardı.

Thrudvang'a vardığında Thor kendi sarayı Bilskirnir'e gitti, bileğitaşı hâlâ kafasına sıkışmış durumdaydı. Bu nedenle Thor, Cesur Aurvandil'in karısı kâhin Groa'yı göndermeleri için Midgard'a haber yolladı. Bilge kadın hızla Bifrost'un üzerinden geçti ve tüm gece boyunca Thor'un üzerinde, sadece kendisinin bildiği büyüler ve sihirlerden oluşan sihirli sözler söyledi. O şarkısını söyledikçe bileğitaşı gevşemeye başladı ve Thor'un başındaki ağrı hafifledi. Artık ağrının kendisinden çok hatırası var gibiydi.

Thor o kadar şükran doluydu ki Groa'yı mutlu etmek istedi. "Senin için bir sürprizim var," dedi.

"Hiçbir şey benim için sürpriz olamaz," dedi Groa.

"Bu olacak," dedi Thor. "Çok da uzun olmayan bir zaman önce kuzeydeydim ve kocan Cesur Aurvandil ile tanıştım."

Groa kaskatı kesildi. Daha sonra üzgün bir şekilde başını sallamaya başladı.

"Onun öldüğünü düşünüyor olabilirsin," dedi Thor. "Ama ben onu Jotunheim'dan geri getirdim. Zehir akıntısı Elivagar'ın üzerinden, onu bir sepetin içinde sırtımda bağlı şekilde taşıyarak yürüdüm."

"Saçmalık," dedi Groa sertçe, Thor'a inanmak istemediği için değil ona inanmaya cüret edemediği için.

"Kanıt ister misin?" diye sordu Thor.

"Evet," dedi Groa.

"Bütün gece başımın üzerinde büyülü sözler söyledin," dedi Thor. "Ve neredeyse sabah oldu. Benimle gel."

Gök Gürültüsü Tanrısı Bilskirnir'den sessiz avluya giden yolda rehberlik etti. "Bak!" dedi Thor, gökyüzünü göstererek. "O yıldızı daha önce görmüş müydün?"

Groa kaşlarını çattı ve başını salladı.

Thor hafifçe gülümsedi. "Aurvandil'in ayak parmaklarından bir tanesi sepetin dışına çıktı ve dondu. Bu nedenle o parmağı kırdım ve cennete fırlattım. Şimdi ve sonsuza kadar o yıldız Aurvandil'in Ayak Parmağı olarak bilinecek."

Groa'nın kalbi hızla atıyordu, gözleri mutluluk gözyaşları ile parıldıyordu.

"Şimdi tatmin oldun mu?" dedi Thor. "Ve sana bir şey daha söyleyeceğim. Artık kocanın eve gelmesi çok da uzun sürmeyecek."

Groa dünyadaki hiçbir şey önemli değilmiş gibi hissediyordu ve Thor'a uygun şekilde teşekkür etmesinin hiçbir yolu olmadığını hissediyordu.

"Sadece büyülerini ve sihirlerini bitir," dedi Thor. "O zaman ben de mutlu olacağım."

Groa Thor'a baktı ve ağzı açık kaldı.

"Büyüler," dedi Thor.

Kâhinin kafası ve kalbi döndü, kanı vücudunda hızla aktı. O kadar heyecanlıydı ki tek bir büyüyü bile hatırlayamıyordu.

"Düşün kadın!" dedi Thor huysuzca.

Groa yüzünü ellerinin arasına gömdü ama hiçbir işe yaramıyordu.

"Düşün kadın, düşün!" diye bağırdı Thor. Gözleri alevlendi ve kırmızı sakalı diken diken oldu.

Ama Groa'nın düşünebildiği tek şey kocası Aurvandil'in eve gelmesi ve parıldayan bir yıldızdı. Thor, bir kızgınlık feryadıyla onu kovdu. Ve işte bu yüzden bileğitaşı da Thor'un başında kaldı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 337'ye bakınız.)

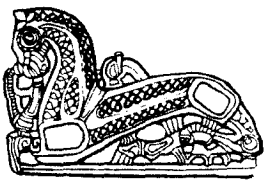

20
Odin ve Billing'in kızı

"Gıcırdayan bir yay!" diye haykırdı Yüce Tanrı:

"Yanan bir ataş, esneyen bir kurt, gaklayan bir kuzgun, homurdanan bir yabani ayı, kaynayan bir çaydanlık, uçan bir ok, çekilen sular, taze buz, sarılmış bir yılan, bir gelinin yastık muhabbeti, ince çizgili bir kılıç, oyuncu bir ayı, bir kralın oğulları, hastalıklı bir buzağı, inatçı bir köle, bir cadının dalkavukluğu, taze bir ceset, erkek kardeşinin katili ile tesadüfi bir karşılaşma, yarısı boş bir ev, bir yarış atı; eğer bir bacağı topallarsa işe yaramaz olacaktır. Hiç kimse bunlara güvenecek kadar aptal olmamalıdır."

Yüce Tanrı haykırdı:

"Bir erkek bir kadının söylediklerine güvenmemeli ve verdiği sözlere asla inanmamalıdır. Kadınların kalpleri bir tekerlek gibi döner ve kaprisle doludur.

Vefasız bir kadına âşık olmak buzun üzerinde, nalsız, inatçı ve terbiye edilmemiş iki yaşındaki bir tay ile yola çıkmak ya da bir fırtınada dümensiz bir gemiyi sürmek ya da kaygan kayaların üzerinde, çekilmiş bir dirsek kirişi ile ren geyiği avlamak gibidir..."

"Açıkça konuşacağım," diye haykırdı Yüce Tanrı:

"Çünkü ikisini de tanıyorum; erkekler kadınları kandırır. Sözcüklerimiz ne kadar güzel olursa düşüncelerimiz o kadar

yanlış olur. Onların sağduyularını zayıflatırız. Bir kadını kendisine âşık etmek isteyen bir adam yumuşak sözcükler söyler, ona hediyeler verir ve onun güzelliğini över, yanıltmaca mucizeler yaratabilir.

Hiç kimsenin aşkı yüzünden bir diğeriyle alay etmesine izin vermeyin. Zaman zaman akıllıların güzellikle eli ayağı bağlanır ve aşk hasretinden açı çekerler ama aptallar umursamaz ve serbest kalırlar.

Hiç kimsenin birçok insana dokunan bir şey için diğeriyle alay etmesine izin vermeyin. Zaman zaman bilge insanlar büyük bir arzu adına aptal gibi davranabilirler. Her insan kendisinin en iyi hâkimi olmalıdır. Kendisini bilen bir insan için hüsrana uğramış bir tutkudan daha kötü bir şey yoktur."

Yüce Tanrı haykırdı:

"Bütün bunları sazların arasında oturup sevdiğim kadını beklerken kendim öğrendim. O kadına en az kendi hayatım kadar değer verdim. Bu bana çok iyi geldi!

Billing'in kızını ilk kez uykusu sırasında gördüm. Güneş kadar göz kamaştırıcıydı. Eğer onunla yatamazsam bütün dünyanın yabani bir yere dönüşeceğini sandım. 'Eğer bu kadını kazanmak istiyorsan, hava karardıktan sonra gel Odin,' İşte bana bunu söylemişti. 'Bizim sevgili olduğumuzu öğrenen olursa bu ikimiz için de kötü olur.'

Aceleyle oradan ayrıldım, tutkudan başım dönüyordu, onun hoş sözlerine tamamen kanmıştım. Yakında benim olacağına ve sonra tekrar tekrar benim olacağına emindim.

Hava karardıktan sonra geri döndüm. Kaledeki tüm savaşçılar uyanıklardı, yanan meşaleler tutuyor, alevli işaretler sallıyorlardı. Yanlış bir izi takip ettim.

Beni başından atmak kolay değildi. Gün ağarırken tekrar geldim ve tüm savaşçılar uykudalardı. Peki, ne buldum? Güzel kadının kendi yatağına bağladığı dişi bir köpekten başka hiçbir şey!

Erkekler, güzel kadınlardan çoğunun bir teste tabi tutulduklarında vefasız çıktılarını bilirler. Ben bunu Billing'in kızını güzel sözlerle baştan çıkardığımda öğrendim. O hain kadın buna sadece kibirle, hatalı bir kibirle cevap verdi," diye haykırdı Yüce Tanrı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 340'a bakınız.)

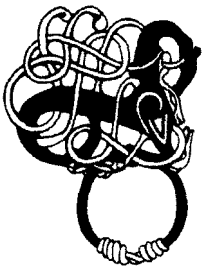

21
Gylfi ve Gefion

Gylfi, "Bana bir kral gibi davrandın," dedi.

Pörsümüş, yoksul kadın kirli, pis kokulu çuval bezlerinden oluşan kozasında oturdu ve dinledi.

"Yatağımız sadece bu çıplak yerdi," dedi Gylfi. "Ve çatımız da sadece şu fısıldayan ağaç ile ötesindeki dağınık yıldızlardı. Ama paylaşabileceğin her şeyi, yemek parçalarını ve bol anlayışını, istekli bir şekilde sundun."

Yoksul kadının gözleri, dipsiz ve garip bir şekilde parıldayan derin kuyular gibiydi.

"Bana bir kral gibi davrandın," dedi Gylfi. "Ve şimdi de ben sana benim kral olduğumu söylemek istiyorum."

Yoksul kadın yüz ifadesini değiştirmeden Gylfi'ye baktı. Burnunu çekti.

"Aynı senin benimle paylaştığın gibi, ben de seninle paylaşacağım," dedi Gylfi. "İsveç'in dört öküzle bin gün ve bir gece içinde sürebildiğin tüm toprakları senindir."

Daha sonra kral ile yoksul kadın kendi yollarına gittiler. Gylfi ormandan çıkan bir yol buldu ve bu yolu takip ederek kendi sarayına geri döndü. Tanrıça Gefion'un ta kendisi olan yoksul kadın da Midgard'dan ayrıldı ve Jotunheim'a doğru gitti.

Gefion çamur kazanlarını ve kaynayan kaynakları geçti, bir dağın eteğinden yoluna devam etti ve kuytu verimli bir

vadiye ulaştı. Orada yaşayan hiç kimse yoktu ama dört büyük öküz sıcak güneşin altında otlanıyorlardı, bunlar tanrıça ile bir devin oğullarıydı.

Gefion oğullarını arkasına alıp Midgard'a, oradan da İsveç'e gitti. Bakmak için çok güzel ve çiftçilik yapmak için daha da güzel olan bir arazi seçti ve dört öküzü devasa bir sabana bağladı. Sabanın bıçağı o kadar derin kazıyordu ki dünyanın kabuğunu gevşetmeye başladı. Öküzler bütün enerjilerini ve kaslarını kullanarak çektiler ve humuslu toprağı altındaki erimiş kayadan ayırdılar.

Dört oğlu büyük bir araziyi sürerken Gelfion güldü. Öküzler yavaş yavaş batıya doğru ilerliyorlardı. Ter kokuyorlardı. Tanrıça onları hızlandırdı ve onlar da denizde yürümeye başlayıp en sonunda bir boğazın ortasında durana kadar arkalarından toprağı çekmeye devam ettiler.

"Toprağı orada bırakın," dedi Gefion. "Bırakın dünyanın sonuna kadar orada kalsın." Gözleri aynı annelerininki gibi aya benzeyen öküzleri sabandan çözdü. "Ve bu verimli adanın adı Zelanda olsun," dedi tanrıça.

Böylece Gefion, Gylfi'nin cömertliğini arazisini yağmalayarak geri ödedi. Danimarka'yı büyüten bu arazi İsveç'i küçülttü. Toprağın ikiye ayrıldığı kocaman boşluk, topraktan sızan ve gökten yağan su ile doldu ve orada bir göl oluştu. İnsanlar bu göle Mälar adını verdiler.

Zelanda'nın dağlık burunlarının, Mälar Gölü'nün körfezlerine ve koyları ile kenarlarına uymasının nedeni budur.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 341'e bakınız.)

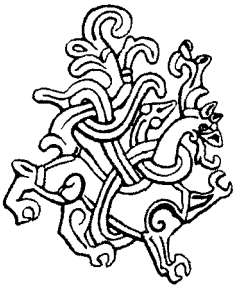

22
HARBARD'IN DURUMU

Thor'un arkasında bir dağ sırası vardı. Bazıları ters dönmüş gemilere, bazıları ise yapımı tamamlanmamış piramitlere benziyorlardı ama hiçbiri gülümsemiyordu.

Thor tundranın üzerinde batıya doğru yürüdü ve güneş de onu takip etti. Daha sonra sabahın ilerleyen saatlerinde kırları geride bıraktı ve makilik ve inişli çıkışlı arazilerin üzerinde hızla ilerledi.

Böylece bir boğaza, hızlı, derin bir kanala ulaştı. Buradaki hava tamamen sakindi. Güneş suyun üzerine göz kamaştırıcı ışıklarını yollamıştı ve su hareket ederken hiç hareket etmiyormuş gibi görünüyordu.

Karşı kıyıda, öğlen güneşinin altında bir şekil yere uzanmıştı ve düztabanlı teknesinde yanında duruyordu.

"Hey!" diye seslendi Thor ve su titreşti. "Sen, oradaki! Tekneci sen misin?"

Şekil irkildi ve oturdu. Ellerini kavuşturdu. "Suyun üzerinden bağıran o budala da kim?"

"Beni karşıya geçir," dedi Thor. "Sana bu sepetin içinden iyi ücret öderim." Thor omuz askılarının üzerinde parmaklarını gevşetti. "Sepet güzel yiyeceklerle dolu ve ben zaten yiyebileceğim kadar yedim. Yola çıkmadan önce bir sürü ringa balığım ve havuz dolusu yulaf ezmem vardı."

Tekneci yavaşça ayağa kalktı ve şapkasını oldukça aşağı çekti. "Kendini çok beğeniyorsun, öyle değil mi? Ah! Keşke seni nelerin beklediğini bilseydin. Eve yaklaştığında duyacağın tek şey ağıtlar olacak. Annen öldü."

"Annem öldü mü?" diye haykırdı Thor. Gözlerini ovuşturdu, bütün yüzünü ovuşturdu. "Hangi acı bundan daha büyük olabilir ki?"

Her şeye inanan Thor'u telaşlandırmış ve üzmüş olan tekneci, bu sefer de ona hakaret etmeye başladı. "Çıplak ayaklar!" dedi kırıcı bir şekilde. "Dilenci kıyafetleri. Hatta pantolon bile değil. Sana ait olan bir yerin olduğundan bile kuşkuluyum."

"Tekneni buraya getir," diye kükredi Thor. "Korkmaya gerek yok, ben sana rehberlik edeceğim. Her neyse, o kimin teknesi?"

Bu sefer tekneci oyalandı, onunla alay etmek için Thor'a sırtını döndü ve acımasızca gülümsedi.

"O kimin teknesi?" diye tekrar etti Thor.

"Katil kurt Hildolf bu tekneyi bana emanet ediyor. O bilge biri. Counsel Adası'nda, Rathsey'de yaşıyor. Ve bana emirler de verdi: Hırsız yok, at hırsızı yok. Sadece değerli insanlar ve tanınmış yüzler. Yani eğer bu tarafa geçmek istiyorsan bana adını söyle," dedi tekneci.

"Sana adımı söyleyeceğim," diye bağırdı Thor, "Ben Odin'in oğluyum. Ben Meili'nin erkek kardeşi, Magni'nin babası, tanrıların en güçlüsüyüm. Sen, tekneci, Thor ile konuşuyorsun." Tanrının sesleri sakin suda dalgalar yarattı, dalgalar doğruca kanalın öbür tarafına geçti ve teknecinin ayaklarını yaladı. "Peki, sen kimsin? Bilmek istiyorum," diye seslendi Thor. "Bana adını söyle tekneci!"

"Benim adım Harbard. Adımı pek de kimseden gizlemem."

"Neden gizleyesin ki? Yoksa bir kan davasına tutuşmuş bir kanun kaçağı ile mi konuşuyorum?"

"Öyleyse ne olmuş?" diye cevap verdi tekneci. "Eğer talihsiz değilsem senin gibilere karşı kendimi koruyabilirim."

Thor sağ yumruğunu sıktı, sakalına sürdü ve soğuk sulara baktı. "Bu kanaldan karşıya geçip belime kadar suya girme sıkıntısına değmezsin. Ama sen çarpık bacaklı adam, bu derenin karşısına geçtiğimde bunu ödeyeceksin!"

Harbard ellerini beline koydu. "İşte tam burada duruyorum ve burada bekleyeceğim. Hrungnir ile dövüştüğünden beri bana denk biriyle karşılaşmadın."

"Hrungnir hakkında konuşmak istiyorsun öyle mi? Hani o boş boş dolaşan dev, onun kafasının taştan yapıldığını biliyor muydun? Ama yine de onu öldürdüm, onu cansız bir şekilde yere serdim. Peki, sen Harbard, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Algron Adası'nda Fjolvar ile beş kış geçirdim. Yapacak çok şey vardı. Orada savaştık. Mızraklarımızı kahramanlara ve bakirelere soktuk."

"Thor tekrar sakalını ovaladı. "Peki onları, yani kadınlarını nasıl kazanıyordun?"

"Onlar bizi büyük bir nezaketle karşılıyorlardı, evet hatta keyifle. Ve bunu yapmaları konusunda telkin edilmişlerdi çünkü bizden kaçmaları kumdan halat yapmalarından ya da vadilerin dibini kazmalarından bile daha zordu." Harbard kollarını açtı. "İlk istedikleri bendim. Yedi kız kardeşle yattım ve hepsi de bana zevk verdi. Peki ya sen Thor, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Vahşi dev Thiazi'yi öldürdüm ve Alvadi'nin oğlunun gözlerini kızgın göklere fırlattım. Bunlar benim başarılarımın kanıtlarıdır, herkes onları görebilir. Peki ya sen Harbard, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Gece baskıncılarını kocalarından ayırdım, bu cadılarla aşk sanatını yoğurdum. Ve o dev Hlebard, o da samandan yapılmamıştı, bana büyülü bir dal verdi ve ben de onun kafasını kopardım."

"Öyleyse," diye seslendi Thor, "cömert bir hediyenin karşılığını o şekilde veriyorsun."

Beyaz sakallı tekneci omuzlarını silkti. Parıldayan suyun karşı tarafından, "Meşe ağacı" diye seslendi. "İki tarafındaki talaşların üzerinde güçlenir. Her insan kendisine göredir. Peki ya sen Thor, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Doğu'ya, Jotunheim'a seyahat ettim. Otlaklarda paytak paytak yürüyen kılıksız dev kadınları katlettim. Hâlâ hayatta olsalardı, Midgard'da büyük bir devler topluluğu olurdu ama hiç insan olmazdı. Peki ya sen Harbard, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Katliam ülkesi Valland'daki savaşın nedeni bendim. Prensleri birbirlerine düşürdüm. Barışı bozdum."

Thor tekneciye baktı. Dinledi, alnı düşünceli bir şekilde kırışmıştı.

"Savaşta öldükten sonra," diye seslendi Harbard, "asil doğmuş olanlar Odin'e giderler. Ama Thor, o büyük bir esirler çetesinin ihtiyaçlarını karşılar."

"Tanrılara verdiğin insan hediyeler konusunda ne kadar adil olacağını görüyorum," diye cevap verdi Thor. "Bu konuda herhangi bir söz hakkın olduğundan değil ama..."

"Kolların ve bacakların güçlü ama kalbin güçsüz," diye dalga geçti tekneci.

"Korkun o kadar büyüktü ki, bir keresinde bir eldivenin içine girmekten oldukça memnun kalmıştın ve orada adını unuttun. Gök Gürültücü? Fjalar'ın seni duyacağından o kadar korkmuştun ki, gaz çıkarmaya ya da hapşırmaya bile cesaret edemedin."

"Seni kadınsı tekneci! Bu nehrin üzerinden uzanabiliyor olsaydım, seni doğruca Hel'e gönderirdim."

"Ne gerek var?" dedi Harbard yağ gibi bir sesle. "Aramızda tartışma yok. Peki ya sen Thor, daha sonra ne yaptın?"

"Doğu'nun uzak yerlerinde, Iving'in kıyılarını gözledim. Svarang'ın oğulları şanslarını orada denediler." Thor aniden

eğildi ve tek bir hareketle bir taş bloğunu alarak nehrin üzerinden fırlattı. Taş uçarken vızıldadı. Harbard hızla yolundan ayrıldı ve kaya parçası Harbard'ın yanındaki kıyıya gömüldü. "İşte aynı böyle!" diye bağırdı Thor. "Kayalar fırlattılar, bu onların pek de işine yaramadı! Daha sonra bir ateşkes için yalvardılar. Peki ya sen Harbard, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Ben de doğudaydım ve belirli bir anlaşmaya vardım. Keten gibi beyaz bir kızın başını döndürdüm ve gizli gizli buluştuk. O kadını altın süsler giyerek cezbettim ve sonra da onun tadını çıkardım."

"İyi bulunmuş bir kadın," dedi Thor.

"Yardımın işime yarayabilirdi," diye seslendi Harbard, "O beyaz kızı tutabilirdin."

"Keşke seninle birlikte olsaydım," dedi Thor hevesle, "Sadece bunun için son derece hazır olurdum."

"Ve ben de sana güvenirdim," dedi Harbard sakince, "eğer sözlerini tutmamanla tanınıyor olmasaydın."

"Hayır!" diye seslendi Thor. "Bu doğru değil. Ben, bahardaki eski bir deri ayakkabı gibi aşağılık değilim."

"Peki ya sen Thor, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Ben, deniz tanrısının adası Hlesey'deydim. Berserklerin gelinlerini katlettim. Hepsi de ahlaksız yılanlardı."

"Thor, kendini rezil etmişsin," dedi Harbard alaycı bir şekilde. "Seni kadın katili!"

"Kadından çok kurda benziyorlardı," diye itiraz etti Thor. "Güzelce işlenmiş gemime saldırdılar ve demir sopalarla bizi tehdit ettiler, Thialfi kaçtı. Peki ya sen Harbard, o sırada sen ne yapıyordun?"

"Sancaklarımızı kaldırmak ve mızraklarımızı kırmızıya boyamak için Asgard'ın sınırlarına gelen ordunun içindeydim."

"Yani bana tanrılarla savaşmak niyetinde olduğunu mu söylüyorsun?

"Sana küçük bir yüzük vereceğim ve sonra sen hiç sinirlenmeyeceksin," dedi tekneci dalga geçer bir şekilde. "Bu aramızda bir barış sağlayıcı olacak."

Thor çok sinirlenmişti. Suyun kenarına tekme attı, kum ve çakıl tanelerinden oluşan bir fırtına ipeksi suyu yardı geçti. Kocaman elleriyle Mjollnir'i kavradı. "Böylesine iğrenç sözleri nereden buldun? Şimdiye kadar hiç bu kadar iğrenç bir hakaret duymamıştım."

"Bunu insanlardan, ev tepelerinde yaşayan yaşlı insanlardan öğrendim."

Thor kızgınlık ve kıskançlık içinde başını salladı. "Bu höyükler için güzel bir isim: ev tepeleri."

"Onlar evlerine öyle diyorlar."

"Ve eğer bu suyu yürüyerek geçmeye karar verirsem keskin dilin senin sonun olacak," diye bağırdı Thor. "Bu çekiçle sana vurursam bir kurttan daha yüksek sesle uluyacaksın."

Harbard daha da hızla cevap verdi. "Karın Sif, o da biraz eğleniyor. Bir sevgilisi var. Gücünü ona sakla, bu daha uygun olacaktır."

"Seni beyinsiz aptal," diye gürledi Thor. "Ağzını kapat ve bıçak gibi dilini de içinde tut. Sen bir yalancısın!"

Tekneci durdu ve tek gözüyle hiçbir insan için akmayı durdurmayan parlak sulara baktı. "Hayır," diye seslendi, "Doğruyu söylüyorum. Her neyse, eve gitmen daha ne kadar sürecek? Eğer bu tekneyle karşıya geçmiş olsaydın şimdi yolunda baya ilerlemiş olurdun."

"Seni kadınsı tekneci! Beni gereksiz yere uzun süre bekletttin." Thor nehrin kıyısında, arkasını dönüp yön değiştirerek, suyun karşısına dik dik bakarak, kafese tıkılmış bir hayvan gibi yukarı aşağı yürüdü. Tekneci onu izledi. "Basit bir tekne-cinin Asathor'u alıkoyacağını hiç düşünemezdim."

Thor'un gözleri alev alev yanıyordu ve gökyüzünde yankılanan bir şekilde feryat etti. "İşte sana bir tavsiye: tekneni

direkt karşıya sür, ağzını kapalı tut ve Magni'nin babasını karşı kıyıya geçir."

"Defol!" diye cevap verdi Harbard. "Seni karşıya geçirmeyeceğim."

Thor buz gibi soğuk suyun üzerine eğildi. Suyun üzerinde kendisini gördü ve teknecinin onunla nasıl oynadığını ve bir kereliğine de olsa gücünün hiçbir işine yaramadığını da gördü. Başını kaldırdı ve kırmızı sakalını öne uzattı. "Eğer beni karşıya geçirmeyeceksen," diye seslendi, "en azından bana çevresinden giden yolu göster."

"Söylemesi kısa ama yol uzun," diye cevap verdi Harbard. "Ağaç gövdelerinin ve taşların üzerinden. Midgard'a ulaşana kadar solundaki yolu takip et, orada annen Fjorgyn'i bulacaksın. O sana, insanları Asgard'a götüren titreşen gökkuşağının yolunu gösterecek."

"Eve bugün ulaşabilir miyim?" diye sordu Thor.

"Hızlı yürü, dinlenme, gün doğumundan önce geri dönmüş olabilirsin."

"Yeterince uzun konuştuk," dedi Thor kızgın bir şekilde. "Benimle alay etmekten başka hiçbir şey yapmıyorsun." Döndü ve sonra omzunun üzerinden arkasına baktı. "Eğer bir daha karşılaşırsak beni karşıya geçirmeyi reddetmeni sana ödeteceğim."

Thor sinirli ve küçümsenmiş bir şekilde uzaklaştı. Ve yürüdükçe teknecinin alaylı kahkahası onu takip etti. Ve sonra da Harbard'ın sözlerini duydu: "Kaybol! Bütün kötü varlıklar seni yakalasın!"

Tanrı geniş, gri boş arazide adımlarını hızlandırdı. Kırlarda bir kum fırtınası vardı. Rüzgâr, çivit renkli dağların kuytularına götüren uzun bir atkı gibi onu gevşetti.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 343'e bakınız.)

23
Svipdag'ın Şarkısı

İğrenç çürüme kokusu ona doğru yükseldi. Soğuk onu yakmaya başladı. Karanlık ona kadar ulaştı ve korkuların en büyüğü, rüyaların en kötüsü kadar korkunç olan yere yaklaştı.

Şimdi bile ne geri çekildi ne de durakladı. Svipdag ışık kadar hızlıydı. Dünyanın çok altındaki Niflheim'ın kapılarına ulaştı ve seslendi: "Groa uyan! Uyan bilge anne! Ölülerin kapılarında durup seni çağırıyorum. Hatırla, mezarına girmeden önce oğluna yardım istemesini nasıl söylediğini hatırla."

Sonra kadın kâhin Groa mezarından kalktı ve yavaşça Niflheim'ın kapılarına doğru hareket etti. "Benin tek oğlum," diye inledi. "Sana hayatta nasıl bir şey ıstırap verdi? Nasıl bir kötü kader senin hızlı dünyadan ayrılıp mezara girmiş olan beni ziyaret etmene neden oldu?"

"Babam ikiyüzlü bir kadınla evlendi," dedi Svipdag. "Bu kadın benim aleyhime çalışıyor. Benden hiçbir insanın güvenli bir şekilde gidemeyeceği bir yere gitmemi ve Menglad'ın aşkını kazanmamı istiyor."

"Orası çok uzak, maceran uzun olacak ama aşk da uzun sürer. Kader senin tarafında olursa amacına ulaşabilirsin," dedi Groa.

"O zaman bana güçlü büyülü şarkılar söyle anne. Eğer yapabilirsen oğlunu koru. Ölümün beni pusuya düşüreceğinden korkuyorum ve hâlâ çok gencim."

"Söyleyeceğim ilk büyülü şarkı," diye cevap verdi Groa, "İyi kanıtlanmıştır. Rani bu büyüyü Rind'e öğretti. Seni rahatsız eden her şeyi üzerinden silkele ve kendi gücüne güven.

Eğer yanlış yola sapmaya kalkarsan diye ikinci bir kere daha söyleyeceğim: Urd'un kilitleri seni doğru yolda tutacak olan korkuluklar olacaktır.

Sonra, kabaran nehirler seni tehdit ederse diye üçüncü bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Horn ve Ruth nehirleri Niflheim'ın içine dalacak ve sular sana yol verecek.

Sonra, korkutucu yollarda düşmanlar sana saldırırsa diye dördüncü bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Senin isteklerin onların arzusu olacak ve sadece barış isteyecekler.

Sonra, bağlanırsan ve hareket özgürlüğün olmazsa diye beşinci bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Bacaklarına bir çözme büyüsü yapacağım ve kilitler, kollarını ve bacaklarını serbest bırakarak açılacak, zincirler bileklerinden çıkacak.

Sonra, denizdeki fırtınalar hiçbir insanın geçemeyeceği bir şekilde saldırırsa diye altıncı bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Ne bir rüzgâr ne de bir dalga sana zarar verebilecek ve kolay bir şekilde geçeceksin.

Sonra yüksek, kayalık dağlarda donarsan diye yedinci bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Öldürücü don senin etine değemeyecek ve vücudun zarar görmeyecek.

Sonra karanlıkta kasvetli bir yola girersen diye sekizinci bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Ölmüş bir Hıristiyan kadının edeceği hiçbir beddua sana zarar veremeyecek.

Sonra vahşi bir devle tartışman gerekirse diye dokusuncu bir büyülü şarkı daha söyleyeceğim: Kafan bilgelikle ve ağzın da bilge sözlerle dolu olacak.

Şimdi, bütün gizli tehlikeleri ile o yola çık ve hiçbir kötülüğün aşkının karşısında olmasına izin verme! Annenin büyülerini yanında taşı ve onları yüreğinde tut, benim sözcüklerim senin içinde yaşadığı sürece başarılı olacaksın."

Sonra Svipdag ölmüş annesi Groa'ya ve Niflheim'ın taş kapılarına sırtını döndü. Geriye, Midgard'a doğru çıktı ve 9 dünyada Menglad'ı aramaya başladı. Yol uzundu ve Menglad'ı bulma macerası daha da uzun görünüyordu.

Bir gün, Jotunheim'da, Svipdag alevle çevrelenmiş ve bir dev tarafından korunan devasa bir kaleye ulaştı. "Orada kapıda duran!" diye seslendi Svipdag, "Sen kimsin?"

"Ne istiyorsun?" diye cevap verdi dev. "Ne arıyorsun? Ve sen gezgin, neden yoldasın?" Devin sesi düşmanca geliyordu ve bir o kadar da düşmanca görünüyordu. Svipdag'ı bir baş selamı ile başından attı ve omzunun üzerinden bir parmağını uzattı. "Her neyse, senin yolun orası: Ormana giden ıslak yol. Cılız insanların burada işi yok."

"Sen kimsin?" diye cevap verdi Svipdag, "orada, kapıda duruyorsun ve yolcuları geri döndürüyorsun?"

"Hiç kimse seni açık kollarla karşılamayacak," diye cevap verdi dev. "Yapabileceğin en iyi şey evine geri dönmek. Benim adım Fjolsvid ve bilgeliğimle tanınırım. Ama ortalığa yemek saçmam. Bu avlunun içine asla adımını bile atmayacaksın, geldiğin gibi gideceksin, kurt gibi aç!"

Svipdag başını salladı. "Çok az insan âşık olduğu kişiyi gözüne kestirdiğinde geri adım atar. Bu altın sarayın kapıları parıldıyor, ben de burayı evim yapmaya niyetliyim."

"Peki senin baban kim o zaman?" diye sordu Fjolsvid, "Ve ataların kimler?"

"Banim adım Vindkald" dedi Svipdag. "Ben Varkald'ın oğluyum ve onun babası da Fjolkald idi; Soğuk Rüzgâr, İlk Baharın Soğuğu, Büyük Soğuk; bunlar bizim adlarımız. Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid ve doğruyu söyle: Bu güzel sarayın tahtında kim oturuyor? Buranın sahibi kim?"

"Onun adı Kolyeli Menglad ve babası da Svafrthorin'in oğluydu," dedi dev. "Bu güzel sarayın tahtında o oturuyor. Buranın sahibi o."

Svipdag şöyle dedi: "Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid ve doğruyu söyle: Bu kapının adı ne? Asgard'daki her şeyden bile daha çetin."

"Bu kapının adı Çınlayan Thrymgjol," dedi dev. "Ve bu kapı güneşten kör olmuş cüce Solblindi'nin üç oğlu tarafından yapıldı. Kapının mandalına dokunan kişi bir anda kapana kısılır."

Svipdag şöyle dedi: "Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid ve doğruyu söyle: Bu binanın adı ne? Asgard'daki her şeyden bile daha kocaman."

"Bu binanın adı Misafir Parçalayıcı Gastropnir," dedi dev ve zalimce gülümsedi. "Onu uzun zaman önce kilden yapılmış dev Leirbrimir'in kol ve bacaklarından yaptım. Ve hem içeriden hem de dışarıdan öylesine güçlendirdim ki, dünya var olduğu sürece bu bina da ayakta kalacak."

"Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid," dedi Svipdag. "Tüm dünyaların üzerine dalları yayılmış olan ağacın adı nedir?" diye sordu.

"Onun adı Mimir'in ağacı Yggdrasill'dir," diye cevap verdi dev. "Hayattaki hiç kimse o ağacın bütün dallarını görmemiştir ve çok az insan onu neyin devireceğini tahmin edebilir çünkü ne balta ne de ateş onu yıkabilecektir."

"O zaman bana şunu söyle Fjolsvid: Baltanın ya da yangının deviremeyeceği bu yüce ağacın tohumundan ne çıkar?" dedi Svipdag.

"Doğumu başlayan kadınlar bu meyveyi pişirir," dedi dev. "Sonra saklanmış olan çocuk güvenli bir şekilde doğar. İnsanların bu meyveye saygı duyması bundandır."

"En yüksek dalda oturan ve parlak altınla süslenmiş horozun adı nedir?" diye sordu Svipdag.

"Onun adı ağaç yılanı Vidofnir," diye cevap verdi dev. "Yggdrasill'in dallarını bir şimşek gibi aydınlatır. Ve Surt ile karısı Sinmora'ya üzüntüden başka hiçbir şey getirmez."

"O zaman bana şunu söyle Fjolsvid: bu kalenin önünde gezinen ve hırıldayan köpeklerin adları nedir?"

"Doğruyu söylemek gerekirse," dedi dev, "Onların adları Gif ve Geri. Şimdiden kocamanlar ve Ragnarok'a kadar daha da büyüyecekler."

"Bu yırtıcı köpekler uyurken hiç kimse bu kaleye girmeyi ümit edemez mi?" diye sordu Svipdag.

"Hiçbir zaman aynı anda uyumazlar, bundan dolayı saray bekçisi yapıldılar. Biri geceleri uyur, diğeri de gündüz, böylece hiç kimse görünmeden kalenin içine giremez," dedi dev.

"Bir insanın onlara atabileceği ve onlar yerken içeriye sızabileceği bir et de mi yok?" dedi Svipdag.

"Doğruyu söylemek gerekirse," dedi Fjolsvid, "horoz Vidofnir'in iki kanadı vardır. Bir insanın bu köpeklere atıp da onlar yerken kaleye sızabileceği tek et odur."

"Vidofnir'i Hel'in Evi'ne göndermeyi sağlayacak olan silah nedir?" diye sordu Svipdag.

"O silah Laevateinn kılıcıdır, Yaralayan Asa," dedi dev. "Bu kılıcı Loki yaptı, Niflheim'ın kapılarında kehanetlerle güçlendirdi. Laegjarn'ın göğsünde, 9 kilitle korunmuş olarak yatar ve Sinmora onu korur."

"Bir insan bu kılıcı çalıp yaralanmadan kaçmayı ümit edebilir mi?" diye ordu Svipdag.

"Bir insan bu kılıcı çalmayı ümit edebilir," diye cevap verdi Fjolsvid, "Tabii ki eğer Sinmora'ya hediye olarak çok az kişinin kazanabileceği şeyi götürürse."

"O sıska dev anasını memnun etmek için bir insanın götürmesi gereken hazine nedir?" diye sordu Svipdag.

"Kesende Vidofnir'in kuyruk tüyünü götür," dedi dev. "Onu Sinmora'ya ver, o da sana bunun karşılığında Laevateinn'i verecektir."

"Titreşen, sihirli alevlerle sarılı bu sarayın adı nedir?" diye sordu Svipdag.

"O sarayın adı Lyr, Ateş Tutucusu'dur," diye cevap verdi Fjolsvid. "Her zaman bir mızrak ucu gibi titreşecek ve parıldayacaktır. Tüm insanlar bu asil sarayı bilirler ve ondan daha asil bir saray da yoktur.

"Kalenin içinde gördüğüm bu büyük sarayı hangi tanrılar şekillendirdi?" dedi Svipdag.

"Loki, Halkların Korkusu şekillendirdi," dedi dev. Ve ona cüceler Uni ile Iri, Bari ile Jari, Var ile Vegdrasil, Dori ile Ori ve Delling yardım etti."

Sonra Svipdag şöyle sordu: "O güzel kadının üzerinde uzandığı dağın adı nedir?"

"O dağın adı Lyfjaberg, İyileşme Tepesi'dir," diye cevap verdi Fjolsvid. "Ve her zaman hastalara ve acı çekenlere bir iyileşme kaynağı olacaktır. O dağa tırmanan her kadın, çok uzun süredir yatağa bağlı bile kalmış olsa iyileşecektir."

"Menglad'ın dizlerinde oturup gülümseyen bakireler kimler?" diye sordu Svipdag.

"Birinin adı Yardımcı Hlif," dedi dev. "Diğerleri de Hlifthrasa ile Thjodvara; parlayan Bjort ile beyaz Bleik, Blid ile Frid, nazik Eir ve altın veren Aurboda'dır."

"Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid" dedi Svipdag. "Onlar, kendilerine kurban veren ve gerçekten yardıma ihtiyacı olan herkese yardım ederler mi?"

"Yüksek sunaklarda adak adayan herkese kısa zamanda yardım ederler," dedi dev. "Ve birinin tehlikede olduğunu görürlerse onu koruyacaklardır."

Svipdag şöyle dedi: "Şimdi bana şunu söyle Fjolsvid ve doğruyu söyle: Güzel Menglad'ın kollarında uyumayı ümit edebilecek herhangi bir insan var mı?"

"Sadece tek bir kişi güzel Menglad'ın kollarında uyumayı ümit edebilir ve o adam da Svipdag'dır. Güneş gibi parlayan o kadının kaderinde Svipdag'ın gelini olmak vardır," dedi dev.

"Kapıları açın," diye bağırdı gezgin. "Geniş bir yol açın! Ben Svipdag'dan başkası değilim!" Mutlu bir şekilde Fjolsvid'e baktı. "Hemen Menglad'a koş ve ondan kalbimin arzusunu bana vermesini iste."

Dev, kalenin arkasındaki yeşil bayıra tırmandı ve Menglad ile hizmetçilerine ulaştı.

"Dinle!" dedi. "Kaleye gelip kendin görmen gereken bir adam geldi! Köpekler ona kuyruk sallıyor ve geniş kapılar kendi kendilerine açıldılar. Sanırım bu adam Svipdag."

Menglad Fjolsvid'e baktı ve kalbi göğsünden çıkacakmış gibi atmaya başladı. Kısık bir sesle, "Eğer bu kahramanın en sonunda benim sarayıma geldiğini söylemen yalansa..." dedi. Sesi sertleşti. "Darağacından sallanırken kuzgunların gözlerini gagalaması uzun sürmeyecek."

Menglad ile hizmetçileri ve dev Fjolsvid yokuştan aşağıya indiler ve kaleyi geçerek ana giriş kapısına geldiler. Menglad hemen gezgine baktı. Endişeyle sordu: "Sen nereden geldin? Buraya nasıl geldin? Akrabaların seni ne diye çağırırlar? Senin karın olup olmayacağıma emin olmadan önce adını, soyunu bilmeliyim."

"Ben Svipdag'ım, güneş gibi parlak Solbjart'ın oğlu; buraya gelmek için rüzgârlı ve soğuk yolları takip ettim. Her ne kadar yetenekleri hak edilmeden kazanılmışsa da hiç kimse Urd'u reddedemez."

Menglad kollarını açtı. "Svipdag" dedi. "Hoş geldin. Seni çok uzun zamandır bekliyorum. Hoş geldin öpücüğü senindir Svipdag." Sonra yavaşça gezgine doğru ilerledi ve "Sevilen ile sevdiği arasında uzun zamandır beklenen buluşmadan daha büyük bir mutluluk olabilir mi?" diye sordu.

Svipdag kollarını Menglad'a doğru açtı.

Menglad şöyle dedi: "Günler boyunca İyileşme Tepesi'nde oturarak seni bekledim. Ve şimdi her zaman hayalini kurduğum şeye sahibim."

Menglad ile Svipdag birbirlerine doğru adım attılar ve dokundular. Menglad, "Biz aynı hasreti çektik, ben senin hasretini çektim sen de benim aşkımın ama şimdi ve bundan sonra, hayatlarımızın sonuna kadar birlikte yaşayacağımızı biliyoruz," dedi.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 345'e bakınız.)

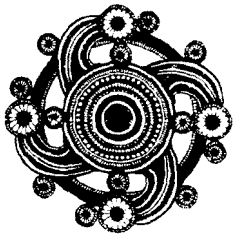

24
THOR VE GEIRROD

"Şahin derini bana ödünç ver," dedi Loki.

Frigg gülümsedi ve başını salladı sonra hizmetkârı Fulla tüy ceketi aldı ve Loki'nin omuzlarına koydu.

"İşte sorun bu," dedi Loki, önce Frigg'e sonra da Fulla'ya pis pis bakarak. "Bu çok kolay kazanılan şeyler hiç de kazanmaya değer değiller..." Bunu söyledikten sonra deriyi üzerine bağladı ve Fensalir'in etrafında uçup kapıdan dışarı çıktı.

Gökyüzü Gezgini Asgard'daki hiç dert tasa olmadan geçip giden günlerden çok sıkılmıştı. Jotunheim'a yöneldi ve Iving'i geçtikten bir süre sonra daha önce hiç görmediği, yeşil tarlalardan oluşan bir daireye ulaştı. Tarlaların çevresi, göz alabildiğine uzanan karmakarışık gümüş rengi ve gri kayalarla çevriliydi. Orada bir saray vardı ve Loki aniden inip bir pencere pervazına kondu.

Gökyüzü Gezgini içeriye baktı ve sarayın içinde bir dev ile iki kızının kendilerine ziyafet çektiklerini gördü.

Dev Geirrod dışarıya baktı ve pencerenin pervazında oturan güzel bir şahin gördü. "O kuşu yakalayın," dedi dev. "Onu bana getirin."

Loki'nin gözleri parıldadı ve Geirrod'un hizmetçilerinden biri saraydan dışarı çıktığında duvarın üzerine, hizmetçinin ulaşamayacağı bir yere zıpladı.

Geirrod'un hizmetçisi pencerenin pervazında basacak bir yer buldu ve şahini yakalamak için bir elini uzattı. Ama Gökyüzü Gezgini'nin kendisini yakalamalarına izin vermeye hiç niyeti yoktu. Çatının tam üzerinde, baca deliğinin yanında durana kadar zıpladı ve alaycı bir çığlık attı. Dev hizmetçiyi dik çatının en tepesine tırmanmaya zorlayıp ellerini tutacak yer bulamayarak hayatını tehlikeye atacağı yere getirene kadar da uçmaya gerek görmedi.

Hizmetçi bir kere daha uzandı ve Loki artık havalanmanın vaktinin geldiğini düşündü. Ama sonra korktuğu başına geldi ve Loki, hareket edemediğini fark etti, iki ayağı aynı dalların ağaca yapıştığı gibi çatının sazlarına yapışmıştı ve Loki, başa çıkmak zorunda olduğu devin nasıl bir dev olduğunu anladı. Böylece hizmetçi şahini yakaladı ve efendisi Geirrod'a götürdü.

"Ona köstek takacağım," diye gürledi Geirrod. "Onu zincirleyip besleyeceğim, elime gelmeye alışana kadar ona ufak lokmalar sunacağım."

Hizmetçi şahini devin kavuşturulmuş ellerine koydu ve Geirrod kartalı yakalayıp inceledi. Loki'nin gözleri kırmızı, yeşil ve kurnazdı.

"Bu şahin değil," dedi Geirrod kızları Gjalp ile Greip'e. "Bu kılık değiştirmiş bir varlık. Gözlerine bakın." Dev kuşu nasırlı elleriyle sıkıştırdı, "Kimsin sen?" diye sordu.

Loki hiçbir şey söylemedi.

Geirrod, Loki sanki katı bir yığının içinde yoğruluyormuş gibi hissedene kadar tekrar sıktı. Loki nefes nefese kaldı ve çığlık attı ama yine de hiçbir şey söylemedi.

Geirrod, sandalyesinden kalkıp avlunun öbür tarafına yürüyerek, "Açlık dili çözer," dedi. Devasa bir sandığı açtı, şahini sandığın içine attı ve kapağını kapatıp tekrar kilitledi.

Üç ay boyunca Loki karanlıkta oturdu. Yiyecek hiçbir şeyi yoktu. Kendi yuvasına pisliyordu, ağır hava soluyordu; ken-

disi için çok üzülmeye başlamıştı. Ve açlıktan o kadar bitkin düşmüştü ki, sesini duyuracak kadar yüksek bir sesle seslenemiyordu ya da eğer duydularsa bile, Geirrod ile kızları onu duymazlıktan gelmeyi seçiyorlardı. Üç ayın sonunda Geirrod sandığı açtı ve şahini dışarı çıkardı. Söylediği tek şey, "Yeterince uzun oldu mu?" idi.

Şahin gözlerini kırptı ve çevresine bakındı.

"Yeterince uzun değil," dedi Geirrod.

"Loki," dedi şahin.

"Ah!" diye haykırdı Geirrod. Kurbanını daha da sıkı bir şekilde tuttu. "Loki," diye tekrar etti ve gülümsedi.

Gökyüzü Gezgini hasretle sarayın kapısına doğru baktı. Ama dev onu o kadar sıkı tutuyordu ki, kaçmak için hiçbir şansı yoktu.

"Peki Loki, hayatta kalmak istiyor musun?" diye sordu dev.

Loki dinledi.

"Seninle şöyle bir pazarlık yapabiliriz," dedi Geirrod. "Thor'u bu saraya çekici ya da güç kemeri olmadan getireceğine dair yemin edersen hayatını bağışlayacağım."

Loki hiçbir şey söylemeyince Geirrod tekrar berbat şekilde sıkmaya başladı ve durmaya niyetinin olmadığı da çok açıktı. Böylece Loki kabul etmekten başka şansı olmadığını anladı. Thor'u Geirrod'un sarayına getireceğine yemin etti. Sonra Geirrod Loki'ye istediği kadar yemek yemesi için izin verdi. Gökyüzü Gezgini Geirrod, Gjalp ve Greip'e kaşlarını çattı, kanatlarını açtı ve evine, Asgard'a uçtu.

Thor ve Loki birlikte vakit geçirmeyi çok seviyorlardı ve sık sık 9 dünyada birlikte seyahat ediyorlardı. Bir keresinde kayalık tepelerden Asgard'ın batısına doğru yürüyorlardı, her zaman güven dolu olan Thor, Loki, dev Geirrod'u ziyaret etmek için biraz daha ileriye, ayaklarının altında yaylanan yeşil

çayırların ötesine yolculuk etmeleri gerektiğini söylediğinde hiçbir şeyden kuşkulanmadı.

Thor daha önce Geirrod'un adını hiç duymadığını söyledi.

"Oldukça çirkindir," dedi Loki, "ama iki çekici kızı var. Seninle tanışmak istiyor ve onunla tanışmak senin de hoşuna gider."

Thor, olur da işler pek de iyi sonuçlanmazsa diye çekici Mjollnir'i ve güç kemerini getirmiş olmayı dileyerek ağzını buruşturdu.

"Dahası, bugün Grid ile kalabiliriz, onun kapısı her zaman açıktır," dedi Loki.

Thor bu fikri beğendi.

Loki, neşeli bir şekilde ve kaşlarını kaldırarak, "Odin onun içinden geçerek içeri girdi, Vidar onun içinden geçerek dışarı çıktı," dedi.

"Thor yürümeye devam etti ve akşam olmadan ikisi İvingnehrini geçtiler ve Grid onları sarayına buyur etti.

Yemekten kısa bir süre sonra Loki biraz saman serdi ve uykuya daldı. Titreşen ateşin ışığında ifadesi sürekli olarak açıktan koyuya, neşeliden gaddara doğru değişiyor gibi görünüyordu.

"Artık Loki uyuduğuna göre, sana Geirrod ile ilgili doğruyu söylememe izin ver," dedi Grid.

Thor sarhoş bir şekilde dev anasına baktı.

"Dinle!" dedi Grid. "Geirrod tanrıları pek sevmez, Hrungnir'i öldüren tanrıyı ise hiç sevmez."

"Ama o bendim!" diye haykırdı Thor.

"Ben de bunu söylüyorum," dedi Grid sert bir şekilde. "Dinle! Geirrod bir tilki gibi kurnazdır, senin için bile zorlu bir düşman olacaktır. Senin sarayına yürüyerek girmene izin verir ve oradan dışarıya taşınarak çıkman için de plan yapar."

Thor biranın neden olduğu dumanın kafasından temizlenmesini istedi. Sürekli olarak gözlerini sıkıca kapattı sonra kocaman açtı ve dört yana çevirdi.

"Gitmen gerekiyorsa git ama iyi silahlanmış olarak git. Sana kendi silahlarımı ödünç vereceğim," dedi Grid. Daha sonra dev anası Thor'a kendi güç kemerini, demir eldivenlerini ve kırılmaz asasını verdi.

Thor ona teşekkür etti ve uykuya daldı.

Bir sonraki sabah Thor ile Loki Grid'in sarayından ayrılarak yollarına devam ettiler. Loki Thor'un silahlarına baktı ve o uykuya daldıktan sonra Grid'in ona ne söylediğini merak etti, Thor Loki'ye baktı ve Geirrod hakkında ne kadar bilgiye sahip olduğunu merak etti.

Bir süre sonra iki tanrı su ve regl kanından oluşan geniş bir su akıntısı olan Vimur'a ulaştılar. Nehrin yüzeyi aşınmış kayalarla bölünmüştü ve yüzeyin hemen altında ise daha fazla kaya vardı.

Thor güç kemerini sağlamlaştırdı ve Loki'ye kemere tutunmasını söyledi. Daha sonra Grid'in asasını tuttu ve ağırlığını ona vererek nehrin karşısına doğru yürümeye başladı. Ayaklarının altındaki çakıl taşları kaygandı, bileklerini kedi balıkları gıdıklıyordu ve Thor kısa bir süre içinde beline kadar suyun içine gömülmüştü; Loki'nin sadece kafası suyun üzerindeydi.

İki tanrı nehrin yarısına geldiklerinde Loki'nin elleri Thor'un boynundaydı. Nehir Thor'un omuzlarına kadar geliyor ve sürekli olarak yükseliyormuş gibi görünüyordu. Thor küfretti ve nehre, "Devlere giden yolda beni durduramazsın. Sen ne kadar yükselirsen ben daha da fazla yükseleceğim. Cennete kadar çıkacağım," diye bağırdı.

Thor nefesini toplamak için durdu ve nehrin üst tarafına, dağlık bir vadiye doğru baktı. Ve orada yaşadıkları zorluğun nedenini gördü: Geirrod'un kızı Gjalp, ata biner gibi akıntının üzerinde duruyordu ve ondan akan kan sürekli olarak nehri yükseltiyordu.

"Aha!" diye bağırdı Thor. Eğildi, suya daldı ve nehrin tabanından bir kaya aldı. "Bir nehir kaynağından lanetlenmiş

olmalıdır," diye seslendi ve büyük bir güçle kaya parçasını Gjalp'a fırlattı. İyi nişan almıştı. Gjalp yaralandı. Bağırdı ve kendisini sürükleyerek babasının sarayına geri döndü.

O anda akıntı öylesine güçlüydü ki, Loki hâlâ boğazına tutunur durumdayken Thor'un ayağı kaydı. Akıntı aşağı sürüklenirken nehrin içinde büyümüş olan bir üvez ağacını yakaladı, neyse ki ağaç nehrin tabanına sıkıca tutunmuştu. Thor ayaklarını tekrar yere bastı ve oradan sonra sığ yerlere doğru yürümeyi başardı, böylece en sonunda karşı kıyıya ulaşmışlardı.

"O üvez ağacı bizim hayatlarımızı kurtardı," dedi Thor.

Bir süre sonra iki tanrı yollarına devam ettiler ve akşama doğru Geirrod'un sarayına ulaştılar. Geirrod'un kendisi ortalıkta yoktu ama gelecekleri kesinlikle bekleniyordu çünkü bir dev hizmetçi onları karşılayarak uyuyacakları yeri göstermeyi teklif etti.

Thor ve Loki memnuniyetle kabul ettiler. Yolculuklarından sonra yorgundular, çamur ve kan ile kaplanmıştı her tarafları.

Daha sonra hizmetçi tanrıları ek binaların yanından geçirerek karanlık, iğrenç bir keçi ahırına götürdü. İçerisi sadece çürümüş bir saman yığını ile tek bir sandalye ile döşenmişti. Thor böylesine bir aşağılamaya çok sinirlendi, buna rağmen hiçbir şey söylemedi. Geirrod'un kendisi ile yüz yüze gelene kadar doğru zamanı beklemesi gerektiğini düşündü.

Loki, kendisini temizlemek için Geirrod'un sarayının önünden akan akarsuya gitti ve Thor sandalyeye oturdu. Grid'in asasını sıkıca tuttu ve esnedi. Yorgunluğu kızgınlığına galip geldi ve uyuklamaya başladı.

Gözlerini kapattığında Thor, kısa bir süre içinde tekrar Vimur nehrini geçtiğini, ayaklarının kaydığını, kanlı suda savrulduğunu, yüzdüğünü hayal etti... Thor gözlerini açtı ve bir anda bu rüyanın nedenini anladı, gerçekten de tekrar suda

yüzüyordu. Sandalyesi ile birlikte keçi ağılının çatı kirişlerine doğru yükseliyordu ve onlara kafaüstü çarpmak üzereydi.

Thor iki eliyle Grid'in asasını kavradı. Asayı kaldırdı, çatı kirişine vurdu ve tüm gücüyle itti. Öylesine kuvvetli bir şekilde itti ki, altında onu tavana doğru kaldıran şey neyse, dayanamayıp pes etti. Thor büyük bir çarpma sesiyle zemine geri düştü ve ahır çığlıklarla sarsıldı.

Geirrod'un iki kızı Gjap ve Greip, Thor ilk oturduğunda sandalyenin altında saklanıyorlardı ve onu tavana çarptırıp öldürmeye çalışmışlardı. Ama Gök Gürültüsü Tanrısı için planladıkları kaderin kurbanı kendileri oldular. Thor'un ağırlığı onların kemiklerinin dayanabileceğinden çok daha fazlaydı. Göğüs kafesleri parçalandı, belleri kırıldı ve acı içinde öldüler.

Loki'nin akarsudan dönmesi uzun sürmedi ve ondan kısa bir süre sonra dev hizmetçi ahırın dışına geldi ve Geirrod'un sarayında Thor'u beklediğini haykırdı. "Sana bir iki oyunda meydan okumaya niyetli," dedi.

Thor'un daha fazla uyarıya ihtiyacı yoktu. Grid'in güç kemerini ve demir eldivenlerini taktı ve Loki ile Thor dış binalardan geçerek Geirrod'un sarayına geri gittiler. Thor, alışılmış tek ateşlerin yerinde, saray boyunca uzanan büyük bir ocaklar sırasının olduğunu görünce şaşırdı. Tezek duvarlar parıldadı ve ne kadar azameti olsa da, oda rahatsız edici derecede sıcaktı.

Geirrod misafirlerini avlunun diğer ucunda bekliyordu. Hizmetçilerinden bir tanesi tanrıların arkasından kapıyı kapatır kapatmaz Geirrod elini uzatmış şekilde ileriye doğru yürüdü.

Elini uzatması Thor'u selamlamak için değil bir maşa almak içindi. Geirrod maşa ile büyük bir kırmızı, sıcak demir topu tuttu. "Hoş geldin!" diye bağırdı ve topu doğruca Thor'un üzerine fırlattı.

Thor topun geldiğini gördü. Asasını bıraktı, iki elini yukarı uzattı ve kırmızı sıcak topu demir eldivenleriyle yakaladı. Hiç hareket etmedi. Gözleri alevlendi, sakalı diken diken oldu. Avludaki herkes masaların altına kaçtı ve Geirrod da hızla avluyu destekleyen demir sütunlardan birinin arkasına geçti.

Sonra Thor sağ elini kaldırdı, top duman çıkarmaya başlamıştı. İleriye doğru bir adım attı ve tüm gücünü topu avlunun karşısına atmak için kullandı.

Top demir sütunda bir delik açtı sonra dev Geirrod'un karnının içinden geçti, en uçtaki duvarı deldi ve dışarıdaki toprak yokuşun üzerine indi.

Geirrod geriye doğru düştü. İçinde saklanan tüm zehir dışarı akıyormuş gibi tısladı. Sonra aniden vahşice sarsıldı, çağıldadı ve öldü.

Thor daha sonra Grid'in asasını aldı ve Geirrod'a vurmaya başladı. Loki fark edilmeden saraydan dışarıya kaçma şansını kullanırken Gök Gürültüsü Tanrısı Geirrod'a ve kızlarına hizmet eden bütün budalaların kafataslarını parçaladı.

Hepsi bu kadardı. Thor sessiz saraydan dışarıya yürüdü ve çevresindeki karmakarışık kayalara baktı. Ayakların altında yaylanan yeşil çayırlar ve iki çekici kız ile ilgili sözler hatırladığını düşündü. Thor kafasını salladı ve ikiyüzlü Loki ile ödeşmeye yemin etti.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 347'ye bakınız.)

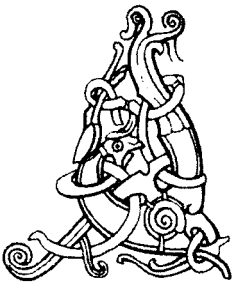

25
Loddfafnir'in durumu

Midgard'daki bir çiftlik evinde, erkeklerden ve kadınlardan oluşan bir topluluk bir kış gecesi vakit geçiriyorlardı. Konuştular, içtiler, dikiş diktiler, dedikodu yaptılar ve şarkı söylediler. Daha sonda içlerinden biri yerinen kalktı ve titreyen ateşe doğru yürüdü.

"Şarkıcının koltuğuna oturmamın vakti geldi," dedi Loddfafnir. Urd Kuyusu'nda durdum ve içine baktım, sessizce baktım, düşündüm ve kafa yordum. Uzun bir süre Yüce Tanrı'nın sarayının kapısında, Yüce Tanrı'nın sarayının içinde dinledim. İşte duyduklarım bunlar:

"Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Eğer uyarsan tavsiyem sana yardımcı olacak, eğer bu tavsiyeye uygun şekilde uyarsan işlerin yolunda gidecek; geceleri evini korumak ve tuvalete gitmenin dışında hiçbir şey için kalkma.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Eğer uyarsan, tavsiyem sana yardımcı olacak, eğer bu tavsiyeye uygun şekilde uyarsan işlerin yolunda gidecek; bir cadının tatlı sözlerine ve yumuşak tuzağa düşüren sarılmalarına asla yenik düşme. Sana büyü yapacak ve sen de diğer insanlarla olan buluşmalarından ve arkadaşlıklarından aldığın tüm zevki kaybedeceksin, etin görüntüsünden bile nefret edeceksin, bütün güzellikler sana çirkin gelecek ve mutsuzluktan bükülmüş bir şekilde yatağa düşeceksin.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Eğer uyarsan, tavsiyem sana yardımcı olacak, asla başka bir erkeğin karısını baştan çıkarmaya ya da onunla gizli bir anlaşmaya varmaya çalışma.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Tamamen güvenebileceğin bir arkadaş istiyorsan o kişinin dostluğunun kıymetini bil; küçük, ezilmiş bir yolda dikenler ve otlar hızla büyür.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Arkadaşlık etmek için bilge bir adam bul ve iyileşmek için onun tılsımlarına önem ver.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Asla bir dostluğun bağlarını geren ve kıran ilk kişi olma. Eğer başka birine düşüncelerini söyleyemezsen endişe seni içten içe yemeye başlar.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Asla akılsız bir taklitçiyle vakit harcama. Kötü bir insan ancak aldığı kadarını geri verir ancak iyi bir insan senin hakkında övgüler yağdırarak sana büyük saygı kazandıracaktır. Gerçek arkadaşlık, bir insanın diğerine kalbini açabilmesidir. Hiçbir şey bir yalancıdan daha kötü değildir ve hiçbir gerçek dost sana sadece duymak istediğin şeyi söylemez.

Dinle Loddfafnir, söylenmiş üç sözcüktür ve kötü insanın kılıcı konuşmaya başladığında, daha iyi olan insan genellikle daha kötü hale gelir.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Sadece kendin kullanmaya niyetlendiğin ayakkabıları ve mızrak uçlarını yap. Eğer bir ayakkabı ayağa uymazsa ya da mızrak kırılırsa, insanlar sana kötü şeyler söyleyeceklerdir.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Eğer biraz kötülük biliyorsan herkesin bundan haberdar olmasını sağla ve düşmanlarınla barış yapma.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Kötülük yapmak uzun süreli bir mutluluk getirmez, iyilik yapmak seni mutlu edecektir.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Savaş kızıştığında ve insanlar çılgınlık dolu olduklarında gözlerini kaldırma yoksa savaşçılar seni tuzağa düşürmek için büyü kullanacaklardır.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Eğer bir kadının aşkını kazanmak ve lütuflarından yararlanmak istiyorsan, ona güzel bir söz ver ve bu sözü tut. Hiç kimse elde edeceği ödüle karşı isteksiz olmaz.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Sana dikkatli ama korkusuz olmanı söyleyeceğim, her şeyden önce biradan, başka bir adamın karısından ve bir hırsızın keskin zekâsından uzak dur.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Asla bir misafirle dalga geçme ya a bir gezginle alay etme. Genellikle, evinde oturan bir insan bir misafir ile ilgili neredeyse hiçbir şey bilmez. Hiç hatası olmayacak kadar mükemmel olan, hiçbir şeye değmeyecek kadar kötü olan hiç kimse yoktur.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Beyaz saçlı şarkıcıyla alay etme çünkü yaşlılar genellikle akıllıdırlar. Her ne kadar rüzgârda postlarla birlikte asılırlar, derilerle birlikte savrulurlar ve bağırsaklarla birlikte sallanırlarsa da, buruşmuş ciltler genellikle iyi tavsiye verirler.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Misafirini taciz etme ya da onu kapı dışarı etme. İhtiyacı olan birine karşı cömert ol. Ama tüm misafirleri kabul etmek için kaldırılan bir kapı kolu güçlü olmalıdır; üzerine bir zil koy, yoksa kendi açık kapın sana kötü bir son getirecektir.

Dinle Loddfafnir, dikkatle dinle! Bira içerken onu toprağın gücüyle dengele. Aynı toprağın birayı iyileştirdiği gibi ateş hastalıkları ve meşe ağacı da kabızlığı iyileştirir, cadılara karşı mısır başaklarını, kırıklara karşı çavdarı, nefrete karşı ayı, yara kabuklarına karşı çimleri ve kılıç yarasına karşı büyüleri kullan; toprak selleri yutar.

Yüce Tanrı kendi sarayında konuştu; insanoğulları için iyilik getiren, devlerin oğulları için lanetlenmiş sözler söyledi. Hem konuşana hem de dinleyenlere selam olsun! Bunları öğrenen herkes refah içinde yaşasın! Dinleyenlere selam olsun!"

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 349'a bakınız.)

26
Susamuru'nun fidyesi

Kış gücünü kaybetmişti. Her gün, Arvak ve Alsvid adlı atlar Güneş'in arabasını gökyüzünde çekmek için daha erken kalkıyorlardı ve kar, sessizce Midgard'ın vadilerinden ve düzlüklerinden kalkıyordu. Kuşlarda oluşan küçük korolar şarkı söylüyorlardı; Odin, Loki ve Honir, Asgard'dan ayrılıp dünyaları keşfetmeye devam etmek için sabırsızlanıyorlardı.

Bir sabah erkenden üç tanrı Bifrost'u geçtiler. Konuşarak ve gülüşerek Midgard'a girdiler ve Odin ile Loki, hızlı Honir'e yetişebilmek için bacaklarını esnetmek zorunda kaldılar.

Aniden, geç bir kar fırtınası yolculara saldırdı. Bu rüzgâr saldırısı başladığı kadar ani bir şekilde bitene kadar tanrılar her yönde dolanan, dans eden, dönen ve uçuşan kalın, ıslak kar tanelerinin arasından yollarına devam ettiler; güneş, biçimsiz bulutlardan oluşan katmanların arasından ortaya çıkarak katmanları keskin sarı ışıkla doldurdu ve sonra geriye, sadece güneşin küresi, alabildiğine uzanan soluk mavi gökyüzü ve açık Midgard'ın mavi ve yeşil katmanları kaldı.

Üç tanrı, kaynağına kadar bir nehrin yatağını takip ettiler. Ve akşamüstü geldiğinde, bir şelalenin altından yukarı çıktılar. Elmas gibi parıldayarak üzerlerinden gürüldeyerek akan suyun içine girdiler ve büyük girdaba baktılar.

Daha sonra Odin, kendilerinden en fazla 50 adım ötedeki taşlı kenarda uzanmış bir Susamuru gördü; Loki ile Honir'e parmağıyla işaret etti. Susamuru'nun gözleri kapalıydı. Akşamüstü güneşinde huzurlu ve oldukça uykulu hisseden susamuru, şelalenin içinden yakaladığı bir somonbalığını yemeye daha yeni başlamıştı.

Loki dudaklarını büzdü. Eğildi ve yumruk kadar bir taş aldı, nişan aldı ve taşı elinden geldiğince hızlı bir şekilde Susamuru'na attı. Taş hayvanın kafasına çarptı ve hemen ölmesine neden oldu.

Loki, bir kolunun altında somonbalığı, diğerinin altında esnek Susamuru ile Odin ve Honir'e doğru yürümeye çalışırken, "Gayet güzel," diye haykırdı; "Buna ne diyorsunuz? Bir kuşla iki kuş mu?"

Üç yol arkadaşının hepsi de aynı derecede mutluydu, Loki maharetinden ve Odin ile Honir de o akşam güzel bir et yiyeceklerinden dolayı.

Şelalenin yanındaki dik kenardan yukarı tırmandılar ve gittikçe daralan nehir vadisinden yukarı çıkmaya devam ettiler.

Güneş artık gözden kaybolmuştu ve tanrılar biraz ilerilerinde bir çiftlik gördüklerinde karanlık yarı yarıya çökmüştü. Çiftlik evinin bacasından duman çıkıyordu. Adımlarını hızlandırdılar ve iyi şanslarından dolayı şükrettiler.

Odin, çiftçi Hreidmar'a, "Bize bu akşam kalacak bir yer verir misiniz?" diye sordu. "İstediğimiz şey lüks bir yatak değil."

"Kaç kişisiniz?" dedi Hreidmar.

"Dışarıda iki kişi daha var," dedi Odin. "Ve yataklarımızın ücretini yemek ile ödeyebiliriz. Bugün şansımız yaver gitti ve herkese yetecek kadar yemeğimiz var."

"Oğullarıma da yeter mi?" dedi Hreidmar. "Fafnir ile Regin'e? Ve kızlarım Lyngheid ile Lofnheid'a?"

"Herkese yeter," dedi Odin esprili bir şekilde.

Daha sonra Hreidmar çok da hevesli olmayan bir şekilde başını salladı ve Odin kapıya gidip Loki ile Honir'i çağırdı.

"İşte buradayız," dedi Honir.

"Ve işte akşam yemeğimiz de burada," dedi Loki neşeyle. "Bunların ikisini de tek bir taşla indirdim."

Hreidmar, burnunun hemen önüne getirilen susamurunu gördüğünde gerildi. Bir anlığına gözleri parıldadı sonra döndü ve odadan dışarı çıktı.

"Onun neyi var?" dedi Loki.

Odin omuzlarını silkti. "Soğuk bir karşılama soğuk bir geceden daha iyidir," dedi.

"Ben o kadar da emin değilim," dedi Honir.

"Değil misin?" diye cevap verdi Odin, "Zaten hiç emin olmuyorsun."

Hreidmar, toprak duvarları yumruklayarak alçak geçitten yürüdü ve Fafnir ile Regin'i buldu. "Ne düşünüyorsunuz?" dedi. "Kardeşiniz Susamuru öldü."

"Öldü mü?" diye bağırdı iki kardeş ayağa fırlayarak.

"Öldü. Ve dahası da var. Onu öldürenler bu akşam bizim misafirimiz olacaklar."

Fafnir ve Regin çok sinirlenmişlerdi, Susamuru'nun ölümünün intikamını almaya yemin ettiler.

"Onlar da biz de üç kişiyiz," dedi Hreidmar. "Bu nedenle onları şaşırtmamız gerekecek. Başımla işaret ettiğimde her birimiz birini almalıyız. Bir tanesinin oldukça iyi bir mızrağı var ve onsuz daha iyi olabilir; bir tanesinin garip ayakkabıları var ve çıplak ayakla daha iyi olabilir; üçüncüde tehlikeli olabilecek hiçbir şey görmüyorum. Büyülerimi kullanacağım, onları zayıflatmak için sihirli sözler söyleyeceğim. Onları bağlamak için sihirli bir şarkı söyleyeceğim."

Fafnir ile Regin tam da babalarının dediklerini yaptılar. Üçü birlikte misafirlerinin üzerine atladılar ve çiftçi-büyücü Hreidmar onların direnişlerini zayıflattı, böylece Odin mızrağı Gungnir'i kaybetti ve Loki'nin de gökyüzü-ayakkabıları

ayağından çıktı. Üç tanrı elleri ve ayakları bağlanmış bir şekilde yerde yatarken Hreidmar, "Oğlum, siz benim oğlumu öldünüz. Ben de intikam için hepinizi öldüreceğim. Siz benim oğlumu öldürdünüz," diye bağırdı.

"Ne demek istiyor?" diye sordu Odin.

"Susamuru bizim erkek kardeşimizdi," dedi Fafnir.

"Balıkçıların en iyisiydi," dedi Regin.

"Gündüz bir susamuru şeklini alırdı," dedi Fafnir. "Tüm gün boyunca nehrin içinde ve kenarlarında yaşardı."

"Ve avlarını babamıza getirirdi."

"Bir sürü taze balık."

"Bizim kardeşimiz."

"Ama biz bunu bilmiyorduk," dedi Odin. "Eğer biliyor olsaydık Loki onu asla öldürmezdi."

"Ölmüş ölmüştür," dedi Hreidmar.

"Ama biz bunu bilmiyorduk," dedi Odin tekrar. "Bilseydik doğruca babasının çiftliğine gelir miydik sanıyorsunuz? Bizi öldürmeden önce en azından bir fidye ödememize izin vermelisiniz."

Hreidmar yerdeki üç ziyaretçisine baktı ve hiçbir şey söylemedi.

"Üçümüz adına konuşuyorum," dedi Odin. "Size istediğiniz kadar öderiz."

Hreidmar bir süre düşündü. "Eğer sözünüzü tutacaksanız bu adil olur," dedi. "Yemin etmelisiniz. Ve eğer bu yemini bozarsanız hepiniz bunun bedelini başlarınızla ödeyeceksiniz."

Daha sonra üç yol arkadaşı Hreidmar'ın istediği kadar ödeme yapacaklarına yemin ettiler.

Büyücü, Fafnir ile Regin'e dönerek, "Tamam o zaman Lyhgheid ile Lofnheid neredeler? Onlara söyleyin Susamuru'nun derisini yüzsünler ve bana derisini geri getirsinler," dedi.

Fafnir ile Regin babalarının emrine uydular ve sonra Hreidmar Susamuru'nun güzel derisini ateşin yanına serdi. "İlk önce bu deriyi kırmızı altınla doldurmalısınız," dedi tanrıla-

ra. "Ve sonra üstüne üstlük bir de kırmızı altınla kaplamalısınız. Tamamen kaplanmış olmalı. Oğlumun ölümünün fidyesi işte budur."

"Öyle olsun," dedi Odin. Ve Loki'ye kulağına fısıldayacak kadar yaklaşana kadar yerde yuvarlandı.

Loki dikkatle dinledi ve sonra, "Benim altın için gitmeme izin verin. Beni bırakın ve diğer ikisini tutsak olarak tutun," dedi.

Böylece Hreidmar Loki'nin bağlarını çözdü ve Loki, hızlı bir bakış ve Hreidmar'ı ve oğullarını hatta Honir'i bile tedirgin eden alaylı bir kahkahayla kapıyı açtı ve geceye doğru koştu.

Loki gökyüzü ayakkabılarını büyücünün ellerinde bırakmıştı ve zaten hiç acelesi yoktu. Hreidmar'ın Odin ile Honir'i öldürmekle kazanacağı hiçbir şey olmadığını ve kendisinin kırmızı altınla dönmesini beklemekten kazanacak çok şeyi olduğunu biliyordu. Ve özellikle de, yüce Odin'in ve uzun bacaklı Honir'in elleri ve ayakları bağlı şekilde bir süre yatması düşüncesinden de hiç rahatsız değildi.

Oyalana oyalana Midgard'ı tamamen geçerek Hlesey Adası'na ulaştı.

Loki bu adada Aegir ile Ran'ı deniz dibindeki saraylarında ziyaret etti. Nefes nefese bir şekilde, "Tanrılar tehlikede," dedi Ran'a. "Odin'in kendisi bağlanmış bir şekilde yatıyor, Odin ve Honir ve onları ancak sen kurtarabilirsin."

Deniz tanrısının karısı soğuk, solgun gözlerini kocaman açtı.

"Bana batma ağını ödünç ver. Onu, insanları tuzağa üşürmek için değil tanrıları kurtarmak için kullanabilirim."

Ağını kendisine vermesi konusunda Ran'ı ikna ettikten sonra Loki, olur da Ran fikrini değiştirirse diye dalgaların altındaki saraydan hızla ayrıldı ve karanlık elflerin dünyasına doğru yöneldi.

Loki, devasa bir mağaraya ulaşana kadar damlayan tünellerden oluşan bir zincirin ve bir alacakaranlık odalar labirentinin içinde yoluna devam etti. Mağaranın tavanı ağaç gövdelerinden daha kalın sütunlarla destekleniyordu ve köşeleri sessiz ve karanlıktı. Ancak, çatıdaki dikey bir bacadan mağaranın ortasına biraz ışık giriyordu ve Loki'ye görmek için geldiği şeyi gösterdi, hiçbir yerden gelmeyip hiçbir yere akmıyormuş gibi görünen bir su ile dolu, büyük, durgun bir havuz.

Loki Ran'ın ince dokunmuş ağını serdi ve havuzun içine fırlattı. Ağı sürükledi ve yukarı çekti ve orada, sinirli bir şekilde saldıran ve kıvranan büyük bir turna balığı ağın içinde kapana kısılmıştı.

Loki, çirkin dişlerinden ve sarı gözlerindeki aynı derecede iğrenç bakıştan sakınarak balığı tuttu. Turna balığını sert bir şekilde sallayarak, "Önce şekil değiştireceksin," dedi.

"Şekil değiştireceksin," sözleri mağarada yankılandı.

Sonra, turna balığı Ran'ın ıslak ağının içinden kayboldu ve yerinde cüce Andvari ortaya çıktı. Loki, sürekli olarak boynunun arkasından sıkıca tutarak cüceyi ağın içinden kurtardı.

"Ne istiyorsun?" diye inledi Andvari.

"Ne istiyorsun?" dedi mağara.

"İstediğim şey senin altının. Yoksa bir çamaşır parçası gibi senin suyunu sıkacağım. Bütün altının."

"Bütün altının..." diye gürledi mağara.

Andvari irkildi. Loki'yi yankılanan mağarasından dışarı çıkararak dolambaçlı bir geçitten geçirip nalbant dükkânına götürdü. İçerisi sıcak ve dumanlı ama iyi donatılmıştı ve ateşin ışığında parıldayan altınla doluydu. Cüce ellerini açtı ve omuzlarını silkti.

Loki bir altın parçasını tekmeleyerek, "Hepsini toparla," dedi.

Andvari, söylenerek ve inleyerek ortalıkta güçlükle ilerledi. Kırmızı altın disklerinden, parçalarından, kıymıklarından

ve küçük külçelerinden, yapılmış ve yarı yapılmış olan nesnelerden bir yığın yaptı. Loki yığına baktı ve oldukça tatmin oldu. "Hepsi bu mu?" dedi.

Andvari hiçbir şey söylemedi. Altını eski çuvala yerleştirdi, ikisi de dolmuştu. Daha sonra homurdanarak çuvalları nalbant dükkânının öbür tarafına geçirdi ve onlarla birlikte Loki'nin önünde durdu.

Loki, cücenin kapalı duran sağ elini işaret ederek, "Peki ya o yüzük?" dedi. "Onu sakladığını gördüm."

Andvari başını salladı.

"Onu da çuvala koy," dedi Loki.

"Bırak da o bende kalsın" diye yalvardı Andvari. "Sadece bu yüzük."

"Onu da çuvala koy," dedi Loki.

"Bunun bende kalmasına izin ver, sadece bu," diye yalvardı cüce. "En azından bununla daha fazla altın yapabilirim."

"Benim daha fazlasına ihtiyacım yok," dedi Loki, "Ve seni donuna kadar soyacağım." İlerledi ve çuvallardan birini kenara fırlatarak Andvari'nin avucunu zorla açtı ve küçük, kıvrılmış yüzüğü aldı. Muhteşem bir şekilde işlenmişti ve Loki onu kendi küçük parmağına geçirdi. "Hür iradeyle verilmeyen şeyler zorla alınmalıdır," dedi.

"Hiçbir şey hür iradeyle verilmedi," diye cevap verdi Andvari.

Loki çuvalları omuzladı ve nalbant hanenin kapısına doğru döndü.

"O yüzüğü al!" diye bağırdı cüce. "Lanetim o yüzüğün ve o altının üzerinde olacak! Ona kim sahip olursa onu yok edecek!"

Loki döndü ve Andvari'ye baktı. "Çok daha iyi," dedi.

"Hiç kimse benim servetimin keyfini çıkaramayacak!" diye bağırdı Andvari.

"Eğer" dedi Loki, "eğer senin sözlerini bu altını alacak olan kişilere söylersem Andvari, işte o zaman senin lanetin ortaya

çıkacak." Ve bu sözlerle Loki tekrar arkasını döndü ve kulaklarında yeminler ve büyülerle karanlık elflerin dünyasından çıkıp Midgard'a geldi.

"Çok oyalandın," dedi Odin.

Honir hiçbir şey söylemedi ve oldukça korku verici görünüyordu.

"Zor kazanıldı ama iyi kazanıldı," dedi Loki. Kırmızı altın çuvallarını yol arkadaşlarının önüne indirdi. Andvari'den aldığı bükümlü yüzüğü Odin'e göstererek, "Peki buna ne diyorsun?" diye fısıldadı.

Odin gözlerini kırptı ve yüzüğün ince güzelliğine hayran kaldı.

Hreidmar, arkasında iki oğlu ve iki kızıyla odaya girdiğinde, "Sonunda," dedi. Başını salladı ve Fafnir ile Regin Odin ile Honir'in bağlarını kesti.

İki tanrı yavaşça ve gergin bir şekilde ayağa kalktılar. Kaslarını esnettiler, ellerini birbirine sürttüler, yaralanmış el ve ayak bileklerine baktılar.

"Peki o zaman," dedi Hreidmar.

"Deriyi kendin doldurmalısın," dedi Loki. "Yoksa asla tatmin olmayacaksın."

Çuvallardan birini yere boşalttı ve büyücü parça parça Susamuru'nun derisini doldurdu. Dolgun ve gergin, başından kuyruğuna kadar taşacak hale gelene kadar doldurdu.

"Şimdi onu tamamen kaplayacağız," dedi Loki ve ikinci çuvalı açarak kireçli zeminin üzerine bir diğer metal yığını döktü. Honir Susamuru'nun derisini burnu aşağıda kalacak şekilde dik tutarken Odin ile Loki çevresine altın yığdılar. Susamuru'na altından yapılma bir höyük yaptılar.

"Odin, düzgün bir şekilde yapılan bir işin verdiği tatminle, "Şimdi gel ve kendin bak Hreidmar! Deriyi tamamen kapladık," dedi.

Büyücü yığının çevresinde döndü durdu. Tekrar çevresinde yürüdü. Altını santim santim inceledi. "Burada!" dedi. "Burada bir bıyık var! Bunun kaplanması ve saklanması gerekli. Yoksa yemininizi bozduğunuza karar vereceğim ve bu da anlaşmamızın sonu olacak."

Loki Odin'e baktı ve Odin de Loki'nin küçük parmağındaki kıvrımlı yüzüğe baktı. Burnunu çekti, yüzüğü çıkardı ve görünen tek bıyık kılının üzerine yerleştirdi. "Şimdi," dedi Odin yüksek sesle, "Susamuru'nun fidyesini tam olarak ödedik."

"Gerçekten de ödediniz," dedi Hreidmar.

Hâlâ ayaklarının üzerinde tam dengede duramayan Odin odanın karşısına, mızrağı Gungnir'in köşede durduğu yere doğru yalpaladı. Ve Loki de gökyüzü ayakkabılarına koştu ve hemen onları giydi. Kendi güçlerine tekrar sahip olma duygusu içlerinde gezindi. Hreidmar, Fafnir ve Regin'e sevgisiz bir şekilde baktılar.

"İyi dinle!" dedi Loki. "O yüzük ve tüm o altın Andvari adında bir cüce tarafından yapıldı. Onları sadece laneti ile birlikte cüceden zorla aldım." Loki durakladı. "Ve o ne dediyse, ben de söylüyorum; o ne dediyse hepsi olacak." Loki'nin sesi alçak ve inandırıcıydı. "O yüzüğü al! Lanetim o yüzüğün ve o altının üzerinde olacak! Ona kim sahip olursa onu yok edecek!"

Odin Loki'ye baktı. Gözleri parıldadı ve Loki çarpık bir şekilde gülümsedi. Daha sonra Honir bir adım atarak yanlarına geldi. Üç yol arkadaşı, çiftlik evinin dışına, güzel bahar havasına çıktılar.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 350'ye bakınız.)

27
alvis'in durumu

Alvis, karanlık elflerin dünyasından Midgard'a giden bütün yolu yürüyerek geçti. Bilskirnir'e doğru hızla gitti ve o sarayda aradığı tanrıyı gördü, ama onu tanımadı.

"Gelinimi almaya geldim," dedi cüce açık açık. "Buraya gelmek yeterince uzun sürdü, bunu söylemeliyim ve artık Thrud'un yeni evini onurlandırmasının vakti geldi. Herkes düğün gecem için sabırsızlandığımı düşünecektir ama burada mecbur olduğumdan daha fazla oyalanmaya niyetim yok."

"Sen kimsin?" diye sordu Thor. "Ya da şöyle mi demeliyim? Sen nesin? Neden burnun o kadar soluk? Bir mezar yığınında mı uyuyorsun yoksa cesetlere eşlik mi ediyorsun?" Thor Alvis'i gözden geçirdi. "Bir tür canavara benziyorsun. Kesinlikle Thrud ile evlenen kişi sen olmayacaksın."

Cüce, kendini olabildiğince uzun gösterecek şekilde dikleşti. "Ben Alvis'im" dedi. "Ve bilmediğim hiçbir şey yok. Bir tepenin altında, oldukça aşağılarda yaşıyorum ve evim, kayadan oyulmuş bir mağaradır." Cüce bu sözlere aldırmadı. "Thrud'u, yani çalışmalarımın ve çok sayıda silahın karşılığında kararlaştırılan ödemeyi istemeye geldim. Tanrılar yeminlerini bozmamalıdır!"

"Ben bozacağım," dedi Thor sinirli bir şekilde. "Benim bu sözden hiç haberim yok." Avlunun altına doğru yürüdü ve

sonra, "Bir baba, kızının kiminle evleneceği konusunda son sözü söyleme hakkına sahiptir. Bu karar ona ve sadece ona aittir," diye seslendi.

"Peki, o zaman sen kimsin kahraman?" diye sordu Alvis. "Ve benim göz alıcı gelinim üzerinde nasıl bir hakka sahip olduğunu düşünüyorsun? Sen, nadiren fark edilen, çok az tanınan bir serseriden başka hiçbir şey değilsin." Alvis'in dudağının kenarları kıvrıldı. "Hangi kadın sana katlanabilir hale gelmeden önce yüzüklerle satın alınmak zorunda kaldı?"

"Ben," dedi tanrı çok yavaş bir şekilde ve gözlerinin parıldaması Alvis'i korkuttu; "Fırlatıcı Thor'um, ben Her Yerde Dolaşanım ve ben Odin'in oğluyum. Eğer bu elimden geliyorsa, sen asla benim kızımı kazanamayacak ve onunla evlenemeyeceksin."

"Ah!" dedi Alvis ve donuk bir şekilde gülümsedi. "Peki, o zaman yakında senin iyi niyetini ve iznini kazanacağım. Senin kar beyazı kızının hasretiyle yanıyorum ve onun için mücadele edeceğim."

"Bilge misafir," dedi Thor, "Eğer sana tüm dünyalarla ilgili soracağım her şeyi cevaplayabilirsen ben asla senin aşkının önünde duramam. Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Yeryüzünü, bütün çevremizi sararak uzanan karaya verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Dünya derler," diye cevapladı cüce. "Aesirler Arazi ve Vanirler de Yollar derler. Devler onu Hep Yeşil ve Elfler de Üretici olarak adlandırırlar. En kutsal tanrılar ona Yerküre adını vermişlerdir."

"Söyle bana Alvis! Sen, bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin: Her bir dünyada, hepimizin görebildiği, okyanusun çocuğuna, gökyüzüne verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Cennet derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Zirve ve Vanirler de Rüzgâr Dokuyucusu derler. Devler onu Yüksek Yuva, Elfler Adil Çatı ve Cüceler de Damlatan Saray olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her bir dünyada, hepimizin görebildiği aya verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Ay derler," diye cevapladı cüce. "Ama Tanrılar Güneş Taklidi derler. Hel'de Dönen Tekerlek olarak bilinir. Devler onu Hızlı Gezgin, cüceler Işık Yayan ve Elfler de Zamanın Habercisi olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen, bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada hepimizin görebildiği güneşe verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Güneş derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Küre ve cüceler de Dvalin'in Zevki derler. Devler onu Hep Parlak, Elfler Adil Tekerlek ve Tanrının oğulları da Her Yeri Parlayan olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, yağmuru içlerinde tutan bulutlara verilen ad nedir?"

"İnsanlar onlara Bulut der," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Yağmurun Şansı ve Vanirler ise Rüzgâr Uçurtmaları derler. Devler onları Yağmurun Umudu, Elfler Havanın Gücü olarak adlandırırlar ve Hel'de ise Sırların Miğferleri olarak bilinirler."

"Söyle bana Alvis! Sen, bizim kaderlerimiz ve talihlerimiz ile ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, uzaklara kadar uzanan rüzgâra verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Rüzgâr derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Kararsız ve en yüce tanrılar da Kişneyen derler. Devler onu Ağıtçı, Elfler Kükreyen Gezgin olarak adlandırırlar ve Hel'de ise Sert Patlama olarak bilinir."

"Söyle bana Alvis! Sen, bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, dinlendirici huzura, sessizliğe verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Sakinlik derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Sessiz ve Vanirler de Rüzgârın Yatışması derler. Devler

onu Bunaltıcı, Elfler Günün Uyuması ve cüceler de Günün Göçmesi olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, üzerinde insanların yelken açtığı denize verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Deniz derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Düzgün Serilmiş ve Vanirler de Dalgalar derler. Devler onu Yılan Evi, Elfler İçecek Şey ve Cüceler de Derinlik olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, insanlar için yanan ateşe verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Ateş derler," diye cevapladı cüce. Tanrılar Alev ve Vanirler de Dalga derler. Devler onu Aç Isırıcı ve cüceler Yakıcı olarak adlandırırlar. Hel'de ise Aceleci olarak bilinir."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, insanlar için yetişen ağaçlara verilen ad nedir?

"İnsanlar ona Ağaç derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar ona Arazilerin Yelesi derler ve Hel'de ise Tepelerin Yosunu olarak bilinir. Devler onu Yakıt ve Elfler ise Güzel Dallı olarak adlandırırlar. Vanirler ona Çubuk adını verirler."

"Söyle bana Alvis! Sen, bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, Narvi'nin kızı geceye verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Gece derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Karanlık ve en yüce tanrılar ise Örtü derler. Devler onu Işıksız, Elfler Uykunun Sakinleştiricisi, cüceler de Rüyaların Dokuyucusu olarak adlandırırlar."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, insanlar tarafından ekilen tohuma verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Arpa derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Tahıl ve Vanirler ise Filiz derler. Devler onu Yenilebilir, Elfler İçki Maddesi olarak adlandırırlar ve Hel'de ise İnce Kök olarak bilinir."

"Söyle bana Alvis! Sen bizim kaderlerimiz ve talihlerimizle ilgili her şeyi bilen cücesin. Her dünyada, insanların kana kana içtiği biraya verilen ad nedir?"

"İnsanlar ona Bira derler," diye cevapladı cüce. "Tanrılar Bira ve Vanirler ise Köpüren derler. Devler onu Bulutsuz İçki olarak adlandırırlar ve Hel'de ise Bal Likörü olarak bilinir. Suttung'un oğulları ona Ziyafet İçkisi adını vermişlerdir."

Thor, "Böylesine antik bir bilgeliğe sahip olan bir tek kişiyle bile karşılaşmadım," dedi. Misafirine uzun ve yavaş bir şekilde gülümsedi ve yavaşça başını salladı. "Ama kendi dilin seni tuzağa düşürdü Alvis. Güneş'in ışınları seni tutsak edecek."

Cüce kendi çevresinde döndü ama artık çok geçti.

"Güneş'in ışınları seni tutsak edecek," diye zevkle konuştu Thor. "Ve seni bir taşa çevirecek. Ve şimdi güneş benim sarayımda tekrar parlayacak."

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 352'ye bakınız.)

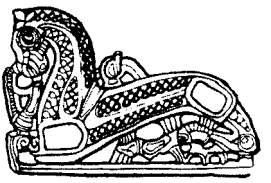

28
Balder'in Rüyası

Tanrı inledi. Karanlık şekillerden kaçmaya çalışırken debelendi ve kıvrandı. Nefes nefese kaldı ve tekrar inledi sonra da uyandı. Tanrıların en güzeli, alnı en beyaz çiçek kadar beyaz bir şekilde parıldayarak, saçları parlayarak uzun bir süre alacakaranlıkta yattı ve rüyasını hatırlamaya, her bir şekle anlam vermeye ve sonra da o şekli kafasından uzaklaştırmaya çalıştı. Ama şekiller gölgelerde saklanmışlardı ve uyandıktan sonra şekilsiz hale gelmişlerdi. Ve zamanla içindeki korku donuk bir önseziye dönüştü, gözlerini kapadı ve içi geçmeye başladı.

Uyuduktan hemen sonra korkunç, kurukafa gibi görüntüler, onun içindeki ışığı söndürmeye niyetlenmiş canavarca şekiller geri döndü. Çığlık attı ve kendi çığlığına uyandı. Bir kere daha korku dolu, korunmasız ve lanetlenmiş hissetti.

Tanrılar ve tanrıçalar Balder'in rüyalarını öğrendiklerinde rüyaların anlamını tartışmak için endişe içinde bir araya geldiler. Balder'in içlerinde en merhametli, en nazik ve en çok sevilen olduğunu ve böylesine hoş olmayan gece ziyaretlerini en az hak eden tanrı olduğunu söylediler; daha önce lekelenmiş hiçbir şeyin Breidablik'in kapısından geçmemiş olduğunu söylediler. Ama söyledikleri her şey onları daha

da fazla rahatsız etti. Balder'in rüyalarının anlamını çözemediler.

"Ben kendim gideceğim, dedi Herkesin Babası. Balder'in babası, "Ve bir anlam bulup döneceğim." Tarih kadar eski büyücü ayağa kalktı ve hızla konseyden ayrıldı. Sleipnir'in üzerine atladı, titreşen gökkuşağını dörtnala geçti ve Midgard'dan kuzeye, Niflheim'in kasvetli ve sürekli dönen sisinin içine giden upuzun yola çıktı.

Hel'in köpeği Odin'in geldiğini duydu. Garm'ın boynundaki ve göğsündeki tüyler kan ile kaplanmıştı ve yeraltının girişindeki dağ mağarasından havladı. Kehanetlerin Efendisi bunu hiç umursamadı. Öylesine hızlı gitti ki, donuk zemin Sleipnir'in 8 toynağının altında tıngırdadı ve Hel'in ürkütücü sarayına ulaşana kadar da durmadı.

Burada, Odin atından indi. Sarayın içine baktı; saray, ölülerle doluydu ve altın yüzükler ve altın süs eşyalarıyla parıldıyordu. Daha sonra Sleipnir'i bir kadın kâhinin gömülü olduğu doğu kapısına doğru yöneltti. Odin kâhinin mezarının yanında durdu ve parlak tek gözünü mezarın üzerine dikti. Daha sonra büyü kullanmaya başladı ve karanlığın içinde, kadın kâhinin soluk hayaleti topraktan çıkarak Odin'in üzerinde belirdi.

"Kim?" diye inledi. "Beni zorla yukarı çıkaran ve üzüntülerin içinde topraktan kaldıran yabancı kim? Üzerimi kar kapladı, yağmur beni dövdü, çiğ içime işledi; uzun süredir ölüydüm."

"Benim adım Gezgin Vegtam," dedi Odin, "Ve ben Valtam'ın oğluyum. Bana Hel'den haberler ver, şimdiye kadar diğer dünyaların tamamını dolaştım. Hel'in sarayındaki oturma yerlerinin üzerine neden altın yüzükler saçılmış ve neden her yeraltın ile dekore edilmiş? Kimi bekliyorsun?"

"Parıldayan bal likörü" dedi kadın kâhin, "Balder için mayalanıyor; kazanı bir kalkan kaplıyor. Bütün ihtişamlarına rağmen tanrılar üzüntüyle dolacak. Konuşmaya isteksizdim ve artık başka bir şey de söylemeyeceğim."

"Kâhin, kalmalısın," dedi Odin. "Sana soracağım bütün soruları cevaplamalısın. Balder'i kim öldürecek ve Odin'in oğlunun kanını kim boşaltacak?"

"Kör Hod ölümcül bir dal taşıyacak. Balder'i öldürecek ve Odin'in oğlunun kanını boşaltacak. Konuşmaya isteksizdim ve artık başka bir şey söylemeyeceğim."

"Kâhin, kalmalısın," dedi Odin. "Sana soracağım bütün soruları cevaplamalısın. Kim Hod'dan intikam alacak? Balder'in katilini ölü yakılan yere kim taşıyacak?"

"Rind, Odin ile sevişecek," dedi kadın kâhin. "Ve onların oğulları da Batı Sarayı'nda, Vestrsalir'de doğacak olan Vali olacak. Sadece bir gecelik olduğunda intikamı o alacak. Balder'in katilini ölü yakılan yere taşımadan önce ne ellerini yıkayacak ne de saçını tarayacak. Konuşmaya isteksizdim ve artık başka bir şey söylemeyeceğim."

"Kâhin, kalmalısın," dedi Odin. "Sana soracağım bütün soruları cevaplamalısın. O zaman ağıt yakıp atkılarını gökyüzüne fırlatacak olan bakireler kimler?"

"Sen Vegtam değilsin," dedi kadın kâhin. "O olduğuna inanmıştım. Sen Odin'sin, tarih kadar eski büyücü."

"Ve sen de kadın kâhin değilsin," dedi Odin, "Bilge de değilsin. Sen üç canavarın annesisin."

"Evine dön Odin ve yeteneklerinle övün," dedi kadın kâhin. Sesi yükseliyor ve sinsileşiyordu. "Loki zincirlerinden kurtulana ve Ragnarok'tan önce karanlığın bütün güçleri bir araya gelene kadar beni bir daha hiç kimse kaldırmayacak."

Soluk ve parıldayan hayalet ışımaya ve mezarına geri girmeye başladı.

Sonra Odin arkasını döndü. Kalbi buruk bir şekilde Sleipnir'e bindi.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 354'e bakınız.)

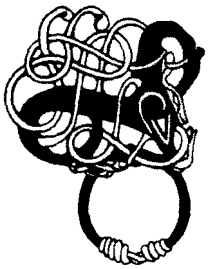

29
Balder'in Ölümü

Tanrılar ve tanrıçalar Balder'in korkunç rüyalarının gölgesinde toplandılar, bu rüyalar Balder'i sonsuza kadar karanlığa gömmekle tehdit ediyorlardı. Tek bir tanesi bile Balder'in hayatının tehlikede olduğundan kuşku duymuyordu ve uzun bir süre onu nasıl koruyacaklarını tartıştılar.

Tanrılar ve tanrıçalar bir kişinin ölümüne neden olabilecek bütün yolları düşündüler; ani ölüme neden olan tüm toprak ile, gökyüzü ile ve deniz ile ilgili şeyi isimlendirdiler. Daha sonra Balder'in annesi Frigg 9 dünyada dolaşmaya ve her bir cismin Balder'e zarar vermeyeceğine dair yemin etmesini sağlamaya başladı.

Ateş yemin etti. Su yemin etti. Demir ve her türlü metal yemin etti. Taşlar yeminler etti. Hiçbir şey Frigg'i yolundan döndüremez ya da tatlı, sıkıntılı tutkusuna karşı koyamazdı. Toprak yemin etti. Ağaçlar yemin etti. Bütün hastalıklar yemin etti. Balder'in annesi yorulmak bilmiyordu ve dikkatliydi. Bütün hayvanlar yemin etti, sürünen bütün yılanlar da yemin etti.

Daha sonra tanrılar ile tanrıçalar tekrar toplandılar ve Frigg onları, istedikleri her şeyi yaptığı ve yaratılmış hiçbir şeyin Balder'e zarar vermeyeceği konusunda temin etti.

"Bunu denemeliyiz," dediler. Bir tanesi bir çakıltaşı aldı ve Balder'in kafasına düşecek şekilde havaya fırlattı.

O küçük taş, sahip olduğu bütün gücü sakladı. Balder taşın kendisine çarptığının farkına bile varmadı. "Hiç hissetmedim bile," dedi.

Daha sonra tüm tanrılar ve tanrıçalar güldüler. Gladsheim'dan ayrıldılar ve güneş ışığına çıktılar. Sarayın altın çatısı ve altın duvarları parıldıyordu ve Idavoll'un yeşil düzlükleri hareketle doluydu; tanrıların hizmetçileri gelip gidiyordu, ışık elflerinden oluşan gruplar işleri için acele ediyorlar ve Asgard'ın ziyaretçileri de hayranlık içinde onları izliyorlardı ve türlü türlü hayvanlar otlanıyor ya da uyuyorlardı, hepsi de hayatta olduklarına memnundular.

Önde gelen tanrılar Gladsheim'da ve tanrıçalar da Vingolf'ta buluştular. Asgard'ı yönetiyorlardı, Midgard'daki kahraman insanların başarılarını ve kaderlerini tartıştılar. Konseylerinden sonra genellikle bir araya geliyorlardı ve dedikodu yapan, sosyal ve eğlenmeye hevesli, itip kakıcı bir topluluk da onlara katılıyordu. Kimi zaman içiyorlar kimi zaman şarkı söylüyorlardı ve güçlerini deneyerek çeşitli oyunlar oynuyorlardı.

Tanrıların Balder'in güvenliğini tekrar kontrol etmeleri gerektiğini düşünmeleri uzun sürmedi, bu eğlenceye karşı koyamıyorlardı. Bir tanesi bir çakıltaşı attı ve taş Balder'in elmacık kemiğine çarptı, diğeri ona bir sopa fırlattı ve sopa Balder'i göğsünden vurdu.

"İkisini de hiç hissetmedim bile," dedi Balder.

Daha sonra tanrılar güldüler ve başka denemeler yaptılar. Bir şaka diğerini doğurdu ve kısa süre içinde çok cesur hale geldiler. Balder'i bir hedef olarak bir duvarın önüne yerleştirdiler. Üzerine sivri uçları olan oklar fırlattılar ve oklar Balder'in üzerinden sekip ayağına düştü. Kimileri taşlar getirdiler ve Balder'e fırlattılar. Diğerleri Balder'e baltalarla saldırdılar ve onu kılıçlarla yaraladılar, sertleştirilmiş metal Balder'e

hiç zarar vermedi hatta sıyırmadı bile. Tanrıların en güzeli ve en naziği çok sayıda sert saldırının hedefi oldu ve hiçbiri ona zarar vermedi. Orada bulunan herkes bu yeni oyundan çok büyük zevk alıyordu ve hepsi de Balder'e zarar vermenin imkânsız olmasına seviniyorlardı.

Loki hariç hepsi: Sinsi Tanrı nefret ve sabırsızlıkla izledi. Sorun ve dert onun hayat kaynağıydı ve Balder'in her türlü saldırıya karşı dokunulmaz olması onu iğrendiriyordu. Bu kin her geçen gün onun içinde büyüdü ve onu yemeye başladı. Oyunlara katılmayı reddediyor ama buna rağmen uzak da duramıyordu.

Bir akşamüstü, Loki her zamanki, Gladsheim'ın kapısının önünde boş boş gezerek orada toplananları izlerken aklına bir fikir geldi. Gözlerini yarı yarıya kapattı, kıvrık dudaklarını yaladı ve gülümsedi. Kimse farkına varmadan curcunadan uzaklaştı ve Fensalir'e doğru hızla yürüdü.

Loki durakladı. Dikkatle çevresine bakındı, ortalıkta hiç kimse yoktu. Daha sonra büyülü sözleri fısıldadı, Şekil Değiştiren kendisini yaşlı bir kadına dönüştürdü.

Aynı Loki'nin beklediği gibi Frigg sarayındaydı ve yalnızdı. Loki topallayarak yürüdü; burnunu çekti, akan burnunu elinin tersiyle sildi ve elini siyah kirli elbisesine sürdü. "Neredeyim ben?" diye sordu.

Frigg ayağa kalktı, yaşlı kadını selamladı ve kendisini tanıttı.

"Evden oldukça uzaklaşmışım," dedi yaşlı kadın. "Ve buraya gelmeye değer olup olmadığından emin değilim."

Frigg sabırla dinledi.

"Biraz geride bir yeri geçtim. O ne gürültüydü! Kimsenin dinlemesini sağlayamadım. Ve oradaki herkes bir adamı taşlıyordu. Zavallı adam! Beyaz, bembeyaz bir yüzü, parıldayan saçları vardı. Bir kişiye karşı hepsi, evet; Asgard'da böyle şeylerin olduğunu bilmiyordum."

Frigg hafifçe gülümsedi ve yaşlı kadın sözünü bitirene kadar beklemenin daha iyi olacağını düşündü.

"Orada çok uzun kalmadım, taşlamaları hiç sevmem. Kim bunu tahmin edebilirdi ki? Bu kadar uzaklara geldim ama burası da aynı diğer yerler gibi. O adamın çok vakti kalmamıştı, zavallıcık. Şimdiye kadar ölmüştür evet." Yaşlı kadın lafı uzattıkça yanında birinin olduğunu unutmuş gibi görünüyordu. Ama sonunda başını sertçe salladı ve Frigg'e kızgın kızgın baktı. "Ne oluyordu peki? Onu neden taşladıklarını biliyor musun?"

Frigg yaşlı kadına gördüğü şeyin birinin taşlanması değil tanrıların ve tanrıçaların onun oğluyla eğlenmeleri olduğunu söyledi. Balder'e tek bir taşın bile zarar vermediğini ve Balder'in de herkes kadar bu eğlencede yer almaya hazır olduğunu anlattı.

"O zaman bu nasıl bir sihir?" diye sordu yaşlı kadın. Bıyıkları vardı ve bu bıyıklar oldukça rahatsız edici bir şekilde seğiriyordu.

"Balder'e hiçbir şey zarar vermeyecek," diye cevap verdi Frigg. "Hiçbir metal onu incitmeyecek, hiçbir tahta yaralamayacak. Her şeyin yemin etmesini sağladım."

"Her şeyden mi?" dedi yaşlı kadın. "Hatta bir tutam tuzdan bile mi?"

Frigg bu yorucu kocakarıdan rahatsız olmaya başlamıştı, ondan kurtulmaya çalışırız der gibi omuzlarını silkti.

"Her şeyden," dedi Frigg ilgisizce, "Valhalla'nın batısında yetişen küçük bir çalı olan ökseotu hariç. Bu ot o kadar gençti ki, onu pek umursamadım."

Yaşlı kadın homurdandı. "Benimle ilgilendin," dedi, "Evet, benimle ilgilendin, artık yoluma devam edeceğim."

Frigg başını eğdi.

Yaşlı kadın döndü ve acı içinde Fensalir'in kapılarına doğru yöneldi. Frigg ise onun gittiğini görmekten hiç de üzgün değildi.

Yalnız kaldığından emin olur olmaz, Şekil Değiştiren sihirli sözcükleri mırıldandı. Daha sonra toparlandı ve eski şekline dönerek tekrar Loki oldu.

Sahtekâr, neşeyle Idavoll düzlüğünde yürüdü, düzlükte bekliyorlarmış ya da hiç hareket etmemiş gibi hareketsiz gruplar halinde duran hayvanlar dışında hiç kimse yoktu. Hava yoğunlaşıyordu, uzaklar ve orta mesafeler bulanık ve mavimsiydi; neredeyse akşam olmuştu.

Loki hızla Gladsheim'ı geçti. Valhalla'ya doğru hızlandı ve Einherjar'ın bağırdığını duyunca kendi kendine gülümsedi. Zayıflayan ışıkta hızla batıya doğru ilerledi, ıslık çalıyor ve keskin bir şekilde soluna, sağına ve ayağının altına bakıyordu. Daha sonra küçük bir ağaçlığa girdi. Ve orada, Sinsi Tanrı aradığı şeyi, ne toprağa ne de suya kök salmış, onun yerine bir meşenin gövdesinde büyüyen ökseotu filizini buldu.

Üzerindeki meyveler soluk göz alkımları gibi parıldıyordu. Yaprakları yeşil ve sarımsı yeşildi, gövdesi, küçük dalları ve sürgünleri yeşildi. Parlak güneş ışığında, hareketsiz ve başka bir dünyadan gelmiş gibiydi ama o loş ışıkta daha da garip görünüyordu.

Loki küçük bitkiyi kavradı ve meşe ağacından ayrılana kadar çekti. Daha sonra ağaçlıktan çıktı ve Gladsheim'ın yolunu tuttu, hızla giderken bir taraftan da dalı çekiştiriyordu. Neredeyse kolu kadar uzun olan en düz dalı seçti ve arkasında küçük bir birikinti bırakarak bu dalı soydu. Loki bu dalın bir ucunu sivriltti, dalı kemerine soktu ve sarayın sıcak ışığına adımını attı.

Gladsheim'daki topluluk oyunlarına o kadar dalmışlardı ki, hiç kimse Loki'nin gittiğinin farkında değildi ve geldiğinin de kimse farkına varmadı. Sinsi Tanrı çevreye bakındı. Frigg'in de gruba katıldığını görünce gülümsedi; Balder'in erkek kardeşi kör Hod'un, yavaş, beceriksiz hareketleri ile acınası bir şekilde her zamanki gibi biraz kenarda durduğunu

izlerken dudakları gerildi, gözleri kısıldı ve Loki, tanrıların birçoğunun uzun süredir buna maruz kalan Balder'e tekrar ot atmakta olduklarını gördüğünde eğildi. Bir anlığına tüm vücudu, kahkaha atıyormuş ya da çok büyük bir acı çekiyormuş gibi sarsıldı.

Bir hizmetli yanına koştu ve Loki'ye şarap ikram etti. Loki bardağı bir dikişte boşalttı ve daha sonra tanrılardan ve onların takipçilerinden oluşan yarım dairenin arkasından, geniş avluda dolandı. Hod'a yaklaştı ve onu kaburgalarından dürttü.

"Bunu yapan ancak Loki olabilir," dedi Hod.

Bir ses kulağına, "Ta kendisi," dedi.

"Peki?" dedi Hod.

"Neden onlara katılmıyorsun? Neden sen de kardeşine ok atmıyorsun?"

"Çünkü nerede olduğunu göremiyorum," dedi Hod.

Loki yanaklarını emmeye başladı.

"Bir diğeri ise," dedi Hod, "Silahım yok."

Loki, ölçülü bir öfkeyle, "Olması gereken bu değil. Seni, Balder'in erkek kardeşini göz ardı ederek yanlış yapıyorlar," dedi.

Hod'un ifadesi hiç değişmedi. Kaderini kabul etmeyi öğreneli çok olmuştu. "İçin için yanan bir kırgınlıktan hiçbir şey çıkmaz," dedi.

Hod'un sözleri bir kahkaha uğultusunun içinde kayboldu.

"O da neydi?" diye sordu.

"Sadece aynısından biraz daha," dedi Loki. "İyi hedef almış bir ok. Ama şimdi sıra sende Hod. Herkes gibi sen de Balder'e saygılarını sunmalısın."

"Silahım yok," diye tekrarladı Hod.

"O zaman bu çubuğu al," dedi Loki ve sivrilttiği ökseotunu Hod'un ellerinin arasına koydu. "Sana Balder'in nerede durduğunu göstereceğim. Arkanda durup elini yönlendireceğim."

Loki'nin gözleri alev alev yanıyordu. Tüm vücudu ateşler içindeydi. Yüzü kurt gibi bir kötülük ve açlıkla kasıp kavruluyordu.

Hod ökseotunu kavradı ve sağ kolunu kaldırdı. Loki'nin yardımıyla kardeşi Balder'e nişan aldı.

Ökseotu avluda uçtu ve Balder'e çarptı. Onu deldi ve içinden geçti. Tanrı yüzünün üzerine düştü. Ölmüştü.

Gladsheim'da hiç ses çıkmıyordu, sessizliğin uğultusu dışında hiç ses yoktu. Tanrılar konuşamıyorlardı. Aralarındaki en güzel ve en bilge olan tanrıya, parlak ve cansız olan tanrıya baktılar, hatta onu kaldırmak için durdukları yerde hareket bile edemiyorlardı.

Tanrılar birbirlerine baktılar ve daha sonra dönüp Hod ile Loki'ye baktılar. Hiç kuşkuları yoktu. Balder'in ölümüne kimin neden olduğu konusunda hepsi aynı fikirdeydiler, ama hiçbirisi intikam alamıyordu. Gladsheim'ın yeri kutsaldı ve hiç kimse bu kutsal yerde kan dökmeye hazır değildi.

Hod topluluğun korkutucu bakışlarını göremiyordu ve Loki ise bu bakışlara direnemiyordu. Gladsheim'ın kapılarına doğru koştu ve karanlığa karıştı.

O anda korkunç sessizlik sona erdi. Tanrıçalardan bir tanesi acıyla dolu bir şekilde ağlamaya başladı. Ve sonra, bir tanesinin ağlaması hepsinin gözyaşlarına yol açtı. Konuşmaya çalıştıklarında, acılarını söze dökemediklerini fark ettiler ve sözcükleri gözyaşlarına gömülüyordu.

Odin de oradaydı ve bütün tanrılarla tanrıçaların arasında en derinden acı çeken oydu. Bunun tanrıların ve insanların karşılaştığı en büyük kötülük olduğunu en iyi o anlıyordu ve oğlunun ölümünün ardından nasıl bir kaybın ve acının takip edeceğini öngörebiliyordu.

İlk konuşan Frigg oldu. "Herhangi biri..." diye sordu. "Buradaki herhangi biri benim tüm sevgimi ve lütfumu kazanmak ister mi?"

Matemli grup ona doğru döndü.

"Burada, Hel'e giden uzun yolu aşıp Balder'i bulmaya çalışacak herhangi biri var mı?"

Daha sonra tanrıçalar yüzlerini ellerine gömüp tekrar ağlamaya başladılar.

"Burada Hel'e bir fidye teklif edecek kimse var mı?" dedi Frigg sesi yükselerek, "Ona oğlum Balder'in tekrar evine, Asgard'a dönmesine izin vermesi için bir fidye teklif edin."

Daha sonra Odin'in, herkesin cesaretinden dolayı hayran olduğu oğlu Hermod öne çıktı. "Ben gideceğim," dedi. "Ben gitmeye hazırım."

Gladsheim tekrar solumaya ve ses çıkarmaya başladı. Odin hizmetçilere emirler verdi. Hızla avludan çıktılar ve kısa bir süre içinde Odin'in kendi atı Sleipnir ile geri döndüler.

Herkesin Babası atın dizginlerini tuttu ve Hermod'a uzattı. Daha sonra Hermod, Gladsheim'ın içinde Sleipnir'e bindi. Tanrıların ve tanrıçaların yukarıya dönük yüzlerine ve Balder'in düşmüş, güzel bedenine baktı. Elini kaldırdı ve atını mahmuzladı, Sleipnir'in toynakları mermer zeminde tıngırdadı. Hermod dörtnala dışarıya, karanlığa çıktı ve sonsuz geceye doğru yol aldı.

Tanrılar ve tanrıçalar uyumadılar; Gladsheim'da sessiz bir gece nöbeti tuttular. Balder'in parıldayacak kadar beyaz olan bedeninin çevresinde toplandılar, her biri kendi düşüncelerinin, umutlarının ve korkularının kurbanı olmuştu. Hermod'un Balder'i ölümden geri getirmek için ne kadar şansı vardı, Balder'in ölümünün öcünü mutsuz erkek kardeşi Hod'dan nasıl alacaklardı, Loki için nasıl bir ceza yeterli olabilirdi ve birinin ölümü diğerlerinin hepsi için ne anlam taşıyordu?

Gün ağarmaya başladı; doğuda, en başta gizemli, daha sonra hızla hız kazanan ve her yöne yayılan bir yıldırım gibiydi.

Daha sonra, tanrıların dört tanesi, acılı bir kalple Balder'in bedenini omuzlarının üzerine kaldırdılar ve diğerlerinin tamamı bir kortej oluşturdu. Balder'i aşağıya, denize taşıdılar ve cesedini kavisli pruvası ile Balder'in kendi büyük teknesi olan Ringhorn'un yanına yerleştirdiler.

Tanrılar Balder'in odun yığınını teknenin ortasına, direğin yanına yığmak istediler. Geminin kıçını tuttular ve tekneyi suya indirmeye çalıştılar ama kederleri onları öylesine yormuştu ki tekneyi silindirlerinin üzerinde hareket ettirecek gücü toplayamadılar.

Daha sonra tanrılar, dev anası Hyrrokin'in yardımını istemek için Jotunheim'a hızla bir haberci gönderdiler. Asgard'ın dışından gelen büyük bir kalabalık suyun yanında oturmuş dalgaların çarpışını izliyorlardı. Hepsi de dalgın ve sessizdi, hiçbiri kendi duygularının akışından uzaklaşıp diğerlerini rahatlatacak güce sahip değildi.

Bir süre sonra Hyrrokin geldi. Çok büyük ve zalimdi, koşum yerine yılanlar olan bir kurda biniyordu. Kurdundan iner inmez Odin dört Berserk topladı, onlara kurda ve yılanlara dikkat etmelerini ve herhangi bir zarara neden olmamalarını sağlamalarını söyledi.

Hayvan postlarının içindeki dört insanın görüntüsü bile kurdu sinirlendirmişti, gözleri alevlendi ve hırladı.

Berserkler yılan koşumları yakaladılar ama kurdu sıkı bir şekilde tutamıyorlardı. Kurt onları önce bir tarafa sonra diğer tarafa sürükledi, kurtulmaya çalışırken kumun üzerinde umutsuz bir şekilde kayıyordu. Daha sonra Berserkler aynı bir kurt gibi sinirlendiler ve kızgınlıkla, sopaya benzer yumruklarını kullanarak kurdu yumruklamaya başladılar. Kurdu devirdiler ve ölmüş bir şekilde kumun üzerinde bıraktılar.

Bu arada Hyrrokin Ringhorn'a doğru yürüdü. Çok büyük olmasına rağmen son derece nefes kesici ve zarif olan tekneye baktı ve pruvasını tuttu. Daha sonra topuklarını yere bastı

ve korkunç bir homurdanmayla çekti; o kadar sert bir şekilde çekti ki, Ringhorn hızla silindirin üzerinden geçerek suya indi. Çam silindirler alev aldı ve 9 dünya sallandı.

"Yeter!" diye haykırdı Thor. Parmakları çekicinin çevresinde kapandı ve eski gücünün kendisine geri geldiğini hissetti.

Hyrrokin küçümseyerek Thor'a baktı.

"Yeter!" diye tekrarladı Thor. "Sana saygı duymayı öğreteceğim."

Ama Odin ve diğer birkaç tanrı hızla Thor'un yanına geldiler ve onu durdurdular. Thor'un kollarını tuttular ve ona, "Bizim isteğimiz üzerinde burada," dediler.

"Onun kafatasını dağıtacağım," diye mırıldandı Thor.

"Onu yaralaman yanlış olur," dedi tanrılar. "Onu rahat bırak. Görmezden gel."

Ve yavaş yavaş, Thor'un hiddetli öfkesi kendi içine çekildi. Kumları tekmeleyerek bir kum fırtınasına neden oldu ve yukarı aşağı yürüdü.

Daha sonra, Balder'in bedenini denize indiren dört tanrı onu tekrar nazikçe kaldırdılar ve suyun üzerinde salınan Ringhorn'a doğru yürüdüler. Balder'in kusursuz bedenini kırmızı kumaşla kaplı yüksek bir bankın üzerine koydular.

Balder'in karısı Nanna onları izliyordu. Balder'in bedenini cansız bir şekilde yatar halde görünce Nanna'nın vücudu sarsıldı, kendisini kontrol edemiyordu. Ağlamıyordu, artık ağlayamayacak kadar çok acı çekiyordu. Sonra Nanna'nın kalbi kırıldı. Nep'in kızı oracıkta öldü ve onun bedenini de Ringhorn'a taşıyarak kocasının yanına yatırdılar.

Kortej geniş bir topluluk haline gelmişti. Odin oradaydı, kuzgunları Düşünce ve Hafıza omuzlarına konmuştu. Frigg ve Valkyrler ona eşlik ediyordu; Sallayıcı ile Sis, Balta Zamanı ile Kızgın, Savaşçı ve Güçlü, Titrek, Konuk Bağlayan ile Çığlık Atan, Mızrak Tutucu, Kalkan Tutucu, bu güzel bakire-

lerin, maktul seçicilerin hepsi Savaşın Babası'nın çevresinde grup halinde duruyorlardı.

Ölü yakma törenine Freyr, kendisi için Brokk ve Eitri adındaki cüceler tarafından hazırlanmış altın tüylü bir domuz olan Gullinbursti'nin çektiği arabasıyla geldi. Heimdall, atı Altın Püskül ile Asgard'dan gelmişti. Freyja ise kediler tarafından çekilen arabasında oturuyordu.

Elfler oradaydı. Cüceler oradaydı. Hyrrokin'i Jotunheim'dan çıkarken büyük bir grup halinde takip eden yüzlerce buz devi ve kaya devi de oradaydı. En önde çok da bilinçli olmayanlar ile birlikte yaslı insanlardan oluşan ve asla tam olarak toprağa ya da denize ait olmayacak olan kumsalda ayaklarını sürüyen geniş bir topluluk vardı. Deniz kuşları çığlıklar atarak yükseldiler, döndüler ve dalışa geçtiler, deniz ağladı ve orada bulunan herkes Ringhorn'un üzerindeki ritüeli izlediler.

Balder ile karısı Nanna'nın çevresinde, tutuşmak ve üzerlerinde yatan cansız bedenleri yok ederek ruhlarını yolculuklarına devam etmeleri için serbest bırakmak için sadece bir kıvılcıma ihtiyaç duyan kuru çalı çırpılardan oluşan bir odun yığını oluşturulmuştu.

Daha sonra Ringhorn'un içine çok sayıda hazine, toka, broş, yüzük, bilezik, iğne ve bu hazinelerin yanı sıra bıçaklar, kovalar, makaslar, iğneler, kürekler ve bir sürü kumaş dolduruldu.

Bu arada Balder'in atı kıyıda koşturuldu ve terden dumanlar çıkarana kadar yoruldu. Daha sonra bir hizmetkâr kısa bir bıçak ile atın boğazını kesti. At şiddetli bir şekilde sarsıldı ve yosunların arasına yıkıldı. Ölür ölmez bedeni doğrandı ve parçaları Ringhorn'un içine atıldı.

Odin sığ sularda yürüdü ve küpeşteyi tuttu. Teknenin üzerine tırmandı ve ölmüş oğlunun bedeninin yanında durdu. Bir süre ona baktı. Yavaşça, her 9 gecede bir aynı değerde

sekiz bilezik çıkaran altın bileziği Draupnir'i kolundan çıkardı ve Balder'in koluna taktı. Daha sonra Odin eğildi ve ağzını Balder'in kulağına koydu. Oğluna bir kere daha baktı ve Ringhorn'dan ayrıldı.

Odin işaretiyle, bir hizmetkâr yanan bir meşale ile öne çıktı. Küpeşteyi ateşe verdi ve bir anda dönen ve salınan düzgün bir duman bulutu sakin havada yükseldi.

Thor çekicini kaldırdı. Yavaş ve ciddi bir şekilde ölü yakma törenini kutsayacak sihirli sözcükleri söyledi.

Daha sonra, Lit adındaki, törene olan tüm ilgisini kaybetmiş bir cüce suyun kenarından koşarak geldi. Tam Thor'un önünden geçti ve Thor o kadar sinirlendi ki bir ayağını öne uzatıp ona çelme taktı. Lit daha kendisini toparlayamadan Thor ona sert bir tekme attı. Cüce havada uçtu ve direkt yanan küpeştenin üzerine düştü. Bu şekilde Balder'in yanında o da yanarak öldü.

Pruva halatı çözüldü ve onunla birlikte yaslı insanların içlerine gömdükleri duyguları da çözüldü. Tekne, suyun üzerinde sallanarak uzaklaşmaya başladığında onlar da ağladılar. Ağladılar ve aralarındaki en güzel, en nazik, en bilge tanrı olan Balder'i konuştular.

Ringhorn suyun üzerinde ilerledi. Deniz rüzgârları onu yakaladı ve uzaklara çekti. Önce alevden çok tekne gibi görünüyordu ama kısa sürede tekne değil alev halini aldı. Kendi yarattığı büyük bir bulutun altında hareket eden titreşen bir şekil, ufuktaki bir veda gibiydi.

9 gece boyunca Hermod hiçbir şey göremeyeceği kadar derin ve karanlık bir vadide atını sürdü. Yer ondan uzaklaştı ve yeraltının soğuk parmakları ona uzanmaya ve onu aramaya başladı. Tanrı, hepsi de Hvergelmir'in kaynayan kazanından doğan çok sayıda nehri aştı: Soğuk Svol ve küstah Gunnthra, Fjorm ve fokurdayan Fimbulthul, korkunç Slid ve fırtına-

lı Hrid, Sylg, Ylg, geniş Vid ve yıldırım gibi akan Leipt. En sonunda Hermod, girdaplı bir su taşkını olan buzlu nehir Gjoll'a ulaştı. Sleipnir'in mahmuzlamaya ihtiyacı yoktu. Hemen oracıkta koşarak, altın şeritlerle örülmüş köprüyü geçti.

Köprünün diğer tarafında, köprünün koruyucusu bakire Modgud Hermod'u durdurdu. Beyaz kolunu kaldırdı ve kolu esrarengiz bir şekilde parıldadı. "Daha ileri gitmeden önce," dedi, "bana adını ve soyunu söyle."

Hermod sessiz kaldı.

"Buraya dün beş tabur ölmüş insan geldi," dedi Modgud. "Bu köprünün üzerinden geçtiler. Ama sen tek başına onların hep birlikte yaptıkları kadar çok gürültü yapıyorsun."

Hermod hâlâ bir şey söylemedi.

"Ölmüş bir adama benzediğini söyleyemem," dedi Hermod. "Kimsin sen?

"Ben Hermod'um," dedi tanrı. "Odin'in oğluyum. Ölen erkek kardeşim Balder'i bulmak için Hel'e gitmek zorundayım. Sen onu buraya gelirken gördün mü?"

"Bu nehri geçti," diye cevap verdi Modgud. "Bu köprünün üzerinden geçti. Ama Hel'e giden yol hiç de kısa değildir, ne kadar uzun bir yol gelmiş olursan ol Hel hâlâ daha kuzeye ve aşağıya doğru daha da uzaktır."

Hermod Modgud'a teşekkür etti ve Modgud kenara çekildi. Daha sonra Sleipnir önündeki yolu gördü: at ve binicisi dörtnala ilerlediler. Böylece Hermod en sonunda Hel'in sarayı Eljudnir'in önüne diktiği devasa kapılara ve yüksek duvarlara ulaştı.

Sleipnir durdu ve kişnedi.

Hermod atından indi ve kasvetli ışıkta çevresine baktı. Kapılar kilitliydi, cesetlerin kıyısı korkunç Nastrond'a giden yollarında buradan geçmenin kaderlerinde olmadığı herkese geçilmez görünüyorlardı. Hermod sargılarını sıkılaştırdı. Kendisini hızla eyerin üstüne attı ve Sleipnir'i sert bir şekilde mahmuzladı.

Odin'in atı kapılara doğru hızla koştu. Bir anlığına durakladı gibi göründü sonra arka ayaklarıyla sertçe itti ve demir kapılardan içeriye atladı.

Hermod cesur bir şekilde Sleipnir'i doğruca Eljudnir'in kapılarına sürdü. Orada tekrar attan indi ve doğruca mağara gibi olan saraya doğru yürüdü. Numaraları olmayan yüzler ona doğru döndü; bunlar yeni ölmüş olanların yeşil ve çürüyen yüzleriydi, etten çok kemikten oluşan yüzlerdi; acınası, cevaplanmamış, kabullenmiş, birçoğu kaşlarını çatmış, kötü niyetle bakan, hain, katil ya da acı içinde yüzlerdi ve hepsi de sadece Hermod'a bakıyorlardı.

Ama Hermod sadece tahtta oturan tek bir şekli gördü, erkek kardeşi Balder'i.

Balder'in ve tanrıların hatırına, yürekli Hermod tüm gece boyunca sarayda kaldı. Kapının yanında oturdu ve o kendileriyle konuşmadığı sürece onunla konuşamayan ölülerin eşliğinde, sessiz bir şekilde oturdu. Hel'in Hasta Yatağı'ndan kalkmasını ve kumaşları Parıldayan Talihsizliği çekmesini bekledi.

Hel'in yüzü ve bedeni canlı bir kadınınki gibiydi ama kalçaları ve bacakları bir ölününkine benziyordu, lekeli ve çürümüştüler. Kasvetli ve zalim görünümlü bir şekilde tanrıya doğru süründü.

Hermod, Hel'i selamladı ve ona tanrıların yasını anlattı. Tüm Asgard'ın gözyaşları ve bir hüzün fırtınası içinde olduğunu söyledi. Sözlerini sevgi ve dikkatle seçti, Hel'e Balder'in kendisi ile birlikte eve geri gelmesini kabul edip etmeyeceğini sordu.

Hel bir süre düşündü ve ifadesi hiç değişmedi. En sonunda, "Balder'in insanların söyledikleri kadar çok sevildiğine emin değilim," dedi.

Hermod'un cevap vermesini bekledi ama Hermod hiçbir şey söylemedi.

"Ama," dedi Hel, "Bu bir teste tabi tutulabilir." Yaşlı hizmetçileri Ganglati ile Ganglot ne kadar yavaş hareket ediyorsa Hel de o kadar yavaş konuşuyordu, o kadar yavaş ki, sözcükleri sanki sessizliğinin arasındaki kesintiler gibiydi. "Eğer 9 dünyada canlı ve ölü her şey Balder için yas tutarsa onun Asgard'a dönesine izin vereceğim. Ama herhangi bir şey kabul etmezse, tek bir şey bile yas tutmamazlık ederse Balder Niflheim'da kalacak," dedi Hel. Ve bu sözlerle Hel yavaşça Hermod'a arkasını döndü.

Daha sonra Balder ayağa kalktı ve Nanna da gölgelerden sıyrılarak onun yanında durdu. Avlu boyunca yürüdüler, cesetlerle dolu bankların arasından geçtiler, Balder'in yüzü beyazdı ve parlıyordu. Balder ve Nanna Hermod'a geldiler, onu selamladılar ve Eljudnir'den dışarı çıkardılar. Daha sonra Balder, kendisi cansız bir şekilde Ringhorn'da yatarken Odin'in ona taktığı bilezik olan Draupnir'i çıkardı ve Hermod'un ellerine verdi. "Benden bir hatıra olarak bunu babama ver," dedi. Ve Nanna da Hermod'a başlık yapılacak bir kumaş ve başka hediyeler verdi. "Bunlar Frigg için," dedi. "Ve bu da Fulla için." Hermod'a altın bir yüzük verdi.

Hermod Balder ile Nanna'dan ayrıldı. Sleipnir'e bindi ve Asgard'a ulaşana kadar dinlenmeksizin atını sürdü. Ve orada, Gladsheim'da, tanrılara ve tanrıçalara gördüğü ve kendisine söylenen her şeyi anlattı.

Aesirler 9 dünyanın her köşesine haberciler gönderdiler. İstedikleri tek şey ölmüş Balder'in Hel'den çıkabilmesi için yas tutulmasıydı. Nasıl ki daha önce her nesne Balder'e zarar vermeyeceği için yemin ettiyse, şimdi de her nesne yas tuttu. Ateş ağladı, demir ve tüm diğer metaller ağladı, taşlar ağladı, toprak ağladı, ağaçlar ağladı, tüm hastalıklar ağladı, tüm hayvanlar ağladı, bütün kuşlar ağladı, her türden zehirli bitki ağladı, bütün yılanlar bile ağladı; aynı bu nesnelerin hepsinin

kırağı ile kaplandıkları ve tekrar buzları çözülmeye başladıkları zaman ağladıkları gibi.

Tanrıların habercileri Asgard'a geri dönüyorlardı ve hepsi de hiçbir şeyi gözden kaçırmadıklarını düşünüyorlardı. Daha sonra bir mağaranın içinde oturan bir dev anasına rastladılar.

"Senin adın ne?" diye sordu biri.

"Thokk" dedi dev anası.

Daha sonra haberciler görevlerini açıkladılar ve Thokk'tan diğer her şey gibi yas tutmasını, ağlamasını ve Balder'i Hel'den çıkarmasını istediler.

Dev anası sinirli bir şekilde habercilere baktı ve daha sonra ters bir şekilde yanıtladı: "Thokk Balder'in cenazesinin üzerinde kuru yaşlar dökecek. Yaşlı Adam'ın oğlunu hiçbir zaman umursamadım; ölü ya da diri, ondan hoşlanmam. Hel kendisinde olanı elinde tutsun."

Habercilerin dualarına ve yalvarmalarına rağmen Thokk başka bir şey söylemeyi reddetti. Sözünden dönmeyecek ve yas tutmayacaktı.

Daha sonra haberciler onun yanından ayrıldılar, acı içinde Bifrost'u geçtiler. Ne söyleyecekleri geliş şekillerinden belliydi.

Tanrılar ve tanrıçalar acı çektiler; yaşlı, kafası karışık, elinden bir şey gelmez ve yorgun hissettiler. Ve bir tanesi bile Thokk'un, mağaradaki dev anasının Loki olduğundan kuşkulanmadı.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 355'e bakınız.)

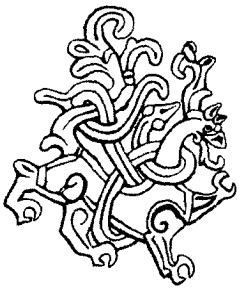

30
Loki'nin kavgası

Balder'in ölümünden bir süre sonra tüm önsezilerine rağmen onun hakkında sessiz bir şekilde düşünebildiklerinde ve sakin bir şekilde konuşabildiklerinde, tanrıların birçoğu bir ziyafet için Hlesey Adası'na gittiler.

Aegir, dalgaların altındaki parlak sarayında onları kabul etti. Thor ile Tyr kendisi için Hymir'in büyük kazanını aldıkları için Aegir'in çok miktarda bira mayalamak ve misafirlerini eğlendirmekten başka bir şansı yoktu.

Thor Jotunheim'a yapılan başka bir baskın için uzaktaydı ama Odin ve Frigg öncülük ettiler, Thor'un karısı Sif ile Bragi ve karısı İdun onlara eşlik ettiler. Bir elini kurt Fenrir'in ağzında bırakan Tyr de onlara eşlik etti ve tanrılar, kazanı 5 mil derinlikten, babası Hymir'den almakta oynadığı rol için ona olan şükranlarını yinelediler. Njord ve karısı Skadi de bu yolculuğa katıldı, Freyr ve Freyja da Freyr'in iki hizmetçisi Byggvir ve Beyla ile birlikte onlara eşlik etti. Odin'in oğlu Vidar onlarla birlikte gitti. Loki de oradaydı.

Hepsi bu kadar da değildi. Birçok diğer tanrı ve Elflerden oluşan bir kalabalık da büyük, parlak altın parçalarıyla aydınlatılan avlu da toplanmıştı. Misafirler banklara oturdular ve Aegir'in iki hizmetkârı Hızlı Tutucu Fimafeng ve Ateş Adamı Eldir onların aralarında hareket ediyorlardı. Bardak-

lar bira ile ve avlu da güzel konuşmaların sakin uğultusuyla dolmuştu.

Loki tanrıların ardı ardına Aegir'in iki hizmetkârının hamaratlığını övdüklerini duyduğunda sinirlenmeye başladı. Oradaki mutluluk ve iyi niyet onun için çok fazlaydı, kaynayan bir su gibi fokurdadı. Daha sonra aniden Loki ayağa fırladı, bıçağı ile Fimafeng'in üzerine saldırdı ve onu öldürdü.

Banklarda bir curcuna vardı. Tanrılar ayağa kalktılar, kalkanlarını salladılar ve Loki'ye bağırdılar. Onu avludan dışarıya attılar ve Loki de Hlesey Adası'ndaki ormanın karanlığına kaçtı. Aegir ile karısı Ran, tanrılar ve Elfler yerlerine geri döndüler. Tekrar içmeye başladılar.

Loki'nin karanlıktan çıkıp ziyafetin verildiği saraya dönmesi uzun sürmedi. Aegir'in ikinci hizmetkârını kapının dışında kapana kıstırdı. "Hareket etme Eldir," dedi. "Bana cevap vermeden tek bir adım bile atmayacaksın. Bütün bu şamata nedir? Neden biralarını höpürdetip yalanmıyorlar, büyük tanrılar ne hakkında konuşuyorlar?"

"Büyük tanrılar silahlarını karşılaştırıyorlar," dedi Eldir. "Ve savaştaki kahramanlıklarını. Burada senin için söyleyecek iyi bir sözü olan tek bir tanrı hatta tek bir Elf bile bulamazsın."

Loki'nin ağzı korkunç bir gülümsemeyle kıvrıldı. "Boşver gitsin," dedi. "Ben tekrar içeriye giriyorum. Bu ziyafeti kaçırmak istemiyorum. Onların kalplerini nefret ve üzüntü ile dolduracağım ve biraları ile zehri karıştıracağım."

"Senin yüzünü kendi pisliğine sürecekler," dedi Eldir.

"Bana hakaret etmeye başlamadan önce dikkat et Eldir. Neyi eşelersen sana iki mislini ödeteceğim." Loki küçümser bir şekilde Eldir'e omuz atarak yolundan uzaklaştırdı ve avluya girdi. Ziyafettekiler kimin geldiğini gördüklerinde, hepsi içmeyi ve konuşmayı kestiler.

Loki sessizlik engeline karşı koydu. Büyük avlunun ortasına doğru sokuldu. "Gökyüzü Gezgini burada ve oldukça da

susamış," diye seslendi soğuk bir şekilde. "Aegir'in sarayına gelmek için uzun bir yolculuk yapmak gerekiyor. Tanrılardan herhangi biri bana bir bardak parlak bira getirmek ister mi?" Loki hareketiz duruyordu, çevresinde toplanmış olan kalabalığı incelerken başını çeviriyordu. "Neden hepiniz bu kadar sessizsiniz, sizi kederli tanrılar yığını? Konuşacak tek bir sözünüz bile yok mu? Ya yer açın ya da bana bu ziyafette bir yer verin ya da burada istenmediğimi söyleyin."

Bragi asla sözünü sakınmazdı. "Tanrılar artık senin için yer açmayacaklar ya da sana aralarında yer vermeyecekler. Bir ziyafette istedikleri arkadaş tipi sen değilsin," diye seslendi.

Loki, Bragi'yi tamamen görmezden geldi ve Yüce Tanrı'ya hitap etti. "Hatırla Odin, uzun bir süre önce nasıl da kanlarımızı kardeşlik için birleştirmiştik. O zaman, ancak ikimize birden içki getirilirse içeceğine yemin etmiştin."

"Ayağa kalk o zaman Vidar," dedi Odin oğluna dönerek. "Bu ziyafette, kurdun babası için yer aç. Burada, Aegir'in sarayında Loki'nin sorun yaratıcılığını daha fazla görmek istemiyoruz."

Vidar ayağa kalktı, bir bardak bira doldurdu ve bardağı Loki'ye uzattı. Sonra Loki çevresine bakındı ve ona yeterince yakın olan herhangi biri kindar ifadesini görebilirdi. "Tanrılara selam olsun! Tanrıçalara selam olsun!" diye seslendi Loki. "Bu kutsal topluluğun hepsini selamlıyorum, bir kişi hariç hepsini; oradaki bankın üzerine yığılmış olan Bragi hariç."

Bragi başını salladı. "Ancak hıncını kendine saklarsan ve tanrıların öfkesinden kendini korursan, sana kendi sürümden bir at vereceğim; bir kılıç vereceğim ve dahası, bir de yüzük vereceğim."

"Böbürlenen Bragi!" dedi Loki. "Hiçbir zaman kendine ait bir ata ya da yüzüğe sahip olmadın ve asla da olmayacaksın. Buradaki bütün tanrıların ve Elflerin arasındaki en büyük korkak sensin. Oklar atıldığında kalkanının arkasından gizlice bakmaya bile cesaret edemiyorsun."

Bragi sakince "Eğer burada, Aegir'in sarayında oturuyor olmasaydım da dışarıda olsaydım," dedi. "Başını zavallı bedeninden sökerdim. Bu, yalanların için adil bir bedel olurdu."

"Keşke hareketlerin de büyük ağzına uysaydı," diye cevap verdi Loki. "Bankta oturan, bir gelin kadar tatlı ve yumuşak Bragi'ye bakın! Eğer o kadar sinirliysen neden kalkıp kavga etmiyorsun? Kahramanlar bir şeyi planlayarak sözleri boşa sarf etmezler."

Sonra İdun dönüp kocasına baktı. "Bragi, sana yalvarıyorum; beni, çocuklarımızı ve tüm tanrıları düşün. Loki'yi rahat bırak. Burada, Aegir'in sarayında daha fazla hakaret edilmesin."

"Yeter İdun!" diye bağırdı Loki. "Senin kadar ahlaksız başka bir kadın daha tanımıyorum. Bu nasıl bir iştah! Bembeyaz kollarını erkek kardeşinin katiline bile doluyorsun."

Loki'nin utandırıcı hakaretine rağmen İdun sakinliğini kaybetmedi. "Burada, Aegir'in sarayında Loki ile bir hakaret yarışı yapmayacağım. Bütün bu bira Bragi'yi konuşkan yaptı ve ben de ona öfkesini kontrol etmesini söyledim."

Daha sonra tanrıça Gefion ekledi: "Bu iki tanrı neden incitici sözler ve alaylar ile ağız dalaşı yapıyor? Loki'nin iğrenç alaylardan nasıl zevk aldığını ve Asgard'daki tanrılardan nefret ettiğini biliyor."

"Yeter Gefion!" diye bağırdı Loki. "Senin hakkında da bir iki şey biliyorum. Hatta seni kimin baştan çıkardığını bile biliyorum. O çocuk sana parlak bir kolye teklif etti ve sen, sen de ona bacaklarını açtın."

"Loki, Gefion'u öfkelendirmek delilik," diye seslendi Odin. "Sen aklını kaybetmişsin. Gefion olacak her şeyi en az benim kadar net bir şekilde görebiliyor."

"Yeter Odin!" diye bağırdı Loki. "Hiçbir zaman tarafsız olamadın, genellikle bir savaşta güçsüz olanın zafer kazanmasına izin verdin."

"Zayıf olanın bir savaşta zafer kazanmasına izin vermiş olabilirim," diye cevap verdi Odin. "Sen, sekiz kış boyunca bir kadın, bir sütçü kız kılığında yerin altında yaşadın. Evet, aynen öyle, bebeklerin oldu ve onlara süt verdin; tam anlamıyla bir kadın!"

"Diyorlar ki, bir zamanlar Samsey'de, aynı bir cadı gibi sihirler ve büyüler üzerinde çalışmışsın," diye cevap verdi Loki. "Diyorlar ki, bir cadı kılığında insanların arasında dolaşmışsın; tam anlamıyla bir kadın."

Bu sefer Odin'in karısı Frigg barış sağlamaya çalıştı. "İkiniz de bunları kendinize saklarsanız daha iyi edersiniz," dedi. "Unutulması en iyisi olan şeyleri canlandırmakla kazanılacak hiçbir şey yok."

"Yeter Frigg!" diye bağırdı Loki. "Sen Fjorgyn'in kızısın ve bir fahişe olarak doğdun. Odin'in karısı olabilirsin ama yatağını, onun kardeşleri Vili ve Ve ile de paylaştın."

"Eğer bir oğlum olsaydı," dedi Frigg, "Aegir'in sarayında yanımda oturan Balder gibi bir oğlum, kavga etmeden kurtulamazdın."

"Ah! Frigg," dedi Loki dokunaklı bir şekilde, "Görüyorum ki yeteneklerim hakkında daha fazla şey öğrenmek istiyorsun. Balder'in bir daha asla evinde görememen için işleri ayarlayan bendim."

Freyja, gözleri alev gibi yanar bir halde Loki'ye saldırdı, "Loki, korkunç cinayetin hakkında övünmen bir delilik. Sessiz kalıyor bile olsa Frigg'in bilmediği hiçbir şey yok."

"Yeter Freyja!" diye bağırdı Loki. "Seni çok iyi tanıyorum ve sen de tamamen kusursuz değilsin. Bu salonda toplanan her bir tanrıyla ve Elf ile yattın."

"Ağzın yalanlarla dolu," dedi Freyja. "Ve kendi felaketini hazırlıyorsun. Buradan, asla gelmemiş olmayı dileyerek çıkacaksın."

"Yeter Freyja!" diye bağırdı Loki. "Sen, bir sürü kötülüğün altına imza atmış bir cadısın. Parlak tanrılar seni yatakta ken-

di erkek kardeşinle yakaladılar ve sonra Freyja, sen, evet sen, gaz çıkardın."

Njord, tanrıçaları savunmak için Loki'ye karşı sesini yükseltti.

"Bir kadın kocasıyla ya da sevgilisiyle ya da ikisiyle birden yatabilir. Sonuç olarak gerçekten çok fark eder mi? Asıl daha kötü olan, çocuk doğurmuş olan bu kadınsı tanrıyı gözüne kestirmektir."

"Yeter Njord!" diye bağırdı Loki. "Sen doğudan gönderilmiş ve tanrılara bir rehine olarak verilmiştin. Hymir'in kızları senin üzerine çömeldiler ve direkt ağzına pislediler."

"Yolculuk uzundu," dedi Njord. "Ama tanrılara rehine olarak verilmek bir onurdu. Çok sevilen ve en yücelerin içinde en yüksekte olan bir oğlum oldu."

"İşte bu çok fazla Njord," dedi Loki. "Saçma övünmeni tamamlayacağım ve sırrını burada paylaşacağım. Sen kendi güzel oğlunu kendi kız kardeşinden yaptın. Böylece en azından ne bekleyeceğini biliyordun."

Daha sonra Tyr, Njord'un oğlunu savunmak için konuştu. "Freyr, bütün cesur tanrıların içinde en asil olanıdır. Bakirelerle vakit öldürmez ya da diğer insanların karılarını baştan çıkarmaz, bağlanmış insanları zincirlerinden kurtarır," diye seslendi.

"Yeter Tyr!" diye bağırdı Loki. "İki tarafı bir anlaşmaya vardırmak için oldukça iyi bir yardımcı oldun." Loki haince gülümsedi. "Fenrir onu kopardığında sağ elini nasıl kaybettiğini hatırlatmama gerek var mı?"

"Ben bir elimi kaybettim ama sen Güçlü Kurt Hrodvitnir'i kaybettin, ikimiz de şanssızdık. Ama şimdi, Fenrir, zincirlerinin içinde sürtünmek ve dünyanın sonunu beklemek zorunda."

"Yeter Tyr!" diye bağırdı tekrar Loki. "Senin iyi karın benim oğlumun annesi olacak kadar şanslıydı. Ve sen zavallı aptal, bunun telafisi olarak tek bir kuruş bile aldın mı?"

"O kurt, tanrılar kıyametleri ile karşılaşana kadar bir nehrin ağzında zincirli halde yatacak. Ve sen yalan ustası, eğer çeneni kapatmazsan yakında sen de zincirlenmiş olacaksın," diye haykırdı Freyr.

"Gymir'in kızını altınla satın alan sensin," diye tersledi Loki, "ve bu pazarlıkta kılıcını da sattın. Sen zavallı aptal, Muspell'in oğulları Mirkwood'a girdiğinde, onları boş ellerle beklemek zorunda kalacaksın."

Freyr'in hizmetçisi Byggvir Loki'nin efendisine hakaret etme şekline çok sinirlenmişti. "Eğer Freyr kadar soylu doğmuş olsaydım," dedi. "Ve öylesine yüksek bir makamda otursaydım bu korkunç kargayı yakalar kemiklerini paramparça ederdim."

"Sürünen, boş boş konuşan ve öfkeyle parlayan o küçük yaratık da kim?" diye sordu Loki, "Sen her zaman Freyr'in kulağına fısıldarsın ya da değirmenin yanında sözcük oyunu yaparsın."

"Ben Barley Byggvir'im, tanrılar ve insanlar izin verdiği sürece istediğimi hızla alırım. Herkesin Babası'nın oğullarının hepsinin bir araya geldiğini ve bira içtiğini görmek bana mutluluk veriyor," dedi Freyr'in hizmetçisi.

"Yeter Byggvir!" diye haykırdı Loki. "Sen hiçbir zaman insanlara uygun değer veremedin. Ve kahramanlar savaşmaya hazırlanırken hiç kimse seni bulamadı. Yere dağıtılmış samanların arasında saklanıyordun."

"Sen sarhoşsun Loki," diye seslendi Heimdall. "İğnelemelerin ve alayların çılgınca. Loki, neden şimdi buradan gitmiyorsun? Hiç kimse sarhoşken kendisini frenlemeye çalışmaz."

"Yeter Heimdall!" diye haykırdı Loki. "Senin yaşamının önemsiz olduğuna çok önce karar verilmişti. Asla uyuyamıyorsun hatta oturamıyorsun; gece gündüz ayakta, uyanık bekliyorsun, tanrıların bekçisi"

"Olabildiğin kadar hızlısın Loki," dedi Skadi. "Ama uzun bir süre daha özgür, kuyruğunu sallayarak dolaşamayacak-

sın. Tanrılar, buz gibi soğuk oğlundan çıkarılan bağırsaklarla seni bir kayaya bağlayacaklar yakında."

"Tanrılar beni buz gibi soğuk oğlumdan çıkarılan bağırsaklarla bir kayaya bağlasalar bile, senin baban dev Thiazi'yi yakalayıp öldürdüğümüzde önderlik eden bendim," diye dalga geçti Loki.

"Tanrılar Thiazi'yi yakalayıp öldürdüğünde önderlik ettiysen sarayım ve tapınaklarım her zaman senin adına söylenen lanetlerle çınlayacaktır," dedi Skadi.

Loki'nin dudakları kıvrıldı, gözleri turuncu ve yeşil bir şekilde parladı. "Onu yatağına davet ettiğinde Laufey'in oğluyla çok daha tatlı bir şekilde konuşmuştun. İkimiz de zayıflıklarımızı ortaya çıkardığımıza göre bundan bahsetmeye de değer."

Thor'un karısı Sif ayağa kalktı. Bankta oturduğu yerden ayrıldı ve Loki'ye doğru adım attı. Nazikçe bardağı gergin sağ elinden aldı ve tekrar bira ile doldurdu. "Selamlar Loki!" dedi tatlı, net sesiyle. "Kaliteli bira ile dolu olan bu kristal bardağı al. En azından, hepimizin arasında sadece beni tamamen suçsuz bulduğunu itiraf et."

Loki bardağı aldı, kaldırdı ve tek dikişte bitirdi. "Eğer tüm insanlara karşı birçoğuna olduğun kadar namuslu olsaydın sen kesinlikle tek olurdun. Ama sanırım seni kocanın kollarından çıkmak için ayartıp tutuşturan birini biliyorum: Adı hünerli Loki idi."

Freyr'in ikinci hizmetçisi Beyla, Aegir'in sarayında sesini yükseltti. "Dağlar sarsılıyor. Bu sadece tek bir anlama gelebilir: Thor Bilskirnir'den dönüş yolunda. Bu saraydaki, tanrılara ve insanlara aynı şekilde iftira atan ve onlarla alay eden kişiyi susturacaktır."

"Yeter Beyla!" diye haykırdı Loki. "Sen Byggvir'in karısısın ve tam anlamıyla zehirlisin. Kendi dışkınla kaplanmış bir şekilde tanrıların arasına karışmış olman bile bir skandal."

Loki uçuşan sözleriyle öylesine kendinden geçmişti ki, Thor'un Aegir'in sarayına girdiğini görmedi. Gök Gürültüsü Tanrısı Loki'nin sözleri bitene kadar bekledi ve daha sonra ileriye doğru yürüyüp yumruğunu sehpanın üzerine öyle bir vurdu ki kristal bardaklar havalandı. "Dilini tut seni pislik," diye gürledi, "yoksa çekicim Mjollnir çeneni kapatacak! Omuzlarının üstündeki kayayı boynundan uçuracağım ve bu da senin sonun olacak."

"Herkes baksın!" diye bağırdı Loki utanmaz bir şekilde. "İşte Toprağın Oğlu! Nasıl da tehditkâr bir zorbasın sen Thor. Ama Fenrir ile boğuşurken ve onun Zaferin Babası Odin'i yuttuğunu izlerken bu kadar vahşi olmayacaksın."

"Dilini tut seni pislik!" diye gürledi Thor. "Yoksa çekicim Mjollnir çeneni kapatacak! Seni kaldırıp doğuya fırlatacağım ve hiç kimse bir daha seni görmek zorunda kalmayacak."

"Senin yerinde olsaydım Thor," dedi Loki, "Doğuya yaptığın kendi yolculuğunla ilgili çok fazla konuşmazdım. Sen asil tanrı, bir eldivenin başparmağına saklandın! Adının Thor olduğunu bile unuttun."

"Dilini tut seni pislik!" diye gürledi Thor, "yoksa çekicim Mjollnir çeneni kapatacak! Sağ elimi kaldıracağım ve Hrungnir'i parçalayan şey senin kemiklerini de parçalayacak."

"Çekicinle ilgili bütün tehditlerine rağmen," dedi Loki. "Önümde uzun bir yaşam olduğunu düşünüyorum. Dev Skrymir'in çantasını ve kayışlarının nasıl da açılmaz olduğunu hatırlıyor musun? Yiyeceklere ulaşamamıştın ve açlıktan neredeyse bayılacaktın."

"Dilini tut seni pislik!" diye gürledi Thor, "yoksa çekicim Mjollnir çeneni kapatacak! Hrungnir'i parçalayan şey seni Hel'e doğruca ölülerin kapısına gönderecek."

Gök Gürültüsü Tanrısı tehditkâr bir şekilde Mjollnir'i kavradı.

Loki bir elini kaldırdı ve başını salladı. "Tanrılara ve tanrıların oğullarına düşüncelerimin keskin köşelerini gösterdim.

Ama senin, sadece senin yüzünden sanırım şimdi buradan ayrılacağım. Senin gücünü iyi biliyorum."

Loki durdu, küstahça çevresine baktı ve daha sonra ev sahibine hitap etti. "Güzel bira mayalamışsın Aegir ama bir daha bunun gibi bir ziyafet veremeyeceksin." Loki'nin sesi yükseliyordu. "Titreşen alevler bu sarayı dolduracak ve tahrip edecek, sen de sahip olduğun her şeyi kaybedeceksin; vücudun ateşle haşlanacak."

Loki döndü ve gitti ama korkunç sözleri hâlâ duvarlarda yankılanıyordu. Uzun bir süre tanrılar, tanrıçalar ve Elfler sarsılmış ve üzgün bir şekilde biralarına baktılar. Sessiz bir şekilde oturdular ve sessiz bir şekilde kalkıp Aegir'in sarayından ayrıldılar.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 362'ye bakınız.)

31
Loki'nin Bağlanması

Loki Asgard'daki günlerinin sonunun geldiğini biliyordu. Üzüntünün ne kadar kısa bir süre içinde kızgınlığa dönüşeceğini biliyordu ve tanrıların Balder'in ölümünün ve Hel'de kalışının intikamını alacaklarından emindi.

Kaçtı. Midgard'ın terk edilmiş bir yerine, denize inen dik bir vadinin tepesindeki dağlardaki uzak bir yere gitti. Franang Şelaleleri'nin yakınında bir çukur buldu ve çevredeki kaya ve molozları kullanarak hiçbir insanın üzerine basana kadar göremeyeceği alçak bir ev inşa etti. Evin dört kapısı vardı, Loki bu şekilde her yönü gözetleyebilecekti.

Buna rağmen kendisini güvende hissetmiyordu. Bir martı uçtuğunda veya çığlık attığında, dağdaki taşlar yer değiştirdiğinde ya da duvarlarının içine rüzgâr estiğinde, Hileci Tanrı, izlendiğinden emin bir şekilde sıçrıyordu. Günlerce hiç kimsenin gelip gitmemesi de bir şey fark ettirmiyordu: Loki'nin tedirginliği gün geçtikçe artıyordu, kendi yarasından kaçamıyordu.

Evin dışına çıkarsa ve kılık değiştirirse daha iyi olacağını düşünüyordu. Gün ağarırken Şekil Değiştiren genellikle kendisini bir somonbalığına dönüştürüyor ve Franang'ın Şelaleleri'nin kaynayan sularına atlıyordu. Çapraz akıntılar çevre-

sinde döndü, gök gürültüsü tepesinde gürledi; buna rağmen somon kendini güvende hissetmedi.

Loki'nin kafasındaki soru tanrıların onu yakalayıp yakalamayacakları değil ne zaman yakalayacaklarıydı. Ama her ne kadar korkmuş, avlanmış ve saklanıyor da olsa, intikamdan daha çok korkuyordu ve aklı yettiği sürece özgür kalmaya yemin etmişti.

Bir akşam erken saatlerde Loki ateşinin yanına oturdu ve bir miktar kumaş sicim ile oynamaya başladı. Onları düzenledi, sonra tekrar düzenledi, çapraz olarak yerleştirdi ve birbirlerine bağlayarak o kadar ince örgülü bir ağ yaptı ki en küçük balık bile içinden kaçamazdı. Uzun bir süre güzel işlenmiş aletine baktı.

Aniden vadinin alt tarafından sesler duydu, kendisine doğru gelen bir grup tanrı gördü. Loki sıçradı, ağı ateşe fırlattı ve Franang'ın Şelaleleri'ne bakan kapıdan hızla dışarı çıktı. Tepeden aşağıya koştu, tekrar bir somonbalığına dönüştü ve kaynayan buzlu sulara atladı.

Hlidskjalf'ta otururken Odin'in gözünden hiçbir şey kaçmazdı. 9 dünyadaki tüm varlıkların geliş gidişlerini görebilirdi ve Odin'in kaderinden kaçma çabalarını gördüğünde, onu yakalamaları için Asgard'dan bir grup tanrı gönderdi.

Loki'nin evinin eşiğinden ilk geçen, en bilgeleri olan Kvasir idi. Yarı karanlıkta, tek bir söz bile etmeden çevresine bakındı. Kaba masaya ve sandalyeye, çıplak duvarlara, neredeyse sönmüş olan ateşe baktı. Kvasir eğildi ve parıldayan beyaz küllerin şekline baktı, külleri dikkatle inceledi ve ne gördüğünü anladı. "Bu" dedi yanındakilere, "balık yakalamak için kullanılan bir alet. Hadi biraz balık avlayalım."

Tanrılar Loki'nin evinde oturdular ve akşamın geri kalanını Şelaleler'in altındaki havuzu ve vadiden aşağıya hızla inip denize dökülen nehri tarama için geniş bir ağ yaparak

geçirdiler. Kvasir'in közlerin arasında bulduğu örnek şekli kopyaladılar ve uyumadan önce işlerini bitirmişlerdi ve yaptıklarından gayet memnunlardı.

Gün ağarırken tanrılar Franang'ın Şelaleleri'ne yürüdüler. Suyun suya çarparken çıkardığı gürültü sağır ediciydi. Dönen ve savrulan su damlaları havayı puslu hale getiriyordu; tanrılar çevrelerine baktılar ve tüm dünya inci, fildişi ve gri renkli görünüyordu. Daha sonra ağın bir ucunu Thor aldı ve diğerlerine oldukları yerde kalmalarını işaret ederek suyun karşı tarafına geçti. Böylece tanrılar nehri taramaya başladılar ve somonbalığı da onların önünde akıntıdan aşağıya doğru yüzdü. Bir süre sonra kurnaz Loki suyun iki alçak kayanın arasından aktığı güvenli bir yer buldu oraya sindi, böylece ağ sadece sırtını yalayıp geçti ama onu yakalamadı. Tanrılar ağı çektiklerinde içinde hiçbir şey yoktu. Ama suyun içinde canlı bir şey olduğunu hissettiklerinden emindiler. Tekrar denemeye karar verdiler ve böylece dip ağına ağırlık yapmak için taşları kullanmaya karar verdiler, böylece hiçbir şey ağın altından yüzemeyecekti.

Tanrılar, Thor bir tarafta, diğerlerinin hepsi ise diğer tarafta olacak şekilde Franang'ın Şelaleleri'nin başına geri yürüdüler ve ağı tekrar suya attılar. Nehri tararken Loki tekrar onların önünde yüzdü ama bu sefer nehir yatağında güvenli bir yer yoktu. Hızla akıntı aşağı yüzmekten başka hiçbir şey yapamazdı. Tanrıların nehri, denize açıldığı sığ yerlere kadar taramaya niyetlendiklerini gördüğünde, yüzünü ağa doğru döndü. Sırtını eğdi ve tüm gücüyle havaya fırlayıp ağın tam da üstünden geçti.

Tanrılar haykırdılar ve güneş ışığında parıldayan somonbalığını gösterdiler. Hızla Franang'ın Şelaleleri'ne geri döndüler ve orada balığı nasıl yakalayacaklarını tartıştılar. Her tanrının kendi fikri vardı ama sonunda Kvasir'in fikrinde karar kıldılar. Kvasir, her biri nehrin bir kıyısında olacak şekilde

iki gruba ayrılmaları gerektiğini ve Thor'un ise akıntının ortasında, tam ağın arkasında yürümesini söyledi.

Tanrılar nehri üçüncü bir kere daha taramaya başladılar. Daha önceki gibi Loki onların biraz önünden akıntı aşağı yüzüyordu. Sadece iki seçeneği olduğunu biliyordu: Kıvrılmak ve uzun sığlık alandan atlayarak denize gitmek ya da dönmek ve ağın üzerinden tekrar atlamak. Derin suların güvenliğine ulaşana kadar tanrıların onu yakalayacaklarını düşündü ve döndü, sırtını bir gökkuşağı gibi eğdi ve havaya sıçradı. Somonbalığı gün ışığında parıldadı ve ağın üzerinden atladı.

Sonra Thor onu yakalayıp sımsıkı tuttu ve somonbalığı Thor'un ellerinin arasından kaydı. Thor kavradı ve daha sıkı tuttu, kaygan somonu sıkıştırdı ve kuyruğundan bastırdı. Balık kıvrandı, döndü ama kaçamadı. Loki en sonunda yakalanmıştı ve bunun da farkındaydı.

Balder'in ölümünden sonra, tanrıların bir tanesi bile Loki'nin kanını dökerek Gladsheim'ı lekelemezdi. Ama Midgard'ın çorak toprağı kutsal değildi ve tanrıların hepsi de Loki'den intikamlarını oradan alma konusunda hevesliydiler.

Thor ve bir grup tanrı Loki'yi yarasalara ait olan ve sarkıtlardan damlayan su ile tıkırdayan kasvetli bir oyuk olan loş mağaraya götürürken diğer grup Loki'nin iki oğlu Vali ile Narvi'yi bulmaya gitti. Vali'yi bir kurda dönüştürdüler, o da hemen erkek kardeşinin üzerine atlayıp dişlerini boğazına gömdü. Uluyarak zıplaya zıplaya Jotunheim'a gitmeden önce Narvi'nin vücudunu parçaladı.

Vali'nin bıraktığı yerden tanrılar devraldı. Narvi'nin iç organlarını çıkardılar ve mağaraya doğru yola çıktılar. Loki'nin sadık karısı Sigyn de, iki oğlunun ve kocasının kaderine üzülür bir şekilde onlarla birlikte gitti.

Loki yere fırlatıldı. Hareketsiz yattı, hiç kimseye bakmadı ve hiçbir şey söylemedi. Daha sonra tanrılar üç parça kaya aldılar, onları kenarlara koydular ve her birine birer delik açtı-

lar. Loki'yi bu taşların üzerine uzattılar, Narvi'nin iç organlarını çözdüler ve Loki'yi, kendi oğlunun bağırsaklarıyla, daha önce hiç kimsenin bağlanmadığı bir şekilde bağladılar. Bağırsağı vücudunun çevresinden ve koltuk altlarından geçirerek Loki'nin omuzlarını bir kaya parçasına bağladılar; bağırsağı kalçalarının üzerinden birkaç kez döndürerek, Loki'nin belini bir başka kayaya bağladılar; bağırsağı bacaklarının çevresinden düğümleyerek Loki'nin dizkapaklarını da bir diğer kayaya bağladılar. Ve Loki bağlanır bağlanmaz oğlunun iç organları demir kadar sertleşti.

Daha sonra Skadi, mağaranın içine korkunç bir yılan getirdi. Karanlığın içindeki yüksek bir dikite yılanı bağladı, bu şekilde zehri doğruca Loki'nin yüzüne damlayacaktı. Bütün kurnazlığına ve zekâsına rağmen Loki'nin yapabileceği hiçbir şey yoktu. Hareketsiz yattı, hiç kimseye bakmadı ve hiçbir şey söylemedi. Daha sonra tanrılar Loki'yi orada bıraktılar, artık heyecanlı değillerdi, onu orada kaderiyle baş başa bıraktıkları için ve sadık Sigyn için yürekleri burulmuştu ve üzgünlerdi.

Sigyn ile Loki, her bir damlanın korkutucu yankılarını, sessizliğin sesini, kendi nefeslerinin sesini dinleyerek ıslak, alacakaranlık mağarada bekliyorlar. Sigyn Loki'nin yüzünün üzerinde bir kâse tutuyor ve bu kâse yavaş yavaş yılanın zehriyle doluyor. Taşacak kadar dolduğunda, Sigyn kâseyi uzağa taşıyor ve mayalanan bir zehir havuzu oluşturacak şekilde bir kayanın dibine boşaltıyor.

Loki korunmasız kalıyor, gözlerini kapatıyor. Ama yılan beklemiyor. Zehri Loki'nin yüzüne dökülüyor ve Loki acı içinde titriyor ve kıvranıyor. Kaçamıyor ve bütün dünya sarsılıyor.

Loki bağlı bir şekilde yatıyor. Onun için her şey böyle ve Ragnarok'a kadar da bu şekilde kalacak.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 364'e bakınız.)

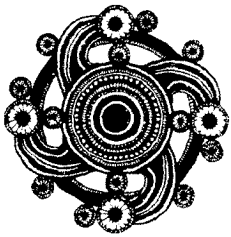

32
RAGNAROK

Bir balta çağı, kılıç çağı... Kalkanlar kana bulanacak: dünya yıkılmadan önce bir rüzgâr çağı ve kurt çağı olacak.

Önce, üç kış sürecek olan savaşlarla Midgard zorlanacak ve yıkılacak. Babalar oğullarını katledecek, erkek kardeşler birbirlerinin kanına bulanacak. Anneler erkeklerini terk edecek ve kendi oğullarını baştan çıkaracak, erkek kardeşler kız kardeşler ile yatağa girecek.

Daha sonra Fimbulvetr, kışların kışı, Midgard'ı yakalayacak ve boğacak. Sürüklenen kar bulutları kuzeyden ve güneyden, doğudan ve batıdan gelerek birleşecek. Acı donlar, ısıran rüzgârlar olacak; parıldayan güneş çaresiz kalacak. Aralarında hiç yaz mevsimi olmaksızın böyle üç kış birbirini izleyecek.

Böylece son başlayacak. Daha sonra Demir Orman'daki yaşlı dev anasının çocukları konuşacak; Kurt Skoll güneşi çenesiyle yakalayacak ve yutacak, Asgard'a kan sıçratacak ve Skoll'un erkek kardeşi Hati ayı yakalayacak ve parçalayacak. Yıldızlar gökyüzünden yok olacak.

O zaman dünya titreyecek. Büyük ağaçlar sallanacak ve devrilecek, dağlar sallanacak, sarsılacak ve yıkılacak ve her bir bağ ve zincir parçalanacak. Fenrir serbestçe dolaşacak.

Devlerin bekçisi Eggther mezarının üzerinde oturacak ve zalimce gülümseyerek arpını çalacak. Kırmızı horoz Fjalar'dan

hiçbir şey kaçmayacak; Fjalar, kuş ağacından devlere çığlık atacak. Aynı zamanda, Valhalla'daki savaşçıları her gün uyandıran horoz, altın ibikli Gullinkambi tanrılara çığlık atacak. Pas kırmızısı üçüncü bir horoz ise Hel'deki ölüleri canlandıracak.

Deniz yükselecek ve dalgalar kıyıyı dövecek çünkü Midgard yılanı Jormungand kuru toprağa ulaşmak için kızgın bir şekilde dönüyor ve kıvranıyor olacak. Ve bu yüksek denizlerde, ölülerin tırnaklarından yapılmış bir gemi olan Naglfar serbest kalacak. Pruvası, gövdesi ve kıçı devlerle dolu olacak ve dümeninde, Vigrid Ovası'na gitmeye çalışan Hrym oturacak. Zincirlerinden kurtulmuş olan Loki de denize inecek, kuzeyden Vigrid'e doğru yelken açacak ve gemisi Hel'deki korkunç grupla dolu olacak.

Daha sonra Fenrir ve Jormungand kardeşler yan yana ilerleyecekler. Fenrir'in salyalar saçan ağzı sonuna kadar açılacak, öylesine açılacak ki, alt çenesi yeri sıyırırken üst çenesi de gökyüzüne değecek; daha fazla yeri kalmadığı için daha fazla açılamayacak. Fenrir'in gözlerinde ateşler dans edecek ve burun deliklerinden ateş çıkacak. Bu arada Jormungand ise her nefes alış verişinde zehir püskürtecek, bütün dünya ve gökyüzü onun zehriyle kaplanacak.

Dünya kargaşa içinde olacak, hava patlamalarla ve şangırtılarla ve onların yankılarıyla sallanacak. Ve sonra Muspell'in oğulları güneyden ilerlemeye başlayacaklar ve Vigrid'e doğru gelirken gökyüzünü paramparça edecekler. Kılıcı güneş gibi parıldayan Surt onlara liderlik edecek. Ve Bifrost'u geçtiklerinde, gökkuşağı köprü arkalarından çatlayacak ve kırılacak. Böylece tüm devler, Hel'in tüm sakinleri, Fenrir ile Jormungand, Surt ve Muspell'in alevli oğulları Vigrid'de toplanacaklar; her yönde yüz yirmi fersah uzanan o ovayı neredeyse tamamen dolduracaklar.

Bu arada tanrılar da boş durmayacak. Heimdall sarayı Himinbjorg'dan ayrılacak ve büyük Gjall borusunu ağzına kal-

dıracak. Öylesine yüksek bir sesle boruyu çalacak ki sesi 9 dünyanın hepsinden duyulacak. Bütün tanrılar uyanacak ve hemen konseyde toplanacak. Daha sonra Odin Sleipnir'e binecek ve dörtnala Mimir'in su kaynağına giderek orada Mimir'den tavsiye alacak.

Her zaman var olan ve var olan her şeyin üzerinde salınan diş budak ağacı Yggdrasill inleyecek. Yaprakları titreyecek ve iki insanın derinliklerinde saklanıyor olmasına rağmen dalları sarsılacak ve sallanacak. Cennetteki ve dünyadaki her şey ve Hel titreyecek.

Daha sonra Aesirlerin hepsi ve Valhalla'daki tüm Einherjar silahlanacak. Kasklarını ve zincir zırhlarını kuşanacaklar ve kılıçlarını, mızraklarını, kalkanlarını kavrayacaklar. O sarayın 540 kapısının her birinden 800 savaşçı ilerleyecek. Bu büyük kalabalık Vigrid'e doğru yürüyecek ve Odin, altın bir başlık ve parlak bir zırh olan savrulan Gungnir'i giymiş bir şekilde onların en önünde atını sürecek.

Odin doğruca kurt Fernir'e doğru gidecek ve hemen yanı başında olan Thor ona yardım edemeyecek çünkü bir anda Jormungand ona saldıracak. Freyr ateş devi Surt ile savaşacak. Ve Surt alevli bıçağını savurduğunda Freyr, kendi sağlam kılıcını hizmetçisi Skirnir'e verdiği güne lanet edecek. Ancak Freyr yenilmeden önce uzun bir süre mücadele edecek. Gnipahellir'den gelen tazı Garın tek elli Tyr'in boynuna atlayacak ve ikisi birbirlerini öldürecek. Eski düşmanlar Loki ile Heimdall tekrar karşılaşacak ve birbirlerinin ölümüne neden olacaklar.

Toprağın Oğlu Thor ile şaşkın Jormungand daha önce karşılaşmışlardı ve ikisi birbirine uygundular. Vigrid'de, tanrı yılanı öldürecek ama Jormungand'ın üzerine fışkırttığı zehirden zehirlenmiş bir şekilde ölmeden önce ancak 9 adım geri gidebilecek.

Odin ile Fenrir ilk karşılaşanlardı ve ikisinin savaşı korkunç olacak. Ama sonunda kurt Herkesin Babası'nı çenelerinin arasına alacak ve yutacak. Bu Odin'in sonu olacak.

Bir anda Odin'in oğlu Vidar öne çıkacak ve Fenrir'in alt çenesine bir ayağıyla bastıracak; o anda ayağında olacak olan ayakkabı uzun sürede yapılmış ve zamanın başlangıcından beri yeni ayakkabıların topuklarından ve burunlarından yontulan ve tanrılara hediye olarak bırakılan bütün artıklardan alınan deri şeritlerini ve parçalarını içerecekti. Sonra Vidar Fenrir'in diğer çenesini yakalayacak ve kurdu ikiye ayırarak babasının intikamını alacak.

Bundan sonra Surt her yöne ateş fırlatacak. Asgard, Midgard, Jotunheim ve Niflheim şiddetli alevlerin, dönüp duran dumanın ve külün, sadece külün olduğu birer ocağa dönüşecek. 9 dünya yanacak ve tanrılar ölecek. Einherjarlar ölecek, Midgard'daki erkekler, kadınlar ve çocuklar ölecek, elfler ve cüceler ölecek, devler ölecek, yeraltının canavarları ve yaratıkları ölecek, kuşlar ve hayvanlar ölecek. Güneş karanlık olacak ve gökyüzünde hiç yıldız olmayacak. Dünya denizin dibine batacak.

Dünya, güzel ve yeşil bir şekilde sudan tekrar yükselecek. Kartal çağlayanların üzerinden uçacak, gök gürültüsünün içine dalacak ve kayaların altından balık avlayacak. Hiç ekilmemiş tarlalarda mısır yetişecek.

Vidar ile Vali hâlâ hayatta olacaklar, ateşten ve sellerden canlı kurtulacak ve bir zamanlar sarayların bulunduğu parlak bir ova olan Idavoll'a geri dönecekler. Thor'un oğulları Modi ile Magni de orada onlara katılacaklar ve babalarının çekici Mjollnir onlara kalacak. Ve Balder ile Hod ölülerin diyarından geri gelecek; onların da Idavoll'daki taze yeşil çimlerde yürümeleri uzun sürmeyecek. Honir de orada olacak, sihirli değneği tutacak ve olacakları önceden görecek. Vili ile Ve'nin oğulları, rüzgârın evi cennetteki tanrıların yeni sayısını tamamlayacaklar.

Güneş ışığının altında oturup konuşmaya başlayacaklar. Sırasıyla, sadece kendilerinin bildiği hatıraları anımsayacak-

lar. Geçmişte olan birçok şey hakkında, Jormungand ile Fenrir'in kötülükleri hakkında konuşacaklar. Ve sonra, savrulan çimlerin arasında bir zamanlar Aesirlerin sahip olduğu hazineler olan altın satranç tahtalarını bulacak ve hayranlıkla tahtalara bakacaklar.

Bazısı iyi, bazısı kötü birçok yer yeniden yükselecek. Hepsinin içindeki en güzel yer cennetteki, güneşten bile daha güzel olan altın çatılı Gimli olacak. Yöneticiler, kendileri ve birbirleriyle barış içinde burada yaşayacaklar. Ayrıca, Okolnir'in üzerinde, zeminin her zaman sıcak olacağı Brimir olacak; burada, seven herkes için her zaman yiyecek ve içecek bol olacak. Bir de, Nidafjoll'un karanlık dağlarında yer alan ve tamamen kırmızı altından yapılmış bir saray olan Sindri olacak.

Ama cesetlerin sahili Nastrond'da bir saray daha olacak. Yeraltındaki bu yer, geniş olduğu kadar kötü de olacak; bütün kapıları kuzeye bakacak. Duvarları ve çatısı yüzleri içeri dönük ve sarayın içindeki nehirlerde akacak kadar çok zehir püskürten ibikli yılanlardan yapılmış olacak. Yeminlerini bozanlar, katiller ve zamparalar bu nehirlerde yürüyecekler. Nidhogg da ateşten ve sellerden sağ kurtulacak ve Yggdrasill'in altında ölenlerin bedenlerinden kanlarını emecek.

Kendilerini, kimilerinin Hoddmimir'in Ağacı dediği Yggdrasill'in derinliklerinde saklayan iki insanın adları Lif ile Lifthrasir olacak. Surt'un ateşi onları yakmayacak hatta onlara dokunmayacak bile ve besinleri sabah çiyi olacak. Dalların, yaprakların arasından ışığın geri geldiğini görecekler çünkü daha önceden kurt Skoll'un yakalamış ve yemiş olduğu güneşin, en az kendisi kadar güzel ve kendisi ile gökyüzündeki aynı yolu izleyip dünyayı aydınlatan bir kızı olacak.

Lif ile Lifthrasir'in çocukları olacak. Çocuklarının da çocukları olacak. Dünyanın her yerinde hayat, yeni hayat olacak. Son, aynı zamanda başlangıç olacak.

(Bu mit ile ilgili notlar için sayfa 366'ya bakınız.)

Ve şimdi, eğer hâlâ kafanızda sorular varsa, bunun nasıl olduğunu tahmin bile edemiyorum çünkü hiç kimsenin dünyanın hikâyesini bundan daha fazla anlattığını duymadım. Bu hikâyeden elinizden geldiğince faydalanın.

Snorri Sturluson
Prose Edda

notlar

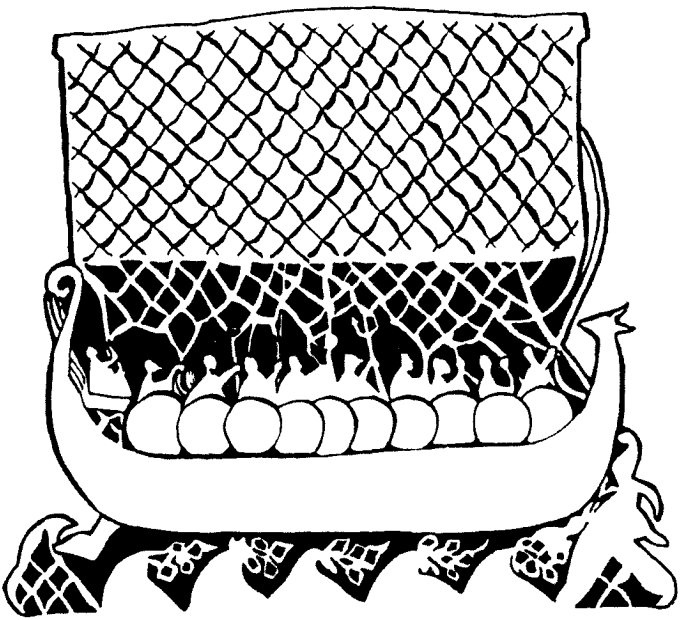

1 Yaratılış

Snorri Sturluson, *Prose Edda* adlı eserinde yaratılış hakkında ayrıntılı ve çarpıcı bir şekilde canlı bir açıklama sunmaktadır. Sturluson'un en önemli kaynağı, edaik şiirlerin en ilham vericisi ve X. yüzyılın sonlarında ya da XI. yüzyılın başlarında yazılmış olan, hem yaratılışın hem de dünyanın nasıl sona ereceğinin hikâyesini içeren *Voluspa*'dir (*Sibyl'in Kehaneti*). Snorri'nin açıklaması zaman zaman *Voluspa*'dakinden farklılık gösterir (ilk erkek ile kadının yaratılışındaki gibi) ve ne bu şiirde ne de Snorri'nin bu mit için faydalandığı diğer iki kaynak olan *Grimnismal* ve *Vafthrudnismal*'da bulunmayan zengin ayrıntılara sahiptir. Bu nedenle açıkça görülebilir ki Snorri aynı zamanda günümüze ulaşmamış diğer bir kaynaktan ya da kaynaklardan da yararlanmıştır. Ben Snorri'yi yakından takip ettim ama yeniden anlatımımın hem tutarlılığı hem de yapısının yararına, Asgard'ın yaratılmasını, Gece ve Gündüz'ün, gökyüzündeki Ay ile Güneş'in ve cücelerin yaratılışından sonraya yerleştirdim.

Aslına bakılırsa, yaratılışın İskandinav tanımında üç mit bir aradadır: Dünya Ymir'in bedeninden oluşturulur, inek Audumla buzu yalayarak ilk insanı ortaya çıkarır ve Bergelmir ile karısı selden kurtularak bir devler ırkı ortaya çıkarırlar.

Genellikle yaratılışı kötü olmaktan çıkarmak ve yeni bir masumiyet çağı başlatmak için dünyayı kaplayan bir sel konsepti insanların hayal gücü için önemlidir ve birçok mitolojinin ortak noktasıdır. Bu konsept, örneğin, Babil, Hint ve Rus mitlerinde bulunabilir; Endonezya, Melanezya ve Yeni Gine mitolojilerinde ve Kuzey Amerika Mojave Apaçi Kızılderilileri ile Güney Amerika'daki Sherentelerde de kendisini gösterir. Bazı akademisyenler İskandinav mitinin İncil'de geçen selden ilham aldığını (ya da hatta doğrudan oradan kopyalandığını) söylemektedirler ama iki hikâyenin birbiriyle çok ortak noktası yoktur ve seller, nedenleri, görevleri ve özellikleri konusunda farklıdırlar. İskandinav hikâyesini, kesinlikle ortak bir

noktadan ilham almış olan Hint-Avrupa mitleri grubundan bir hikâye olarak görmek en doğru yaklaşım olacaktır.

Diğer taraftan, mitteki ilk ve ikinci öğelerin kökenleri konusunda geniş oranda bir fikir birliği oluşmuştur. İki örnekle de paralel olan Hint ve İran mitleri bulunmaktadır ve Audumla konusunda da, Mısır tanrıçası, tüm tanrıların annesi olan inek, Hathor ile çarpıcı bir benzerlik bulunmaktadır. Benzer şekilde Audumla da hem tanrıların hem de buz devlerinin annesi olarak değerlendirilebilir. Buzu yalayarak Buri'yi ortaya çıkarmış ve Ymir'i emzirmiştir.

Ymir, buz devlerinin hem annesi hem de babasıdır. Adı büyük olasılıkla Sanskritçe'deki *yama (ikiz ya da hermafrodit-erdişi)* sözcüğünden gelmektedir ve İran mitolojisindeki paraleli de özellikle önemlidir çünkü dünya aslında, aynı İskandinav mitolojisinde olduğu gibi, ilk çift cinsiyetli varlığın bedeninden yaratılmıştır. Başı (Ymir'in başı gibi) gökyüzü ve ayakları da dünyadır, gözyaşları okyanusa ve saçları da her türden bitkiye dönüşmüştür. Hint-Avrupa mitolojilerinin birçoğu bu fikri paylaşmaktadır (kayıtlı ilk yaratılış miti olan *Babilliler* de dahil), aynı zamanda Jacob Grimm de, *Tötonik Mitoloji* adlı eserinde, Buda'nın, vücudundan dünyayı yarattığı dev Banio'nun, Koçin-Çin geleneğinde hemen hemen aynı rolü üstlendiğini göstermiş ve Japonya ve Seylan'da da benzer evrenlere rastlandığını belirtmiştir.

Bu paraleller o kadar güçlüdür ki, İskandinav Yaratılış mitindeki bu iki öğenin köken olarak doğuya özgü olduğu kesindir. O kadar kesin olmayan şey ise bu kökenlerin İskandinav geleneğine *ne zaman* dahil edildikleridir. İsa'nın doğumundan sonraki ilk birkaç yüzyılda ticaret yolları üzerindeki etkileşimlerden kaynaklanmış olabilirler. Ama daha heyecan verici bir teori bu etkileşimi İsa'dan 1000-2000 yıl önceye dayandırmaktadır. Göç Çağı'na, Rusya bozkırlarından batıya, Avrupa'ya oradan da kuzeye İskandinavya'ya hareket eden Tötonik kabileler, İskandinav yaratılış mitinin temellerini yanlarında getirmiş olabilirler (tıpkı diğer Hint-Avrupalıların aynı öğeleri batıdaki Hindistan, Çin ve Japonya, güneydeki İran ve Yakındoğu'ya taşıdıkları gibi). Ancak, kökeni ne olursa olsun, İskandinav Yaratılış miti kesinlikle en nihayetinde aktarıldığı ve kaydedildiği ülke tarafından şekillendirilmiş ve renklendirilmiştir.

İzlanda aşırı zıtlıklara sahip olan bir adadır; kaynar yanardağlar ve büyük buzullar, güneşin hiç bitmediği yazlar ve sonsuz karanlık kışlar. Muspell ve Niflheim'ın, Elivagar ile dondurucu sisin özellikleri, İzlanda'yı bilen herkese hemen tanıdık gelecektir. Mite son şeklini veren şairler ağırlıklı olarak kendi gözleriyle görebildikleri şeylerden faydalanmışlardır. Yaratılışın doğasını ele alırken bu şairler hayatın iki aşırı uçta da desteklenemez olduğunu görmüş ve mantıksal olarak bu zıt uçların buluştuğu ve birleştiği noktada hayatın başladığı sonucuna varmışlardır.

İzlanda'da, birkaç şehrin dışında, karşısında yalnız bir ağaç yetişmiş tek başına duran bir çiftlik evi görmek çok kolaydır. Bu ağaçlar, geleneksel koruyucu ağacın bir XX. yüzyıl versiyonu, çiftliklerin dışındaki (ya da kimi zaman çatıdan yükselir şekilde içindeki) saygı gösterilecek bir nesne ve Hıristiyanlık öncesi Kuzey Avrupa'daki bir tapınak benzeri olarak görev yapıyor olmalıdırlar. Bu ağaçların ilki ve en önemlisi, başlangıcı yokmuş gibi görünen, Ragnarok'ta hayatta kalacak olan ve dünyanın kendisine koruyuculuk yapan dişbudak ağacı Yggdrasill'dir. Tüm yaratılışı kucaklayan ve birbirine bağlayan bir ağaç konsepti birçok Avrupa ve Asya mitolojisinde görülmektedir ve Yggdrasill'in miti rahatlıkla çift cinsiyetli atanın ve kutsal ineğin mitleri kadar eski olabilir. Bu konu giriş bölümünde ayrıntıları ile açıklanmaktadır (ayrıca Mit'e ve Not 4'e bakınız.)

Yukarıda, insanların yaratılışı konusunda Snorri'nin ve *Voluspa*'nın anlatımları arasındaki farklılığa değindim. Kitabın diğer yerlerinde açıklanan nedenlerle, ben, makul olan yerlerde Snorri'nin hikâyesine sadık kaldım ve notlar kısmında önemli alternatif hikâyeleri de belirttim. *Voluspa*, Odin, Honir ve Lodur'u Bor'un üç oğlunun yerine geçirmektedir. Henry Adams Bellows'un çevirisinde aşağıdaki dizeler yer almaktadır:

Ruh verdi Odin, duyu verdi Honir,
Sıcaklık verdi Lodur ve epeyce de renk.

Lodur ve Loki'nin aynı kişi olmaları mümkündür ki bu durumda, bu üç tanrının ilişkilendirildiği üç durumun (Mit 8 ve 26'ya bakınız) ilki de budur.

Snorri Sturluson cücelerin yaratılışını açıkladıktan sonra onların adlarını listeler. Kendi anlatımımı onlarla yüklemek istemedim ama bu isimleri burada belirtiyorum: Nyi, Nidi, Nordri, Sudri, Austri, Vestri, Althjof, Dvalin, Bifur, Bafur, Bombor, Nori, Oinn, Mjodvitnir, Vig, Gandalf, Vindalf, Thorin, Fili, Kili, Fundin, Vali, Thror, Thrain, Thekk, Lit, Vit, Nyr, Nyrad, Rekk, Radsvid, Draupnir, Dolgthvari, Haur, Hugstari, Hledjolf, Gloin, Dori, Ori, Duf, Andvari, Heptifili, Har, Sviar, Skirfir, Virfir, Skavid, Ai, Alf, Ingi, Eikinskjaldi, Fal, Frosti, Fid ve son olarak Ginnar! Snorri'nin listesi *Voluspa* ile büyük ölçüde örtüşmektedir (birçok durumda yazım farkları vardır) ancak *Voluspa* şu cücelerin de adlarını vermektedir: Sviur, Frar, Hornbori, Frag, Loni, Aurvang ve Jari. Bu cücelerden çok azı mitlerin diğer kısımlarında belirtilmektedir ve aksine, diğer yerlerde önemli ölçüde görülen bazı cüceler (örneğin, Brokk, Eitri ve Alvis) bu listede yer almamaktadırlar!

Aesirleri Asgard'a yerleştirdikten sonra Snorri Sturluson ana tanrıların ve tanrıçaların adlarını, özellikleri ve saraylarını açıklar. Bu bilgiyi yaratılış mitinin bir parçası olarak almadım ama bu konu mitlerin birçoğunda belirtilmiştir ve giriş bölümünde ve ilgili notlarda açıklanmıştır.

2 Aesirler ile Vanirlerin Savaşı

Bütün savaşların ilkinin tek kapsamlı hikâyesi Snorri Sturluson'un *Ynglinga Saga* (Bölüm IV) adlı eserinde ortaya çıkmaktadır ve ben de kendi versiyonumun temeli olarak bu hikâyeyi aldım. Ancak Snorri aynı zamanda *Prose Edda* adlı eserinde, "Skaldskaparmal"da bu savaşa değinmektedir; tanrıların umumi bir saksıya tükürerek barış anlaşmalarına mühür vurduklarını ve ilahi tükürüklerden Kvasir adında bir insan yarattıklarını söylemektedir. Snorri bu bağlamda kendisi ile ters düşmektedir çünkü *Ynglinga Saga* Kvasir'i tüm Vanirler'in en bilgesi ve Aesirler ile lider değiştokuşuna dahil olan bir kişi olarak tanımlamaktadır.

Prose Edda'da yer alan açıklama daha eski bir geleneği temsil edermiş gibi görünmekte ve Kvasir'in kanının nasıl ilahi likör, şa-

irlik likörü (Mit 6) haline getirildiğini anlatmaktadır. Böylece mitin bir versiyonunda Mimir'in kafası tam olarak aynı amaca hizmet edermiş gibi görünürken bir diğerinde Kvasir'in vücudu bu işi görmektedir, bunlar ilham kaynaklarını somutlaştırmaktadırlar. Bu nedenle, her ne kadar istemeden de olsa, savaşın kendisi hakkında söyleyecek hiçbir şeyi olmamasından dolayı *Prose Edda*'daki daha eski geleneği bir kenara bıraktım (Mit 6'da ise buna geri döndüm) ve mitin mümkün olduğunca tam bir versiyonunu sunmak amacıyla *Ynglinga Saga*'yı takip ettim.

Ancak, *Ynglinga Saga* savaşın nedenlerine değinmemektedir. Burada, üçüncü ve geri kalan kaynak olan *Voluspa*'ya (21-4 dörtlükleri) başvurmak zorunda kaldım. Bu dörtlüklerin özü benim anlatımımdaki ilk dört paragrafın dayanağını oluşturmaktadır.

İlahi çatışmanın miti çok sayıda diğer gelenek ile de paralellik göstermektedir. Bu mit, en nihayetinde birbiriyle birleşen iki farklı tarikatın arasındaki düşmanlık hakkında halkın hatırladıklarını temsil ediyor olabilir. Orijinal tanrılar olmuş olmaları gereken Vanirler bereket tanrılarıdır, Aesirler ise aslen savaş tanrılarıdır (giriş kısmına bakınız). Kesin olan şudur ki, hem *Ynglinga Saga* hem de *Prose Edda*'da Aesirler ilhamın somutlaşmasının kontrolünü ellerine geçirmişlerdir; *Ynglinga Saga* ve *Voluspa*'da, Aesirler, daha önce sadece Vanirler tarafından bilinen büyüyü öğrenirler ve savaştan sonra tüm tanrılar Aesirler olarak ifade edilirler. Diğer bir deyişle, Aesirler Vanirler'in vârisi olur ve onları içlerine alırlar.

Yok Edilemez Gullveig'in adı altın ile ilişkilendirilmektedir ve "bu değerli metalden kaynaklanan çılgınlık ve yozlaşma" olarak yorumlanmaktadır. Gullveig'in ikinci adı, "parlak olan" ya da "parıldayan" anlamına gelen Heid'dir (*heidr*). Bu nedenle Gullveig, Vanirlerin en önemlisi olan, altına olan ilgisi çok sayıda mitte açıkça belirtilen (özellikle Mit 13'e bakınız) ve aynı zamanda hem bir kâhin hem de büyücülük öğretmeni olan Freyja ile açıkça eşit tutulabilir. Gullveig-Freyja savaşın doğrudan nedenidir ve lider değiştokuşunda babasına ve abisine eşlik ederek Asgard'a ikinci yolculuğunu yapmaktadır.

Odin, Mimir'in başını Ygddrasill'in Jotunheim'daki kökünün altında yer alan kuyuyu koruması için yerleştirmiştir (Mit 4) ve hem

Voluspa hem de Snorri Odin'in, bilgelik ve anlayış barındıran o kuyudan içebilmek için bir gözünü nasıl feda ettiğine değinmektedir. Bedenden ayrılan başın gücü hem ilkel hem de medeni toplumlarda bilinen bir motiftir. Bu yüzyılın başlarında, Filipinler'deki kafatası avcıları pirinç hasatlarının başarısını garantilemek için kafataslarına ihtiyaç duyuyorlardı; *The Golden Bough (Altın Dal)* adlı eserinde, J. G. Frazer, Batı Afrika'daki Abeokuta Kralı'nın ölümünden sonra şeflerin kralın başını kestiklerini ve başın yeni hükümdarın putu haline geldiğini belirtmiştir. *The Tain* (*Yaldız*) adlı eserde, İrlandalı savaşçıların, düşmanlarının başlarını, semerlerine bağlı şekilde nasıl taşıdıklarını görürüz. İngiliz halk hikâyesi *Three Heads in a Well* (*Kuyuda Üç Kafa*) (Perrault'un *Diamonds and Toads* (*Elmaslar ve Kurbağalar*) eseri ve Norveç, İsveç, Danimarka ve Almanya'daki benzer hikâyeler de) iyiliği ödüllendirmek ve kötülüğü cezalandırmak için kesilmiş başın gücünü gözler önüne sermektedir. Elbette Keats de *Isabella* adlı eserinde bu motifi güçlü bir şekilde kullanmıştır.

3 Asgard'ın Duvarının Yapılışı

Bu mitin tek tam versiyonu Snorri Sturluson'un *Prose Edda* adlı eserinde yer almaktadır. *Voluspa*'da yer alan birkaç dörtlük tanrıların arasındaki, Freyja'nın bir dev ile evlendirilmesi için söz verilmesinden kimin sorumlu olduğu konusundaki bir tartışmaya değinir ve Thor'un öfkeden kudurmuş bir şekilde devi ortadan kaldırmasıyla tanrıların yeminlerini nasıl bozduklarını anlatır. Snorri, sadece kendi versiyonunun bir tasdiki olarak bu dörtlülerden alıntı yapar (ve bazı aydınlar Snorri'nin bu dörtlükleri yanlış yorumladığını ve dörtlüklerin tamamen farklı bir olaydan bahsettiğini düşünmektedirler). Her durumda, ne bu dörtlükler ne de *Hyndluljoth* adlı eserde Loki'nin Sleipnir'in annesi olması Snorri'nin hikâyesine katkı sağlar.

Snorri, *Prose Edda*'nın başka bir yerinde yaratılıştan sonraki, Altın Çağ olarak adlandırılan ve her türlü üretim için kullanılan metalin altın olduğu ve "Devler Diyarı'ndan gelen kadınların gelişiyle bozulmadan önce" bir barış ve mutluluk dönemi olan bir çağı anlatır. Bu durumda, Asgard'ın duvarının yapılışı, tanrılar ile devler

arasındaki, tüm döngüye egemen olan ve ancak Ragnarok'ta çözümlenen bir tema olan düşmanlığa adanmış olan mitlerin ilkidir. Tanrılar kusursuz olmaktan çok uzaktırlar ve devler de tamamen yıkıcı değildiler (hatta bazı tanrılar dev analarıyla evlenmiştir) ama en sonunda tanrılar ile devlerin düşmanlığı ancak iyi ile kötünün çatışması olarak değerlendirilebilir. Tanrılar doğal ve toplumsal uyum yönlerini içermekteyken devler bu düzeni altüst etmekte ve çökertmeye çalışmaktadırlar.

Bu çatışmanın doğası, dev duvar ustasının duvarı inşa etmek için istediği bedelde açıkça kendini göstermektedir. Tanrılar ile duvar arasında yapılan böylesine bir pazarlık fikri, halkbilimin konusudur (ve duvar ustasının bir trol ya da şeytan olduğu ve cezasının güneş, ay ya da ruh olduğu paraleller de alıntılanmıştır) ama duvar ustası sadece güneş ile ayı istemekle kalmaz, öncelikle Freyja'yı ister. Tanrıçaların en güzeli ve cinsel anlamda en çekicisi olan Freyja, bir Vanir ve en önemli bereket tanrıçasıdır. Bu nedenle devin niyeti, mevsimlerin doğal döngüsüne bir son vermek ve tanrıları yenilenme olasılığından mahrum bırakmak ve bunun yanında, güneşi ve ayı alarak tanrıları bir de sonsuz dondurucu karanlığa mahkûm etmektir.

Aynı zamanda bu, Loki'nin ortaya çıktığı ilk mittir; Loki giriş bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Snorri Sturluson Loki'nin "Aesirlerin kötülük taciri, yalanların babası, tanrıların ve insanların kara lekesi" olarak adlandırıldığını söylemektedir. Bu anlatım, mitlerin büyük bir çoğunluğunda Loki'nin karakteri ile tamamen uyumludur, dinamik ve çelişkili olan Loki, tanrıları kuşku duydukları bir anlaşmaya girmeleri için ikna ederek belaya sürükler ve sonra da onları bu beladan kurtarır.

Loki'nin şekil değiştirme yeteneği pire, sinek, kuş ve somonbalığı şekline girdiği çok sayıda mitte gösterilir. Ama Loki sadece şekil değiştirmekle kalmaz, aynı Odin gibi cinsiyet de değiştirebilir ve hatta bir çocuk bile doğurabilir. "Balder'in Ölümü" (Mit 29) mitinde, Loki yaşlı bir kadın kılığına girer ve bu mitte de kendisini bir kısrağa dönüştürür. Biseksüellik ilk İzlandalılar için hoş görülen bir özellik değildir, homoseksüellik ise sürgünle cezalandırılan bir

suçtur. Loki'nin cinsel tuhaflıklarının, her ne kadar bir tanrıda kabul edilebilir olsalar da, inananların zihinlerinde eğlenceden çok nefretten kaynaklanmış olması muhtemel görünmektedir.

Loki ile Svadilfari'nin birleşmesinin meyvesi gri Sleipnir'dir. Sleipnir'in bir akranı yoktur ve Odin'in kendi atıdır, doğurganlığın ve ölümün simgesidir (Viking mezarlarında sık sık at kemikleri bulunmuştur). Sleipnir ölülerin dünyasına gidebilmektedir, hem Odin'i hem de Hermod'u oraya taşımıştır (Mit 28 ve 29). 8 bacağı olağanüstü bir hızı temsil ediyor olabilir ama aynı zamanda, H. R. Ellis Davidson'ın söylediği gibi bir tabutu taşıyan, bedenleri ve başları gizli 4 yaslı kişiyi de temsil ediyor olabilirler.

Birkaç diğer nokta da kısa bir şekilde değinilmeyi gerektiriyor. Mjollnir ve Brisinglerin Kolyesi'ne yapılan göndermeler sırasıyla Mit 10 ve 13'te kendi yapılışlarını beklemektedirler. Mitler bir kerede oluşmamışlardır ve kaçınılmaz olarak çok sayıda içsel tutarsızlıkları vardır. Aesirler ile Vanirler arasındaki Asgard'ın çevresindeki orijinal duvarın yıkılmasına neden olan savaş Mit 2'nin konusudur. Ve son olarak, Ceset Yiyici Hraesvelg, *Vafthrudnismal*'e göre, cennetin ucunda oturup Hel'e bakan ve kanatlarını çırparak rüzgârı oluşturan, kartal kılığında bir devdir.

4 Darağacı Lordu

Döngüdeki birçok mit Odin'in bilgelik için harcadığı amansız çabalar, bu bilgeliği nasıl gösterdiği ve kullandığı ile ilgilidir. Odin bilge devlerden, özellikle de Vafthrudnir'den (Mit 15) öğrenir; *volvalar*dan ya da diğer bir deyişle ölümden uyandırdığı kadın kâhinlerden öğrenir (Mit 28) ve asılmış adamlardan öğrenir; bu mitte ise Odin büyük bir fedakârlık yapar. Sadece ölülerin sahip olduğu gizli bilgeliğe sahip olmak için ölür ve bu bilgeliği canlıların dünyasında kullanmak için tekrar hayata döner.

Ana kaynaklar, *Havamal*'ın ya da *Yüce Tanrı'nın Sözcükleri* eserinin, Odin'in kehanetleri nasıl elde ettiğini açıklayan ve bu kehanetlerin gücünü nitelendiren iki kısmıdır. *Elder Edda*'nın *Codex Regius* bölümünün şiirlerinden biri olan *Havamal* tek bir parça halinde

değildir; aynı zamanda uzun süreli bir atasözleri koleksiyonunu ve kimileri Loddfafnir'e hitap edilmiş (Mit 23) doğru yaşama konusundaki tavsiyeleri, Odin ile Billing'in kızı hakkında hikâyeleri (Mit 20) ve Odin'in şairlik likörünü nasıl korumaya aldığını (Mit 6) içerir.

Havamal'a dayanan materyaller ile, Yggdrasill'in bir açıklaması ve Odin'in anlayış kazanmak için Mimir'in kaynağında bir gözünü kurban vermesi konularıyla giriş yapmanın uygun olacağını düşündüm. Bu açıklamanın kaynakları, *Grimnismal*'daki dörtlükler ve *Prose Edda*'da Snorri Sturluson tarafından yazılan paragraflardır.

Evrenin kalbindeki güçlü dünya ağacı konsepti birçok mitolojide kendini tekrarlar ve giriş bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. *Ygg* "korkunç" ve *drasill* ise "at" anlamına gelir ve bu birleşik sözcüğün "Odin'in atı" anlamına geliyor olması gerektiği artık yaygın olarak kabul edilmiştir. Odin'in dişbudak ağacına "biniyor" olması imajı uygundur çünkü Eski İskandinav şairler darağacını sık sık bir at olarak ifade etmişlerdir.

Odin'e (ve diğer ilgili Germen savaş tanrılarına) tapınmanın insan kurban verilmesini de içerdiği bilinmektedir. XI. yüzyıl tarihçisi Bremenli Adam, Uppsala'da Odin, Thor ve Freyr'in putlarına ev sahipliği yapan tapınağın yakınındaki kurban korusunda ağaçlara asılı olan çok sayıda insan bedeni gördüğünü ifade etmiştir ancak, destanlardaki kanıtlar kurbanların bir mızrak batırılarak Odin'e adandığını belirtmektedir. Gerçekte de Odin'in isimlerinden ikisi "Asılanların Tanrısı" ve "Mızrak Tanrısı"dır. Bu nedenle Odin'in kendisi de, aynı kendisine kurban edilenler gibi Yggdrasill'de asılarak ölmektedir.

Odin'in ölümü ile İsa'nın çarmıha gerilmesi arasındaki benzerlikle çok çarpıcıdır: İkisi de gönüllü olarak ölürler; Odin'e bir mızrak batırılır, aynı şekilde İsa'ya da; Odin ölmeden önce çığlık atar ve feryat eder, İsa "yüksek bir sesle" bağırır. Ancak, her ne kadar, *Havamal*'ın bu kısmını yazan şairin çarmıha gerilmenin hikâyesini duymuş ve bundan etkilenmiş olması mümkünse de, uzmanlar, E. O. G. Turville-Petre'nin sözleriyle, "İskandinav Mitindeki neredeyse her bir öğenin, Odin'in tarikatında bile, bir pagan geleneği ile nasıl açıklanabileceğini" göstermişlerdir. Daha ayrıntılı bir karşılaştır-

ma yapmakla ilgilenenlerin yapacağı en iyi şey, bu yazarın *Myth and Religion of the North (Kuzeyin Miti ve Dini)* eserine bakmaktır (Sayfa 42-50).

Odin Yggdrasill'de ölerek ne öğrendi? Öncelikle aynı zamanda Bestla'nın da babası olan dev Bolthor'un oğlundan 9 tane şarkı öğrendi. Bestla Odin'in annesi olduğu için bu, şarkıları annesinin erkek kardeşinden, yani dayısından öğrendiği anlamına gelmektedir. Hıristiyanlık öncesi Germen toplumunda, bir erkek ile onun kız kardeşinin oğlu arasında çok yakın bir bağ vardır; yaşlı adam, çocuğun manevi yetiştirilmesinden sorumlu bir çeşit vaftiz babasıdır ve zaman zaman da vasisidir. Anglosakson şairler bu *swustersunu* ilişkisine sık sık değinirler. Görünüşe göre bu 9 şarkı, Odin'in, likörü Suttung'un kızından almasını sağlamıştır (Mit 6) ve Odrorir adındaki kazan da o mitte belirtilmektedir.

İkinci olarak Odin, kendisine, diğer şeylerin arasında, iyileştirme, metalleri körleştirme ya da kırma, kötü niyetleri sezme ve engelleme, alevleri söndürme ve fırtınalı denizleri sakinleştirme, baştan çıkarma, cadıları fırlatma ve asılmış adamlarla konuşma becerilerini veren 18 kehanet öğrenmiştir. Elbette bu kehanetlerin ne olduğunu bulmamız mümkün değildir ancak kullanımları hakkında basitçe bilgiye sahibiz: bu miti okumak, çok yüzlü Odin'i birçok İskandinav'ın gördüğü şekilde, korkunç bir sihir ustası olarak görmek çok da zor değildir. Peki, neden 18 kehanet? Sadece bu sayının 9'un iki katı olduğunu ve 9'un da İskandinav mitolojisindeki en önemli sayı olduğunu söyleyebilirim. (Giriş, sayfa 30'a bakınız)

İki önemli noktaya daha değinilmesi gerekmektedir. İlk olarak, bilge Mimir, Aesirler tarafından esir olarak Vanirlere gönderilen tanrılardan bir tanesidir (Mit 2). Ancak Vanirler, Mimir'in başını keserek Aesirlere geri göndermişlerdir. Odin bu başı tuzlayarak saklamış ve Yggdrasill'in Jotunheim'daki kökünün altını dolduran su kaynağının yanına yerleştirerek baştan tavsiye almıştır. İkinci olarak, üç Norn'a verilen İskandinav isimleri, *Urd* (Kader), *Skuld* (Varlık) ve *Verðandi* (Gereklilik) idi. Bu üç doğaüstü kadın statü olarak Aesirler ile aynı seviyedeydiler ve sadece insanların değil aynı zamanda tanrıların, devlerin, cücelerin ve tüm canlı varlıkların kaderlerini belir-

ledikleri düşünülmekteydi. Mitlerde (destanlardaki bir iki ürkütücü ortaya çıkışlarının aksine); konseptlerin cisimleştirilmesinden biraz daha fazlası olarak yer almaktadırlar; aslında, Yunan ve Roma mitolojisindeki üç *Parcae* ya da kaderin Kuzey Avrupa eşdeğerleridirler: Clotho (Örekeyi tutan kişi), Lachesis (Hayat ipliğinin eğiricisi) ve Atropos (bir hayatı sona erdirmek için ipliği kesen kişi).

5 Rig'in Şarkısı

Bu mit ile ilgili tek kaynak *Rigsthula* isimli şiirdir. Her ne kadar *Elder Edda*'nın bir kısmını oluşturuyor olsa da, bu şiir iki ana kodeksin (*Regius* ve *Arnamagnaean*) herhangi birinde yer almaz ve sadece Snorri Sturluson'un *Prose Edda* adlı eserinin bir müsveddesinde (*Codex Wormianus*) bir ek olarak günümüze ulaşmıştır. Aynı zamanda son sayfaları kayıp olan bu müsveddedeki son şiirdir, bu durum şiirin neden tamamlanmamış olduğunu açıklamaktadır.

Şiirin tarihini ya da yerini belirlemek kolay değildir. Ama Danimarka'daki Dan ve Danp krallarının soy kütüğünde yer aldığı için *Rigsthula*'nın Danimarka'da ve büyük olasılıkla belirli bir kral için Danimarka krallarının ilahi soylarını belirlemek için yazılmış olması mümkündür; şiir kritik bir noktada sona ermektedir. Bu şiirin, birçok edaik şiirin yuvası olan İzlanda'da yazılmış olması mümkün değildir çünkü bu adanın bir krallık geleneği yoktur ve başlangıçtan itibaren bir cumhuriyettir. Ayrıca, kralları kâfir tanrılarla ilişkilendiren bir şiirin 960 yılında Danimarka'ya Hıristiyanlığın gelmesinden sonra yazılmış olması da mümkün değildir. Bu nedenle belki de, X. yüzyılın ilk yarısında Danimarka'da yazıldığını söylemek en mantıklısıdır.

Rigsthula'yı *Codex Wormianus*'a ekleyen yazıcı, Rig'i Heimdall ile ilişkilendiren birkaç cümle ile giriş yapmıştır. Heimdall'ın insan ırkının atası olarak değerlendirildiği diğer tek yer, *Voluspa*'nın, *volva*nın "Heimdall'ın hem yüksekteki hem de alçaktaki oğullarının ilgisini" istediği resmi girişidir.

Bu şiiri yazan kişinin, İrlandacada "kral" anlamına gelen *Rig* sözcüğünü ödünç aldığı genel olarak kabul edilmektedir. Ancak

Keltçe sözcük ile bağı bundan daha derindir. İrlanda mitolojisinde, bir deniz tanrısı olan Manannán'ın, bir evden diğerine geçip çocuk sahibi olarak turladığı bir gelenek vardır. Heimdall, karakteri çok değişik özelliklere sahip olan karmaşık bir figürdür; burada ilgili olan konu, deniz tanrısı Aegir'in 9 kızı olan (büyük olasılıkla dalgalar) 9 annenin oğlu olduğunun söyleniyor olmasıdır. (Heimdall'ın aynı zamanda ya bir koç şekline büründüğü ya da koç ile güçlü bir şekilde ilişkilendirildiğini farz edersek ebeveynleri ile ilgili belli belirsiz ama inanılmaz bir destek, Galli bir antikacı tarafından sunulmuş ve 1909 yılında kırılan dalgaların denizkızının koyunları olarak adlandırıldığını ama dokuzuncusuna koç dendiğini yazan Georges Dumézil de kendisinden alıntı yapmıştır.) *Rigsthula* ile İrlandalı paraleli arasında bir ilişki oluşturmak imkânsızdır: *Rigsthula*'nın şairi doğrudan ilham almış ve hatta Britanya adalarının güney kısmında yaşamış bile olabilir ama iki mitin ortak bir Celto-Germen kökene sahip olduğu ve bağımsız olarak geliştiğinin daha olası olduğu düşünülmektedir. Ancak her iki durumda da, yazıcının Rig'i Heimdall ile özdeşleştirmek için iyi nedenleri olduğu açıktır. Keşke bu tanrı hakkında daha fazla şey bilinseydi de *neden* (beklenebileceği gibi Odin'in değil de kendisinin) insanların babası olarak değerlendirildiğini söyleyebilseydik.

Bu mit, üçlü değişiminden ve hem açıklayıcı metinlerdeki hem de diyaloglardaki tekrarlamalarından dolayı bir masalı andırmaktadır. Tüm Viking dünyasında toplumun bölündüğü üç sınıfı yani esirleri, köylüleri ve savaşçıları ayrıntılı ve renkli bir şekilde resmetmektedir. Bu durum özellikle de eğlenceli isimler listesi için geçerlidir. Bu isimleri metnin orijinaline dahil etmek oldukça zor olurdu ve yine bu isimleri sadece tercümede sunmak hem ses efektini hem de zekâyı kaybetme anlamına gelirdi. Ben de bunların ikisini birleştirmeyi denedim. Hikâyenin en başına ve gün, gece ve mevsimlerin değişimi ile ilgili tekrar eden paragrafa Heimdall'ı "yerleştirmem" *Prose Edda*'dan alınan materyale dayanmaktadır, diğer yerlerde katı bir şekilde *Rigsthula*'yı takip ettim.

Jarl'ın en küçük oğlunun adı Genç Kon'dur; Eski İskandinav dilindeki *konungr* sözcüğü de "kral" olarak tercüme edilebilir. Hem

Kon hem de babası, aynı Odin gibi, kehanetleri ve bunların anlamlarını öğrenirler. Şiir, Kon'un, babasından bile daha bilge olduğunu söylemektedir. Ve bu gerçekten de doğrudur, aynı Sigurd gibi Kon da kuşların dilini anlayabilir. Bir kargayı dinler ve karga neyin ne olduğunu bilir. Bir Viking'den beklenen zorlu ve acımasız özellikleri, Viking toplumunun sert değerlerini göklere çıkararak Kon'u fırçalar ve rahatsız eder.

6 Şiir Şarabı

I. George'a ithaf edilen sözler "Tüm Tairlerden ve Toyacılardan nefret ederim," sözleri, sadece içeriğinden dolayı değil aynı zamanda o içeriği ifade edecek dile olan hâkimiyet yetersizliğinden dolayı da komiktir. Her şeyin başlangıcında sözler vardı ve ilkel toplumlar şairlere hemen liderlerinden sonra ikinci olarak hürmet gösterirlerdi. Bir şair, adlandırma ve dolayısıyla da kontrol etme gücüne sahipti; sözcüğün tam anlamıyla, tarihlerini bir şarkı ile ölümsüzleştirecek olan bir grubun ya da kabilenin canlı hafızasıydı; ilhamı tanrı tarafından verilmişti ve aslına bakılırsa bir aracıydı.

Birçok mitoloji bir miti şairlik ile ilişkili olarak numaralandırır ve İskandinav mitolojisi de bu konuda bir istisna değildir. Aynı "Darağacı Lordu" mitinin (Mit 4) Odin'i, Asılmışların ve Mızrağın, ölülerle iletişim kurabilen ve esrarengiz bilgileri öğrenen tanrısı olarak gösterdiği gibi, bu mit de Odin'in maskelerinden bir başkasını ortaya çıkarmaktadır: şairliğin ve ilhamın tanrısı. Bu arada Snorri Sturluson tarafından şairlik tanrısı olarak tanımlanan Bragi'yi de merak edebilirsiniz. Bragi Odin'in oğullarından bir tanesiydi ve nispeten daha geç bir keşif olabileceğini hatta belki de çok yüzlü Odin'in bu yönünün cisimleştirilmesinden başka bir şey olmayabileceğini düşünmek için nedenler bulunmaktadır.

Odin'in şiir şarabını nasıl elde ettiği konusundaki en ayrıntılı anlatım Snorri Sturluson tarafından *Prose Edda*'nın "Skaldskaparmal" (Şiirsel Söyleyiş) isimli bölümünde sağlanmıştır ve ben de kendi anlatımımda bunu takip ettim. Snorri'nin amacı, "Kvasir'in kanı", "cücelerin içeceği", "cücelerin gemisi", "Suttung'un şarabı",

"Hnitbjorg'un denizi" vs. gibi, skaldik şairler tarafından kullanılan çeşitli şiir sanatı izlerini açıklamaktı (Giriş bölümü sayfa 44'e bakınız). Bu mit *Havamal*'da da üç kere ortaya çıkar: kısa bir dokundurmada, Odin, Yggdrasill'de asılarak, Bolthor'un oğlundan 9 sihirli şarkı öğrendiğini ve bu şarkıların şarabı elde etmesini sağladığını söyler; bir diğerinde, şarabı, "bilge Fjalar'ın evinde" (büyük olasılıkla, Snorri'nin versiyonunda ortaya çıkan cüce) tattığını ve kendisini sarhoş ettiğini söyler ve 103-110 arasındaki dörtlüklerde Gunnlod'u nasıl baştan çıkardığını ve şarabı ondan aldığını anlatır. Bununla Snorri'nin anlatımı arasındaki ana farklılıklar, *Havamal*'ın şairinin matkap Rati'nin dağın içine girmek için değil dağdan çıkmak için kullanıldığını söylemesi ve buz devleri Bolverk hakkında sorular sormak için Asgard'a geldiklerinde, Odin'in kendisinin, Bolverk'in orada olmadığı konusunda yüzüğü üzerinde yemin ettiğini söylemesidir (görünüşe göre devler Odin ile Bolverk'in aynı kişi olduğunun farkında değildirler); Gunnlod acı içinde bırakılmıştır ve şair bir daha kimin Odin'e güvenebileceğini sorar. Belirtilmesi gereken iki konu vardır: *Havamal*'daki bölümler ve tarihi saptanabilir skaldik izler, bu mitin X. yüzyılda farklı versiyonlar halinde popüler olduğunu belirtmektedir; ikinci olarak, Snorri, sadece *Havamal*'a değil şu anda kayıp olan diğer bir versiyondan ya da versiyonlardan da faydalanmış olmalıdır.

Mit yapıcılar şiir ilhamını oldukça belirli, somut terimler ile görselleştirmişlerdir, şiir şaraptır ve şarap da Kvasir'in kanının bal ile karıştırılarak mayalanmasıyla elde edilmiştir. Bilge Kvasir'in, bir ateşkes simgesi olarak tükürükten yaratılması Not 2'de açıklanmıştır. Tükürük de, aynı maya gibi mayalanmaya neden olur ve yine uygun şekilde, Kvasir adı, güçlü bir bira anlamına gelen *kvas* sözcüğünden türemiştir; modern İngilizcedeki "quash" (bozmak) ve "squash" (ezmek) sözcükleri de aynı sözcükten türemişlerdir. *Myth and Religion of the North* (Kuzeyin Miti ve Dini) kitabında, E. O. G. Turville-Petre, Kvasir'in kanından şiir şarabının yaratılması mitinin bir Hint paraleli olduğunu ve bu mitte öldürülen bir canavarın dört parçasının dört sarhoşluk tipini temsil ettiğini söylemiştir ve başka bir Hint mitinde, sesi canlandıran ve ölümsüzlük sağlayan sarhoş edici bir içecek olan soma'nın bir kartal tarafından demir bir kale-

den çalındığı anlatılır. Bu tip benzerlikler sadece tesadüfi olamaz. Birkaç diğer mitteki öğeler gibi, ilahi ve istenen bir içki konsepti, Göçler Çağı'nda aynı Hindistan'a taşındığı gibi Avrupa'ya da taşınmış ve Snorri Sturluson tarafından son şekli verilmeden önce bin ila iki bin yıl arasında nesilden nesle şekillendirilen bir hikâyenin içinde dışa vurulmuş olmalıdır.

Odin'in Jotunheim'da takındığı Bolverk (kötülük yapan) adı ve orada tanıştığı 9 insan köleye karşı olan acımasız davranışları, Odin'in maskelerinden bir diğerini, Savaş Tanrısı'nı temsil etmektedir. Bu, büyük olasılıkla İskandinavların büyük çoğunluğunun Odin hakkında düşünecekleri ilk şekil olmalıdır: kötü, güvenilmez, insanları birbirine düşüren, hatta arkadaşları bile birbirine düşürmekten zevk alan. Genellikle Asya kökenli olduğu düşünülen bu bölüm, Odin'in Freyja'dan savaşı desteklemesi ve her biri yirmi bağımlı kral tarafından desteklenen iki kral arasında ancak savaş alanında karşılaşmalarına neden olacak bir nefret ortaya çıkarması talebi (Mit 13) ile aynıdır. Odin'in farklı yüzleri, giriş bölümünde daha ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

7 Loki'nin Çocukları ve Fenrir'in Bağlanması

Snorri Sturluson'un *Prose Edda*'da sunduğu versiyon, hem günümüze ulaşan tek anlatımdır hem de ustacadır. Snorri'yi en iyi haliyle, özlü, canlı ve esprili şekilde gösterir. Snorri mite Loki'nin üç çocuğu hakkında bilgi vererek başlar, ben de aynı şeyi yapmayı seçtim ayrıca üç Norn'u da tanıtarak Snorri'nin tanrıların "kehanetten" dert bekledikleri konusuna değinişini de geliştirdim.

Tyr, orijinalinde Germen savaş tanrısı ve Odin'in öncüsüydü. İskandinav mitleri kayıt altına alındığında, Tyr'in hiyerarşideki önemi ortadan kalkmıştı ve sadece bu mitte ve 17, 30 ve 32 numaralı mitlerde ortaya çıkmaktadır. Ama mitolojik paralelleri ve tek elli bir tanrı ile ilgili arkeolojik keşifler ile birlikte ele alındığında, Tyr'in önceki önemi, bu mitin çok eski olduğu ve Snorri Sturluson *Prose Edda* kitabına dahil etmeden 1000-2000 yıl önce Kuzey Avrupa'da bilindiği hissini vermektedir.

Tyr bir adalet tanrısıymış gibi görünmektedir. Adı Tiw ya da Tîwaz'dan gelir ve Tacitus ile diğer Romalı yazarlar onu insan kurban vermenin alıcısı olarak tasvir eder ve Mars ile eşdeğer tutarlar. Tesadüfen bu durum Romalı *Dies Martalis* eserinin *Tysdagr* (O.N.) ve *Tiwedaeg* (O.E.) ya da düz modern İngilizcede Tuesday (Salı) olarak bilinmesinin nedeni de budur. Tyr'in paralelleri İrlanda mitolojisindeki tek elli Nuadu'da ve Hint mitolojisindeki sadece gün tanrısı olan Mitra'da bulunabilir. Tîwaz isminin etimolojisi ise oldukça ilginçtir. E. O. G. Turville-Petre şu şekilde yazmıştır:

> Latince *deus*, Eski İrlandaca *dia*, Sanskritçe *deva* ile eşdeğer görülmüştür ve aynı zamanda O.N.'de çoğul *tívar* (tanrılar) olarak da görülür. Bu durumda, Tyr sözcüğünün anlamı "tanrı"dan başka bir şey değildir. Ancak, bazıları bunu aynı kökenden gelen tanrı adlarıyla yani Yunanca Zeus, Sanskritçe *Dyaus* ile daha yakından ilişkilendirmektedirler. Her iki durumda da, her ne kadar kayıtlarımızda açık bir şekilde tanımlanmadıysa da, hiyerarşide yüksek bir konumda olmuş olmalıdır.

Tanrıların en cesuru olarak, Fenrir'in bağlanmasını mümkün kılanın Tyr olması uygun bir durumdur; eski İskandinavyacada bilek, bir "kurt eklemi" olarak adlandırılıyordu. Ayrıca, tanrıların, en büyük düşmanlarını kontrol altına almak için belki de bir zamanlar en güçlü varlıkları olarak nitelendirilen Tyr'in sağ elini kurban etmek zorunda kalmış olmaları şairane olarak da adildir.

Ne kadar canavarca olurlarsa olsunlar, devlerle ilgili güven verici bir benzerlik vardır; Thor bir kere çekici Mjollnir'i sıkıca kavradığında devlerin tanrılara karşı asla galip gelemeyeceğini hissedersiniz. Ama Fenrir, Jormungand ve Hel tamamen farklı bir konudur: onlar Loki'nin çocuklarındır, kendi içlerindeki düşmanın uzantılarıdır, tanrıların ruhunu etkileyebilecek, bozabilecek ve en sonunda yok edebilecek tek düşman onlardır.

Hel, Niflheim'da ölülerin dünyasına başkanlık eder ve hem hastalıktan ya da yaşlılıktan ölenler hem de kötüleri orada misafir eder. Jormungand İskandinav mitolojisindeki tek yılan değildir ama neredeyse en korkutucu olanıdır. O kadar büyüktür ki gerçekten de

Midgard'ın çevresini sarar, kendi kuyruğunu ısırarak okyanusun tabanında yatarken bütün insanlar onun sarmalının içindelerdir. İnsan kaçınılmaz olarak, genellikle neredeyse çözülmez düğümler halinde yapılan ve Viking mücevherlerinin içinde oldukça yaygın görülen kurdele takısını hatırlıyor.

İskandinavlar için kurt, gerçek ve korkutucu bir yaratıktı. Kartal ve kuzgun ile birlikte, kuzey edebiyatındaki üç geleneksel savaş canavarlarından biriydi. Savaşta kim kaybederse kaybetsin, kurt her zaman kazanan olurdu. *Beowulf*'un şairinin dediği gibi:

> *...leşlere aç,*
> *Kara kuzgun fikrini bildirecek*
> *Ve kartala, kurt ile yarışırken ziyafetin nasıl üstesinden geldiğini,*
> *Cesetlerin kemiklerini etsiz bıraktığını söyleyecek.*

İskandinav mitolojisinde, iki kurt güneşi ve ayı takip eder ve Ragnarok'tan önce onları yutacaklardır, kurt-köpek Garm (genellikle Fenrir ile eşit tutulur), Niflheim'ın girişindeki mağarasında ulur ve Ragnarok'ta Tyr'i öldürecektir. Ama Fenrir usta kurttur ve tanrıları öylesine tehdit etmiştir ki, bedeli ne olursa olsun bağlanması zorunlu olmuştur; buna rağmen, Ragnarok'ta alt çenesi yere, üst çenesi göğe değer şekilde Odin'i yutacaktır. Başka hiçbir canavar zarar vermeyi (ve belki de kendi kendine zarar vermeyi) böylesine somutlaştırmamıştır.

Freyr'in habercisi Skirnir, "Skirnir'in Yolculuğu" mitinde (Mit 11) tekrar ortaya çıkar. Geri getirdiği Gleipnir isimli kurdele çelişkili, aç gözlü cücelerin kötü güçlere karşı tanrılara nasıl yardım ettiklerinin sadece ilk örneğidir (Mit 10'a bakınız). Snorri'nin Gleipnir'in yapılışına nelerin gittiğinin nasıl kanıtlanacağı konusundaki açıklaması, bıyık altından gülerek yapılan harika bir "olumsuz" mantık parçasıdır. Jean I. Young'ın tercümesinde:

> Şimdi, her ne kadar bunu daha önceden biliyor olabilseniz bile, size bir yalanın anlatılmadığını kolaylıkla ispatlayabilirsiniz, çünkü bir kadının sakalının olmadığını, bir kedinin koşarken hiç ses çıkarmadığını, bir dağın köklerinin olmadığını görmüş olacaksınız ve benim sözlerime göre, her ne kadar teste tabi tu-

tulamayacak olanlar varsa da, size anlattığım her şey de aynı o kadar gerçektir.

8 İdun'un Elmalarının Çalınışı

Aynı diğerlerinin çoğunda da olduğu gibi, bu mitin tek ayrıntılı versiyonu, Snorri Sturluson tarafından *Prose Edda* adlı eserinde sunulmuştur ama en az 300 yıl boyunca, Snorri'nin onu kayıt altına aldığı şekilde, neredeyse hiç değişmeden dilden dile dolaşmıştır. Norveç'in ilk kralı Harold Fairhair'in (yak. 860-933) saray şairlerinden biri Hvinli Thiodolf'tu ve bu şair, "kalkan" şiiri *Haustlong*'un (bir kalkana resmedilen şekilleri tanımlayan bir şiir) bir çeyreğini bu mite ve diğer bir çeyreğini de Thor'un Hrungnir ile düellosuna (Mit 19) adamıştır, geri kalan iki çeyrek kayıptır. Snorri Sturluson, Thiodolf'un 12 kinayeli ve kısa dörtlüğünü sadık bir şekilde takip etmiş ama ayrıca başka ayrıntılar da sunmuştur, Loki'nin İdun'u Midgard'dan çıkması için nasıl kandırdığını açıklamış, Loki oraya geldiğinde Thiazi'nin Thrymheim'da olmadığını söylemiş ve Loki'nin İdun'u bir fındığa dönüştürdüğünü belirtmiştir. Snorri'nin Thiodolf'a olan bağlılığı ve onun metodu hakkında diğer mitlere bakarak anlayabileceğimiz şeyler bu öğeleri öylesine uydurmadığını ama günümüzde kaybolmuş olan diğer bir kaynaktan ya da kaynaklardan yararlandığını göstermektedir. Ben ise Snorri'yi yakından takip ettim ama Midgard ve Thrymheim ile ilgili tanımlamaları ayrıntılı hale getirdim, Loki'nin karşısına çıktığında Odin'in ağzından belirli tehditler çıkardım ve birkaç paragrafta yaşlılık özellikleri belirtmeye çalıştım.

Bu, Snorri tarafından ana tanrıçaların arasında sayılan İdun ile ilgili günümüze ulaşan tek mittir ve insan ister istemez, İdun ve diğer tanrıçalar ile ilgili daha fazla mitin bize ulaşmış olmasını diliyor. İdun'un orijinalinde Vanirlerden biri yani bir doğurganlık, gençlik ve ölüm tanrıçası olması muhtemeldir. Bu nedenle, edaik şiir *Lokasenna*'da, Loki İdun'u, kendi erkek kardeşinin katiliyle seviştiği için çok ahlaksız olmakla (İdun'un Freyja ile paylaştığı bir özellik) suçlamıştır ve "Skirnir'in Yolculuğu" (Mit 11) mitinde, İdun'un al-

tın elmaları, doğurganlık tanrıçalarının başkanı Freyja ile de bağlantılı olarak gösterilmiştir. İdun'un Loki tarafından bir fındığa dönüştürülmüş olması da önemli olmalıdır, H. R. Ellis Davidson İskandinavya mezarlarına koyulan malzemelerin arasından meyve ve fındığın da bulunduğunu (ölümden sonra hayat vermek için) ve İrlanda efsanelerinin fındıkları sonsuz gençlik sembolü olarak kullandıklarını belirtmektedir.

İdun'un, altın elmaları koruyan üç Hesperid'in kuzeydeki yansıması olduğunu ya da bu mitin doğrudan Yunan mitolojisinden etkilendiğini düşünmek için hiçbir neden yoktur. Eski İskandinav dilindeki *epli* sözcüğünün bu bağlamda elmaları ifade ettiğini düşünseniz bile (aslında bu sözcük herhangi bir yuvarlak meyveden bahsediyor olabilir) aslında, bu mitin en yakın paraleli Tuireann'ın Oğulları konusundaki İrlanda hikâyesidir. Büyük olasılıkla Yunan, İrlanda ve İskandinav mitleri ortak bir kaynaktan, bağımsız olarak gelişmişlerdir ve İdun ile gençlik elmaları, İskandinav geleneğinin eski ve dahili bir parçasıdır.

Bu mit, Odin, Loki ve Honir'in uyum içinde hareket ettiği iki ya da belki de üç mitten biridir (Not 1 ve Mit 26'ya bakınız). Loki burada artık sadece *provokatör ajan* değildir, bunun yerine doğrudan tanrıların çıkarlarına aykırı hareket etmektedir. Burada da Loki'yi şekil değiştiren olarak görüyoruz, Jotunheim'a girebilmek için Freyja'nın şahin derisini kuşanır (ayrıca 14 ve 24 numaralı mitlere de bakınız). Loki'nin şahin derisini nazik bir şekilde kullanması, tanrıçanın ruhunu, bir kadın şaman olma özelliğiyle, yeraltı dünyasına taşımak olmuş olması gereken gerçek amacı gölgelememelidir. Freyja giriş bölümünde ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

9 Njord ile Skadi'nin Evlenmesi

Thiazi'nin, İdun'un elmalarını nasıl çaldığını ve Loki'yi Asgard'a kadar takip ettikten sonra öldüğünü anlattıktan sonra, Snorri Sturluson doğruca Skadi'nin babasının ölümünün intikamını nasıl almaya çalıştığını açıklamaya geçer. *Prose Edda* eseri, bu mitin tek kaynağıdır ancak bir XI. yüzyıl skaldik şairin, Skadi'nin başarısız

evliliğine yaptığı gönderme, bu mitin kayıt altına alınmadan en az iki yüz yıl öncesinde bilindiğini ortaya koymaktadır.

Snorri Skadi'yi "Kar ayakkabısı tanrıçası" olarak tanımladığı için Skadi'yi, bir kuzey kışının ifade edebileceği her şeyin cisimleştirilmesi olarak tanımlaman mantıklı görünmektedir; kar, dondurucu soğuk, karanlık, büyüme eksikliği ve ölüm. Adı ya Eski İskandinavya dilindeki *skaði* ya da Eski İngilizcedeki *scedau* sözcüklerinden geliyor olabilir; bunlardan ilki zarar ya da yaralama, ikincisi ise gölge ya da karanlık şekil anlamına gelmektedir. Skadi'nin kayak yapmaya ve avcılığa olan merakı tam olarak aynı faaliyetler ile tanınan tanrı Ull'u hatırlatmaktadır ancak ikisinin arasında herhangi bir yakınlık varmış gibi görünmemektedir.

Skadi'nin gelecekteki kocasını sadece ayaklarına bakarak seçmesine izin verilme şekli gariptir, kulağa sanki bir halk hikâyesinin parçasıymış gibi gelmektedir ama buna paralel bilinen herhangi bir halk hikâyesi yoktur. Njord'un, Aesirler ile Vanirler arasında barış sağlandığında Asgard'a oğlu Freyr ve kızı Freyja ile birlikte geldiği hatırlanabilir. Freyr ve Freyja'nın annesi, Njord'un kendi kız kardeşidir ancak Aesirler enseste izin vermemektedirler ve Njord'un şanssız kız kardeşi/sevgilisi mitlerde bir daha ortaya çıkmaz. Her ne kadar Njord'un belirli çağrışımı gemicilik ve balıkçılık ise de (Sarayının adı olan Noatun, tersane anlamına gelmektedir) alanı daha geniştir, kendisine tapan kişileri toprak ve zenginlik ile ödüllendirmiştir ve aynı çocukları gibi önemli bir doğurganlık tanrısıdır.

Bu nedenle, Njord ve Skadi'nin evliliği ile ilgili bir mit, bir yaşam tanrısı ile bir ölüm figürü arasındaki bir çeşit birleşmeyi kutlamaktadır. Zıtları bir araya getirmektedir; deniz seviyesi ile yüksek dağlar, yaz ve kış, yaşam ve ölüm. Ama evlilikleri neden bozulur? Bunun açıklaması basit bir şekilde Njord ile Skadi'nin, birbirinin varlığını reddeden aşırı uçları temsil etmeleri olabilir.

Odin'in Thiazi'nin gözlerini iki yıldıza dönüştürmesinin bir benzeri, Thor'un, Aurvandil'in donmuş parmağını bir yıldıza dönüştürmesinde görülebilir (Mit 19). Bunların ikisi de Odin, Vili ve Ve'nin Muspell'den gelen korlarla yıldızları yarattığı yaratılış mitini hatırlatmaktadır.

Loki, testislerini bir keçiye bağlayarak Skadi'yi güldürür ve Skadi de onu affeder; en azından bir süreliğine. Ama en son ve acı gülen Skadi olur; Loki bağlandığında üzerine zehrin düşmesi için Loki'nin başının üstüne bir yılan yerleştiren odur.

10 Tanrıların Hazineleri

Prose Edda'nın "Skaldskaparmal" (Şiirsel Diksiyon) adlı bölümünde, Snorri Sturluson altlarında yatan mitleri ve kahramanlık efsanelerini tekrar anlatarak çok sayıdaki işarete ya da yoğunlaştırılmış metafora açıklık getirmiştir. Beklenebileceği gibi altın ile ilgili çok sayıda işaret vardır. Altın, Mit 26'da açıklanan nedenlerden dolayı "Susamuru'nun Fidyesi" olarak adlandırılmıştır; "Fafnir'in sığınağı", "Ghina Heath'in metali" ve "Grani'nin yükü" olarak adlandırılmıştır ve bu işaretler Snorri'yi Sigurd'un ejderha Fafnir'i Gnita Heath'de nasıl öldürdüğünü ve Fafnir'in altın stoğunu atı Grani'ye nasıl yüklediğini anlatmaya teşvik etmiştir; "Sif'in Saçı" olarak adlandırılmıştır ve bu da Snorri'nin mevcut miti tekrar anlatmasını mümkün kılmıştır. Her ne kadar X. yüzyıl eseri *Grimnismal*'da İvaldi'nin oğullarının Skidbladnir'i nasıl yaptıklarına dair bir referans varsa da, bu mit herhangi bir diğer versiyon ile günümüze ulaşmamıştır.

Bu, İskandinav mitlerinin en popülerlerinden biridir ve keskin tasvir, zekâ ve gerilim öğeleri içeren güzel ve çok kapsamlı bir hikâye olmasından dolayı da bunu hak etmektedir. Ayrıca döngünün içinde de önemli bir yer tutmaktadır (her ne kadar günümüze ulaşan haliyle özellikle eski olduğu düşünülmese de) çünkü Thor ve çekici gibi, İskandinavya'da tanrıların var olduğu süre boyunca mevcut olan çağrışımları somutlaştırmaktadır.

Draupnir hakkında söylenecek çok fazla şey yoktur. Odin'in belirli bir özelliğini temsil ediyormuş gibi görünmemektedir ve Odin'in isimlerinin hiçbiri bununla ilgili değildir. Ancak yüzük, yakın bir bağlılığının simgesidir ve Draupnir, Odin'in korumasına ihtiyaç duyan kişilerin (özellikle savaşçıların ve şairlerin) sayısının sınırı olmadığını ifade edebilir. Draupnir'in Balder'in ölü yakma

yerine yerleştirilmesi (Mit 29) önemsiz olamaz. Balder'e kendini yenileme gücü mü verdi? Ragnarok'dan sonraki Odin'in öleceği ve Balder'in tekrar hayata döneceği zamanı mı öngördü?

Gungnir, Odin'in korkunç yüzünün yani savaş tanrısı ve zafer verici özelliğinin tasdik edilmesidir. Mit 2, Odin'in mızrağını Vanirlerden oluşan bir gruba fırlatmasıyla dünyadaki ilk savaşın nasıl başladığını anlatır ve bu hareket savaşta Odin'in desteğini isteyen İskandinavlar tarafından da taklit edilmiştir. *Eyrbyggja Saga* eserinde şu şekilde yazar:

> Her yere saçılmış olan taşlardan dolayı burası saklanmak için ideal bir yerdi ve orada kendilerini savaşa hazırladılar. Snorri ve adamları molozlardan yukarıya çıkarken antik geleneğe uygun olarak, Steinthor iyi şans getirmesi için üzerlerinden bir mızrak fırlattı.

Mızrak Gungnir aynı zamanda Odin'e tapınma için gerekli olan insan kurban edilmesini de simgelemektedir (Not 4'e bakınız). Odin'in isimlerinden ikisi "Mızrağın Tanrısı" ve "Asılmışların Tanrısı"dır ve kurban edilenlerin ikisi de yani asılmak üzere olanlar ve Valhalla'yı hayal ederek yataklarında ölmeyi bekleyen savaşçılar, bir mızrakla işaretlenirlerdi. Bu şekilde yaparak kendilerini, yan tarafı mızrakla delinmiş şekilde Yggdrasill'de asılan tanrı ile özdeşleştirirlerdi.

Aynı şekilde, Skidbladnir gemisi Freyr'i bir Doğurganlık Tanrısı olarak yansıtmaktadır. Çok öncelerden beri kuzeyde, gemiler doğurganlık ve doğum, yaşam ve ölüm döngüsü ile ilişkilendirilmişlerdir: İskandinavya'da gemi ve atı, denizin ve karanın terbiyecilerini, hayatın ana kaynağı güneş ile birleşik olarak betimleyen Bronz çağı çizimleri bulunmuştur ve elbette ki, gemide yapılan cenaze törenleri (ister eski bir teknede isterse Gokstad ve Sutton Hoo gemileri gibi ayrıntıyla donatılmış ve zengin bir şekilde yüklenmiş gemilerde olsun), yolcuları tarafından bu dünyadaki ölümden öbür dünyadaki yaşama yapılan yolculukları simgelemişlerdir. Peki ama Skidbladnir'in parçalanıp bir kesenin içine konulması neden mümkündü? H.R. Ellis Davidson şunu iddia etmektedir:

... bu geleneğin temelinde, geçit törenlerinde kullanılan ve kullanılmadığında katlanıp kaldırılan bir ibadet gemisi yer almaktadır. İskandinavya'da, ortaçağdan modern çağa kadar, törenlerde taşınan ve sonra kiliselerde saklanan gemiler konusunda oldukça çok kanıt vardır, bunlardan bazıları Danimarka'da tarlaları kutsamak için kullanılmıştır ve burada da Freyr'in kutsal gemisi geleneğinin Hıristiyan bir ortamda hayatta kalmasını görüyor olabiliriz.

Gullinbursti konusuna gelince, hem Freyr hem de kız kardeşi Freyja yabandomuzlarıyla ilişkilendirilmektedir ve ayrıca yabandomuzu, her şeyin ötesinde savaşta koruma sağlama ile bağlantılıdır. *Beowulf* şairi bu konuyu açıkça belirtmiştir:

Domuzun sırtı, pırıl pırıl parıldayarak,
Durdu başlıklarının üzerinde: muhteşem bir ahenkle,
Parlak altın kaplamasıyla, korudu hayatlarını
Bu amansız savaşçıların.

Arkeolojik keşifler de bu tanımı desteklemektedir. Derbyshire'da bulunan ve yedinci yüzyıldan kalma olan Benty Grange başlığı, gümüş kıllarla işlenmiş muhteşem bir yabandomuzu ile taçlandırılmıştır ve buna ek olarak burun korumasında da bir haç kakması vardır. Görünüşe göre, buradan çıkarılması gereken ders, ana doğurganlık ya da savaş tanrılarının dar bir çerçevede tanımlanmaya çalışılmaması ve bu tanrıların rollerinin birçok bakımdan birbiriyle örtüştüğüdür. Kimi zaman savaş alanında Vanirlerden yardım istenir kimi zaman da doğurganlık adına Aesirler'den!

Thor'un çekici Mjollnir, bu ana kuralın mükemmel bir somut örneğidir. Thor'un gücünün sembolüdür ama bu, Mjollnir'in fonksiyonunun sadece devleri Asgard'dan uzak tutmak olduğu anlamına gelmez. Thor çekicini fırlattığında bir yıldırım ortaya çıkardı ve ne kadar sık fırlatırsa fırlatsın, her zaman (aynı bir bumerang gibi) Thor'un eline geri dönerdi. İlahi ateş ve gerekli yağmur da ona eşlik ederdi. "Kutsamak" ya da "kutsallaştırmak" anlamına gelen *vigja* sözcüğü genellikle Mjollnir ile bağlantılı olarak kullanılırdı. "Thrym'in Durumu" mitinden (Mit 14), gelini kutsamak için saraya ge-

tirildiğini biliyoruz ve bu bağlamda Mjollnir büyük olasılıkla bir erkeklik organını simgelemiştir. Ayrıca efsanelerden, çekicin yeni doğmuş çocukları kutsamak için olduğunu ve "Balder'in Ölümü" mitinden ise ölüyü kutsamak için kullanıldığını biliyoruz. Thor aynı zamanda ölmüş keçilerini hayata döndürmek için de Mjollnir'i kaldırdığından (Mit 16), çekicin bir cenazedeki görevinin sadece kutsamak değil bir şekilde yeniden hayata dönmeyi garanti altına almak olduğu da tartışılabilir. Kısaca, Mjollnir'in yıkım, doğurganlık *ve* hayata geri dönüş aracı olduğunu söylemek mantıklı olacaktır: Thor'un, sadece bir savaş tanrısı olarak değil aynı zamanda orta dünyadaki özgür insanların büyük saygı gören koruyucusu olarak sahip olduğu konumu somutlaştırmaktadır.

Sif hakkında bilinen çok şey yoktur. Thor Sif'in ikinci kocasıdır ve ilkinin kim olduğu bilinmemektedir; ilk evliliğinden olan oğlunun adı Ull'dur ve *Lokasenna*'da, Loki Sif ile seviştiğini söyleyerek övünür. Büyük ihtimalle Sif, bu mit kayıt altına alındığında önemi azalmış olan bir doğurganlık tanrıçasıdır. Ancak Thor ile evliliği, Thor'un İskandinavlar tarafından ele alınma şeklinin bir diğer önemli işaretidir.

Loki'nin şekil değiştirme yeteneği Not 3'te, cüceler ise Giriş bölümünde açıklanmıştır.

11 Skirnir'in Yolculuğu

Bu mit *Prose Edda*'nın bir parçasını oluşturmaktadır. *Codex Regius*'ta tam olarak (burada *Scirnis için: Skirnir'in Yolculuğu* olarak adlandırılmıştır) ve kısmen *Arnamagnaean Codex*'te (burada *Skirnismal* olarak adlandırılmıştır) ortaya çıkar ve mevcut haliyle tarihinin X. yüzyılın ilk kısmına dayandığı düşünülmektedir. Snorri Sturluson *Prose Edda* eserinde *Codex Regius*'u yorumlar ve son dörtlüğünden alıntı yapar. Diğer kaynaklardan da yararlandığını düşünmek için hiçbir neden yoktur.

Freyr, Odin ve Thor ile birlikte, üç ana erkek tanrıdan biridir. En önemli doğurganlık tanrısı (Giriş bölümüne bakınız) güneşin, yağmurun ve ekin hasatlarının lordudur. Genellikle *skirr* (parlayan) olarak tanımlanmaktadır ve bu sözcük aynı zamanda Skirnir sözcü-

ğünün de kökenidir. Bu nedenle Freyr'in habercisi, efendisinin bu yönünün bir uzantısından başka bir şey değildir.

Dev anası Gerd'in adının, tarla anlamına gelen *gelð* sözcüğünden geldiği düşünülmektedir. *Skirnismal*, kollarının gökyüzünü ve denizi göz kamaştırıcı ışıkla dolduracak şekilde nasıl parıldadığını anlatır ve ayrıca Skirnir'e sunduğu "buz kabına" da değinir. Bu durumda Gerd, donmuş bir tarlanın, üzerinde hiçbir şey yetişmeyen kar ve buzla kaplı bir tarlanın somutlaştırılması olmalıdır.

Skirnir'in başlangıçtaki teklifleri Gerd'i pek etkilemez. Ama belki de güneşin büyük gücünü ifade ettiği düşünülebilecek olan acımasız tehditlerinin sonucunda Gerd erir, teslim olur ve Barri adındaki bir ağaçlıkta Freyr ile buluşmayı kabul eder. Bu ismin genellikle, arpa anlamına gelen *barr* sözcüğünden geldiği düşünülmektedir ki, bu durumda Freyr ile Gerd'in bir araya gelmesi, güneş ışığı ile donmuş toprağın verimli birleşmesini temsil etmektedir. Bu mevsimsel üretkenlik miti, bazı yönlerden, Freyr'in babası Njord'un bir başka dev anası olan Skadi ile evliliğini konu alan mite (Mit 9) benzemektedir.

Şiirde, Gerd ile İdun'u birbirine bağlıyormuş gibi görünen iki öğe bulunmaktadır. Skirnir Gerd'in sarayına ilk geldiğinde, Gerd kendisini ziyaret eden kişinin, abisinin katili olduğundan korkar; *Lokasenna*'da, Loki, kendi erkek kardeşinin katili ile seviştiği için İdun ile alay eder. İkincisinde ise, Skirnir Gerd'e, İdun'un ilgilendiği elmaların aynısı olması gereken 11 altın elmayı sunmaktadır; sanki bu ikisi tanrıların genç kalmaları için ortak koruyucularmış gibi görünmektedir. Elimizde daha fazla kanıt olmadığı sürece yapabileceğimiz tek şey varsaymaktır ama daha eski zamanlarda İdun ile Gerd'in birbiriyle aynı olması ve ancak daha sonra iki ayrı figür haline gelmiş olmaları mümkün görünmemektedir. Not 8'de İdun ve elmaları ile ilgili mitin Keltik paralelinden bahsetmiştim, Skirnir'in Gerd'in sarayına ulaşmak için yaptığı gibi sihirli alevlerin içinden atla geçme konseptinin de Keltik paralelleri vardır ve kökeni Keltlere dayanıyor olabilir.

Freyr Gerd'i, Odin'in, kendisinin ve Frigg'in 9 dünyada olan biten her şeyi izleyebildiği gümüş çatılı Valaskjalf'taki tahtı Hlidskjalf'tan görür. Gökyüzündeki bir taht konsepti İskandinav mitolojisine özgü değildir. Jacob Grimm, *Teutonic Mythology (Germen*

Mitolojisi) adlı eserinde, "sağ tarafta oturma İncil'de yer almaktadır ama izlemek yoktur... Zeus da İda dağında oturur ve ölümlüleri izler; İda'nın zirvesinden yönetir..." der ve cennete kabul edilen bir insanın, "Tanrının insanın aşağıya bakıp tüm dünyada olan her şeyi görebileceği sandalyesine" tırmanmasıyla sona eren iyi bilinen bir halk hikâyesini anlatır.

Skirnir, Graupnir adlı bileziği Gerd'e sunduğunda (bu bileziği nasıl elde ettiği net değildir), bu bileziğin Balder ile birlikte odun yığınında yandığını söyleyerek Mit 29'u öngörür. Kaçınılmaz kronolojik tutarsızlık sorununa giriş bölümünde değinilmiştir.

Bence *For Scirnis*, Freyr'in aşk acısını anlatışı ve Skirnir'in korkutucu tehditler yığını dolayısıyla, oldukça tutku barındıran bir şiirdir. Bir seviyede, duygusal bir aşk şiiridir, özellikle de en sonundaki gerçek çığlıktan dolayı; bir diğer seviyede ise tüm kış boyunca sabit ve kapalı bir yerde kalan İskandinavların çok fazla özlemini çektikleri gün ışığı ve büyümenin bir kutlamasıdır.

12 Grimnir'in Durumu

Tüm mitolojiler gibi İskandinav mitleri de orijinalinde sözlü olarak aktarılmıştır. Bu aktarımın aracısı, toplumdan topluma ve nesilden nesle malzemeleri aktaran hikâye anlatıcı şairdir ve şairin hazır kaynağının bir kısmı da belleksel şiirleri içerir. Bu "hafıza bankası" şiirleri genellikle birçoğu kendileri ile bağlantılı anıları ortaya çıkaran isimler ve olaylar listesinden fazlası değildirler, tüm sözel kültürlerde yaygındırlar ve kimi zaman o kültürün edebi bir geleneğe geçişinde hayatta kalırlar. Bu mitin kaynağı olan ve hem *Codex Regius* hem de *Arnamagnaean Codex*'te yer alan ve mevcut haliyle X. yüzyılın ilk yarısından daha eski olamayacak olan (düzyazı eklentileri çok daha sonradandır; aşağıya bakınız) *Grimnismal* da bu belleksel geleneğe aittir. Eski İskandinav şiir sanatında, eski Anglo-Sakson şiir sanatında antik Galce ve *Widsith* dilindeki üçlülerin sahip olduğu yere sahip olmuş olmalıdır.

Ama *Grimnismal* sadece bir *aide-mémoire* yani şairler için bir şiir değildir. Müthiş mitsel bilgisi hikâye tarzında bir çerçevenin içinde

yer aldığı için kesinlikle anlatılmak için yazılmıştır. Zaman geçtikçe bu çerçevenin ayrıntıları (büyük olasılıkla bir zamanlar şiir okunmadan önce ve sonra doğaçlama da içeriyordu) unutulmaya başlanmış olmalıdır çünkü bir XII. ya da XIII. yüzyıl yazmanı, şiiri hikâye benzeri düzyazı metinler ile süslemeye ve değiştirmeye çalışmıştır. Ancak, bu yazmanın hikâye tarzındaki çerçeveyi uydurmadığını biliyoruz çünkü dramatik durumun temelleri, yani Odin'in Geirrod tarafından şişin üzerinde kızartılması ve Geirrod'un oğlu Agnar'ın ona acıması, orijinal dörtlüklerde yer almaktadır.

Elder Edda'da, belleksel öğenin önde olduğu 4 diğer şiir daha vardır: *Voluspa*, *Vafthrudnismal*, *Hyndluljoth* ve *Alvissmal*. Bunlardan sonuncusu skaldik eşanlamlıları içeren bir sözlüktür (Mit 27) ve *Hyndluljoth* bir tarihsel soy ağacı şiiridir (Mit 18); ancak ilk ikisi, aynı *Grimnismal* gibi, mitsel bilgi ansiklopedileridir. Bu nedenle bu eserler, ikisini de *Prose Edda* eserinde yoğun bir şekilde kullanan Snorri Sturluson için çok değerlidirler. Snorri'nin *Grimnismal*'dan elde ettiği tüm malzemelerin bir listesi şiirin kendisinde birazcık kısa olacaktır. Şiirin 54 kıtasının 20'den fazlasını aynen almıştır ve örneğin Yaratılış ve Ragnarok ile ilgili açıklamalarının, Yggdrasill ve Valhalla hakkındaki tanımlamalarının (*Grimnismal*, eski İskandinav şiirinde Valhalla ile ilgili tek ayrıntılı anlatımı içerir) ve Odin'in isimlerini içeren listesinin büyük bir kısmını da bu esere borçludur. Ayrıca şiirde, Odin'in dev Sokkmimir'i aldatması gibi, insanlar ve olaylar hakkında başka herhangi bir yerde bahsedilmeyen çok sayıda gönderme de yer almaktadır; bunlar, günümüze ulaşan kaynakların, bir zamanlar var olan kaynakların sadece çok küçük bir kısmı olduğunun hatırlatıcısıdır.

Bu miti okunmaz bir hale getirmeden iki yüz yirmi ismi nasıl ifade edeceğim sorusu zor bir soruydu. Bu konudaki genel politikamı ve (özellikle bu mit için geçerli olan) istisnaları giriş bölümünde belirttim.

13 Brisinglerin Kolyesi

Brisinglerin Kolyesi ile ilgili en eski referans X. yüzyıl şairi Ulf Uggason tarafından yazılan skaldik şiir *Husdrapa*'da yer almaktadır;

ayrıca, *Laxdaela Saga*'nın yazarı (Bölüm 29), Ulf'un bu şiiri bin yıldan daha uzun bir süre önce, 978 yılının kışında, bir düğün töreninde nasıl okuduğunu anlatmaktadır. Bu şiir okuma, törenin yapıldığı yerin kaplamalarındaki ve çatı kerestelerindeki mitsel resim oymalarına yapılan sözlü bir övgüydü.

Bu şiirden günümüze ulaşan çok küçük bir kısım vardır; sadece dinleyicilerin dikkatini çekmek için yapılan bir dua çağrısı, Thor'un Hymir ile balık avlarken Midgard yılanı ile yaptığı mücadele ile ilgili 4 kıta (Not 17), Balder'in cenazesine katılan tanrıları (ve onların özelliklerini) sayan 5 kıta ve Brisinglerin Kolyesi ile ilgili tek bir kıta. Bu kısım Lee M. Hollander tarafından tercüme edilmiştir:

Öğüt vermede hızlı, Bifrost'un bekçisi
Kolye için, Singastein'da,
Boğuşur Laufey'nin muhteşem,
Kurnaz oğluyla;
Sekiz artı bir annenin oğlu
Kazanır Brisinglerin
Kolyesini: şimdi onu bu şiirle
Tanıtıyorum sizlere.

Snorri Sturluson *Husdrapa* hakkında bilgi sahibiydi. *Prose Edda*'nın "Skaldskaparmal" bölümünde bu kısımdan alıntı yaptı ve Heimdall'ın 9 annenin oğlu olduğunu ekledi. Bir başka yerde, Heimdall'ın Singastein'in müdavimi olduğu ve burada Brisinglerin Kolyesi için Loki ile mücadele ettiği yorumunu yapar... Ulf Uggason, *Husdrapa*'da bu efsane ile ilgili uzun bir bölüm yazmıştır ve burada ikisinin de "fok balığı şeklinde" olduğu belirtilmiştir. Ve ne yazık ki, mitin eski durumu konusunda bildiğimiz her şey bu kadardır. Bir hikâyenin yeniden anlatımına dayanak olması için yeterli malzeme değildir.

Ancak, Brisinglerin Kolyesi'nin çalınması konusunda ikinci bir versiyon daha bulunmaktadır. Bu, *Flateyjarbok* adlı eserdeki (MS 1400), tanrıların insan olarak ortaya çıktığı (Odin, Asya'da yaşayan ve başkentleri Asgard olan Aesir adlı halkın kralıdır) ancak yazarın eski kaynaklardan yararlandığını ispat edecek kadar çok özellikle-

rini korudukları *Sorla Thattr* adlı kısa hikâyedir. Bu metnin benim bildiğim tek tercümesi Eiríkr Magnússon ve William Morris tarafından *Three Northern Love Stories (Kuzeyden Üç Aşk Hikâyesi)* (Longmans, Green&Co., Londra, 1895) adlı eserdir. Ben ise, Brisinglerin Kolyesi'nin ele geçirilmesi ve çalınması mitini döngüden tamamen çıkarmak yerine, bu daha sonra yazılan versiyonu kendi hikâyeme dayanak olarak aldım. Odin, Freyja ve Loki'yi bir kere daha tanrı statüsüne çıkardım ve Odin'in hikâyenin sonundaki şartlarından kronolojik hatası olan kısımları çıkardım. Çünkü Freyja'nın, öldürülen herkesin "tekrar hayata dönüp savaşacakları" bir savaş başlatmasını talep ettikten sonra *Sorla Thattr*'ın yazarı, Magnússon ve Morris'in sözleriyle eserine şunları eklemişti:

> Her zaman, vaftiz edilen insanların yürekleri çok cesur ve tanrılarının kaderi ve talihi savaşa girmeye cesaret edip bu adamları silahlarıyla öldürecek kadar büyük olmazsa ve böylece onları geçmiş günahlarının hasret ve dertlerinden kurtarmak hangi tanrıya düşerse, yükleri sona ersin.

Hıristiyanlık her zaman sindirme için olduğu kadar benimseme prensibinde de işe yaramıştır.

Bu hikâyede, her bir kahramanın davranışı ben merkezlidir. Hikâyeyi sadece açgözlülüğün bedeli hakkındaki basit bir manevi anlatım olarak okumak yeterli değildir ama bu mitin anlamını analiz etmek de kolay değildir (ve büyük olasılıkla, daha eski kaynak materyallerin olmamasından dolayı da işe yaramayacaktır). Brisingler kimdi? Ve Brisinglerin (*Brisingamen)* kolyesi neydi? Bunlar cevaplanmamış sorulardır. Brising'in bir kabilenin mi yoksa bir ailenin mi adı olduğu ve sözcüğün, Eski İskandinav dilinde ateş anlamına gelen ve süs eşyasının parlaklığını tanımlamak için kullanılan *brisingr* sözcüğünden gelip gelmediği kesin değildir. Bunun ötesinde, Eski İskandinav dilindeki *men* sözcüğü ya kolye ya da kemer anlamına gelebilir ama Anglo-Sakson *Beowulf* destanında "Brosinga mene" için yapılan ufak bir atıf oldukça açık bir şekilde bir kolyeden bahsetmektedir. Bunların ikisi bir şekilde bağlantılı olmalıdır ve bu nedenle "kolye" daha uygun bir tercümedir.

H. T. Ellis Davidson, *Gods and Myths of Northern Europe (Kuzey Avrupa'nın Tanrıları ve Mitleri)* adlı kitabında şöyle yazar: "Kolye, en eski zamanlardan beri ana tanrıça ile ilişkilendirilmektedir. Akdeniz bölgesinde bulunan kolye takmış heykelcikler milattan önce 3000 yılına kadar dayanmaktadır, Danimarka'da kolye takan küçük kadın heykelleri Bronz Çağı'ndan günümüze ulaşmıştır ve doğurganlık tanrıçasını temsil ettikleri düşünülmektedir."

Ayrıca bir dipnotta da şunu ekler: "Freud'un öğrencileri, bir doğurganlık tanrıçası için kolyenin önemini fark edeceklerdir. Vücudun cinsel bölgelerini, daha yukarıdaki diğer bölgelerle ve bunların üzerine takılan süs eşyalarıyla gösterme konusundaki bilindik eğilimi göstermektedir." Bu durumda belki de, *Sorla Thattr*'ın Freyja'nın doğurganlığının en belirgin sembolünü elde edişini (cinsel olarak elde edişini) anlattığını farz edebiliriz. Freyja aşk tanrıçasıdır ve aynı zamanda da şehvet tanrıçasıdır.

Bunun ötesinde, *Sorla Thattr* Freyja'yı savaşın ve ölümün patronu olarak göstermektedir. *Grimnismal*'deki bir kıta Freyja'nın sarayının Folkvang'da (Halk Bahçesi) bulunduğunu ve Freyja'nın orada her gün Odin ile birlikte ölüleri ayırdığını söylemektedir. Her ne kadar *Sorla Thattr*'ın yazarının bunu o şekilde anlamamış olma ihtimali olsa da Odin'in son talebi olan Freyja'nın krallar arasında bir savaş başlatması ve onları yeniden diriltmek için sihrini kullanması tam da tanrıçaya göre bir talep olabilir. Sihir konusundaki ustalığı, ölülerle olan ilişkisi ve hafifmeşrepliği bakımından Freyja'nın Odin ile çok ortak noktası vardır. *Sorla Thattr*'ın yazarının ikisi arasında bir bağlantı konusunda ipucu vermesi tam da beklenebilecek bir durumdur. Ancak, başka herhangi bir kaynak böyle bir bağlantıyı ne geliştirir ne de destekler; buna rağmen Freyja'nın "kayıp" kocası Od'un Odin'in ta kendisi olduğu sık sık tartışma konusu olmuştur.

Sorla Thattr'da Odin kötü ve uzlaşmaz bir savaş tanrısı olarak gösterilmektedir. Sigfod, Savaşın Babası; Herteit, Savaşı Seven; Bolverk, Kötülüğün İşçisi isimleri, Odin'in bütün isimlerinin arasında bu mitte en çok kullanılanlardır. Hikâyenin sonundaki Freyja'ya verdiği emir, Saxo Grammaticus'un, savaşçı Biarki'nin ağzından yazdığı, savaşı ve Odin'in bu savaştaki rolünü anlatan cümlelerden birini hatırlatmaktadır:

Savaş, asil doğanlardan kaynaklanır; ünlü soylar savaşın nedenidir. Çünkü şeflerin teşebbüs ettiği tehlikeli eylemler normal insanların girişimleriyle yapılmamalıdır. Pluto'nun kurbanı hiçbir sönük ya da ikinci derece ırk, hiçbir alt tabakada doğmuş ölü, hiçbir alt tabaka ruh değil güçlülerin yazgısını çizen ve Phlegethon'u asil şekillerle doldurandır.

Son olarak, Dvalin Freyja'nın keyfini çıkarmış olabilir ama kaderinde çirkin bir son vardır. Mit 27'de dolaylı olarak öğrendiğimiz üzere, Dvalin doğan güneş tarafından tutuklanır ve taşa dönüştürülür. Diğer üç cüceden bir daha haber alınamamıştır.

14 Thyrm'in Durumu

Bu mitin tek kaynağı, *Elder Edda*'nın *Codex Regius* kısmının bir parçasını oluşturan *Thrymskvitha* şiiridir. Edaik şiirleri kapsamlı şekilde bilen, araştıran ve Thor ile bir dev arasındaki bilinen her türlü kapışmayı (edaik şiirlerde yer alanlar ve almayanlar da dahil) anlatan Snorri Sturluson'un sadece bu miti *Prose Edda* eserine dahil etmemiş olması oldukça şaşırtıcıdır. *Thrymskvitha*'nın hem tonunun hem de konumunun onun ne kadar hoşuna gideceği düşünüldüğünde ise bu durum çok daha şaşırtıcı hale gelmektedir. Şiirin yazılış tarihi ile ilgili tahminler X. yüzyıl ile XIII. yüzyıl arasında değişmektedir. Eğer ikinci tarihi kabul edecek olursak Snorri'nin *Thrymskvitha*'ya önem vermemesi, şiiri kendisinin yazdığı gerçeğiyle tatmin edici bir şekilde açıklanabilir!

Thrymskvitha bir hicviyedir. Derin bir anlam aramanın hiç gereği yoktur, şiirin amacı eğlendirmektir. Ve orijinal dinleyici kitlesini ne kadar çok eğlendirmiş olması gerektiğini anlamak için Thor'un tanrıların arasındaki yerini hatırlayın; erkeksi, sakallı ve kaslı, hem tanrıların hem de insanların güçlü koruyucusu; biraz kalın kafalı ve alay edilmeye elverişli, tanrıların en kolay sinirleneni (özellikle de devlere karşı), kadın elbisesi içinde ortaya çıkma ihtimali en az olan karakter! Şiirin tamamı sadece otuz iki dörtlükten ve tek satırlık ayrı bir kıtadan oluşmaktadır; hızlı, tanımlama konusunda hatasız şekilde keskin ve etkileyici ayrıntılarla dolu (örneğin Thrym'in savurgan

ve içi boş hayatının içeriği ve Thor'un gelinliği) bir şiirdir ve tonu da güzel bir şekilde kararlaştırılmış, sürekli abartısız ve sürekli ifadesiz bir şekildedir. Edebi bir bakış açısından, *Thrymskvitha*, *Elder Edda*'daki diğer her şeyden daha tutarlı bir şekilde doyurucudur ve herhangi bir dildeki en iyi halk şarkılarıyla bile karşılaştırılabilir.

Şiirdeki en kayda değer mitsel öğelerden daha önce başka yerlerde bahsedilmiştir. Mjollnir'in hem Asgard'ın koruyucusu hem de fallik kutsayıcı olarak görevi Not 10'da ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Her ne kadar Eski İskandinav edebiyatında evliliği kutsayan bir çekiç ile ilgili herhangi bir başka ifade olmasa da, *Thrymskvitha*'da, Thor'un gelini kutsamak için Mjollnir'in saraya getirilmesini kesin olarak beklediği gayet açıktır; aksi takdirde asla kılık değiştirmeyi kabul etmezdi.

Freyja'nın şahin postu giriş bölümünde anlatılmıştır; bu, Loki'nin bu postu giydiği üç durumdan biridir. Freyja'nın doğurganlık ve cinsel aşk ile ilişkilendirilmesi en öne çıkan özellikleridir ve devlere karşı olan çekiciliği de oldukça iyi bir şekilde belgelendirilmiştir; sadece Thrym değil, Asgard'ın duvarını inşa eden dev (Mit 3) ve Hrungnir (Mit 19) de onu arzulamışlardır. En önemli varlığı olan ve bu mitte parçalanan Brisinglerin Kolyesi Mit 13'ün konusudur. Thor'un bir gelin kılığına girmesini önererek Freyja'nın yardımına gelen kişinin neden Heimdall olduğu açık değildir ancak Brisinglerin Kolyesi'ne yapılan en eski atfın (Not 13'e bakın) Heimdall'ın bu kolyeyi ele geçirmek için Loki ile yaptığı mücadele olduğunu biliyoruz, bu nedenle Heimdall orada da Freyja'nın destekçisi olmuştur. *Thrymskvitha*'daki bir satır, Heimdall'ın, aynı Freyja gibi, bir Vanir olduğunu ve geleceği görebildiğini iddia etmektedir. Heimdall Not 5'te daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır ancak Heimdall ile Freyja arasında, zaman içerisinde belirsizleşen bir bağlantı olduğu kesin gibi görünmektedir.

Son olarak Thrym Var'ı ima etmektedir. Snorri tarafından ana tanrıçalardan bir tanesi olarak belirtilmiştir. Snorri şöyle yazmıştır: "Thrym, kadınlar ve erkekler tarafından birbirlerine edilen yeminleri ve verilen sözleri dinler; bu nedenle, bu tip anlaşmalar *varar* (sözler) olarak adlandırılır. Aynı zamanda yeminlerini bozanlardan da intikam alır.

15 Vafthrudnir'in Durumu

Bu mitin tek kaynağı olan *Vafthrudnismal*, tam haliyle *Codex Regius*'ta ve bir sayfası kaybolmuş olduğundan ilk yirmi kıtası eksik bir şekilde *Arnamagnaean Codex*'te yer alır. X. yüzyılın ortasında yazıldığı konusunda genel bir anlaşma vardır ve yazıldığı zaman ile *Elder Edda*'ya dahil edildiği zaman arasında herhangi bir şekilde değiştiğini gösterecek herhangi bir belirti yoktur. Bu şiirin de bir örneği olduğu belleksel şiirin doğası ve fonksiyonu Not 12'de belirtilmiştir.

Vafthrudnismal Snorri Sturluson için *Grimnismal*'dan biraz daha az yararlı olmuştur; 8 kıtayı aynen almış ve diğer birçok kıtayı da değiştirerek yazmıştır. Bu şiirde, Eski İskandinav edebiyatının herhangi bir başka yerinde ortaya çıkmayan öğeler vardır: özellikle, şair, ilk erkek ve kadının nasıl yaratıldığı konusunda *Voluspa*'dakine alternatif bir anlatım sunar; Ragnarok'a kadar Valhalla'daki Einherjar'da sürecek olan sonsuz savaş ve ziyafet döngüsünü açıklar ve Ragnarok'tan sonra, kendilerini Hoddmimir'in Ağacı'na saklayacak olan iki insanın, yani Lif ile Lifthrasir'in hayatta kalmasından bahseder. *Grimnismal* ile ilgili olarak sorulan soru (Mit 12) burada tekrar sorulmalıdır: eğer bunlar böylesine önemli konular hakkında günümüze ulaşan yegâne referanslardan, aynı derecede önemli olan ne kadarı günümüze ulaşmamıştır?

Bazı devler son derece bilgeydi. Odin, Yggdrasill'de asılı kalarak, dev Bolthor'un oğlundan 9 sihirli şarkı öğrendiğini ve bu şarkıların şiir likörünü elde etmesini sağladıklarını söyler. Ama peki Vafthrudnir bilgeliğini nereden kazanmıştır? Odin'e kehanetleri okuyabildiğini çünkü ölülerin sisli dünyası Niflheim'a gittiğini söyler. Görünüşe göre, bilgeliğin elde edilmesi büyük fedakârlıklar gerektirmektedir ve Vafthrudnir'in cevabından, aynı Odin'in "Darağacı Lordu"nda (Mit 4) yaptığı gibi, bilgeliği elde etmek için öldüğünü ve sonra tekrar dirildiğini anlamak mümkündür.

Olaylar bu şekilde gerçekleşmiş olsun ya da olmasın, Vafthrunir'in bilgeliği canını kurtarmak için yeterli değildir. Odin sadece Sangetall (Doğru Tahmin Eden) değil, aynı zamanda tecrübeli bir düzenbazdır ve en son sorusu elbette cevaplanamaz bir sorudur. Bu

soru aynı zamanda, giriş bölümünde açıklanan mitlerdeki kronolojik uyumsuzlukları da ortaya çıkarmaktadır. Peki, Odin Valder'in kulağına ne fısıldadı? *Voluspa*'da, *volva*, Odin'e, Odin'in kendi ölümünden ve Ragnarok'tan sonra dünyanın dalgaların arasından yemyeşil şekilde yükseldiğini ve Balder'in ölülerin dünyasından geri geldiğini gördüğünü söylemiştir. Odin'in fısıldadığı şeyin bununla bir ilgisi olabilir mi?

16 Thor'un Utgard'a Yolculuğu

Thor'un Utgard'a yaptığı yolculuğu anlatan büyük hikâye, Balder'in ölümü ile birlikte en iyi bilinen İskandinav mitlerindendir. Bunun nedeni kısmen sihir ve korku anaforuyla daha da güçlendirilen komik durumlar ve meydan okuma konusunda çok zengin olması ve kısmen de Snorri Sturluson'un içindeki cevheri ortaya çıkarmış olmasındandır. Sturluson, Prose Edda eserinde bu mit konusunda büyük özen göstermiş ve bu miti diğer tüm mitlerden daha uzun bir şekilde anlatmıştır. Sturluson'un versiyonu bu mitin tek kaynağıdır.

"Thrym'in Durum" (Mit 14) miti gibi, bu mitin de ana fonksiyonu kesinlikle eğlendirmektir. Nasıl Mit 14 Thor'un erkekliği ile dalga geçiyorsa, bu mit de onun büyük gücü ile dalga geçmektedir. Thor tanrıların fiziksel olarak en güçlüsü olabilir ama sihir ile karşılaştığında hantal ve aciz görünmektedir. Hayal dünyasında kendini hiç de rahat hissetmemektedir. Ancak her ne kadar Thor Utgard-Loki tarafından tamamen gölgede bırakıldıysa da hiçbir zaman sadece komik duruma düşmemiştir, her şeye rağmen bir yamaçta üç çukur açar, okyanustaki dalgaların gelgitlerine neden olur, Midgard yılanını denizden çıkararak korku salar ve çok kısa bir süre içinde başarılı bir cezalandırıcı keşfe çıkar! Thor'a hâlâ sempati duyar çünkü Thor sempatiktir, çünkü sömürülmüştür ve çünkü kanun ve düzenin gerekli güçlerini temsil eder. Bence hem bu mit hem de "Thrym'in Durumu" Hıristiyanlık öncesi İskandinavya'nın tamamında Thor'a duyulan yaygın sevginin kanıtlarıdır; Thor, sadece saygı duyulan ve korkulan değil, aynı zamanda güvenilen ve sevilen tanrıydı, insanların kendilerini özdeşleştirebileceği, tahmin

edilebilir tanrıydı. Thor, çiftçi özgür insanların koruyucusu rolüyle, giriş bölümünde daha ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır.

Her ne kadar güvenilmez olsa da, üç ana tanrının ikisi olan Odin ve Thor için önemli bir eşlikçi olmuş olması Loki'nin karakterinin çelişkili doğasıyla uyumludur. Aslında Odin'in üvey kardeşi olduğu söylenir, Odin'e ve Honir'e iki hatta belki de üç olayda eşlik eder (Mitler 8 ve 26 ve Not 1). Aynı şekilde, Thor'a da hem bu mitte hem de 14 ve 24 numaralı mitlerde eşlik eder. Loki'nin girişkenliği ancak düzenciliği ve hainliği ile eşleşebilir ve mitlerin herhangi bir yerinde ortaya çıkmayan Utgard-Loki'de, Loki'nin devlerin arasındaki benzerini görürüz. Utgard-Loki aslında Utgard'ın Loki'sidir: Loki'nin birçok durumda yaptığı gibi o da şekil değiştirebilir ve aldatmacalar ile sonuna ulaşır. E. O. G. Turville-Petre, Loki ile Utgard-Loki'nin orijinal olarak birbirleriyle aynı olduklarını ileri sürer ve bu mitin XIII. yüzyılın başlarında yazılan Saxo Grammaticus versiyonundan alıntı yapar:

> Adı Thor'unkiyle yer değiştirmiş gibi görünen kahraman Thorkillus, hazine bulmak ümidiyle canavar Utgardilocus'u bulmak için Danimarka'dan başlayan tehlikeli bir maceraya atılır. İğrenç dev, ellerinden ve ayaklarından devasa zincirlerle bağlanmıştır. Utgardilocus, Balder'in ölümüne neden olduktan sonra aldığı şekliyle Asgarð'dan Utgarð'a atılan Loki gibi görünmektedir. Zincirlerle bağlamıştır ve Ragnarok'a kadar da bu şekilde kalacaktır.

Utgard devlerin kalesidir. Snorri, Thor ile eşlikçilerinin Utgard'a ulaşmak için denizi geçmek zorunda olduklarını söylemektedir; bu durum Snorri'nin, yaratılış mitinde İskandinav kozmolojisi ile ilgili kendi yaptığı tanıma ters düşmektedir çünkü Snorri burada Midgard ile Jotunheim'ın yan yana olduğunu ve denizin bu ikisinin altında olduğunu söylemektedir (Giriş bölümü sayfa 26'ya bakınız).

Bu mit çok dolambaçsız bir şekilde anlatılmıştır ve biraz yaldızlanmaya ihtiyacı vardır. Thor Skrymir'i ilk gördüğünde, kendisine dev anası Grid tarafından verilen güç kemerini takar. Bu durum Mit 24'ü öngörmektedir. Mjollnir'in özellikleri Not 10'da belirtilmiştir.

Thor'un keçilerini hayata döndürdüğü bölümün paralelleri çok sayıda Hint-Avrupa mitolojisinde ve halk anlatımlarında da görülmektedir. Örneğin Alexandr Afanasyev'in büyük Rus hikâyeleri koleksiyonunda, bir kazın kemiklerinin üst üste yığıldığı ve kazın büyülü bir şekilde hayata döndürüldüğü "The Wondrous Wonder" (İnanılmaz Mucize) adında bir hikâye yer alır.

17 Hymir'in Durumu

Bir gökyüzü tanrısı ve insanların koruyucusu ile insanların düşmanı olan korkunç bir canavarın arasındaki ölümüne mücadele bir Hint-Avrupa mitolojisi klişesidir. İskandinav mitinde, bu mücadelenin kahramanları Thor ile Midgard yılanı Jormungand'dır. Bu ikisi Thor Utgard-Loki'nin sarayını ziyaret ettiğinde çarpışırlar (Yılan büyük gri bir kedi kılığındadır), bu mitte tekrar karşılaşırlar ve en sonunda Ragnarok'ta birbirlerini yok ederler.

Thor'un Hymir ile yaptığı balık avı gezisinin hikâyesi kesinlikle en sevilenlerden biriydi çünkü günümüze ulaşan en az dört eski anlatım bulunmaktadır. IX. yüzyılda, Bragi tarafından *Ragnarsdrapa*'da ve X. yüzyıldan kalma üç kaynak olan Ulf Uggason'un *Husdrapa* eseri ile Gamli ve Eysteinn Valdason'un şiirlerinde anlatılmıştır. Ancak, en iyi bilinen ve en ayrıntılı anlatımlar, büyük olasılıkla XI. yüzyılın ilk yarısında yazılmış olan ve *Elder Edda*'nın bir parçasını oluşturan *Hymiskvitha*'da yer almaktadır. Bu mit İngiltere'de de kesinlikle biliniyordu çünkü ikisi de yaklaşık MS 900 yıllarında yontulan Cumberland'daki Gosforth Kilisesi'nin bir taş levhası ve Gosforth Haçı'nın üst tarafı, sırasıyla Thor'u bir öküz başıyla balık avlarken ve Midgard yılanı ile dövüşürken resmetmektedir.

Biraz da olsa pişmanlık duyarak, Snorri'nin harika şekilde renkli ve özlü versiyonunu bir kenara bırakarak daha eski olan *Hymiskvitha*'yı tercih ettim. Ancak, mitlere olan yaklaşımının ve düzyazı stilinin önemli bir örneği olarak, Snorri'nin metnini Jean I. Young'ın çevirisi ile buraya ekliyorum:

> Thór'un az önce açıklanan gezi için (Thór'un Útgarð-Loki'nin sarayına ziyareti) misilleme yapacağını bilmek için bir otorite

olmaya gerek yoktur. Yanına araba ya da keçi ya da eşlikçi almayacak kadar aceleyle yeni bir yolculuğa hazır olmadan önce evde çok da vakit geçirmedi. Genç birinin kılığına girmiş şekilde Ásgarð'dan dışarı çıktı ve akşam Hymir adında bir deve ulaştı. Thór geceyi orada geçirdi ve gün ağarırken Hymir kalktı, giyindi ve bir kayıkla denize balık avlanmaya gitmek için hazırlandı. Thór ayağa fırladı, kısa süre içinde hazırlandı ve Hymir'den kendisinin de onunla birlikte denize açılmasına izin vermesini istedi. Hymir, sadece genç bir çocuk parçası olduğunu söyleyerek pek de faydasının dokunmayacağını söyledi: "Her zaman yaptığım kadar uzun süre ve denizin her zamanki kadar ilerisinde kalacak olursam üşütürsün." Ama Thór yine de sahilden oldukça uzaklara kadar kürek çekebileceğini ve geri dönmek isteyecek olan ilk kişinin kendisi olacağının hiç de kesin olmayacağını söyledi. Deve o kadar çok sinirlenmişti ki, kendini tutamayıp çekicini devin kafasına vurmaya hazırdı. Ancak gücünü başka bir yerde denemeye niyetli olduğu için kendisini kontrol etti. Hymir'e yem olarak ne alacaklarını sordu ama Hymir ona kendi yemini kendisinin bulmasını söyledi. O zaman Thór Hymir'e ait bir öküz sürüsünü gördüğü yere gitti ve Skybellower adındaki en büyük öküzü seçerek kafasını kopardı ve başı alarak denize indi. Bu arada Hymir teknesini suya indirmişti. Thór tekneye bindi, geminin kıçına oturup iki kürek aldı ve çekmeye başladı. Hymir, Thór'un kürek çekmesiyle hızla ilerlediklerini düşündü.

Hymir teknenin baş tarafında kürek çekiyordu Hymir oturup yassı balık avlamaya alışkın olduğunu söylediği kıyılara gelene kadar hızla kürek çekmeye devam ettiler ama Thór daha da uzaklara gitmeyi istediğini söyleyince bir süre daha hızla kürek çekmeye devam ettiler. Daha sonra Hymir çok fazla açıldıklarını ve Midgard Yılanı'ndan dolayı burada durmanın tehlikeli olabileceğini söyledi. Ancak Thór biraz daha kürek çekmek istediğini söyleyerek devam etti ve Hymir bundan hiç de memnun olmadı.

Thór küreklerini tekneye çektikten sonra çok güçlü bir misina hazırladı ve iğnesi de aynı şekilde büyük ve sağlamdı, iğneye öküz başını takarak oltasını denize attı. Olta doğruca dibe battı, bu durumda, aynı Útgarð-Loki'nin Thór ile yılanı koluyla kaldırmaya çalıştığında dalga geçtiği gibi Thór da Miðgarð Yılanı'yla dalga geçiyordu. Miðgarð Yılanı öküz başını yakaladı ama iğne

ağzının üstüne sıkı bir şekilde battı ve yılan bunu fark ettiğinde öylesine hızlı bir şekilde çekti ki Thór'un yumrukları küpeşteye çarptı. Daha sonra Thór sinirlendi ve (tüm) ilahi gücünü ortaya çıkararak ayaklarını yere öylesine sağlam bastı ki iki bacağı da tekneyi delip geçti ve ayakları denizin dibine değdi. Yılanı teknenin üzerine çekti ve burada, Thór'un yılandan gözlerini nasıl ayırmadığını ve yılanın da zehir saçarak Thór'a nasıl kızgın bir şekilde baktığını görmeyen hiç kimsenin daha önce korkulacak bir şey görmemiş olduğu da mutlaka belirtilmelidir.

Dev Hymir'in o anda renginin attığı, yılanı ve teknenin hem içinde hem de dışında savrulan suları gördüğünde korkudan bembeyaz olduğu söylenmektedir. Tam da o anda, Thór çekicini yakaladı ve havaya kaldırdı, dev yem bıçağını buldu ve Thór'un oltasını küpeşteden kesti, yılan da denize geri daldı. Thór yılanın arkasından çekicini savurdu ve insanlar dalgaların arasında kafasını kopardığını söylüyorlar ama bence işin gerçeği şu ki Miðgarð Yılanı hâlâ hayatta ve okyanusta yatıyor. Thór yumruklarını sıktı ve Hymir'in kulağına bir yumruk attı, böylece Hymir kafa üstü tekneden düştü ama yürüyerek kendi başına kıyıya çıktı.

Her ne kadar Snorri Thor'un Utgard-Loki'nin ellerinde küçük düşürülmesinin intikamını almak için Hymir'i ziyaret ettiğini söylüyorsa da, *Hymiskvitha* bize, bu yolculuğun tanrılar için bira mayalamaya yetecek kadar büyük bir kazan ele geçirmek için yapıldığını söylemektedir. Bu kazan, *Elder Edda*'nın en eski müsveddesi olan *Codex Regius*'ta hemen bu mitin arkasından gelen *Lokasenna*'da (Not 30) tekrar ortaya çıkmaktadır.

Bu yolculukta Thor'a eşlik eden Tyr'in, elini kurt Fenrir'in ağzına koyan Tyr (Mit 7) ile aynı olup olmadığı konusundaki fikirler farklılık göstermektedir. Thor'a eşlik eden Tyr Hymir'in oğlu olarak belirtilirken ikincisi Odin'in oğludur. Tyr'in Odin ile Hymir'in kızının oğlu olduğu konusunda bir eleştirmenin ileri sürdüğü iddianın kabul görmemesi için çok fazla kanıt vardır. Mitlerin kendi içlerinde çok fazla tutarsızlık olduğu için ben, bu mitteki Tyr ile tek elli Tyr'in aynı tanrı olabileceği olasılığını kabul ettim.

Thor'un keçilerini rahatlıkla çiftçi Egil'e bırakabildiğini çünkü bunu daha önce de yaptığını savunmak mümkündür. Yani Egil,

rahatlıkla Thor'un "Thor'un Utgard'a Yolculuğu" (Mit 16) mitinde ortaya çıkan hizmetkârları Thialfi ile Roskva'nın adı verilmeyen babası olabilir. Aynı mite referans olarak *Hymiskvitha*, Thor'un keçilerinden bir tanesinin topallamasını Loki ile ilişkilendirirken, daha sonra yazılmış olan *Prose Edda*'da iliğe ulaşmak için kalça kemiğini bıçağıyla ayıran kişi Thialfi'dir. Thor'un Thialfi ile Roskva'yı hizmetçileri olarak almasının tek nedeni Thialfi'nin yanlış davranışıdır, bu yüzden Snorri'nin şu anda kaybolmuş başka bir kaynaktan yararlandığı kesin gibi görünmektedir.

Hymir'in öküzü *Himinhrjotr*'un "Cennet Feryatçısı" ya da "Cennet Patlayıcısı" anlamına gelen yankılı adını Snorri'nin versiyonundan aldım. Thor'un elementi olan gökyüzü ile olan ilişkisi, bu ismi bu mite daha uygun ve kaybedilmeyecek kadar iyi bir hale getirmektedir.

18 Hyndla'nın Şiiri

Bu mitin tek kaynağı *Hyndluljoth* adlı şiirdir. Her ne kadar bu şiir *Elder Edda*'nın bir parçasını oluşturuyorsa da, *Code Regius* ya da *Arnamagnaean Codex*'te yer almaz, bunun yerine sadece yaklaşık 1400 yılında derlenen *Flateyjarbok* (Düz Adanın Kitabı) ile günümüze ulaşmaktadır. Birçok eleştirmen, çok daha eski öğeler içermesine rağmen bu tarihsel-kalıtımsal şiirin büyük olasılıkla en erken XII. yüzyılda yazılmış olduğu konusunda fikir birliğine varmışlardır.

Şiirin *Shorter Voluspa* (Sybil'in Şarkısı) olarak bilinen kısmını anlatımıma dahil etmedim, çok daha büyük bir eser olan *Voluspa*'nın bu soluk kopyasının Freyja ile Hyndla arasında geçen diyalog ile hiç ilgisi yoktur ve *Hynduljoth*'a dahil edilişi ancak bir kopyalayıcının hatası olabilir.

Bu mit Freyja'yı, doğurganlık tanrıçası (Hyndla'nın onunla alay ettiği hafifmeşreplik başka yerlerde ve en açık haliyle Mit 13'te yansıtılmaktadır), savaş tanrıçası (Aslında kılık değiştirmiş Ottar olan yabandomuzunun adı Hildisvini tam olarak "savaş domuzu" anlamına gelmektedir) ve büyücülük tanrıçası (dev anasının çevresinde alevlerin yükselmesi) olarak tanımlamaktadır. Tanrıçanın, Ottar'ın

kendisi için nasıl bir sunak oluşturduğunu ve bu sunağa kan bulaştırdığını anlattığı bölümde, Freyja'ya tapılmasının kanıtı yer almaktadır; kayayı cama dönüştürmek için kesinlikle aşırı sıcak bir ateşe gereksinim duyulmuş olmalıdır!

Soy konusu, bir kabile toplumunda yaşayan her lider için sürekli olarak çok büyük önem taşımaktadır (Eski Ahit'teki ayinleri düşünün) ve pagan bir Kuzey-Batı Avrupa kralı için ilahi bir kana sahip olduğunu iddia etmek alışılmıştır. Örneğin, *Anglo-Saxon Chronicle (Anglosakson Güncesi)* eserinin ilk sayfaları, soylarını Bældæg (Balder) ve Woden'e (Odin) kadar uzayan kralların aile kütüklerini içermektedir.

Bu mitteki rakipler Ottar ile Angantyr'in arasında nasıl bir ilişki olduğunu belirlemenin hiçbir yolu yoktur, ancak sonuçta tüm miraslarını riske atmaya hazır oldukları gerçeği gün gibi ortadadır. Şair bu durumu *Elder Edda*'nın kahramanlık şiirlerinde ya da Saxo Grammaticus'ta ya da destanlarda ortaya çıkan çok sayıdaki yarı mitsel karakterden üstü kapalı bir şekilde bahsetmek için bir fırsat olarak kullanmıştır. Orijinal dinleyicileri bu miti bizim bulduğumuzdan daha zengin ve daha kinayeli bulmuş olmalıdırlar çünkü isimlerin birçoğu, şu anda unutulmuş olan hikâyeler içermiş olmalıdır. Ottar'ı Sigurd ve Volsunglar ile ilişkilendirerek, dev anası Ottar'ı Angantyr ile olan bahsinde gerçekten dil uzatılamaz bir konuma yerleştirmektedir çünkü Sigurd Germen kahramanlarının en büyüğüydü ve ilahi bir soya sahip olduğunu iddia edebilmişti.

Tacitus, Procopius ve diğer klasik yazarlar, bir savaş tanrısına ithaf edilen ve etkili bir şekilde kafasına göre hareket eden özel Germen savaşçı topluluklarını açıklamaktadırlar; Hyndla tarafından on iki tanesinin adı belirtilen Berserkler, bu toplulukların Viking halefleriydi ve Jomsburg'da bir kaleleri vardı. Odin tarafından korunan grup, savaş öncesinde kendilerini vahşi bir çılgınlıkla eğitir ve hayvan derileri içinde savaşırlardı (Berserk'in anlamı "ayı gömleği"dir). *Ynglinga Saga*'da Snorri, Berserklerin öfke içinde şu şekilde davrandıklarını yazmıştır:

> Zırhları olmadan ileriye atıldılar, köpekler ya da kurtlar kadar kızgındılar, kalkanlarını ısırdılar, ayılar ya da vahşi boğalar ka-

dar güçlüydüler; bir yumrukta insanları öldürdüler ve ne ateş ne de demir onlara zarar verebildi.

Berserkler kahramanlık şiirlerinde ve destanlarda övülmüşlerdir (Egil's Saga, Berserk çılgınlığıyla ilgili özellikle anılmaya değer bir bölüm içermektedir) ve onların sadece var olmaları bile Odin'e olan inancı devam ettirmeye yardımcı olmuş olmalıdır.

Son olarak, Hyndla'nın utanmaz Freyja'yı karşılaştırdığı Heidrun, Valhalla'nın yakınında otlanan dişi keçidir. Yggdrasill'in sürgünleriyle beslenir ve Odin'in sarayında ziyafet çeken Einherjar için sonsuz bir likör kaynağı sunar.

19 Thor'un Hrungnir ile Düellosu

Bu mit, "İdun'un Elmalarının Çalınışı" (Mit 8) ile aynı kaynaktan gelmektedir. Snorri Sturluson asıl olarak, X. yüzyılın başlarından kalma "kalkan" şiir *Haustlong*'un altı buçuk kıtasından yararlanmıştır. Ancak düellonun, at yarışının ve mitin başlangıcı olan içme müsabakası ile mitin sonu olan Groa'nın hafıza kaybının ayrıntıları için şu anda kaybolmuş olan başka kaynaklar da kullanmıştır. Bu mitin X. yüzyılda yaygın olarak bilindiği gerçeği diğer skaldik şiirlerdeki işaretlerle kanıtlanmaktadır: Örneğin, Thor'a "Hrungnir'in kafatası parçalayıcısı" denir ve çok ilginç bir şekilde, Hrungnir'in kalkanından ayrıntılı bir şekilde "Thrud'un hırsızının ayağının yaprağı" olarak bahsedilir. Thrud Thor'un kızıdır ve bu kinaye açıkça, bu mitin Hrungnir'in Thrud'u kaçırdığı ya da ırzına geçtiği eski bir versiyonunu işaret etmektedir. Bu durumda, Thor aslında, tabiri caizse, Hrungnir'den kurtulmak için profesyonel olduğu kadar kişisel nedenlere de sahipti.

Tüm skaldik şiirler gibi, *Haustlong* da kinayeli ve kısadır. Edebi bir bakış açısıyla tatmin edici bir tercümesi mümkün değildir. En hatırlanmaya değer bölümü, Thor'un Hrungnir ile buluşmak için yaptığı yolculuğu anlatır; tanrının at arabası ayın yolunu titretir, gökyüzü şimşeklerle parıldar, dolu yeryüzünü döver, araziler parçalara ayrılır. Her ne kadar Thor'un gök gürültüsü tanrısı olduğunu

biliyorsak da, gök gürültüsüne nasıl neden olduğu hiçbir zaman kesin olarak belirlenmemiştir. Thor'un çekici Mjollnir'in ya şimşeği ya da gök gürültüsünü temsil ettiği iddia edilmiştir ve bunu destekleyen bir miktar etimolojik kanıt da vardır ama *Haustlong*'daki yukarıda alıntı yapılan bölüm, gök gürültüsünün, gökyüzünde yol aldığı sırada Thor'un at arabasının sesinden kaynaklandığı konusundaki en az X. yüzyılın ilk yıllarına kadar dayanan bir inancı belirtmektedir. Eski İskandinav sözcüğü *reið*, hem "Gök gürültüsü" hem de "araba" ya da "at arabası" anlamına gelmektedir.

Thor ile Hrungnir, Thialfi ve Mist Calf arasındaki çifte düellonun anlamı konusunda çok fazla spekülasyon yapılmıştır. Georges Dumézil, *Mythes er Dieux des Germains* adlı eserinde şöyle yazmıştır:

> Kendisinden daha zayıf biriyle yaptığı düelloda yenilen kil adam kuşkusuz ki sözcük anlamıyla değerlendirilmemelidir ve dolaylı olarak taş devin Thor'un kendisi tarafından öldürülmesini anlatmaktadır: hantal bir hedef, hareketsiz, çeviklik yoluyla, tanrının "yıldırım" gibi hücumuyla kolaylıkla yenilen bir "savunma". Thialfi burada Thor'un öğrencisi mi, diğer bir deyişle, her bir ritüelin onu kanıtlayan miti kopyalaması nedeniyle, onun sahte bir şeyle olan düellosu, efendisinin düellosunu tekrarlasın diye mi bu şekilde açıklandı? Belki de bu durumda, elimizde iki seviyeli bir hikâye var demektir; Thialfi'nin savaş sanatına girişi gerçekçi ve pratik hatta biraz da saçma bir şekilde tekrarlanırken Thor'un tek bir çarpışmaya neredeyse kozmik bir şekilde başlaması.

Dumézil, Thor'un zaferini Hint mitolojisindeki paralelleri ile karşılaştırmaya devam etmektedir. Düellonun yaratıcı bir şair için sadece bir hayal olamayacağı gerçeği kuşkusuzdur; insan ister istemez Dumézil'in bu mitin orta bölümünde hatırlandığına inandığı "initiation guerrière", savaş sanatına (ve daha belirgin olarak düelloya ya da tekli çarpışmaya) başlama konusunun özellikleri hakkında daha fazla şeyin biliniyor olmasını istiyor.

Mjollnir ile bileğitaşının çarpışmasının anlamı nedir ve taşın parçaları neden Thor'un kafasında kalır? Thor'a bir tapınak inşa edilmesini açıklarken *Eyrbyggja Saga*'nın bilinmeyen yazarı şöyle yaz-

mıştır: "Kapının hemen iç tarafında üzerlerine kutsal denilen çivilerin çakılı olduğu taht sütunları yer alıyordu ve o noktanın ötesinde, tüm bina bir ibadethane olarak değerlendiriliyordu."

H. R. Ellis Davidson bu tip çiviler ile gök gürültüsü tanrılarının ahşap bir resminin kafasına metal bir çivi çakma ve buradan ateş çıkarma ile ilgili kâfir Lapp uygulaması arasında olası bir ilişkiyi ifade etmiştir. Thor'un sütunlarındaki çiviler de aynı amaç için mi kullanılıyordu? Eğer öyleyse Davidson şöyle yazmıştır:

> Thor'un başında bileğitaşının kalması konusundaki garip gerçek bir gök gürültüsü tanrısının başının bir ateş kaynağı olarak kullanılmasıyla ilgili Lapp uygulaması ile açıklanabilir. Devin, tanrının demir çekici ile çarpışan bileğitaşı, çakmaktaşı ve çelik ile ateş elde etmenin eşdeğeri olabilir ve böylece bu da bir yıldırımın çakmasını temsil edebilir.

Kâhin Groa Mit 23'te tekrar ortaya çıkar. Thor'un, Groa'nın kocası Aurvandil'in ayak başparmağını gökyüzüne nasıl fırlattığını açıkladığı bölüm, yaratılış mitinin bir parçasının yakalanması ve farklı bir bağlamda kullanılması gibi görünmektedir. Aynı durum, Odin (Snorri'ye göre) ya da Thor'un (*Harbardsljoth*'a göre) dev Thiazi'nin gözlerini gökyüzüne atması ve gözlerden yıldızları oluşturması durumu için de doğrudur. Hem Eski İskandinav hem de Eski Anglo-Sakson şiirinde, Snorri'nin onun zamanında takımyıldızlardan birinin gerçekten de Aurvandil'in Ayak Parmağı olarak adlandırıldığı konusundaki yorumunu destekleyecek kanıtlar bulunmaktadır.

Peki, bu hangi yıldızdı? Güçlendirici edebi kanıtlar aynı zamanda çok parlak bir yıldızı da işaret etmektedir (Sabah Yıldızı?) ama maalesef bunun dışında söyleyebileceğimiz bir şey yoktur.

Snorri, Hrungnir'i, Thor'un tüm düşmanlarının en güçlüsü olarak ifade etmektedir: Hrungnir çok büyüktür, taş gibi serttir, küstahtır ve şehvet doludur: iki diğer dev gibi (Mit 3 ve 14), Freyja'yı istemektedir ve ayrıca Sif'i de istemektedir. Her ne kadar Thor'un dev Geirrod'a yapacağı ziyaret daha sonra olacaksa da (Mit 24), tanrılar ile devler arasındaki savaş bu düello ile doruk noktasına ulaşmakta-

dır. Devler de bu düellonun sonucu konusunda aşırı derecede endişelidirler ve Hrungnir'in parçalanması ve ölmesi ile devlerin Thor'u öldürme ve Asgard'a saldırma konusundaki ciddi ümitlerinin de öldüğü hissedilir.

Döngünün son bölümünde, tanrıların en büyük endişesi devlerle değil kendi içlerindeki düşmanla ilgilidir.

20 Odin ve Billing'in Kızı

Her ne kadar *Havamal* (Yüce Tanrının Sözleri) asıl olarak toplumsal davranışlar konusunda Odin'e ithaf edilen çok sayıda atasözü ve vecize kabilinden tavsiye içerse de (Mit ve Not 25), aynı zamanda Odin'in kehanetleri nasıl elde ettiğini anlatır ve bunların özelliklerini tek tek sayar (Mit 4), Odin'in ilahi likörü nasıl elde ettiği mitini açıklar (Mit 6) ve Odin'in Billing'in kızına olan hüsran dolu aşkının kısa ve tutkulu bir anlatımını yapar (96-102 kıtalar). Bu mitin başka bir kaynağı yoktur ve Billing'den ya da onun sadakatsiz kızından başka herhangi bir yerde bahsedilmemektedir.

Bu mitten önce aşk, güven ve döneklik konularında yorum yapan gevşek dokunmuş bir grup kıta vardır (81-95). Bu kıtalarda kullanılan farklı şiir tipleri, bunların tek bir kişi tarafından yazılmadıklarını açıkça göstermektedir. Bunun yerine bu şiirler, büyük olasılıkla *Havamal*'ın derleyicisi tarafından toplanmıştı ve Odin ile Billing'in kızı miti de kadınların güvenilmezliğinin bir göstergesi olarak anlatılmış gibi görünmektedir. Bu nedenle, bazıları kendilerine göre güzel kısa şiirler olan bu kıtalardan yararlanıp bunları bu kısa mit için bir rehber gibi kullanmak bana uygun göründü.

Mitin kendisi hakkında söylenecek pek fazla şey yok. Odin'in çok sayıda tanrıça ve ölümlü kadınla ilişkisi olmuştur ve Odin bununla övünmüştür (Mit 22). Odin'in kurlarına karşı koyan ve hatta onları küçük gören bilinen tek kadın olan Billing'in kızına biraz saygı duymamak da mümkün değildir. Odin'in bedelini aynı şekilde ödediği öfke, kibir ve kapris gibi özellikleri, başka yerlerde de gösterdiği özellikleridir.

21 Gylfi ve Gefion

Snorri Sturluson, Gylfi ve Gefion'un hikâyesini iki kez anlatmıştır, bunlardan ilki *Prose Edda*'nın en başında, diğeri de daha sonra yazılan ve *Heimskringla*'nın bir parçasını oluşturan *Ynglinga Saga*'dadır. İki versiyon birbirlerinden oldukça farklıdır ve bu kitabın karakteri ile uyumlu olması açısından, Snorri'yi bir tarihçi olarak değil bir mitoloji uzmanı olarak takip etmenin daha doğru olacağını düşünerek *Prose Edda* üzerinden çalıştım.

Ancak izninizle daha sonra yazılan versiyonu da özetlemek istiyorum. *Ynglinga Saga*'da (Bölüm V), Snorri Odin'i Asya'daki Asaland'ın Kralı olarak tanımlamaktadır. Geleceği görme gücü nedeniyle torunlarının "dünyanın kuzey tarafında" yaşayacaklarını bilmektedir. Rusya'dan geçerek Kuzey Almanya'ya gider, oğullarını oraya yönetici konumuna getirir ve Fyen'de, Odinsö adı verilen bir adaya yerleşir. Odin daha sonra yeni yerleri keşfetmesi için Gefion'u daha da kuzeye gönderir. Kral Gylfi pes eder ve onun İsveç'ten arazi elde etme çabası, her ne kadar Odin daha sonra şu anda Uppsalafjord'da yer alan Sigtuna'ya taşınsa da Odin'in krallığına katkıda bulunma çabası olarak görünmektedir. İki versiyon arasındaki bir diğer fark, *Heimskringla*'da Gefion bir deve dört oğul doğurmak için Jotunheim'a seyahat etmek zorundadır ve daha sonra o oğullarını öküze dönüştürür, ancak *Prose Edda*'da, Gefion'un oğulları doğmuştur ve tabiri caizse kullanılmaya hazırdırlar. Snorri iki versiyonu da, Yaşlı Bragi tarafından IX. yüzyılda yazılmış olan *Ragnarsdrapa*'dan öküzlerin pis kokulu terlerini ve Gefion'un Danimarka'yı büyütmek için Gylfi'nin arazisini çalarken attığı kahkahayı anlatan bir dörtlük ile tamamlar.

Gefion bir bereket tanrıçasıdır ve özellikle de saban ile ilişkilendirilir. Adı, vermek anlamına gelen *gefa* sözcüğünden gelmektedir. Snorri onun bir bakire olduğunu ve bakirelerin öldüğünde ona gittiklerini söylemektedir. Diğer taraftan, *Lokasenna*'da Loki Gefion'u bir kolye için bedenini satmakla suçlarken Odin ise, aynı kendisi gibi Gefion'un da geleceği gördüğünü belirtir. Bereket ve geleceği görme özelliği bakımından Gefion, Freyja ile Frigg'in özelliklerinin bazılarını birleştiriyor gibi görünmektedir.

Heimskringla'da, Snorri Gefion'un Odin'in oğlu tanrı kral Skjold ya da Scyld ile evlendiğini ve Danimarka'nın Leire şehrinde yaşadığını söylemektedir ki Gefion'un orada bir tapınağının olduğu bilinmektedir. Bu Scyld, *Beowulf*'un şairinin o şiirin en başında bahsettiği Scyld ile aynı kişidir; Danimarka hanedanlığının geleneksel kurucularından biridir ve o şiirin tamamında Scyldings olarak adlandırılan Danimarkalılara da kendi adını vermektedir.

Gefion'un Zelanda'nın çevresini sabanla sürme konusundaki müthiş başarısının miti kesinlikle Kuzeybatı Avrupa'daki bereket sağlamak için tarlalar ekilmeden önce baharın başlangıcında arazinin küçük bir parçasını sürme konusundaki yaygın ritüelin arkasında yatmaktadır. Bu uygulama aynı zamanda "Erce, Erce, Erce, eorþan modor (Doğa Ana)" sözcüklerini içeren ve arazinin bereketi için yapılan bir VIII. yüzyıl Anglo-Sakson tılsımında da hatırlanmaktadır. Bu tılsım aşağıdaki şekilde sona ermektedir:

> Daha sonra saban ilerlesin ve ilk iz açılsın. Sonra söyle:
> Övgüler sana Toprak, insanların anası!
> Tanrının kucağından bereket getir,
> İnsanların kullanması için besinle dol.

Bu tip ritüeller İskandinav tanrıları ile birlikte ölmemiştir. Hayret verici bir kaynak olan *Teutonic Mythology* (*Germen Mitolojisi*) kitabında, Jacob Grimm, eskiden Schaumburg'daki hasat festivallerinde kullanılan ve Odin'in adını içeren bir şarkıdan alıntı yapmış ve ayrıca Aşağı Saksonya dilinde, "Bir arazide, Woden'a atı için dik bir mısır yığını bırakmak âdettendir," yazmıştır. Gerçekten de, birkaç çiftçinin halen kendi batıl inançlarına, atalarının dua ve teskinlerini yansıtan batıl inançlara sahip olmamaları şaşırtıcı olurdu.

Gylfi sadece Gefion'un kurbanı değil, aynı zamanda Snorri'nin *Prose Edda*'nın "Gylfaginning" (Gylfi'nin Aldatılması) adındaki ilk kısmını dayandırdığı çividir. Daha fazla bilgeliğe erişmek isteyen bilge bir kral olan Gylfi, tanrıların kendi güçlerinin kaynağı mı olduklarını yoksa onların da daha büyük tanrılara mı taptıklarını keşfetmek için yaşlı bir adam kılığında Asgard'a gider. Aesir'ler onun geleceğini önceden görürler ve sorularını cevaplamak için avludaki

tahtları birbirinin üzerinde olan üç figür hazırlarlar: Yüce Tanrı, En Az O Kadar Yüce Olan ve Üçüncü. Gylfi, yaratılıştan Ragnarok'a kadar tanrıların faaliyetleri ve 9 dünya hakkında çok sayıda hikâye öğrenir. Ve son olarak Yüce Tanrı ona şöyle der: "Ve şimdi, eğer hâlâ soracak başka bir şeyin daha varsa, bunun nasıl mümkün olduğunu bile düşünemiyorum çünkü dünyanın hikâyesini daha fazla anlatan başka hiç kimseyi duymadım. Bunları nasıl istersen öyle kullan!"

Bu garip figürler tanrılar adına mı konuşuyorlardı? Kendi hikâyelerine ne kadar inandılar? Gylfi'yi tuzağa mı düşürüyorlardı? Snorri bu konuyu ayrıntılandırmamıştır. Belki de, bazen hürmetkâr, bazen gerçekçi kimi zaman da esprili olan duruşları kendisinin duruşundan pek de farklı değildi. Onlar, her halükârda, Snorri'nin kendi sözcüleriydi; XIII. yüzyıldaki Hıristiyan İzlandalılara ataların yarı unutulmuş ve büyük ölçüde gözden düşmüş mitolojisini anlatmak için kullandığı çok etkili bir edebi araçtılar.

22 Harbard'ın Durumu

Bu mitin tek kaynağı, edaik şiir *Harbardsljoth*'dur. Bu şiir *Codex Regius*'ta tam olarak ve ilk yirmi kıtası kayıp şekilde *Arnamagnaean Codex*'te yer alır ve XI. yüzyıldan kaldığı düşünülmektedir. *Elder Edda*'da yer alan iki dalaşma şiirinden biridir (Not 30'a bakınız); diğeri ise *Lokasenna*'dır.

Her ne kadar Thor onu tanıyamasa da Harbard ya da "Gri Sakal" elbette kılık değiştirmiş Odin'dir. (Harbard adı, Odin'in *Grimnismal*'da verilen uzun isim listesine dahildir – Mit 12). Her ne kadar Thor'un tekneciyi kendisini nehrin öbür tarafına geçirmesi için yenip yenmeyeceği konusunda iz bırakan bir ilgi olsa da, bu mitin ana ilgisi hikâyesinde değil kahramanlarının, övünmeleri ve alayları ile, kendilerine ait birbirinden çok farklı doğalarını nasıl ortaya çıkardıklarıdır. Bu kahramanlar baba-oğul olabilirler ancak ilgileri sadece kadınlar konusunda birbiriyle örtüşmektedir.

Thor'un hemen kendi karakterini açığa vurması ve Odin'in bir maskenin arkasına saklanması ikisinin de karakterine tamamen uygundur. Thor toksözlü, sağduyulu ve aklı başındadır; Odin ise

kurnaz, hilekâr ve kibirlidir. Odin'in kendini övmeleri kadınlar konusundaki hünerleri, sihirli güçleri, kavgaları kışkırtmaktan ve "prensleri birine düşürmekten" aldığı zevk ile ilgilidir. Bunlar Odin'in karakterinin üç bilinen özelliğidir ve mitlerin pek çoğunda tekrarlanırlar. Odin'in Algron adasında geçirdiği 5 yıl ile ilgili imaları ya da Valland'da (Kıyım Ülkesi) nasıl savaşa neden olduğu hakkında hiçbir şey bilmiyoruz. Ayrıca, Asgard'ın sınırlarına yığılan bir düşmana katıldığını söylediğinde Odin'in ne anlatmaya çalıştığını ayrıntılandırmamız da mümkün değildir. Bir zamanlar Aesirlere düşman olan güçlerle işbirliği yaptığı konusunda bir gelenek var mıydı? Yoksa Vanirler ile yapılan savaştan mı bahsediyor? Yoksa sadece Thor'un kimliğini tahmin etmemesi için numara mı yapıyor? Odin'in Thor'a küçük bir yüzük vermesi gerektiği konusundaki önerisi ve Thor'un öfkeli karşılığını da anlamak zordur. Belki de tekneci tanrının kendi hizmetine girmesi gerektiğini söyleyerek Thor'u aşağılıyordur ya da belki de bu nokta da *Harbardsljoth*'un bazı kıtaları kayıptır.

Thor'un kendini övmelerinin tamamı tanrıların ve insanların koruyucusu görevi ile ilgilidir. Hrungnir ile yaptığı düelloyu (Mit 19) ve dev Thiazi'yi nasıl öldürdüğünü (Mit 8) anlatır. Thor'un Thiazi'nin gözlerini birer yıldıza dönüştükleri gökyüzüne fırlatışını anlatırken (Mit 9), *Harbardsljoth*, Snorri Sturluson'un bu davranışı Odin'e ithaf ettiği *Prose Edda*'dan farklıdır. Thor'un Asgard ile Jotunheim'ı ayıran İvingnehrinin kıyılarında dev Svarang'ın oğulları ile yaptığı kaya savaşı ya da Berserkler'in korkunç gelinlerini katletmesi konusunda bilinen başka bir şey yoktur. Odin'in, Thor'un bir eldivenin içine saklandığı konusundaki alayı elbette "Thor'un Utgard'a Yolculuğu" (Mit 16) mitindeki komik bir bölümü ifade etmektedir. Ancak, bu mitin günümüze ulaşan tek versiyonunda, devin adı Fjalar değil Skrymir'dir. Thor, dev kadınları katletmemiş olsaydı, "çok büyük bir dev kalabalığı olacağını ve Midgard'da hiç insan olmayacağını söyleyerek kendi hayret verici karakterini etkili bir şekilde özetlemektedir".

Odin ve Thor sadece karakterleri konusunda değil, aynı zamanda toplumun farklı tabakalarını korumaları konusunda da farklı

olarak gösterilmişlerdir. Mitin başlangıcında, Odin Thor'u bir dilenci gibi görünmekle suçlar (aynı zamanda Mit 27'ye de bakınız) ve daha sonra Thor'un koruması altına girenlerin sadece köleler olduğunu (Odin abartmaktadır, aslında Thor'un koruması altında olan bütün köylü topluluğudur), buna karşın asil doğanların, yani ölen kralların, prenslerin ve savaşçıların Odin'in koruması altında olduğunu vurgular. Bu konu giriş bölümünde daha ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Böylece hain, kurnaz Harbard geçidi tutar ve Thor kalbinde sezi ve kulaklarında da bir lanetle gürültülü bir şekilde yürüyerek uzaklaşır. Ancak, İskandinavların büyük bir çoğunluğunun da kalbinin onun yanında olduğu konusunda pek fazla kuşku yoktur.

23 Svipdag'ın Şarkısı

Her ne kadar *Svipdagsmal Elder Edda*'nın bir parçasını oluşturuyorsa da, bu eser sadece on yedinci yüzyıldan kalma el yazmaları ile günümüze ulaşmaktadır. Aslında, *Grougaldr* (Groa'nın Büyüsü) ve *Fjolsvinnsmal* (*Fjolsvid'in Şarkısı*) adındaki, açıkça aynı hikâyenin birinci ve ikinci kısımlarını anlatan ve bu nedenle birçok editör tarafından birleştirilen iki şiirden oluşmaktadır. Bu şiirlerin romantik ruhu ve nazım şekli *Elder Edda*'da yer alan diğer şiirlerden daha sonra, büyük olasılıkla XIII. ya da XIV. yüzyılda yazıldıkları izlenimini uyandırmaktadır.

Volva ya da kadın kâhin, ölü ya da diri, ortaçağ Kuzeybatı Avrupa'sında yaygın bir olguydu. Çok sayıda destan bu Şamanistik figürler ile ilişkilendirilen törenleri açıklar ve aynı şekilde *Elder Edda*'da yer alan üç şiir olan *Voluspa, Baldre Draumar* ve *Svipdagsmal*, bir *volva*nın tanrılara önemli bilgiler vermek ve insanları korumak için mezarlarından kalkışlarının çevresinde dönmektedirler. Svipdag'ın kâhin annesi genellikle Thor'un Hrungnir ile düellosu mitinde (Mit 19) ortaya çıkan Groa ile aynı kişi olarak değerlendirilmektedir. Thor'un başına saplanan bileğitaşı parçasını yerinden çıkarmaya başlayan Groa'dır ancak bunun karşılığında kaçınılmaz şekilde dikkati dağılır ve büyülü şarkılarını unutur.

Svipdag'ın Fjolsvid ile uzun konuşmasındaki sorularının formülsel açılışı bilindik bir gelenektir ve *Alvissmal*, *Harbardsljoth* ve *Vafthrudnismal* da dahil çok sayıda diğer mitte benzeri görülmektedir. Fjolsvid'in cevapları şiddetli bir daire oluşturmaktadır; köpekleri geçmek için onlara horoz Vidofnir'in kanatları yedirilmelidir, horozu öldürebilecek olan tek silah dev anası Sinmora'nın koruduğu Laevateinn adlı kılıçtır ve Sinmora'dan kılıcı almanın tek yolu ona Vidofnir'in kuyruğunun tüyünü vermektir! Fjolsvid'in söylediği şey, seçilmiş kişilerin dışında hiç kimse için saraya giriş olmadığıdır.

Fjolsvid ile Menglad'ın kimlikleri kafa karıştırıcıdır. Fjolsvid (Büyük Bilgelik), *Grimnismal*'da Odin'in kendisine verdiği isimlerden bir tanesidir ve Fjolsvid, Gastropnir adlı sarayı ölü bir devin uzuvlarından inşa ettiğini iddia etmektedir; bu Odin ile erkek kardeşlerinin dünyayı Ymir'in bedeninden yaratma şeklinin (Mit 1) bir benzeridir. Bunun ötesinde, Odin'in iki kurdunun adları Geri ve Freki'dir (ikisi de açgözlü anlamına gelmektedir) ve bu mitteki iki köpeğin adları da Gif ve Geri'dir.

Her ne kadar Fjolsvid Odin'in bazı özelliklerini almışsa da, Menglad, giriş bölümünde belirtildiği gibi Toprak Ana'nın iki özelliğini temsil eden Freyja ile Frigg arasında bir geçişmiş gibi görünmektedir. Menglad, "Kolye-Mutlu" anlamına gelmektedir ve Hint-Avrupa mitolojilerinde Ana Tanrıça'nın ana süslerinden bir tanesinin kolye olduğu kesinleşmiştir; burada, Freyja'nın Brisingler'in Kolyesini ele geçirdiği de hatırlanmalıdır (Mit 13). Frigg'e gelince, Odin'in karısı olarak tüm tanrıçalar ona itaat ederlerdi ve bu tanrıçalardan bazıları Snorri tarafından hizmetçiler olarak tanımlanmıştı. Menglad'ın, "yüksek sunaklara bağışlar bırakanların yardımına koşan hizmetkârlarla dolu olan İyileşme Tepesi Lyfjaberg'de oturması ve hizmetçilerinden bir tanesinin adının Eir, yani iyileşme tanrıçası olması da bu durumla ilgili olmalıdır. Ancak sonunda söyleyebileceğimiz tek şey, Fjolsvid ile Menglad'ın karakterlerinin açıkça Odin, Freyja ve Frigg'den ilham aldığı fakat bu ikisinin ilahiden çok sihirli figürler olduğunu ve merasimlerin uygun şekilde Asgard'da değil Jotunheim'da gerçekleştiğini söyleyebiliriz.

Svipdagsmal, Loki, Surt ve Urd gibi bazıları diğer mitlerde de ortaya çıkan çok sayıda kişiden bahsetmektedir. Horoz Vidofni, Rag-

narok'tan önce devlere ve tanrılara çığlık atan Fjalar (Her Şeyi Bilen) ve Gullinkambi (Altım Tarak) adlı iki horozdan bir tanesi ile özdeş olabilir (cf. *Voluspa* vv. 42 ve 43). Son olarak bu şiir, Yggdrasill'in pişirilen ve doğuma giren kadınlar tarafından yenen meyvesini açıklamasıyla, *Elder Edda*'daki, Dünya Ağacı'nın yeni hayatın kaynağı olduğu konusundaki yaygın inanışı destekleyen birkaç şiirden biridir.

24 Thor ve Geirrod

Geirrod Thor'un dev düşmanları arasında en ürkütücü olanlardan biriydi ve ikisinin karşılaşması ile ilgili mit de açıkça popüler bir mitti. Bu mitin dört ayrı versiyonu günümüze ulaşmıştır.

Prose Edda'da yer alan "Skaldskaparmal"da, Snorri Sturluson sadece Thor'un Geirrod'un sarayına yaptığı ziyaret ile ilgili kendi anlatımını sunmakla kalmadı, ayrıca Eilif Guthrunarson tarafından yazılan aşırı derecede karmaşık X. yüzyıl skaldik şiiri *Thorsdrapa* şeklinde alternatif bir versiyon da ekledi. Saxo Grammaticus bu hikâyeyi *Gesta Danorum* eserinin 8. kitabında anlatır ve bu hikâye ayrıca XV. yüzyılın sonlarından kalma bir İzlanda elyazmasının bir parçasını oluşturan *Thorsteins Thattr*'ın da konusudur; daha sonra yazılmış olan bu iki versiyon Hıristiyanlık öğeleri içerir ve Thor'un yerini sırasıyla, Kral Olaf Tryggvason'un bir takipçisi olan Thurkillus ve Thorstein almıştır.

Saxo'nun, mitler hakkında, XIII. yüzyılda bilindikleri şekilde net bir açıklama yaptığı düşünülmektedir ve bu mit ile ilgili kendi versiyonunun İzlanda sözlü geleneğinden geldiğini açıkça belirtmiştir. Ancak benim yeniden anlatımlarım, tanrıların kurnaz insanlar değil tanrı olduklarını ve kesinlikle Hıristiyan olmadıklarını kabul etmektedir. Bu nedenle, Snorri'yi ve *Thorsdrapa*'yı takip etmeyi tercih ettim.

Ancak bu iki versiyon arasında da önemli farklılıklar vardır. Sadece Snorri Loki'nin Geirrod'un sarayına yaptığı yolculuğun hikâyesini sunmaktadır (ve bu, Freyja yerine Frigg'in şahin derisinin sahibi olduğunun söylendiği tek mittir) ve daha eski olan *Thorsdrapa*'da

Thor'a Thialfi'nin eşlik ediyor olmasına rağmen Snorri Thor'un eşlikçisi olarak Loki'yi göstermiştir. *Thorsdrapa*'da Thor çekicini yanına alır, Snorri'nin versiyonunda ise almaz. *Thorsdrapa*'da Loki devin sarayının çevresindeki yeşil arazilerden bahseder, Snorri'nin versiyonunda ise bahsetmez. Snorri'nin elinde başka kaynaklarında olduğu ve bu kaynakları Thorsdrapa ile birleştirdiği yeterince kesin gibi görünmektedir. Ben ise kendi yeniden anlatımımı, Eilif Guthrunarson'dan daha fazla ayrıntı veren Snorri'ye dayandırdım ama *Thorsdrapa*'dan da Snorri'nin versiyonuna zıt olmayan bazı öğeler aldım.

Her ne kadar bu iki farklı kaynak bazı sorunlar ortaya çıkarıyorlarsa da, mitin çok az ayrıntılandırmaya ihtiyacı vardır. Thor'un zaferi, fiziksel gücün hileye karşı kazandığı bir zaferdir (Loki'nin Thor'u Geirrod'u ziyaret etmeye ikna etmesindeki hainlik ve Geirrod ile iki şanssız kızının entrikaları). Yine de, Thor, tanrılarla ilişkilendirilen birkaç Dev anasından birisi olan Grid'in yardımı yani bir diğer deyişle, kaos yerine düzen olmadan dev ailesini yenmeyi başaramazdı. Grid, Odin'in metreslerinden birisi ve Thor'u saymazsak tüm tanrıların en güçlüsü ve Ragnarok'ta sağ kalanlardan birisi olan Vidar'ın da annesidir.

The Wise Wound (*Bilge Yara*) eserinin yazarları Peter Redgrove ve Penelope Shuttle (Victor Gollancz, Londra, 1977), Geirrod'un kızı Gjalp'ın "büyük ihtimalle, regl dönemi esnasında kehanetlerde bulunan bir kâhin olduğunu" düşünmektedirler. Thor'un geçmek zorunda olduğu regl kanı nehri ile ilgili olarak bana şunu yazdılar: "Büyük olasılıkla bunun ilk büyük örneği, Afrika dağlarından gelen ve kırmızı çamur ile dolu olan yıllık Mısır bahar seliydi. Bunun, insan doğurganlığının işareti olan regl kanamasına benzerliği elbette Mısırlıların da gözünden kaçmamıştı. İlginç bir şekilde, Mısırlıların su atı ve genetiğin en eski şekillerinden biri olan suaygırı da, aynı Gjalp gibi, "Kükreyen" (şamanın kükremesi) olarak bilinmekteydi. Burada, kan nehri bir doğurganlık nehridir, ancak aynı (İskoç) Lyke-Wake ağıtında olduğu gibi bir ölüm nehri de olabilir. Sanırım bu nehir ile Çin mitlerinde ve efsanelerinde de karşılaşılır, kahraman bu nehri bir gökkuşağı ya da kılıçtan köprünün üzerinden geçmelidir ve eğer düşerse tüm diğer ruhlarla birlikte alınıp götürülür."

Thor'un Vimur nehrinde boğulmaktan kendisini kurtarmak için tutunduğu üvez ağacı ya da üvez, birçok ülkede koruyucu özellikleri olduğuna inanılan bir ağaçtır (özellikle cadılara karşı). Böylece, örneğin, bu ağaç, "The Laidly Worm of Spindleston Heughs" baladında yer almaktadır ve Katharine Briggs bir zamanlar her evin ve Kuzey İskoçya'daki kulübelerin dışına bir üvez ağacının dikilmesinin gelenek olduğunu belirtmiştir. Thor'un Vimur nehrinden nasıl dışarı çıktığını anlattıktan sonra Snorri şu yorumu yapmaktadır: "İşte bunun için üvez ağacının Thor'un kurtuluşu olduğunu söylüyoruz."

25 Loddfafnir'in Durumu

Bir derleme olan *Havamal*'ın ya da "Yüce Tanrının Sözleri"nin tam kalbinde, özlü sözler ve Odin'e ithaf edilen toplumsal davranış ile ilgili tavsiyeler, sadece idealleri nedeniyle değil esprili ve sürekli veciz anlatımıyla da akılda kalıcı olan bir ahlaki kanun olarak yer almaktadır.

Bu tavsiyelerin bir kısmı (*Loddfafnismal*: 111-38. Dörtlükler), şiirin anlattığı kadarıyla Urd Kuyusu'na ve Odin'in sarayına gitmiş bir insan olan Loddfafnir'e ithaf edilmiştir ve Loddfafnir insanlara Yüce Tanrı'nın orada kendisine anlattıklarını tekrar etmektedir. Bu dörtlükler benim yeniden anlatımımın temelini oluşturmaktadır. *Havamal*'ın ilk seksen kıtasını oluşturan çok benzer ve daha önemli özlü sözler ve toplumsal davranış kuralları versiyonları, Henry Adams Bellows tarafından tercüme edilen *The Poetic Edda* (The American-Scandinavian Foundation, New York, 1923); Paul B. Taylor ve W.H. Auden tarafından tercüme edilen *The Elder Edda: Seçmeler* (Faber and Faber, Londra, 1969) ve Patricial Terry tarafından tercüme edilen *Poems of the Vikings* (Bobbs-Merrill, Indianapolis ve New York, 1976) kitaplarında bulunabilir.

Loddfafnir'e verilen ilk iki emir, *Havamal*'ın kapsadığı tayfı temsil etmektedir. Bir taraftan, cadılarla ilgili ortaçağ batıl inancına tam karşılık verilmektedir, diğer taraftan ise diğerleri uyurken ortalıkta gezinen insanlar tarafından ortaya çıkarılan kuşku ile ilgili akıllıca

bir tavsiye dünyevi bir şaka ile birleştirilmiştir. Ancak, dostluklar kurmaya çalışma ve düşmanlardan uzak durma ihtiyacı, düşman bir ortamda seyahat ederken uygun hazırlık yapma ve diğer yolculara saygılı davranma ihtiyacı, cömertlik ve tutumluluğun birleştirilmesi ihtiyacı ve bunu iyi bir şekilde yaparak sağladığı ödüle sahip olma ihtiyacı: bunlar *Loddfafnismal*'ın vecize dolu kıtalarında diğerlerinden çok daha öne çıkarılan değerlerdir.

Sadece iki nokta daha fazla yorum gerektirmektedir. Yaşlıların ciltlerinin karşılaştırıldığı deriler, postlar ve bağırsaklar bir İzlanda evinde bilindik bir görüntüydü. Öncelikle bunlar kurutulur ve daha sonra yatak örtüsü, giysi, depolama ya da diğer amaçlarla kullanılırdı. İkinci olarak, her ne kadar şiirin önceki kısımlarında Loddfafnir, "iyileşme büyülerini" bilen bir arkadaşını bulması emredildiyse de, sondan bir önceki paragrafta yer alan büyüler listesi bir ekleme gibi görünmektedir. Belki de, *Havamal*'ı *Codex Regius*'a kopyalayan yazman bir anlığına da olsa şiirin sonu gelmeyen formülsel tekrarlarından şaşkına dönmüş ve sadece yanlışlıkla "Dinle Loddfafnir ve dikkate dinle!" kısmını gereğinden daha sık bir şekilde yazmıştır! *Havamal*'ın son kıtasını alıp kendi yeniden anlatımımın sonuna dahil etme konusunda Bellows'u takip ettim (yukarıya bakınız) çünkü bu kıta açılıştaki ifadelere hitap ederek daha sonra da konuları kabul edilebilecek bir şekilde toparlamaktadır.

26 Susamuru'nun Fidyesi

Susamuru'nun fidyesi ile ilgili olan mit, Snorri Sturluson tarafından *Prose Edda*'da anlatılmıştır; *Codex Regius*'un içinde yer alan bir XIII. yüzyıl edaik şiiri olan *Reginsmal*'in ilk birkaç kıtasının ve düzyazı eklentilerinin konusudur ve XIII. yüzyılın sonlarında yazılmış olan *Volsunga Saga*'nın XIV. Bölümü'nü oluşturur. Bu versiyonlar taslak olarak birbirine benzemektedir, ben de yeniden anlatımımın temeli olarak içlerindeki en ayrıntılısı olan Snorri'nin anlatımını ele aldım ancak diğer iki versiyondan da çok sayıda ayrıntı ekledim.

Hem *Reginsmal* hem de *Volsunga Saga*'da bu mit, Hreidmar'ın oğlu Regin'in ağzından anlatılmaktadır ve üç anlatımın hepsi de bu

miti, Germen kahramanlarının en büyüğü olan Sigurd'un efsanesi ile ilişkilendirmektedirler. Fafnir Andvari'nin altınını ele geçirmek için kendi babasını öldürür, bu altını Regin ile paylaşmayı reddeder, kendisini bir ejderhaya dönüştürür ve altını Gnita Heath'deki bir sığınağa götürür; Regin, Kral Hjalprek'in Jutland'daki sarayında demirci olur, Volsung ile Hjordis'in oğlu Sigurd'u evlat edinir ve Sigurd'u Fafnir'i öldürmesi konusunda kışkırtır. Bu hikâyeler (ve bunları takip eden edaik şiirler *Fafnismal* ve *Sigrifumal*) daha sonra, Sigurd'un ejderha Fafnir'i nasıl öldürdüğünü ve Fafnir'in hem altınını hem de bilgeliğini nasıl kazandığını, kuşların konuşmalarını anladığını ve Regin'in altın için kendisini öldürme niyetini öğrenince önce Regin'in öldürdüğünü anlatırlar. Sigurd'un hazine ile birlikte nasıl kaçtığını ve bir dağda uyumakta olan tamamen silah kuşanmış bir kadın bulduğunu anlatırlar... Brynhild mi? Sigrdrifa mı? Bir insan mı? Bir Valkyrie mi? Burada ve Volsung Sigurd'un daha sonraki hayatının anlatımında versiyonlar birbirlerinden ayrılmaktadır.

Sigurd Kuzey dünyasının Kral Arthur'u, birbiriyle ilgisi olmayan çok sayıda hikâyenin konusu haline gelmiş, olası bir tarihi kökene sahip bir figürdür. *Volsunga Saga*'nın ve (Siegfried adıyla) XIII. yüzyıl Alman destanı *Das Nibeungenlied* ana karakteri ve elbette Richard Wagner'in muhteşem opera serisi *Der Ring der Nibelungen*'in kahramanıdır. *Volsunga Saga*'yı tercüme ettikten sonra Eiríkr Magnússon ve William Morris şöyle yazmışlardır: "Bu, Kuzey'in, tüm ırkımız için Troya Yunanlara ne ifade ediyorsa onu ifade etmesi gereken Büyük Hikâyesi'dir; önce bizim ırkımız ve sonra da dünyanın değişimi bizim ırkımızı sadece bir isim hatta bir hikâye haline getirdiğinde de, bizden sonra gelen herkes için Troya'nın Hikâyesi'nin bizim için önemli olduğu kadar önemli olmalıdır.

Sigurd Efsanesi'nin kaynağı, gelişimi ve yayılması konusundaki karmaşık sorunlara dalmadan önce efsanenin Ren Nehri ve Fransızlar tarafından işgal edilen bölgenin etrafından döndüğü ve köken olarak İskandinav değil kıta Almanya'sına ait olduğu söylenmelidir. Sigurd'un aslında bir insan değil de bir tanrı olduğunu söylemek mümkündür ama tüm İskandinav kaynaklarında (Snorri, Saxo, sagalar ve edaik şiirlerin en az üçte biri) ortaya çıktığı şekil, kimi

zaman ilahi bir soy ithaf edilen bir insan ya da insanüstü bir kahramandır. Bu nedenle, her ne kadar efsane, ilk olarak Loki tarafından Andvari'den alınmaya çalışan kaçınılmaz altın stoğu ve Brynhild ya da Sigrdrifa adındaki Valkyrie gibi mitsel öğeler de içeriyorsa da, Sigurd'un kendi hikâyesini bu mit cildine eklemeyi uygun bulmadım.

Sigurd'un efsanesinin hangi tarihte İskandinavya'ya ulaştığını ya da Susamuru'nun mitiyle neden bağlantılı olduğunu bilmek mümkün değildir. Ancak, lanetli altının Alman dünyasından sıkça bulunan bir şey olduğunu biliyoruz (bunun bir diğer örneği Anglo Sakson *Beowulf*'ta ortaya çıkmaktadır) ve bu durumda Susamuru'nun fidyesi mitini bilen bir İskandinav şair Sigurd'un kaçınılmaz altın stoğunu da içeren büyüleyici Frenk efsanesini duymuş ve altın stoğuna ilahi bir köken vererek stoğun daha da büyük görünmesi amacıyla bu mit ile giriş yapmış olabilir. Her durumda, efsane ile mitin birleştirilmesinin nispeten daha geç olduğu genel olarak kabul edilmiştir.

Mitin içeriğindeki birkaç nokta kısa yorumlar gerektirmektedir. Her ne kadar Odin ile Loki'nin üvey kardeş olduğu söyleniyorsa da (Mit 30) Odin, Loki ve Honir'in neden dost oldukları açık değildir. Bu mit, üçünün birlikte görüldükleri ikinci ya da üçüncü olaydır (Not 1 ve Mit 8'e bakınız).

Loki'nin Ran'dan, boğulmakta olan insanları yakalayıp çekmek için kullandığı ağı ödünç aldığını söylerken *Reginsmal* ve *Volsunga Saga*'yı takip ederek Snorri'nin Loki'nin, tanrıların gazabından korunmak için verdiği çaresiz çaba içinde dünyadaki ilk ağı nasıl icat ettiği (Mit 31) konusundaki anlatımını önceden gördüğümün farkındayım.

Andvar'nin yüzüğüne kendini yenileme gücünü veren tek kişi Snorri'dir. Bu bağlamda bu yüzük, Brokk ve Eitri adındaki cüceler tarafından Odin için yapılan Draupnir yüzüğünü (Mit 9) anımsatmaktadır.

27 Alvis'in Durumu

Bu mitin tek kaynağı XII. yüzyıl edaik şiiri *Alvissmal*'dir. Her ne kadar mitolojik çerçevesi de ilgi çekici olsa da, bu şiir asıl olarak

skaldik şiirin en göze çarpan özelliği olan renkli işaretlerinin bir anlatımıdır (Giriş s. 44'e bakınız). Bu açıdan bakıldığında *Alvissmal*, Snorri Sturluson'un "Skaldskaparmal" eserinin (içinde Snorri'nin tesadüfen iki kez *Alvissmal*'dan bahsettiği bir skaldik söyleyiş açıklaması ve örneklemesi) sonundaki ozanlar, erkekler, kadınlar, baş, kalp, kol, konuşma, anlayış ve anlatım ile ilgili eş anlamlı sözcüklerin listelendiği kısa bölümler için faydalı bir ektir.

Çok sayıda mitin açıkladığı gibi cüceler ve devler, zengin bilgi ve sihirli şarkı kaynaklarıdır ve kimi zaman da bilgeliklerini tanrılara da göstermişlerdir. (Alvis'in Thor'u tanıyamamasındaki açık aptallığı, Thor'un genellikle ilahiden çok köylü görünümlü olarak tasvir edilmesi gerçeğinden kaynaklanmaktadır!). Bu mitte, cüce aslında Thor'un kendisine "her bir dünyadaki" çeşitli nesnelerin adlarını söylemesi gerektiği konusundaki şartını aslında yerine getirmez ama Thor, Alvis'in 13 cevabın tamamında tanrıları, insanları ve devleri temsil etmesine rağmen Elflerin sadece 11 kez, (ayı zamanda "en yüce tanrılar" olarak da adlandırılan) Vanirlerin 9 kez ve cücelerin de 7 kez ortaya çıkması gerçeğini umursuyormuş gibi görünmemektedir. Şair, hikâyenin teknik gerekliliklerini yerine getirmektense şiir tekniğinin bir yönünü göstermekle ilgilenmektedir ve Thor da sadece gün doğumuna kadar Alvis'i elinde tutmakla!

Mağaralarda ya da yeraltında yaşıyor olmalarından dolayı cücelerin ve devlerin bir diğer ortak noktaları da gün ışığından aşırı bir şekilde korkmalarıdır; gün ışığı onları taşa dönüştürür. Alvis'in, cücelerin güneşe "Dvalin'in Zevki" adını verdiklerini söylemesi oldukça ironiktir çünkü Dvalin de bir cücedir ve Alvis'in yaşadığı sonu aynı şekilde yaşamış olmalıdır.

Thor'un, kendi yokluğunda verilmiş bir sözü tutmaya ve cücenin kızı Thrud'u götürmesine izin vermeye hiç de niyetli olmadığı en başından beri bellidir. Aynı "Thor'un Utgard'a Yolculuğu" (Mit 16) ve "Şiir Şarabı" (Mit 6) gibi bu mit de, zihnin ya da bedenin gerçek gücünün sihir ya da kurnazlıkla nasıl alt edilebileceğini göstermektedir ve aynı "Asgard'ın Duvarının Yapılışı" (Mit 3) gibi tanrıların hatta Thor'un bile, kurnazlığa başvurmaya herkes kadar hazır olduğunu göstermektedir.

28 Balder'in Rüyası

Balder'in rüyalarının sonun başlangıcı olduğu açıktır. Rüyaları kendi ölümünü işaret etmektedir ve Balder'in ölümü de Loki'nin kuşkulu değil kesin olarak kötü olduğunu ortaya çıkarmakta ve tanrıların nihai sınırlarını ve ölümlülüklerini acımasızca açığa çıkarmaktadır. Tanrılar Loki'yi yakalayıp cezalandırabilirler ama Balder'i Hel'den geri getiremezler. Merhamet ve aşk özelliklerini taşıyan güzel ve pasif tanrıyı kaybetmişlerdir. 9 dünyanın kurulu düzeni parçalanmaya başlamış ve Ragnarok'a doğru hareket başlamıştır.

Odin'in Hel'e inişinin hikâyesi sadece *Arnamagnaean Codex*'te yer alan kısa bir edaik şiir olan *Baldrs Draumar*'da anlatılmıştır. Her ne kadar bu elyazmasının tarihi XIV. yüzyıl olsa da, şiir büyük olasılıkla X. yüzyılın başlarında yazılmıştır ve *Baldrs Draumar, Voluspa* ve *Thrymskvitha*'nın tek bir şairin çalışmaları olduğu söylenmektedir. Her durumda, Balder'in ölümünün açıklaması konusunda *Baldrs Draumar* ile *Voluspa* arasında (ikisinde de bir *volva* ya da kadın kâhin tarafından Odin'e anlatılır) öylesine çarpıcı bir benzerlik vardır ki, şiirlerden bir tanesi bir diğerini açıkça etkilemiştir. Bader'in ayırt edici özelliklerini ve niteliklerini açıklarken Snorri Sturluson'un *Prose Edda*'daki karakterini takip ettim. Balder en gizemli tanrılardan bir tanesidir ve ben de onun ve ölümünün birbiriyle çatışan açıklamalarını Not 29'da açıkladım.

Odin'in "kadın kâhin değil" dediği kadın kâhin kimdir? Aynı Loki gibi onun da üç canavar yumurtladığını fark etmemek ve Loki'nin sadece Balder'in ölümünden sorumu olmakla kalmayıp Snorri ve *Lokasenna*'ya göre Balder'in Hel ile ilgili mitinin bu kısmı ile de ilgili olduğunu hatırlamamak mümkün değildir. Kadın kâhin ile Loki'nin aynı kişi olduğunu söylemek kesinlikle olayı aşırı derecede basitleştirmek olacaktır, bu ikisi arasındaki herhangi bir ilişkiyi reddetmek ise kesinlikle yanlıştır.

Tanrıça Rind başka herhangi bir mitte ortaya çıkmamaktadır. Rind'in rolü sadece Odin'in, İskandinav kahramanlık kurallarının gösterdiği gibi ölümün öcünü ölümle alacak olan oğlu Vali'yi doğurmaktır.

Yas tutan ve havaya atkılarını fırlatan bakirlerin kimlikleri hiçbir zaman tatmin edici bir şekilde açıklanmamıştır. En çekici fikir, bu bakirelerin deniz tanrısı Aegir'in kızları olan dalgalar oldukları ve o çılgınlıkla gemilerin yelkenlerini gökyüzüne fırlattıklarıdır.

29 Balder'in Ölümü

Balder'in ölümünün muhteşem miti büyük olasılıkla tüm döngüdeki en fazla bilinen ve kesinlikle en fazla tartışılan mittir. Snorri Sturluson ve Saxo Grammaticus büyük oranda farklılık gösteren versiyonlar sunmakta ve bu şekilde, yararlandıkları birbiriyle çelişen gelenekleri yansıtmaktadırlar ayrıca edaik şiirlerde de Balder'in ölümü ile ilgili çok fazla referans bulunmaktadır.

Snorri Sturluson'un, *Prose Edda*'nın içindeki "Gylfaginning"deki Balder'in ölümü ile ilgili anlatımı, hızı ama ölçülü, asil ama sonunda trajik olan çok güzel bir anlatımdır. Snorri'nin versiyonunu kaynaklarından bir tanesi *Voluspa*, bir diğeri ise *Husdrapa*'dır ama bu şiirin içindeki Snorri'nin kullandığı uzun Balder'in ölümü anlatımı şu anda kaybolmuştur ve günümüze ulaşan tek parçası ölü yakma törenine katılan tanrılar ile tanrıçaların bir listesidir.

Hem Balder'in ölümü hem de Hermod'un Hel'e yaptığı yolculuk konusundaki anlatımları çok dolu olduğu için Snorri'nin bildiği diğer kaynaklar da olmalıdır. Edaik şiir *Baldrs Draumar*'ı (Mit 28) da biliyor olması beklenirdi ama biliyor olsa bile bunu hiç kullanmamıştır. Snorri kuşkusuz ne yaptığını biliyordu ve Odin'in, Balder'in rüyasının anlamını öğrenmek amacıyla Hel'e yaptığı yolculuğu anlatırken yazdığı şiir de başka ve çelişen bir geleneği temsil ediyor olabilir çünkü Balder'in rüyası ile ilgili mitin ve ölümünün yeraltına iki ilahi inişi içermesi olasılığı oldukça düşüktür.

Saxo Grammaticus, *Gesta Danorum* eserini 1215 civarında yazmıştır. Tanrıları şiddetli bir şekilde küçümsediği ve insanları sadece kendilerinin ilahi olduklarına inanmaları için kandıran güçlü ve kurnaz insanlar olarak resmeder. E. O. G. Turville-Petre'nin özetinde, Balder'in hikâyesi konusundaki Saxo Grammaticus'un anlatımı şu şekildedir:

Höð, İsveç Kralı Hodbrodd'un oğlu ve Athisl'in kardeşidir (ON Aðils, OE Eadgils). Babasının ölümünden sonra, Höð, Norveç'te Gevar tarafından yetiştirilmiştir. İlk önce spor ve özellikle de arp konusundaki yeteneği ile fark edilmiştir. Çaldığı müziğin gücüyle insanların fikirlerini değiştirebilirdi ve bu şekilde de, Gevar'ın kızı Nanna'nın gönlündeki aşkı artırdı.

Nanna güzel bir kızdı ve Baldr onu yıkanırken gördüğünde tutku ile yanmış ve rakibi Höð'yu öldürmeye karar vermişti.

Bir gün Höð avlanırken siste yolunu kaybetti ve içinde birkaç orman bakiresi olan bir kulübeye geldi. Bu kızlar, savaşın kaderine karar verenlerin aslında kendileri olduğunu ve görülmeden, savaşlarda yer aldıklarını söylediler. Höð'ya Baldr'in niyetini anlattılar ama her ne kadar kendisine karşı nefret dolu olsa da, bir yarı tanrı olduğu için Baldr'e saldırmaması konusunda onu uyardılar. Ev de kızlar da yok oldu ve Höð açık arazide tek başına kaldı.

Höð üvey babası Gevar'a döndüğünde Nanna ile evlenmek istedi ama Gevar Baldr'den korktuğu için buna izin vermeye cesaret edemedi. Bunun yerine Höð'ya Baldr'i öldürebilecek bir kılıçtan ve sahibine zenginlik getirecek bir bilezikten söz etti. Bu hazineler, uzak ve donmuş bir yerde yaşayan bir satir olan Miming'in elindeydiler.

Höð uzun yolculuğa çıktı ve hile ile satiri ele geçirdi ve hazineleri ondan aldı.

Bunun ana konu ile pek de ilgisi olmayan bazı maceralar takip etti. Höð ikinci bir kez kuzeye gitti ve o uzaktayken Baldr geldi ve Nanna'yı Gevar'dan istedi. Karar kıza bırakılmıştı ve Nanna da kurnaz bir şekilde, tanrı olduğu ve doğalarının birbirine uygun olmaması nedeniyle reddetti.

Baldr'in küstahlığına sinirlenen Höð ve müttefikleri onunla birlikte, Danimarka'da gerçekleşen savaşa katıldılar. Odin ve tüm tanrılar Baldr'in tarafında savaştı ve Thór da çekiciyle hücum ederek en önde yer aldı. Höð Thór'un çekicinin başını kesip koparmasaydı zafer tanrıların olacaktı. Daha sonra tüm tanrılar rezil bir kavgaya tutuştular ve Höð Nanna ile evlenebildi. Nanna'yı insanların Baldr ile dalga geçerken kendisini onurlandırdığı İsveç'e götürdü.

Kısa bir süre sonra şansları döndü ve Baldr Danimarka'da Höð'ya karşı bir zafer kazandı. Zaferi Baldr'e çok az yaradı çün-

kü bu sefer de Nanna ile ilgili rüyaları yüzünden sorun yaşamaya başladı. Sağlığı bozuldu ve öylesine zayıf düştü ki bir at arabası ile taşıması gerekti.

Bir süre boyunca savaşın kaderi değişip durdu, ta ki Baldr, savaş alanını bir kaçak olarak terk eden Höð'ya karşı bir zafer daha kazanana dek. İsveç'in ormanlarında tek başına yürüyen Höð daha önce karşılaştığı bakireleri gördü. Bakireler bu sefer ona düşmanını ancak Baldr'in gücünü sağlayan sihirli yiyecekten tadarsa yenebileceğini söylediler. Taraflar tekrar savaşa girdiler ve iki taraftan da çok fazla can kaybı verdikten sonra gece olunca ara verdiler.

Gecenin bir saatinde Höð sihirli yiyeceği taşıyan bakireleri gördü. Onları barınaklarına kadar takip etti ve bir halk şairi olduğunu söyleyerek onları müziğiyle eğlendirdi. Üç yılanın zehrini kullanarak Baldr'in yemeğini hazırlıyorlardı. Metinsel zorluklara rağmen Höð onları yemeğin tadına bakması için kandırmış ve kızlar da ona bir zafer kemeri vermişler gibi görünüyor.

Geri dönerken Höð ezeli düşmanı ile karşılaştı ve onu kılıcıyla doğradı. Baldr ölümcül bir şekilde yaralanmış olarak yere düştü ama bir sonraki gün bir sedye ile taşınır vaziyette savaşa devam etmeyi başardı. Bir sonraki gün, tanrıça Proserpine'in ona kucak açtığı bir görüntü ya da rüya gördü. Üç gün sonra Baldr öldü ve bir kraliyet cenazesinden sonra bedeni bir el arabasına koyuldu.

Artık Odin intikam istiyordu. Laponyalı büyücü Rostiophus'un yardımını istedi (ON Hrosspjófr?) ve büyücü Odin'e intikam alacak kişinin Ruthenia (Rusya) Kralının kızı Rinda (ON Rindr) tarafından doğurulacak olan oğlu olacağını söyledi. Farklı kılıklara girerek Odin Kralın hizmetine girdi. Kralın kızı Odin'in tekliflerini reddetti, ta ki bir kadın kılığına giren Odin onun hizmetçisi olup ona tecavüz edene kadar.

Rinda ile Odin'in oğlu Bous, Höð ile savaşta karşılaştı ve kendisi de ölümcül bir yara almasına rağmen Höð'yu öldürdü.

Saxo ve Snorri tarafından sunulan hikâyeler ilk okuyuşta göründükleri kadar çelişkili değillerdir. H. R. Ellis Davidson aynı fikirde oldukları noktaların listesini çıkarmıştır:

Balder, ölümünü öngören kehanet gibi bir rüya ya da rüyalar görür; Balder, Odin ve tanrılar tarafından samimi bir şekilde desteklenmektedir. Doğaüstü güçler ona hem yardım eder hem de engel olur; Hoder tarafından öldürülür; öldürme, özel bir silah ile yapılır çünkü Balder normalde silahlara karşı dayanıklıdır. Odin, Balder'in ölümünden dolayı büyük bir üzüntü duyar. Odin'in, Balder'in ölümünden sonra doğan bir başka oğlunun kaderinde Balder'in öcünü almak vardır; ölülerin diyarına yapılan bir yolculuk hikâyenin bir parçasını oluşturmaktadır.

Her ne kadar liste çok uzunsa da, versiyonlar arasındaki farklılıklar da en az o kadar önemlidir: Saxo'da, Hod ile Balder akraba değildirler; Hod erdemli olarak gösterilirken Balder şehvet dolu, ısrarcı ve savaş yanlısıdır. Nanna, Balder ile değil Hod ile evlenir; Balder'in ölümüne, Loki'nin yardımı olmaksızın Hod neden olur; onu öldüren şey ökseotundan yapılan bir ok değil bir kılıçtır. Mitin İskandinavya'da bilinen orijinal haline hangisi daha yakındı, Snorri mi yoksa Saxo mu?

Özetle, Saxo Danimarka ve doğu İskandinav materyallerinden faydalanırken Snorri'nin İzlanda kaynakları üzerinden çalıştığı genel olarak kabul edilmiştir. Ayrıca, her ne kadar Saxo'nun versiyonu çok sayıda ortaçağ motifi içeriyor olsa da, en az Snorri'nin yeniden anlatımındaki kadar eski öğeler de içerdiği düşünülmektedir. İki versiyonun karşılaştırmalı doğruluğunu burada ayrıntılı olarak belirleyemem ama karşılaştırma yapmanız için birkaç önemli noktayı belirtmem gerekiyor.

Birisinin yanlışlıkla diğerinin ölümüne neden olduğu iki erkek kardeşin, bir kralın oğullarının hikâyesi günümüz Kuzeydoğu Avrupa'sında iyi bilinmektedir. VIII. yüzyıldan kalma *Beowulf*'da, duygusal bir arasöz bize, Kral Hrethel'in, erkek kardeşi Hætheyn tarafından yanlışlıkla atılan bir ok nedeniyle ölen Herebeald'ın ölümünden duyduğu üzüntü anlatılmaktadır. Bu kısmı tercüme ettim:

Böylece yaşlı kral, Hrethel, gencecik oğlunun
Darağacında sallandığını görünce yıkılır.
Keder ile kararmış şarkı, bir ağıt söyler
Asılıyken oğlu kuzgunun leşi gibi ve ne kadar

Olsa da bilge ve yaşlı, yardım edemez ona.
Her gün doğumunda uyanır oğlunun ölümünün
Kederiyle; en büyük oğlu tamamladığından dünyadaki günlerini,
Hiçbir ikinci oğulun istemez kalede veliaht olmasını.
Keder içinde dolaşır oğlunun mekânında,
Rüzgârların evi şarap bahçesi artık terk edilmiştir, neşesiz;
Süvariler, savaşçılar uyurlar mezarlarında. Ne çalınır
Artık harp ne de artık mutluluk vardır orada.
Sonra Hrethel yatağına döner ve ağıtlar yakar
Ölen oğlu Herebeald'a;
Evi ve arazileri boş görünür artık ve aşırı büyük.
Böylece Geatların lordu taşır kalbinde en büyük oğlunun
Kederinin gelgitini ama katilden alamaz bunun intikamını
-kendi oğlundan;
Sevmese de Hrethel Hætheyn'i, kolaylıkla alamaz ölümle
İntikamını ölümün.

Herebeald ve Hætheyn ile Balder ve Hod isimleri dikkat çekici şekilde benzerdir. *Beowulf*'un arasözünün Balder hikâyesinin eski bir versiyonu olduğu geniş bir şekilde tartışılmıştır ve Snorri'nin de Hod ile Balder'in kardeş olduklarını söylerken eski bir geleneği takip ettiğini düşünmek mantıklıdır.

Balder'in karakteri oldukça çok akademik ilgiye maruz kalmıştır. Snorri'nin pasif, acı çeken bir tanrı imajı, köklü olması için çok güzel bir şekilde çizilmiştir. Bu imajın kökeninin, yakın doğunun doğurganlık tanrıları Tammuz, Attis, Adonis, Baal ve Orpheus olduğu açıktır. E. O. G. Turville-Petre şöyle yazmıştır: "Bu tip tanrılar genellikle gençken vahşice ölürler. Bazı toplumlarda, ölümleri için sonbaharda yapılan festivallerde, sanki Yeraltındaki katılımcılar da onlar için ağlayacaklarmış gibi, halk tarafından ağıtlar yakılır. Kimi zaman ilkbaharda kutlanan dönüşleri de bayram gibidir." Snorri'nin Balder resmi, büyük olasılıkla İsa'nın hikâyesinden de esinlenmişti. Balder için Hel'de ağıt yakılmasıyla Anglo-Sakson şiiri *The Dream of the Rood*'daki *(Çarmıhın Rüyası)* aşağıdaki metin arasındaki benzerliği fark eden ilk kişi ben değilim:

Gölgeler geçti toprağın üzerinden,
Alçak bulutların altındaki kara şekiller.
Tüm yaradılanlar ağladı,
Kralın ölümü için yas tuttu:
İsa Çarmıha gerilmişti.

Tüm bu nedenlerden dolayı, akademisyenler Saxo'nun Balder karakterinin eşit derecede eski bir geleneğe dayandığına ve Balder'in aslında bir savaşçı, ilahi bir kahraman olabileceğine inanmaktadırlar. Beowulf metninin başında darağacından; ritüel amaçlı bir asılmadan, tanrılara kırban verilmesinden bahsediliyor olması da bu inanışı desteklemek için alıntılanmaktadır. Balder adının çok sayıdaki Eski İskandinav işaretlerinde savaşçı sözcüğünün yerine kullanılıyor olması da oldukça yerindedir. Hod'un adı da Snorri'nin onun hakkında çizdiği resim ile çatışmaktadır, savaşçı anlamına gelir. Sonuçta, Snorri'nin mi yoksa Saxo'nun mu orijinal Balder'e daha yakın olduğunu belirlemenin bir yolu yoktur.

Genel olarak, Saxo'nun, Balder'in bir kılıç tarafından öldürüldüğünü söylerken olayı mantıklı hale getirdiği ve ökseotu okunun daha eski bir geleneği temsil ettiği tahmin edilmektedir. Ökseotunun Hıristiyanlık öncesi Avrupa'sının tamamında tüm bitkilerin en kutsalı olarak görüldüğü bilinmektedir ve J. G. Frazer tarafından *The Golden Bough (Altın Dal)* eserinde de fazlasıyla gösterilmiştir:

> Çok eski zamanlardan beri, Avrupa'da ökseotu batıl hürmet nesnesi olmuştur. Ünlü Pliny paragrafından öğrendiğimize göre, Kelt Rahipler ökseotuna taparlardı. Ökseotunun farklı tiplerini saydıktan sonra şöyle devam eder: "Bu konu ele alınırken, ökseotuna tüm Gaul'da nasıl hayran olunduğunu fark etmeden geçmek mümkün değildir. Büyücülerine taktıkları isim olan Druidler (Kelt Rahipleri), hiçbir şeyi ökseotundan ve o ağacın bir meşe ağacı olması şartıyla ökseotunun üzerinde büyüdüğü ağaçtan daha kutsal saymazlar.

Frazer'ın (Balder ve Ökseotu Bölümü'nde) "Balder'in tam da üzerinde ökseotu olan meşe ağacının kişileştirmesi olduğu" konusunda yakından tartışılan görüşü oldukça abartılı görünmektedir

ama bununla beraber tanrı ile bitki arasındaki eski bir ilişkilendirmeyi belirtmektedir. Ancak, ökseotu İzlanda'ya özgü olmadığından ve belki de orada hiç bilinmemesinden dolayı, hiç kimse silah olarak kullanılmayacak kadar kırılgan bir bitki olduğunun farkına varmamış olabilir ve Saxo'yu ökseotunu bir kılıca çevirmek için ikna eden şey de tam olarak bu olabilir.

Kendi yeniden anlatımımda, hem tutarlılık olması amacıyla hem de eski tanrıları sadece kişilerin ilahlaştırılması olarak görmekle kalmayıp aynı zamanda açıkça da hor gören bir yazarı takip etmenin bu kitabın ruhuna aykırı olarak görünmesinden dolayı Snorri Sturluson'un versiyonundan yararlandım. Balder'in cenazesini anlatırken hem güncel kayıtlardan (Scyld Scefing'in gemi gömülme anlatımı ve *Beowulf* eserindeki Beowulf'un yakılışı ve Ibn Fanlad'ın Volga nehrinde bir X. yüzyıl gemi gömülmesi anlatımı) hem de Kuzeybatı Avrupa'daki gemi gömme konusundaki yeni arkeolojik keşiflerden de tedbirli şekilde faydalanarak Snorri'nin hikâyesine eklemeler yaptım. Valkyrlerin isimlerini belirttim (Mit 12'ye bakınız); isimleri konusunda çelişkili listeler bulunduğundan ben *Grimnismal*'den (Kıta 36) faydalandım. Berserkler hakkında kısa bir açıklama Not 18'de ve Mjollnir'in kutsama ve adama için kullanımı konusunda açıklamada Not 10'da yer almaktadır. Yakılmasından önce Odin'in Balder'in kulağına fısıldadığı fikrini *Vafthrudnismal*'in sonundan aldım; ne fısıldadığı konusu, Odin'in dev Vafthrudnir'e sorduğu en son ve cevaplanamayan sorudur (Mit 15).

Hel ve onun mekânı Snorri Sturluson tarafından "Gylfaginning"in başka bir yerinde ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Hermod'u Eljudnir'de resmetmek için bu açıklamadan faydalandım. Hermod yeraltından ayrılmadan önce, Nanna kendisine Fulla için bir yüzük verir. Fulla, Snorri tarafından yüksek seviyeli tanrıçalardan biri olarak isimlendirilir ama sadece Frigg'in hizmetkârlarından biri ve Frigg'in kutusunun taşıyıcısı olarak görünür. Adı "doldurucu" anlamına gelir ve uzun saçları aslında bir bereket tanrıçası olması gerektiğini göstermektedir.

Snorri hammaddesine egemendir ve muhteşem bir psikolog olarak zıtları birbirine düşürür: aşk ve nefret, masumiyet ve hilekârlık, pasiflik ve hareket. Sadece Asgard'ı ve Niflheim'ı değil tüm yara-

tılışı kucaklar. Katledilen (çok kısa bir süre içinde gösterdiği gibi kıyamet gününde yeniden dirilecek olan) bir tanrı hakkındaki duygusal olarak tatmin edici resmine hiçbir kuşku duymadan inanmak istersiniz ve elbette bir noktada bunu yapmak mümkündür de. Ama tüm tarihçiler ve sanatçılar gibi Snorri de mantıklı hale getirmiş ve filtrelemiştir. Bu mit, Snorri'nin ve Saxo'nun, efsanelerin, skaldik ve edaik şiirlerin arkasında ne kadar fazla şeyin gölgede kaldığını, yarım olarak bilindiğini ya da bilinmediğini vurgulamaktadır.

30 Loki'nin Kavgası

Bu mitin tek kaynağı, *Elder Edda*'nın *Codex Regius* kısmındaki bir şiir olan *Lokasenna*'dır. Bu şiir *Hymiskvitha*'yı (Mit ve Not 17) takip eder ve *Lokasenna*'nın düzyazı giriş kısmı iki miti birbirine bağlar: Aegir'in festivali, kazanı ele geçirmenin doğrudan bir sonucu olarak gösterilir. Ancak, her ne kadar genel olarak şiirin X. yüzyılın sonunda ya da XI. yüzyılın başında yazıldığı düşünülüyorsa da, şiire eşlik eden düzyazı notlar büyük olasılıkla yaklaşık 1170 yılında *Codex Regius*'u yazan ve eski inançların türetilmesi ve bir araya getirilmesinden çok materyalinin devamlılığını sağlamak ve okuyucularına neden ve sonucu açıklamak ile ilgilenen yazmanın çalışmasıdır.

Lokasenna ile *Hymiskvitha*'nın birbirine bağlanması mitin şeklini önemli ölçüde etkilemez ancak şiirin sonundaki düzyazı kesinlikle etkiler. Loki ev sahibi Aegir'e en son hakaretini ettikten sonra şu şekilde kısa bir paragraf yazar:

> Ve ondan sonra Loki, bir somonbalığı olarak saklanmış şekilde Franang'ın şelalesinde saklandı ve tanrılar onu orada yakaladı. Kardeşi Vali'nin bağırsakları ile bağlanmıştı ama oğlu Narvi bir kurda dönüştürülmüştü. Skadi zehirli bir yılan getirdi ve yılanı Loki'nin üzerine astı, böylece zehir Loki'nin yüzüne damlıyordu. Karısı Sigyn Loki'nin yanına oturdu ve zehri bir kâsenin içinde topladı ama dolduğunda kâseyi götürdü ve bu arada zehir Loki'nin üzerine damladı. Sonra Loki öylesine güçlü bir şekilde mücadele etti ki, tüm dünya sallandı. İşte o sallantıya artık biz deprem diyoruz.

Bu olay aynı zamanda oldukça ayrıntılı olarak ve biraz değiştirilmiş şekilde Snorri Sturluson tarafından *Prose Edda*'da da anlatılmaktadır (Mit 31). İki hikâye arasındaki en önemli fark, Loki'nin cezalandırılması *Lokasenna*'da zehir saçan taşkınlığının doğrudan bir sonucu olarak görünürken Snorri'nin, Loki'nin Balder'in ölümüne neden olması ve daha sonra da Hel'den geri gelmesine engel olması nedeniyle cezalandırıldığını söylemesidir. Snorri'nin mitlerin eski şekilleri konusunda *Elder Edda*'nın derleyicisinden daha fazla bilgiye sahip olduğu her yerde net olduğu için Lokasenna'nın sonunu kesmek ve Loki'nin cezalandırılmasını, Balder'in ölümü ile açıkça bağlantılı ayrı bir bölüm olarak ele almak uygun görünmüştür. (Düzen göz önüne alındığında, Loki'nin cezalandırılmasının Balder'in mitinin hemen arkasından gelmesinin duygusal olarak tatmin edici olacağı doğrudur ancak *Lokasenna*'da Balder'in ölümü hakkında yapılan referanslar vardır ve ben de döngünün içine çok sayıda kronolojik tutarsızlık eklemek istemedim).

Lokasenna, *Elder Edda*'daki iki kavga (flyte) mitinden bir tanesidir (Flyte sözcüğü Eski İngilizce'deki boğuşmak ya da tartışmak anlamına gelen *flitan* sözcüğünden gelmektedir); diğeri ise *Harbardsljoth*'dur (Mit 22). Kavga etme, İskandinavların hem şiir hem de destanlarda tercih ettiği edebi bir gelenekti. Ancak, her ne kadar şair tanrılara ve tanrıçalara hakaretler yağdırsa da, onlara hâlâ inanıyor olabilirdi; şiirde, şairin bir Hıristiyan olabileceği konusunda kesinlikle hiçbir kanıt yoktur. Buna rağmen, bu tip bir şiirin bu tanrılara İskandinavya'da hâlâ yaygın olarak saygı duyulurken yazılmış olabileceğine inanmak zordur.

Lokasenna tanrılar hakkında oldukça fazla bilgi vermektedir. Bu bilgilerin bazıları diğer kaynaklardan da elde edilebilir. Örneğin Snorri sayesinde Loki'nin gerçekten de iddia ettiği gibi Balder'in ölümünden sorumlu olduğunu biliyoruz; *Ynglinga Saga* sayesinde Njord'un kız kardeşinden olma çocukları olduğunu biliyoruz; *Skirnismal* sayesinde Freyr'in Skirnir'i kılıcı ile ödüllendirdiğini ve hem Snorri hem de *Harbardsljoth* sayesinde Thor'un Hrungnir'i nasıl öldürdüğünü biliyoruz. Diğer bir deyişle, *Lokasenna*'nın yazarının bahsettiği şey hakkında bilgi sahibi olduğundan ve doğrulanama-

yacak olan şeylerin yine de tanrılar ile ilgili eski inanışları ve gelenekleri temsil ettiğinden kuşku duymak için çok az neden vardır. Şiirdeki, Aesirler ile Vanirler arasındaki ilişki gibi daha önemli öğelerden bazıları giriş bölümünde açıklanmıştır.

Lokasenna, tanrıların sadece yüce değil, aynı zamanda 9 dünyanın diğer sakinleri kadar da kusurlu olduğunu açığa çıkarması ile ironik; tanrıların Loki'nin hakaretlerinin üstüne çıkmak yerine onun seviyesine indirildiklerini, onun suçlama ve iftiralarına kendi suçlama ve tehditleriyle karşılık verdikleri açığa çıkarması ile de trajik bir mittir.

Loki'ye gelince, onun hilekârdan şeytana dönüşme süreci tamamlanmıştır. Balder'in ölümü mitinde Loki şeytanı cisimleştirmekteydi; bu mitte, etkileşime girdiği her tanrıyı ve dolayısıyla saklı anlamıyla, her birimizi bozmaktadır. Sahne, yakalanması ve cezalandırılması için kurumuştur.

31 Loki'nin Bağlanması

Loki'nin zincirlerle bağlanmış şekilde, Ragnarok'u bekleyerek yatması, Prometheus'un mitini hatırlatabilir. Prometheus, cennetten ateşi çalan ve Zeus tarafından Kafkas Dağı'na bağlanan Titan'dır, orada her gün bir kartal gelip karaciğerini yer ve her akşam karaciğeri yenilenir. Bu ikisinin ve zincire vurulmuş canavarlar ile ilgili diğer mitlerin (ki bunların bazıları depremlerden sorumludur) henüz belirlenmeyen bir şekilde birbirleriyle bağlantılı olması gerektiği kabul edilmiştir ve hatta E. O. G. Turville-Petre Loki'nin tarihindeki bu bölümün Deccal'ın bağlanmış bir şekilde Cehennem'de yattığı ve Kıyamet Günü'nde bağlarından kurtulacağını anlatan bir Hıristiyan efsanesinden alındığını öne sürmüştür. Aynı Balder'in, tüm masumiyeti ile, İsa'nın etkilerine yatkın olduğu gibi, Loki'de şeytanınkilere yatkındır.

İlginç bir şekilde, bağlanmış Loki'nin üzerinde kâseyi tutan Sigyn'in resmi (Thor'un Hymir ile balıktayken Dünya Yılanı'nı çekmesini gösteren bir pano ile birlikte), Cumberland'daki Gosforth Kilisesi'nin duvarına inşa edilen bir Anglo-Sakson taş haçın üzerinde

yer almaktadır. Hem yeni Hıristiyan hem de eski pagan inanışların ikisinin de insanların zihinlerinde olduğu bir dönemde, iyi ile kötünün temsilcileri bir şekilde yer değiştirebilir olmalıdır.

Mitin taslağını Snorri Sturluson tarafından *Prose Edda*'da anlatıldığı şekilde düzenledim ama hikâye aynı zamanda, çok daha az da olsa *Lokasenna*'nın düzyazı eklentisi ile de ilişkilidir (Not 30'da tercüme edilmiştir). Tek önemli fark, Snorri'nin Vali'nin bir kurda dönüştürüldüğünü ve erkek kardeşi Narvi'yi parçaladığını söylemesine karşılık, *Lokasenna*'nın Loki'nin "oğlu Vali'nin bağırsakları ile bağlandığını ama oğlu Narvi'nin bir kurda dönüştürüldüğünü" söylemesidir. Loki'nin dev anası Angrboda'dan olan üç korkunç oğlu Fenrir, Jormungand ve Hel ile ilgili oldukça çok şey duymamıza rağmen karısı Sigyn'den olan oğulları Vali ve Snorri'nin dikkatle söylediği gibi, "Nari ya da Narvi"den sadece burada bahsedilmektedir. Bu Vali, Odin'in, Hod'u öldürerek Balder'in öcünü alması için özellikle Rind'den yaptığı oğlu Vali ile karıştırılmamalıdır.

Voluspa'da ve dolaylı olarak *Baldrs Draumar*'da da bahsedilen Loki'nin cezalandırılmasının hikâyesi, Loki'nin karakteri hakkındaki bildiklerimize bir katkı sağlamamaktadır. Bunun yerine, üç halk geleneğini barındırması nedeniyle göze çarpmaktadır. İlk olarak, Snorri, orijinal balık ağının yapılmasını Loki ile bağdaştırmaktadır. Bu bağlamda, Kvasir ile bir kere daha karşılaşmak şaşırtıcıdır çünkü Snorri Kvasir'in cüceler Fjalar ve Galar tarafından nasıl öldürüldüğünü (Mit 6) ve kanının nasıl bal ile karıştırılarak şiir şarabı haline dönüştüğünü kendisi anlatmıştır. İkinci gelenek de balıkçılıktır: Somonbalığının şekli ile ilgilidir. Thor balığı yakalar ve onu zorla elinde tutmayı başarır. Snorri şöyle der: "... Balık, Thor onu kuyruğundan yakalayana kadar Thor'un elinden kaydı ve bu yüzden somon kuyruğuna doğru incelir."

Üçüncü gelenek ise, unutulmaz şekilde, Loki'nin yılanın zehri üzerine damlayınca her irkilmesinde bir depreme neden olmasıdır. Bağlı da olsa, Loki halen dikkate alınması gereken bir güçtür. Kötülüğü tamamen sınırlanmak için çok büyüktür ve hâlâ daha insanların evlerinde ani ölümlere ve yıkıcı zararlara neden olabilmektedir.

32 Ragnarok

Kader ve hayatın geçiciliği konusundaki derin bir farkındalık mitlerin birçoğunda görülür ve tanrıların ve insanların hareketlerine trajik bir değer kazandırır. Bu nedenle, tüm edaik şiirlerin içindeki en güçlü ve nihayetinde en duygusal dizelerin, Ragnarok'u, yani tanrıların kaderini anlatması da uygundur. Bu dizeler, yaklaşık MS 1000 yıllarında yazılmış olan *Voluspa*'nın ikinci kısmını oluştururlar ve Odin'in bir kadın kâhini ya da *volva*yı ölümden kaldırmasını ve bu kâhinin ona dünyanın yaratılışı ve yaklaşan yok oluşunu anlatmasını içerirler.

Kendi yaratılış anlatımına gelince, Snorri Sturluson'un *Prose Edda*'nın içeriğindeki Ragnarok hikâyesi aslen *Voluspa*'dan alınmıştır. Ancak Snorri burada da bilinen (*Vafthrudnismal*) ve unutulan kaynaklardan da faydalanır ve büyük olasılıkla kendisinden de bir şeyler ekler. Snorri'nin versiyonu tüm kaynakların içinde en dolu olanıdır ve ben de yeniden anlatımımın temeli olarak bundan faydalandım ama *Voluspa*'dan, Snorri'nin ebedileştirmeyi seçmediği çok sayıda ayrıntı da ekledim.

Son ve başlangıç –ölüm ve yeniden doğuş– tüm dinlerin tam kalbinde yer alır. Ragnarok, *Fimbulvetr* adındaki, üç yıl süren korkunç bir kış ile başlar; bu kış sona erdikten sonra, iki insan, Yggdrasill'in diğer adı olan Hoddmimir'in Ağacı'nın içinde saklanırlar. Yaratılış mitini açıklarken İran mitolojisi ile benzerliklerin üzerinde durmuştum ve bu benzerlikler burada da ortaya çıkmaktadır. Bir İran miti, dünyadaki yaşamı, çift cinsiyetli Yama tarafından yapılan bir sığınakta saklanarak kaçacak olan birkaç erkek, kadın ve hayvan hariç sona erdirecek olan korkunç bir kışı anlatır.

Canavarların salınması ve Vigrid'deki büyük savaşa en yakın paralel Kelt mitolojisinde yer almaktadır. İki mitoloji ayrıca, her ne kadar dünyanın kendi yapısı nihayetinde yok edilemeyecek ve içindeki hayat tamamen sona ermeyecek olsa da, ateş ve suyun bir gün dünyadaki mevcut hayat döngüsüne bir son verecekleri inancını da paylaşmışlardır. Ancak burada, aynı Fimbulvetr de olduğu gibi, bu paralelliklerin paylaşılan bir kaynaktan mı yoksa daha sonraki etkilerden mi kaynaklandığını ispatlamanın bir yolu yoktur. Elbette ki, ikisinin de sonucu olmaları da mümkündür.

Hint-Avrupa paralelleri mit ile kısıtlı değildir. Danimarkalı büyük antropolog A. Olrik, *Voluspa*'nın içeriğindeki öğelerin çoğunun folklor içinde sık sık tekrarlandığını ortaya koymuştur. Zincirlerini kıran tutsak dev, yutulmuş güneş ve cesetlerin tırnaklarından yapılmış geminin hepsi de yaygın şekilde bilinen folk motifleridir ve ölülerin tırnaklarının kötüye kullanılabileceği fikri aynı zamanda İran mitolojisinde de ortaya çıkmaktadır. *Voluspa*'da yer alan olayların bazıları, yaklaşık MS 900 yıllarında İngiltere'nin kuzeyindeki bir Viking tarafından işlenmiş olan Gosforth Haçı'nın (Notlar 17 ve 31) üzerinde de resmedilmiştir. Bu nedenle, Ragnarok hakkında *Voluspa*'da belirtilen fikirlerin Viking dünyasında sıklıkla görülen bir konu olduğu ve şairin de uzun zaman önce belirlenmiş putperest geleneklerine destek olduğu konusunda çok fazla dağınık kanıt bulunmaktadır. Hıristiyanlığın Kıyamet Günü konusundaki anlayışının *Voluspa* şairi üzerindeki olası etkisi üzerine çok fazla yazı yazılmıştır. Şair belki dünyanın ya 1000 ya da 1033 yılında sona ereceği konusundaki Hıristiyan korkusunu biliyordu ve belki de İncil'den haberdardı ve İsa'nın Mark XIII v. 8 ve vv. 24-5'teki sözlerini okumuştu:

> Uluslar uluslara ve krallıklar krallıklara savaş açacak; çeşitli yerlerde depremler olacak ve kıtlıklar, sorunlar ortaya çıkacak; acıların başlangıcı budur.

Ve vv. 24-5:

> Ama bu günlerde, o sıkıntılardan sonra güneş kararacak ve ay, ışığını vermez olacak,
> Ve gökteki yıldızlar düşecek ve gökte yer alan güçler sarsılacak.

Ama bu durum, şairin bunları körü körüne taklit ettiği anlamına gelmez. H. R. Ellis Davidson'un makul bir şekilde belirttiği gibi:

> Yıldızların düşebileceğinin ve ayın kararacağının, uydurma edebiyatı ya da ilk kilisenin yazılarını okumamış olsa bile şairin aklına gelmiş olabileceği kabul edilmelidir... *Voluspa*'nın materyalini Hıristiyan kaynaklardan aldığı konusunda yazılanların büyük çoğunluğunu ben dikkate almazdım.

Her ne kadar Voluspa şairinin Ragnarok tanımlamasının aslında Hıristiyanlığın Kıyamet Günü konseptine dayandırıldığı sıkça öne sürülse de, kanıtların büyük çoğunluğu (mitolojik ve folklorik paraleller ve şairin zihnindeki doğal karışıklık) buna karşı çıkmaktadır.

Ragnarok'un anlatımında İzlanda'nın ayırt edici doğasının ne kadar yansıtıldığını incelemek daha verimli olacaktır. Ben, bu doğanın şairin yaratılış tanımlamasını (Not 1) etkilediğini öne sürdüm ve bu etki burada da eşit olarak dikkat çekici ve belki de daha belirgin görünmektedir. İlginç bir şekilde, *Voluspa*'nın aşamalarının volkanik patlamanın aşamalarına karşılık geldiği konusu da tartışılmıştır ancak böyle olsa bile, korkunç soğuk ve buzların erimesine ve su seviyesinin hızla yükselmesine neden olan katlanılmaz ateş, İzlandalıların her zaman aşina olduğu tecrübelerdir. *The Sons of Muspell* (*Muspell'in Oğulları*) eseri, içinde *muspelle* sözcüğünün "dünyayı yakacak olan yangın" anlamına geldiği, IX. yüzyılın sonlarında yazılmış bir Bavyera şiirinden türemiş olabilir ama dünyanın nihai yok oluşunu gözlerinde canlandırırken ortaçağ İzlandalıları kendilerini her gün zorlayan vahim gerçeklikler, yani ateş ve sel bağlamında düşünmek zorundaydılar. Böylece döngü tamamlanır: hayatı yaratan aynı elementler onu sona erdirir.

Snorri Sturluson'un sadık bir şekilde takip ettiği *Voluspa* şairi, İskandinav tanrılarına olan inancın Hıristiyanlığa dönüştüğü bir dönemde yaşıyordu. Ortam, eski tanrıların ölümü hakkında bir şiir yazmak için son derece uygundu ve bir kişi en azından gerilimi ve kaybı hissetti, üstün bir şekilde bu görevi üzerine alındı. Ancak, *Voluspa* şairi bir kaderci olsa ve canlılar için sadece küçük bir umut zerresi görme konusunda zamanının adamı olsa bile, aynı zamanda öngörülüydü de. Zamanımızın ötesindeki bir zamanda, tüm kötülüklerden arındırılmış, yeni temiz ve yeniden başlamaya hazır yeni bir dünyanın ortaya çıkışını hayattaki başka hiçbir şairin yapmadığı kadar ayrıntılı bir şekilde anlattı. Bu şekilde, bahsettiği inançlar kesinlikle Hıristiyanlık öncesi İskandinavya'da var olduğu için kuşkusuz ki kazanılmış bilgeliği aktarıyordu ama bu bilgeliğe yeni bir lisan kazandırıyordu. Dünyada yer alan tüm korkularla yüzleşiyordu ve bunu yaparak ukalalık ederek yeşil bir cennetten bahsetme ve evrensel yeniden doğuş özlemimizi dile getirme konumunu kazanmıştı.

sözlük

Sözlük kısmı mitlerdeki ana karakterleri, yerleri ve yardımcıları içermektedir. Eski İskandinav isimleri, en sondaki *r* harfi kaldırılarak (değişikliğe gerek duymayacak kadar iyi bilinen Freyr'in adı hariç) ve *ð* harfi *d* ile ve þ harfi *th* ile değiştirilerek basitleştirilmiştir. Çok az ve nispeten önemsiz durumlarda bir ismi sadece tercümesi ile kullandım ve bu şekilde listeledim.

AEGİR: Deniz tanrısıdır. Eşi Ran'dır ve sarayları Hlesey Adası'nın yanında, dalgaların altındadır.

AESİR: Asgard'da yaşayan tanrı ırkıdır. Orijinalinde Odin'in liderlik ettiği bir savaşçı tanrılar grubudur.

AFİ (Büyükbaba): Çiftçi ırkının atasıdır.

AGNAR: Goth Kralı Hraudung'un büyük oğludur. Frigg'in gözdesidir ancak küçük erkek kardeşi Geirrod tarafından mirastan mahrum bırakılmıştır (Mit 12).

AGNAR: Goth Kralı Geirrod'un oğludur (ve mirastan mahrum bırakılan amcasının adını almıştır). Odin'e destek vermiştir (Mit 12).

Aİ (Büyük Büyükbaba): Köle ırkının atasıdır.

ALFHEİM (Elf Dünyası): Asgard'ın ışık Elfleri'nin yaşadığı kısmıdır.

ALGRON (Her Zaman Yeşil): Harbard'ın (yani Odin'in) beş yıl boyunca yaşadığı adadır (Mit 22).

ALSVİD (Çok Hızlı): Güneşi yörüngesinde çeken atlardan biridir.

AMMA (Büyükanne): Çiftçi ırkının atasıdır.

ANDVARİ: Bir hazine yığınına sahip olan ve Susamuru'nun ölümünün fidyesini ödemek için Loki hazinesini çaldığında bu yığını lanetleyen cücedir (Mit 26).

ANGRBODA (Üzüntü Getiren): Loki'nin metresi ve Fenrir, Jormungand ve Hel'in annesi olan dev anasıdır.

ARVAK (Erken Kalkan): Güneşi yörüngesinde çeken atlardan biridir.

ASGARD: Tanrıların dünyası.

ASK (Dişbudak Ağacı): Bor'un oğullarının Yıkılmış Ağaç'tan yarattığı ilk insanın adıdır (Mit 1).

AUDUMLA: Ginnungagap boşluğunda buzdan yaratılan inektir. İlk yaradılan olan Ymir'e süt vermiştir ve buz bloklarını tanrıların atası Buri'yi ortaya çıkaracak şekilde yalayarak şekillendirmiştir (Mit 1).

AURGELMİR: İlk buz devi Ymir'in diğer adıdır.

AURVANDİL: Kâhin Groa'nın kocasıdır. Thor, Aurvandil'in donmuş ayak parmağını gökyüzüne atarak bir yıldız haline getirmiştir (Mit 19).

AY (Mani): Mundilfari'nin oğludur. Ayı yörüngesinde döndürür, küçülmesini ve büyümesini belirler.

BALDER: Odin ile Frigg'in oğludur. Güzel, bilge ve naziktir. Hod tarafından öldürülmüştür ve Ragnarok'tan sonra geri dönecektir.

BAUGİ: Suttung'un erkek kardeşi ve Bolverk olarak kılık değiştiren Odin'i şiir şarabını almak için Jotunheim'a yaptığı yolculukta oyalayan devdir (Mit 6).

BERGELMİR: Ölen Ymir'in kanının neden olduğu selden kurtulan tek devdir (Mit 1).

BERSERKLER (Ayı Gömlekliler): Savaşlardan önce çılgına dönen ve hayvan derileri giyerek savaşan insan savaşçılardır. Odin'in onlara özel bir koruma sağladığına inanılır.

BESTLA: Dev anası. Bor'un karısı ve Odin, Vili ve Ve'nin annesidir.

BEYLA: Freyr'in hizmetkârıdır. Byggvir'in karısıdır.

BİFROST: Asgard ile Midgard arasındaki alevli ve üç kollu gökkuşağı köprüdür.

BİLLİNG'İN KIZI: Odin'in kur yapmasına başarılı şekilde karşı koyan ve pazarlıkta ona karşı koyan insandır (Mit 20).

BİLSKİRNİR: Thor'un Asgard'daki sarayıdır.

BODN (Araç): Kvasir'in kanından yapılan şiir şarabının içinde olduğu kavanozlardan biridir.

BOLVERK (Kötülük Yapan): Şiir şarabını ele geçirmek için Jotunheim'a yaptığı yolculukta Odin'in kendine taktığı isimdir (Mit 6).

BOR: Buri'nin oğlu ve Odin, Vili ve Ve'nin babasıdır.

BRAGİ: Odin'in oğludur. Şiir ve güzel konuşma tanrısı ve İdun'un da kocasıdır.

BREİDABLİK (Geniş Saltanat): Balder'in Asgard'daki sarayıdır.

BRİSİNGLERİN KOLYESİ: Freyja tarafından dört cüceden alınan benzersiz kolye ya da büyük olasılıkla kemerdir (Mit 13).

BROKK: Erkek kardeşi Eitri ile birlikte tanrılar için mükemmel üç hediye hazırlayarak Loki ile girdiği iddiayı kazanan cücedir (Mit 10).

BURİ: Tanrıların, İnek Audumla'nın buzu yalayarak yaratılan atasıdır.

BYGGVİR: Freyr'in hizmetkârıdır. Beyla'nın kocasıdır.

GÜN: Gece ile Delling'in oğludur. Atı Skinfaxi'nin üzerinde dünyanın çevresinde dolaşır.

DRAUPNİR (Düşüren): Odin'in, 9 gecede bir kendi ağırlığına eşit sekiz yüzük üreten altın yüzüğüdür.

DURİN: Cücelerin ikinci komutanıdır.

DVALİN: Güneş tarafından taşa dönüştürülen cücedir. Cüceler ironik şekilde güneşe "Dvalin'in zevki" adını vermişlerdir.

DÜNYA (*Jorð*): Gece ile Annar'ın kızıdır.

DÜNYA (*Jorð*): Tanrıça. Odin'in oğlu Thor'un annesidir (Aynı zamanda Fjorgyn olarak da adlandırılır).

EDDA (Büyük büyükanne): Köle ırkının atasıdır.

EİNHERJAR (Kahramanlar): Valhalla'daki gündüz savaşan geceleri ziyafet çeken ve dünyanın sonu olan Ragnarok'u bekleyen ölü savaşçılardır.

EİR: İyileştirme tanrıçasıdır. Büyük olasılıkla ayrıca Menglad'ın cariyelerinden biridir.

EİTRİ: Cüce. Brokk'un erkek kardeşidir. Tanrılar için üç muhteşem hediye yapan bir usta demircidir (Mit 10).

ELDİR (Ateşten Adam): Aegir'in hizmetkârlarından biridir.

ELİVAGAR (Fırtınalı Dalgalar): Niflheim'da Hvergelmir kaynağından çıkan 8 nehirdir.

ELJUDNİR: Hel'in Niflheim'daki sarayıdır.

ELLİ (Yaşlılık): Utgard-Loki'nin sarayında Thor ile güreşen yaşlı kadındır (Mit 16).

EMBLA (Karaağaç): Bor'un oğulları tarafından yıkılmış bir ağaçtan yaratılan ilk kadının adıdır (Mit 1).

FAFNİR: Eski büyücü Hreidmar'ın oğlu ve Otter (Susamuru)'in erkek kardeşidir (Mit 26).

FARBAUTİ (Zalim Vurucu): Loki'nin babası olan devdir.

FATHİR (Baba): Asil doğanların atasıdır.

FENRİR: Tanrılar tarafından bağlanan ve dünyanın sonu Ragnarok'a kadar o şekilde kalacak olan kurt ve Loki'nin de oğludur.

FENSALİR (Su Sarayları): Frigg'in Asgard'daki sarayıdır.

FİMAFENG (Hızlı İşleyen): Aegir'in hizmetçilerinden biridir.

FİMBULVETR: Ragnarok'tan önce gelecek ve üç yıl sürecek olan korkunç kıştır.

FJALAR: Cüce. Galar'ın erkek kardeşidir ve Galar ile birlikte kanından şiir şarabını yaptıkları bilge Kvasir'in katilidir (Mit 6).

FJALAR: Dünyanın sonu Ragnarok geldiğinde öterek devleri uyaracak olan horozdur.

FJOLSVİD: Odin'in özelliklerinden bazılarına sahip olan devdir. Jotunheim'daki Menglad'ın yaşadığı sarayın muhafızıdır.

FJORGYN: Odin'in oğlu Thor'un annesidir ve büyük olasılıkla bir toprak tanrıçasıdır (Ayrıca Jorð ya da Dünya olarak da adlandırılır).

FOLKVANG (Folkların Arazisi): Asgard'ın, Freyja'nın sarayının yer aldığı kısmıdır.

FORSETİ: Balder ile Nanna'nın oğludur. Adalet tanrısıdır.

FRANANG'IN ŞELALELERİ: Midgard'daki, bir somonbalığı kılığına giren Loki'nin tanrılar tarafından yakalandığı şelaledir (Mit 31).

FREYJA: Njord'un kızıdır. Dişi Vanirlerin ve bereket tanrıçalarının önde gelenidir.

FREYR: Njord'un oğludur. Vanirlerin ve bereket tanrılarının önde gelenidir.

FRİGG: Odin'in karısı ve en önemli tanrıçadır. Balder'in annesidir.

FULLA: Tanrıça. Frigg'in hizmetkârıdır.

GAGNRAD: Kılık değiştirmiş bir şekilde dev Vafthrudnir'i ziyaret ettiğinde Odin'in kullandığı isimdir (Mit 15).

GALAR: Cüce. Fjalar'ın erkek kardeşidir ve Fjalar ile birlikte kanından şiir şarabını yaptıkları bilge Kvasir'in katilidir (Mit 6).

GANGLATİ (Yavaş Olan): Canavar Hel'in hizmetçisidir.

GANGLOT (Yavaş Olan): Canavar Hel'in hizmetçisidir.

GARM: Niflheim'ın girişindeki mağara olan Gnipahellir'de zincire vurulmuş olan köpektir. Ragnarok'ta zincirlerini kıracak ve savaş tanrısı Tyr'i öldürecek ve Tyr tarafından öldürülecektir.

GECE: Narvi'nin kızıdır. Gün'ün annesidir. Atı Hrimfaxi'yi dünyanın etrafında sürer.

GEFİON (Veren): İsveç Kralı'nı kendi krallığından, yani modern Zelanda'daki topraklarından çıkması için oyuna getiren saban ile bağlantılı olan bereket tanrıçasıdır (Mit 21).

GEİRROD: Thor'u öldürmeye çalışan devdir (Mit 24).

GEİRROD: Gothların kralıdır. Odin tarafından kayırılmasına rağmen daha sonra farkında olmadan Odin'e işkence eder ve kendi kılıcının üzerine düşerek ölür (Mit 12).

GERD (Arazi): Güzelliği ile Freyr'in kalbini çalan buz dev anasıdır. En sonunda Freyr ile evlenir (Mit 11).

GİLLİNG: Dev. Kendisi ve karısı cüceler Fjalar ve Glar tarafından öldürülür. Oğulları Suttung öçlerini alır (Mit 6).

GİMLİ: Ragnarok'tan sonraki dünyada yönetici tanrıların yaşayacağı saraydır.

GİNNUNGAGAP (Görünen Boşluk): Yaratılıştan önce Muspell ile Niflheim arasında yer alan boşluk.

GJALL (Çalan Boru): Tanrı Heimdall'ın 9 dünyanın tamamında duyulabilen borusu.

GJALP (Uluyan): Dev Geirrod'un, Thor'u regl kanından oluşan bir akıntıda boğmaya ve daha sonra da çatı kirişlerinde parçalamaya çalışan kızıdır (Mit 24).

GLADSHEİM (Neşe yeri): İda düzlüğündeki, Odin ve ana tanrıların tahtlarının yer aldığı tanrı tapınağıdır.

GLEİPNİR: Cüceler tarafından yapılan ve tanrılar tarafından kurt Fenrir'i bağlamak için kullanılan büyülü prangadır.

GLİTNİR: Forseti'nin (Balder'in oğlu) Asgard'daki sarayıdır. Gümüş ve altında yapılmıştır.

GNİPAHELLİR (Dağ Mağarası): Niflheim'ın girişinde yer alan ve köpek Garm'ın zincire vurulduğu mağaradır.

GREİP (Yakalayan): Dev Geirrod'un kızı ve Gjalp'ın kardeşidir.

GRİD: Odin'in metresi olan ve kendisini dev Geirrod'a karşı savunması için sihirli eldivenleri, kemeri ve asayı vererek Thor'a yardım eden dev anasıdır (Mit 24).

GRİMNİR (Başlıklı Olan): Gothların Kralı ve üvey oğlu Geirrod'un sarayını ziyaret ederken kılık değiştirmiş Odin'in kullandığı isimdir. (Mit 12).

GROA: Thor'un kafasından bileğitaşı parçalarını çıkarmaya çalışan kadın kâhindir (Mit 19). Aurvandil'in karısı ve Svipdag'ın annesidir.

GULLİNBURSTİ (Altın Tüylü): İki cüce tarafından tanrı Freyr'e vermesi amacıyla Loki için yapılan altın yabandomuzudur.

GULLİNKAMBİ (Altın Tarak): Valhalla'daki Einherjar'ı uyandıran ve Ragnarok geldiğinde tanrıları uyarmak için ötecek olan horozdur.

GULLFAXİ (Altın Yele): Dev Hrungnir'in Odin'e ve Odin'in sekiz bacaklı atı Sleipnir'e karşı girdiği yarışı kaybettiğinde bindiği attır (Mit 19).

GULLVEİG: Aesirler tarafından üç kere yakılan bir Vanir'dir (Ayrıca Heid olarak da adlandırılır). Büyük olasılıkla tanrıça Freyja'dır.

GUNGNİR: Odin'in, İvaldi'nin oğulları olarak adlandırılan cüceler tarafından dövülen mızrağıdır.

GUNNLOD: Dev Suttung'un kızı ve şiir şarabının muhafızıdır. Odin onu baştan çıkararak şarabı ele geçirmiştir (Mit 6).

GYLFİ: Tanrıça Gefion tarafından oyuna getirilen İsveç Kralıdır (Mit 21).

GYMİR: Buz devi. Freyr ile evlenen dev anası Gerd'in babasıdır.

HARBARD (Gri Sakal): Thor ile ağız dalaşı yapan teknecidir. Aslında kılık değiştirmiş Odin'dir (Mit 22).

HATİ: Ayı takip eden ve Ragnarok'tan önce yutacak olan kurttur. Snorri onu Hati Hrodvitnisson olarak adlandırmıştır.

HEİD: Gullveig başlığına bakınız.

HEİDRUN: Valhalla'daki Einherjar için sonsuz şarap sağlayan keçidir.

HEİMDALL: 9 annenin oğlu olan tanrıdır. Gjall adlı borazanın sahibi ve tanrıların bekçisidir. Genellikle üç insan ırkını yaratan Rig ile özdeşleştirilir (Mit 5).

HEL: Loki'nin kızıdır. Yarı canlı yarı ölü bir şekilde Hel olarak adlandırılan ölüler diyarını yöneten canavardır.

HEL: Niflheim'da yer alan ve canavar Hel tarafından yönetilen ölüler diyarıdır.

HERMOD: Odin'in, erkek kardeşi Balder'i geri getirmeye çalışmak için Hel'e giden oğludur (Mit 29).

HİLDİSVİNİ (Savaş Domuzu): Freyja'nın, soyunu dev anası Hyndla'dan öğrenen insan sevgilisi Ottar'ın kılık değiştirmiş halidir (Mit 13).

HİMİNBJORG (Cennetin Kayaları): Tanrı Heimdall'ın Asgard'daki sarayıdır.

HİMİNHRJOT (Cennet Körüğü ya da Cennet Şişi): Dev Hymir'e ait olan öküzdür. Başı Thor tarafından balık yemi olarak kullanılmıştır (Mit 17).

HLESEY (Hler Adası): Hler (Aegir) ve Ran adlı tanrıların yeraltındaki saraylarının yakınındaki adadır. Genellikle Kattegat'ta yer alan modern Läsö olduğu düşünülür.

HLİDSKJALF (Tepe açıklığı ya da kaya açıklığı): Odin'in Valaskjalf'taki, üzerinde 9 dünyanın tamamını inceleyebildiği tahtıdır.

HNİTBJORG: Dev Suttung'un şiir şarabını sakladığı dağ kalesidir (Mit 6).

HOD: İstemeyerek erkek kardeşi Balder'i öldüren kör tanrıdır (Mit 29). Ragnarok'tan sonra geri dönecektir.

HODDMİMİR'İN TAHTASI (*Hoddmimisholt*): Dünya Ağacı Yggdrasill'in diğer bir adıdır.

HONİR: Ateşkeslerini kesinleştirmek için Aesirler tarafından Vanirlere gönderilen ve kararsızlığı ile tanınan uzun bacaklı tanrıdır (Mit 2). Ragnarok'tan sonra hayatta kalacaktır.

HRAESVELG (Ceset Yiyen): Kartal kılığına girmiş olan ve rüzgâra neden olan devdir.

HREİDMAR: Çiftçi ve büyücüdür. Üzerinde Odin, Honir ve Loki'nin laneti olan bir fidye alan Otter, Fafnir ve Regin'in babasıdır (Mit 26).

HRİMFAXİ (Buz Yeleli): Gece'nin atıdır.

HRODVİTNİR: Kurt Fenrir'in diğer bir adıdır.

HRUNGNİR: Devlerin en güçlüsüdür. Odin ile yaptığı bir at yarışını kaybeder ve daha sonra bir düelloda Thor tarafından öldürülür (Mit 19).

HUGİ (Düşünce): Thor'un insan hizmetçisi Thialfi'yi bir koşu yarışında yenen ve aslında Utgard-Loki'nin düşüncesinin cisimleştirilmiş hali olan genç devdir (Mit 16).

HUGİNN (Düşünce): Odin'in kuzgunlarından biridir. Diğer adı Muninn'dir.

HVERGELMİR: Niflheim'da, Yggdrasill'in köklerinin altında yer alan kaynaktır. Elivigar adı verilen on bir nehir bu kaynaktan çıkar.

HYMİR: Dev. Tanrıların bira yapmak için istediği devasa kazanı kendisini daha sonra öldüren Thor tarafından ondan alınmıştır (Mit 17).

HYNDLA (Dişi Köpek): Freyja'nın insan sevgilisi Ottar'ın soyağacını ortaya çıkaran dev anasıdır (Mit 18).

HYRROKİN: Balder'in cenaze gemisini denizin derinliklerine çeken dev anasıdır (Mit 29).

İDAVOLL (Başarı Arazisi): Asgard'daki merkezi düzlük, ana tanrı ve tanrıçaların konsey için toplandıkları saraylar olan Gladsheim ve Vingolf'un olduğu yerdir.

İDUN: Şiir tanrısı Bragi ile evli olan tanrıçadır. Altın gençlik elmalarına bekçilik eder.

İVALDİ: "İvaldi'nin Oğulları" olarak adlandırılan iki cüce tanrılar için muhteşem hazineler yaparlar.

İVİNG: Asgard ile Jotunheim'ı ayıran nehirdir. Asla donmaz.

JARL (Kont ya da Asil Doğan): Heimdall'ın kendi oğlu olduğunu söylediği, kehanetleri ve kehanetlerin anlamlarını öğrettiği tanrıdır (Mit 5).

JARNSAXA (Demir Pala): Thor'un metresi ve Magni'nin annesi olan dev anasıdır.

JORMUNGAND: Loki ile Angrboda'nın çocuğu olan yılandır. Midgard'ı çevreler ve kendi kuyruğunu ısırır. Ayrıca "Midgard Yılanı" olarak da adlandırılır.

JOTUNHEİM: Devlerin diyarıdır.

KARL (Köylü): Çiftçi ırkının atasıdır.

KON (Kral): Heimdall'ın kendi oğlu olduğunu söylediği Jarl'ın oğludur. Kehanetleri öğrenmiştir ve kuşların dilini anlayabilir.

KVASİR: Hem Vanirler'den bir tanesi (Mit 2) hem de tanrıların tükürüğünden yaratılan bilge bir insan (Mit 6) olarak tanımlanan hırslı bir figürdür. İki cüce tarafından öldürülür (Mit 6) ve şiir şarabı onun kanından yapılır.

LAERAD: Dünya Ağacı Yggdrasill'in diğer bir adıdır.

LAUFEY: Dev anası. Loki'nin annesidir.

LİF (Hayat): Yggdrasill'in içinde saklanarak Ragnarok'tan kurtulacak ve dünyadaki insan nüfusunu yeniden artırmak için çocukları olacak olan erkektir.

LİFTHRASİR (Hayata İstekli Olan): Yggdrasill'in içinde saklanarak Ragnarok'tan kurtulacak ve dünyadaki insan nüfusunu yeniden artırmak için çocukları olacak olan kadındır.

LİT: Balder ve Nanna ile birlikte yakılan cücedir.

LODDFAFNİR: Urd'un Kuyusu'na ve Odin'in sarayına giden yolu bulan ve orada tanrıların bilgeliğini öğrenen insandır (Mit 25).

LOFN: Gayrimeşru birleşmelerde gülümseyen tanrıçadır.

LOGİ (Alevler): Utgard-Loki'nin sarayında yapılan bir yemek yeme yarışmasında Loki'yi yenen, dev şeklindeki ateştir (Mit 16).

LOKİ: Çekici, değişken, arabozuculuk yapan tanrıdır (iki devin oğludur). Genellikle Sinsi, Dalavereci, Şekil Değiştiren, Gökyüzü Gezgini olarak adlandırılır. Gittikçe daha da kötü hale gelir ve dünyanın sonu Ragnarok'un gelişine kadar bağlanır.

LYFJABERG (İyileşme Tepesi): Jotunheim'da yer alan Menglad'ın sarayının yanındaki dağdır.

LYNGVİ: Amsvartnir Gölü'ndeki kurt Fenrir'in bağlandığı adadır.

LYR (Sıcak Tutan): Menglad'ın Jotunheim'da yer alan sarayıdır.

MAGNİ (Güç): Thor ile Dev anası Jarnsaxa (Demir Pala)'nın oğludur. O ve erkek kardeşi Modi, Ragnarok'tan sonra Mjollnir adlı çekici Thor'dan miras olarak alacaklardır.

MENGLAD (Kolye Seven): Svipdag tarafından peşine düşülen ve elde edilen kadın (Mit 23) ve kâhin Groa'nın oğludur. Freyja ile çok benzemektedir.

MİDGARD (Orta Dünya): İnsanların dünyasıdır.

MİMİR: Aesirler tarafından, ateşkeslerini kesinleştirmek için Vanirler'e gönderilen ve Vanirler tarafından öldürülen bilge tanrıdır. Odin onun başını saklamış ve Mimir Kuyusu'nun başına yerleştirmiştir (Mit 2).

MİMİR KUYUSU: Jotunheim'da, Yggdrasill'in kökünün altında yer alan ve Mimir'in başı tarafından korunan bilgelik kuyusudur.

MİST CALF (*Mokkurkalfi*): Kilden yapılan, 9 fersah boyundaki tanrıdır. Thor'a karşı girdiği düelloda dev Hrungnir'in faydasız eşlikçisidir (Mit 19).

MJOLLNİR: Thor'un, cüceler Brokk ve Eitri tarafından yapılan çekicidir. Yıkım, bereket ve yeniden doğuşun simgesidir.

MODGUD: Jotunheim'da yer alan Gjoll Nehri'ni koruyan bakiredir.

MODİ (Öfke): Thor'un oğludur. O ve erkek kardeşi Magni, Ragnarok'tan sonra Mjollnir adlı çekici Thor'dan miras olarak alacaklardır.

MODSOGNİR: Cücelerin komutanıdır.

MOTHİR (Anne): Asil doğanların atasıdır.

MUNDİLFARİ (Döndüren): Ay ile Güneş'in insan babasıdır.

MUNİNN (Hafıza): Odin'in iki kuzgunundan biridir. Diğeri Huginn'dir.

MUSPELL: Güneydeki, dev Surt tarafından korunan ateş diyarıdır. Muspell'in ateşi ile Niflheim'ın buzunun birleşimi yaratılışa neden olmuştur.

MUSPELL: Oğulları Ragnarok'ta dev Surt'un himayesinde savaşacak olan ateş devleridir.

NAGLFAR: Ölü insanların tırnaklarından yapılan ve devleri Ragnarok'taki son savaşa taşıyacak olan gemidir.

NANNA: Balder'in karısı. Nep'in kızıdır.

NARVİ: Dev. Gece'nin babasıdır.

NARVİ: Loki'nin Sigyn'den olan oğlu. Kardeşi Vali tarafından öldürülmüştür ve Loki onun bağırsakları ile bağlanmıştır (Mit 31). Nari olarak da bilinir.

NASTROND (Cesetler Sahili): Hel'deki, kötülük yapanların avlusunun yer aldığı ve ejderha Nidhogg'un cesetleri kemirdiği yerdir.

NİDHOGG (Ceset Parçalayan): Niflheim'da Yggdrasill'in köklerini kemiren ve cesetleri çiğneyen ejderhadır.

NİFLHEİM: Yggdrasill'in köklerinden birinin altında yer alan dondurucu sis ve karanlık diyarıdır. Hel Niflheim'ın içinde yer alır.

NJORD: Vanirlerden ya da bereket tanrılarından biri ve Freyr ile Freyja'nın babasıdır. Skadi ile evlenmiştir. Rüzgâr ve deniz ile ilişkilendirilir.

NOATUN (Tersane ya da Liman): Tanrı Njord'un Asgard'daki sarayıdır.

NORNLAR: Üç kader tanrıçası Urd (Kader), Skuld (Varoluş) ve Verdandi (Gereklilik).

OD: Freyja'nın kayıp kocasıdır. Freyja onun için sürekli olarak ağlar ama Od asla geri gelmez.

ODİN: Thor'un babası ve Aesirler'in ilki ve en önemlisidir. Şiir, Savaş ve Ölüm Tanrısıdır. Her şeyin Babası, Korkunç Tanrı, Tek Gözlü, Savaşın Babası gibi çok sayıda adı vardır.

ODRORİR (Kalp Karıştırıcı): Bilge Kvasir'in kanından yapılan şiir şarabının içinde olduğu kazandır.

OKOLNİR (Soğuk Olmayan): Ragnarok'tan sonraki dünyada, zeminin her zaman sıcak olacağı yerdir. Brimir sarayının bulunduğu yerdir.

OTTAR: Freyja'nın insan sevgilisidir. Hildisvini adındaki bir yabandomuzu kılığına girmiştir (Mit 18). Atalarından biri Alman halk kahramanı Sigurd'dur.

OTTER (Susamuru): Çiftçi-büyücü Hreidmar'ın oğludur. Loki tarafından öldürülmüştür ve Odin, Loki ve Honir babasına tazminat olarak kırmızı altından oluşan bir fidye ödemişlerdir.

RAGNAROK (Güçlerin Yok Oluşu): Tanrılar ile devler arasındaki, tüm yaratılanları da içeren ve neredeyse tüm yaşamın sona erdiği ve 9 dünyanın sular altında kaldığı son kıyamet savaşıdır.

RAN: Deniz tanrısı Aegir'in karısıdır. Boğulan insanları bir ağ ile aşağı çeker.

RATATOSK (Hızlı Diş): Yggdrasill'de aşağı yukarı koşturarak en üst dallarda yaşayan kartal ile en altında yaşayan ejderha Nidhogg arasındaki hakaretleri birbirine taşıyan sincaptır.

REGİN: Çiftçi-büyücü Hreidmar'ın oğlu ve Otter ile Fafnir'in erkek kardeşidir.

RİG (Kral): Tanrı Heimdall'ın, üç insan ırkını yarattığında takındığı isimdir.

RİND: Tanrıça. Odin'in metresidir. Oğullarının adı Vali'dir.

RİNGHORN: Balder'in, içinde kendisinin ve karısının yakıldığı gemisidir.

ROSKVA: Çiftçinin kızı ve Thor'un hizmetçisi olan Thialfi'nin kız kardeşidir. Utgard'a yaptığı büyük keşif gezisinde Thor'a eşlik etmiştir (Mit 16).

SAGA: Her gün Odin ile Asgard'daki sarayı Sokkvabekk'te içen tanrıçadır.

SESSRUMNİR (Zengin Koltuklu): Freyja'nın Asgard'daki sarayıdır.

SİF: Thor'un, altın saçları Loki tarafından kesilen karısıdır. Cüceler saçlarının yerine geçmesi için bir yumak örmüşlerdir.

SİGYN: Loki'nin sadık karısıdır.

SİNDRİ: Ragnarok'tan sonraki dünyadaki, kırmızı altından bir çatısı olan saraydır.

SJOFN: İnsanların tutkularına ilham veren tanrıçadır.

SKADİ: Dev Thiazi'nin kızıdır. Zamanında Vanir Njord ile evlenmiştir. Kayak ve avcılık ile ilişkilendirilir.

SKİDBLADNİR (Tahta Bıçaklı): Katlanabilir gemi. Cüce İvaldi'nin oğulları tarafından Freyr için yapılan üç değerli objeden biridir.

SKİNFAXİ (Parlak Yeleli): Gün'ün atıdır.

SKİRNİR (Parıldayan): Freyr'in, onun için dev anası Gerd'in kalbini kazanan habercisidir (Mit 11).

SKOLL: Güneşi takip eden ve Ragnarok'tan önce yutacak olan kurttur.

SKRYMİR (Büyük Adam): Utgard'a yaptıkları yolculukta Thor ve yanındakilerin karşılaştıkları aşırı büyük devdir (aslında Utgard-Loki'nin kılık değiştirmiş halidir).

SKULD (Gelecek): İnsanların kaderlerini belirleyen üç Norn'dan biridir.

SLEİPNİR: Odin'in 8 bacaklı atıdır. Svaldifari'nin oğludur ve doğumunu Loki yaptırmıştır.

SNÖR: Çiftçi ırkının dişi atasıdır.

SOKKVABEKK (Batan Zemin): Saga'nın Asgard'daki sarayıdır.

SON (Kan): Kvasir'in kanından yapılan şiir şarabının içinde bulunduğu kavanozlardan biridir.

SUN (Güneş) (Sol): Mundilfari'nin kızıdır. Güneşi yörüngesinde çeker.

SURT (Kara): Yaratılıştan beri Muspell'e (ateş diyarı) bekçilik yapan devdir. Ragnarok'ta dünyayı ateşe verecektir.

SUTTUNG: Dev. Dev Gilling'in oğludur. Bir süreliğine şiir şarabının muhafızlığını yapmıştır.

SVADİLFARİ: Dev duvarcıya Asgard'ın duvarlarını inşa etmesine yardımcı olan attır (Mit 3). Odin'in sekiz bacaklı atı Sleipnir'in babasıdır.

SVARTALFHEİM: Karanlık elflerin diyarıdır.

SVİPDAG (Hızlı Gün): Kâhin Groa'nın insan oğludur. Menglad'ın peşine düşer ve kalbini kazanır (Mit 23).

SYN: Tanrıça. Mahkemelerde davalılar tarafından yardım istenir.

TANNGNOST (Diş Gıcırdatan): Thor'un arabasını çeken keçilerden biridir. Diğeri Tanngrisni'dir.

TANNGRİSNİ (Dar Diş): Thor'un arabasını çeken keçilerden biridir. Diğeri Tanngnost'tur.

THİALFİ: Çiftçinin, Thor'un hizmetçisi olan oğludur. Çok hızlı koşar ama Utgard-Loki'nin sarayında yapılan bir koşu yarışmasında Hugi'ye (Düşünce) yenilmiştir.

THİAZİ: Dev. Tanrıça İdun'u ve İdun'un koruduğu altın elmaları kaçırmıştır ama Loki onları geri almıştır ve Thiazi tanrılar tarafından öldürülmüştür (Mit 8).

THİR (Köle): Thrall'ın insan karısıdır.

THOKK: Büyük olasılıkla Loki'nin kılık değiştirmiş hali olan ve Balder'in Hel'den geri gelişini engelleyen dev anasıdır (Mit 29).

THOR: Odin ile Dünya'nın (Fjorgyn) oğlu ve Sif'in kocasıdır. Tanrılar hiyerarşisinde ikinci sıradadır ve tanrıların muhafızıdır. Gökyüzü ve gök gürültüsünün, aynı zamanda bereketin tanrısıdır ama Midgard'da kanun ve düzenin sağlanması ile de eşit şekilde ilişkilendirilir. Çok sayıdaki adının arasında en yaygın kullanılanlar Gök Gürültüsü Tanrısı ve At Arabacısıdır.

THRALL: İnsan. Ai ile Edda'nın oğludur. Thir'in kocasıdır.

THRUD (Güç): Thor'un, tanrılar tarafından cüce Alvis'e verileceğine söz verilen kızıdır (Mit 27).

THRUDHEİM (Güç Yeri): Thor'un, Asgard'daki, kimi zaman "Thrudvang" olarak da adlandırılan diyarıdır. Thor'un sarayı Bilskirnir'in bulunduğu yerdir.

THRYM: Buz devlerinin kralı olarak tanımlanan devdir. Thor'un çekicini çalmış ve bunu canıyla ödemiştir (Mit 14).

THRYMHEİM (Din'in Yeri): Dev Thiazi'nin dağlardaki kalesidir. Kızı Skadi'ye miras kalmıştır ancak Skadi'nin kocası Njord orada yaşamayı reddetmiştir (Mit 9).

TYR: Savaş tanrısı. Odin'in (ya da büyük olasılıkla dev Hymir'in) oğludur. Tanrıların arasında en cesurudur ve kurt Fenrir'in bağlanabilmesi için bir elini kurban etmiştir (Mit 7).

ULL (Görkem ya da İhtişam): Tanrı. Özellikle okçuluk ve kayak ile ilişkilendirilmiştir.

URD (Kader): Üç kader Norn'u ya da tanrıçasından biridir. Bekçilik ettikleri Urd Kuyusu Yggdrasill'in Asgard'daki kökünde yer alır. Tanrılar orada her gün toplanırlar.

UTGARD: Jotunheim'ın içinde yer alan ve dev kral Utgard-Loki tarafından yönetilen kaledir.

UTGARD-LOKİ: Utgard'ın yöneticisi ve Thor'u ve eşlikçilerini kurnazlıkla alt eden illüzyon ustasıdır (Mit 16).

VAFTHRUDNİR (Bilmece Ustası): Odin tarafından bir bilgi sınavında oyuna getirilen ve bunu hayatıyla ödeyen bilge devdir (Mit 15).

VALİ: Loki ile karısı Sigyn'in oğludur. Tanrılar onu bir kurda dönüştürmüşlerdir ve kendi erkek kardeşi Nari ya da Narvi'yi öldürmüştür (Mit 31).

VALİ: Odin ile dev metresi Rind'in, üvey kardeşi Balder'in intikamını alması için özellikle dünyaya getirilen oğludur.

VALASKJALF (Maktullerin Sığınağı): Odin'in Asgard'daki sarayıdır.

VALHALLA (Maktullerin Sarayı): Odin tarafından yönetilen ve içinde Einherjar'ın (Ölü savaşçılar) savaştığı, ziyafet çektiği ve son yok oluş olan Ragnarok'u bekledikleri büyük saraydır.

VALKYRİLER (Maktullerin Seçicileri): Savaşta ölmeye mahkûm olan insanları seçen ve onları Valhalla'ya geri getiren genç, güzel kadınlardır.

VANAHEİM: Vanirler'in ya da bereket tanrılarının, Asgard'da yer alan diyarıdır.

VANİR: Daha sonra Aesirler ile birleşen bereket tanrıları ırkıdır.

VAR (Yemin): Evlilik yeminlerini dinleyen ve bu yeminlere uymayanları cezalandıran tanrıçadır.

VE: Bor'un oğlu ve Odin ile Vili'nin erkek kardeşidir.

VERDANDİ (Şimdi): İnsanların kaderini belirleyen üç Norn'dan (Kader tanrıçaları) biridir.

VİDAR: Odin ile dev anası Grid'in, Odin'in ölümünün öcünü alacak ve Ragnarok'tan sonra hayatta kalacak olan oğludur.

VİGRİD (Savaş Sallayan): Asgard'da yer alan, değişik şekillerde "her yönde 120 fersah ve yüz mil kare olarak tanımlanan ve üzerinde tanrılar ile insanlar, devler ve canavarlar arasındaki son savaşın gerçekleşeceği düzlüktür.

VİLİ: Bor'un oğlu ve Odin ile Ve'nin erkek kardeşidir.

VİMUR: Dev anası Gjalp'ın regl kanamasının neden olduğu seldir.

VİNGOLF: Asgard'daki, tanrıçaların tahtlarının yer aldığı saraydır.

VON (Beklenti): Kurt Fenrir'in salyasını içeren nehirdir.

VOR: Kendisinden hiçbir şey saklanamayacak olan tanrıçadır.

YDALİR (Porsuk Ağacı Vadisi): Tanrı Ull'un Asgard'daki sarayıdır.

YGGDRASİLL (Korkunç Tanrının Atı): Dünya Ağacı, tüm dünyaları birbirine bağlayan ve barındıran dişbudak ağacıdır.

YMİR: Ateş ve buzdan yapılmış olan ilk devdir. Dünya onun vücudundan şekillenmiştir.

kaynakça

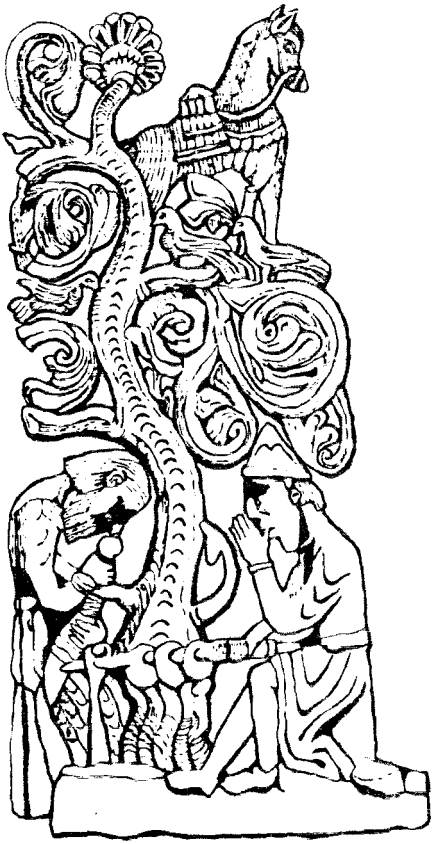

EDDA, THE ELDER OR POETIC

Die Lieder des Codex Regius nebst Verwandten Denkmälern, I-II. Ed. G. Neckel. Heidelberg, 1936. Gözden Geçirilmiş 4. Baskı, H. Kuhn, 1962.

Havamal (The Words of the High One). Ed. David A. H. Evans. Viking Society for Northern Research Text Series 7. London, 1986.

EDDA, THE PROSE OR YOUNGER (SNORRI STURLUSON)

Edda Snorra Sturlusonar. Ed. Finnur Jonsson. Copenhagen, 1926.

GESTA DANORUM (SAXO GRAMMATICUS)

Kilderne til Sakses Oldhistorie, I-II. Ed. A. Olrik. Copenhagen, 1892-4.

Saxo Grammaticus: Gesta Danorum. Ed. A. Holder. Strasbourg, 1886.

Saxo Grammaticus: Gesta Danorum. Ed. J. Olrik and H. Raeder. Copenhagen, 1931.

HEIMSKRINGLA (SNORRI STURLUSON)

Heimskringla, I-III. Ed. Bjarni Aðalbjarnarson. Reykjavik, 1946-51.

SCALDIC POETRY

Corpus Poeticum Boreale, The Poetry of the Old Northern Tonguefrom the Earliest Times to the
Thirteenth Century. Ed. Guõbrandur Vigfússon and F. York Powell. Oxford, 1883. İngilizceye çevrilmiş olan skaldik şiirler.

Den Norsk-isländska Skaldedigtningen, I-II. Ed. E. A. Kock. Lund, 1946-9.

Den norsk-isländske Skjaldedigtning, A I-II B I-II. Ed. Finnur Jónsson. Copenhagen, 1908-15. Bu, skaldic metinleri içeren en eksiksiz çalışmadır ve Danca çeviriler de mevcuttur.

Eski İskandinavya'yı öğrenmek isteyen okuyucular için şu kitaplar tavsiye edilebilir: *A New Introduction to Old Norse - I. Grammar,* Michael Barnes (Londra, 2008) ve *II. Reader* by Anthony Faulkes (Londra, 2001; 4. Baskı, 2007), ve tamamen kavramak için *A Concise Dictionary of Old Icelandic,* Geir T. Zoëga (Toronto, Buffalo ve Londra, 2004).

Çeviri Eserler

EDDA, THE ELDER OR POETIC

The Elder Edda. A Selection. Çev. Paul B. Taylor ve W. H. Auden. Önsöz Peter H. Salus. Londra, 1969.

The Elder or Poetic Edda. I. Kısım - The Mythological Poems. Çev. Olive Bray. Londra, 1908.

Poems of the Vikings. The Elder Edda. Çev. Patricia Terry, Önsöz Charles W. Dunn. Indianapolis ve New York, 1976.

The Poetic Edda. Çev. Henry Adams Bellows. New York, 1923.

The Poetic Edda. Çev. Lee M. Hollander. 2. Baskı, Austin, Texas, 1962.

The Poetic Edda. Çeviri ve önsöz Carolyne Larrington. Oxford, 1996.

EDDA, THE PROSE OR YOUNGER (SNORRI STURLUSON)

The Prose or Younger Edda. Çev. George Webbe Dasent. Stockholm, 1842.

Prose Edda. Çev. Lee M. Hollander. Austin, Texas, 1929.

Prose Edda. Çev. Arthur Gilchrist Brodeur. New York, 1916.

The Prose Edda. Derleme ve çeviri Jean I. Young. Giriş Sigurður Nordal. Cambridge, 1954. Reissued, Berkeley, Los Angeles and London, 1971.

Snorri Sturluson: Edda. Çev. Andrew Faulkes. Londra, 1987.

The Prose Edda. Çev. Jesse L. Bycock. Londra ve New York, 2005.

GESTA DANORUM (SAXO GRAMMATICUS)

The First Nine Books of the Danish History of Saxo Grammaticus. Çev. Oliver Elton. Londra, 1894.

Saxo Grammaticus. History of the Danes. Books I-IX. Çev. Peter Fisher ve Hilda Ellis Davidson'ın bir yorumuyla. İki cilt, Woodbridge, 1979-80.

HEIMSKRINGLA (SNORRI STURLUSON)

Heimskringla. Birinci Kısım. Çev. Samuel Laing. Jacqueline Simpson tarafından gözden geçirilmiş, giriş ve notlar Jacqueline Simpson. Everyman's Library. Londra ve New York, 1964.

Heimskringla. İkinci Kısım. Çev. Samuel Laing. Peter Foote tarafından gözden geçirilmiş, giriş ve notlar Peter Foote. Everyman's Library. Londra ve New York, 1961.

Stories of the Kings of Norway. Çev. Eiríkr Magnússon ve William Morris. Dört cilt. London, 1893-1905.
Heimskringla, or The Lives of the Norse Kings. Snorri Sturluson. Ed. Erling Monsen and çev. A. S. Smith'in asistanı ile birlikte. New York, 1990.

SKALDİK ŞİİRLER

The Skalds. Şiirlerin bir derlemesi, giriş, notlar ve çeviri Lee M. Hollander. New York, 1945. Paperback, Michigan, 1968.
Scaldic Poetry. E. O. G. Turville-Petre. Oxford ve New York, 1976.
Corpus Poeticum Boreale. (Kaynaklardan sonraki listeye *bkz.* Vigfusson, G., and Powell, F. York.)

Mitlerin ve Efsanevi Kahramanların Yeniden Anlatımı

BOULT, KATHERINE, *Asgard and the Norse Heroes.* Londra, 1914. Bu kitap çocuklar için yazılmıştır.

BYCOCK, JESSE L., *The Saga of the Volsungs: The Norse Epic of Sigurd the Dragon-Shyer.*London, 2004.

COLUM, PADRAİC, *The Children of Odin.* London, 1922.

CROSSLEY-HOLLAND, KEVİN (editör), *The Faber Book of Northern Legends,* Londra, 1977.

- *The Norse Myths.* Londra ve New York, 1980. Yeni Baskı *The Penguin Book of Norse Myths: Gods of the Vikings.* Penguin Books, Londra, 1993.

GREEN, ROGER LANCELYN, *Myths of the Norsemen.* (İlk Baskı *The Saga of Asgard, 1960.)* Harmondsworth ve Baltimore, 1970. Bu kitap çocuklar için yazılmıştır.

GUERBER, H. A., *Myths of the Norsemen.* Londra, 1908.

HOBHOUSE, ROSA, *Norse Legends.* Londra, 1930.

HOSFORD, DOROTHY, *Thunder of the Gods.* New York, 1950, ve Londra, 1964. Bu kitap çocuklar için yazılmıştır.

KEARY, ANNİE, *The Heroes of Asgardandthe Giants of jötunheim.* Londra, 1857.

MABİE, HAMİLTON WRİGHT, *Norse Stories.* Londra, 1902.

MORRİS, WİLLİAM, *The Story of Sigurd the Volsung and the Fall of the Niblungs.* Londra, 1877.

PİCARD, BARBARA LEONIE, *German Hero-Sagas and Folk Tales.* Londra ve New York, 1958. Bu kitap çocuklar için yazılmıştır.

-Tales of the Norse Gods and Heroes. Londra ve New York, 1953. Bu kitap çocuklar için yazılmıştır.

THOMAS, EDWARD, *Norse Tales.* Oxford, 1912.

WİLMOT-BUXTON, E. *M. Told by the Northmen.* Londra, 1908.

Günümüz Edebiyatı ile İlişkin Olarak

The Anglo-Saxon Chronicle. Çev. Dorothy Whitelock. Gözden geçirilmiş yeni baskı, Londra, 1961.

The Anglo-Saxon Chronicles. Ed. ve çev. Michael Swanton. London, 2000.

The Anglo-Saxon Chronicle. Çev. ve ed. G. N. Garmonsway. London, 1990.

Anglo-Saxon and Norse Poems. Çev. N. Kershaw. London, 1922.

Anglo-Saxon Poetry. Çev. R. K. Gordon. Everyman's Library, Londra ve New York, 1926.

The Battle of Maldon and Other Old English Poems. Çev. Kevin Crossley-Holland ve ed. Bruce Mitchell. Londra ve New York, 1965.

Beowulf. Çev. Kevin Crossley-Holland ve önsöz Bruce Mitchell. Londra ve New York, 1968. Yeni baskı, Cambridge, 1977.

Eaters of Dead: The Manuscript of Ibn Fodlan. Çev. Michael Crichton. New York, 1976.

Egil's Saga. Çev. Hermann Pálsson and Paul Edwards. Harmondsworth and Baltimore, 1976.

Eirik the Red and Other Icelandic Sagas. Derleme, çeviri ve önsöz Gwyn Jones. World's Classics, Londra ve New York, 1961.

Eyrbyggja Saga. Çev. Hermann Pálsson and Paul Edwards. The New Saga Library. Edinburgh, Toronto and Buffalo, 1973.

The Heroic Legends of Denmark. Axel Olrik. Çeviri ve revize L. M. Hollander. New York, 1919.

Hrafkel's Saga. Uyarlama ve tekrar anlatım Barbara Schiller. New York, 1972.

Hrolf Gautrekson. A Viking Romance. Çev. Hermann Pálsson and Paul Edwards. New Saga Library. Edinburgh, 1972. Toronto and Buffalo, 1973.

Illustrations of Northern Antiquities. Çev. Henry Weber, R. Jamieson and W. S. (Walter Scott). Edinburgh, 1814.

King Harolds Saga. Çev. Magnus Magnusson ve Hermann Pálsson. Harmondsworth ve Baltimore, 1966.

Landnamahok (The Book of Settlements). Çev. Hermann Pálsson and Paul Edwards. 1. cilt University of Manitoba Icelandic Studies. Manitoba, 1972.

Laxdaela Saga. Çev. Magnus Magnusson ve Hermann Pálsson. Harmondsworth ve Baltimore, 1969.

Das Nihelungenlied-Song of the Nibelungs. Çev. Burton Raffel. New Haven ve Londra, 2000.

The Nihelungenlied. Çeviri ve önsöz Cyril Edwards. Oxford and New York, 2010.

The Nihelungenlied. Çev. A. T. Hatto. Harmondsworth ve Baltimore, 1965.

Njal's Saga. Çev. Magnus Magnusson ve Hermann Pálsson. Harmondsworth ve Baltimore, 1960.

The Norse Discoverers of America: The Wineland Sagas. Çev. G. M. Gathorne-Hardy. Londra, 1921.

The Northmen Talk. Çev. Jacqueline Simpson. Londra, 1965.

The Saga Library. Çev. William Morris ve Eiríkr Magnusson. Altı cilt. Londra, 1891-1905.

Stories and Ballads of the Far Past. Çev. N. Kershaw. Londra, 1921.

The Story of Gisli the Outlaw. Çev. George Webbe Dasent. Edinburgh, 1866.

The Vinland Sagas. Çev. Magnus Magnusson ve Hermann Pálsson. Harmondsworth and Baltimore, 1965.

Volsunga Saga. William Morris'in hazırladığı (*Collected Works*) Toplu Eserler'in *7. Cildinde* bulunmaktadır.. 24 cilt, Londra, 1910-15.

Voyages to Vinland. Çev. Einar Haugen. New York, 1942.

Not: İzlandaca destanların daha fazlası şu an Penguin Klasikleri dizisinde bulunmaktadır.

Mitler ve Din

BRANSTON, BRIAN, *Gods of the North.* Londra, 1955. Yeni Baskı 1980.

-*The Lost Gods of England.* London, 1957. Reissued 1974.

CAMPBELL, JOSEPH, *The Masks of God.* 4 cilt. Londra, 1973.

CHADWICK, H. M., *The Cult of Othin.* Londra, 1899. **craigie, w. a.,** *The Religion of Ancient Scandinavia.* Londra, 1906.

DAVIDSON, H. R. ELLIS, *Gods and Myths of Northern Europe.* Harmondsworth ve Baltimore, 1964. Yeni baskı, *Gods and Myths of the Viking Age.* Londra, 1980.

-*The Lost Beliefs of Northern Europe.* Londra ve New York, 1993.

-*Myths and Symbols in Pagan Europe: Early Scandinavian and Celtic Religions.* Manchester, 1988.

- *Roles of the Northern Goddesses.* Londra, 1998.

- *Scandinavian Mythology.* Londra, 1969.

DU BOIS, THOMAS A., *Nordic Religions in the Viking Age.* Philadelphia, 1999.

DUMÉZIL, GEORGES, *Mythes et Dieux des Germains.* Paris, 1939. Çev. John Lindow *ve ark., Gods of the Ancient Northmen.* Berkeley, 1973.

ELIADE, MIRCEA, *Images and Symbols: Studies in Religious Symbolism.* Çev. Philip Mairet. Londra, 1961.

-*Myth and Reality.* World Perspectives, Londra, 1964.

- *Patterns in Comparative Religion.* Londra, 1958.

FRAZER, J. G., *The Golden Bough: A Study in Magic and Religion.* Özetlenmiş baskı. London, 1922. Paperback, Londra, 1957.

GRIMAL, PİERRE (editör), *Larousse World Mythology.* Feltham, Middlesex ve New York, 1965.

GRIMM, J., *Deutsche Mythohgie.* Berlin, 1875-8. İngilizceye çeviren J. S. Stally-brass *Teutonic Mythology* başlığıyla. 4 cilt. London, 1882-8.

GUIRAND, FELİX (editör), *New Larousse Encyclopaedia of Mythology.* Giriş Robert Graves. Feltham, Middlesex, 1963.

LEVI-STRAUSS, CLAUDE, *The Raw and the Cooked: Introduction to a Science of Mythology.* Çev. John and Doreen Weightman. London

ve New York, 1970. **lindow, john,** *Scandinavian Mythology: An Annotated Bibliography.* New York ve Londra, 1998.

-*Norse Mythology: A Guide to the Gods, Heroes, Rituals and Beliefs.* Oxford, 2001.

MACCULLOCH, J. A., *The Celtic and Scandinavian Religions.* Londra, 1948.

-*Mythology of All the Races.* 13 cilt, 2. cilt, Londra, 1930.

MUNCH, PETER ANDREAS, *Norse Mythology.* Revize Magnus Olsen. Çev. Sigurd Bernhard Hustvedt. New York, 1927.

O'DONOGHUE, HEATHER, *From Asgard to Valhalla: The Remarkable History of the Norse Myths.* Londra, 2007.

ORCHARD, ANDY, *Dictionary of Old Norse Myth and Legend.* Londra, 1997.

PAGE, R. I., *Norse Myths.* Londra, 1990.

PHILLPOTTS, BERTHA S., *Edda and Saga.* Londra, 1931.

SIMEK, RUDOLF, *Dictionary of Northern Mythology.* Çev. Angela Hall. Yeni Baskı (Garland Folklore Bibliographies, 13). Woodbridge and Rochester, 1993.

TURVILLE-PETRE, E. O. G., *Myth and Religion of the North.* Londra, 1964.

Tarih, Arkeoloji ve Edebiyat Eleştirisi

ARBMAN, HOLGER, *The Vikings.* Çev. Alan Binns. Londra, 1961.

AUDEN, W. H., 'The World of the Sagas' in *Secondary Worlds: The T S. Eliot Memorial Lectures.* Londra ve Boston, 1968.

BAILEY, RICHARD N., *Viking Age Sculpture in Northern England. Londra.,* 1980.

BRØNDSTED, JOHANNES, *The Vikings.* Çev. Kalle Skov. Harmondsworth ve Baltimore, 1965.

CARLYLE, THOMAS, *On Heroes, Hero-Worship and the Heroic in History.* Londra, 1840.

CHAMBERS, R. W., *Beowulf: An Introduction to the Study of the Poem.* Ek C. L. Wrenn. Cambridge, 1959. **einarson, stefän,** *A History of Icelandic Literature.* New York, 1957.

ELLIOTT, R. W. V., *Runes.* Manchester, 1959. Düzenlenmiş baskı, 1963.

FELL, CHRISTINE, *Women in Anglo-Saxon- England.* Londra, 1984.

FERGUSON, ROBERT, *The Hammer and the Cross: A New History of the Vikings.* Londra ve New York, 2009.

FOOTE, P. G., ve **WILSON, D. M.,** *The Viking Achievement.* Londra, 1970. Gözden geçirilmiş ve bir ek bölüm eklenmiş, 1980.

GILCHRIST, CHERRY, *The Soul of Russia: Magical Traditions in an Enchanted Landscape.* Edinburgh, 2008.

GILLESPIE, G. T., *A Catalogue of Persons Named in Germanic Heroic Literature.* Oxford, 1973.

GRAHAM-CAMPBELL, JAMES, and KIDD, DAFYDD, *The Vikings.* Londra, 1980.

HALLBERG, PETER, *Old Icelandic Poetry - Eddaic Lay and Skaldic Verse.* Çev. Paul Schach ve Sonja Lindgrenson. Lincoln, Nebraska ve London, 1975.

HAYWOOD, JOHN, *Encyclopedia of the Viking Age.* Londra, 2000.

-*The Penguin Historical Atlas of the Vikings.* Harmondsworth, 1995.

HODGKIN, R. H., *A History of the Anglo-Saxons.* İki cilt. 3. Baskı. Londra ve New York, 1952.

HOLM AN, KATHERINE, *Historical Dictionary of the Vikings.* Maryland, 2003.

JESCH, JUDITH, *Women in the Viking Age.* Woodbridge, 1991.

JONES, GWYN, *A History of the Vikings.* Gözden geçirilmiş baskı. Oxford ve New York, 1984. Paperback, Londra, 1973.

JONES, PRUDENCE, VE PENNICK, NIGEL, *A History of Pagan Europe.* Londra, 1995.

KENDRICK, T. D., *A History of the Vikings.* Londra, 1930.

KER, W. P., *Epic and Romance.* Essays on Medieval Literature. Londra, 1897. Yeni baskı, New York ve Londra, 1957.

The Dark Ages. London, 1904. Yeni baskı, London, 1955.

KNUT, HELLE (editör), *The Cambridge History of Scandinavia,* 1. cilt *(Prehistory to 1320).* Cambridge, 2003.

LOGAN, F. DONALD, *The Vikings in History.* London ve New York, 1991.

MAGNUSSON, MAGNUS, *Vikings!* Londra, 1980. **OLRiK, axel,** *Viking Civilisation.* Londra, 1930.

OLSEN, M., *Farms and Fanes of Ancient Norway.* Çev. Th. Gleditsch. Oslo, 1928.

PAGE, R. I., *Chronicles of the Vikings. Records, Memorials and Myths.* Londra, 1995.

POLOMÉ, EDGAR (editör), *Old Norse Literature and Mythology: A Symposium.* Toronto, 1969.

PULSIANO, PHİLLİP (editör), *Medieval Scandinavia: An Encyclopedia.* New York and Londra, 1993.

ROESDAHL, ELSE, *Viking Age Denmark.* Çev. Susan Margeson and Kirsten Wilhams.Londra, 1982.

-*The Vikings.* Harmondsworth, 1987.

SAWYER, P. H., *The Age of the Vikings.* Londra, 1962.

-(editör), *The Oxford Illustrated History of the Vikings.* Oxford ve New York, 1997.

SIMPSON, JACQUELİNE, *Everyday Life in the Viking Age.* Londra, 1966.

-*The Viking World.* Londra, 1980.

SVEINSSON, EİNİE ÓL, *The Age of the Sturlungs.* Çev. Johann S. Hanesson. Ithaca, N.Y., 1953.

TURVILLE-PETRE, C, *The Heroic Age of Scandinavia.* Londra, 1951.

WILSON, DAVİD M. (editör), *The Northern World: The History and Heritage of Northern Europe* **ad** *400-1100.* London, 1980.

WRENN, C. L., *A Study of Old English Literature.* Londra, 1967.

ðizin

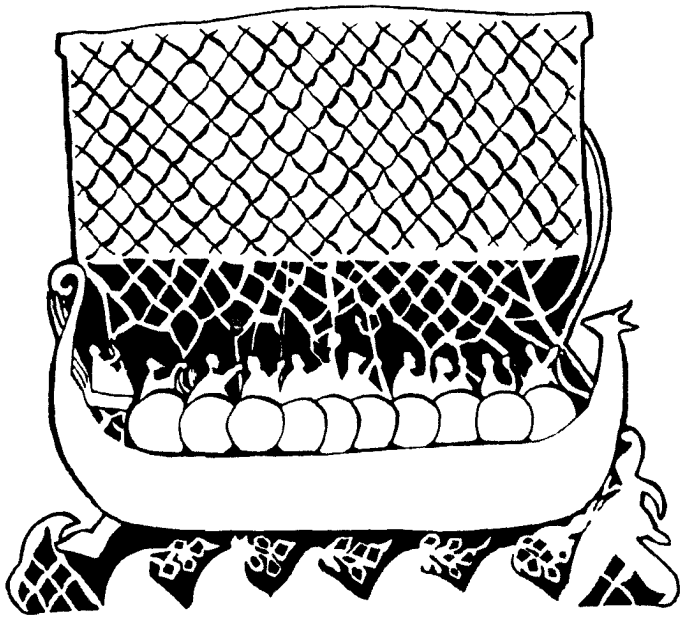

A

Aegir 38, 44, 145, 187, 193, 245, 274, 275, 276, 277, 278, 281, 282, 283

Aesir 22, 25, 34, 35, 36, 37, 39, 49, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 93, 94, 101, 102, 119, 207, 251, 272, 291, 293

Afi 85, 86, 87

Agnar 52, 139, 140, 141, 146, 147

Ai 83, 84, 85

Alfheim 26, 28, 142

Alfrigg 149, 150

Algron 217

Alsvid 65, 83, 145, 241

Altın 17, 24, 38, 41, 42, 44, 49, 67, 70, 71, 72, 75, 82, 91, 92, 94, 100, 104, 106, 112, 115, 118, 119, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 135, 142, 143, 148, 149, 150, 153, 155, 156, 158, 159, 160, 186, 187, 188, 194, 195, 196, 199, 200, 219, 224, 225, 227, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 256, 259, 268, 269, 270, 272, 274, 280, 290, 291, 293

Alvis 51, 52, 250, 251, 252, 253, 254

Amma 85, 86, 87

Andvari 24, 246, 247, 248, 249

Angantyr 196, 197

Arvak 65, 83, 145, 241

Asgard 25, 26, 27, 28, 29, 37, 40, 41, 49, 51, 52, 66, 68, 70, 71, 74, 77, 78, 82, 96, 101, 104, 106, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 122, 124, 127, 128, 137, 138, 140, 144, 148, 151, 155, 158, 159, 161, 167, 171, 181, 186, 187, 195, 198, 200, 202, 206, 207, 219, 221, 225, 230, 232, 241, 259, 260, 265, 266, 268, 271, 272, 273, 277, 284, 285, 289, 292

Ask 64

Ateş 25, 28, 38, 44, 61, 67, 80, 83, 84, 85, 86, 88, 90, 93, 109, 110, 111, 116, 117, 124, 126, 132, 133, 134, 135, 141, 148, 157, 162, 166, 168, 173, 189, 190, 199, 225, 233, 236, 238, 240, 244, 246, 253, 264, 269, 283, 285, 290, 291, 292, 293

Audumla 25, 62

Ay 31, 49, 76, 138, 145, 163, 164, 205, 240, 289

B

Balder 24, 31, 36, 37, 38, 40, 41, 47, 51, 119, 120, 135, 143, 166, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266,

267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 278, 284, 287, 292
Barri 138, 197
Baugi 97, 98, 99, 100
Bergelmir 63, 164, 165
Berling 149, 150
Berserkler 197, 219, 266
Bestla 62, 79
Beyla 274, 281
Bifrost 26, 35, 66, 77, 82, 112, 113, 114, 124, 144, 145, 148, 150, 207, 241, 273, 290
Billing'in kızı 51, 210, 211, 212
Bolthor 22, 62, 79
Bolverk 96, 97, 98, 99, 100, 101
Bor 62, 63, 64, 65
Bragi 37, 41, 112, 145, 274, 276, 277
Breidablik 143, 255
Brimir 293
Brisinglerin Kolyesi 71, 150, 157, 158
Brokk 125, 126, 127, 128, 129, 130, 174, 268
Buri 62
Byggvir 274, 280, 281

C

Cüceler 26, 27, 31, 39, 41, 42, 50, 51, 53, 63, 65, 78, 81, 93, 94, 95, 96, 101, 106, 107, 116, 123, 124, 125, 127, 128, 130, 145, 149, 150, 151, 153, 172, 175, 182, 195, 225, 227, 246, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 268, 269, 292

D

Danimarka 34, 47, 53, 92, 214
Delling 64, 81, 164, 227
Deprem 38, 171, 172
Devler 10, 25, 26, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 46, 49, 50, 51, 54, 62, 63, 64, 65, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 93, 94, 95, 96, 97, 100, 101, 103, 111, 115, 116, 119, 122, 129, 132, 133, 134, 136, 137, 140, 143, 144, 146, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 172, 173, 174, 175, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 214, 217, 218, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 240, 251, 252, 253, 254, 266, 268, 273, 281, 282, 289, 290, 291, 292
Dişbudak ağacı 28, 29, 66, 78, 144
Draupnir 127, 129, 135, 269, 272
Dumézil 10, 11
Durin 65
Dünya 25, 26, 27, 28, 30, 39, 43, 52, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 78, 82, 104, 106, 124, 128, 132, 145, 155, 156, 162, 163, 164, 166, 168, 170, 198, 222, 245, 248, 250, 251, 289, 291, 292
Dvalin 144, 149, 150, 252

E

Edda 11, 43, 83, 84, 85
Einherjar 25, 262, 291
Eir 40, 71, 227
Eitri 125, 126, 127, 128, 130, 174, 268
Elder Edda 11, 43, 44, 45, 55
Eldir 274, 275
Elfler 26, 42, 81, 106, 116, 124, 133, 135, 142, 156, 166, 245, 248, 250, 251, 252, 253, 254, 259, 268, 274, 275, 276, 278, 283, 292
Elivagar 61, 164, 188, 208
Eljudnir 104, 270, 271, 272
Embla 64
Erna 91

F

Fafnir 197, 242, 243, 244, 248, 249
Fathir 88, 89
Fenrir 23, 36, 39, 50, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 143, 166, 171, 174, 191, 274, 279, 282, 289, 290, 291, 292, 293
Fensalir 230, 260, 261
Fjalar 94, 95, 96, 218, 289, 290
Fjolsvid 146, 224, 225, 226, 227, 228
Fjorgyn 40, 221, 278
Folkvang 39, 143, 155
Franang Şelaleleri 284
Freki ve Geri 142, 201
Freyja 20, 22, 32, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 44, 49, 50, 68, 71, 72, 73, 75, 115, 117, 143, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 194, 195, 196, 197, 198, 202, 203, 268, 274, 278, 279
Freyr 32, 34, 35, 39, 40, 48, 50, 68, 106, 125, 128, 129, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 142, 145, 268, 274, 279, 280, 281, 291
Frigg 32, 36, 40, 41, 71, 132, 140, 161, 230, 258, 260, 261, 262, 264, 265, 267, 272, 274, 278
Fulla 40, 140, 141, 230, 272

G

Gagnrad 162, 163
Galar 94, 95, 96
Ganglati ve Ganglot 104, 272
Garm 145, 256, 291
Gastropnir 225
Gece 9, 25, 28, 30, 31, 35, 39, 51, 62, 74, 76, 79, 82, 83, 84, 86, 89, 96, 98, 99, 101, 103, 104, 118, 122, 129, 133, 134, 135, 138, 139, 141, 150, 152, 153, 159, 168, 170, 171, 172, 174, 184, 198, 204, 207, 208, 213, 217, 226, 238, 243, 245, 253, 255, 265, 268, 269, 271, 280
Gefion 40, 53, 213, 214, 277
Geirrod 42, 50, 51, 139, 140, 141, 146, 147, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237
Gerd 35, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138

Ginnungagap 25, 61, 62, 63, 93
Gjalp 231, 232, 234, 235
Gladsheim 70, 71, 72, 75, 114, 128, 129, 130, 142, 157, 259, 260, 262, 264, 265, 272, 287
Gleipnir 106, 107, 108
Grimnir 21, 52, 141, 146
Grimnismal 39, 55
Groa 207, 208, 209, 222, 223, 224
Gullinbursti 35, 126, 129, 268
Gungnir 33, 125, 128, 243, 249, 291
Gunnlod 96, 98, 100, 101
Gylfi 40, 53, 213, 214
Gymir 132, 134, 136, 280

H

Harbard 52, 146, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221
Hati 65, 145, 289
Havamal 22, 23
Heidrun 143, 195, 198
Heimdall 18, 29, 31, 35, 36, 70, 71, 72, 77, 79, 82, 83, 85, 86, 88, 113, 114, 119, 143, 157, 158, 268, 280, 290, 291
Hel 28, 31, 37, 38, 39, 41, 103, 104, 108, 136, 137, 144, 218, 226, 252, 253, 254, 256, 265, 270, 271, 272, 273, 282, 284, 290, 291
Hermod 31, 37, 194, 265, 269, 270, 271, 272
Hildisvini 39, 195
Hlesey Adası 187, 245, 274, 275
Hlidskjalf 33, 116, 132, 133, 140, 151, 285
Hoddmimir'in Ağacı 293
Honir 37, 68, 69, 109, 110, 115, 241, 242, 243, 245, 248, 249, 292
Hreidmar 242, 243, 244, 245, 248, 249
Hrimfaxi 64, 86, 89, 163
Hrungnir 42, 189, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 217, 233, 282
Hvergelmir 29, 61, 78, 143, 269
Hymir 36, 46, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 274, 279
Hyndla 21, 39, 53, 194, 195, 196, 198

İ

İda 70
İdun 21, 41, 50, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 274, 277
İvaldi 124, 125, 126, 128, 145
İving Nehri 26
İzlanda 9, 12, 18, 19, 21, 26, 31, 32, 43, 45, 47, 48, 55

J

Jarl 89, 90, 91, 92
Jormungand 26, 33, 39, 103, 104, 185, 190, 191, 290, 291, 293
Jotunheim 26, 28, 29, 33, 50, 51, 63, 64, 66, 77, 79, 95, 96, 103, 104, 113, 115, 122, 132, 134,

136, 138, 156, 157, 158, 161, 170, 191, 199, 200, 202, 203, 204, 205, 206, 208, 213, 218, 224, 230, 266, 268, 274, 287, 292

K

Karl 86, 87
Kartal 29, 30, 40, 66, 70, 78, 82, 101, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 136, 142, 144, 165, 231, 292
Kon 91, 92
Kurt 82, 105, 106, 107, 166, 266, 279, 289
Kvasir 50, 68, 93, 94, 96, 97, 101, 102, 285, 286

L

Laevateinn 226
Lif ve Lifthrasir 29, 165, 293
Loddfafnir 22, 52, 238, 239, 240
Loki 10, 24, 25, 26, 36, 37, 38, 41, 42, 44, 49, 50, 51, 52, 72, 73, 75, 77, 103, 104, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 148, 151, 152, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 193, 203, 226, 227, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 257, 260, 262, 263, 264, 265, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 290, 291

M

Magni 166, 206, 207, 216, 221, 292
Mälar Gölü 214
Menglad 51, 222, 224, 225, 227, 228, 229
Midgard 26, 27, 28, 52, 64, 65, 71, 95, 97, 104, 106, 108, 109, 111, 113, 125, 142, 144, 145, 146, 148, 150, 154, 155, 168, 169, 173, 179, 185, 186, 190, 191, 196, 206, 207, 213, 214, 218, 221, 224, 238, 241, 245, 248, 250, 256, 259, 284, 287, 289, 290, 292
Mimir 29, 68, 69, 79, 82, 225, 291
Mjollnir 33, 34, 77, 127, 129, 155, 157, 160, 166, 169, 172, 174, 175, 176, 183, 186, 193, 205, 206, 220, 233, 282, 292
Modi 166, 292
Mothir 88, 89

N

Nanna 36, 41, 71, 196, 267, 268, 272
Narvi 64, 253, 287, 288
Nidhogg 29, 78, 144, 293
Niflheim 25, 28, 29, 61, 62, 66, 77, 78, 104, 108, 144, 165, 175, 222, 223, 224, 226, 256, 272, 292

Njord 35, 39, 50, 68, 120, 121, 122, 133, 137, 138, 143, 158, 165, 274, 279
Noatun 35, 121, 122, 143, 158
Nornlar 23, 29, 30, 78, 103, 146

O

Odin 20, 22, 24, 25, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 48, 49, 50, 51, 52, 56, 62, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 75, 77, 79, 81, 96, 101, 102, 104, 105, 106, 109, 110, 114, 115, 116, 119, 120, 121, 125, 128, 129, 132, 135, 137, 140, 142, 143, 145, 146, 147, 150, 151, 152, 153, 154, 158, 160, 161, 162, 163, 165, 166, 187, 190, 194, 199, 200, 201, 202, 203, 206, 207, 211, 216, 218, 233, 241, 242, 243, 244, 245, 248, 249, 251, 256, 257, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 274, 276, 277, 278, 282, 285, 291, 292
Odrorir 79, 94, 96, 101
Ottar 20, 39, 195, 196, 197, 198

P

Prose Edda 11, 26, 45, 55

R

Ragnarok 24, 25, 28, 29, 32, 36, 37, 38, 51, 79, 108, 133, 166, 226, 257, 288
Ran 187, 245, 246, 275
Ratatosk 30, 78, 144
Roskva 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 176, 177, 181, 183, 184, 186

S

Sif 38, 41, 44, 71, 123, 124, 128, 152, 189, 202, 203, 220, 274, 281
Sigurd 47, 197
Sigyn 41, 103, 287, 288
Sinmora 226
Skadi 35, 41, 118, 119, 120, 121, 122, 143, 274, 280, 281, 288
Skidbladnir 35, 125, 128, 145
Skinfaxi 64, 83, 162
Skirnir 23, 106, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 291
Skrymir 172, 173, 174, 175, 176, 177, 282
Sleipnir 33, 77, 103, 145, 199, 200, 256, 257, 265, 270, 271, 272, 291
Snorri Sturluson 11, 26, 28, 30, 32, 33, 34, 36, 37, 39, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52, 55
Surt 28, 61, 133, 163, 166, 226, 290, 291, 292, 293
Svipdag'ın şarkısı 222

T

Tacitus 11, 20, 21, 22, 34, 42, 48
Tanrı 15, 19, 31, 67, 69, 72, 75, 77, 79, 82, 83, 85, 86, 88, 89, 90, 96, 110, 120, 138, 146, 150,

151, 152, 156, 157, 160, 162, 190, 200, 205, 210, 211, 212, 221, 238, 240, 255, 260, 262, 264, 269, 276, 284
Tanrıça 20, 25, 29, 32, 34, 35, 39, 40, 41, 44, 50, 51, 66, 70, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 93, 113, 114, 116, 118, 122, 128, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 157, 158, 167, 187, 195, 196, 198, 202, 213, 214, 255, 258, 259, 261, 264, 265, 272, 273, 276, 277, 279, 283
Thialfi 168, 169, 170, 171, 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 181, 183, 184, 185, 186, 205, 206, 219
Thiazi 41, 113, 115, 116, 117, 118, 119, 143, 217, 281
Thor 19, 21, 26, 32, 33, 34, 41, 42, 46, 48, 50, 51, 52, 73, 74, 76, 77, 123, 124, 128, 129, 130, 142, 144, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 250, 251, 254, 267, 269, 274, 281, 282, 286, 287, 291, 292
Thrud 51, 250
Thrymheim 113, 115, 116, 118, 121, 122, 143
Turville-Petre 11, 46
Tyr 23, 36, 50, 105, 107, 108, 188, 191, 192, 193, 274, 279, 291

U

Ull 37, 142, 145
Utgard 21, 26, 42, 50, 167, 170, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186

V

Vafthrudnir 52, 161, 162, 163, 164, 165, 166
Vafthrudnismal 26, 28, 55
Valaskjalf 33, 67, 114, 132, 150, 153, 161
Valhalla 20, 24, 25, 32, 39, 142, 143, 144, 171, 194, 195, 199, 201, 203, 204, 261, 262, 290, 291
Vali 37, 166, 257, 287, 292
Valkyriler 24, 32
Valland 218
Vanirler 25, 34, 35, 37, 39, 40, 49, 67, 68, 69, 70, 93, 102, 137, 157, 165, 251, 252, 253, 254
Var 40, 160, 227
Ve 25, 30, 34, 37, 38, 41, 49, 62, 63, 64, 69, 70, 72, 73, 74, 77, 78, 79, 81, 83, 84, 87, 90, 91, 93, 96, 98, 100, 102, 105, 106, 107, 110, 111, 112, 113, 114,

115, 119, 121, 122, 124, 129, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 140, 141, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 150, 153, 154, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 174, 175, 177, 179, 180, 182, 184, 185, 186, 188, 189, 194, 195, 197, 198, 201, 203, 204, 207, 208, 209, 213, 214, 216, 217, 219, 220, 221, 224, 225, 226, 227, 228, 232, 234, 241, 242, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 254, 255, 256, 257, 260, 262, 264, 267, 272, 273, 275, 278, 279, 280, 288, 290, 291, 292, 293, 294
Vidar 37, 143, 166, 233, 274, 276, 292
Vidi 143
Vidofnir 226
Vigrid 25, 163, 290, 291
Vikingler 15, 16, 17, 18, 19, 20, 23
Vili 25, 62, 63, 64, 278, 292
Vimur nehri 235
Voluspa 33, 43, 55
Volva 22, 40

Y

Yggdrasill 28, 29, 30, 33, 52, 55, 66, 78, 79, 90, 99, 137, 144, 145, 193, 225, 226, 291, 293
Ymir 25, 31, 62, 63, 64, 65, 145, 163
9 dünya 25, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 46, 55, 93, 94, 104, 105, 112, 116, 133, 143, 153, 165, 199, 205, 224, 232, 258, 267, 272, 285, 291, 292

yanan buzlar, buz gibi alevler...
işte hayat böyle başladı...

kuzey'den gelen buz ile güney'den gelen ateş, geniş uçurumlarda birleşir. ortaya çıkan iki varlık, bir buz canavarı olan ymir ile audumla adındaki bir inektir. inek yalayarak buzdan bir insan ortaya çıkarır ve bu adamın üç torunu **odin, vili** *ve* **ve** *isimli tanrılardır. bu üç kardeş dev ymir'i öldürüp onun vücudundan 9 dünyayı yaratırlar.*

Dünyanın en etkili, en dramatik, en heyecanlı ve ilgi çekici hikâyelerinin toplandığı *İskandinav Mitolojisi*, İskandinavların tanrılar ve tanrıçalar, kahramanlar ve canavarlar, savaşlar ve birliktelikle dolu ilginç ve fantastik dünyasının kapılarını ardına kadar açıyor ve bizi dünyanın yaratılışından başlayarak Asgard'ın duvarının yapılışına, son olarak da Ragnarok'a kadar süren bir yolculuğa çıkarıyor. Odin, Thor ve Loki gibi efsanevi kahramanların üstün başarılarını masalsı bir dille aktarırken onların tutku, zalimlik ve kahramanlık dolu maceraları da Yggdrasill'in gölgesinde sanki yeniden hayat buluyor.

Görkemli ya da doğal, kahramanca ya da komik, romantik ya da berbat, korkunç ya da nazik, son derece ironik ya da son derece hareketli; burada tekrar anlatılan mitler ruhlarını ve özlerini teslim ediyor.

–The Times Literary Supplement

internet satış:
saykitap.com
27,50 TL
ISBN 978-605-02-0550-3
9 786050 205503
SAY YAYINLARI